ت

ت «اَلتَّاءُ»: ئەرەب ئېلىپبەسىنىڭ 3 ـ ھەرپى بولۇپ ئەبجەد ھېسابىدا «400» نى بىلدۈرىدۇ.

تَاءَمَ يُتَائِمُ مُتَاءَمَةً أَخَاهُ: قوشكېزەك تۇغۇلدى.

تَاءَمَ بَيْنَ مَدِينَةٍ وَأُخْرَى: ئىككى شەھەر ئوتتۇرىسىدا، قېرىنداشلىق مۇناسىۋەت ئورناتتى.

تَابَ يَتُوبُ تَوْبًاو تَوْبَةً و تَابَةً و مَتَابَةً و مَتَابًا و تَتْوِبَةً: تەۋبە قىلدى، گۇناھىنى تىلىدى، ئاللاھتىن مەغپىرەت تىلىدى، پۇشايمان قىلدى.

«ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا» «قرآن»: ئاندىن ئۇلارنىڭ تەۋبە قىلغۇچىلاردىن بولۇشى ئۈچۈن، ئاللاھ ئۇلارنى تەۋبىگە مۇۋەپپىق قىلدى.

تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِ: ئاللاھ تەۋبىسىنى قوبۇل قىلدى، ئاللاھ مەغپىرەت قىلدى.

«عَسَى اللّٰهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ» «قرآن»: ئاللاھ ئۇلارنىڭ تەۋبىسىنى قوبۇل قىلىشى ئۈمىدلىكتۇر.

تَابَعَ يُتَابِعُ مُتَابَعَةً: ئەگەشتى ، كەينىگە كىردى.

تَابَعَ الرَّئِيسُ عَلَى الْأَمْرِ: رەئىس قوشۇلدى.

تَابَعَ الدَّرْسَ: دەرسنى داۋاملاشتۇردى.

تَابَعَ الْأَمْرَ: تەكشۈردى، سۈرۈشتۈردى.

«لاَ يَعْلَمُ مَاذَا حَلَّ بِطَلَبَتِهِ إِذْ لَمْ يُتَابِعْهُ شَخْصِيًّا مِنْ دَوَائِرِ الْوَزَارَةِ» : مىنىستىرلىك ئورگانلىرىدىن شەخسەن ئۆزى سۈرۈشتۈرۈپ كۆرمىسە ئوقۇغۇچىلىرىغا نېمە بولغانلىقىنى بىلمەيدۇ.

«لَقَدْأَنْهَى دِرَاسَتَهُ فِي الْمَدْرَسَةِالْإِعْدَادِيَّةِ وَ سَيُتَابِعُ دِرَاسَتَهُ الثَّانَوِيَّةَ» : ئۇ، تولۇقسىز ئوتتۇرىنى تۈگەتتى، تولۇق ئوتتۇرىغا چىقىپ ئوقۇيدۇ.

«دَعْنَا نَسْتَرِح قَلِيلاً قَبْلَ أَنْ نُتَابِعَ الْعَمَلَ» : ئازراق ئارام ئېلىۋېلىپ ئاندىن ئىشنى داۋاملاشتۇرايلى.

تَابِعٌ ج تَبَعٌ و تَبَعَةٌ م تَابِعَةٌ ج تَوَابِعُ: ئەگەشكۈچى؛ قول ئاستىدىكى؛ شاگىرتى؛ خىزمەتچى؛ بويسۇنغۇچى؛ ئارقىدىكى؛ كەينىدىكى، تەۋە.

تَابِعَةٌ: نەتىجە، ئۇنۇم، مەسئۇلىيەت.

اَلدَّوْلَةُ التَّابِعَةُ: تەسىر دائىرىسى ئىچىدىكى دۆلەت.

«اِشْتَرَى الْبَيْتَ بِتَوَابِعِهِ» : ئۆينى شۇ ئۆيگە تەۋە بولغان نەرسىلىرى بىلەن بىللە سېتىۋالدى، ئۆينى ئىسكىلاتلىرى بىلەن قوشۇپ سېتىۋالدى.

اَلدُّوَلُ التَّوَابِعُ: تەسىر دائىرىسى ئىچىدىكى دۆلەتلەر.

تَابِعِيٌّ: مۇسۇلمان بولغان ھالدا بىرەر ساھابىغا مۇلاقات بولۇپ، مۇسۇلمان پېتى ۋاپات بولغان كىشى.

تَابِعُ التَّابِعِيِّ: تابىئىنلارغا مۇلاقات بولغانلار.

تَابِعِيَّةٌ: قاراشلىق، تەۋەلىك؛ دۆلەت تەۋەلىكى.

تَابِلُ: دورا ـ دەرمان.

تَابُوتٌ ج تَوَابِيتُ: ساندۇق، تاۋۇت، ساندۇقچە.

تَابُوتُ الْمَوْتَى: ئۆلۈك ساندۇقى.

«إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّكَ مَايُوْحَى أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ» «قرآن» : ئۆز ۋاقتىدا ئاناڭنىڭ كۆڭلىگە پەقەت ۋەھىي ئارقىلىق بىلىنىدىغان نەرسىلەرنى سالدۇق. ئۇنى ساندۇققا سالغىن.

تَابُوتُ السَّاقِيَةِ: سوۋغا.

تَابُورٌ ج تَوَابِيرُ: كالوننا؛ سەپ.

اَلتَّابُورُ الْخَامِسُ: بەشىنچى باشقارما (بىرەر دۆلەتنىڭ دۈشمەن دۆلەتتە يوشۇرۇنغان جاسۇسلىرى ۋە تەرەپدارلىرى)

تَاجٌ ج تِيْجَانٌ: تاج.

تَاجُ الْعَرَبِ: ئەرەبلەرنىڭ باش ياغلىقى، سەللە، رومال.

تَاجُ الْأُذُنِ: قۇلاق كۈچىكى (قۇلاق سۇپۇرىسىنىڭ ئىگىلىپ تۇرغان قىسمى).

تَاجُ الْعَمُودِ: تۈۋرۈكنىڭ بېشىدىكى نەرسە.

حُرُوفُ التَّاجِ: ھەرپلەرنىڭ چوڭ يېزىلىشى.

«تَاجُ الْمُرُوَّةِ التَّوَاضُعُ»: ئادەمگەرچىلىكنىڭ تاجى كەمتەرلىكتۇر.

تَاجَ يَتُوجُ تَوْجًا: بولۇقتى، ئۆچرىدى، ئوڭۇش-لۇق بولدى.

تَاجَرَ يُتَاجِرُ مُتَاجَرَةً: سودا قىلدى، تىجارەت قىلدى.

تَاجَرَ فِي بَيْعِ الْبَضَائِعِ الْمُسْتَوْرَدَةِ: ئىمپورت قىلىنغان ماللار سودىسى بىلەن شۇغۇللاندى.

تَاجِرٌ ج تُجَّارٌ و تِجَارٌ و تَجْرٌ: سودىگەر، تىجارەتچى.

تُجَّارُ الْحَرْبِ: ئۇرۇشخۇمارلار.

تَاجِرٌ بِالْعُمُولَةِ: ۋاكالەتچى، سودىگەر.

تَاجِرُ الْجُمْلَةِ: توپ-ساتقۇچى سودىگەر، دۆلەت ساتقۇچى سودىگەر.

تَاجِرُ الْمُفَرَّقِ أَوِالْقَطَّاعِيِّ أَوِالتَّجْزِئَةِ: پارچە سېتىش سودىگىرى.

تَاجِرُ دِيْنٍ: شەخسى پايدا مەنپەئەت يولىدا ئىنساپ ۋىجدانىنى ساتىدىغان ئادەم.

تَاجِرُ سِيَاسَةٍ: سىياسەت بېدىكى.

تَاجِرُ مَبَادِئَ: پىرىنسىپ بىلەن سودىلاشقۇچى.

تَاجِرَةٌ ج تَوَاجِرُ: ئايال سودىگەر.

تَاجِيُّ الشَّكْلِ: تاجسىمان، تاج شەكىللىك.

اَلشَّرْيَانُ التَّاجِيُّ: تاجسىمان يۈرەك قان تومۇرى.

تَاحَ يَتِيحُ تَيْحًا فِي مَشْيِهِ: ھازىرلاندى، تەييارلاندى، تەق بولدى، ئىمكانىيەت يارىتىلدى.

تَاخَمَ يُتَاخِمُ مُتَاخَمَةً الْمَكَانَ: جاي چېگرىلاندى، تۇتاشتى.

«تُتَاخِمُ حُدُودَ الْعِرَاقِ الشَّرْقِيَّةَ جِبَالٌ عَالِيَةٌ»: ئىراقنىڭ شەرقى چېگرىسىغا ئېگىز تاغلار تۇتىشىپ كېتىدۇ.

تَارَ يَتِيرُ تَيَرَانًا الْبَحْرُ: دېڭىز دولقۇنلىدى، مەۋج ئۇردى.

تَارَةً: بىر قېتىم؛ گاھى، بەزىدە؛ كۆپ چاغلاردا.

«فَعَلْتُهُ تَارَةً بَعْدَ أُخْرَى»: مەن ئۇنى ئارقا ـ ئارقىدىن قىلدىم.

تَارٌّ: سېمىز.

تَارِزٌ: چىڭ، قاتتىق.

تَارِسٌ: برونېۋىك.

تَارِعٌ ج تَوَارِعُ: يەر كۆلىمى.

تَارَكَ يُتَارِكُ مُتَارَكَةً: سۈلھ قىلدى ، ئۇرۇش توختاتتى.

تَارِيْخٌ ج تَوَارِيخُ: ئاي ـ كۈن، ۋاقىت، مەزگىل، دەۋر، يىلنامە، ۋەقەلەرنى ۋە ئۆلارنىڭ يۈز بەرگەن ۋاقتىنى خاتىرىلەش.

تَارِيْخُ شَخْصٍ: تەرجىمىھال، بىرەر شەخسنىڭ ھاياتى توغرىسىدىكى خاتىرە.

بِلاَ تَارِيْخٍ: ئاي ـكۈنى يوق، تارىخى يېزىلمىغان.

شَخْصِيَّاتٌ تَارِيْخِيَّةٌ: تارىخىي شەخسلەر.

اَلْمَادِّيَّةُ التَّارِيخِيَّةُ: تارىخىي ماتېرىيالىزىم.

تَاسِعٌ: توققۇزىنچى.

تَاسِعَ عَشَرَةَ: ئون توققۇزىنچى.

«حَضَرَ فِي الْيَوْمِ التَّاسِعِ مِنَ الشَّهْرِ»: ئۇ مۇشۇ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى كەلدى.

تَاسُوْعَاءُ: مۇھەررەم (ھىجرىيىنىڭ 1 ـ ئېيى) نىڭ 9 ـ كۈنى.

تَافِرٌ: مەينەت، پاسكىنا، نىجىس، يىرگىنىشلىك.

اَلرَّجُلُ التَّافِرُ: مەينەت ئادەم، پاسكىنا ئادەم.

تَافِهٌ ج تَوَافِهُ: ئاددى؛ ئازغىنە؛ ئاجىز، زەئىپ؛ ناچار، ئەرزىمەس؛ تەمسىز، مەززىسى يوق، لاۋزا.

تَافِهٌ مِنَ الْأَشْيَاءِ: ئەرزىمەس، ئازراقمۇ قىممىتى يوق، ئەرزان.

«اِشْتَرَى الثَّوْبَ بِسِعْرٍ تَافِهٍ»: كىيىمنى ئەرزان

باھادا سېتىۋالدى.

تَافِهٌ مِنَ النَّاسِ: ئەرزىمەس ئادەم، پەس ئادەم.

تَافِهٌ مِنَ الْكَلَامِ: ئەھمىيەتسىز گەپ، تېتىقسىز گەپ.

«مِنَ النَّاسِ مَنْ يُضَيِّعُ وَقْتَهُ وَجُهْدَهُ فِي تَوَافِهِ الْأُمُورِ»: كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا ۋاقتىنى ۋە تىرىشچانلىقىنى ئەرزىمەس ئىشلارغا زايا قىلىۋاتىدىغانلارمۇ بار.

«لَيْسَ هَذَا سِوَى أَمْرٍ تَافِهٍ وَعَلَيْنَا أَلاَّ نُزْعِجَ الْكَثِيرِيْنَ بِهِ»: بۇ بىر ئەرزىمەس ئىش، ئۇنى دەپ كۆپچىلىكنى چۆچىتىۋەتمەيلى .

تَاقَ يَتُوقُ تَوْقًا و تُؤُوقًا و تَوْقَانًا و تِيَاقَةً الرَّجُلَ و إِلَيْهِ: سېغىندى، كۆرگۈسى كەلدى، ئارزۇمەند بولدى، تەشنا بولدى، ئىنتىزار بولدى.

«كُلُّ جِيْلٍ جَدِيْدٍ يَتُوقُ إِلَى تَبْدِيْلِ بَعْضِ الْأَوْضَاعِ الْمَوْرُوثَةِ» ھەربىر يېڭى ئەۋلاد ئەنئەنىۋى ھالەتلەرنى ئۆزگەرتىشكە خۇشتار.

تَاكَ: بۇ، ئاۋۇ، ماۋۇ، بۇياق (مۇئەننەس بىرلىك كۆرسىتىش ئالماشلىرى).

تَالَ يَتُولُ تَوْلاً: كۆز باغلاپ قايمۇقتۇردى، جادۇ قىلدى.

تَالِدٌ ج تَوَالِدُ: ئاتا - بوۋىلىرىدىن مىراس قالغان، ئەجدادتىن ئەۋلادقا ئۆتۈپ كېلىۋاتقان ، ئەجدادلاردىن قالغان.

«ذَهَبَ بِالتَّالِدِ وَالطَّرِيْفِ»: كونا - يېڭى ھەممىنى ئېلىپ كەتتى.

تَالِفٌ ج تَوَالِفُ: بۇزۇلغان، ۋەيران قىلىنغان.

تَالِهٌ: تېڭىرقاپ قالغۇچى، بىئەپ ھالەتتە قالغۇچى.

تَالِهُ الْعَقْلِ: ھەيرەتتە قالغۇچى، ئەقلى قاچقۇچى، پىكرى بۆلۈنگۈچى.

تَالٍ ج تَالِيَاتٌ: ئات بەيگىسىدە 4 - بولۇپ چىققۇچى.

تَالٍ م تَالِيَةٌ ج تَوَالٍ: ئەگەشكۈچى، ئىز باسقۇچى؛ ئۆتۈەندىكى؛ ۋارىس؛ داۋامى، داۋاملاشتۇرغۇچى.

«يَجِبُ أَنْ نَقِيْسَ الْأَدَبَ بِمَقَايِيْسِ عَصْرِهِ لاَ بِمَقَايِيْسِ عَصْرٍ تَالٍ»: بىز ئەدەبىياتنى كېلىدىغان ئەسىرنىڭ ئۆلچەملىرى بىلەن ئۆلچىمەي، ئۇنى ئۆز زامانىسىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچىشىمىز كېرەك.

بِالتَّالِي: شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇڭا، مۇقەررەر، ئارقىدىنلا، ئىككىنچى، تۈۋەندە.

«أَنَا أَذْهَبُ مَعَكَ فِي صَبَاحِ الْيَوْمِ التَّالِي إِنْ شَاءَاللّٰهُ»: خۇدا خالىسا ئىككىنچى كۈنى ئەتىگەندە مەن سەن بىلەن بىللە بارىمەن.

تَامَهُ يَتِيمُ تَيْمًا الْحُبُّ: ئۇنى ئىشق - مۇھەببەت چىرمىۋالدى، ئاشىقى بىقارار بولدى.

تَامٌّ: پۈتۈنلەي، تولۇق، پۈتۈن.

بَدْرٌ تَامٌّ: تولۇن ئاي، تولغان ئاي.

تَامُولٌ: ئالقات مۇرابباسى، سىترات مۇرابباسى.

تَانِ: ئىككىسى، ئىككى، بۇ ئىككىسى (ئايال) مۇئەننەس ئىككىلىك كۆرسىتىش ئالماشلىرى.

تَانْبُولُ: ئالقات مۇرابباسى، سىترات مۇرابباسى.

تَانِكَ و تَانِّكَ: بۇ ئىككىسى (ئايال) مۇئەننەس ئىككىلىك كۆرسىتىش ئالماشلىرى.

تَاهَ يَتِيهُ تَيْهًاو تَيَهَانًا: ئازدى، ئاداشتى، يولدىن ئازدى؛ ھالاك بولدى.

تَاهَ فِي الْأَرْضِ: ئېزىپ قالدى، ئادىشىپ قالدى.

«قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِيْنَ سَنَةً يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ» «قرآن»: ئاللاھ دېدى: «ئۇلارنىڭ مۇقەددەس يەرگە كىرىشى 40 يىلغىچە ھارام قىلىندى (بۇ جەرياندا) ئۇلار زېمىندا ئادىشىپ يۈرىدۇ...»

تَاهَ الْفِكْرُ: ئىدىيە قالايمىقانلىشىپ كەتتى، گاڭگىراپ قالدى، پاراكەندە بولدى.

تَاهَ يَتِيهُ تِيْهًا: كۆرەڭلىدى، ھاكاۋۇرلۇق قىلدى، خۇدىنى بىلمەي قالدى.

تَاهَ بَصَرُهُ عَنِ الشَّيْءِ: كۆزىگە چېلىقماي قالدى.

تَاهَ فِي مَشْيِهِ: غادايدى، گىدەيدى.

تَائِبٌ: توۋا قىلغۇچى، قايتقۇچى، يانغۇچى.

تَائِجٌ: تاجدار، تاج كىيگۈچى.

تَائِقٌ: سېغىنغۇچى، ئىنتىزار بولغۇچى،

ئىشتىياق باغلىغۇچى، ئارزۇمەن.

أَنَا تَائِقٌ لِلِقَائِكَ: مەن سىنى كۆرۈشكە خۇشتار، سېغىنغۇچى، ئىنتىزار بولغۇچى، ئىشتىياق باغلىغۇچى، ئارزۇمەن.

تَائِهٌ: يولدىن ئاداشقۇچى، تېڭىرقاپ قالغۇچى، سەرگەردان.

تَآخَى يَتَآخَى تَآخِيًا: قېرىنداش بولۇشتى.

تَآزَرَ يَتَآزَرُ تَآزُرًا: ياردەملەشتى؛ ئىتتىپاقلاشتى.

تَآسَى يَتَآسَى تَآسِيًا الْقَوْمُ: ئۇلار ئۆز ئارا تەسەللى بېرىشتى.

تَآكَلَ يَتَآكَلُ تَآكُلاً الْحَدِيدُ: كۆمۈر دات يېيىش ۋە باشقا سەۋەبلەردىن ئۇۋۇلۇپ كەتتى.

تَآكُلٌ: ئازابلىنىش، قىينىلىش.

تَآلَفَ يَتَآلَفُ تَآلُفًا الْقَوْمُ: بىرلەشتى، ئۇيۇم بولدى، ئىتتىپاقلاشتى.

تَآلَفَتِ الأَصْوَاتُ: ئاۋازلار ماس كەلدى، ماسلاشتى.

تَآلُفٌ: بىرلىشىش، دوستلىشىش.

تَآمَرَ يَتَآمَرُ تَآمُرًا بِهِ: زىيانكەشلىك قىلدى، سۇيىقەست قىلدى.

تَآمَرَ الشَّخْصُ: تىل بىرىكتۈردى، سۇيىقەست پىلانلىدى.

«تَآمَرَ عَدَدٌ مِنَ الضُّبَّاطِ عَلَى قَلْبِ الْحُكْمِ»: ئوفىتسېرلاردىن بىرقانچىسى ھاكىمىيەتنى ئاغدۇرۇشقا تىل بىرىكتۈردى.

تَآمُرٌ: سۇيىقەست پىلانلىماق، ھىيلە ـ مىكىر ئىشلىتىمەك، تىل بىرىكتۈرمەك.

تَآنَسَ يَتَآنَسُ تَآنُسًا الْقَوْمُ: ئىناق ئۆتۈشتى.

«كَانَتِ الْمَقَاهِي مُلْتَقًى لِأَبْنَاءِ الْبَلَدِ يَجْلِسُونَ فِيهَا يَتَآنَسُونَ بِالأَحَادِيثِ»: قەھۋەخانىلار يۇرتداشلار ئۇچرىشىدىغان جاي بولۇپ، ئۇلار ئۇ يەردە ئولتۇراتتى، گەپ ـ سۆز ئۆتكۈزۈپ، ئۇ يەردە ئولتۇراتتى، گەپ ـ مەشرەپ مۇڭدىشاتتى.

تَأَبَّدَ يَتَأَبَّدُ تَأَبُّدًا: ياۋايىلاشتى، ۋەھشىلەشتى.

تَأَبُّرٌ: چاپلاشماق.

تَأَبَّطَ يَتَأَبَّطُ تَأَبُّطًا الشَّيْءَ: قولتۇقلىدى، قولتۇقىغا قىستى.

تَأَبَّطَ كُتُبَهُ: ئۇ كىتابلىرىنى قولتۇقىغا قىستۇرۇۋالدى.

تَأَبَّى يَتَأَبَّى تَأَبِّيًا الشَّخْصُ: باش تارتتى، ئۇنىمىدى.

تَأَبَّى عَنِ الدَّنِيَّةِ: ئالىيجاناب بولدى.

تَأَبَّى عَلَيْهِ: غادىيىۋالدى، ھاكاۋۇر بولدى.

تَأْبِينٌ: تەزىيە بىلدۈرمەك، مېيىتنىڭ ياخشى سۈپەتلىرىنى تەرىپلەپ يىغلىماق.

«شَارَكَ عَدَدٌ مِنَ الشُّعَرَاءِ فِي تَأْبِينِ الرَّئِيسِ الرَّاحِلِ»: مەرھۇم رەئىسنىڭ تەزىيە مۇراسىمىغا بىر تۈركۈم شائىرلار قاتناشتى.

حَفْلَةٌ تَأْبِينِيَّةٌ: ماتەم مۇراسىمى.

تَأْتَأَ يَتَأْتِئُ تَأْتَأَةً و تَأْتَاءً الرَّجُلُ: دائىم تانى تەلەپپۇز قىلىپ كېكەچلەپ سۆزلىدى.

تَأَتَّى يَتَأَتَّى تَأَتِّيًا الشَّيْءُ لَهُ: مۇيەسسەر بولدى، ئوڭۇشلۇق بولدى.

تَأَتِّي: تەييارلانماق، ئېلىشىش.

حُسْنُ التَّأَتِّي: بىرەر شەيئى بىلەن ئېلىشىش ياكى ئۇنى قولغا كەلتۈرۈش ئۇچۇن ئېلىشىش.

تَأَثَّثَ يَتَأَثَّثُ تَأَثُّثًا الْبَيْتُ: ئۆي جاھازلاندى، سەرەمجانلاشتى.

تَأَثَّرَ يَتَأَثَّرُ تَأَثُّرًا مِنْ كَذَا أَوْ بِكَذَا: تەسىرلەندى، ھاياجانلاندى.

تَأَثَّرَ بِهِ: تەسىرلەندى، ئۇنىڭ مەسلىكىدە ماڭدى.

«تَأَثَّرَ كَثِيرًا عِنْدَمَا عَلِمَ بِوَفَاةِ صَدِيقِهِ»: دوستىنىڭ ۋاپاتىدىن خەۋەر تېپىپ كۆپ تەسىرلەندى.

تَأَثَّرَ مِنْ كَلاَمٍ أَوْ فِعْلٍ: كۆڭلى خوش بولدى؛ خاپا بولدى.

تَأَثَّرَ مِنْهُ: غەزەپلەندى، ئاچچىقلاندى.

تَأَثَّرَ الْكَاتِبُ بِأَسَالِيبِ الأَدَبِ الْغَرْبِيِّ: يازغۇچى غەرب ئەدەبىي ئۇسلۇبىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىدى.

تَأَثَّرَ مِنْ كَلاَمِهِ: ئۇنىڭ سۆزىدىن غەزەپلەندى، ئاچچىقلاندى.

تَأَثَّرَتْ عَوَاطِفُهُ: تەسىرلەندى، ھاياجانلاندى.

تَأَثَّمَ يَتَأَثَّمُ تَأَثُّمًا: يامان يولدىن قايتتى.

تَأَثَّمَ الْوَرِعُ: گۇناھتىن ساقلاندى.

تَأْثِيرٌ: تەسىر، تەسىرات، رول، تەسىر كۈچ، كۈچ.

«اِقْتَرَفَ جَرِيمَتَهُ تَحْتَ تَأْثِيرِ الْغَضَبِ» : ئۇ ئاچچىقىغا پايلىماي جىنايەت ئۆتكۈزۈپ قويدى.

«فَقَدَ وَعْيَهُ بِتَأْثِيرِ الْمُخَدِّرِ» : مەست قىلغۇچى دورىنىڭ تەسىرى بىلەن ھوشىنى يوقاتتى.

فُلَانٌ ذُوتَأْثِيرٍ كَبِيرٍ: پالانىنىڭ تەسىرى چوڭ.

تَأَجَّجَ يَتَأَجَّجُ تَأَجُّجًا: پالىلىدى، پالتىرىدى.

تَأَجَّجَتِ النَّارُ: ئوت يالقۇنجىدى، ياندى.

تَأَجَّجَ فُلَانٌ غَضَبًا: پالانىنىڭ غەزەپ ئوتى ياندى.

تَأَجَّجَ فُلَانٌ ذَكَاءً: پالانىنىڭ ئەقلىي يورۇپ كەتتى.

تَأَجَّجَتِ النَّهَارُ: كۈن قىزىپ كەتتى، كۈن ئىسسىپ كەتتى.

تَأَجَّرَ يَتَأَجَّرُ تَأَجُّرًا: ئىجارىگە بەردى.

تَأَجَّلَ يَتَأَجَّلُ تَأَجُّلًا: كېچىكتى، ئارقىغا سوزۇلدى.

تَأَجَّلَ الْاِجْتِمَاعُ: يىغىن كېچىكتى.

«عَرَفْتُ قَبْلَ لَحْظَةٍ أَنَّ الْمُؤْتَمَرَ قَدْ تَأَجَّلَ اِنْعِقَادُهُ» : بايىلا قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلىش ۋاقتىنىڭ كېچىكتۈرۈلگەنلىكىدىن خەۋەر تاپتىم.

تَأْجِيرٌ: ئىجارىگە بەرمەك.

تَأْجِيلٌ: ئارقىغا سۈرمەك.

تَأَخَّرَ يَتَأَخَّرُ تَأَخُّرًا: كېچىكتى، ئارقىدا قالدى.

تَأَخَّرَ الشَّيْءُ عَنْ غَيْرِهِ: ئۇنىڭدىن كېيىن كەلدى.

«لِيَغْفِرَلَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ» ‹قۇرئان› : ئاللاھنىڭ سېنىڭ ئىلگىرىكى ۋە كېيىنكى گۇناھلىرىڭنى كەچۈرۈشى ئۈچۈن...

«تَأَخَّرَتِ الطَّائِرَةُ عَنْ مَوْعِدِ وُصُولِهَا» : ئايروپىلان يېتىپ بارىدىغان ۋاقتىدىن كېچىكتى.

«أَنْتَ تَأَخَّرْتَ كَثِيرًا الْيَوْمَ» : بۈگۈن كۆپ كېچىكتىڭ.

تَأَخُّرٌ: كېچىكمەك، كېيىن قالماق

«كَانَتِ الْبِلَادُ فِي حَالَةِ تَأَخُّرٍ مِنَ النَّوَاحِي الْاِقْتِصَادِيَّةِ وَ الْعِلْمِيَّةِ وَغَيْرِهَا» : مەملىكەت ئىقتىسادىي ۋە ئىلمىي ۋە باشقا جەھەتلەردە قالاق ھالەتتە ئىدى.

«مَا زَالَتْ دُوَلُ الْعَالَمِ الثَّالِثِ تُعَانِي مِنْ حَالَةِ التَّأَخُّرِ» : ئۈچىنچى دۇنيا ئەللىرى يەنىلا قالاقلىق ھالىتىگە دۇچ كەلمەكتە.

تَأَخَّى يَتَأَخَّى تَأَخِّيًا الْأَمْرَ: كۆزلىدى، دىلىغا پۈكتى، ئىنتىلدى.

تُؤَدَةٌ: ۋەزمىنلىك، تەمكىنلىك، ئېغىر - بېسىقلىق.

«قَامَ بِعَمَلِهِ فِي تُؤَدَةٍ» : ئىشنى تەمكىنلىك بىلەن قىلدى.

«تَكَلَّمَ بِكُلِّ تُؤَدَةٍ وَرَوِيَّةٍ» : تەمكىنلىك ۋە ئېغىر - بېسىقلىق بىلەن سۆزلىدى.

تَأَدَّبَ يَتَأَدَّبُ تَأَدُّبًا الرَّجُلُ: ئۆزىنى ئەقىللىق ھېسابلىدى ، مەمەدانلىق قىلدى، يېتىم ئاقساقاللىق قىلدى.

تَأَدَّبَ بِهِ: ئەگەشتى، ئۈلگە قىلدى.

«تَأَدَّبَ بِأَدَبِ الْقُرْآنِ» : ئۇ قۇرئان ئەخلاقىنى ئۆزىگە ئۈلگە قىلدى.

تَأَدُّبٌ: ئەدەپلىك بولماق، نازاكەتلىك بولماق، تەربىيە ئالماق، ئەدەپ ئۆگەنمەك، سىپايە بولماق، مەدەنىيەتلىك بولماق.

تَأَدَّى يَتَأَدَّى تَأَدِّيًا: يەتتى، باردى، يېتىپ باردى، ئۇلاشتى.

تَأَدَّى إِلَى الْفَنَاءِ: ئۆلۈم گىردابىغا بېرىپ قالدى.

تَأْدِيبٌ: جازالىماق، ئەدەپلىمەك، تەلىم - تەربىيە بەرمەك.

تَأْدِيبِيٌّ: تەربىيىۋى، مەدەنىي، تەربىيە خاراكتېرلىك.

حَمْلَةٌ تَأْدِيبِيَّةٌ: جازا يۈرۈشى، قارشى يۈرۈش قىلىش.

مَجْلِسُ تَأْدِيبٍ: جازالاش ئىشلىرىنى قاراپ چىقىدىغان ھەيئەت.

إِجْرَاءٌ تَأْدِيبِيٌّ: جازالاش چارىلىرى.

تَأْدِيَةٌ: ئادا قىلماق، ئورۇنلىماق، بېجىرمەك.

تَأَذَّنَ يَتَأَذَّنُ تَأَذُّنًا: ئۇقتۇردى، بىلدۈردى.

تَأَذَّنَ بِالشَّرِّ: ئاگاھلاندۇردى.

«وَإِذْتَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيْدَنَّكُمْ» «قرآن»: ئۆز ۋاقتىدا پەرۋەردىگارىڭلار «نېمىتىمگە شۈكرى قىلساڭلار» (ئۇنى) تېخىمۇ زىيادە قىلىمەن ... دەپ جاكارلىدى.

تَأَذَّى يَتَأَذَّى تَأَذِّيًا: ئەزىيەت يېدى، زەخمەت يېدى، ئازار يېدى.

«لَمْ يَتَأَذَّ بِالْحَادِثِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ»: خۇداغا شۈكرى، ھادىسىدە زىيان ـ زەخمەتكە ئۇچرىمىدى.

تَأَرْجَحَ يَتَأَرْجَحُ تَأَرْجُحًا الرَّجُلُ: تەۋرەندى، ئىرغاڭلىدى، سىلكىندى.

تَأَرَّجَ يَتَأَرَّجُ تَأَرُّجًا: خۇش ھىد پۇرىدى.

تَأْرِيخٌ ج تَوَارِيخُ: ئاي ـ كۈن، ۋاقىت، مەزگىل، دەۋر، يىلنامە، ۋەقەلەرنى ۋە ئۇلارنىڭ يۈز بەرگەن ۋاقتىنى خاتىرىلەش.

بِلَا تَأْرِيخٍ: ئاي ـ كۈنى يوق، تارىخى يېزىلمىغان.

تَأْرِيخٌ شَخْصِيٌّ: تەرجىمىھال، بىرەر شەخسنىڭ ھاياتى توغرىسىدا خاتىرە

«يَنْتَهِي الْعَمَلُ بِتَأْرِيخِ ١٥/٣/١٩٨٣»: ئىش 1983 ـ يىلى 3 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى ئاياغلىشىدۇ.

تَأَزَّحَ يَتَأَزَّحُ تَأَزُّحًا: كېچىكتى.

تَأَزَّمَ يَتَأَزَّمُ تَأَزُّمًا: ئۆلۈم خەۋپىدە قالدى.

تَأَزَّمَ الْمَوْقِفُ: ۋەزىيەت يامانلاشتى.

تَأَسَّسَ يَتَأَسَّسُ تَأَسُّسًا: قۇرۇلدى.

تَأَسَّسَ الْمَرْكَزُ وَنَحْوُهُ: مەركەز قۇرۇلدى.

«تَأَسَّسَتْ هَذِهِ الْجَامِعَةُ سَنَةَ ١٣٩٥ هـ»: بۇ ئۇنىۋېرسىتېت ھىجرىيىنىڭ 1390 ـ يىلى قۇرۇلغان.

تَأَسَّفَ يَتَأَسَّفُ تَأَسُّفًا: ئەپسۇسلاندى، خىجىل بولدى.

تَأَسَّفَ عَلَيْهِ وَلَهُ: ئەپسۇسلاندى.

«تَأَسَّفَ عَلَى وُقُوعِ الْحَادِثِ»: ئۇ ھادىسە يۈز بەرگەنلىكىدىن ئەپسۇسلاندى.

تَأَسُّفٌ: پۇشايمان قىلماق، ئەپسۇسلانماق، ھەسرەتلەنمەك، قايغۇرماق.

تَأَسَّلَ يَتَأَسَّلُ تَأَسُّلًا أَبَاهُ: ئاتىسىغا ئوخشىدى.

تَأَسَّى يَتَأَسَّى تَأَسِّيًا: تەسەللى تاپتى.

تَأَسَّى بِهِ: ئەگەشتى.

تَأْسِيَةٌ: تەزىيە، تەسەللى.

تَأْسِيسٌ: قۇرماق، بەرپا قىلماق، تىكلىمەك، تەسىس قىلماق .

تَأْسِيسَاتٌ حُكُومِيَّةٌ: ھۆكۈمەت ئورگانلىرى.

مَجْلِسٌ تَأْسِيسِيٌّ: قانۇن چىقىرىش ھەيئىتى.

جَمْعِيَّةٌ تَأْسِيسِيَّةٌ: قانۇن چىقىرىش ھەيئىتى.

هَيْئَةٌ تَأْسِيسِيَّةٌ: ھەيئەت.

«قَدَّمَتِ الْهَيْئَةُ التَّأْسِيسِيَّةُ لِلشَّرِكَةِ الْجَدِيْدَةِ طَلَبًا لِلسَّمَاحِ لَهَا بِالْبَدْءِ فِي مَشَارِيْعِهَا»: ھەيئەت يېڭى شىركەتكە ئۆزىنىڭ پىلانلىرىنى باشلاشقا رۇخسەت قىلىش تەلىپىنى قويدى.

تَأَشَّبَ يَتَأَشَّبُ تَأَشُّبًا الْقَوْمُ: ئارىلاشتى، گىرەلەشتى، يىغىلدى.

تَأَشَّرَ يَتَأَشَّرُ تَأَشُّرًا: ئىمزا قويدى.

تَأْشِيرٌ ج تَأْشِيرَاتٌ: ۋىزا؛ ۋىزا بەرمەك، ئىمزا قويماق.

تَأَصَّلَ يَتَأَصَّلُ تَأَصُّلًا: ئەسلىنى ئىنقىلاپ بەردى، كېلىشىش مەنبەسىنى ئايدىڭلاشتۇردى.

عِلْمُ التَّأْصِيْلِ: سۆزلەرنىڭ كېلىپ چىقىش مەنبەسىنى تەتقىق قىلىدىغان پەن، ئېتىمولوگىيە.

تَأْصِيلَةٌ: قانداشلىق.

تَأَقْلَمَ يَتَأَقْلَمُ تَأَقْلُمًا الْغَرِيبُ: چەتتىن كەلگەن كىشى يېڭى مۇھىتقا كۆندى.

«تَأَقْلَمَ مَعَ هَذِهِ الْحَيَاةِ الْجَدِيْدَةِ»: ئۇ بۇ يېڭى ھاياتقا كۆنۈپ كەتتى.

تَأَكْسَدَ يَتَأَكْسَدُ تَأَكْسُدًا: دات باستى، ئوكسىدلاشتى.

تَأَكْسَدَ الْحَدِيدُ: تۆمۈر داتلاشتى.

تَأَكَّدَ يَتَأَكَّدُ تَأَكُّدًا: چىڭىدى، پۇختىلاندى، ئىسپاتلاندى.

تَأَكَّدَ مِنْهُ: ئىنىقلىۋالدى، ئېنىقلىدى.

تَأَكَّدَ لَهُ: ئېنىق بولدى.

«تَأَكَّدَ أَنَّهُ سَيُسَافِرُ غَدًا» : ئۇ ئەتە سەپەر قىلىدىغانلىقىنى مۇئەييەنلەشتۈردى.

«تَأَكَّدَ لِي أَنَّهُ لَا يَبْغِي سِوَى الْخَيْرِ» : ئۇنىڭ ياخشىلىقتىن باشقىنى تىلىمەيدىغانلىقى ماڭا ئېنىق بولدى.

«عَلَيْكَ أَنْ تَتَأَكَّدَ مِنْ سَلَامَةِ الْمَشْرُوعِ قَبْلَ أَنْ تُقْدِمَ عَلَيْهِ» : پىلانغا كىرىشىشتىن بۇرۇن پۇختا بولغانلىقىنى ئېنىقلىۋېلىشىڭ كېرەك.

تَأَكَّلَ يَتَأَكَّلُ تَأَكُّلًا الشَّيْءُ: يېيىلدى؛ خورىدى، ئۆز - ئۆزىدىن چىرىدى.

تَأَكَّلَتِ الصُّخُورُ: قورام تاش ئۇۋۇلۇپ كەتتى.

بَدَأَتْ أَسْنَانُهُ تَتَأَكَّلُ: ئۇنىڭ چىشلىرىنى قۇرت يېگىلى تۇردى.

تَأَكَّلَ الْحَدِيْدُ: تۆمۈر داتلىشىپ ئۇۋۇلۇشقا باشلىدى.

تَأْكِيدٌ: تەكىتلەش، مۇئەييەنلەشتۈرۈش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش ، ئېنىقلاش.

بِالتَّأْكِيدِ: سۆزسىز، جەزمەن، مۇقەررەر، راستىنىلا، ھەقىقەتەن.

«اَلْجَوُّ خَانِقٌ وَحَارٌّ لِذَا فَإِنَّ الْمَطَرَ سَيَنْزِلُ بَعْدَ قَلِيْلٍ بِالتَّأْكِيْدِ» : ھاۋا تىنجىق ۋە ئىسسىق، قارىغاندا بىر ئازدىن كېيىن چوقۇم يامغۇر ياغىدۇ.

بِكُلِّ تَأْكِيدٍ: جەزمەن، راستىنىلا، ھەقىقەتەن.

لَامُ التَّأْكِيدِ: تەكىتلەش ئۈچۈن كېلىدىغان «ل» (سۆزنى تەكىتلەش ئۈچۈن سۆزگە قوشۇلۇپ كېلىدىغان لام).

اَلتَّأْكِيْدَاتُ الْقَاطِعَةُ: سەپسەتە، نەيرەڭ، مۇقام.

تَأَلَّبَ يَتَأَلَّبُ تَأَلُّبًا الْقَوْمُ: توپلاشتى.

«لَمْ يُصَدِّقْهُ بِالرَّغْمِ مِنَ التَّأْكِيدَاتِ الَّتِي قَدَّمَهَا لَهُ» : ئۇ ئۆزىگە بەرگەن كاپالەتلەرگە قارىماي ئۇنىڭغا ئىشەنمىدى.

تَأَلَّبُوا عَلَى الْأَمْرِ: ھەمكارلاشتى، ئۈم بولۇشتى.

تَأَلَّفَ يَتَأَلَّفُ تَأَلُّفًا مِنْ كَذَا: ... دىن تەركىب تاپتى، ... تەشكىل قىلىنىدى، ... دىن قۇرۇلدى.

«كَانَ الْوَفْدُ يَتَأَلَّفُ مِنْ خَمْسَةِ أَعْضَاءَ» : ئۆمەك بەش ئەزادىن تەركىب تاپقانىدى.

«يَتَأَلَّفُ الْمَبْنَى مِنْ أَرْبَعَةِ أَدْوَارٍ وَاسِعَةِ الْأَرْجَاءِ» : بۇ بىنا كەڭ - كۇشادە تۆت ئېغىز چوڭ ئۆيدىن تەركىب تاپقان.

تَأَلَّقَ يَتَأَلَّقُ تَأَلُّقًا الْبَرْقُ: چاقماق چاقنىدى.

تَأَلَّقَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ياساندى.

تَأَلَّقَ نَجْمُهُ: داڭ چىقاردى، شۆھرەت قازاندى.

تَأَلُّقٌ حَرَارِيٌّ: بەزى مەدەنلەرنىڭ قىزىتقان چاغدىكى چاقنىشى.

تَأَلَّمَ يَتَأَلَّمُ تَأَلُّمًا الْمَرِيْضُ: ئاغرىق ئازابلاندى.

تَأَلَّمَ مِنْ فُلَانٍ: شىكايەت قىلدى، داتلىدى.

«تَأَلَّمَ الْجُنُودُ لِمَا أَصَابَهُمْ مِنْ هَزِيْمَةٍ» : ئەسكەرلەر يېڭىلىش سەۋەبىدىن دۇچ كەلگەن نەرسىلەردىن ئەلەم چەكتى.

تَأَلَّهَ يَتَأَلَّهُ تَأَلُّهًا: ئىلاھقا ئايلاندى، ئىلاھلىق دەۋاسى قىلدى؛ ئىبادەت قىلدى.

تَأَلَّهَ الشَّخْصُ: زاھىد بولدى.

تَأَلَّهَ الْعَاتِيُّ: خۇدالىق دەۋاسى قىلدى.

تَأَلَّى يَتَأَلَّى تَأَلِّيًا: قەسەم قىلدى، قەسەمياد قىلدى.

تَأْلِيْفٌ ج تَآلِيْفُ وَتَأْلِيْفَاتٌ: كىتاب، ئەسەر.

«عُرِفَ الشُّيُوطِي بِتَآلِيفِهِ الْكَثِيْرَةِ فِي اللُّغَةِ وَ الْأَدَبِ» : سويۇتى تىل ۋە ئەدەبىيات ساھەسىدىكى ئەسەرلىرىنىڭ كۆپلىكى بىلەن تونۇلدى.

تَأْلِيْفُ الْكِتَابِ: كىتاب يېزىش، كىتاب تۈزۈش.

تَأْلِيْفُ الْحَيَوَانِ: ھايۋانلارنى كۆندۈرۈش.

تَأْلِيْهٌ: بىر ئىلاھنىڭ بارلىقىغا ئىشىنىش.

تَأَمْرَكَ يَتَأَمْرَكُ تَأَمْرُكًا الشَّخْصُ: ئامېرىكىلىق بولۇپ كەتتى، ئامېرىكىلىشىپ كەتتى.

تَأَمُّرٌ: زورلۇق قىلىش، ئۆكتەملىك قىلىش.

تَأَمَّلَ يَتَأَمَّلُ تَأَمُّلًا: سىنچىلاپ قارىدى، دىققەت بىلەن قارىدى، سەپسېلىپ قارىدى.

تَأَمَّلَ الْأَمْرَ وَ فِيهِ: چارە - تەدبىر ئويلىدى، قايتا قاراپ چىقتى.

«وَقَفْتُ مَرَّةً بِبَابِ مَكْتَبَةٍ أَتَأَمَّلُ مَعْرُوضَاتِهَا» : بىر قېتىم ئىشخانىنىڭ ئىشىكىدە تۇرۇپ، ئۇنىڭغا قويۇلغان نەرسىلەرگە سىنچىلاپ قاراپ كەتتىم.

«تَأَمَّلْ فِي الْمَوْضُوعِ قَبْلَ أَنْ يَصْدُرَ حُكْمُهُ عَلَيْهِ» : ئۇنىڭ ھۆكۈمى ئېلان قىلىنىشتىن بۇرۇن ئۇ مەسىلىگە قايتا قاراپ چىقتى.

تَأَمُّلٌ ج تَأَمُّلَاتٌ: پىكىر قىلىش، چوڭقۇر ئويلىنىش، مۇلاھىزە قىلىش.

«كُنْتُ أَحْسِبُ التَّأَمُّلَ كُلَّ شَيْءٍ فِي حَيَاةِ الْأَدِيبِ وَكُنْتُ أَعْتَقِدُ أَنَّ حَيَاتِي سَتَمْضِي قِرَاءَةً كُلُّهَا وَتَفْكِيرًا» : مەن ئەدىبنىڭ ھاياتىدا ھەممە نەرسىنى چوڭقۇر ئويلىنىشتىنلا كېلىدۇ، دەپ بىلەتتىم ۋە شۇنداقلا ھاياتىمنىڭ ھەممىسى ئوقۇش بىلەن ۋە پىكىر قىلىش بىلەن ئۆتىدۇ ، دەپ ئىشىنەتتىم.

مِنْ غَيْرِ تَأَمُّلٍ: ئويلىماستىن، يىنىكلىك بىلەن.

تَأَمَّمَ يَتَأَمَّمُ تَأَمُّمًا بِالشَّيْءِ: ئەگەشتى، ئىقتىدا قىلدى، دورىدى، كۆزلىدى.

تَأْمُورٌ ج تَآمِرُ: يۈرەك قېپى.

إِلْتِهَابُ التَّأْمُورِ: يۈرەك قېپى ياللۇغى.

تَأْمُورَةٌ ج تَأْمُورَاتٌ: مۇناستىر.

تَأْمِينٌ ج تَأْمِينَاتٌ: كۆرۈۋ، رەنە؛ سۇغۇرتا؛ كاپالەت پۇل، كاپالەت راسخوتى، تۆلەم.

تَأْمِينٌ اِجْتِمَاعِيٌّ: سۇغۇرتا، ئىجتىمائىي سۇغۇرتا، ستراخوۋانىيە.

تَأْمِينٌ عَلَى الْحَيَاةِ: ئۆمۈر سۇغۇرتىسى.

صَكُّ التَّأْمِينِ: سۇغۇرتا ھۆججىتى.

تَأْمِينٌ: كېپىللىك قىلىش؛ خاتىرجەم قىلىش؛ «ئامىن» دەپ دۇئا قىلىش؛ سۇغۇرتا قىلىش؛ مۆددە قىلىش.

تَأَنَّثَ يَتَأَنَّثُ تَأَنُّثًا الشَّخْصُ: زەيپانە بولۇۋالدى.

تَأَنَّسَ يَتَأَنَّسُ تَأَنُّسًا بِهِ: كۆندى، دوستلاشتى، ئۇنسى ـ ئۇلپەت ئالدى.

تَأَنَّسَ الْحَيَوَانُ: ھايۋان كۆندى.

تَأَنَّقَ يَتَأَنَّقُ تَأَنُّقًا فِي عَمَلِهِ: ئىشىدا ئېھتىيات قىلدى، پەخەس بولدى، پۇختا بولدى.

«كَانَ شَاعِرًا يَتَأَنَّقُ فِي اخْتِيَارِ كَلِمَاتِهِ» : ئۇ سۆز تاللاشتا پىشقان شائىر ئىدى.

تَأَنُّقٌ: ئەپىس، نازۇك، پۇزۇر.

شَدِيدُ التَّأَنُّقِ فِي مَلْبَسِهِ: پۇزۇر كىيىنگەن، ياسانچۇق.

تَأَنَّى يَتَأَنَّى تَأَنِّيًا: ئېغىرلىق قىلدى، سۆزەلمىلىك قىلدى، ئېغىر ـ بېسىقلىق قىلدى.

تَأَنَّى فِي أَمْرِهِ: ئەمكىن بولدى.

تَأَنٍّ: ئەمكىنلىك، ئېغىر ـ بېسىقلىق.

«اَلتَّأَنِّي مَحْمُودَةٌ عَوَاقِبُهُ» : ئەمكىن بولۇشنىڭ ئاقىۋىتى ياخشىدۇر.

«فِي التَّأَنِّي السَّلَامَةُ وَ فِي الْعَجَلَةِ النَّدَامَةُ» : ئېغىر ـ بېسىقلىق كىشىگە ئامانلىق ئېلىپ كېلىدۇ، ئالدىراقسانلىق كىشىگە پۇشايمان ئېلىپ كېلىدۇ.

تَأْنِيبُ الضَّمِيرِ: ئۆزىنى ئەيىبلەش، پۇشايمان قىلىش.

عَلَامَاتُ التَّأْنِيثِ: مۇئەننەسلىك بەلگىلىرى.

تَأْنِيثٌ (فِي النَّحْوِ) : مۇزەككەر ئىسىمنى مۇئەننەس ئالامەتلىرىنى قوشۇش ئارقىلىق مۇئەننەس ئىسىمغا ئايلاندۇرۇش.

تَأَهَّبَ يَتَأَهَّبُ تَأَهُّبًا: تەييارلاندى، تەييارلىق قىلدى.

تَأَهَّبَ لِلْأَمْرِ: تەييارلاندى، ھازىرلاندى.

«عَلَيْنَا أَنْ نَتَأَهَّبَ لِلسَّفَرِ فَقَدْحَانَ مَوْعِدُهُ» : بىز سەپەرگە تەييارلىق قىلىشىمىز كېرەك، ئۇنىڭ ۋاقتى ئاللىقاچان يېتىپ كەلدى.

«كَانَ الْجَيْشُ فِي حَالَةِ تَأَهُّبٍ لِلْحَرْبِ» : ئارمىيە ئۇرۇش تەييارلىقى ھالىتىدە تۇرماقتا.

تَأَهَّلَ يَتَأَهَّلُ تَأَهُّلًا: ئۆيغۇن كەلدى، باب كەلدى، لايىق كەلدى.

تَأَهَّلَ الرَّجُلُ: ئۆيلەندى، توي قىلدى.

تَأَهَّلَ لَهُ: لايىق بولدى.

«تَأَهَّلَ الْمُوَظَّفُ لِلتَّرْقِيَةِ» : خىزمەتچى ئۆسۇشكە لايىق بولۇپ قالدى.

تَأْهِيلٌ أَكَادِيمِيٌّ وَتَأْهِيلٌ مِهَنِيٌّ: ئىلمىي ۋە

كەسپى جەھەتتىن ئىقتىدارلىق قىلىپ يېتىشتۈرمەك.

تَأَوَّدَ يَتَأَوَّدُ تَأَوُّدًا الْعُودُ: ياغاچ ئەگرى بولدى، قىڭغىر بولدى.

تَأَوَّلَ يَتَأَوَّلُ تَأَوُّلاً: چۈشەندۈردى، شەرھلىدى.

تَأَوَّهَ يَتَأَوَّهُ تَأَوُّهًا: ئاھ ئۇردى، ئۇھ تارتتى، خۇرسىندى.

تَأَوُّهٌ ج تَأَوُّهَاتٌ: ئاھ ئۇرماق، ئۇھ تارتماق، خۇرسىنماق.

«تَأَوَّهَ آهَةَ الرَّجُلِ الْحَزِيْنِ»: قايغۇغا چۆمگەن ئادەمدەك ئاھ چەكتى.

تَأْوِيلٌ ج تَأْوِيلاتٌ: ئىزاھ، شەرھ

تَأْوِيْلُ الرُّؤْيَا: چۈش تەبىرى.

تَأَيَّدَ يَتَأَيَّدُ تَأَيُّدًا: كۈچەيتىلدى، مەدەت بېرىلدى، ياردەم بېرىلدى.

تَأَيَّمَ يَتَأَيَّمُ تَأَيُّمًا: بويتاق يۈردى.

تَأْيِيْدٌ: قوللىماق، ھىمايە قىلماق، ياردەم بەرمەك، ئىسپاتلىماق.

«تَلَقَّى الرَّئِيْسُ بَرْقِيَّاتِ التَّأْيِيْدِ مِنْ مُخْتَلَفِ الْهَيْئَاتِ وَالنَّقَابَاتِ»: رەئىس تۈرلۈك ھەيئەت ۋە جەمئىيەتلەردىن قوللاش تېلېگراممىلىرىنى تاپشۇرۇۋالدى.

تَبَابٌ: زىيان؛ ھالاكەت، ئۆلمەك؛ يېتەرسىزلىك، كەمچىلىك.

«وَمَاكَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلاَّفِي تَبَابٍ» «قرآن»: پىرئەۋننىڭ ھىيلە ـ مىكرى پەقەت بىكاردۇر.

تَبَاثَّ يَتَبَاثُّ تَبَاثًّا الْقَوْمُ الْأَسْرَارَ: سىرلارنى ئېچىۋېتىشتى.

تَبَاكٌ: قايغۇردى.

تَبَاحَثَ يَتَبَاحَثُ تَبَاحُثًا: مۇنازىرىلەشتى، مۇھاكىمە قىلىشتى، پىكىر ئالماشتۇرۇشتى.

«اِجْتَمَعَ أَعْضَاءُ الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ وَتَبَاحَثُوا حَوْلَ مُشْكِلَةِ تَلَوُّثِ الْبِيْئَةِ»: بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ ئەزالىرى يىغىلىپ مۇھىت بۇلغىنىش مەسىلىسى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى.

تَبَاخَسَ يَتَبَاخَسُ تَبَاخُسًا الْقَوْمُ: بىر ـ بىرىگە زۇلۇم قىلدى، بىر ـ بىرىنى ئەزدى، ساختىپەزلىك قىلىشتى.

تَبَادَرَ يَتَبَادَرُ تَبَادُرًا: ئالدىرىدى، ئالدىغا ئۆتۈپ كەتتى، بەس ـ بەس بىلەن، بىر ـ بىرىدىن قېلىشمىدى.

تَبَادَرَ إِلَى ذِهْنِهِ: دەرھال كۆڭلىگە كەچتى.

تَبَادَرَ الْقَوْمُ: ئالدىراشتى.

تَبَادَرَ إِلَيْهِ: تۇيۇقسىز كەلدى.

«أَوَّلُ مَا تَبَادَرَ إِلَى ذِهْنِهِ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ الْمَالُ الْكَافِي»: ئالدى بىلەن ئۇنىڭ كۆڭلىگە كەچكىنى يېتەرلىك مالنىڭ ئۆزىدە بولمىغانلىقى بولدى.

تَبَادَلَ يَتَبَادَلُ تَبَادُلاً: نۆۋەتلىشىپ ئىشلىدى، نۆۋەت ئالماشتى، ئىسمىپنا ئالماشتى.

تَبَادَلَ الْآرَاءَ: پىكىر ئالماشتۇردى.

«كُنَّا نَتَبَادَلُ الرَّسَائِلَ ثُمَّ انْقَطَعَتِ الصِّلَةُ بَيْنَنَا»: بىز ئۆز ئارا خەت ئەۋەتىشىپ تۇرغان، كېيىن ئوتتۇرىمىزدا ئالاقە ئۈزۈلدى.

تَبَادُلٌ: ئالماشتۇرماق، تېگىشمەك، يەڭگۈشلىمەك.

تَبَادُلٌ ثَقَافِيٌّ أَوْ تِجَارِيٌّ: مەدەنىيەت ياكى سودا ئالماشتۇرۇش.

تَبَادُلُ الْعُمْلاَتِ الْأَجْنَبِيَّةِ: چەت ئەل پۇللىرىنى تېگىشىش.

سِعْرُ التَّبَادُلِ: بىر خىل پۇلنى ئىككىنچى بىر خىل پۇلغا ئالماشتۇرۇش باھاسى.

اَللُّغَةُ وَسِيْلَةٌ لِتَبَادُلِ الْأَفْكَارِ: تىل ـ پىكىر ئالماشتۇرۇش ۋاسىتىسىدۇر.

تَبَادُلُ الْأَسْرَى: ئەسىرلەرنى ئالماشتۇرۇش.

تَبَادَى يَتَبَادَى تَبَادِيًا الرَّجُلُ: سەھرالىققا ئوخشاپ قالدى.

تَبَادَى الْقَوْمَ بِالْعَدَاوَةِ: ئاشكارا دۈشمەنلەشتى.

تَبَارٌ: ھالاكەت، يوقىلىش، گۇمران بولۇش.

«وَلاَ تَزِدِ الظَّالِمِيْنَ إِلاَّ تَبَارًا» «قرآن»: زالىملارغا پەقەت ھالاكەتنى زىيادە قىلغىن.

تَبَارَدَ يَتَبَارَدُ تَبَارُدًا: سوغۇق مۇئامىلە قىلدى.

تَبَارَزَ يَتَبَارَزُ تَبَارُزًا: ئېلىشتى، كۈرەش قىلدى، تۇتۇشتى.

تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا: ئۇلۇغ بولدى، بۈيۈك بولدى، بەرىكىتى چوڭ بولدى، ئۆڭگىدىن ياخشى پال ئالدى، ئۈمىدۋار بولدى.

«تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ» «قۇرئان»: پادىشاھلىق ئىلكىدە بولغان ئاللاھنىڭ بەرىكىتى بۈيۈكتۇر.

«تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ» «قۇرئان»: ئەزىمەتلىك ۋە كەرەملىك پەرۋەردىگارىڭنىڭ نامى مۇبارەكتۇر.

تَبَارَكَ بِالشَّيْءِ: ياخشى پال ئالدى، ئۈمىدۋار بولدى.

تَبَارَكَ وَتَعَالَى: (ئاللاھنىڭ نامى زىكرى قىلىنغاندا ياكى ئۇنىڭغا ئىشارەت قىلىنغاندا ئېيتىلىدىغان سۆز بولۇپ، ئاللاھ ئۇلۇغ ۋە ئۈستۈن دېگەن مەنىدە).

تَبَارَكَ اللّٰهُ: ئاللاھ تائالا مۇقەددەس ۋە بۈيۈك بولدى.

تَبَارَى يَتَبَارَى تَبَارِيًا: مۇسابىقىلەشتى.

«تَبَارَى الْفَرِيقُ السُّعُودِيُّ لِكُرَةِ السَّلَّةِ مَعَ الْفَرِيقِ الْكُوَيْتِيِّ»: سەئۇدى ئەرەبىستانى ۋاسكېتبول كوماندىسى كۇۋەيت كوماندىسى بىلەن مۇسابىقىلەشتى.

تَبَارِيحُ: خاپىلىق، كۈلپەت.

تَبَارِيحُ الشَّوْقِ: سېغىنىش ئازابى، سېغىنىش دەردى، قاتتىق سېغىنىش.

تَبَاشَرَ يَتَبَاشَرُ تَبَاشُرًا: خۇش خەۋەر يەتكۈزدى.

تَبَاشِيرُ: خۇش خەۋەر، يېڭى شەيئى، يېڭى پەيدا بولغان نەرسە، ھەر نەرسىنىڭ دەسلەپى.

تَبَاشِيرُ الْفَجْرِ. تَبَاشِيرُ الصَّبَاحِ: تاڭنىڭ دەسلەپكى يورۇقى.

«بَدَتْ تَبَاشِيرُ النَّهْضَةِ»: تەرەققىيات كۆرۈنۈشكە باشلىدى.

تَبَاطَأَ يَتَبَاطَأُ تَبَاطُؤًا: كېچىكتى، ئارقىدا قالدى.

«عَلَى الْحُكُومَةِ أَنْ تَعْمَلَ بِصُورَةٍ جِدِّيَّةٍ لَا تَقْبَلُ التَّبَاطُؤَ وَالتَّأْجِيلَ، عَلَى مَحْوِ الْأُمِّيَّةِ»: ھۆكۈمەت ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىشتە سۈرەلمىلىك قىلماستىن، ئارقىغا سوزماستىن جىددىي كىرىشىشى لازىم.

تِبَاعٌ: ئەگىشمەك، كەينىگە كىرمەك

تِبَاعًا: ئارقىمۇ ئارقا، كەينى - كەينىدىن، ئۈزلۈكسىز، ئۇدا.

«يَنْشُرُ بَعْضُ الْكُتَّابِ أَعْمَالَهُمْ تِبَاعًا فِي الصُّحُفِ الْيَوْمِيَّةِ وَالْمَجَلَّاتِ»: بەزى يازغۇچىلار ئۆز ئىجادىيەتلىرىنى كۈندىلىك گېزىت ۋە ژۇرناللاردا ئارقىمۇ ئارقا ئېلان قىلىپ تۇرىدۇ.

تَبَاعَثَ يَتَبَاعَثُ تَبَاعُثًا: ئەۋەتتى.

تَبَاعَدَ يَتَبَاعَدُ تَبَاعُدًا: يىراق بولدى.

تَبَاعَدَ عَنِ الشَّيْءِ: چەتكە ئالدى.

تَبَاعَدَ عَنِ الْإِثْمِ: گۇناھدىن ساقلاندى.

تَبَاعَدَتْ زِيَارَاتُهُ: ئۇنىڭ زىيارەتلىرى يىراقلاشتى.

«اَلْمُسْلِمُونَ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ مَهْمَا اخْتَلَفَتْ أَجْنَاسُهُمْ وَتَبَاعَدَتْ أَوْطَانُهُمْ»: مۇسۇلمانلارنىڭ مىللىتى ئوخشاش بولمىسىمۇ، تىلى پەرقلىق بولسىمۇ ۋە يۇرتلىرى يىراق بولسىمۇ ئۇلار بىر ئۈممەت ھېسابلىنىدۇ.

تَبَاغَضَ يَتَبَاغَضُ تَبَاغُضًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا يامان كۆرۈشتى. دۈشمەنلەشتى.

تَبَاكَى يَتَبَاكَى تَبَاكِيًا: يىغلاشتى.

تَبَالَدَ يَتَبَالَدُ تَبَالُدًا: گالۋاڭ بولۇۋالدى، مەتۇ بولۇۋالدى، سارالڭ بولۇۋالدى، بىلمەس بولۇۋالدى.

تَبَالَهَ يَتَبَالَهُ تَبَالُهًا: دۆت بولۇۋالدى ، گالۋاڭ بولۇۋالدى.

تَبَاهَلَ يَتَبَاهَلُ تَبَاهُلًا: لەنەت ئوقۇشتى.

تَبَاهَى يَتَبَاهَى تَبَاهِيًا الْقَوْمُ: پەخىرلىنىشتى.

«كَانَ صَاحِبُنَا يَتَبَاهَى بِأَنَّهُ قَدْ حَازَ أَعْلَى شَهَادَةٍ فِي مَيْدَانِ اخْتِصَاصِهِ»: بىزنىڭ دوستىمىز ئۆز كەسپىدە ئەڭ يۇقىرى گۇۋاھلىققا ئېرىشكەنلىكىدىن پەخىرلىنەتتى.

تَبَايَعَ يَتَبَايَعُ تَبَايُعًا: سودىدا پۈتۈشتى، سودىدا كېلىشتى.

تَبَايَنَ يَتَبَايَنُ تَبَايُنًا الصَّدِيقَانِ: ئىككى دوست ئايرىلدى، ئايرىلىپ كەتتى.

تَبَايَنَ مَا بَيْنَهُمَا: ئايرىلىپ كەتتى.

تَبَايَنَتِ الْأَسْبَابُ: سەۋەبلەر ئوخشىمىدى.

تَبَايُنٌ: پەرق، زىددىيەت، توقۇنۇش، ئىختىلاپ، ئايرىملىق.

تَبَّ يَتُبُّ و يَتِبُّ تَبًّا و تَبَبًا و تَبَابًا وتَبِيْبًا الرَّجُلُ: هالاك بولدى، يوقالدى.

«تَبًّا لِلظَّالِمِيْنَ الْمُعْتَدِينَ» : تاجاۋۇزچى زالىملار هالاك بولسۇن!

تَبًّا لَهُ: بېشىنى يەيدىغان، بېشىنى يېسۇن، ئۆلگۈر.

تَبًّا لَكَ: ئۆلگۈر، بېشىڭنى يەيدىغان، جاجاڭنى يەيسەن.

تَبَّالٌ: دورا ـ دەرمەك ساتقۇچى، سەكسەن خالتا.

تَبَّانٌ: يەم ـ خەشەك سودىگىرى.

تُبَّانٌ: كالتا ئىشتان، كۇسار.

تَبَّانَةٌ: سامانلىق، يەم ـ خەشەك قويىدىغان جاي.

«وَكُلاًّضَرَبْنَالَهُ الأَمْثَالَ وَكُلاًّ تَبَّرْنَا تَتْبِيْرًا»

«قرآن» : هەر بىر قەۋمگە نۇرغۇن مىساللارنى بايان قىلدۇق، (ۋەز ـ نەسىھەت ئۇنۇم بەرمەگەنلىكتىن) هەر بىر قەۋمنى هالاك قىلدۇق.

تَبَّعَ يُتَبِّعُ تَتْبِيْعًا: ئەگەشتى، كەينىگە كىردى.

تَبَّلَ يُتَبِّلُ تَبْتِيلاً الطَّعَامَ: دورا ـ دەرمەك قوشۇلغان تاماق ئەتتى ، تاماققا دورا ـ دەرمەك قوشتى.

تَبُّوْلَةٌ: سوغۇق سەينىڭ بىر خىلى.

تَبَتَّلَ يَتَبَتَّلُ تَبَتُّلاً: ئىبادەتكە بېرىلدى، پۈتۈنلەي ئىبادەت بىلەن بولدى.

تَبَتَّلَ إِلَى اللّٰهِ: ئاللاھنىڭ ئىبادىتىگە يۈزلەندى.

«وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلاً» «قرآن» : (ئىبادىتىڭدە) ئۇنىڭغا تولۇق يۈزلەنگىن.

تَبَتَّلَ عَنِ الزَّوَاجِ: تەنها يۈردى، بويتاق ياشىدى.

تَبَثَّرَ يَتَبَثَّرُ تَبَثُّرًا وَجْهُهُ: يۈزۈمگە دانىخورەك چىقتى.

تَبَجَّحَ يَتَبَجَّحُ تَبَجُّحًا: ئۆزىنى داڭلىدى، ئۆزىنى ماختىدى، پەخىرلەندى.

«اَلْعَالِمُ الْحَقُّ يُنْتِجُ وَلاَيَتَبَجَّحُ بِعِلْمِهِ» : ھەقىقى ئالىم نەتىجە يارىتىدۇ، ئۆز ئىلمى بىلەن ماختانمايدۇ.

تَبَجَّدَ يَتَبَجَّدُ تَبَجُّدًا بِالْمَكَانِ: مەلۇم جايدا ئولتۇراقلىشىپ قالدى، تۇرۇپ قالدى.

تَبَجَّسَ يَتَبَجَّسُ تَبَجُّسًا الْمَاءُ: سۇ ئېتىلىپ چىقتى، چاچرىدى.

تَبَجَّلَ يَتَبَجَّلُ تَبَجُّلاً: هۆرمەتكە سازاۋەر بولدى.

تَبَخْبَحَ يَتَبَخْبَحُ تَبَخْبُحًا: كەڭ بولدى، راھەتلەندى، هوزۇرلاندى.

تَبَخْبَحَ الشَّخْصُ: باياشات بولدى، توققۇزى تەل بولدى، پاراۋان بولدى.

تَبَخْتَرَ يَتَبَخْتَرُ تَبَخْتُرًا: تارقالدى، ئىسراپ قىلىندى، چېچىلدى.

تَبَحَّرَ يَتَبَحَّرُ تَبَحُّرًا الْعَالِمُ فِي الدَّرْسِ: ئالىم چوڭقۇر ئۆگەندى، چوڭقۇر ئىزدەندى.

تَبَخْتَرَ يَتَبَخْتَرُ تَبَخْتُرًا: گىدىيىۋالدى، غادىيىۋالدى.

تَبَخْتُرِيَّةٌ: تەكەببۇرلۇق، هاكاۋۇرلۇق.

تَبَخَّرَ يَتَبَخَّرُ تَبَخُّرًا: هورغا ئايلاندى، پارغا ئايلاندى، ئىسرىق سالدى.

تَبَخَّرَ الشَّيْءُ: پارغا ئوخشاش يوقالدى.

«تَبَخَّرَ رَجُلٌ يَوْمًا فَاحْتَرَقَتْ ثِيَابُهُ» : كىشى بىر كۈنى ئىسرىق سېلىۋىدى، كىيىمى كۆيۈپ كەتتى.

تَبَخَّرَ بِالْبَخُورِ: ئىسرىق سالدى، كۆجە ياقتى.

تَبَخُّرٌ: پارغا ئايلاندۇرماق، سۇسىزلاندۇرماق.

دَرَجَةُ التَّبَخُّرِ: قايناش دەرىجىسى، پارغا ئايلىنىش دەرىجىسى.

تَبَخَّلَ يَتَبَخَّلُ تَبَخُّلاً: بېخىللىق قىلدى، پىخسىقلىق قىلدى.

تَبَخْنَقَ يَتَبَخْنَقُ تَبَخْنُقًا: ياغلىق چەگدى، رومال ئارتتى.

تَبَدَّدَ يَتَبَدَّدُ تَبَدُّدًا الشَّيْءُ: چېچىلىپ كەتتى، تارىلىپ كەتتى.

تَبَدَّلَ يَتَبَدَّلُ تَبَدُّلاً: بەدەل قىلىنىۋالدى، ئالماشتى، ئۆزگەردى.

«وَلاَتَتَبَدَّلُوا الْخَبِيْثَ بِالطَّيِّبِ» «قرآن» : ياخشىنى يامانغا تېگىشىۋالماڭلار.

تَبَدَّلَ الْأَمْرُ: ئۆزگەردى.

«تَبَدَّلَ الْوَضْعُ تَبَدُّلًا جِذْرِيًّا» : ئەھۋال تۈپتىن ئۆزگەردى.

تَبَدَّلَ الشَّيْءَ وَ بِهِ: بەدەل قىلىنۋالدى.

اَلْمَوَاسِمُ وَالْفُصُولُ تَتَبَدَّلُ: مەۋسۇم ۋە پەسىللەر ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ.

تَبَدُّلٌ ج تَبَدُّلَاتٌ: ئۆزگەرمەك، ئالماشماق؛ ئۆزگىرىش .

«طَرَأَتْ تَبَدُّلَاتٌ جَدِيدَةٌ فِي الْوَضْعِ الْاِقْتِصَادِيِّ» : ئىقتىسادىي ۋەزىيەتتە يېڭى ئۆزگىرىشلەر بولدى.

تَبَدَّى يَتَبَدَّى تَبَدِّيًا: ئاشكارا بولدى؛ سەھرادا تۇردى، كۆرۈندى.

«كَانَ يَتَبَدَّى لَنَا مُهَرِّجًا لَا شِرِّيرًا» : قارىماققا ئۇ ئالاقانات ئەمەس، قىزىقچىدەك كۆرۈنەتتى.

تَبْدِيدٌ: چېچىۋەتمەك، ئىسراپچىلىق قىلماق.

تَبْدِيدُ الطَّاقَةِ: كۈچنى بۆلىۋېتىش.

تَبْدِيدُ الْوَقْتِ: ۋاقىتنى زايا قىلىش.

تَبْدِيلٌ: ئۆزگەرتمەك، ئالماشتۇرماق، تېگىشمەك.

«تَرْمِي بَعْضُ الْحَرَكَاتِ السِّيَاسِيَّةِ إِلَى تَبْدِيلِ الْأَوْضَاعِ الْاِجْتِمَاعِيَّةِ وَ الْاِقْتِصَادِيَّةِ» : بەزى سىياسىي ھەرىكەتلەر ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ۋەزىيەتنى ئۆزگەرتىشنى مەقسەت قىلىدۇ.

تَبْدِيدُ الْوَقْتِ: ۋاقىتنى زايا قىلىش.

تِبْذَارٌ: بەتخەج، ئىسراپخور.

تَبَذَّخَ يَتَبَذَّخُ تَبَذُّخًا: تەكەببۇرلۇق قىلدى، ھاكاۋۇرلۇق قىلدى.

تَبَذَّلَ يَتَبَذَّلُ تَبَذُّلًا: كىيىم ـ كېچەكتە ئۆزىنى تۆزىمەي ئۆزىنى تاشلىۋەتتى، ساڭگىل ـ سوڭگىل كىيىنىپ يۈردى.

تَبَذَّرَ يَتَبَذَّرُ تَبَذُّرًا الشَّيْءُ: چېچىلدى، تارالدى، يېيىلدى.

تَبْذِيرٌ: ئىسراپ قىلماق.

تَبِرَ يَتْبَرُ تَبَارًا الشَّخْصُ أَوِ الشَّيْءُ: ھالاك بولدى.

تِبْرٌ: ئالتۇن ـ كۈمۈش رودىسى؛ تەبىئىي كان، تەبىئىي رودا.

تَبْرِئَةٌ: كەچۈرۈم قىلىش ، بىكار قىلىش.

تَبَرَّأَ يَتَبَرَّأُ تَبَرُّؤًا: تۆھمەتتىن پاكلىقنى ئىلان قىلدى، تۆھمەتنى ئىنكار قىلدى، ئادا ـ جۇدا بولدى.

«فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلّٰهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ» «قرآن» : ئۇنىڭغا ئاتىسىنىڭ ئاللاھنىڭ دۈشمىنى ئىكەنلىكى ئېنىق مەلۇم بولغاندىن كېيىن، ئۇ ئاتىسى بىلەن ئادا ـ جۇدا بولدى.

«وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُوا مِنَّا» «قرآن» : ئەگەشكۈچىلەر: «كاشكى بىزلەرگە قايتىشقا بولسا ئىدى، ئۇلار بىزدىن ئادا ـ جۇدا، بىزمۇ ئۇلاردىن ئادا ـ جۇدا بولاتتۇق» دەيدۇ.

تَبَرَّأَ مِنْ أَصْحَابِهِ: مۇناسىۋەتنى ئۈزدى.

تَبَرَّجَتْ يَتَبَرَّجُ تَبَرُّجًا السَّمَاءُ: ئاسمان يۇلتۇزلار بىلەن زىننەتلەندى.

تَبَرَّجَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ياساندى.

«وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى» «قرآن» : ئىلگىرىكى جاھىلىيەت دەۋرىدىكى ئاياللارنىڭ ياسىنىپ چىققىنىدەك چىقماڭلار.

تَبَرَّدَ يَتَبَرَّدُ تَبَرُّدًا: سالقىنلىدى، سوۋۇدى.

تَبَرَّدَ بِالْمَاءِ: يۇيۇندى.

تَبَرَّزَ يَتَبَرَّزُ تَبَرُّزًا: چوڭ تەرەت قىلدى، ئىچىنى بوشاتتى.

تَبَرَّعَ يَتَبَرَّعُ تَبَرُّعًا: ئىختىيار قىلدى، تەلەپكار بولدى؛ ئىئانە قىلدى، ياردەم بەردى، تەقدىم قىلدى.

«تَبَرَّعَ بِمَبْلَغٍ كَبِيرٍ لِلْمَشَارِيعِ الْخَيْرِيَّةِ» : ياخشىلىق يوللىرىغا كۆپ پۇل ياردەم قىلدى.

تَبَرُّعٌ ج تَبَرُّعَاتٌ: ئىئانە، ئىئانە پۇل، ماددىي ياردەم.

تَبَرُّعٌ: ئىئانە قىلماق، ماددىي ياردەم بەرمەك.

«هُوَ فِي حَاجَةٍ إِلَى الدَّعْمِ وَالتَّبَرُّعِ» : ئۇ (قوللاشقا ۋە ئىقتىسادىي ياردەمگە موھتاج ئىئانىگە).

«قَامَ الطُّلَّابُ بِجُمْلَةِ تَبَرُّعَاتٍ مِنْ أَجْلِ ضَحَايَا الزِّلْزَالِ» : يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغانلار

ئۇچۇن ئوقۇغۇچىلار ئىئانە توپلاش ھەرىكىتىنى ئېلىپ باردى.

«يَتَلَقَّى الصُّنْدُوقُ التَّبَرُّعَاتِ مِمَّا تُقَدِّمُهُ الْحُكُومَةُ وَالْأَفْرَادُ وَالْهَيْئَاتُ» : ئىئانە ساندۇقى ھۆكۈمەت، شەخسلەر ۋە ھەيئەتلەر تەقدىم قىلغان ئىئانىلەرنى قوبۇل قىلىدۇ.

تَبَرَّكَ يَتَبَرَّكُ تَبَرُّكًا بِالشَّيْءِ: بەرىكەت تىلىدى، ئامانلىق تىلىدى، ئاق يول تىلىدى.

تَبَرَّمَ يَتَبَرَّمُ تَبَرُّمًا: بىزار بولدى، زېرىكتى، مالال بولدى.

تَبَرُّمٌ: زېرىكمەك، ئىچى پۇشماق.

«كَانَ كَسُولًا يَتَبَرَّمُ بِتَأْدِيَةِ مَا يُكَلَّفُ بِهِ مِن وَاجِبَاتٍ» : ئۇ ئۇستىگە ئالغان ۋەزىپىلەرنى بېجىرىشتىن زېرىككەندىن ھورۇن ئىدى.

تَبَرْطَلَ يَتَبَرْطَلُ تَبَرْطُلًا: پارا ئالدى، پارا يېدى.

تَبَرْعَمَ يَتَبَرْعَمُ تَبَرْعُمًا الشَّجَرُ: دەرەخ پوتلا چىقاردى، غۇنچىلىدى.

تَبَرْقَشَ يَتَبَرْقَشُ تَبَرْقُشًا الشَّيْءُ: تۈرلۈك رەڭلەر بىلەن بېزەلدى، نەقىشلەندى.

تَبَرْقَعَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال يۈزىنى ياپتى، چۈمبەل تارتتى.

تَبَرْهَنَ يَتَبَرْهَنُ تَبَرْهُنًا: ئىسپاتلاندى، ئەستىقلاندى.

تَبْرِيحٌ ج تَبَارِيحُ: قاتتىقچىلىق، ئېغىرچىلىق، كۈلپەت.

تَبْرِيدٌ: سوۋۇتماق، مۇزلاتماق.

تَبْرِيدُ الْأَلَمِ: ئاغرىقنى پەسەيتمەك، ئاغرىقنى يېنىكلەتمەك.

أَجْهِزَةُ التَّبْرِيدِ: توڭلىتىش ئۈسكۈنىلىرى.

فَرْطُ التَّبْرِيدِ: مۇز قاتماس دەرىجىدە سوۋۇتۇش.

تَبْرِيرٌ ج تَبْرِيرَاتٌ: ئاقلىماق، ئاقلاش.

تَبْرِيرِيٌّ: ئاقلىماق، ئاقلاشقا مەنسۇپ.

تَبْرِيكٌ ج تَبْرِيكَاتٌ: تەبرىكلەش، بەخت تىلەش، تەبرىك.

تِبْرِيَّةٌ: باش كېپىكى.

تَبَسَّطَ يَتَبَسَّطُ تَبَسُّطًا الشَّخْصُ: ئاددى - ساددا بولدى.

تَبَسَّطَ فِي كَلَامِهِ: ئېنىق سۆزلىدى، چۈشىنىشلىك قىلىپ سۆزلىدى.

تَبَسَّطَ فِي الْحَدِيثِ: تەكەللۇپسىز سۆزلىدى، تارتىنماستىن سۆزلىدى.

تَبَسَّلَ يَتَبَسَّلُ تَبَسُّلًا الشَّخْصُ: قەھرىمان بولدى، باتۇرلۇق قىلدى، قاپىقىنى تۈردى، قوشۇمىسىنى تۈردى.

تَبَسَّمَ يَتَبَسَّمُ تَبَسُّمًا: تەبەسسۇم قىلدى، كۈلۈمسىرىدى.

«فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا» (قرآن) : ئۇ ئۇنىڭ سۆزىدىن تەبەسسۇم قىلىپ كۈلدى.

تَبَسُّمٌ: كۈلۈمسىرىمەك، تەبەسسۇم قىلماق.

تَبْشِيرٌ: خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش؛ خىرىستىئان دىنىغا ئۈندەش.

تَبْشِيرِيٌّ: خىرىستىئان دىنىغا دەۋەت قىلىشقا مۇناسىۋەتلىك.

بَعْثَةٌ تَبْشِيرِيَّةٌ: خىرىستىئان دىنىغا دەۋەت قىلىش ئۆمىكى.

تَبَصْبَصَ يَتَبَصْبَصُ تَبَصْبُصًا الْكَلْبُ بِذَنَبِهِ: ئىت قۇيرۇقىنى شىپاڭلاتتى.

تَبَصَّرَ يَتَبَصَّرُ تَبَصُّرًا: پۇختا ئويلاندى، پىششىق ئويلاندى، چوڭقۇر مۇلاھىزە قىلدى.

تَبَصَّرَ الْأَمْرَ: ئويلاندى، مۇلاھىزە يۈرگۈزدى.

تَبَصَّرَ فِي الْأَمْرِ: ئويلاندى، مۇلاھىزە يۈرگۈزدى.

تَبَصُّرٌ: چوڭقۇر ئويلانماق، پۇختا ئويلانماق، ئەتراپلىق مۇلاھىزە قىلماق.

«أَقْدَمَ عَلَى فِعْلَتِهِ بِدُونِ تَبَصُّرٍ» : چوڭقۇر ئويلانمايلا قىلىپ تاشلىدى.

تَبَضَّضَ يَتَبَضَّضُ تَبَضُّضًا: رازۋېدكا قىلدى، چارلىدى.

تَبَضَّعَ يَتَبَضَّعُ تَبَضُّعًا: مال سېتىۋالدى، سودا قىلدى.

تَبَطَّأَ يَتَبَطَّأُ تَبَطُّأً الشَّخْصُ: كېچىكتى، ئارقىدا قالدى، سۆرەلمىلىك قىلدى.

تَبَطَّحَ يَتَبَطَّحُ تَبَطُّحًا: ئوڭدىسىغا ياتتى؛ سايغا چۈشتى.

تَبَطَّلَ يَتَبَطَّلُ تَبَطُّلًا: ئىشسىز قالدى، ئىشتىن مەھرۇم قالدى.

تَبَطَّنَ يَتَبَطَّنُ تَبَطُّنًا الأَمْرَ: يوشۇرۇن تەرەپلىرىنى بىلدى ، ئىچكى تەرەپلىرىنى تونۇپ يەتتى.

تَبَطَّنَ الْوَادِيَ: جىلغىنى كەزدى.

تَبِعَ يَتْبَعُ تَبْعًا و تَبَاعًا و تَبَاعَةً: ئەگەشتى، كەينىگە كىردى.

تَبِعَ التَّعْلِيمَاتِ: تەلىماتقا ئەمەل قىلدى.

تَبِعَهُ: ئەگەشتى، يېتىشىۋالدى.

يَتْبَعُ: گېزىتنىڭ سول ئاستىنقى تەرىپىگە يېزىلغان سۆز بولۇپ، داۋامى بار دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

تَبَعٌ: ئەگەشمەك، ئارقىدىن ماڭماق، ئىزىدىن ماڭماق، قوغلىماق؛ بويسۇنماق، تەۋە بولماق.

تَبَعًا لَهُ: قاراپ، بويىچە.

«سَتُقَرِّرُ الْحُكُومَةُ سِيَاسَتَهَا تَبَعًا لِظُرُوفِ الْبِلَادِ»: ھۆكۈمەت ئۆزىنىڭ سىياسىتىنى مەملىكەتنىڭ شەرت - شارائىتىغا قاراپ بەلگىلەيدۇ.

تَبَعٌ ج أَتْبَاعٌ: شاگىرت، مورىت، ئەگەشكۈچى، مۇخلىس.

«كَانَ لِهَذَا الْحِزْبِ أَتْبَاعٌ بَيْنَ الطَّلَبَةِ وَالْعُمَّالِ»: بۇ پارتىيىنىڭ ئوقۇغۇچىلار ۋە ئىشچىلار ئارىسىدا ئەگەشكۈچىلىرى بار.

تَبِعَةٌ ج تَبِعَاتٌ: نەتىجە، ئۇنۇم، ئاقىۋەت؛ مەسئۇلىيەت؛ مەجبۇرىيەت، بۇرچ.

«أَدَّى الْجَيْشُ بِأَمَانَةٍ كُلَّ مَا عُهِدَ إِلَيْهِ مِنْ تَبِعَاتٍ جَسِيمَةٍ»: قوشۇن تاپشۇرۇلغان بۈيۈك مەسئۇلىيەتلەرنىڭ ھەممىسىنى ساداقەت بىلەن ئورۇندىدى.

أَلْقَى التَّبِعَةَ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا مەسئۇلىيەتنى ئارتتى.

تَبَعْثَرَ يَتَبَعْثَرُ تَبَعْثُرًا الشَّيْءُ: چېچىلدى، تارىلىپ كەتتى.

«لَقَدْ تَبَعْثَرَ الْجُزْءُ الْأَخِيرُ مِنَ الْمَخْطُوطَةِ وَ ضَاعَ»: قولىيازمىنىڭ ئاخىرقى قىسمى چېچىلىپ يوقاپ كېتىپتۇ.

تَبَعْثَرَ الْعِقْدُ: بويۇنچاقنىڭ مارجانلىرى چېچىلىپ كەتتى.

«تَبَعْثَرَتِ الْجُهُودُ بِسَبَبِ إِهْمَالِنَا التَّخْطِيطَ»: پىلانلىق قىلمىغانلىقىمىز تۈپەيلىدىن تىرىشچانلىقلار بىكارغا كەتتى.

تَبَعَّقَ يَتَبَعَّقُ تَبَعُّقًا: ئېتىلىپ چىقتى، ئۇرغۇپ چىقتى.

تَبَعَّدَ يَتَبَعَّدُ تَبَعُّدًا مِنَ الدَّنَايَا: ناچار قىلىقلاردىن يىراق بولدى.

تَبَعِيَّةٌ: تەۋەلىك، بېقىندىلىق، قارىمىقىدىكى؛ دۆلەت تەۋەلىكى.

«لَا نُؤْمِنُ بِسِيَاسَةِ التَّبَعِيَّةِ لِأَيَّةِ كُتْلَةٍ غَرْبِيَّةٍ أَوْشَرْقِيَّةٍ»: غەرب ياكى شەرق گۇرۇھىغا ئەگىشىش سىياسىتىگە ئىشەنمەيمىز.

بِالتَّبَعِيَّةِ: باشقىغا ئەگىشىش، باشقىغا تەۋە بولۇش يۈزىسىدىن.

«سَيُحَاسَبُ إِبْنُكَ لِقِيَادَتِهِ سَيَّارَتَكَ بِدُونِ تَرْخِيصٍ وَسَتُحَاسَبُ أَنْتَ بِالتَّبَعِيَّةِ»: سىنىڭ ئوغلۇڭ سىنىڭ ماشىناڭنى كىنىشكىسىز ھەيدىگەنلىكى ئۈچۈن جازاغا تارتىلىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىرگە سەنمۇ جاۋابكارلىقتا تارتىلىسەن.

تَبْغٌ ج تُبُوغٌ: تاماكا، كۆك تاماكا.

تَبَغْدَدَ يَتَبَغْدَدُ تَبَغْدُدًا: باغدادقا ئۆزىنى نىسبەت بەردى، باغدادلىق قىياپىتىگە كىرىۋالدى، ئۆزىنى باغدادلىققا ئوخشاتتى.

تَبَغْدَدَ عَلَيْهِ: كىدەيدى، غادايدى، چوڭچىلىق قىلدى.

تَبَقَّمَ يَتَبَقَّمُ تَبَقُّمًا: مەردى.

تَبَقَّعَ يَتَبَقَّعُ تَبَقُّعًا الثَّوْبُ: كىيىم بۇلغاندى، كىر بولۇپ كەتتى، كىر بولدى.

تَبَقَّى يَتَبَقَّى تَبَقِّيًا: قېلىپ قالدى، قالدى.

تَبَقَّى مِنْهُ: قېلىپ قالدى، ئېشىپ قالدى.

«تَبَقَّى مِنْ دَخْلِهِ بِضْعَةُ قُرُوشٍ»: ئۇنىڭ كىرىمىدىن بىرقانچە تەڭگىلا قېلىپ قالدى.

تَبَقَّى الرَّجُلَ: كىشىنى قالدۇرۇپ قېلىشقا ئۇرۇندى.

تَبَلَ يَتْبُلُ تَبْلاً الطَّعَامَ: تاماققا دورا - دەرمەك قوشتى.

تَبَلَ الْحُبُّ الْمَرْءَ: ئىشق - مۇھەببەت كىشىنىڭ ئەقلىنى لال قىلدى.

تَبَلَ الدَّهْرُ الْقَوْمَ: زامان قەۋمنى مۇسىبەتكە

دۇچار قىلدى.

تَبَلْبَلَ يَتَبَلْبَلُ تَبَلْبُلاً: تىنچسىزلاندى، ئەنسىرىدى، خاتىرجەمسىزلەندى.

تَبَلْبَلَتِ الأَفْكَارُ: پىكىرلەر قالايمىقانلىشىپ كەتتى.

تَبَلْبَلَتِ اللُّغَاتُ: تىللار ئارىلىشىپ كەتتى.

تَبَلَّجَ يَتَبَلَّجُ تَبَلُّجًا الصُّبْحُ: تاڭ يورىدى.

تَبَلَّدَ يَتَبَلَّدُ تَبَلُّدًا: دۆتلىشىپ كەتتى، مەتۇ بولۇپ قالدى، كاللىسى ئىشلىمەيدىغان بولۇپ قالدى.

تَبَلَّدَ الْمَحْزُونُ: غەمكىن ئادەم بوشاپ كەتتى، سولىشىپ كەتتى.

تَبَلَّرَ يَتَبَلَّرُ تَبَلُّرًا: ساپلاشتۇردى؛ كونكرېتلاشتۇردى، ئېنىق ئايرىدى.

تَبَلَّغَ يَتَبَلَّغُ تَبَلُّغًا: قانائەت قىلدى، رازى بولدى، كۆپايىلەندى.

«حِيْنَ أَحَسَّ بِالْجُوعِ فِي بَعْضِ النَّهَارِ تَبَلَّغَ بِشَيْءٍ مِمَّا يَطُوفُ بِهِ بَاعَةُ الشُّوقِ» : كۈندۈزى قورساق ئاچقان چاغدا كوچىمە يېمەكلىك ساتقۇچىلاردىن ئازراق نەرسە ئېلىپ يېيىش بىلەن كۆپايىلەندى.

«تَبَلَّغَ بِشَيْءٍ مِنَ الطَّعَامِ» : ئازغىنە تاماق بىلەن قاناەتلەندى.

تَبَلَّغَ بِالْيَسِيرِ: ئاز بىلەن كۆپايىلەندى.

تَبَلَّغَ الشَّيْءَ: ياقتۇرۇپ ئىچتى.

تَبَلَّغَ بِالأَمْرِ: يەتكۈزۈلدى.

تَبَلَّلَ يَتَبَلَّلُ تَبَلُّلاً: نەملەشتى، نەم بولدى، ھۆل بولدى.

تَبَلُّلٌ: ھۆل، نەم، نەملىك.

تَبَلَّى يَتَبَلَّى تَبَلِّيًا عَلَى: تۆھمەت چاپلىدى.

تَبَلْوَرَ يَتَبَلْوَرُ تَبَلْوُرًا: ساپلاشتۇردى؛ كونكرېتلاشتۇردى، ئېنىق ئايرىدى.

تَبَلْوَرَ الأَمْرُ: ئېنىق بولدى، دۇشمەن بولدى.

«تَبَلْوَرَ التَّفْكِيْرُ الدِّيْنِيُّ فِي الْقُرْآنِ وَالْحَدِيثِ» : قۇرئان ۋە ھەدىستە دىنىي ئىدىيە مۇئەييەن ۋە روشەن شەكىلگە كىرگەن.

تَبْلِيطٌ: تاش ياتقۇزۇش.

تَبْلِيغٌ ج تَبْلِيغَاتٌ: ئۇقتۇرماق، يەتكۈزمەك؛ ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش، ئېلان، مۇراجىئەت، ئۇقتۇرۇش.

«وَصَلَهُ كِتَابُ التَّبْلِيْغِ الَّذِي يُعْلِمُهُ بِمَوْعِدِ الْمُحَاكَمَةِ» : سوت ۋاقتىنى بىلدۈرىدىغان ئۇقتۇرۇش خېتى ئۇنىڭغا تەگدى.

تَبَنَ يَتْبِنُ تَبْنًا الْمَاشِيَةَ: چارۋىغا ھەلەپ ئېتىپ بەردى.

تِبْنٌ: سامان، يەم ـ خەشەك، ئوت ـچۆپ.

تَبَنَّجَ يَتَبَنَّجُ تَبَنُّجًا: ھوشىنى يوقاتتى، ھوشسىزلاندى.

تَبَنَّى يَتَبَنَّى تَبَنِّيًا: بېقىۋالدى.

«تَبَنَّى الْفِكْرَةَ أَوْ نَحْوَهَا» : بىرەر خىل ئىدىيىنى تەشەببۇس قىلدى.

«مِنَ الضَّرُورِيِّ أَنْ تَتَبَنَّى الْحُكُومَةُ الْعَرَبِيَّةُ سِيَاسَةً مُوَحَّدَةً لِاسْتِرْدَادِ حُقُوقِ الْعَرَبِ فِي فِلَسْطِيْنَ» : پەلەستىندىكى ئەرەبلەرنىڭ ھوقۇقىنى قايتۇرۇۋېلىش ئۈچۈن، ئەرەب ھۆكۈمەتلىرى بىرلىككە كەلگەن سىياسەت يۈرگۈزۈشى لازىم.

تَبَنَّى الْجِسْمُ: بەدەن سەمرىدى.

تَبَنَّى اِقْتِرَاحًا: تەكلىپنى قوبۇل قىلدى، قوشۇلدى.

تَبَنَّى قَرَارًا: قارار ماقۇللىدى.

تَبَنَّى الطِّفْلَ: بوۋاقنى بېقىۋالدى.

تَبَهْرَجَ يَتَبَهْرَجُ تَبَهْرُجًا الْمَكَانُ: جاي ياسىداق بولدى، زىننەتلەندى.

تَبَهْرَجَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ياساندى.

تَبَهَّلَ يَتَبَهَّلُ تَبَهُّلاً: لەنەت ئوقۇشتى.

تَبَوَّأَ يَتَبَوَّأُ تَبَوُّءًا الْمَكَانَ: جايغا ئورۇنلاشتى، چۈشتى.

تَبَوَّأَ الْعَرْشَ: تەختكە چىقتى، تەختكە ئولتۇردى.

تَبَوَّأَ الْحُكْمَ: ھاكىمىيەتنى ئىگىلىدى، ھاكىمىيەتنى تەسەررۇپ.

«وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الأَرْضِ يَتَبَوَّأُ مِنْهَا

حَيْثُ يَشَاءُ» «قرآن» : بىز يۇسۇپنى (مىسىر زېمىنىدا) خالىغان جايدا تۇرىدىغان (مەملىكەتنى خالىغانچە) تەسەررۇپ قىلىدىغان قىلىپ يەرلەشتۈردۇق.

«تَبَوَّأَ مَنْصِبًا مُهِمًّا فِي وِزَارَةِ التَّرْبِيَةِ» : ئۇ مائارىپ مىنىستىرلىكىدە مۇھىم مەنسەپنى ئىگىلىدى.

«وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ...» «قرآن» : ئۇلاردىن مەدىنىدە يەرلىك بولغانلار ۋە ئىمانى كۈچلۈك بولغانلار...

تَبَوَّأَ مَكَانَةً: نوپۇزنى ئىگىلىدى.

تَبَوَّبَ يَتَبَوَّبُ تَبَوُّبًا الرَّجُلُ: دەرۋازىۋەنلىك قىلدى، ئىشىك باقار بولدى.

تَبَوَّغَ يَتَبَوَّغُ تَبَوُّغًا الدَّمُ: ئوغىسى قاينىدى، ئاچچىقى كەلدى، تېرىكتى.

تَبَوَّلَ يَتَبَوَّلُ تَبَوُّلًا: سىيىدى، كىچىك تاھارەت قىلدى.

تَبَوُّلٌ: سىيىمەك، كىچىك تەرەت قىلماق.

تَبَوُّلٌ دَمَوِيٌّ: قان سىيىش، سۈيدۈكتىن زەھەرلىنىش كېسىلى.

عَدَمُ التَّبَوُّلِ: سۈيدۈك تۇتۇلۇش، سىيەلمەسلىك.

تَبَوُّلٌ لَا إِرَادِيٌّ: سۈيدۈك تۇتالماسلىق كېسىلى.

تَبْوِيبٌ: بابلارغا ئايرىماق.

«بَوَّبَ الْكِتَابَ تَبْوِيبًا حَسَنًا» : كىتاب بابلارغا ياخشى ئايرىلغان.

تِبْيَانٌ: ئېنىق، ئاشكارا، چۈشىنىشلىك.

«وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ» «قرآن» : ساڭا بىز كىتابنى ھەممە نەرسىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدىغان قىلىپ نازىل قىلدۇق.

تَبِيعٌ ج تِبَاعٌ و تَبَائِعُ: شاگىرت؛ تەرەپدار، ھىمايە قىلغۇچى.

تَبَيَّضَ يَتَبَيَّضُ تَبَيُّضًا: ئاقلاندى؛ قەلەي يالاتتى.

تَبْيِيضٌ: ئاقارتماق.

تَبْيِيضُ الْجُدْرَانِ: تام ئاقارتماق.

تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا الْأَمْرُ: ئايدىڭلاشتى، روشەنلەشتى.

«قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ» «قرآن» : ھىدايەت گۇمراھلىقتىن ئېنىق ئايرىلدى.

«يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوا» «قرآن» : ئى مۆمىنلەر! ئەگەر سىلەرگە بىر پاسىق ئادەم خەۋەر ئېلىپ كەلسە، ئېنىقلاپ كۆرۈڭلار!

تَتَابَعَ يَتَتَابَعُ تَتَابُعًا: ئارقىمۇ ئارقا كەلدى، بىر - بىرىگە ئۇلىشىپ كەلدى، كەينى - كەينىدىن كەلدى، ئۈزۈلدۈرمەي كەلدى.

تَتَابَعَتِ الْأَخْبَارُ: ئارقىمۇ ئارقا خەۋەرلەر كېلىپ تۇردى.

«تَتَابَعَ سُقُوطُ الْمَطَرِ» : يامغۇر توختىماي ياغدى.

تَتَابُعٌ: ئارقىمۇ ئارقا، ئۇلاپلا، كەينى - كەينىدىن.

عَلَى التَّتَابُعِ: ئارقىمۇ ئارقا، كەينى - كەينىدىن.

بِالتَّتَابُعِ: ئارقىمۇ ئارقا، كەينى - كەينىدىن.

تَتَابُعِيٌّ: ئۇدا.

تَتَالَتِ يَتَتَالَى تَتَالِيًا الْأُمُورُ: ئۈزۈلمىدى، كەينى - كەينىدىن بولۇپ تۇردى، داۋاملاشتى.

«تَتَالَتِ الْحُرُوبُ وَ الْهَزَّاتُ السِّيَاسِيَّةُ فِي الشَّرْقِ الْأَوْسَطِ مُنْذُ أَنْ أُقِيمَتْ إِسْرَائِيلُ» : ئىسرائىلىيە دۆلىتى قۇرۇلغاندىن تارتىپ ئوتتۇرا شەرقتە ئۇرۇشلار ۋە سىياسىي داۋالغۇشلار ئۈزلۈكسىز بولۇپ تۇردى.

بِالتَّتَالِي: ئارقا - ئارقىدىن، ئۈزۈلمەي، بىر - بىرىگە ئۇلىنىپ.

تَتَبَّعَ يَتَتَبَّعُ تَتَبُّعًا الْأَمْرَ: ئۈزلۈكسىز ئىزدەندى، تەكشۈردى.

تَتَبَّعَ الْهَارِبَ: قاچقۇننى قوغلىدى.

«كَانَتِ السُّلُطَاتُ تَتَتَبَّعُ مُعَارِضِيهَا حَيْثُ يُقِيمُونَ» : ھاكىمىيەت ئۈستىدىكىلەر ئۆزىنىڭ رەقىبلىرىنى قەيەردە بولسىمۇ ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈپ تۇرىدۇ.

تَتَبَّعَ خُطَاهُ: ئۇنىڭ ئىزىغا چۈشتى، ئۇنىڭ ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى.

«قَدْ يَكُونُ مِنَ الصَّعْبِ أَنْ نَتَتَبَّعَ أَحْوَالَ الْمَرْأَةِ تَتَبُّعًا مُثْمِرًا فِي مُخْتَلَفِ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ» :

دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى ئاياللارنىڭ ئەھۋالىنى ئۈنۈملۈك ھالدا ئىگىلەشنىڭ ئۆزى قىيىن مەسىلە بولۇشى مۇمكىن.

تَتَبُّعٌ: ئىزدىمەك، تەكشۈرمەك.

«اَلتَّارِيخُ هُوَ تَتَبُّعُ الْحَيَاةِ الْبَشَرِيَّةِ فِي تَطَوُّرِهَا إِلَى حَالَتِهَا الْحَاضِرَةِ»: تارىخ دېگەن ئىنسانلار ھاياتىنىڭ ھازىرغا قەدەر بولغان تەرەققىياتى ئۈستىدە ئىزدىنىشتىن ئىبارەت.

تَتَرْتَرَ يَتَتَرْتَرُ تَتَرْتُرًا: ئىككىلەندى، ئارسالدى بولدى.

تَتَرَّبَ يَتَتَرَّبُ تَتَرُّبًا: تۇپىغا ئايلاندى؛ تۇپا يۇقتى.

تَتَرَّبَ الشَّخْصُ: تۇپىغا مىلەندى.

تَتَرَّحَ يَتَتَرَّحُ تَتَرُّحًا: غەم ـ قايغۇدا قالدى.

تَتَرَّسَ يَتَتَرَّسُ تَتَرُّسًا: قالقان بىلەن قوغداندى.

تَتَرَّسَ الشَّخْصُ: قالقان ۋە دۇبۇلغا بىلەن قوغداندى.

تَتَرَّسَ الْمُحَارِبُ: جەڭچى ئۆزىنى دالدىغا ئالدى، ئىستىھكام ئارقىسىدا قوغداندى.

تَتَرَّفَ يَتَتَرَّفُ تَتَرُّفًا الْمَرْءُ: ھۇزۇرلاندى، باياشات ياشىدى، راھەت ـ پاراغەتتە ياشىدى.

تَتْرَى: ئارقىمۇ ئارقا، كەينى ـ كەينىدىن، ئۈلىنىپ، ئۈزۈلدۈرمەي.

«ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَى» «قرآن»: ئاندىن بىز پەيغەمبەرلىرىمىزنى ئارقىمۇ ئارقا ئەۋەتتۇق.

تُتْفُلٌ: تۈلكە؛ قورۇق ئوت ـ چۆپ.

تَتَلْمَذَ يَتَتَلْمَذُ تَتَلْمُذًا: شاگىرت بولدى.

تَتَلْمَذَ لَهُ أَوْ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا شاگىرتلىققا كىردى.

«تَتَلْمَذَ عَلَيْهِ عَدَدٌ كَبِيرٌ مِنَ الْأُدَبَاءِ وَالْكُتَّابِ»: ئۇنىڭغا نۇرغۇن ئەدىبلەر ۋە يازغۇچىلار شاگىرت بولدى.

تَتِمَّةٌ: تولۇقلىماق، تولدۇرماق.

«هَذِهِ الدَّرَاهِمُ تَتِمَّةُ الْمِائَةِ»: بۇ يۈزىنچى دىرھەمدۇر.

تَتْمِيمٌ: ئاخىرلاشتۇرماق، تۈگەتمەك.

تَتَوَّجَ يَتَتَوَّجُ تَتَوُّجًا: تاج كىيدى.

تَتَوَّقَ يَتَتَوَّقُ تَتَوُّقًا: تەلپۈندى.

«يَتَتَوَّقُ الْمُغْتَرِبُ إِلَى وَطَنِهِ»: مۇساپىر ئادەم ئۆز يۇرتىغا تەلپۈنىدۇ.

تَثَاءَبَ يَتَثَاءَبُ تَثَاؤُبًا الرَّجُلُ: ئەسنىدى، ئەسنەك تۇتتى.

تَثَاقَبَ الْأَخْبَارَ: رازۋېدكىچىلىق قىلدى، چارلىدى، تەكشۈردى.

تَثَاؤُبٌ، تَثَاءَبَةٌ: ئەسنەك.

«كَانَتِ الْمُحَاضَرَةُ مُمِلَّةً تَبْعَثُ عَلَى التَّثَاؤُبِ»: لېكسىيە زېرىكەرلىك بولۇپ، كىشىنى ئەسنەتتى.

تَثَاقَلَ يَتَثَاقَلُ تَثَاقُلاً الشَّخْصُ: ئېغىر ـ بېسىق بولۇۋالدى، تەمكىن بولۇۋالدى.

تَثَاقَلَ عَلَى الشَّيْءِ: ئارتىلىۋالدى، يۆلىنىۋالدى.

تَثَاقَلَ عَنْ صَدِيقِهِ: دوستىغا ياردەم بېرىشنى ئارقىغا تارتتى، دوستىغا ياردەم بېرىشتىن باش تارتتى، دوستىغا ياردەم بېرىشتە سۆرەلمىلىك قىلدى.

«يَتَثَاقَلُ بَعْضُ الْمُوَظَّفِينَ عَنْ إِنْجَازِ أَعْمَالِهِمْ فِي مَوَاعِيدِهَا»: بەزى خىزمەتچىلەر خىزمىتىنى ۋاقتىدا ئورۇنلاشتا سۆرەلمىلىك قىلدى.

تَثَبُّتٌ: قەتئىي ئىشەنمەك، چىن پۈتمەك.

عَنْ تَثَبُّتٍ: قەتئىي ئىشەنچ بىلەن.

«يَحْرِصُ الْمُسْلِمُونَ عَلَى التَّثَبُّتِ مِنْ رُؤْيَةِ الْهِلَالِ قَبْلَ الْبَدْءِ فِي الصَّوْمِ»: مۇسۇلمانلار روزا تۇتۇشتىن بۇرۇن ئاي كۆرۈشنى ئېنىقلىۋېلىشقا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلىدۇ.

تَثْرِيبٌ: مالامەت، كايىش، ئەيىبلەش.

«لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ» «قرآن»: بۈگۈن سىلەر ئەيىبلەشكە ئۇچرىمايسىلەر.

تَثَقَّبَ يَتَثَقَّبُ تَثَقُّبًا الشَّيْءُ: يىرتىلدى، تېشىلدى.

تَثَقَّفَ يَتَثَقَّفُ تَثَقُّفًا الطَّالِبُ: ئوقۇغۇچى تەربىيىلەندى.

«تَثَقَّفَ ثَقَافَةً إِسْلَامِيَّةً وَ ثَقَافَةً غَرْبِيَّةً»: ئىسلام مەدەنىيىتى ۋە غەرب مەدەنىيىتى بىلەن تەربىيىلەندى.

تَثَقَّفَ عَلَى يَدِ أُسْتَاذِهِ: ئۇستازىدىن ئىلىم ئالدى.

تَثْقِيفٌ: تەربىيىلەش.

تَثْقِيفٌ ذَاتِيٌّ: ئۆزىنى تەربىيىلەش.

تَثَلَّمَ يَتَثَلَّمُ تَثَلُّمًا: پۇچۇق بولدى، يېرىق بولدى.

تَثْلِيثٌ: ئۈچ ھەسسە قىلماق؛ (يەرنى) ئۈچ قېتىم ئاغدۇرماق؛ خىرىستىئانلارنىڭ ئەقىدىسىدە ئاتا ـ بالا ۋە روھۇلقۇددۇستىن ئىبارەت ئۈچىنىڭ بىر گەۋدە بولۇش پرىنسىپى، ئۈچ بىرلىك قارىشى.

تَثْلِيجٌ: مۇزلاتماق، توڭلاتماق.

تَثَمَّلَ يَتَثَمَّلُ تَثَمُّلاً مَا فِي الْإِنَاءِ: قاچىدىكى نەرسىنى ئوتلاپ ئىچتى.

تَثَنَّى يَتَثَنَّى تَثَنِّيًا الشَّجَرُ: دەرەخ ئىرغاڭلىدى.

تَثَنَّى الشَّخْصُ فِي مَشْيِهِ: ئىرغاڭلاپ ماڭدى، غادايدى، گىدەيدى.

«كَانَتِ الْفَتَاةُ تَتَثَنَّى فِي مَشْيِهَا دَلاَلاً» : قىز نازلىنىپ ئىرغاڭلاپ ماڭاتتى.

تَثَوَّبَ يَتَثَوَّبُ تَثَوُّبًا: نەپلە ناماز ئوقىدى، ساۋاپ تاپتى.

تَثَوَّلَ يَتَثَوَّلُ تَثَوُّلاً النَّاسُ: كىشىلەر يىغىلدى.

تَثَوَّلَ عَلَيْهِ الْقَوْمُ: ھەممە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلدى.

تَثْوِيبٌ: نامازغا چاقىرىش.

تَثْوِيرٌ : قوزغاش.

«لَمْ يَكُنْ مِنَ الْيَسِيرِ تَثْوِيرُ الْفَلاَّحِينَ بَعْدَ قُرُونٍ مِنَ الْحُكْمِ الْإِقْطَاعِيِّ» : فېئوداللىزىم ھۆكۈمرانلىقىدا ئەسىرلەر ياشىغان دېھقانلارنى قوزغاش ئانچە ئوڭاي ئەمەس.

تَثَيَّبَ يَتَثَيَّبُ تَثَيُّبًا الْمَرْأَةُ: ئايال چوكان بولدى.

تَجَادَلَ يَتَجَادَلُ تَجَادُلاً: مۇنازىرىلەشتى؛ دۈشمەنلەشتى، جېدەللەشتى.

تَجَاذَبَ يَتَجَاذَبُ تَجَاذُبًا: ئۆزئارا ئىنتىلدى، ئۆزئارا تۇتاشتى، ئۆزئارا بىرىكتى.

تَجَاذَبَ الْقَوْمُ الشَّيْءَ: تالىشىشتى.

تَجَاذَبَ أَطْرَافَ الْحَدِيثِ: بەس ـ بەس بىلەن سۆزلەپ كەتتى، ھەممە ئۆز ئالدىغا پاراڭ سالدى، پىكىر ئالماشتۇردى.

«إِنَّ هَذَا الْجِيلَ الْجَدِيدَ لاَ يَقْوَى عَلَى مُقَاوَمَةِ الْأَفْكَارِ وَالْاِتِّجَاهَاتِ الَّتِي تَتَجَاذَبُهُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ» : بۇ يېڭى ئەۋلاد ئۆزىنى تەرەپ ـ تەرەپتىن تالىشىۋاتقان ئىدىيە ۋە خاھىشلارغا قارشى تۇرۇشتىن ئاجىز كەلمەكتە.

«يَسُرُّنِي أَنْ نَتَجَاذَبَ أَطْرَافَ الْحَدِيثِ» : پاراڭلاشساق خوش بولىمەن.

تَجَاذُبٌ: تالاشماق، تارتىشماق.

تَجَاذُبٌ طَبِيعِيٌّ: تەبىئىي ئارىلاشماق، تەبىئىي بىرىكمەك، تەبىئىي ئاشماق.

تَجَاذُبٌ كِيمِيَاوِيٌّ: خىمىيىۋى بىرىكمە.

تِجَارَةٌ: تىجارەت قىلماق، سودا قىلماق.

بَيْتُ التِّجَارَةِ: ماگىزىن، سودا دۇكىنى.

تِجَارَةٌ خَاسِرَةٌ: زىيانلىق سودا.

غُرْفَةُ التِّجَارَةِ: سودىگەرلەر بىرلەشمىسى.

تَجَارَى يَتَجَارَى تَجَارِيًا: ماسلاشتى، مۇۋاپىقلاشتى، ئۇيغۇنلاشتى.

تَجَارَى الْعَادَةَ: ئادەتكە ئۇيغۇنلاشتى، ئادەتكە ماسلاشتى.

تِجَارِيٌّ: سودا خاراكتېرلىك، سودىغا مەنسۇپ، سودا ئىشلىرىغا مەنسۇپ.

اِتِّفَاقٌ تِجَارِيٌّ: سودا كېلىشىمى.

اَلرَّأْسَمَالُ التِّجَارِيُّ: سودا كاپىتالى.

حَرَكَةٌ تِجَارِيَّةٌ: سودا ـ سېتىق ئىشى.

«اِزْدَهَرَتِ الْحَرَكَةُ التِّجَارِيَّةُ فِي الْبِلاَدِ بِفَضْلِ الْاِسْتِقْرَارِ وَ زِيَادَةِ الدَّخْلِ الْقَوْمِيِّ» : مۇقىملىق ۋە مىللىي دارامەتنىڭ ئېشىشى بىلەن مەملىكەتتە سودا ـ تىجارەت ھەرىكىتى گۈللەندى.

غُرْفَةٌ تِجَارِيَّةٌ: سودا ئىدارىسى، تىجارەتچىلەر جەمئىيىتى، تىجارەتچىلەر ئۇيۇشمىسى.

شِرْكَةٌ تِجَارِيَّةٌ: سودا شىركىتى.

تَجَافَى يَتَجَافَى تَجَافِيًا عَنْ: قارارلاشمىدى، يىراق بولدى.

«تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ» «قۇرئان» : ئۇلارنىڭ يانلىرى ئورۇن - كۆرپىدىن يىراق بولىدۇ.

تَجَالَدَ يَتَجَالَدُ تَجَالُدًا عَلَى : قارشىلىق كۆرسەتتى، قارشى كۈرەش قىلدى، قارشىلاشتى.

تَجَالَسَ يَتَجَالَسُ تَجَالُسًا الْقَوْمُ: ئولتۇرۇشتى، يىغىن ئاچتى، مەجلىس ئاچتى.

تَجَانَسَ يَتَجَاهَلُ تَجَانُسًا الْأَمْرَانِ: ئىككىسىنىڭ تۈرى ئوخشاپ قالدى، ئوخشىشىپ كەتتى.

تُجَاهَ: ئالدى تەرەپ، ئالدى، ئۇدۇل، روبىرو، ئالدىدا، ھۇزۇرىدا.

«لَاتَكُنْ مُتَعَجْرِفًا تُجَاهَ النَّصْرِ» : غەلىبە ئالدىدا مەغرۇرلىنىپ كەتمە.

قَعَدَ تُجَاهِي: مېنىڭ ئۇدۇلۇمدا ئولتۇردى.

تَجَاهَلَ يَتَجَاهَلُ تَجَاهُلاً: بىلمەس بولۇۋالدى ، كۆز يۇمۇۋالدى.

«كَيْفَ يُرِيدُونَ تَحْقِيقَ السَّلَامِ وَهُمْ يَتَجَاهَلُونَ حُقُوقَ الْفِلَسْطِينِيِّنَ الْمَشْرُوعَةَ» : ئۇلار پەلەستىنلىكلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇقىغا كۆز يۇمۇۋېلىۋاتسا، قانداقمۇ تىنچلىقنى ئىشقا ئاشۇرماقچى بولىدۇ.

تَجَاوَزَ يَتَجَاوَزُ تَجَاوُزًا عَنِ الشَّيْءِ: كۆز يۇمدى.

تَجَاوَزَ عَنِ الرَّجُلِ: ئەپۇ قىلدى، كەچۈردى.

«أُولَئِكَ الَّذِيْنَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَاعَمِلُوا وَ نَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ» «قۇرئان» : ئەنە شۇنداق كىشىلەرنىڭ ياخشى ئىشلىرىنى قوبۇل قىلىپ، يامان ئىشلىرىنى كەچۈرۈم قىلىمىز.

تَجَاوَزَ الْمَكَانَ: جايدىن ئۆتۈپ كەتتى.

تَجَاوَزَ الْمُدَّةَ الْمُحَدَّدَةَ: بەلگىلەنگەن ۋاقىتتىن ئۆتۈپ كەتتى.

تَجَاوَزْنَا التَّقْلِيْدَ إِلَى الْإِبْتِكَارِ: تەقلىد قىلىشتىن ئىجاد قىلىشقا ئۆتتۇق.

كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْ هَاتَيْنِ الْأُخْتَيْنِ قَدْ تَجَاوَزَتِ الثَّمَانِيْنَ عَامًا: بۇ ئىككى ھەمشىرىنىڭ ھەربىرى 80 ياشتىن ھالقىغان.

تَجَحْفَلَ يَتَجَحْفَلُ تَجَحْفُلاً: يىغىلدى، توپلاندى.

تَجَدَّدَ يَتَجَدَّدُ تَجَدُّدًا: يېڭىلاندى.

«تَتَجَدَّدُ حَاجَاتُ الْإِنْسَانِ وَالْمُجْتَمَعِ وَفْقًا لِسُنَّةِ التَّطَوُّرِ» : تەرەققىياتنىڭ قانۇنىيىتىگە ئاساسەن ئىنسانلارنىڭ ۋە جەمئىيەتنىڭ ئېھتىياجى يېڭىلىنىپ تۇرىدۇ.

تَجْدِيْدٌ: يېڭىلىماق، ئىسلاھ قىلماق.

تَجْدِيدِيٌّ: يېڭىلىق، گۈللىنىش، جەدىدىزىملىق.

تَجْدِيْرٌ: پۈتۈنلەي يوقاتماق، تۈپ يىلتىزىدىن يوقاتماق.

تَجْدِيفٌ ج تَجَادِيفُ: كۇپۇرلۇق قىلىش، ئاللاھقا تىل تەگكۈزۈش.

مَرْكَبُ تَجْدِيفٍ: قېيىق، قولۋاق.

تَجَذَّمَ يَتَجَذَّمُ تَجَذُّمًا: ماخاۋ كېسىلىگە گىرىپتار بولدى.

تَجِرَ يَتْجَرُ تَجْرًا و تِجَارَةً الرَّجُلُ: سودا قىلدى، تىجارەت قىلدى.

تَجْرِبَةٌ ج تَجَارِبُ: سىناق، تەجرىبە، سىناپ كۆرۈش.

تَحْتَ التَّجْرِبَةِ: سىناق ئاستىدا، سىناقتا.

اَلتَّجَارِبُ النَّوَوِيَّةُ الذَّرِّيَّةُ: ئاتوم يادرو سىنىقى.

تَجَرْثَمَ يَتَجَرْثَمُ تَجَرْثُمًا: يىغىلىۋالدى، تۈگۈلۈۋالدى، تۆۋەنگە چۈشۈپ كەتتى.

تَجَرَّحَ يَتَجَرَّحُ تَجَرُّحًا: ئېغىر يارىلاندى.

تَجَرَّدَ يَتَجَرَّدُ تَجَرُّدًا لَهُ: پۈتۈنلەي بېرىلدى، پۈتۈن زېھنىنى قويدى.

«تَجَرَّدَ عَنِ اللَّذَّاتِ الدُّنْيَوِيَّةِ» : دۇنيانىڭ نازۇنېمەتلىرىدىن ۋاز كەچتى.

تَجَرَّدَ مِنْ مَالِهِ: پۈتۈن مېلىدىن ۋاز كەچتى، پۈتۈن مېلىنى سەدىقە قىلدى.

تَجَرَّعَ يَتَجَرَّعُ تَجَرُّعًا الْمَاءَ: سۇنى ئوتلاپ - ئوتلاپ ئىچتى.

«يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ» «قۇرئان» : ئۇنى يۇتۇملاپ ئىچىپ تەسلىكتە يۇتىدۇ.

تَجَرَّعَ غُصَصَ الْغَيْظِ: ئاچچىقىنى ئىچىگە يۇتتى، دەردىنى ئىچىگە يۇتتى.

تَجَرَّمَ يَتَجَرَّمُ تَجَرُّمًا عَلَيْهِ: قىلمىغان جىنايەت

بىلەن قارىلىدى.

تَجْرِيبٌ: تەجرىبە، سىناق.

اَلتَّجْرِيبِيَّةُ: تەجرىبىچىلىك.

تَجْزِأَةٌ: تەقسىم قىلماق، بۆلمەك.

بَيْعٌ بِالتَّجْزِأَةِ: پارچە سودا، پارچە سېتىش.

تَاجِرُ التَّجْزِأَةِ: پارچە سېتىش سودىگىرى.

تَجَزَّأَ يَتَجَزَّأُ تَجَزُّؤًا الشَّيْءُ: بۆلۈندى، تەقسىم قىلىندى.

«فِلَسْطِينُ جُزْءٌ لَايَتَجَزَّأُ مِنَ الْوَطَنِ الْعَرَبِيِّ»: پەلەستىن ئەرەب يۇرتىنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى.

تَجَزَّءَ الْقَوْمُ الشَّيْءَ: تەقسىم قىلىۋالدى، بۆلۈشىۋالدى.

«تَصَرَّقَ النَّاسُ اِلَى غَنِيْمَةٍ فَتَجَزَّؤُوهَا»: كىشىلەر غەنىيمەتكە تارالدى ــ دە، ئۇنى بۆلۈشىۋالدى.

تَجَسَّدَ يَتَجَسَّدُ تَجَسُّدًا: گەۋدىلەندى.

تَجَسَّسَ يَتَجَسَّسُ تَجَسُّسًا: ئاخبارات ئىگىلىدى، رازۋېدكا قىلدى.

«وَلَاتَجَسَّسُواوَلَايَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا» ‹قرآن›: (مۆمىنلەرنىڭ ئەيىبىنى) ئىزدىمەڭلار، بىر ــ بىرىڭلارنىڭ غەيۋىتىنى قىلماڭلار.

«كَانَ يَنْطَلِقُ إِلَى الْمَدِيْنَةِ يَتَجَسَّسُ الْأَخْبَارَ»: ئۇ شەھەرگە بېرىپ تىڭ ــ تىڭلايتتى ۋە ئاخباراتلارنى ئوغرىلىقچە يەتكۈزەتتى.

تَجَسَّمَ يَتَجَسَّمُ تَجَسُّمًا: گەۋدىلەندى، چوڭ كۆرۈندى.

«تَذَكَّرَ وَالِدَهُ وَقَدْ تَجَسَّمَتْ أَمَامَهُ صُورَتُهُ وَهُوَ يَعْمَلُ فِي الْحَقْلِ»: ئۇ دادىسىنى ئەسلىدى، ئۇنىڭ دادىسىنىڭ سۈرىتى ئېتىزلىقتا ئىشلەۋاتقان هالدا ئۇنىڭ ئالدىدا گەۋدىلەندى.

تَجَسُّسٌ: ئىشپىيونلۇق، جاسۇسلۇققا تەۋە، ئاخباراتچىلىق.

«أَثَارَالْحَادِثُ التَّجَسُّسِيُّ الْأَخِيْرُ ضَجَّةً كَبِيْرَةً»: كېيىنكى جاسۇسلۇق ۋەقەسى زور غۇلغۇلا قوزغىدى.

تَجَشَّأَ يَتَجَشَّأُ تَجَشُّأً: هىق تۇتتى، كېكەردى.

«مَلَأَ بَطْنَهُ بِمَا لَذَّ وَطَابَ ثُمَّ خَرَجَ يَتَجَشَّأُ نَشْوَانَ» قورسىقىنى لەززەتلىك نازۇ نېمەتلەر بىلەن تولدۇردى، ئاندىن كېكىرىپ خۇش كەيىپ هالدا چىقتى.

تَجَشَّعَ يَتَجَشَّعُ تَجَشُّعًا عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا قاتتىق بېرىلدى، هېرىسمەن بولدى.

تَجَشَّمَ يَتَجَشَّمُ تَجَشُّمًا: جاپا چەكتى، مۇشەققەت تارتتى.

«تَجَشَّمَ عَنَاءَ السَّفَرِ لِزِيَارَةِ ابْنِهِ»: ئوغلىنى يوقلاش ئۈچۈن سەپەرنىڭ جاپا ــ مۇشەققىتىنى تارتتى.

تَجَعَّدَ يَتَجَعَّدُ تَجَعُّدًا الْوَجْهُ: يۈز قورۇلۇپ كەتتى.

تَجَعَّدَ الشَّعْرُ: چاچ بۈدرە بولدى.

تَجَعُّدٌ ج تَجَعُّدَاتٌ: يۈزگە چۈشكەن قورۇقلار.

«خَالَ أَنَّ وَجْهَ أُمِّهِ يَشِيخُ لَحْظَةً بَعْدَ لَحْظَةٍ وَأَنَّ تَجَعُّدَاتِهِ تَتَضَاعَفُ...»: ئۇ ئانىسىنىڭ بارغانسىرى ياشىنىپ قېلىۋاتقانلىقىنى، ئۇنىڭ يۈزىدىكى قورۇقلارنىڭ بارغانسىرى كۆپىيىۋاتقانلىقىنى خىيال قىلدى.

تَجْعِيدٌ ج تَجَاعِيدُ: قورۇق، پۈرۈك، قاتلاق.

تِجْفَافٌ ج تَجَافِيْفُ: ساۋۇت، پولات قالپاق.

تَجِلَّةٌ: هۆرمەتلىمەك، ئۇلۇغلىماق، ئىززەتلىمەك.

«فَعَلْتُ هَذَا مِنْ تَجِلَّتِكَ»: مەن بۇنى سىنىڭ هۆرمىتىڭ ئۈچۈن قىلدىم.

تَجَلَّدَ يَتَجَلَّدُ تَجَلُّدًا: باش ئەگمىدى، قەتئىي بويسۇنمىدى، ساباتلىق بولدى.

«لَوْلَا إِيمَانُهُ لَمَا اسْتَطَاعَ أَنْ يَتَجَلَّدَ عَلَى فَقْدِ ابْنِهِ الْوَحِيْدِ بِمِثْلِ هَذَا الْهُدُوءِ وَرِبَاطَةِ الْجَأْشِ»: ئەگەر ئۇنىڭ ئىمانى كۈچلۈك بولمىغان بولسا، ئۆزىنىڭ بىردىنبىر ئوغلىدىن ئايرىلىپ قالغىنىغا بۇنداق ئېغىر ــ بېسىقلىق ۋە ساباتلىق بىلەن چىدىمىغان بولاتتى.

تَجَلَّطَ يَتَجَلَّطُ تَجَلُّطًا الدَّمُ: قان ئۇيۇپ قالدى.

تَجَلَّلَ يَتَجَلَّلُ تَجَلُّلاً: ئۇلۇغلىدى، ئورالدى، كىيىدى.

«تَجَلَّلَتْ بِالسَّوَادِ حُزْنًا عَلَى فَقْدِ زَوْجِهَا» : ئۇ ئېرىنىڭ ئۆلۈمىگە قايغۇرۇپ قارىلىق تۇتتى.

تَجَلَّى يَتَجَلَّى تَجَلِّيًا: يورۇدى، روشەن بولدى، نامايەن بولدى، ئايدىڭلاشتى.

«وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى» «قۇرئان» : يورۇغان چاغدىكى كۈندۈز بىلەن قەسەمكى.

تَجَلَّى الأَمْرُ: ئىش ئايدىڭلاشتى.

«تَتَجَلَّى الْمُسَاوَاةُ بِأَجْلَى صُوَرِهَا أَيَّامَ الْحَجِّ» : ھەج قىلىش كۈنلىرىدە باراۋەرلىك ئەڭ روشەن شەكىلدە نامايەن بولىدۇ.

«إِذَانْبَطَرْتَ إِلَى الْمُسْتَقْبَلِ فَسَتَرَى مَشْهَدًا مُشْرِقًا يَتَجَلَّى لِلْعَيَانِ» : كېلەچەككە قارىساڭ، پارلاق ئىستىقبال ئالدىڭدا نامايەن بولىدۇ.

تَجَمَّدَ يَتَجَمَّدُ تَجَمُّدًا: توڭلىدى، قاتتى، ئۇيۇدى.

تَجَمَّدَ الرَّجُلُ فِي مَكَانِهِ: ئورنىدا قېتىپ قالدى.

تَجَمَّدَ الدَّمُ فِي عُرُوقِهِ: قورقۇپ تىترەپ كەتتى، قورقۇپ چۆچۈپ كەتتى.

«تَجَمَّدَ مَاءُ النَّهْرِ» : دەريا سۈيى مۇز تۇتتى.

«تَجَمَّدَتْ قَطَرَاتُ الْمَاءِ بِسُرْعَةٍ» : سۇ تامچىلىرى تېزدىن توڭلاپ قالدى.

تَجَمَّرَ يَتَجَمَّرُ تَجَمُّرًا الْقَوْمُ: توپلاندى، يىغىلدى.

تَجَمَّعَ يَتَجَمَّعُ تَجَمُّعًا: يىغىلدى، توپلاندى.

«تَجَمَّعَ الْمُتَظَاهِرُونَ أَمَامَ مَبْنَى السَّفَارَةِ» : نامايىشچىلار كونسۇلخانا ئالدىغا توپلاشتى.

«سَأَزُورُكَ حَيْثُ تَتَجَمَّعُ أُسْرَتُكَ» : مەن سېنى سېنىڭ ئائىلەڭ جەم بولغان جايدا يوقلايمەن.

تَجَمُّعٌ ج تَجَمُّعَاتٌ: توپلاشماق، بىرلەشمەك.

«اِنْتَشَرَتِ الْمَدَارِسُ الْقُرْآنِيَّةُ وَسَطَ التَّجَمُّعَاتِ الإِسْلاَمِيَّةِ فِي إِفْرِيقِيَا» : ئافرىقىدا مۇسۇلمانلار توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان جايلاردا قارىخانىلار بىرقەدەر ئومۇملاشقان.

تَجَمَّلَ يَتَجَمَّلُ تَجَمُّلاً: بېزەلدى، زىننەتلەندى، چىرايلىق بولدى.

تَجَمْهَرَ يَتَجَمْهَرُ تَجَمْهُرًا الْقَوْمُ: قەۋم يىغىلدى، قەۋم توپلاندى.

«تَجَمْهَرَ الآلاَفُ مِنَ الْمُوَاطِنِيْنَ إِحْتِجَاجًا عَلَى رَفْعِ الأَسْعَارِ» : مىڭلىغان ۋەتەنداشلار باھانىڭ ئۆرلەپ كېتىشىگە نارازىلىق بىلدۈرۈش يۈزىسىدىن توپلاندى.

تَجْمِيدٌ: توڭلاتماق.

تَجْمِيْدُ الأَسْعَارِ: باھانى مۇقىملاشتۇرۇش، باھانىڭ ئۆسۈپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش.

تَجْمِيْشٌ: غىدىقلىماق.

تَجْمِيْلٌ: گۈزەللەشتۈرمەك، چىرايلىق قىلماق، پەرداز قىلماق، بېزىمەك.

«تَقُومُ بَعْضُ الْمُدُنِ بِحَمَلاَتٍ تَجْمِيْلِيَّةٍ لإِظْهَارِ الْمَدِيْنَةِ بِأَحْسَنِ وَجْهٍ مُمْكِنٍ» : بەزى شەھەرلەردە مۇمكىنقەدەر شەھەرنى چىرايلىق قىلىش ئۈچۈن گۈزەللەشتۈرۈش ئىشلىرى ئېلىپ بېرىلماقتا.

مُسْتَحْضَرَاتُ التَّجْمِيلِ: گىرىم بۇيۇملىرى، پەرداز بۇيۇملىرى.

تَجَنَّبَ يَتَجَنَّبُ تَجَنُّبًا: ساقلاندى، يىراق بولدى.

«كُلُّ حَضَارَةٍ تَأْتِي تَأْخُذُ مَزَايَا مَا قَبْلَهَا وَتَتَجَنَّبُ عُيُوبَهَا» : ھەر بىر مەدەنىيەت ئىلگىرىكى مەدەنىيەتلەرنىڭ ئالاھىدىلىكىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭ بولمىغۇر تەرەپلىرىدىن ساقلىنىدۇ.

تَجَنَّدَ يَتَجَنَّدُ تَجَنُّدًا: سەپەرۋەر بولدى، تەييارلاندى، تەييارلىق قىلدى؛ ئەسكەر بولدى

«تَجَنَّدَ مُتَعَلِّمُو الْقَرْيَةِ لِمَحْوِ الأُمِّيَّةِ بَيْنَ أَبْنَاءِ قَرْيَتِهِمْ» : يېزا ئاھالىسى ئىچىدە ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش ئۈچۈن يېزا ئوقۇغۇچىلىرى سەپەرۋەر بولدى.

تَجَنَّدَ لِلأَمْرِ: تەييارلاندى، تەييارلىق قىلدى.

تَجَنَّدَ الشَّابُ: يىگىت ھەربىيگە كىردى، ئەسكەر بولدى، ھەربىيلىككە قاتناشتى.

تَجَنَّسَ يَتَجَنَّى تَجَنُّسًا فُلاَنٌ: دۆلەت تەۋەلىكىگە ئېرىشتى، تەۋەلىكىگە ئۆتتى.

تَجَنُّسٌ: تەۋەلىكىگە ئۆتۈش.

«اَلْهِجْرَةُ مِنْ بَلَدٍ إِلَى بَلَدٍ وَالتَّجَنُّسُ بِجِنْسِيَّتِهِ

أَصْبَحَتْ ظَاهِرَةً مَأْلُوفَةً فِي هَذَا الْعَصْرِ» : بىر دۆلەتتىن يەنە بىر دۆلەتكە كۆچۈپ بېرىپ ئۆزىنىڭ تەۋەلىكىگە ئۆتۈش بۇ ئەسىردە ھەممىگە تونۇش ھادىسىگە ئايلاندى.

تَجَنَّى يَتَجَنَّى تَجَنِّيًا: جىنايەت ئۆتكۈزدى ، ياماق-لىق قىلدى ، يولسىزلىق قىلدى.

«يَتَجَنَّى الْمُغْرِضُ عَلَى النَّاسِ بِاتِّهَامَاتِهِ الْبَاطِلَةِ» : يامان غەرەزلىك ئادەم كىشىلەرگە يامانلىق قىلىپ بىكارلا تۆھمەت چاپلايدۇ.

تَجْنِيدٌ: ئەسكەرلىككە ئېلىش.

تَجْنِيدُ الْجَمَاهِيرِ: ئاممىنى سەپەرۋەر قىلىش، ئاممىنى قوزغاش.

تَجْنِيدٌ إِجْبَارِيٌّ: مەجبۇرىي ھەربىي خىزمەت ئۆتەش.

إِدَارَةُ التَّجْنِيدِ: ئەسكەر ئېلىش ئىدارىسى.

تَجَهَّمَ يَتَجَهَّمُ تَجَهُّمًا: قاپىقىنى تۈرۈۋالدى.

«هُنَالِكَ سَاعَاتٌ تَتَجَهَّمُ لَهُ فِيهَا الْحَيَاةُ وَتَقْسُو عَلَيْهِ» : ئۇنىڭغا ھايات قوشۇمىسىنى تۈرۈۋا-لىدىغان ۋە قوپاللىق قىلىدىغان چاغلارمۇ بار.

تَجْوَابٌ: كىرىش؛ ئايلىنىش.

تَجْوَالٌ: سەيلە قىلماق، جەۋلان قىلماق.

تَجَوَّزَ يَتَجَوَّزُ تَجَوُّزًا فِي الصَّلَاةِ: نامازنى يەڭگىل ئوقۇدى.

تَجَوَّزَ عَنِ الرَّجُلِ: كەچۈردى، ئەپۇ قىلدى.

تَجَوَّفَ يَتَجَوَّفُ تَجَوُّفًا: بوش قالدى، كاۋاك قالدى.

تَجَوَّلَ يَتَجَوَّلُ تَجَوُّلًا: بىر جايدىن ئىككىنچى بىر جايغا يۆتكەلدى، ئايلاندى، كەزدى.

تَجَوُّلٌ: سەيلە قىلماق، ئايلانماق

حَظْرُ التَّجَوُّلِ. مَنْعُ التَّجَوُّلِ: يۇرۇشنى مەنئى قىلىش.

تَجْوِيفٌ ج تَجَاوِيفُ: كولاش، قېزىش، ئىچكى بوشلۇق.

تَجْوِيفُ الْقَلْبِ: كۆكرەك بوشلۇقى.

تَحَابَّ يَتَحَابُّ تَحَابًّا الْقَوْمُ: كۆڭۈللۈك ئۆتتى، ياخشى كۆرۈشتى، دوستلاشتى.

تَحَاتَّ يَتَحَاتُّ تَحَاتًّا الشَّعْرُ: چاچ چۈشۈپ كەتتى، تۆكۈلۈپ كەتتى، توزۇپ كەتتى.

تَحَاتَّ الشَّيْءُ: چىچىلىپ كەتتى.

تَحَاتَّتِ الْأَسْنَانُ: چىشلار چۈشۈپ كەتتى.

تَحَاجَّ يَتَحَاجُّ تَحَاجًّا الْقَوْمُ: جېدەللەشتى، مۇنازىرىلەشتى.

«وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا» (قرآن) : ئۇ چاغدا ئۇلار دوزاختا ئۆزئارا مۇنازىرىلىشىدۇ. ئاجىز (ئەگەشكۈچىلەر) ھاكاۋۇر ئەگەشتۈر-گۈچىلەرگە: «شۈبھىسىزكى، بىز سىلەرگە ئەگەشكەنىدۇق...» دېيدۇ.

تَحَاجَى يَتَحَاجَى تَحَاجِيًا الْقَوْمُ: تېپىشتى ، ئېيتىشتى.

تَحَادَبَ يَتَحَادَبُ تَحَادُبًا: دوك بولۇپ قالدى.

تَحَادَثَ يَتَحَادَثُ تَحَادُثًا الْقَوْمُ: پاراڭلاشتى، ئۆزئارا سۆزلەشتى.

تَمَادَلَ يَتَمَادَلُ تَمَادُلًا: ئېگىلدى.

تَحَاذَى يَتَحَاذَى تَحَاذِيًا: بىر-بىرىنىڭ ئۇدۇلى-دا بولدى، بىر ـ بىرىگە قارىمۇ قارشى تۇردى.

تَحَارَبَ يَتَحَارَبُ تَحَارُبًا: جەڭ قىلدى، ئۇرۇش قىلدى.

تَحَارَضَ يَتَحَارَضُ تَحَارُضًا عَلَى الْعَمَلِ: ئۆزئارا ئىلھام بېرىشتى.

تَحَارِيقُ: قۇرغاقچىلىق، قۇرغاقچىلىق ئاپىتى.

تَحَاسَدَ يَتَحَاسَدُ تَحَاسُدًا: ئۆز ئارا ھەسەت قىلىشتى، بىر ـ بىرىگە ھەسەت قىلىشتى.

«لَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَاتَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَاللّٰهِ إِخْوَانًا» (حديث): ئۆز ئارا ھەسەت قىلىشماڭلار، دۈشمەنلەشمەڭلار، ئۆز ئارا ئاغرىق ـ ئاداۋەتتە بولماڭلار، ئاللاھنىڭ قېرىنداش بەندىلىرىدىن بولۇڭلار.

تَحَاشَدَ يَتَحَاشَدُ تَحَاشُدًا: توپلاندى، يىغىلدى، جەم بولدى.

تَحَاشَى يَتَحَاشَى تَحَاشِيًا: ئۆزىنى چەتكە ئالدى.

تَحَاشَى عَنْ كَذَا: قاچتى، نېرى تۇردى، ساقلان-دى.

«غَادَرْتُ الْمَكَانَ لِكَيْ أَتَحَاشَى الْجِدَالَ مَعَهُ» :

ئۇنىڭ بىلەن جېدەللىشىشتىن ئۆزۈمنى چەتكە ئېلىپ ئورنۇمدىن ئايرىلدىم.

تَحَاقَدَ يَتَحَاقَدُ تَحَاقُدًا الْقَوْمُ: ئۆچەكەشتى، دۈشمەنلەشتى.

«عَجِبِي لِقَوْمٍ يَتَحَاقَدُونَ وَهُمْ هَدَفٌ لِحَقْدِ الْأَعْدَاءِ» : دۈشمەنلەرنىڭ دۈشمەنلىك نىشانى بولۇپ تۇرۇقلۇق، ئۆزئارا دۈشمەنلىشىدىغان قەۋمدىن ھەيرانمەن.

تَحَاكَّ يَتَحَاكُّ تَحَاكًّا: مۇسابىقىلەشتى: سۈركىلۇشتى.

تَحَاكَمَ يَتَحَاكَمُ تَحَاكُمًا الطَّرَفَانِ: دەۋالاشتى، ئەرز قىلدى.

«يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ» «قرآن» : ئۇلار ئەرزنى شەيتاننىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارماقچى بولۇۋاتىدۇ. ھالبۇكى، ئۇلار شەيتاننى ئىنكار قىلىشقا بۇيرۇلغان.

تَحَالَفَ يَتَحَالَفُ تَحَالُفًا الْقَوْمُ: ئىتتىپاق تۈزدى، ئىتتىپاق تۈزۈشتى.

تَحَالُفٌ: ئىتتىپاق تۈزمەك ، كېلىشىم تۈزمەك، بىرلىك، ئۇيۇشما، بىرلەشمە.

اَلتَّحَالُفُ الْوَطِيدُ: مۇستەھكەم ئىتتىپاق.

تَحَامَقَ يَتَحَامَقُ تَحَامُقًا: ئەخمەق بولۇۋالدى.

تَحَامَلَ يَتَحَامَلُ تَحَامُلاً عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا زۇلۇم قىلدى، ئادىل بولمىدى، ھەققانىي بولمىدى.

تَحَامَلَ عَلَى نَفْسِهِ: ئۆزىگە زۇلۇم قىلدى.

تَحَامَلَ عَلَى فُلاَنٍ: ھۇجۇم قىلدى، زىيانكەشلىك قىلدى.

«تَحَامَلَ عَلَيْهِ فِي الْأَمْرِ» : ئۇنى ئۆز ئۈستىگە ئېلىشقا زورلىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئارتتى.

تَحَامَى يَتَحَامَى تَحَامِيًا الشَّيْءَ: ... دىن ساقلاندى.

تَحَاوَرَ يَتَحَاوَرُ تَحَاوُرًا الْقَوْمُ: پاراڭلاشتى.

تَحَاوُرٌ: مۇنازىرىلەشمەك.

«وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا» «قرآن» : ئاللاھ ئىككىڭلارنىڭ سۆزۈڭلارنى ئاڭلاپ تۇرىدۇ.

تَحَايَدَ يَتَحَايَدُ تَحَايُدًا: بىتەرەپ تۇردى، بىتەرەپلىكنى ساقلىدى.

تَحَايَلَ يَتَحَايَلُ تَحَايُلاً عَلَى الرَّجُلِ: ھۈنەر ئىشلەتتى، ئۇستىلىق ئىشلەتتى، ھىيلىگەرلىك قىلدى.

تَحَايُلٌ: ھىيلە ئىشلەتمەك، ئالدامچىلىق قىلماق.

تَحَايَصَ يَتَحَايَصُ تَحَايُصًا عَنْ كَذَا: ئۆزىنى چەتكە ئالدى، نېرى تۇردى، قېچىۋالدى.

تَحَبَّبَ يَتَحَبَّبُ تَحَبُّبًا: خۇشامەت قىلدى، ياخشىچاق بولماقچى بولدى، كۆڭۈل كۆتۈرۈپ، مۇھەببەت ئىزھار قىلدى.

تَحَبَّبَ إِلَيْهِ: يېقىنلاشتى، دوستلاشتى: مۇھەببەت ئىزھار قىلدى، ئىشقىۋازلىق قىلدى، تەلەپ قويدى، خۇشامەت قىلدى، كۆچۈكلەندى.

«كَانَ يَتَحَبَّبُ إِلَيْهَا وَهِيَ تَصُدُّ عَنْهُ» : قارىمىسىمۇ ئۇنىڭغا مۇھەببەت ئىزھار قىلدى.

تَحَبَّرَ يَتَحَبَّرُ تَحَبُّرًا السَّحَابُ: ئاسماننى بۇلۇت قاپلىدى.

تَحَبَّسَ يَتَحَبَّسُ تَحَبُّسًا: توختاپ قالدى، كېكەچلىدى.

تَحَبَّسَ فِي الْكَلاَمِ: سۆزدە توختىۋالدى، كېكەچلىدى، دۇدۇقلىدى.

تَحْتَ: ئېگىدە، ... نىڭ ئاستىدا.

تَحْتَ إِشْرَافِ فُلاَنٍ: پالانىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە.

تَحْتَ التَّجْرِبَةِ: تەجرىبە قىلىنىۋاتىدۇ.

تَحْتَ أَعْيُنِ النَّاسِ: كىشىلەرنىڭ كۆز ئالدىدا.

تَحْتَ الطَّبْعِ: بېسىلىۋاتىدۇ.

تَحْتَ التَّمْرِينِ: مەشىق قىلىش جەريانىدا.

تَحْتَ طَيِّ الْخَفَاءِ: مەخپىي، يوشۇرۇن، ئاستىرتىن.

تَحْتَ عُنْوَانِ: ماۋزۇلۇق، سەرلەۋھىلىك.

تَحْتَ الصِّفْرِ: نۆلدىن تۆۋەن.

مِنْ تَحْتِ: تۆۋەندىن، پەستىن، ئاستىدىن.

«لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ» «قرآن» : ئۇلار چوقۇم ئۈستىلىرىدىن ۋە ئاياغلىرى ئاستىدىن يەر ئىدى (يەنى ئۇلارغا ئاسمان ـ زېمىندىن كەڭ رىزىق بېرىلەتتى).

لَا طَائِلَ تَحْتَهُ: پايدىسىز.

«هَذَا أَمْرٌ لَا طَائِلَ تَحْتَهُ» : بۇ پايدىسىز ئىش.

وَقَفَ تَحْتَ الْخَيْمَةِ: چېدىر ئاستىدا تۇردى.

إِشْعَاعٌ تَحْتَ الْأَحْمَرِ: كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان نۇر (فىزىكىدا).

أَشِعَّةٌ تَحْتَ الْحَمْرَاءِ: كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان نۇر.

تَحْتَ التَّحْضِيرِ: تەييارلاۋاتىدۇ.

تَحْتَ الدَّرْسِ: دەرس تەييارلاۋاتىدۇ.

تَحْتَ تَصَرُّفِهِ: ئۇنىڭ باشقۇرۇشى ئاستىدا.

تَحْتَ أَمْرِهِ: ئۇنىڭ باشقۇرۇشى ئاستىدا.

تَحْتَ يَدِهِ: ئۇنىڭ باشقۇرۇشى ئاستىدا.

تَحْتَ السِّلَاحِ: قوراللىق قوشۇن ئىچىدە.

تَحْتَ ضَغْطِ الظُّرُوفِ: شەرت - شارائىتنىڭ بېسىمى ئاستىدا، شەرت - شارائىتنىڭ تەسىرى بىلەن.

تَحْتَ الْمُعَدَّلِ: دەرىجىدىن تۆۋەن، ئۆلچەمدىن تۆۋەن.

تَحْتَ الْيَدِ: قولاي، ئوڭاي.

تَحْتَانِيٌّ: تۆۋەن تەرەپتە، ئاستىنقى.

تَحْتِيٌّ: تۆۋەن تەرەپتە.

مَلَابِسُ تَحْتَانِيَّةٌ: ئىچ كۆڭلەك، روباشكا، ئىچ كىيىم.

دَوْرٌ تَحْتَانِيٌّ: يەر ئاستى ئۆيى.

طَابِقٌ تَحْتَانِيٌّ: ئاستىنقى قەۋەت.

تَحَتَّمَ يَتَحَتَّمُ تَحَتُّمًا الشَّيْءُ عَلَى: لازىم بولدى، زۆرۈر بولدى، تېگىشلىك بولدى، كېرەك بولدى، زۆرۈر.

«يَتَحَتَّمُ عَلَيْهِمُ الْيَوْمَ أَلَّا يَتَرَاجَعُوا عَن مَعْرَكَةِ مَصِيرِهِمْ» : ئۇلار تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان جەڭدىن قايتماسلىقى كېرەك.

تَحْتَحَةٌ: ھەرىكەت.

تَيَّارٌ تَحْتِيٌّ: يوقىرى دولقۇنىنىڭ ئاستىنقى تەرەپى.

تَحَجَّبَ يَتَحَجَّبُ تَحَجُّبًا: يوشۇرۇندى، ياپتى، غايىب بولدى، پەردىلەندى.

تَحَجَّبَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ھىجاپلاندى، ھىجاپلىق بولدى، چۈمپەردە ئارتتى.

تَحَجَّجَ يَتَحَجَّجُ تَحَجُّجًا: گۇۋاھلىق بەردى، ئىسپاتلىدى، ئەستىقلىدى.

تَحَجُّجٌ: تالاشماق، تاكاللاشماق.

دِينُ التَّحَجُّجِ: پىروتىستانت دىنى.

تَحَجُّجِيُّ الْعَقِيدَةِ: پىروتېستانت دىنىغا ئېتىقاد قىلغۇچى.

تَحَجَّرَ يَتَحَجَّرُ تَحَجُّرًا الشَّيْءُ: تاشقا ئايلاندى، تاشتەك قېتىپ كەتتى.

تَحَجَّرَ الْمَكَانُ: تاشلىق بولۇپ كەتتى.

تَحَجَّرَ قَلْبُهُ: ئۇنىڭ يۈرىكى قېتىپ كەتتى.

تَحَجَّرَ عَلَيْهِ: قىستىدى، قىيىن - قىستاققا ئالدى.

تَحَجُّرٌ: تاشقا ئايلانماق.

عِلْمُ التَّحَجُّرِ: خالىئونتىرولوگىيە (يەر ئاستىدا تاشقا ئايلانغان ھايۋانات ۋە ئۆسۈملۈكلەرنى تەتقىق قىلىدىغان پەن).

تَحْجِيلٌ: قاشقا (ئاتنىڭ).

تَحَدَّبَ يَتَحَدَّبُ تَحَدُّبًا الشَّخْصُ: دوك بولۇپ قالدى.

تَحَدَّبَ عَلَيْهِ: ھېسداشلىق قىلدى، كۆڭۈل بۆلدى.

تَحَدُّبٌ: چوخچىيىپ چىقىپ قالماق، پولتىيىپ چىقماق.

تَحَدَّثَ يَتَحَدَّثُ تَحَدُّثًا: سۆزلىدى، ئېيتتى، دېدى، تىلغا ئېلىپ ئۆتتى.

«تَحَدَّثَ إِلَيْهِ حَوْلَ مَوْضُوعِ زِيَارَتِهِ» : زىيارىتى توغرىسىدا ئۇنىڭغا سۆزلەپ بەردى.

«سَيَتَحَدَّثُ الْمُحَاضِرُ عَمَّا يَتَعَلَّقُ بِالْوَضْعِ الدُّوَلِيِّ» : لېكسىيە سۆزلىگۈچى خەلقئارا ۋەزىيەتكە مۇناسىۋەتلىك نەرسىلەر توغرىسىدا سۆزلەيدۇ.

«لِنُحَدِّدْ وَقْتًا نَتَحَدَّثُ فِيهِ جَيِّدًا» : ئوبدان سۆزلىشىۋېلىشقا ۋاقىت ئاجرىتايلى.

تَحَدَّدَ يَتَحَدَّدُ تَحَدُّدًا الْمَوْعِدُ: ۋاقىت بەلگىلەن-

دى، بېكىتىلدى، تايىن بولدى.

تَحَدَّرَ يَتَحَدَّرُ تَحَدُّرًا: چۈشتى، سېرىلدى، دومىلىدى، تۆكۈلدى.

تَحَدَّرَ الدَّمْعُ: ياش تۆكۈلدى.

تَحَدَّرَ مِنْ فَوْقِ الْجَبَلِ: تاغ ئۈستىدىن دومىلىدى.

تَحَدَّرَ الرَّجُلُ مِنْ أُسْرَةٍ عَرِيقَةٍ: ئېسىل ئائىلىدىن كېلىپ چىقتى.

تَحَدَّسَ يَتَحَدَّسُ تَحَدُّسًا الخَبَرَ وَ عَنْهُ: تەكشۈردى، ئاڭلىدى.

تَحَدَّمَ يَتَحَدَّمُ تَحَدُّمًا: ئاچچىقلاندى، غەزەپلەندى، چېپچىلدى.

تَحَدَّى يَتَحَدَّى تَحَدِّيًا: مۇسابىقىلەشتى، رىقابەتلەشتى.

تَحَدَّى الرَّجُلَ: جەڭ ئېلان قىلدى، مۇسابىقىگە چاقىردى؛ يەكدى، قارشىلاشتى.

«تَحَدَّى الشَّعْبُ قُوَى الشَّرِّ الَّتِي أَرَادَتْ تَمْزِيقَ وَحْدَتِهِ» : خەلق ئۆزىنىڭ بىرلىكىنى بۇزماقچى بولغان ئەسەبى كۈچلەر بىلەن قارشىلاشتى.

تَحَدٍّ: چېنىشقا تەگمەك، قارشىلاشماق.

فِي تَحَدٍّ: ئىغۋاگەرچىلىك قىلماق.

تَحْدِيثٌ: زامانىۋىلاشتۇرماق.

«تَمَيَّزَتِ الْيَابَانُ بِقُدْرَتِهَا عَلَى تَحْدِيثِ مَصَانِعِهَا» : ياپونىيە ئۆز زاۋۇتلىرىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇدرىتىگە ئىگە بولغانلىقى بىلەن پەرقلىنىپ تۇرىدۇ.

تَحْدِيدٌ: چەكلىمەك؛ بەلگىلىمەك؛ تەرىپلىمەك؛ چېگرا ئايرىماق.

تَحْدِيدُ النَّسْلِ: تۇغۇتنى چەكلىمەك.

عَلَى وَجْهِ التَّحْدِيدِ: مۇئەييەن، ئېنىق، مۇقەررەر.

«لَقَدْ أَخْطَأَ فِي تَحْدِيدِ مَوْعِدِ الْإِجْتِمَاعِ لِذَلِكَ ذَهَبْتُ إِلَى هُنَاكَ سُدًى» : ئۇ، يىغىن ۋاقتىنى خاتا بەلگىلەپ قويۇپتۇ، شۇڭا مەن بۇ يەرگە بىكارغا كەپتىمەن.

تَحْدِيدُ وَقْتِ الدِّرَاسَةِ: ئۆگىنىش ۋاقتىنى مۇقەملاشتۇرۇش.

تَحَذَّرَ يَتَحَذَّرُ تَحَذُّرًا: ساقلاندى، ھەزەر قىلدى، ئالدىنى ئالدى، ئېھتىيات قىلدى.

تَحَذَّقَ يَتَحَذَّقُ تَحَذُّقًا : ئۇستا بولدى، ئۇستا بولمۇۋالدى، ئۇستىلىقنى دەۋا قىلدى.

تَحَذْلَقَ يَتَحَذْلَقُ تَحَذْلُقًا : ئۆزىنى ماھىر سانىۋالدى، ئۆزىنى بىلىمدار كۆرسەتتى، كۆز - كۆز قىلدى.

تَحَذْلُقٌ: ئۆزىنى بىلىملىك كۆرسەتمەك، ئۆزىنى ماھىر ھېسابلىۋالماق.

تَحْذِيرٌ: ئاگاھلاندۇرماق، تەنبىھ بەرمەك.

تَحَرَّجَ يَتَحَرَّجُ تَحَرُّجًا الْحَرَجَ: گۇناھتىن ساقلاندى، قىيىن ئەھۋالدىن ساقلاندى.

تَحَرَّرَ يَتَحَرَّرُ تَحَرُّرًا: ئازاد بولدى، ئەركىنلىككە چىقتى؛ تەھرىرلەندى؛ يېزىلدى.

تَحَرُّرٌ: ئازاد بولماق، ئەركىنلىككە چىقماق، تەھرىرلەنمەك.

تَحَرَّزَ يَتَحَرَّزُ تَحَرُّزًا مِنْ: ساقلاندى، پەخەس بولدى.

تَحَرَّسَ يَتَحَرَّسُ تَحَرُّسًامِنَ الشَّيْءِ: ساقلاندى، مۇداپىئەلەندى، پەخەس بولۇپ تۇردى.

تَحَرَّشَ يَتَحَرَّشُ تَحَرُّشًا : ئارىلاشتى، قول تىقتى.

تَحَرَّشَ بِهِ لِلْخِصَامِ: ئىغۋاگەرچىلىك قىلدى.

تَحَرُّشٌ: ئارىلاشماق، قول تىقماق، ئىغۋاگەرچىلىك قىلماق.

«يُرِيدُ الْعَدُوُّ بِتَحَرُّشَاتِهِ أَنْ يَجُرَّنَا إِلَى حَرْبٍ لَسْنَا مُسْتَعِدِّينَ لَهَا» : دۈشمەن ئىغۋاگەرچىلىكى ئارقىلىق، بىزنى تەييارلىقىمىز يوق ئۇرۇشقا سۆرەپ كىرمەكچى.

تَحَرَّضَ يَتَحَرَّضُ تَحَرُّضًا : كۈشكۈرتىلدى، رىغبەتلەندۈرۈلدى، قىزىقتۇرۇلدى.

تَحَرَّفَ يَتَحَرَّفُ تَحَرُّفًا : بۇرمىلاندى، ساختىلاشتۇرۇلدى، بۇرۇۋېتىلدى، ئۆزگەرتىلدى.

تَحَرَّقَ يَتَحَرَّقُ تَحَرُّقًا: كۆيدى، كۆيۈپ كەتتى.

تَحَرَّقَ شَوْقًا إِلَيْهِ: قاتتىق سېغىندى، قاتتىق كۆيدى.

تَحَرَّكَ يَتَحَرَّكُ تَحَرُّكًا : ھەرىكەتلەندى، تەۋرىندى، مىدىرلىدى.

تَحَرَّكَ الْقِطَارُ فِي مَوْعِدِهِ» : پويىز بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا قوزغالدى.

«لاَ يَزَالُ هُنَاكَ مُتَّسَعٌ مِنَ الْوَقْتِ قَبْلَ أَنْ يَتَحَرَّكَ الْقِطَارُ» : پويىزنىڭ قوزغىلىشىغا تېخى بالدۇر.

تَحَرُّكٌ: ھەرىكەتلەنمەك، تەۋرىمەك، مىدىرلىماق.

«لاَ بُدَّ مِنَ الْقِيَامِ بِتَحَرُّكٍ إِيْجَابِيٍّ» : چوقۇم ئىجابىي ھەرىكەت ئېلىپ بېرىلىشى كېرەك.

تَحَرَّمَ يَتَحَرَّمُ تَحَرُّمًا: ھارام بولدى، چەكلەندى، قانۇنسىز بولدى، چېقىلىشقا بولمايدىغان بولدى، دەخلىسىز بولدى.

تَحَرَّى يَتَحَرَّى تَحَرِّيًا الْأَمْرَ: ئىزدىدى، تەكشۈردى، سۈرۈشتۈردى.

«فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا» «قرآن» : مۇسۇلمان بولغانلار توغرا يولنى ئىزدىگەن بولىدۇ.

«قَبْلَ أَنْ نَحْكُمَ عَلَى فِعْلِهِ عَلَيْنَا أَنْ نَتَحَرَّى الْأَسْبَابَ الَّتِي دَفَعَتْهُ إِلَيْهِ» : بىز ئۇنىڭ ھەرىكىتىگە ھۆكۈم قىلىشتىن بۇرۇن ئۇنىڭ بۇ ھەرىكەتكە تۈرتكە بولغان سەۋەبلەرنى تەكشۈرۈشىمىز كېرەك.

تَحَرٍّ ج تَحَرِّيَاتٌ: تەكشۈرۈش، ئىزدىنىش.

رِجَالُ التَّحَرِّي: پايلاقچى، تىڭ - تىڭچى، ئىشپىيون.

تَحْرِيجٌ: سىقماق، قىسماق (روھى جەھەتتە)

تَحْرِيجُ الْأَرْضِ: كۆچەت تىكمەك، ئورمان بىنا قىلماق.

تَحْرِيرٌ ج تَحْرِيرَاتٌ و تَحَارِيرُ: ئازاد قىلماق، قويۇۋەتمەك؛ تەھرىرلىمەك.

تَحْرِيرُ الْأَرِقَّاءِ: قۇللارنى ئازاد قىلماق.

إِدَارَةُ التَّحْرِيرِ: تەھرىر بۆلۈمى.

رَئِيسُ التَّحْرِيرِ: باش مۇھەررىر.

جَيْشُ التَّحْرِيرِ: ئازادلىق ئارمىيە.

تَحْرِيرِيٌّ: تەھرىرلىمەك، مۇھەررىرلىك.

تَحْرِيرِيٌّ: يازما نۇسخا، قەغەز يۈزىدە، خەت يۈزىدە.

إِمْتِحَانٌ تَحْرِيرِيٌّ: يازما ئىمتىھان، قەغەزچە ئىمتىھان.

تَحْرِيرِيًّا: تەھرىرلەش يۈزىسىدىن، قەغەز يۈزىدە، يازما.

حَرَكَةٌ تَحْرِيرِيَّةٌ: ئازادلىق ھەرىكىتى.

تَحْرِيشٌ: ياماننىلىقتا ئۈندەش، قۇترىتقۇلۇق قىلىش.

تَحْرِيشٌ بَيْنَ الْقَوْمِ: ئارىغا بۆلگۈنچىلىك سېلىش، قۇتراتقۇلۇق قىلىش.

تَحْرِيشُ الْأَرْضِ: كۆچەت تىكمەك.

تَحْرِيضٌ: قوزغىماق، قۇتراتماق، كۈشكۈرتمەك، قىزىقتۇرماق.

«اِرْتَكَبَ جَرِيمَتَهُ بِتَحْرِيضٍ مِنْ أَصْدِقَاءِ السُّوءِ» : ناچار دوستلىرىنىڭ كۈشكۈرتىشى بىلەن جىنايەت ئۆتكۈزدى.

«قَامَتِ الْحُكُومَةُ بِتَحْرِيكِ الْأَسْعَارِ» : ھۆكۈمەت مال باھاسىدا تەۋرىتىش ئېلىپ باردى.

تَحْرِيمٌ: چەكلىمەك، مەنئى قىلماق، توسۇماق.

تَحَزَّبَ يَتَحَزَّبُ تَحَزُّبًا الْقَوْمُ: گۇرۇھلارغا بۆلۈندى.

تَحَزَّبُوا ضِدَّهُ: ئۇنىڭغا قارشى ئۇيۇشتى.

«شَرَعَ كُلُّ قُطْرٍ عَرَبِيٍّ يَتَحَزَّبُ لِزَعِيمٍ مِنْ زُعَمَائِهِ» : ھەر بىر ئەرەب دۆلىتى ئۆزىنىڭ كاتتىۋشى تەرەپدارى بولۇشقا باشلىدى.

تَحَزُّبٌ: بىر تەرەپلىمە قاراش، پارتىيە گۇرۇھ بولۇپ ئۇيۇشماق.

عَدَمُ التَّحَزُّبِ: ئادىل، خالىس، تەرەپباز بولماسلىق.

تَحَزُّبِيٌّ: تەرەپبازلىق، يان بېسىش.

تَحَزَّقَ يَتَحَزَّقُ تَحَزُّقًا: تارايدى، قىسقاردى، قورۇلدى.

تَحَزَّمَ يَتَحَزَّمُ تَحَزُّمًا لِلْأَمْرِ: تەييارلاندى، ئىرادە باغلىدى، بەل باغلىدى؛ كەمەر باغلىدى.

تَحَزَّنَ يَتَحَزَّنُ تَحَزُّنًا عَلَيْهِ وَلَهُ: ئىچىنى ئاغرىتتى، قايغۇردى.

تَحَسْحَسَ يَتَحَسْحَسُ تَحَسْحُسًا: ئورنىدىن تۇرۇشقا تەمشەلدى.

تَحَسَّبَ يَتَحَسَّبُ تَحَسُّبًا الْأَمْرَ: بىلمەكچى بولدى،

كۈپايىلەندى.

تَحَسَّرَ يَتَحَسَّرُ تَحَسُّرًا عَلَى الشَّيْءِ: قايغۇردى، ھەسرەت چەكتى.

«يَتَحَسَّرُ عَلَى مَا أَضَاعَ مِنَ الْفُرَصِ»: ئۇ پۇرسەتلەرنى زايا قىلىۋەتكەنلىكى ئۈچۈن ھەسرەتلىنىدۇ.

تَحَسَّسَ يَتَحَسَّسُ تَحَسُّسًا الْخَبَرَ: تىڭ - تىڭلىدى، بىلىشكە ئۇرۇندى، ئىزدىدى.

تَحَسَّسَ الشَّيْءَ: تەكشۈردى، بىلىش ئۈچۈن سىلىدى.

«تَحَسَّسَ طَرِيْقَهُ فِي الظَّلَامِ»: قاراڭغۇدا تىمىسقىلاپ ماڭدى.

«يَا بُنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيْهِ»

〈قۇرئان〉: ئى ئوغۇللىرىم! بېرىڭلار يۇسۇپنى ۋە ئۇنىڭ ئۇكىسىنى ئىزدەڭلار.

تَحَسَّفَ يَتَحَسَّفُ تَحَسُّفًا الْجِلْدُ: پوست تاشلىدى، قاسراق تاشلىدى.

تَحَسَّنَ يَتَحَسَّنُ تَحَسُّنًا: ياخشىلاندى.

تَحَسَّنَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ياساندى.

«تَحَسَّنَ الْوَضْعُ الْاِقْتِصَادِيُّ فِي الْبِلَادِ»: دۆلەتلەردە ئىقتىسادىي ۋەزىيەت ياخشىلاندى.

«لَقَدْ تَحَسَّنَ الْعَمَلُ تَحَسُّنًا كَبِيْرًا»: خىزمەت زور دەرىجىدە ياخشىلاندى.

«بَعْدَمَا عَالَجَنِي الطَّبِيبُ تَحَسَّنَتْ حَالَتِي»: دوختۇر داۋالىغاندىن كېيىن ئەھۋالىم ياخشىلىنىپ قالدى.

تَحَسَّى يَتَحَسَّى تَحَسِّيًا الْمَاءَ: سۇنى بىر يۇتۇم - بىر يۇتۇمدىن ئىچتى، بىر ئوتلام - ئوتلامدىن ئىچتى.

تَحْسِيْنٌ ج تَحْسِينَاتٌ: ياخشىلىماق، ئىسلاھ قىلماق، ئۆزگەرتمەك، تۈزىمەك؛ پەرداز قىلماق.

تَحْسِينُ النَّسْلِ: نەسلىنى ياخشىلاش.

تَحْسِيْنُ ظُرُوفِ الْمَعِيشَةِ: تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاش.

أَدْخَلَ عَلَيْهِ تَحْسِينَاتٍ: ئۇنىڭغا ئۆزگەرتىش كىرگۈزدى.

«لَقَدْ طَرَأَتْ تَحْسِينَاتٌ كَبِيرَةٌ عَلَى ظُرُوفِ الْعَمَلِ فِي بِئْرِ الْمَنْجَمِ»: كان قۇدۇقىنىڭ ئىش شارائىتى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى.

تَحَشَّدَ يَتَحَشَّدُ تَحَشُّدًا: توپلاندى، يىغىلدى، جەم بولدى.

تَحَشَّفَ يَتَحَشَّفُ تَحَشُّفًا: كونا كىيىم كىيدى.

تَحَشَّمَ يَتَحَشَّمُ تَحَشُّمًا: ئىزا تارتتى، خىجىل بولدى، ئۇيالدى.

تَحَشَّى يَتَحَشَّى تَحَشِّيًا مِنْ كَذَا: قاچتى، ساقلاندى، نېرى تۇردى.

تَحْشِيَةٌ ج تَحْشِيَاتٌ: ھاشىيە.

تَحَصَّلَ يَتَحَصَّلُ تَحَصُّلاً الشَّيْءُ: توپلاندى، يىغىلدى.

تَحَصَّلَ لَهُ: ھاسىل بولدى، يۈز بەردى.

تَحَصَّلَ الْعِلْمَ: ئىلىمنى ئوبدان ئىگىلىدى.

تَحَصَّلَ عَلَى: ئىگە بولدى، ئېرىشتى.

تَحَصَّنَ يَتَحَصَّنُ تَحَصُّنًا: مۇستەھكەملەندى، قوغدالدى.

تَحَصَّنَ الْجَيْشُ: ئارمىيە قوغداندى، ئىستىھكام قۇردى.

تَحْصِيلٌ: ئېرىشمەك، قولغا كەلتۈرمەك، ئىگە بولماق، يىغماق، توپلىماق.

«أَقْعَدَهُ الْمَرَضُ عَنْ تَحْصِيْلِ قُوتِهِ»: كېسەل ئۇنىڭ تىرىكچىلىك قىلىشىغا توسالغۇ بولدى.

سَنَوَاتُ تَحْصِيلٍ: ئوقۇش يىللىرى، ئوقۇش مۇددىتى.

شَهَادَةُ التَّحْصِيلِ: شاھادەتنامە، دىپلوم.

تَحْصِيْنٌ ج تَحْصِينَاتٌ: مۇداپىئەلىنىش؛ ھەربىي شەھەر قورۇش.

خَطُّ التَّحْصِينِ وَالدِّفَاعِ: مۇداپىئە لىنىيىسى.

تَحَضَّرَ يَتَحَضَّرُ تَحَضُّرًا: شەھەرلەشتى، مەدەنىيلەشتى.

«مَاتَزَالُ هُنَاكَ أَقْوَامٌ بِدَائِيَّةٌ لَمْ تَتَحَضَّرْ»: ئۇ يەردە يەنىلا مەدەنىيەتلەشمىگەن ئىپتىدائىي قەۋملەر بار.

تَحْضِيرٌ: ھازىرلىماق، تەييارلىماق، تەخ قىلماق.

«قَامَتِ اللَّجْنَةُ بِالتَّحْضِيْرَاتِ اللَّازِمَةِ لِعَقْدِ

الْمُؤْتَمَرِ» : ھەيئەت قۇرۇلتاي ئېچىش ئۈچۈن زۆرۈر تەييارلىقلارنى ئېلىپ باردى.

تَحْضِيرِيٌّ: تەييارلىق، ھازىرلىق.

«تَكَوَّنَتْ لَجْنَةٌ تَحْضِيرِيَّةٌ لِغَرَضِ الْإِعْدَادِ لِلْمُؤْتَمَرِ» : قۇرۇلتاينىڭ تەييارلىقىنى قىلىش ئۈچۈن تەييارلىق ھەيئىتى تەشكىللەندى.

مَعَاهِدُ تَحْضِيرِيَّةٌ لِلْمُعَلِّمِينَ: پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتلىرى.

تَحَطَّمَ يَتَحَطَّمُ تَحَطُّمًا: پاچاقلاندى، يىمىرىلدى، گۇمران بولدى.

«أَخَذَتِ الشُّذُوذُ بَيْنَ الْجَزَائِرِ وَ الْأَقْطَارِ الْعَرَبِيَّةِ تَتَحَطَّمُ» : ئالجىرىيە بىلەن ئەرەب دۆلەتلىرى ئوتتۇرىسىدىكى توساقلار يىمىرىلىشكە باشلىدى.

تَحْطِيبٌ: ئوتۇن يىغماق، چاۋا تەرمەك.

«اِعْتَدَوا عَلَى الْحَطَّابَاتِ وَمَنَعُوهُنَّ مِنَ التَّحْطِيبِ» : ئۇلار ئايال چاۋا تەرگۈچىلەرگە چېقىلىپ، ئۇلارنىڭ ئوتۇن يىغىشىنى توستى.

تَحْطِيمٌ: بۇزماق، تارمار قىلماق، يوقاتماق، پاچاقلىماق، يىمىرمەك.

سَفِينَةُ تَحْطِيمِ الْجَلِيدِ: مۇز يارغۇچى پاراخوت، مۇز پارچىلىغۇچى پاراخوت.

تُحْفَةٌ ج تُحَفٌ: سوۋغات.

تُحْفَةٌ أَدَبِيَّةٌ: نادىر ئەسەر، ئېسىل ئەسەر؛ ئاسارە-ئەتىقە.

تُحْفَةٌ فَنِّيَّةٌ: قىممەتلىك سەنئەت ئەسىرى.

دَارُ التُّحَفِ: مۇزېي، ئاسارە-ئەتىقىلەر قويۇلغان جاي.

تَحَفَّزَ يَتَحَفَّزُ تَحَفُّزًا: تۈگۈلىۋالدى، يىغىلىۋالدى؛ تەييارلاندى.

تَحَفَّزَ لِلْأَمْرِ: تەييارلاندى.

تَحَفَّزَ فِي مَشْيِهِ: تېز ماڭدى.

تَحَفَّظَ يَتَحَفَّظُ تَحَفُّظًا: دىققەت قىلدى، پەخەس بولدى، ئېھتىيات قىلدى؛ ساقلاندى، ساقلاپ قويدى، ساقلىدى.

«تَحَفَّظَ عَلَى النُّقُودِ حَتَّى يَعْرِفَ صَاحِبَهَا» : پۇلنىڭ ئىگىسى چىققىچە ئۇنى ساقلاپ قويدى.

تَحَفَّظَ بِالشَّيْءِ: كۆڭۈل بۆلدى.

تَحَفَّظَ فِي قَوْلِهِ أَوْ رَأْيِهِ: سۆزى ياكى پىكرىدە قېلىپ قالدى.

تَحَفُّظٌ: ئېھتىيات قىلماق، دىققەت قىلماق، ئالدىنى ئالماق، كونسېرۋاتىپلىق.

مَعَ تَحَفُّظٍ: ئېھتىيات بىلەن.

بِتَحَفُّظٍ: ئېھتىياتچانلىق بىلەن.

بِلَا تَحَفُّظٍ: شەرتسىز، قىلچە يوشۇرماي.

بِدُونِ تَحَفُّظٍ: شەرتسىز، قىلچە يوشۇرماي.

بِكُلِّ تَحَفُّظٍ: قاتتىق مەخپى.

تَحَفَّى يَتَحَفَّى تَحَفِّيًا بِهِ: قىزغىن كۈتۈۋالدى.

تَحَقَّدَ يَتَحَقَّدُ تَحَقُّدًا: ئاداۋەت ساقلىدى، ئۆچ كۆردى.

تَحَقَّقَ يَتَحَقَّقُ تَحَقُّقًا الْخَبَرُ: خەۋەر ئىسپاتلاندى، ئېنىق بولدى، ئايدىڭلاشتى، ئىشقا ئاشتى.

«كَانَ يُرِيدُ بَتَّ الْخِلَافِ بَيْنَنَا وَتَحَقَّقَ لَهُ مَا أَرَادَ» : ئۇ ئارىمىزغا ئىختىلاپ سالماقچى بولغانىدى، ئۇنىڭ قىلماقچى بولغىنى ئەمەلگە ئاشتى.

«لَيْسَ مِنَ الْحِكْمَةِ أَنْ تُعَلِّقَ عَلَى هَذَا الْخَبَرِ قَبْلَ أَنْ تَتَحَقَّقَ مِنْ صِحَّتِهِ» : بۇ خەۋەرنىڭ توغرىلىقىنى ئېنىقلىۋالماي تۇرۇپ، بۇ ھەقتە بىر نەرسە دېيىشىڭ ئاقىلانىلىق ئەمەس.

تَحَقُّقٌ: مۇئەييەنلەشتۈرمەك، تەكشۈرمەك.

تَحْقِيرٌ: مەنسىتمەسلىك، كەمسىتمەك، ھاقارەتلىمەك، پەس كۆرمەك، كۆزگە ئىلماسلىق.

تَحْقِيقٌ: ئەمەلگە ئاشۇرماق؛ تەكشۈرمەك، مۇئەييەنلەشتۈرمەك.

«لَقَدْ خَطِيَتْ هَذِهِ الْمُنْتَجَاتُ وَفْقًا لِتَحْقِيقَاتِنَا» : تەكشۈرۈشىمىزچە بۇ مەھسۇلاتلار ناھايىتى ئالقىشقا ئېرىشكەن.

عَلَى وَجْهِ التَّحْقِيقِ: ھەقىقەتەن، دەرۋەقە.

اَلتَّحْقِيقُ مَعَ الْجَانِي: جىنايەتچىنى سوراق قىلىش.

تَحْقِيقٌ قَضَائِيٌّ: سوت قىلماق، سوراق قىلماق.

تَحَكَّرَ يَتَحَكَّرُ تَحَكُّرًا: مونوپول قىلىۋالدى، ئۆز ئالدىغا ئىگىلىۋالدى.

تَحَكَّرَ السِّلْعَةَ: مونوپول قىلدى، يالغۇز ئىگىلىۋالدى.

تَحَكَّرَ الشُّوقَ: بازارنى ئىگىلىۋالدى، بازارنى مونوپول قىلىۋالدى.

تَحَكَّكَ يَتَحَكَّكُ تَحَكُّكًا بِهِ: ئىغۋاگەرچىلىك قىلدى، تىركىشتى.

تَحَكَّكَتِ الْعَقْرَبُ بِالْأَفْعَى: ئەسكىنىڭ قاياشى ئەسكى، ئالا ئىنەكنىڭ بالىسى چالا قۇيرۇق، ئىككى دۆلەت ئۆز ئارا تىركىشىشتى.

تَحَكَّمَ يَتَحَكَّمُ تَحَكُّمًا: يالغۇز ئىگىلىۋالدى، مونوپول قىلىۋالدى.

تَحَكَّمَ فِي الْأَمْرِ: مۇستەبىتلىك قىلدى، ئىستىبداد بولۇۋالدى.

تَحَكُّمٌ: مۇستەبىتلىك قىلماق، ئۆز بېشىمچىلىك قىلماق، ئۆزخاھىشى بويىچە ئىش قىلماق.

«اَلْحَزْمُ فِي الْإِدَارَةِ لَا يَعْنِي التَّحَكُّمَ فِي إِصْدَارِ الْقَرَارَاتِ وَ التَّعْلِيمَاتِ»: باشقۇرۇشتا كەسكىن بولۇش قارار ـ كۆرسەتمىلەرنى چىقىرىشتا ئىستىبداتلىق قىلىش دېگەنلىك ئەمەس.

تَحَكُّمِيٌّ: ئۆز مەيلىچە، ئىستىبدادلارچە، مۇستەبىتلەرچە.

«قَرَارٌ تَحَكُّمِيٌّ لَا يَسْتَنِدُ إِلَى عَقْلٍ أَوْ مَنْطِقٍ»: ئۇنىڭ قارارى ئۆز بېشىمچى بولۇپ، ئەقىلگە ياكى لوگىكىغا تايانمىغان.

تَحْكِيمٌ: مۇرەسسە قىلماق، كېلىشتۈرمەك، ئەپلەشتۈرمەك، ئارىدا ھۆكۈم چىقارماق.

«نَظَرَتْ هَيْئَةُ التَّحْكِيمِ الدُّوَلِيَّةِ فِي النِّزَاعِ بَيْنَ الْقُطْرَيْنِ الشَّقِيقَيْنِ»: خەلقئارا ياراشتۇرۇش كومىتېتى ئىككى قېرىنداش دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى توقۇنۇشقا قاراپ چىقتى.

صَكُّ التَّحْكِيمِ: مۇرەسسە لايىھىسى.

هَيْئَةُ التَّحْكِيمِ: رېفېرلار ھەيئىتى، مۇرەسسە ھەيئىتى، كېسىم كېسىش ھەيئىتى.

لَجْنَةٌ تَحْكِيمِيَّةٌ: مۇرەسسە ھەيئىتى.

تَحَلْحَلَ يَتَحَلْحَلُ تَحَلْحُلاً الشَّيْءُ وَالشَّخْصُ: مىدىرلىدى، ئۆز جايىدىن يۆتكەلدى.

تَحَلَّبَ يَتَحَلَّبُ تَحَلُّبًا الْعَرَقُ: تەر ئاقتى.

«تَحَلَّبَ فَمُهُ وَ رِيقُهُ»: تاماقنى يېگۈسى كېلىپ شۆلگەيلىرى ئېقىپ كەتتى.

«يَسْتَنْشِقُ عَبِيْرَ تِلْكَ الْمَطَاعِمِ الَّتِي تَحَلَّبَ لَهَا رِيقُهُ»: ئۇ ئاغزىغا سېرىق سۇ كەلتۈرىدىغان شۇ ئاشخانىلارنىڭ مەززىلىك پۇرىقىنى پۇرـ ماقتا.

تَحِلَّةُ الْأَيْمَانِ: كەففارات بېرىپ قەسەمدىن چىقىش.

«قَدْ فَرَضَ اللّٰهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ» (قرآن): ئاللاھ سىلەرگە (كەففارات) بىلەن قەسەمىڭلاردىن چىقىشنى بەلگىلىدى.

تَحَلَّسَ يَتَحَلَّسُ تَحَلُّسًا بِالْمَكَانِ: بىر جايدا دائىم تۇردى، مۇقىم تۇردى.

تَحَلَّقَ يَتَحَلَّقُ تَحَلُّقًا الْقَوْمُ: چۆرىدەپ ئولتۇردى، ھالقا بولۇپ ئولتۇردى؛ ئەگىدى.

«كَانَ طُلَّابُ الْأَزْهَرِ يَتَحَلَّقُونَ حَوْلَ هَذَا الْعَمُودِ أَوْ ذَاكَ»: ئەزھەر ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى بۇ تۈۋرۈك ياكى ئاۋۇ تۈۋرۈك ئەتراپىدا ھالقا تۈزۈشۈپ ئولتۇراتتى.

«تَحَلَّقَ الطَّائِرَةُ عَلَى ارْتِفَاعٍ مُنْخَفِضٍ»: ئايروپىلان ئەگىپ پەس ئۇچتى.

تَحَلَّلَ يَتَحَلَّلُ تَحَلُّلاً فِي يَمِينِهِ: قەسەمدىن چىقتى.

تَحَلَّلَ مِنْ: ئازاد بولدى، قۇتۇلدى، چىقتى.

تَحَلَّلَ مِنَ الْقُيُودِ: كىشەندىن ئازاد بولدى.

«تَحَلَّلُوا مِنَ الْقِيَمِ الْأَخْلَاقِيَّةِ السَّائِدَةِ»: ئۇلار يۈكسەك ئەخلاقىي قاراشلاردىن مەھرۇم قالدى.

تَحَلُّلٌ: پېشىلمەك، يىمىرىلمەك، پارچىلانماق، بوشىماق، تارالماق.

تَحَلَّمَ يَتَحَلَّمُ تَحَلُّمًا: مۇلايىم بولدى.

تَحَلَّى يَتَحَلَّى تَحَلِّيًا بِمَا لَيْسَ فِيهِ: ئۆزىدە يوق نەرسىنى دەۋا قىلدى؛ سۆيەتلەندى؛ زىننەتـ

لەندى، تاتلىق بولدى، شېرىن بولدى.

تَحَلَّتِ الْمَرْأَةُ: ئايال زىبۇ زىننەت بىلەن ياساندى.

تَحْلِيلٌ ج تَحَالِيلُ: يەشمەك؛ ئېرىتماق؛ تارقات-
ماق؛ ھەل قىلماق.

تَحْلِيلُ الْوَرَمِ: ئىششىقنى ياندۇرماق.

تَحْلِيلُ الْكَلَامِ: تەھلىل قىلماق، ئانالىز
قىلماق.

تَحْلِيلٌ نَفْسِيٌّ: پسىخىك ئانالىز، پسىخولوگ-
يىلىك ئانالىز.

تَحْلِيلِيٌّ: ئانالىزغا مەنسۇپ، تەتقىقاتقا ئائىت،
ئانالىتىك.

تَحَمْحَمَ يَتَحَمْحَمُ تَحَمْحُمًا الْحِصَانُ: ئايغىر
كىشنىدى.

تَحَمَّرَ يَتَحَمَّرُ تَحَمُّرًا: قىزىل بولدى، قىزىلغا
ئايلاندى، قىزىل بويالدى؛ لاك سۈركىدى.

تَحَمَّسَ يَتَحَمَّسُ تَحَمُّسًا: قىزغىنلىقى كۆچەي-
دى، ھەۋەسى ئاشتى.

تَحَمَّصَ يَتَحَمَّصُ تَحَمُّصًا اللَّحْمُ: گۆش قورۇلدى،
قورۇپ قالدى.

تَحَمَّقَ يَتَحَمَّقُ تَحَمُّقًا: ئەخمەق بولدى.

تَحَمَّلَ يَتَحَمَّلُ تَحَمُّلاً الشَّخْصُ: ئۆزىنى تۇتىۋال-
دى، تەمكىن بولدى، سەۋرچان بولدى.

تَحَمَّلَ الْأَمْرَ: بەرداشلىق بەردى، ئاران كۆتۈردى،
چىدىدى.

تَحَمَّلَ الْمَسْئُولِيَّةَ: مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە
ئالدى.

تَحَمُّلٌ: چىدىماق، غەيرەت قىلماق، بەرداشلىق
بەرمەك.

تَحَمَّمَ يَتَحَمَّمُ تَحَمُّمًا الشَّخْصُ: يۇيۇندى،
مونچىغا چۈشتى.

تَحْمِيلٌ: كۆتۈرگۈزمەك، ئارتماق (يۈك قاتارلىق-
لارنى).

تَحْنَانٌ: رەھىم قىلىش، ئىچ ئاغرىتىش، كۆيۈ-
نۈش؛ سېغىنىش.

تَحَنْبَلَ يَتَحَنْبَلُ تَحَنْبُلاً: ھەنبەلى مەزھىپىگە
ئەگەشتى؛ دىندا قاتتىق بولدى.

تَحَنَّأَ يَتَحَنَّأُ تَحَنُّؤًا: خىنە قويدى، ياقتى.

تَحَنَّبَ يَتَحَنَّبُ تَحَنُّبًا: مۈكچىيىپ قالدى، دوك
بولۇپ قالدى.

تَحَنَّثَ يَتَحَنَّثُ تَحَنُّثًا: ئىستىقامەت قىلدى،
ئىبادەت قىلدى؛ قەسەمدىن چىقتى.

«كَانَ النَّبِيُّ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَتَحَنَّثُ فِي غَارِ حِرَاءَ قَبْلَ أَنْ يُوحَى إِلَيْهِ»:
پەيغەمبەر مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى
ۋەسەللەم ئۇنىڭغا ۋەھى كېلىشتىن بۇرۇن ھىرا
غارىدا ئىستىقامەت قىلاتتى.

تَحَنَّطَ يَتَحَنَّطُ تَحَنُّطًا: مومىيا قىلدى.

تَحَنَّفَ يَتَحَنَّفُ تَحَنُّفًا: ئىبادەت قىلدى، ئىستى-
قامەت قىلدى؛ بۇتقا ئىبادەت قىلىشتىن يىراق
بولدى؛ ئىمام ئەزەم ئەبۇ ھەنىفەنىڭ مەزھىپىگە
تەۋە بولدى؛ مۇسۇلمان بولدى.

تَحَنَّقَ إِلَى الشَّيْءِ: مايىل بولدى، ئاغدى.

تَحَنَّكَ يَتَحَنَّكُ تَحَنُّكًا: سەللىنى ئېڭەك ئاستى-
دىن يۆگىدى.

تَحَنَّكَ فِي الْكَلَامِ: سۆزنى تۇجۇپىلىدى، سۆزدە
ئىنچىكىلىدى.

تَحَنَّنَ يَتَحَنَّنُ تَحَنُّنًا: ھېسداشلىق قىلدى، ئىچ
ئاغرىتتى، كۆيۈندى.

تَحَنَّى يَتَحَنَّى تَحَنِّيًا الشَّيْءُ: قىيسايدى،
ئىگىلدى، قىڭغىر بولدى.

تَحَنَّى عَلَيْهِ: ئىچ ئاغرىتتى، ھېسداشلىق
قىلدى، سېغىندى.

اَلتُّحُوتُ: تۆۋەن قاتلامدىكىلەر، چۈپرەندىلەر،
قاتاردا يوقلار.

تَحَوَّبَ يَتَحَوَّبُ تَحَوُّبًا: ئىبادەت قىلدى.

تَحَوَّبَ مِنَ الْإِثْمِ: گۇناھدىن ساقلاندى.

تَحَوَّجَ يَتَحَوَّجُ تَحَوُّجًا: كېرەكلىك نەرسىنى
تەلەپ قىلدى، ھاجىتىنى تىلىدى.

«خَرَجَ إِلَى السُّوقِ يَتَحَوَّجُ»: بازارغا تۇرمۇش
لازىمەتلىكلىرىنى سېتىۋالغىلى چىقتى.

تَحَوَّرَ يَتَحَوَّرُ تَحَوُّرًا الْكَلَامُ: سۆز ئۆزگەردى.

تَحَوَّزَ يَتَحَوَّزُ تَحَوُّزًا كَالْأَفْعَى: يىلاندەك چىرماش-
تى.

تَحَوَّسَ يَتَحَوَّسُ تَحَوُّسًا: سۆزلەشكە جۈرئەت
قىلدى.

تَحَوَّسَ فِي الْكَلَامِ: سۆزلەشكە تەييارلاندى.

تَحَوَّشَ يَتَحَوَّشُ تَحَوُّشًا مِنْهُ: تارتىندى، خىجىل بولدى، ھايا قىلدى، ئۇيالدى.

تَحَوَّشَ عَنْهُ: ئۆزىنى چەتكە ئالدى.

تَحَوَّطَ يَتَحَوَّطُ تَحَوُّطًا: (نەرسىنى) باشقۇردى، ھېزى بولدى، قاردى ساقلىدى، ھالىدىن خەۋەر ئالدى.

تَحَوُّطٌ ج تَحَوُّطَاتٌ: دىققەت قىلماق، ھەزەر ئەيلىمەك، ئېھتىيات قىلماق، پەخەس بولماق.

تَحَوَّلَ يَتَحَوَّلُ تَحَوُّلًا الرَّجُلُ: يۆتكەلدى، كۆچتى، ئايلاندى.

تَحَوَّلَ الْحَالُ: ئەھۋال ئۆزگەردى.

«تَحَوَّلَتِ الْمَدِينَةُ إِلَى خَرَائِبَ نَتِيجَةَ الْقَصْفِ الْجَوِّيِّ»: ھاۋا ھۇجۇمىنىڭ نەتىجىسىدە شەھەر خارابىلىققا ئايلاندى.

تَحَوُّلٌ: ئۆزگىرىش، بۇرۇلۇش؛ چېكىنىش؛ ئۆزگەرمەك.

نُقْطَةُ التَّحَوُّلِ: بۇرۇلۇش نۇقتىسى.

تَحَوَّى يَتَحَوَّى تَحَوِّيًا: چىرماشتى، ئورالدى، يۆگەلدى؛ تۈگۈلدى، قورۇلۇپ قالدى.

تَحَوَّتِ الْحَيَّةُ: يىلان تۈگۈلۈۋالدى.

تَحْوِيشٌ: توپلىماق، جەملىمەك.

تَحْوِيطَةٌ: كۆز تۇمار.

تَحْوِيلٌ ج تَحْوِيلَاتٌ وَتَحَاوِيلُ: ئەگرى يول، ئاساسلىق بولمىغان ۋاقىتلىق ئىشلىتىلىدىغان يول؛ تۆمۈر يولنىڭ لىنىيەلەرگە بۆلۈنىدىغان جايى، ئاچال.

تَحْوِيلُ الْأَرْضِ: يەرنى بىر يىل تېرىپ، بىر يىل ئاق قالدۇرماق.

تَحْوِيلُ النُّقُودِ: پۇل ئەۋەتمەك، پۇل يوللىماق.

اَلصِّنَاعَاتُ التَّحْوِيلِيَّةُ: پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتى.

تَحِيَّةٌ ج تَحِيَّاتٌ: سالام، تەبرىك، ھۆرمەت.

«وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ» «قرآن»: ئۇلارنىڭ جەننەتتە (بىر ـ بىرىگە) بېرىدىغان سالامى (ئەھلى دوزاخ چېكىۋاتقان ئازابتىن) ئامان بولغايسەن (يەنى ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم) دېيىشتىن ئىبارەتتۇر.

تَحِيَّةٌ عَسْكَرِيَّةٌ: ھەربىيچە سالام، چاس.

تَحِيَّةٌ لِذِكْرَاهُ: ئۇنى خاتىرىلەش يۈزىسىدىن.

«وَلَمَّا صَارَ أَمَامَهُ انْحَنَى تَحِيَّةً كَأَنَّهُ حِيَالَ مَلِكٍ»: ئۇنىڭ ئالدىغا بارغاندا گويا پادىشاھنىڭ ئالدىدا تۇرغاندەك ئىگىلىپ سالام قىلىپ كەتتى.

تَحِيَّاتٌ: تەبرىك سۆزى، سالام.

تَحَيَّرَ يَتَحَيَّرُ تَحَيُّرًا: ئېچىرقاپ قالدى، ئېزىپ قالدى، تەمتىرەپ قالدى.

تَحَيَّرَ السَّحَابُ: بۇلۇت بىر جايدا تۇرۇپ يامغۇر ياغدۇردى.

تَحَيَّرَ الْمَاءُ فِي الْمَكَانِ: سۇ يىغىلىپ قالدى، سۇ تولدى.

تَحَيَّزَ يَتَحَيَّزُ تَحَيُّزًا إِلَى: قوشۇلدى، ماقۇللىدى، مايىل بولدى.

تَحَيُّزٌ: ئاغماق، يان باسماق؛ بىر تەرەپلىمە قاراش.

دَرَسَهُ بِلَاتَحَيُّزٍ: ئېغىپ كەتمەي تەتقىق قىلدى، توغرا مەيداندا تۇرۇپ تەھلىل قىلدى.

تَحَيَّضَتْ يَتَحَيَّضُ تَحَيُّضًا الْمَرْأَةُ: ئايال ھەيز كۆردى، ئادەت كۆردى.

تَحَيَّقَ يَتَحَيَّقُ تَحَيُّقًا: يىلە قۇرتىدەك يېدى.

تَحَيَّلَ يَتَحَيَّلُ تَحَيُّلًا: ھىيلە ئىشلەتتى، چارە ـ تەدبىر ئىزدىدى.

تَحَيَّنَ يَتَحَيَّنُ تَحَيُّنًا الْفُرْصَةَ: پۇرسەت كۈتتى، پۇرسەتتىن پايدىلاندى.

«تَحَيَّنَ الْفُرْصَةَ لِلِانْقِضَاضِ عَلَى خَصْمِهِ»: ئۇ رەقىبىگە زەربە بېرىش ئۈچۈن پۇرسەت كۈتتى.

تَحَيُّنٌ: (ۋاقىت) كۈتمەك.

تَحَيُّنُ الْفُرَصِ: پۇرسەتتىن پايدىلانماق.

تَخَابَثَ يَتَخَابَثُ تَخَابُثًا: ئەسكىلىك قىلدى، يامانلىق قىلدى.

تَخَابُثٌ: ناچار، يامان.

«تَخَابُثُكَ لَا يَخْفَى عَلَى أَحَدٍ»: سېنىڭ ئەسكىلىكىڭنى ھەممە ئادەم بىلىدۇ.

تَخَابَرَ يَتَخَابَرُ تَخَابُرًا الْقَوْمُ: بىلىشتى، تونۇش-

تى؛ خەۋەرلىشىشتى.

تَخَاجَلَ يَتَخَاجَلُ تَخَاجُلاً: نومۇس قىلدى، ئۇيالدى.

تَخَادَعَ يَتَخَادَعُ تَخَادُعًا: بىر - بىرىنى ئالداش-تى؛ ئالدانغان بولۇۋالدى.

تَخَاذَلَ يَتَخَاذَلُ تَخَاذُلاً الْقَوْمُ: بىر - بىرىدىن ۋاز كەچتى، بىر - بىرىنى تاشلىۋەتتى.

تَخَاذَلَتْ رِجْلاَهُ: پۇتى ئاجىزلاپ كەتتى (قورقۇنچاقلىقتىن كىنايە).

تَخَاذُلٌ: بىر - بىرىنى رەسۋا قىلىشماق.

«اَلتَّخَاذُلُ عَنْ مُجَابَهَةِ الْعَدُوِّ تَدْمِيرٌ هَدَّامٌ لِلْوَطَنِ» : دۈشمەنگە تاقابىل تۇرۇشتا ئىبزىلەڭگۈلۈك قىلىش ۋەتەننى ۋەيران قىلىشنىڭ سىگنالىدۇر.

تَخَارَجَ يَتَخَارَجُ تَخَارُجًا عَنْ حَقٍّ: ھەقىقەتتىن ۋاز كەچتى، ھوقۇقتىن ۋاز كەچتى.

تَخَارَجَ الشُّرَكَاءُ: ئۆز ئارا بۆلۈشۈۋالدى ، (شىركەتتىكى ئۆزىنىڭ ھەسسىسىنى باشقا پايچىكقا سېتىپ بەردى).

تَخَاشَعَ يَتَخَاشَعُ تَخَاشُعًا: كەمتەرلىك قىلدى، ئاۋازىنى پەسلەتتى؛ ھۆرمەت بىلدۈردى، تىكىلىپ قارىماي يەرگە قاراپ تۇرۇۋالدى.

تَخَاصَرَ يَتَخَاطَبُ تَخَاصُرًا: پاتروشكىلاپ ماڭدى، قولتۇقلاپ ماڭدى.

تَخَاصَمَ يَتَخَاصَمُ تَخَاصُمًا: جاڭجاللاشتى.

«إِذَا تَخَاصَمَ اللِّصَّانِ ظَهَرَ الْمَسْرُوقُ» : ئىككى ئوغرى جېدەللەشسە ئوغرىلانغان نەرسە چىقىدۇ، ئىككى قاغا تالاشسا ئۈزۈچىغا پايدا.

تَخَاطَبَ يَتَخَاطَبُ تَخَاطُبًا مَعَهُ: سۆزلەشتى.

تَخَاطُبٌ: خىتاب قىلىشماق، سۆزلەشمەك.

لُغَةُ التَّخَاطُبِ: جانلىق تىل، ئېغىز تىلى، ئاغزاكى تىل.

تَخَاطَرَ يَتَخَاطَرُ تَخَاطُرًا عَلَى: باغلاشتى.

تَخَاطَفَ يَتَخَاطَفُ تَخَاطُفًا الشَّيْءَ: ئېرىشىشكە ئالدىراپ كەتتى، قولغا كەلتۈرۈشكە ئالدىراپ كەتتى.

«ظَهَرَتْ طَبْعَةٌ مُفَسَّرَةٌ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ فَتَخَاطَفَتْهَا الْأَيْدِي» : قۇرئان كەرىم تەپسىرىنىڭ يېڭى باسمىسى چىقىۋىدى، كىشىلەر ئۇنى تالاپ كەتتى.

تَخَافَتَ يَتَخَافَتُ تَخَافُتًا الشَّخْصَانِ: پىچىرلاشتى، شىۋىرلاشتى.

«يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلاَّعَشْرًا» «قرآن» : (قىيامەتنى كۆرۈپ دۇنيادا تۇرغان ۋاقتى قىسقا بىلىنگەنلىكتىن) (ئۇلار) «(دۇنيادا) پەقەت ئون كۈن تۇردۇڭلار» دېيىشىپ پىچىرلىشىدۇ.

تَخَالَجَ يَتَخَالَجُ تَخَالُجًا فِي صَدْرِهِ شَيْءٌ: شۈبھىلەندى، گۇمان پەيدا بولدى، گۇمان قىلدى.

تَخَالَجَتْهُ الْهُمُومُ: ئۇنى غەم - قايغۇلار ئورىۋالدى.

تَخَالَطَ يَتَخَالَطُ تَخَالُطًا الشَّيْئَانِ: ئارىلاشتى، ئارىلىشىپ كەتتى.

تَخَالَطَ الرَّجُلاَنِ: ئۆز ئارا مۇناسىۋەتتە بولدى، ئالاقىلەشتى.

تَخَالَعَ يَتَخَالَعُ تَخَالُعًا الزَّوْجَانِ: پۇل - مال ئېلىش بەدىلىگە، خوتۇن خېتىنى ئېلىشقا كېلىشتى.

تَخَامَرَ يَتَخَامَرُ تَخَامُرًا: ئارىلاشتى، قاتناشتى.

تَخَانَقَ يَتَخَانَقُ تَخَانُقًا الشَّخْصَانِ: تاكاللىشىپ قالدى، جاڭجاللىشىپ قالدى.

تَخَايَلَ يَتَخَايَلُ تَخَايُلاً الشَّخْصُ: مەغرۇرلاندى، ھاكاۋۇرلۇق قىلدى، غادايدى.

تَخَايَلَ لَهُ الشَّيْءُ: ئوخشاش بولۇپ قالدى.

تَخْبِئَةٌ: يوشۇرۇپ قويماق.

«لَيْسَ بُخْلاً تَخْبِئَتُكَ بَعْضَ مَالِكَ لِلطَّوَارِيِّ» : بىر قىسىم مېلىڭنى تاسادىپىيلىقلار ئۈچۈن يوشۇرۇپ قويۇش بېخىللىق ھېسابلانمايدۇ.

تَخَبَّثَ يَتَخَبَّثُ تَخَبُّثًا: ئەسكىلىشىپ كەتتى.

تَخَبَّطَ يَتَخَبَّطُ تَخَبُّطًا فِي عَمَلِهِ: قارىسىغا ئىش قىلدى.

تَخَبَّطَ الشَّيْطَانُ فُلاَنًا: شەيتان پالانىنى ساراڭ قىلىپ قويدى، جىن چاپلىشىپ ساراڭ بولۇپ قالدى.

«لاَ يَقُومُونَ إِلاَّ كَمَا يَقُومُ الَّذِى يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ» «قرآن» : جازانە،

ئۆسۈم يېگەن ئادەملەر جىن چېپىلىپ قالغان سارالڭ ئادەملەردەك قوپىدۇ.

تَخَبَّطَ فِي قَوْلِهِ: قارىسىغا گەپ قىلدى، كەلسە-كەلمەس گەپ قىلدى.

تَخَبَّطَتِ الْبِلَادُ: يۇرت قوزغالدى، قالايمىقان بولۇپ كەتتى.

تَخَبَّلَ يَتَخَبَّلُ تَخَبُّلاً: سارالڭ بولدى، ئەقلىدىن ئازدى، نېرۋىسىدىن ئاداشتى، قالايمىقانلىشىپ كەتتى.

تَخَبَّى يَتَخَبَّى تَخَبِّيًا الْخِبَاءَ: چېدىر تىكتى.

تَخْبِيرٌ: خەۋەر يەتكۈزمەك.

«تَخْبِيرُكَ إِيَّايَ أَنْبَاءَ الْوَطَنِ أَثْلَجَ صَدْرِي»: سېنىڭ ۋەتەن خەۋىرىنى ماڭا يەتكۈزۈشۈڭ مېنى مەمنۇن قىلدى.

تَخْتٌ ج تُخُوتٌ: ئورۇندۇق، قارا تاختا.

تَخْتُ الرُّقَادِ: كارىۋات.

تَخْتُ الثِّيَابِ: كىيىم ئىشكاپى.

تَخْتُ الْمَمْلَكَةِ: پايتەخت.

تَخْتُ الْغِنَاءِ: كونسېرت زالى.

تَخْتَةٌ: دوسكا، قارا تاختا؛ ئوقۇغۇچىلار ئولتۇرىدىغان ياغاچ ئورۇندۇق.

تَخْتَاخٌ: كېكەچ.

تَخْتَةُ الْكِتَابَةِ: يېزىق ئۈستىلى.

تَخْتَخَةٌ: كېكەچ؛ كېكەچلىمەك، دۇدۇقلىماق.

تَخَتَّمَ يَتَخَتَّمُ تَخَتُّمًا: ئۈزۈك سالدى.

تَخَثَّرَ يَتَخَثَّرُ تَخَثُّرًا اللَّبَنُ: سۈت ئۇيۇپ قالدى، قېتىپ قالدى، قويۇقلىشىپ كەتتى، ئېرىپ قالدى.

«لَقَدْ تَخَثَّرَ السُّكَّرُ فِي قِطْعَةٍ وَاحِدَةٍ»: شېكەر قېتىپ گادا بولۇپ قاپتۇ.

تَخَثَّرَ السَّائِلُ: سۇيۇقلۇق ئۇيۇپ قالدى، قويۇلدى، قويۇلۇپ قالدى.

تَخَثُّرٌ: قاتماق، قېتىپ قالماق.

اَلتَّخَثُّرُ التَّاجِيُّ: تاجسىمان يۈرەك تومۇرلىرىنىڭ قېتىشى.

تَخَّ يَتُوخُّ تَخًّا و تُخُوخَةً الْعَجِينُ: خېمىر ئېچىدى، بولدى.

تَخٌّ: خېمىر تۇرۇچ، ئېچىتقۇ (خېمىر).

تَخَدَّدَ يَتَخَدَّدُ تَخَدُّدًا الْجِلْدُ: تېرە پۈرلاشتى، پۈرۈلدى، قاتلاشتى.

تَخَدَّرَ يَتَخَدَّرُ تَخَدُّرًا الْمَرِيضُ: كېسەل ناركوز تۈپەيلىدىن، مەست بولدى.

تَخَدَّرَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال مەستۇرە بولدى (چۈمبەل تارتتى).

تَخَدُّرٌ: بوشاپ كەتمەك، سېزىمى يوق بولماق.

«طُولُ الْجَلْسَةِ مِنْ أَسْبَابِ تَخَدُّرِ الرِّجْلِ»: ئۇزۇن ئولتۇرۇش پۇتنىڭ قوۋۇلىشىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

تَخَدَّلَ يَتَخَدَّلُ تَخَدُّلاً: سېزىمىنى يوقاتتى.

«تَخَدَّلَ الْأَعْضَاءُ وَلَا تَبَلَّدَ الْإِحْسَاسُ»: ئەزالار سېزىمىنى يوقاتتى، تۇيغۇ سۇسلىشىپ قالغىنى يوق.

تَخْدِيرٌ: ناركوز قىلماق.

تَخْدِيرٌ عَامٌّ: ھوشسىزلاندۇرماق، پۈتۈن ناركوز قىلماق.

تَخْدِيرٌ مَحَلِّيٌّ: قىسمەن ناركوز قىلماق.

تَخْدِيرٌ مَوْضِعِيٌّ: قىسمەن ناركوز قىلماق.

تَخْدِيمٌ: خىزمەتكە تونۇشتۇرماق.

مَكْتَبُ التَّخْدِيمِ: ئىشقا تونۇشتۇرۇش ئورنى.

تَخِذَ يَتْخَذُ تَخْذًا: ئالدى، تۇتتى.

تَخِذَهُ صَدِيقًا: ئۇنى دوست تۇتتى.

تَخَرْبَطَ يَتَخَرْبَطُ تَخَرْبُطًا: كاردىن چىقتى.

تَخَرَّبَ يَتَخَرَّبُ تَخَرُّبًا الْبَيْتُ: ئۆي خاراب بولدى، ۋەيران بولدى، بۇزۇلدى.

تَخَرَّجَ يَتَخَرَّجُ تَخَرُّجًا: ئوقۇش پۈتتۈردى.

«تَخَرَّجَ أَخِي فِي الرِّيَاضِيَّاتِ»: مېنىڭ بىر تۇغقان قېرىندىشىم ماتېماتىكا كەسپىنى تاماملىدى.

«أَقَامَتْ كُلِّيَّةُ الْآدَابِ حَفْلَ التَّخَرُّجِ السَّنَوِيِّ»: ئەدەبىيات فاكۇلتېتى يىللىق مەكتەپ پۈتتۈرۈش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى.

تَخَرَّدَ يَتَخَرَّدُ تَخَرُّدًا - تِ الْبِنْتُ: قىز قىز پېتى تۇردى.

تَخَرَّصَ يَتَخَرَّصُ تَخَرُّصًا: بوھتان چاپلىدى، تۆھمەت چاپلىدى.

«تَخَرَّصَ عَلَى الْأَمْوَاتِ وَكَذَّبَ عَلَى الْأَحْيَاءِ»: ئۇ ئۆلگەنلەرگە يالغاننى چاپلىدى ۋە تىرىكلەرنى ئالدىدى.

تَخَرُّص ج تَخَرُّصَات: بوھتان چاپلاش، تۆھمەت قىلىش، بىلجىرلاش، قارىلاش؛ ئويدۇرما، تۆھمەت.

تَخَرَّطَ يَتَخَرَّطُ تَخَرُّطًا: سۆزگە ئارقىلىق ئىچى تارىلاندى؛ تەنتەكلىك قىلدى، ئالدىراقسانلىق قىلدى.

تَخَرَّقَ يَتَخَرَّقُ تَخَرُّقًا الثَّوْبُ: كىيىم يىرتىلدى، سۆكۈلۈپ كەتتى.

تَخَرُّق: يىرتىلماق، سۆكۈلۈپ كەتمەك.

تَخَرَّمَ يَتَخَرَّمُ تَخَرُّمًا الْوَبَاءُ الْقَوْمَ: ۋابا ھالاك قىلدى، ۋابا ئۆلتۈردى.

تُخْرُوبٌ ج تَخَارِيبُ: يۇمىلاق تۆشۈك.

تَخْرِيبٌ: ۋەيران قىلماق.

تَخْرِيبُ الْآثَارِ الْقَدِيمَةِ: قەدىمكى يادىكارلىقلارنى ۋەيران قىلماق.

تَخْرِيمٌ: تۆشۈك تەشمەك.

آلَةُ التَّخْرِيمِ: تېشىش ماشىنىسى، ئۆشكە.

تَخْرِيمَةٌ: يېقىن يول.

تَخْزِيزٌ: سىنچىلاپ قارىماق.

تَخْزِينٌ: خەزىنىگە كىرگۈزمەك؛ ساقلىماق، غەملىمەك.

أُجْرَةُ التَّخْزِينِ: ساقلاش ھەققى.

تَخَشَّبَ يَتَخَشَّبُ تَخَشُّبًا: قاتتىق بولدى.

تَخَشَّعَ يَتَخَشَّعُ تَخَشُّعًا الشَّخْصُ: كەمتەرلىك قىلدى، ھۆرمەت بىلدۈردى، تىكىلىپ قارىماي يەرگە قاراپ تۇرۇۋالدى، ئاۋازىنى پەسلەتتى.

تَخَشَّنَ يَتَخَشَّنُ تَخَشُّنًا الشَّخْصُ: ئاددى ـ ساددا غورىگىل تۇرمۇشقا ئادەتلەندى.

تَخَصَّصَ يَتَخَصَّصُ تَخَصُّصًا فِي كَذَا: خاس قىلدى، ئايرىم قىلدى، ئاتىدى؛ مۇتەخەسسىسلەشتى.

لَقَدْ تَخَصَّصَ لَكَ هَذَا الْمَنْزِلُ: بۇ ئۆي ساڭا تەئەللۇق بولدى، بۇ ئۆي ساڭا تەۋە بولدى.

تَخْصِيصٌ: ئالاھىدە قىلماق، بەلگىلىمەك، كۆرسەتمەك، خاس قىلماق.

تَخْصِيصُ الْأَهْدَافِ: ۋەزىپە دائىرىسىنى بېكىتمەك، خىزمەت دائىرىسىنى بېكىتمەك، نىشان بەلگىلىمەك.

عَلَامَةُ تَخْصِيصٍ: قوش پەش (“”).

بِالتَّخْصِيصِ: ئالاھىدە.

عَلَى التَّخْصِيصِ وَعَلَى الْعُمُومِ: خۇسۇسى ۋە ئومۇمى.

تَخَضَّبَ يَتَخَضَّبُ تَخَضُّبًا الْجَرِيحُ بِدَمِهِ: يارىدار قېنىغا بويالدى.

تَخَضَّبَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال كىشى بوياق بىلەن پەرداز قىلدى.

تَخَضَّبَتْ يَدَاهُ بِالدِّمَاءِ: ئىككى قولى قان بىلەن بويالدى.

تَخَطَّرَ يَتَخَطَّرُ تَخَطُّرًا فِي مَشْيِهِ: ئىرغاڭلاپ ماڭدى، كۆرەڭلەپ ماڭدى.

تَخَطَّفَ يَتَخَطَّفُ تَخَطُّفًا الشَّيْءَ: تارتىۋالدى، ئېلىۋالدى، بۇلىۋالدى.

«وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ» «قرآن»: ياد ئېتىڭلاركى، ئۆز ۋاقتىدا سىلەر مەككە زېمىنىدا ئاز سانلىق بولۇپ، بوزەك قىلىنغانىدىڭلار، كىشىلەرنىڭ مۇشرىكلارنىڭ تالان-تاراج قىلىشىدىن قورقاتتىڭلار.

تَخَطَّى يَتَخَطَّى تَخَطِّيًا الْمُوَظَّفُ زَمِيلَهُ: خىزمەتچى، خىزمەتدىشىنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ كەتتى.

تَخَطَّى الصُّعُوبَاتِ وَالْمَشَاكِلَ: قىيىنچىلىقلارنى يەڭدى.

«بِالْمُثَابَرَةِ تَخَطَّيْنَا الصُّعُوبَاتِ الَّتِي وَاجَهْتَنَا»: بىز دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىقلارنى چىدامچانلىق بىلەن يەڭدۇق.

«مِنْ طَبِيعَةِ حَرَكَاتِ التَّجْدِيدِ أَنْ تَتَخَطَّى الْمَفَاهِيمَ التَّقْلِيدِيَّةَ»: يېڭىلىق ھەرىكىتىنىڭ خاراكتېرى ئەنئەنىۋى چۈشەنچىلەردىن بۆسۈپ ئۆتۈشتۇر.

تَخَطَّى الْحُدُودَ: چېگرىدىن ھالقىپ كەتتى.

تَخَطَّى الْبَائِعُ الرَّجُلَ: ساتقۇچى بىراۋنىڭ نۆۋ-
تىنى بىلمەسكە سېلىپ ئۇنىڭ ئارقىسىدىكى
كىشىگە بېرىۋەتتى.

تَخَطَّى الشَّخْصُ التُّرْعَةَ: ئۆستەڭنى ئاتلاپ ئۆتتى.

تَخَطَّتْهُ الْأَحْدَاثُ: ۋاقتى ئۆتۈپ كەتتى.

تَخْطِيطُ الْحُدُودِ: چېگرا ئايرىماق، چېگرا سىزى-
قىنى بەلگىلىمەك، پىلانلىماق.

تَخْطِيطُ الْبُلْدَانِ: جۇغراپىيە.

تَخْطِيطُ الْأَرَاضِي: يەر كۆلىمى.

تَخَفَّرَ يَتَخَفَّرُ تَخَفُّرًا الْخَائِفُ بِالشُّرْطِيِّ: قورققان
ئادەم ساقچىدىن ياردەم تىلىدى.

تَخَفَّرَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ئىزا تارتتى، خىجىل
بولدى.

تَخَفَّقَ يَتَخَفَّقُ تَخَفُّقًا: يەڭگىللىدى، يېنىكلىدى.

تَخَفَّى يَتَخَفَّى تَخَفِّيًا الشَّخْصُ: يوشۇرۇندى؛
گىرىم قىلدى، باشقىچە ياسىنىۋالدى.

«تَخَفَّى اللِّصُّ فِي مَلَابِسَ شُرْطِيٍّ»: ئوغرى
ساقچى قىياپىتىگە كىرىۋالدى.

«تَخَفَّى الصَّائِدُ لِلصَّيْدِ»: ئوۋچى ئوۋ ئوۋلاش
ئۈچۈن ئۆزىنى دالدىغا ئالدى.

تَخَفٍّ: گىرىم قىلماق، باشقىچە ياسانماق.

تَخْفِيضٌ: تۆۋەنلەتمەك، پەسلەتمەك.

تَخْفِيضُ الْأَسْعَارِ: باھانى چۈشۈرمەك.

تَخْفِيضُ النَّفَقَاتِ: خىراجەتنى يېنىكلەتمەك.

تَخْفِيضُ السِّلَاحِ: ھەربىي ھازىرلىقلارنى قىسقار-
تماق.

تَخْفِيفٌ: يېنىكلەتمەك، يەڭگىللەتمەك.

«ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ» «قرآن»: بۇ
(ھۆكۈم) پەرۋەردىگارىڭلار تەرىپىدىن
(سىلەرگە بېرىلگەن) يېنىكلىتىشتۇر ۋە
رەھمەتتۇر.

تَخْفِيفُ الضَّرَائِبِ: باجنى كېمەيتىش.

تَخْفِيفُ الْعُقُوبَةِ: جازانى يېنىكلىتىش.

ظُرُوفُ التَّخْفِيفِ: جازانى يېنىكلىتىش شەرتلە-
رى.

تَخْفِيفُ عُقُوبَةِ الْإِعْدَامِ إِلَى عُقُوبَةِ السِّجْنِ مَدَى

الْحَيَاةِ: ئۆلۈم جازاسىنى ئۆمۈرلۈك قاماق
جازاسىغا يېنىكلىتىش.

تَخْفِيفُ حِدَّةِ التَّوَاتُرِ: جىددىيلىكنى پەسەي-
تىش.

تَخَلْخَلَ يَتَخَلْخَلُ تَخَلْخُلًا الشَّيْءُ: ئاران بولۇپ
قالدى.

تَخَلْخَلَ مِنْ مَكَانِهِ: ئورنىدىن قوزغالدى.

تَخَلْخَلَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال پۇتىغا ھالقا سالدى، پۇت
بىلەيزۈكى سالدى.

تَخَلْخُلٌ: شالاڭ بولماق؛ (ئاياللار) پۇت بىلەيزۈ-
كى سالماق.

**«تَخَلْخُلُ صُفُوفِ الْجُنُودِ يُنْذِرُ بِنَفَاذِ الْعَدُوِّ
مِنْهَا»:** ئەسكەر سەپلىرىنىڭ زىچ بولماي
يوچۇق قېلىشى، دۈشمەنلەرنىڭ سوقۇنۇپ
كىرىۋېلىشىدىن دېرەك بېرىدۇ.

تَخَلَّجَ يَتَخَلَّجُ تَخَلُّجًا: تەۋرەندى، داۋالغۇدى،
پاراكەندە بولدى، قالايمىقانلاشتى.

تَخَلَّدَ يَتَخَلَّدُ تَخَلُّدًا: مەڭگۈلۈك قېلىپ قالدۇر-
دى، ئۆلمەس قىلدى.

تَخَلَّصَ يَتَخَلَّصُ تَخَلُّصًا مِنَ الْوَرْطَةِ: پاتقاقتىن
قۇتۇلدى، قېچىپ قۇتۇلدى.

تَخَلُّصٌ: قۇتۇلماق، خالاس تاپماق

حُسْنُ التَّخَلُّصِ. بَرَاعَةُ التَّخَلُّصِ: (شائىر يازغان
شېئىرنىڭ مۇقەددىمىسىدىن مەقسەتكە يۆتكە-
لىشتە تەكەللۇپ چەكمەستىن ئۇستىلىق
بىلەن مەقسەتكە يۆتكىلىش).

اَلتَّخَلُّصُ «فِي الْأَدَبِ وَالْبَلَاغَةِ»: (بىر سۆزدىن
ئىككىنچى بىر سۆزگە يۆتكىلىشتە ئالدىنقى
سۆز بىلەن كېيىنكى سۆزنىڭ ئارىسىدا
ماسلىشىشچانلىقى بولغان بىر ئۇسۇلنى
قوللىنىش).

تَخَلَّعَ يَتَخَلَّعُ تَخَلُّعًا: يىمىرىلدى، پارچىلاندى.

تَخَلَّعَ الشَّيْءُ: ئاجراپ كەتتى، پارچىلىنىپ
كەتتى، چۇۋالچاق بولۇپ قالدى.

تَخَلَّعَ فِي الشَّرَابِ: ئىچىملىككە بېرىلدى،
ئىچكۈلۈككە بېرىلدى.

تَخَلَّفَ يَتَخَلَّفُ تَخَلُّفًا عَنِ الْقَوْمِ أَوْ عَنِ الْعَمَلِ:

قەۋمدىن ياكى ئىشتىن ئارقىدا قېلىپ قالدى،

بارمىدى.

«مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِيْنَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ» «قۇرئان»: مەدىنە ئاھالىسى ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئەئرابلارنىڭ رەسۇلۇللاھ بىلەن جىھادقا بىللە چىقماي قېلىپ قېلىشى ... توغرا ئەمەس ئىدى.

تَخَلَّفَ الطِّفْلُ: بالىنىڭ ئەقلىي جەھەتتىن ئۆسۈپ يېتىلىشى ئاستا بولدى.

تَخَلَّفَ الشَّعْبُ: خەلق ئارقىدا قالدى.

«تَخَلَّفَ عَنِ الْمُحَاضَرَةِ»: لېكسىيىگە قاتناشمىدى.

تَخَلَّفَ عَنِ الْمَجِيْءِ: كەلمىدى.

تَخَلَّقَ يَتَخَلَّقُ تَخَلُّقًا الْجَنِيْنُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ: بالا ئانىنىڭ قورسىقىدا تۆرەلدى.

«تَخَلَّقَ بِأَخْلَاقِ الْعُلَمَاءِ»: ئالىملارنىڭ ئەخلاقىنى ئۆزلەشتۈردى.

تَخَلَّلَ يَتَخَلَّلُ تَخَلُّلًا الْقَوْمَ: ۋاستىتچىلىك قىلدى.

تَخَلَّلَ بَعْدَ الْأَكْلِ: تاماقتىن كېيىن چىشىنى كولىدى.

تَخَلَّى يَتَخَلَّى تَخَلِّيًا عَنْ أَوْ مِنَ الدُّنْيَا: دۇنيادىن ۋاز كەچتى، قىزىقمىدى.

«عَلَيْنَا أَلَّا نَتَخَلَّى عَنِ الْمَبَادِئِ تَحْتَ أَيِّ ظَرْفٍ مِنَ الظُّرُوفِ»: ھەرقانداق شارائىت ئاستىدا پرىنسىپتىن ۋاز كەچمەسلىكىمىز كېرەك.

تَخَلَّى لِكَذَا: بېرىلدى، پۈتۈنلەي بېرىلدى.

«عَلَى الْمَرْءِ أَلَّا يَتَخَلَّى عَنْ مَبَادِئِهِ»: ئىنسان پرىنسىپتىن ۋاز كەچمەسلىكى كېرەك.

اَلتَّخَلِّي: خالى قىلماق، خىلۋەت ئىزدىمەك، ۋاز كەچمەك.

اَلتَّخَلِّي عَنِ الرَّأْيِ الشَّخْصِيِّ: شەخسىي پىكىردىن ۋاز كېچىش.

تَخْلِيَةٌ: قويۇپ بەرمەك، قويۇۋەتمەك؛ تاشلىۋەتمەك.

تَخْلِيْصٌ: قۇتقۇزماق، خالاس قىلماق.

تَخْلِيطٌ: ئارىلاشتۇرماق.

تَخْلِيطُ الْحُمَّى: جۆيلىمەك.

تَخَمَ يَتْخِمُ تَخْمًا: چېگرا بەلگىلىدى.

تَخِمَ يَتْخَمُ تَخَمًا: تويدى، قورساق بەك تويۇپ كەتتى.

تَخِمَ الشَّخْصُ: قورساق ئېسىلدى، سىڭدۈرەلمىدى، ھەزىم قىلالمىدى.

تَخْمٌ ج تُخُومٌ: پاسىل، چېگرا، دۆلەت چېگرىسى.

تُخَمَةٌ: قورسىقى ئېسىلىپ كېتىش، تاماق سىڭمەي قېلىش، ھەزىم بولماسلىق؛ ھەزىم قىلالماسلىق.

«تَنَاوَلْ قَلِيْلًا مِنَ الْأَطْعِمَةِ حَتَّى لَا تُصَابَ بِالتُّخَمَةِ»: قورسىقىڭ ئېسىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن ئازراق تاماق يېگىن.

تَخَمَّرَ يَتَخَمَّرُ تَخَمُّرًا عَصِيْرُ الْعِنَبِ: ئۈزۈم سۈيى ئېچىدى.

تَخَمَّرَ الْعَجِيْنُ: خېمىر بولدى.

تَخَمَّرَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال رومال ئارتتى.

«لَقَدْ حَضَرَ الشَّايُ وَلَكِنْ دَعْهُ يَتَخَمَّرْ قَلِيْلًا»: چاي تەييار بولدى، لېكىن ئازراق تەمى چىقسۇن.

تَخَمَّرَ الْفِكْرَةُ: ئوي - پىكىر، ئىدىيە پىشىپ يېتىلدى.

تَخَمُّرٌ: ئېچىماق.

تَخْمِيْرٌ: ئېچىتماق.

تَخْمِيْرُ الْعَجِيْنِ: خېمىر تۇرۇچ قىلماق.

تَخْمِيْرُ الْخُمُورِ: ھاراق ئىشلىمەك.

تَخْمِيسٌ: شېئىرنى مۇخەممەس قىلماق، باشقىلارنىڭ ئىككى مىسرا شېئىرىغا ئۆزى ئۈچ مىسرا قوشۇپ بەش مىسرا قىلماق.

تَخْمِيْنٌ: پەرەز قىلماق، مۆلچەرلىمەك، تەخمىن قىلماق.

عَلَى سَبِيْلِ التَّخْمِيْنِ: مۆلچەرلەش، تەخمىنەن.

تُخْنٌ: يوغان؛ چىڭ؛ قاتتىق.

تَخَنَّثَ يَتَخَنَّثُ تَخَنُّثًا الرَّجُلُ: ئەر كىشى ئايال مىجەز بولۇپ قالدى، زەيپانە بولدى.

تَخَوَّقَ يَتَخَوَّقُ تَخَوُّقًا عَلَي: ئەنسىرەپ كەتتى.

تَخَوَّقَ مِنْ كَذَا: قورقتى، قورقۇنچ باستى؛ كىيمەيتتى، ئۈركۈتتى.

تَخْوِيفٌ: قورقۇتماق، تەھدىت سالماق.

«وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا» «قرآن»: بىز مۆجىزىلەرنى پەقەت (بەندىلەرنى) قورقۇتۇش ئۈچۈنلا ئەۋەتىمىز.

تَخَيَّبَ يَتَخَيَّبُ تَخَيُّبًا: مەقسەتكە يېتەلمىدى، ئۈمىدسىزلەندى، زىيان تارتتى.

تَخَيَّرَ يَتَخَيَّرُ تَخَيُّرًا: تاللىدى؛ ئىنچىكىلىك بىلەن كۆزىتىپ تاللىدى، ئىختىيار قىلدى.

«وَ فَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ» «قرآن»: ئۇلارغا ئىختىيار قىلغان مېۋىلەر بېرىلىدۇ.

تَخَيُّرٌ: تاللاش.

تَخَيَّطَ يَتَخَيَّطُ تَخَيُّطًا رَأْسُهُ: بېشىغا ئاق سانچىدى، بېشىغا ئاق كىردى.

تَخَيَّلَ يَتَخَيَّلُ تَخَيُّلًا الشَّيْءَ: تەسەۋۋۇر قىلدى، كۆز ئالدىغا كەلتۈردى، خىيال قىلدى.

تَخَيَّلَ الْخَيْرَ فِي فُلَانٍ: ياخشىلىقنى مۆلچەرلىدى، ياخشىلىقنى ئويلىدى، ياخشىلىقنى تەسەۋۋۇر قىلدى.

تَخَيُّلٌ ج تَخَيُّلَاتٌ: خىيال، تەسەۋۋۇر.

تَخَيُّلٌ جَامِعٌ: رېئاللىقتا ئۇيغۇن كەلمەيدىغان تەسەۋۋۇر، خىيال، ئىشقا ئاشمايدىغان خىيال، خام خىيال.

تَخَيُّلَاتٌ أَدَبِيَّةٌ: ئەدەبىي تەسەۋۋۇرلار.

تَخَيَّمَ يَتَخَيَّمُ تَخَيُّمًا الْيَأْسُ فِي رُوحِهِ: ئۈمىد ئۈزدى.

تَخَيَّمَ: چېدىرغا كىردى، چېدىردا تۇردى.

تَدَابَرَ يَتَدَابَرُ تَدَابُرًا: دۈشمەنلىشىشتى.

«وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَقَاطَعُوا» «حديث»: دۈشمەنلەشمەڭلار، سىلە ـ رەھىمنى ئۈزۈپ قويماڭلار.

تَدَاخَلَ يَتَدَاخَلُ تَدَاخُلًا الشَّيْءُ: كىرىشىپ كەتتى، ئارىلىشىپ كەتتى، گىرەلىشىپ كەتتى.

تَدَاخَلَ بَيْنَهُمْ: ياراشتۇردى، ئەپلەشتۇردى، ئارىغا كىردى.

تَدَاخَلَتِ الْأُمُورُ: ئىشلار ئارىلىشىپ مۇجمەل بولۇپ كەتتى.

تَدَاخَلَنِي مِنَ الْقَلَقِ شَيْءٌ: ئىچىم پۇشتى، ئىچىم تىت ـ تىت بولدى.

تَدَاخُلٌ: ئارىلاشماق، قول تىقماق.

خَاصِيَّةُ التَّدَاخُلِ: ئۆتكۈزۈشچانلىق، سىڭدۈرۈشچانلىق.

تَدَارَأَ يَتَدَارَأُ تَدَارُؤًا الشَّخْصَانِ: ئۆز ئارا قارشىلاشتى.

تَدَارَسَ يَتَدَارَسُ تَدَارُسًا الْمَسْأَلَةَ: مەسىلىنى تەتقىق قىلىشتى، مەسىلىنى مۇھاكىمە قىلىشتى.

تَدَارَكَ يَتَدَارَكُ تَدَارُكًا مَا فَاتَهُ: تولۇقلىۋالدى؛ قوغلاپ يېتىشىۋالدى.

«لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ» «قرآن»: ئەگەر ئۇ پەرۋەردىگارىنىڭ نېمىتىگە ئېرىشمىسە ئىدى، ئەلۋەتتە، ئۇ (قىلمىشىغا) مالامەت قىلىنغان ھالدا (دەرەخمۇ يوق، تاغمۇ يوق) بىر دالىغا تاشلانغان بولاتتى.

تَدَارَكَ الْأَمْرَ: ئوڭشىدى، تۈزەتتى؛ ئېرىشتى، يەتتى.

تَدَارَكَ الْخَطَأَ بِالصَّوَابِ: خاتالىقنى تۈزەتتى، خاتالىقنى ئوڭشىدى.

تَدَارَكَ اللّٰهُ بِرَحْمَتِهِ: ئاللاھ ئۇنىڭغا رەھمەت قىلسۇن.

تَدَاعَى يَتَدَاعَى تَدَاعِيًا: يىقىلاي دەپ قالدى؛ بىر ـ بىرىنى چاقىرىشتى.

تَدَاعَى الْبِنَاءُ: ئىمارەت چاك كەتتى، ئىمارەت يىقىلاي دەپ قالدى.

تَدَاعَتِ الْأَفْكَارُ: ئېسىگە كېلىۋالدى، يادىغا كەچتى.

تَدَاعَتْ عَلَيْهِمُ الْقَبَائِلُ: قەبىلىلەر ئۇلارنىڭ ئۈستىگە يوپۇرۇلۇپ باردى.

تَدَاعَبَ يَتَدَاعَبُ تَدَاعُبًا: چاقچاق قىلىشتى.

تَدَافَعَ يَتَدَافَعُ تَدَافُعًا الْقَوْمُ: ئالغا سۈرۈشتى، بىر ـ بىرىنى ئىتتىرىشتى.

تَدَافَعَ عَلَي: ئىلگىرى سۈردى، ئىلگىرىلەتتى.

تَدَافَعَ السَّيْلُ: كەلكۈن ئۆركەشلەپ ئاقتى.

تَدَانَى يَتَدَانَى تَدَانِيًا: بىر - بىرىگە يېقىنلاشتى، ئۆز ئارا يېقىنلاشتى.

تَدَاهَى يَتَدَاهَى تَدَاهِيًا الشَّخْصُ: بىلەرمەن بولۇۋالدى، دانا قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَدَاوَلَ يَتَدَاوَلُ تَدَاوُلاً: قولدىن - قولغا بەردى.

تَدَاوَلَتِ الأَلْسُنُ: ئېغىزدىن - ئېغىزغا تارقالدى.

تَدَاوَلَتِ الأَيْدِي: قولدىن - قولغا ئۆتتى.

تَدَاوَلُوا الشَّيْءَ: قولدىن - قولغا بەردى.

بِالتَّدَاوُلِ: رەت بويىچە، تەرتىپ بىلەن.

تَدَاوُلٌ: تاراتماق، تارقاتماق.

تَدَاوَى يَتَدَاوَى تَدَاوِيًا الْمَرِيضُ: كېسەل دورا يېدى، دورا ئىستېمال قىلدى.

تَدَايَنَ يَتَدَايَنُ تَدَايُنًا الرَّجُلاَنِ: قەرز بېرىشتى، ئۆتنە بېرىشتى.

«يَاأَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى فَاكْتُبُوهُ» «قۇرئان»: ئى مۆمىنلەر! مۇددەت بەلگىلەپ ئۆز ئارا قەرز بېرىشسەڭلار، ئۇنى (ھۆججەت قىلىپ) يېزىپ قويۇڭلار.

تَدَبَّرَ يَتَدَبَّرُ تَدَبُّرًا فِي الأَمْرِ: ئويلاندى، ئەستايىدىللىق بىلەن پىكىر يۈرگۈزدى.

«أَفَلاَيَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا» «قۇرئان»: ئۇلار (ھەقنى تونۇش ئۈچۈن) قۇرئاننى پىكىر قىلمامدۇ؟ بەلكى ئۇلارنىڭ دىللىرىدا قۇلۇپ بار (شۇڭا ئۇلار چۈشەنمەيدۇ).

تَدَبَّرَ فِي مَالِهِ: تېجىدى، ئىقتىساد قىلدى.

تَدَبَّقَ يَتَدَبَّقُ تَدَبُّقًا بِالْعَرَقِ: تەرگە چاپلاشتى.

تَدَبَّقَ الطَّائِرُ: قۇش يېلىم بىلەن تۇتۇلدى.

تَدَبَّقَ الشَّيْءُ: چاپلىشىپ قالدى.

تَدْبِيرٌ: ئورۇنلاشتۇرماق، باشقۇرماق، بېجىرمەك، بىر تەرەپ قىلماق، رەتكە سالماق؛ تېجىمەك.

تَدْبِيرُ الْمَنْزِلِ: ئائىلە ئىشلىرىنى باشقۇرماق.

تَدْبِيرُ مَكَايِدَ: ھىيلە - مىكىر پىلانلىماق؛ قەست قىلماق.

«اَلْمَرْأُ فِي تَفْكِيرٍ وَ اللهُ فِي تَدْبِيرٍ»: تەدبىر كىشىدىن، تەقدىر ئاللاھتىن؛ تەقدىر باشقا، تەدبىر باشقا؛ خۇدانىڭ تەقدىرى بەندىسىنىڭ تەدبىرىدىن ئۈستۈن كېلىدۇ.

تَدْبِيرٌ ج تَدَابِيرُ: چارە، ئۇسۇل، تەدبىر، ئامال، ئىلاج.

«اِنْدَفَعَ دُونَ تَفْكِيرٍ أَوْ تَدْبِيرٍ»: ئويلىماستىنلا چالۋارقىدى.

اِتَّخَذَ التَّدْبِيرَ: تەدبىر قوللاندى.

«اِتَّخَذَ التَّدَابِيرَ اللاَّزِمَةَ»: زۆرۈر چارە - تەدبىرلەرنى قوللاندى.

تَدَابِيرُ الْحَيْطَةِ: ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى.

تَدَابِيرُ اِسْتِثْنَائِيَّةٌ: پەۋقۇلئاددە ئۇسۇل، ئادەتتىن تاشقىرى چارە.

تَدَثَّرَ يَتَدَثَّرُ تَدَثُّرًا الشَّخْصُ: يۆگىنىۋالدى، كىيىنىۋالدى.

تَدَثَّرَ الْفَارِسُ فَرَسَهُ: چەۋەنداز ئېتىغا سەكرەپ مىندى.

تَدَجَّجَ يَتَدَجَّجُ تَدَجُّجًا فِي السِّلاَحِ: قوراللاندى.

تَدَحْدَرَ يَتَدَحْدَرُ تَدَحْدُرًا الشَّيْءُ: نەرسە دومىلىدى، يۇمىلىدى.

تَدَحْرَجَ يَتَدَحْرَجُ تَدَحْرُجًا الشَّيْءُ: نەرسە دومىلىدى، نەرسە يۇمىلىدى.

«يَتَدَحْرَجُ الأَطْفَالُ فِي حُفْرَةِ الرِّمَالِ»: بالىلار قۇم ئورەكتە يۇمۇلىماقتا.

تَدَخَّلَ يَتَدَخَّلُ تَدَخُّلاً: ئارىغا كىردى، ئارىلاشتى.

تَدَخَّلَ الشَّخْصُ: پەيدىنپەي كىردى، ئاستا - ئاستا كىردى.

تَدَخَّلَ فِي الشُّؤُنِ الدَّاخِلِيَّةِ: ئىچكى ئىشلارغا ئارىلاشتى.

تَدَخَّلَ فِي الْحَدِيثِ: گەپنىڭ بېلىگە تەپتى، سۆزلىگۈچىلەرنىڭ سۆزىنى ئۈزۈپ ئۇلارغا ئورتاقلاشتى.

تَدَخَّلَ فِي الأَمْرِ: ئارىلاشتى، ئورتاقلاشتى.

تَدَخَّلَ فِي الْخُصُومَةِ: دەۋاغا ئارىلاشتى.

«عَلَى كُلِّ شَخْصٍ أَنْ يَتَدَخَّلَ فِي الْقَضَايَا الَّتِي تَبَذَّرُ فِيهَا أَمْوَالُ الدَّوْلَةِ وَ مُمْتَلَكَاتُهَا»:

دۆلەتنىڭ مال ـ مۈلكى ئىسراپ بولىدىغان ئىشلارغا ئارىلىشىشقا ھەر بىر ئادەمنىڭ مەسئۇلىيىتى بار.

تَدَخُّلٌ: ئارىلاشماق، قول تىقماق.

سِيَاسَةُ عَدَمِ التَّدَخُّلِ: باشقا دۆلەتلەرنىڭ ئىچكى ئىشىغا ئارىلاشماسلىق سىياسىتى.

«يُقَاوِمُ الْعَرَبُ التَّدَخُّلَ الْأَجْنَبِيَّ»: ئەرەبلەر چەت ئەلنىڭ ئارىلىشىشىغا قارشى تۇرىدۇ.

تَدَخَّنَ يَتَدَخَّنُ تَدَخُّنًا: ئىسرىق سالدى.

«تَدَخَّنَ فُلَانٌ بِالدُّخْنَةِ»: خۇش پۇراقلار بىلەن ئىسرىق سالدى.

تَدْخِينٌ: تاماكا چەكمەك.

اَلرَّجَاءُ عَدَمُ التَّدْخِينِ/مَمْنُوعُ التَّدْخِيْنِ: تاماكا چەكمەڭ (ئاممىۋى سورۇنلارغا يېزىپ قويۇلىدىغان ئىبارە).

أُوْضَةُ التَّدْخِينِ: تاماكا چېكىش ئۆيى.

تَدَرَّبَ يَتَدَرَّبُ تَدَرُّبًا: مەشىق قىلدى.

«اَلتَّلَامِيذُ يَتَدَرَّبُونَ عَلَى الْأَلْعَابِ الرِّيَاضِيَّةِ»: ئوقۇغۇچىلار تەنتەربىيە ئويۇنلىرى مەشىقى قىلىۋاتىدۇ.

تَدَرَّجَ يَتَدَرَّجُ تَدَرُّجًا فِي وَظِيفَتِهِ: ۋەزىپىسى ئۆستى.

«تَدَرَّجَ فِي سُلَّمِ الْحَضَارَةِ»: پەيدىنپەي تەرەققى تاپتى.

اَلتَّدَرُّجُ: ئاستا ـ ئاستا، تەدرىجىي؛ پراكتىكا قىلماق.

بِتَدَرُّجٍ: تەدرىجى، ئاستا ـ ئاستا، پەيدىنپەي.

تَدَرَّعَ يَتَدَرَّعُ تَدَرُّعًا الْفَارِسُ الدِّرْعَ أَوْ بِالدِّرْعِ: چەۋەنداز ساۋۇت كىيدى.

تَدَرَّعَ بِالصَّبْرِ: سەۋرى ـ تاقەتلىك بولدى، چىدامىلىق بولدى.

تَدَرَّقَ يَتَدَرَّقُ تَدَرُّقًا الْفَارِسُ بِالدَّرْقَةِ: چەۋەنداز قالقان بىلەن قوغداندى.

تَدَرَّنَ يَتَدَرَّنُ تَدَرُّنًا: سىل كېسىلى بولۇپ قالدى.

تَدَرُّنٌ: تۇبېركۇليوز كېسىلى.

تَدَرُّنُ الرِّئَتَيْنِ: تۇبېركۇليوز كېسىلى.

تَدَرُّنِيٌّ: سىل، ئۆپكە تۇبېركۇليوز.

تَدَرَّى يَتَدَرَّى تَدَرِّيًا: ئالدىدى، قىلتاققا چۈشۈردى.

تَدَرْوَشَ يَتَدَرْوَشُ تَدَرْوُشًا الشَّخْصُ: دەرۋىشلەردەك ئىش قىلدى.

تَدْرِيبٌ ج تَدْرِيبَاتٌ: مەشىق، كۆنۈكمە.

تَدْرِيبٌ عَسْكَرِيٌّ: ھەربىي مەشىق.

تَدْرِيبٌ مِهَنِيٌّ: كەسپىي مەشىق.

تَدْرِيبٌ رِيَاضِيٌّ: تەنتەربىيە مەشقى.

إِدَارَةُ التَّدْرِيبِ: تەربىيىلەشكە مەسئۇل ئورگان.

تَدْرِيبٌ فَنِّيٌّ: سەنئەت مەشقى.

دَوْرَةٌ تَدْرِيبِيَّةٌ: تەربىيىلەش كۇرسى.

تَدْرِيجًا. بِالتَّدْرِيجِ: قەدەممۇ ـ قەدەم، پەيدىنپەي.

تَعَلَّمَ الشَّيْءَ بِالتَّدْرِيجِ: قەدەممۇ قەدەم ئۆگەندى.

تَدْرِيجِيٌّ: تەدرىجى، قەدەممۇ قەدەم.

تَدْرِيجِيًّا: تەدرىجى، پەيدىنپەي، قەدەممۇ قەدەم.

تَدْرِيسٌ: تەربىيىلەش.

سِلْكُ التَّدْرِيسِ: ئوقۇتۇش كەسپى، ئوقۇتۇش ساھەسى.

طُرُقُ التَّدْرِيسِ: ئوقۇتۇش ئۇسۇللىرى.

أَعْضَاءُ هَيْئَةِ التَّدْرِيسِ. هَيْئَةُ التَدْرِيسِ: ئىنستىتۇت، فاكۇلتېتتىكى ئوقۇتقۇچى ئۇستازلار ھەيئىتىنىڭ ئەزالىرى.

«نَسْتَعْمِلُ الْآلَةَ الْكَاتِبَةَ دَائِمًا فِي أَعْمَالِنَا التَّدْرِيسِيَّةِ»: بىز ئوقۇتۇش خىزمىتىمىزدە دائىم خەت بېسىش ماشىنىسى ئىشلىتىمىز.

تَدَسَّسَ يَتَدَسَّسُ تَدَسُّسًا فِي: يوشۇردى، مەخپى تۇتتى.

تَدَسَّى يَتَدَسَّى تَدَسِّيًا: ئوغرىلىقچە كىردى، شۇڭغىدى.

تَدَشَّى يَتَدَشَّى تَدَشِّيًا: ھىق تۇتتى، كېكىردى.

تَدَفَّأَ يَتَدَفَّأُ تَدَفُّأً: ئىسسىندى، ئىسسىدى.

«جَلَسَ قُرْبَ الْمَوْقِدِ لِيَتَدَفَّأَ»: ئۇ ئىسسىنىش ئۈچۈن ئوچاق يېنىدا ئولتۇردى.

تَدْفِئَةٌ: ئىسسىنىش.

تَدْفِئَةٌ مَرْكَزِيَّةٌ: ئىسسىتىش مەركىزى.

«لَقَدْ أَصْبَحَ الْجَوُّ دَافِئًا لِذَلِكَ أُوْقِفَتِ التَّدْفِئَةُ الْمَرْكَزِيَّةُ» : هاۋا ئىسسىپ قالدى، شۇڭلاشقا ئۇچۇن پار توختىتىلدى.

تَدَفَّقَ يَتَدَفَّقُ تَدَفُّقًا السَّائِلُ: سۇيۇقلۇق ئاقتى، ئېتىلىپ چىقتى.

«تَدَفَّقَ السُّيَّاحُ عَلَى الشَّاطِئِ» : ساياھەتچىلەر قىرغاقتا قاراپ ئاقتى.

«تَدَفَّقَتِ الْعَوَاطِفُ» : ھېسسىيات دولقۇنلاندى.

«تَدَفَّقَ الْمَاءُ مِنَ الْعَيْنِ» : سۇ بۇلاقتىن ئېتىلىپ چىقتى، ئۇرغۇپ چىقتى.

تَدَفُّقٌ: ئېتىلىپ چىقماق، ئۇرغۇپ چىقماق، ئۇرغۇپ چىقماق.

صُنْدُوقُ التَّدَفُّقِ: رادىئاتور.

تَدَفُّقُ رُؤُسِ الْأَمْوَالِ: كاپىتالنىڭ كۆپلەپ كىرىشى.

تَدْقِيقٌ: پۇختىلىماق، مۇستەھكەملىمەك، ئېنىقلىمەك.

إِدَارَةُ التَّدْقِيقِ: تەتقىقات ئىدارىسى.

تَدَلْدَلَ يَتَدَلْدَلُ تَدَلْدُلاً الشَّخْصُ: ئەزالىرىنى ۋە بېشىنى لىڭشىتىپ ماڭدى.

تَدَلَّثَ يَتَدَلَّثُ تَدَلُّثًا إِلَى: ... غا ئۆزىنى ئاتتى، ... غا ئۆزىنى ئۇردى، ... غا ئېتىلدى.

تَدَلَّعَ يَتَدَلَّعُ تَدَلُّعًا: ئەركە چوڭ بولدى، ئەركىلىدى، شوخلۇق قىلدى.

تَدَلَّلَ يَتَدَلَّلُ تَدَلُّلاً: ئەركىلىدى، غىلجىڭلىدى، ناز قىلدى.

«تَدَلَّلَتِ الْمَرْأَةُ عَلَى زَوْجِهَا» : ئايال ئېرىگە ئەركىلىدى (ناز قىلدى).

تَدَلُّلٌ: نازلىنىش؛ خۇشامەت قىلىش، ياغلىمىچىلىق قىلىش.

تَدَلَّهَ يَتَدَلَّهُ تَدَلُّهًا فِي حُبِّهَا: گاڭگىراپ قالدى، تەمتىرەپ قالدى، ئەقلىنى يوقاتتى.

تَدَلَّى يَتَدَلَّى تَدَلِّيًا الثَّمَرُ: مېۋە ساڭگىلىدى.

«ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْأَدْنَى» ‹قرآن› : ئاندىن ئۇ ئاستا ـ ئاستا (مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا) يېقىنلىشىپ تۆۋەنگە ساڭگىلىدى، ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئىككى ياچاق مىقدارى ياكى ئۇنىڭدىنمۇ يېقىنراق يېقىنلاشتى.

«كَانَتْ أَغْصَانُ الْعِنَبِ تَتَدَلَّى عَلَى جُدْرَانِ الْحَدِيقَةِ» : ئۈزۈم تاللىرى باغچا تاملىرىدىن ساڭگىلاپ تۇراتتى.

تَدَلَّى إِلَى: چۈشتى.

تَدَلَّى مِنَ الْجَبَلِ: تاغدىن چۈشتى.

تَدَلَّى مِنَ الْخَيْلِ: ئاتتىن چۈشتى.

تَدَلَّى عَلَيْنَا مِنْ أَرْضِ كَذَا: كەلدى.

تَدْلِيسٌ: ئالدامچىلىق قىلماق، ساختىلىق قىلماق، مەككارلىق قىلماق.

بِالتَّدْلِيسِ: ئالدامچىلىق قىلىش ئارقىلىق.

تَدْلِيكٌ: ئۇۋۇلاش.

تَدْلِيكٌ صِحِّيٌّ: ساغلاملىق، ئۇۋۇلاش، ئۇۋۇلاش تېخنىكىسى، ئۇچىنى تۇتۇش تېخنىكىسى.

«إِنَّهُ حَقًّا إِنْسَانٌ مَاهِرٌ فِي عَمَلِيَّةِ التَّدْلِيكِ» : ئۇ ئۇۋۇلاش تېخنىكىسى ئۈستۈن ئادەم.

تَدْلِيلٌ: نەقىل كەلتۈرۈش، دەلىل كۆرسىتىش؛ ئەركىلىتىش.

«لَاتُفْسِدْ وَلَدَكَ بِالْإِفْرَاطِ فِي تَدْلِيلِهِ» : بالاڭنى ھەددىدىن ئارتۇق ئەركىلىتىپ بۇزۇپ قويمىغىن.

تَدْلِيلَاتٌ: ئاساس، سەۋەب، ئىسپات، پاكىت، ھۆججەت.

تَدْمِيرٌ: ۋەيران قىلماق، خاراب قىلماق، بۇزماق.

تَدَنَّأَ يَتَدَنَّأُ تَدَنُّؤًا الشَّخْصُ: پەسلەشتى، چاكىنىلاشتى؛ چۈشكۈنلەشتى.

تَدَنَّسَ يَتَدَنَّسُ تَدَنُّسًا الشَّيْءُ: پاسكىنا بولدى، كىر بولدى.

تَدَنَّى يَتَدَنَّى تَدَنِّيًا الشَّخْصُ: ئاستا ـ ئاستا يېقىنلاشتى، چاكىنىلاشتى، چۈشتى، تۆۋەنلىدى.

تَدَنَّى مُسْتَوَاهُ: سەۋىيىسى تۆۋەنلەپ كەتتى.

تَدَنَّى: چاكىنىلاشتى، چۈشۈردى، تۆۋەنلەتتى.

تَدَهَّنَ يَتَدَهَّنُ تَدَهُّنًا: مايلىدى، ماي سۈركىدى.

تَدَهْوَرَ يَتَدَهْوَرُ تَدَهْوُرًا الشَّيْءُ: چۈشۈپ كەتتى.

تَدَهْوَرَ الْأَمْرُ: تۆۋەنلەپ كەتتى، يامانلاشتى.

تَدَهْوَرَتْ صِحَّتُهُ: كېسەللىك ئەھۋالى يامانلاشتى.

«تَدَهْوَرَتْ حَالَةُ الْمَرِيضِ الصِّحِّيَّةُ» : ئاغرىقنىڭ كېسەللىك ئەھۋالى يامانلاشتى.

«تَدَهْوَرَ مُسْتَوَى الْمَعِيشَةِ فِي الدُّوَلِ النَّامِيَةِ» : تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەردە تۇرمۇش سەۋىيىسى تۆۋەنلەپ كەتتى.

تَدَهْوُرٌ: چۈشكۈنلەشمەك، پەسلەشمەك، چاكىنىلاشماق.

تَدَوَّرَ يَتَدَوَّرُ تَدَوُّرًا: يۇمىلاق بولدى، يۇمىلاقلاندى، دۈپ دۈگىلەك بولدى.

تَدْوِيرٌ: ئايلاندۇرماق، چۆرگىلەتمەك.

تَدْوِيرُ الْآلَاتِ: ماشىنىنى ئايلاندۇرماق.

تَدْوِيلٌ: تارقاتماق؛ يۆرۈشتۈرمەك.

تَدَيَّنَ يَتَدَيَّنُ تَدَيُّنًا الشَّخْصُ بِكَذَا: دىندا ئىخلاسمەن بولدى، دىيانەتلىك بولدى، دىنغا كىردى.

تَدَيُّنٌ: دىنغا ئىخلاسمەنلىك قىلماق، تەقۋا بولماق، دىنىي ئىشلاردا ئىخلاسمەن بولماق.

تَذَاءَبَ يَتَذَاءَبُ تَذَاؤُبًا الرِّيحُ: شامال چىقتى.

تَذَاءَبَتِ الرِّيحُ الشَّيْءَ: شامال نەرسىنى ئۇچاردى، ئۇچۇرۇۋەتتى، ئۇچۇرۇپ كەلدى.

تَذَاءَبَتْهُ الْجِنُّ: جىن ئۇنى قورقۇتتى.

تَذَابَحَ يَتَذَابَحُ تَذَابُحًا الْمُتَقَاتِلُونَ: جەڭچىلەر بىر - بىرىنى قىرىشتى.

تَذَابَحَ الْأَصْدِقَاءُ: دوستلار بىر - بىرىنى مەدھىيىلىدى.

«اَلتَّمَادُحُ التَّذَابُحُ» : ئۆزئارا مەدھىيىلەش ئۆز ئارا قىرغىنچىلىققا باراۋەر.

تَذَارَعَ يَتَذَارَعُ تَذَارُعًا الْقَوْمُ الطَّرِيقَ: تېز مېڭىشتا مۇسابىقىلەشتى.

تَذَامَّ يَتَذَامُّ تَذَامًّا الْقَوْمُ: بىر - بىرىنى ئەيىبلەشتى، بىر - بىرىنى مالامەت قىلىشتى.

تَذَامَرَ يَتَذَامَرُ تَذَامُرًا الْقَوْمُ: بىر - بىرىگە مالامەت قىلىشتى.

تَذَاكَرَ يَتَذَاكَرُ تَذَاكُرًا الْأَمْرَ أَوْ فِي الْأَمْرِ: كېڭەشتى، ئويلاشتى؛ ئەسلەشتى.

تَذَاهَلَ يَتَذَاهَلُ تَذَاهُلًا: ئۇنتۇغان بولۇۋالدى، ئۇنتۇغان قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَذَبَّلَ يَتَذَبَّلُ تَذَبُّلًا: تۈگۈلۈۋالدى.

تَذَبَّلَ فِي مَشْيِهِ: گىدەيدى، غادىيىۋالدى.

تَذَبْذَبَ يَتَذَبْذَبُ تَذَبْذُبًا الشَّيْءُ الْمُعَلَّقُ فِي الْهَوَاءِ وَنَحْوِهِ: بوشلۇقتا مىدىرلىدى، تەۋرىدى، لىڭشىدى.

تَذَبْذَبَ الشَّخْصُ: ئىككىلەندى، ئارىسالدى بولدى.

تَذَبْذَبَ فِي وَلَائِهِ: دوستلىشىشتا ئارىسالدى بولۇپ قالدى.

تَذَرَّعَ يَتَذَرَّعُ تَذَرُّعًا الشَّخْصُ بِحُجَّةٍ: پاكىتقا ئېسىلدى، پاكىتنى شىپى كەلتۈردى.

«خَطَأُكَ وَاضِحٌ فَلَا تَتَذَرَّعْ بِجَهْلِكَ بِالْقَانُونِ» : خاتالىقىڭ ئېنىق، نادانلىق قىلىپ قانۇننى شىپى كەلتۈرمە.

تَذَرَّى يَتَذَرَّى تَذَرِّيًا بِالشَّيْءِ: دالدا قىلدى.

«تَذَرَّى بِالْحَائِطِ مِنَ الرِّيحِ» : شامالدىن تامنى دالدا قىلدى.

تَذَرَّى الْجَبَلَ: تاغقا چىقتى، تاغقا ياماشتى.

تَذَرَّى الشَّخْصُ الذُّرْوَةَ: مەرتىۋىسى ئۆستى، قەدىر - قىممىتى يۇقىرى بولدى، ئابرۇيى قازاندى.

تَذْكَارٌ ج تَذْكَارَاتٌ: خاتىرە، ئەسلەتمە، يادىكار.

«قَدَّمَ لَهُ هَدِيَّةً عَلَى سَبِيلِ التَّذْكَارِ» : خاتىرە يۈسۈنىدا سوۋغا تەقدىم قىلدى.

تَذْكَارًا لِكَذَا: خاتىرىلەش ئۈچۈن، خاتىرىلەش يۈزىسىدىن.

«أَرْجُو أَنْ تَقْبَلَ قَلَمَ الْحِبْرِ هَذَا تَذْكَارًا» : بۇ قەلەمنى خاتىرە ئۈچۈن قوبۇل قىلىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن.

تَذْكَارِيٌّ: خاتىرە.

إِحْتِفَالٌ تَذْكَارِيٌّ: خاتىرىلەش يىغىنى.

صُورَةٌ تَذْكَارِيَّةٌ: خاتىرە رەسىم.

نُصُبٌ تَذْكَارِيٌّ: خاتىرە مۇنار.

تَذْكِرَةٌ: ئىبرەت.

«لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً» «قۇرئان»: سىلەرگە ئۇنى ئىبرەت قىلىش ئۈچۈن ...

تَذْكِرَةٌ ج تَذَاكِرُ: بېلەت؛ كىنىشكا؛ ئەسلىمە؛ كارتا، كارتوچكا.

تَذْكِرَةٌ طِبِّيَّةٌ: رېتسىپ.

تَذْكِرَةُ الْعِلَاجِ: كېسەل تارىخى.

تَذْكِرَةُ الْبَرِيدِ: ئاتكرىتكا.

تَذْكِرَةُ السَّفَرِ: سەپەر بېلىتى (پاراخوت ياكى ماشىنا بېلىتى).

تَذْكِرَةُ الرَّصِيفِ: ۋوگزال بېلىتى.

تَذْكِرَةُ ذِهَابٍ وَإِيَابٍ: بېرىش - كېلىش بېلەتى.

تَذْكِرَةُ مُرُورٍ: يول خېتى، پاسپورت.

اَلتَّذْكِرَةُ الْإِنْتِخَابِيَّةُ: سايلام بېلىتى.

تَذْكِرَةُ الدَّعْوَةِ: تەكلىپنامە، چاقىرىق قەغىزى، باغاق.

تَذْكِرَةُ الْهَوِيَّةِ: سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى، كىملىك.

تَذْكِرَةُ الشَّخْصِيَّةِ: سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى، كىملىك.

مَكَانُ صَرْفِ التَّذْكِرَةِ: بېلەت سېتىش ئورنى.

شُبَّاكُ التَّذَاكِرِ: بېلەت سېتىش ئورنى.

تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا الشَّيْءَ: پەند - نەسىھەت ئالدى، ياد ئەتتى، ئەسلىدى.

«إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ» «قۇرئان»: (ئاللاھنىڭ ئايەتلىرىدىن) پەقەت ئەقىل ئىگىلىرىلا پەند - نەسىھەت ئالىدۇ.

تَذَكَّرَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ئەركەكزەدەك بولۇۋالدى.

تَذَكُّرٌ: خاتىرىلەش، ئەسلەش.

تَذْكِيرٌ: ئەسلەتمەك، ئېسىگە سالماق، يادىغا يەتكۈزمەك.

تَذَلَّلَ يَتَذَلَّلُ تَذَلُّلًا لَهُ: بويسۇندى، بويىنىنى قىسىپ تۇردى، خارلاندى، خوش - خوش دەپ تۇردى، قول قوۋۇشتۇرۇپ تۇردى، كەمتەر

بولدى.

تَذْلِيلُ الصُّعُوبَاتِ: قىيىنچىلىقلارنى يېڭىش، توسالغۇلارنى يېڭىش.

تَذَمَّرَ يَتَذَمَّرُ تَذَمُّرًا الرَّجُلُ: زېرىكتى، غۇدىرىدى، مالال بولدى.

«لَا تَتَذَمَّرْ مِنْ كَثْرَةِ الْعَمَلِ»: ئىشنىڭ كۆپلىكىدىن زېرىكمىگىن.

تَذَمَّرَ عَلَيْهِ: تەھدىت سالدى.

«ظَلَّ يَتَذَمَّرُ عَلَى فُلَانٍ»: تەھدىت سالغىلى تۇردى.

تَذْهِيبٌ: ئالتۇن ھەل بەرمەك، ئالتۇن ھەل بىلەن قاپلىماق، قول يازمىلارنى ئالتۇن ھەل بىرىلگەن رەسىملەر بىلەن بېزەش سەنئىتى.

تَذَوَّقَ يَتَذَوَّقُ تَذَوُّقًا الطَّعَامَ: تاماقنىڭ تۇزىنى تېتىدى، تەمىنى تېتىپ كۆردى.

تَذَوَّقَ الْمُسِيقَى: مۇزىكىدىن ھوزۇرلاندى.

تَذَوَّقَ الْعَمَلَ الْفَنِّيَّ: گۈزەل سەنئەتتىن بەھرىمەن بولدى.

تَذْوِيبٌ: ئېرىتمەك.

تَذْوِيبُ الْفَوَارِقِ: پەرقلەرنى تۈگىتىش.

تَذْوِيبُ الْفَوَارِقِ بَيْنَ الطَّبَقَاتِ: سىنىپلار ئارىسىدىكى پەرقلەرنى تۈگىتىش.

تَرَاءَفَ يَتَرَاءَفُ تَرَاؤُفًا الْقَوْمُ: ئىچ ئاغرىتىشتى.

تَرَاءَى يَتَرَاءَى تَرَائِيًا الْقَوْمُ: ئاشكارا بولدى، (بىر - بىرى بىلەن) كۆرۈشتى.

«فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرَكُونَ» «قۇرئان»: ئىككى توپ (پىرئەۋن توپى بىلەن مۇسائەلەيھىسسالامنىڭ توپى) بىر-بىرىنى كۆرۈپ تۇرۇشقان چاغدا، مۇسانىڭ ئادەملىرى «ئۇلار (يەنى پىرئەۋن بىلەن قوشۇنى) بىزگە چوقۇم يېتىشىۋالىدىغان بولدى» دېدى.

«فَلَمَّا تَرَاءَتِ الْفِئَتَانِ نَكَصَ عَلَى عَقِبَيْهِ» «قۇرئان»: ئىككى قوشۇن ئۇچراشقان چاغدا شەيتان ئارقىسىغا چېكىندى.

تَرَاءَتْ لَهُ فُلَانَةٌ: پالانى ئۇنىڭغا ئاشكارا بولدى.

تَرَاءَى الشَّيْءُ: كۆرۈندى، ئاشكارا بولدى.

«يَتَرَاءَ لِي أَنَّ مَصْلَحَتَكَ فِي إِكْمَالِ تَعْلِيمِكَ»: مېنىڭچە، ئوقۇشۇڭنى ۋايىغا يەتكۈزۈشۈڭ ساڭا پايدىلىق.

تُرْبٌ: توپا، تۇپراق.

تُرَابٌ ج أَتْرِبَةٌ و تِرْبَانٌ: توپا، تۇپراق.

تُرَابُ الْوَطَنِ: ۋەتەن تۇپرىقى.

«يُدَافِعُ الْمُخْلِصُونَ عَنْ تُرَابِ الْوَطَنِ»: سەمىمىي ئادەملەر ۋەتەننى قوغدايدۇ.

اَلتُّرَابُ الْوَطَنِيُّ: ۋەتەن، ۋەتەن تۇپرىقى.

«يُرَحِّبُ الْمُجَاهِدُونَ بِالْمَوْتِ دِفَاعًا عَنِ التُّرَابِ الْوَطَنِيِّ»: ۋەتەن تۇپرىقىمىنى قوغداش يولىدا جەڭچىلەر ئۆلۈمگە ئۆزىنى ئاتىدۇ.

تُرَابُ الْأَجْدَادِ: ۋەتەن تۇپرىقى.

«تَغْسِلُ بَعْضُ الْمُدُنِ شَوَارِعَهَا لِإِزَالَةِ مَا يَكْسُوهَا مِنْ أَتْرِبَةٍ»: بەزى شەھەرلەر ئۈستىنى بېسىپ كەتكەن توپىلارنى تازىلاش ئۈچۈن يۇيۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىدۇ.

تُرَابَةٌ: سېمونت.

تُرَابِيٌّ: تۇپراق سۈپىتى؛ يەر، زېمىن؛ توپىغا ئائىت.

تَرَابَطَ يَتَرَابَطُ تَرَابُطًا: ئالاقىلەشتى، ئالاقە باغلىدى، باغلاندى.

«تَرَابَطَ الْمُسْلِمُونَ بِفَضْلِ عَقِيدَتِهِمْ»: مۇسۇلمانلار ئەقىدىسى ئارقىلىق بىر ـ بىرىگە باغلاندى.

تَرَابُطٌ: ئىتتىپاقلاشماق، ھەمكارلاشماق، ئالاقىلاشماق، باغلانماق.

تَرَابُطُ الْأَفْكَارِ: ئىدىيىلەرنىڭ باغلىنىشى.

تَرَابُطُ الذَّرَّاتِ: زەرىچىلەرنىڭ بىرىكىشى (خىمىيىدە).

تَرَاتِرُ: بەختسىزلىك، بالا ـ قازا، ئاپەت؛ چوڭ ئىشلار.

تُرَاثٌ: مىراس، ئىگىدارچىلىق قىلىنىدىغان ھەرقانداق نەرسە، يادىكارلىق.

اَلتُّرَاثُ الْعِلْمِيُّ الْعَرَبِيُّ: ئەرەب ئىلمى مىراسلىرى.

اَلتُّرَاثُ الْإِسْلَامِيُّ: ئىسلام يادىكارلىقلىرى.

اَلتُّرَاثُ الثَّقَافِيُّ: مەدەنىي يادىكارلىقلار.

اَلتُّرَاثُ الشَّعْبِيُّ: مىللىي يادىكارلىقلار.

تَرَاجَزَ يَتَرَاجَزُ تَرَاجُزًا الشُّعَرَاءُ: شائىرلار مۇشائىرە قىلىشتى.

تَرَاجَعَ يَتَرَاجَعُ تَرَاجُعًا الشَّخْصُ: بۇرۇنقى ھالىتىگە قايتتى.

تَرَاجَعَ الزَّوْجَانِ: تالاقتىن كېيىن يارىشىۋالدى.

«فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا» ‹قرآن›: كېيىنكى ئەر ئۇنى تالاق قىلغاندىن كېيىن، (ئىددىتىنى توشقۇزۇپ) بۇرۇنقى ئەر بىلەن قايتا ياراشسا ئۇلارغا ھېچ گۇناھ بولمايدۇ.

تَرَاجَعَ إِلَى مَكَانِهِ: ئورنىغا قايتتى.

تَرَاجَعَ إِلَى الْوَرَاءِ: چېكىندى، ياندى، ئارقىغا قايتتى.

تَرَاجَعَ عَنْ قَوْلِهِ: سۆزىدىن قايتتى، سۆزىدىن يېنىۋالدى.

تَرَاجَعَ عَنْ رَأْيِهِ: پىكرىدىن ياندى.

تَرَاجُعٌ: چېكىنمەك، ئارقىغا قايتماق.

تَرَاجَمَ يَتَرَاجَمُ تَرَاجُمًا الْقَوْمُ بِالْحِجَارَةِ: بىر ـ بىرىگە تاش ئېتىشتى.

تَرَاجَمَ بِالْكَلَامِ: تىللاشتى.

تَرَاحَبَ يَتَرَاحَبُ تَرَاحُبًا: كېڭەيدى.

تَرَاحَمَ يَتَرَاحَمُ تَرَاحُمًا النَّاسُ: ئۆز ئارا كۆڭۈل بۆلۈشتى، مېھرىبان بولۇشتى، كۆيۈنۈشتى.

«لَوْ تَرَاحَمَ النَّاسُ مَا كَانَ بَيْنَهُمْ جَائِعٌ وَلَا عُرْيَانٌ»: كىشىلەر بىر ـ بىرىگە كۆيۈنىدىغان بولسا، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بىرەر ئاچ ئادەمنى، بىرەر يالىڭاچ قالغان ئادەمنى تاپقىلى بولمايتتى.

عُمَّالُ التَّرَاحِيلِ: سەرگەردان ئىشچىلار.

تَرَاخَى يَتَرَاخَى تَرَاخِيًا عَنْهُ: سۇسلاشتى، بوشاشتى، يىراقلاشتى، كېچىكتى.

تَرَاخَى عَنِ الْأَمْرِ: چەتنىدى.

تَرَاخَى مَا بَيْنَهُمَا: يىراقلاشتى.

تَرَاخَتِ السَّمَاءُ: يامغۇرنىڭ يېغىشى كېچىكتى.

تَرَاخِ . اَلتَّرَاخِي: ئاجىزلىق، زەئىپلىك، ھارماق، چارچىماق، بوشىماق، سۇسلاشماق.

تَرَادَفَ يَتَرَادَفُ تَرَادُفًا الشَّخْصَانِ: ئەگەشتى، بىر-بىرىدىن كېيىن كەلدى.

تَرَادَفَ الْمُسَافِرَانِ: نۆۋەت بىلەن مىنگەشتى.

تَرَادَفَ اللَّفْظَانِ «فِي عِلْمِ الدَّلَالَةِ»: مەنىداش كەلدى.

تَرَادَفَ الْكَلِمَتَانِ: مەنىداش بولدى، بىر مەنىدە كەلدى.

تَرَادُفٌ: ئەگەشمەك، مۇۋاپىقلاشماق.

تَرَادُفُ الْكَلَامِ: سۆزلەرنىڭ مەنىسىنىڭ ئوخشاپ قېلىشى.

تَرَادَّ يَتَرَادُّ تَرَادًّا: قايتتى، چېكىندى، داجىدى.

تَرَادَّ فِي الْجَوَابِ: جاۋاب بېرىشتە دۇدۇقلىدى، كېكەچلىدى.

تَرَادَّ الشَّخْصَانِ الْبَيْعَ: سودىنى بۇزۇشقا بىرلىككە كەلدى.

تَرَازٌ: ئۇشتۇمتۇت ئۆلۈم، تاسادىپىي ئۆلۈم.

تِرَاسَةٌ: قالقان ياساش كەسپى، قالقانچىلىق.

تَرَاسَلَ يَتَرَاسَلُ تَرَاسُلًا الشَّخْصَانِ: خەت يېزىشتى، ئالاقىلىشىپ تۇردى.

تَرَاسَلَا بِالْأَلْحَاظِ: كۆز ىېقىشتى.

تَرَاسَلَ النَّاسُ فِي الْغِنَاءِ: نۆۋەت بىلەن ناخشا ئېيىتىشتى.

تَرَاسُلٌ: خەت ئالاقە قىلىشماق.

«اِنْقَطَعَ التَّرَاسُلُ بَيْنَهُمَا مُنْذُ مُدَّةٍ» : ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى ئالاقە خېلى ۋاقىتتىن بېرى ئۈزۈلۈپ قالدى.

تَرَاشَقَ يَتَرَاشَقُ تَرَاشُقًا بِالسِّهَامِ: ئوق ئېتىشتى.

تَرَاشَقُوا بِالسِّهَامِ: قارا چاپلاشتى.

تَرَاشَقُوا بِأَعْيُنِهِمْ: كۆز تاشلاشتى.

تَرَاصَّ يَتَرَاصُّ تَرَاصًّا الْمُصَلُّونَ: ناماز ئوقۇغۇچىلار سەپ بولۇپ تۇردى.

تَرَاضَعَ يَتَرَاضَعُ تَرَاضُعًا الطِّفْلَانِ: ئىككى بوۋاق بىرلىكتە ئەمدى، ئېمىشتى.

تَرَاضَى يَتَرَاضَى تَرَاضِيًا الرَّجُلَانِ: بىر - بىرىنى رازى قىلدى، بىر - بىرىنى مەمنۇن قىلدى.

«وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ» «قرآن» : مەھرى بېكىتىلگەندىن كېيىن، ئۆز ئارا پۈتۈشكەن نەرسەڭلار توغرىسىدا (يەنى ئايالنىڭ رازىلىقى بىلەن ساقىت قىلىنغان مەھرى ئۈچۈن) سىلەرگە ھېچ گۇناھ بولمايدۇ.

تَرَاضٍ «التَّرَاضِي» : ئۆز ئارا رازى بولۇشماق، ئۆز ئارا ماقۇللاشماق.

«اِتَّفَقَا عَلَى حَلِّ الْخِلَافِ بَيْنَهُمَا بِالتَّرَاضِي» : ئىككى تەرەپ ئوتتۇرىدىكى ئىختىلاپنى رازىلىق بىلەن بىر تەرەپ قىلىشقا بىرلىككە كەلدى.

تَرَاطَنَ يَتَرَاطَنُ تَرَاطُنًا الشَّخْصَانِ: چۈشەنگىلى بولمايدىغان سۆز بىلەن سۆزلەشتى.

تَرَافَأَ يَتَرَافَأُ تَرَافُأً الْقَوْمُ عَلَى الشَّيْءِ: ماقۇل بولۇشتى، ئۆزئارا ياردەمدە بولۇشتى.

تَرَافَدَ يَتَرَافَدُ تَرَافُدًا الْأَصْدِقَاءُ: دوستلار ئۆز ئارا ياردەمدە بولۇشتى، يار - يۆلەك بولۇشتى.

تَرَافَعَ يَتَرَافَعُ تَرَافُعًا إِلَى الْحَاكِمِ: ئەرز قىلدى.

تَرَافَقَ يَتَرَافَقُ تَرَافُقًا الشَّخْصَانِ: يولداش بولۇشتى، دوست بولۇشتى.

تَرْقُوَةٌ ج تَرَاقِي: ھەلقۇم.

«إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِي» «قرآن» : جان ھەلقۇمغا يەتكەندە.

تَرَاكَبَ يَتَرَاكَبُ تَرَاكُبًا الشَّحْمُ وَ نَحْوُهُ: ماي يىغىلىپ قالدى.

تَرَاكَبَ الشَّيْءُ: ئۈستى - ئۈستىگە دۆۋىلىنىپ كەتتى.

تَرَاكَزَ يَتَزَاكَزُ تَرَاكُزًا: مەركەزلەشتى.

تَرَاكُزٌ: مەركەزلەشمەك.

تَرَاكَضَ يَتَرَاكَضُ تَرَاكُضًا الشَّخْصَانِ: يۈگۈرۈشتە مۇسابىقىلەشتى، چېپىشىشتا مۇسابىقىلەشتى.

تَرَاكَلَ يَتَرَاكَلُ تَرَاكُلًا الطِّفْلَانِ: بىر - بىرىنى تېپىشتى.

تَرَاكَمَ يَتَرَاكَمُ تَرَاكُمًا الشَّيْءُ: توپلاندى، يىغىلدى، دۆۋىلەندى.

تَراكَمَتِ الْأَعْمَالُ: ئىشلار دۆۋىلىنىپ كەتتى.

تَراكَمَ شَحْمُ النَّاقَةِ: تۆگە سەمرىپ ماي قاپلاپ كەتتى.

«تَراكَمَ الدُّيُونُ» : قەرز بېسىۋالدى.

تَراكُمٌ: دۆۋىلەنمەك، توپلانماق.

اَلتَّراكُمُ الْاِبْتِدائِيُّ: ئىپتىدائى جۇغلانما.

تَراكُمُ الثَّرْوَةِ: بايلىق جۇغلانمىسى.

تَراكُمُ الْأَعْمَالِ: ئىشلارنىڭ دۆۋىلىنىپ قېلىشى.

تَراكَى يَتَراكَى تَراكِيًا: تاياندى، يۆلەندى.

تَرامَزَ يَتَرامَزُ تَرامُزًا الْمُجْتَمِعُونَ: توپلانغۇچىلار ئۆزئارا كۆز ئىشارىسى قىلىشتى.

«دَخَلْتُ عَلَيْهِمْ فَتَغَامَزُوا وَتَرَامَزُوا» : ئۇلارنىڭ يېنىغا كىرسەم ئۆزئارا ئىشارەت قىلىشىپ كەتتى.

تَرامَى يَتَرامَى تَرامِيًا إِلَيْهِ خَبَرُ كَذَا: خەۋەر ئۇنىڭغا يەتتى، ئۇنىڭغا يېتىشتى.

تَرامَى الْقَوْمُ: ئېتىشتى.

تَرامَتِ السَّحَابُ: بۇلۇت توپلاندى.

تَرامَتْ عَلَى: باش قويدى، سەجدە قىلدى.

تَرامَتْ بِهِ الْبِلَادُ: چېگرىدىن قوغلاندى.

تَرامَتِ الْأَمْرُ: سۇسلاشتى، ئاستىلاشتى، ئارقىغا سۈرۈلدى.

تَرانْزِيتٌ: چېگرا بېجى، چېگرىدىن ئۆتۈش بېجى.

تَراهَبَ يَتَراهَبُ تَراهُبًا: ئۆزئارا قورقۇشتى.

تَراهَنَ يَتَراهَنُ تَراهُنًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا شەرتلەشتى، بىر ـ بىرى بىلەن باغلاشتى.

تَراوَحَ يَتَراوَحُ تَراوُحًا الرَّجُلانِ الْأَمْرَ: نۆۋەتلىشىپ ئىشلىدى.

تَراوَحَ عَلَى: نۆۋەتلەشتى، ئۆزئارا ئالماشتى.

تَراوَحَتِ الْأَيَّامُ: كۈنلەر نۆۋەتلىشىپ ئۆتۈپ تۇردى.

تَراوَحَ بَيْنَ كَذَا وَ كَذَا: ئىككىلىنىپ تۇردى.

«تَراوَحَ عَدَدُ الْمُتَظَاهِرِينَ بَيْنَ ٦ و ٧٠٠ مِائَةِ شَخْصٍ» : نامايىشچىلارنىڭ سانى ئالتە ـ يەتتە يۈز ئەتراپىدا.

تَراوَضَ يَتَراوَضُ تَراوُضًا: باھاسىنى توختاتتى، سودىلاشتى؛ مۇسابىقىلەشتى، بەسلەشتى.

تَراوَغَ يَتَراوَغُ تَراوُغًا الشَّخْصَانِ: بىر ـ بىرىنى ئالداشتى؛ بىر ـ بىرى بىلەن چېلىشتى.

تَرَعَّدَ يَتَرَعَّدُ تَرَعُّدًا: تىترىدى، سىلكىندى.

تَرَأَّسَ يَتَرَأَّسُ تَرَؤُّسًا الشَّخْصُ عَلَيْهِم: ئۇلارغا باشلىق بولدى، يېتەكچىلىك قىلدى، رىياسەتچىلىك قىلدى.

«تَرَأَّسَ الْوَزِيرُ الْاِجْتِمَاعَ» : مىنىستىر يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى.

«دَعَوْتُهُ لِيَتَرَأَّسَ الْاِجْتِمَاعَ غَدًا» : ئۇنى ئەتىكى يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلىشقا تەكلىپ قىلدىم.

تَرَأَّفَ يَتَرَأَّفُ تَرَؤُّفًا الشَّخْصُ بِخَصْمِهِ: دۈشمىنىگە ئېچىندى.

تَرَأَّفَ الْوَالِدُ بِوَلَدِهِ: دادا بالىسىغا ئىچ ئاغرىتتى.

تَرَأَّى يَتَرَأَّى تَرَئِّيًا: ئايان بولدى، روشەن كۆرۈندى، كۆز ئالدىدا گەۋدىلەندى.

تَرِبَ يَتْرَبُ تَرَبًا الْمَكَانُ: جاي چاڭ باستى، توپا بېسىپ كەتتى.

تَرِبَ الشَّخْصُ: چاڭ باستى، توپا بولۇپ كەتتى، توپا يۇقتى (خەيرلىك دۇئا ئورنىدىمۇ ئىشلىتىلىدۇ).

«فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ » «حديث» : دىندار ئايالنى ئالغىن، نىكاھىڭ خەيرلىك بولىدۇ.

تِرْبٌ ج أَتْرَابٌ: رەقىب، دۈشمەن؛ تەڭتۇش، دوست، زامانداش، تەڭ دىمەتلىك.

«وَ عِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَتْرَابٌ» «قرآن» : ئۇلارنىڭ يانلىرىدا ئەرلىرىدىن غەيرىگە كۆز سالمايدىغان، ياش ـ قۇرامى ئوخشاش جۈپتىلىرى بولىدۇ.

«إِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ مَفَازًا حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا» «قرآن» : شۈبھىسىزكى، تەقۋادارلار نېمەتكە ئېرىشىدۇ. (ئۇ نېمەت) باغلار ۋە ئۈزۈملەردۇر، تەڭتۇش قىزلاردۇر.

تَرِبٌ: چاڭ باسقان، توپا يۇقۇپ قالغان.

تَرْبَاءُ: توپا، تۇپراق.

تِرْبَاسٌ: تاقاق، دەم.

تَرَبَّبَ يَتَرَبَّبُ تَرَبُّبًا الْوَلَدَ: بالىنى تەربىيىلەپ يېتىشتۈردى، تەربىيىلەپ ئۆستۈردى.

تَرَبَّبَ الْقَوْمَ: قەۋم توپلاندى.

تَرَبَّحَ يَتَرَبَّحُ تَرَبُّحًا بِهِ الشَّخْصُ: پايدا تەلەپ قىلدى.

تَرَبَّدَ يَتَرَبَّدُ تَرَبُّدًا السَّمَاءُ: ئاسمان قارا بۇلۇتلار بىلەن قاپلاندى.

تَرَبَّدَ وَجْهُهُ مِنَ الْغَضَبِ: غەزەپتىن رەڭگى ئۆچۈپ كەتتى.

تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا الأَمْرَ: كۈتتى، ساقلىدى.

«اَلَّذِيْنَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللّٰهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ» (قرآن): ئۇلار (يەنى مۇناپىقلار) سىلەرگە ھادىسە كېلىشىنى كۈتىدۇ. ئەگەر سىلەر ئاللاھنىڭ نۇسرىتىگە ئېرىشسەڭلار، ئۇلار «بىز سىلەر بىلەن بىللە ئەمەسمىدۇق؟» دېيدۇ.

«وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ» (قرآن): تالاق قىلىنغان ئاياللار ئۈچ ھەيز كۆتكۈچە ئىددەت تۇتىدۇ.

تَرَبَّصَ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ: بالا ـ قازاغا يولۇقۇشىنى كۈتتى.

تَرَبَّصَ بِالسِّلْعَةِ: يۇقىرى باھادا سېتىش ئۈچۈن مالنىڭ ئۆسۈشىنى كۈتتى.

تَرَبَّصَ بِهِ: ياخشىلىق ياكى يامانلىققا يولۇقۇشىنى كۈتتى.

تَرَبَّصَتِ الْمُطَلَّقَةُ بِنَفْسِهَا: تالاق قىلىنغان ئايال ئىددەت تۇتتى.

تَرَبَّعَ يَتَرَبَّعُ تَرَبُّعًا الشَّخْصُ فِي جُلُوسِهِ: باداشقان قۇرۇپ ئولتۇردى.

تَرَبَّعَتِ الْمَاشِيَةُ: چارۋا ئەتىيازدا ئوتلىدى.

تَرَبَّعَ الشَّخْصُ بِالْمَكَانِ: ئەتىياز ۋاقتىدا تۇردى.

تَرَبَّعَ الأَمِيرُ عَلَى الْعَرْشِ: ھاكىمىيەتنى ئىگىلىدى، ھۆكۈمرانلىق قىلدى، تەختتە ئولتۇردى.

«تَرَبَّعَ عَلَى الْعَرْشِ أَكْثَرَ مِنْ عِشْرِينَ عَامًا»: ئۇ ھۆكۈمرانلىق تەختىدە 20 يىلدىن ئارتۇقـ راق ئولتۇردى.

تَرَبَّقَ يَتَرَبَّقُ تَرَبُّقًا الشَّيْءَ: ئاستى، ئېسىپ قويدى.

تَرَبَّى يَتَرَبَّى تَرَبِّيًا الْوَلَدُ: بالا ئۆزگەندى، تەربىيىلەندى.

تُرْبَةٌ: تۇپا، تۇپراق.

تُرْبَةٌ سَوْدَاءُ: قارا تۇپا، قارا تۇپراق، چىلان تۇپراق.

تُرْبَةٌ صَفْرَاءُ: سېرىق تۇپا، سېغىز تۇپا.

تُرْبَةٌ خَصْبَةٌ: بولۇق يەر، مۇنبەت يەر.

«وَجَدَ النَّبِيُّ مُحَمَّدٌ فِي مَكَّةَ تُرْبَةً خَصْبَةً لِدَعْوَتِهِ»: پەيغەمبەر مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام مەككىدە ئۆزىنىڭ دەۋىتى ئۈچۈن مۇنبەت زېمىننى تاپتى.

«يَلْعَبُ نَوْعُ التُّرْبَةِ دَوْرًا كَبِيْرًا فِي نُمُوِّ النَّبَاتِ»: تۇپراقنىڭ سۈپىتى ئۆسۈملۈكنىڭ ئۆسۈشىدە زور رول ئوينايدۇ.

عِلْمُ التُّرْبَةِ: تۇپراقشۇناسلىق، تۇپراق ئىلمى.

تُرْبَةٌ ج تُرَبٌ: قەبرىستانلىق، زاراتگاھلىق، تۇپراق بېشى.

تَرْبَسَ يُتَرْبِسُ تَرْبَسَةً: تاقىدى، تاقاق سالدى، دەم سالدى (دەرۋازىغا).

تَرْبَوِيٌّ: مائارىپقا ئالاقىدار، مائارىپنىڭ.

مُدَرِّسٌ تَرْبَوِيٌّ: پېداگوگىكا ئوقۇتقۇچىسى.

تَرْبِيَةٌ: تەربىيىلەش، پەرۋىش قىلماق، باقماق.

تَرْبِيَةٌ خُلُقِيَّةٌ: ئەخلاقىي تەربىيە.

تَرْبِيَةٌ جِسْمَانِيَّةٌ: جىسمانىي تەربىيە.

تَرْبِيَةٌ عَقْلِيَّةٌ: ئەقلىي تەربىيە.

تَرْبِيَةُ الأَوْلَادِ: بالىلار تەربىيىسى.

اَلتَّرْبِيَةُ الْبَدَنِيَّةُ: تەنتەربىيە، تەنھەرىكەت.

«إِنَّهُ جَيِّدٌ فِي كُلِّ الْمَوَادِّ الدِّرَاسِيَّةِ مَا عَدَا التَّرْبِيَةِ الْبَدَنِيَّةِ»: ئۇ تەنھەرىكەتتىن باشقا ھەممە دەرسلەردە ياخشى.

عَدِيمُ التَّرْبِيَةِ: تەربىيىسىز، ئەدەپسىز.

قَلِيلُ التَّرْبِيَةِ: تەربىيىسىز، ئەخلاقسىز، مەدەنىـ

يەتسىز، ئەدەپسىز، قىلىقسىز، بەتقىلىق.

اَلتَّرْبِيَةُ الرِّيَاضِيَّةُ . تَرْبِيَةٌ بَدَنِيَّةٌ: تەنتەربىيە.

عِلْمُ التَّرْبِيَةِ: پېداگوگىكا.

كُلِّيَّةُ التَّرْبِيَةِ: پېداگوگىكا فاكۇلتېتى.

أُصُولُ التَّرْبِيَةِ: پېداگوگىكا ئۇسۇلى.

وِزَارَةُ التَّرْبِيَةِ: مائارىپ مىنىستىرلىكى.

تَرْبِيَةُ النَّبَاتَاتِ: ئۆسۈملۈك ئۆستۈرۈش.

تَرْبِيعٌ: دەرىجىگە كۆتۈرمەك.

تَرْبِيعٌ ج تَرَابِيعُ: كۇۋادىرات.

تَرْبِيعَةٌ ج تَرْبِيعَاتٌ: چاسا، رامكا، كاتەكچە.

تَرْبِيعِيٌّ: كۇۋادىراتلىق.

اَلْجَذْرُ التَّرْبِيعِيُّ: كۇۋادىرات يىلتىزى.

تَرَبِّيٌّ ج تَرَبِّيَةٌ: قەبرىستانلىقتا قارىغۇچى.

تَرَتَّبَ يَتَرَتَّبُ تَرَتُّبًا: رەتلەندى، ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

تَرَتَّبَ صُفُوفًا: رەتكە تىزىلدى، رەتكە تۇردى، قاتار تۇردى.

تَرَتَّبَ عَلَى كَذَا: ... غا باشلىدى.

«تَرَتَّبَ عَلَى إِهْمَالِكَ أَنْ رَسِبْتَ فِي الْإِمْتِحَانِ»: سىنىڭ بىپەرۋالىقىڭ ئىمتىھاندىن ئۆتەلمەسلىكىڭنى كەلتۈرۈپ چىقاردى.

تَرْتَرَ يُتَرْتِرُ تَرْتَرَةً: قۇرۇق پاراڭلاشتى.

تِرْتِرٌ. تِرْتِرَةٌ ج تِرْتِرَاتٌ: ئالتۇنرەڭ پار - پۇر قەغەز، كۈمۈشرەڭ پار - پۇر قەغەز.

تَرْتِيبٌ: ئورۇنلاشتۇرماق، سەرەمجانلاشتۇرماق، رەتلىمەك؛ تەرتىپ، رەت.

«لَنْ يَسْتَغْرِقَ تَرْتِيبُ مَحَاضِرِ الْإِجْتِمَاعِ كَثِيرًا مِنَ الْوَقْتِ»: يىغىن خاتىرىلىرىنى رەتلەشكە كۆپ ۋاقىت كەتمەيدۇ.

«نَجَحَ وَلَدُهُ وَكَانَ تَرْتِيبُهُ الْأَوَّلَ فِي فَصْلِهِ»: ئۇنىڭ بالىسى ئىمتىھاندىن مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتۈپ، ئۆز سىنىپىدا بىرىنچى بولدى.

«دَخَلُوا بِالتَّرْتِيبِ وَخَرَجُوا مِنْ غَيْرِ تَرْتِيبٍ»: كىرىشتە تىزىلىپ كىردى، چىقىشتا رەتسىز چىقتى.

تَرْتِيبٌ هِجَائِيٌّ: ئېلىپبە تەرتىپى، تەرتىپ.

بِتَرْتِيبٍ: تەرتىپلىك، رەتلىك، تەرتىپ بىلەن، قائىدىلىك، ئىدىتلىق.

«اَلْكُتُبُ عَلَى الرُّفُوفِ مُلَخْبَطَةٌ وَ غَيْرُ مُنْتَظِمَةٍ، قُمْ بِتَرْتِيبِهَا مِنْ فَضْلِكَ»: كىتاب جازىسىدىكى كىتابلار قالايمىقانلىشىپ كېتىپتۇ، ئۇنى رەتلىۋەتسىڭىز.

تَرْتِيبِيٌّ: تەرتىپلىك، رەتلىك.

عَدَدٌ تَرْتِيبِيٌّ: دەرىجە سان.

تَرْتِيلٌ: يېقىملىق ئاۋاز بىلەن قائىدىلىك ئوقۇش.

«كَانَ الشَّيْخُ حَسَنَ التَّرْتِيلِ لِلْقُرْآنِ»: ئۇستاز قۇرئان كەرىمنى تەجۋىد بىلەن چىرايلىق ئوقۇيتتى.

تَرْتِيلَةٌ ج تَرَاتِيلُ: خىرىستىئانلارنىڭ چېركاۋدا ئاھاڭغا سېلىپ ئوقۇيدىغان ناخشىسى.

تَرَجَ يَتْرِجُ تَرْجًا: يوشۇرۇندى، يېكىندى.

تَرِجَ يَتْرَجُ تَرَجًا الرَّجُلُ: سىرلىق بولدى.

تَرْجٌ: شىر كۆپ جاي.

تَرَجَّحَ يَتَرَجَّحُ تَرَجُّحًا الْمِيزَانُ: جىڭ بېسىپ كەتتى، ئېغىر كەلدى.

تَرَجَّحَ الرَّأْيُ: كۆز قاراش بېسىپ كەتتى، كۈچلۈك بولدى.

تَرَجَّحَتِ الْأُرْجُوحَةُ بِالْغُلَامِ: ئىلەڭگۈچ بالىنى ئىرغاڭلاتتى.

تَرَجُّلٌ: مىدىرلىماق، لىڭشىماق.

تَرَجَّلَ يَتَرَجَّلُ تَرَجُّلًا الْمُسَافِرُ: پىيادە ماڭدى.

تَرَجَّلَ الرَّاكِبُ: ماشىنىدىن چۈشتى؛ ئاتتىن چۈشتى.

رَآهُ فَتَرَجَّلَ لَهُ: ئۇنى ھۆرمەتلەش يۈزىسىدىن چۈشتى.

تَرَجَّلَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ئەركەكزەدەك بولۇۋالدى.

تَرَجَّى يَتَرَجَّى تَرَجِّيًا: ئۆتۈندى، يالۋۇردى.

«تَرَجَّاهُ أَنْ يَصْفَحَ عَنْ زَلَّتِهِ»: خاتالىقىنى كەچۈرۈشنى ئۆتۈندى.

تَرْجَرَجَ يَتَرْجَرَجُ تَرَجْرُجًا الشَّيْءُ: تىترىدى،

مىدىرلىدى، لىكشىدى، تەۋرىدى.

تَرْجَمَ يُتَرْجِمُ تَرْجَمَةً: تەرجىمە قىلدى.

تَرْجَمَ عَنْ: ئىپادىلىدى، بىلدۈردى.

تَرْجَمَ عَنْ شُعُورِهِ: ھېسسىياتىنى ئىپادىلىدى.

تَرْجَمَ لَهُ: تەرجىمىھالىنى بەردى، تەرجىمىھالىنى ئىشلىدى.

تَرْجَمَ الْكِتَابَ: كىتابنى تەرجىمە قىلدى.

«تَرْجَمَ الْعَرَبُ عَنِ الْيُونَانِيَّةِ كُتُبًا كَثِيرَةً فِي الْفَلْسَفَةِ وَالطِّبِّ» : ئەرەبلەر يۇنانچىدىن نۇرغۇنلىغان پەلسەپە ۋە تىبابەتچىلىك كىتابلىرىنى تەرجىمە قىلغان.

تَرْجَمَ عَنْ آمَالِهِ: ئارزۇسىنى ئىپادىلىدى، ئارزۇسىنى بايان قىلدى.

تَرْجَمَ الْقَرَارَ إِلَى عَمَلٍ: قارارنى ئەمەلىيەتكە ئايلاندۇردى.

«هَذِهِ الْقَصِيدَةُ مَاهِيَ إِلاَّحَدِيثُ نَفْسٍ تُتَرْجِمُ عَنْ دَخَائِلِهَا وَآلاَمِهَا وَآمَالِهَا» : بۇ قەسىدە پەقەت دەردئەلەملىرىنى ۋە ئارزۇ ـ ئارمانلىرىنى ئىپادىلەپ بېرىدىغان يۈرەك سۆزىدىن ئىبارەتتۇر.

تُرْجُمَانٌ ج تَرَاجِمُ و تَرَاجِمَةٌ: تەرجىمان، تۇگچى، تىلماچ.

«شَارَكَ التَّرَاجِمَةُ مِنَ النَّسَاطِرَةِ وَ السِّرْيَانِ فِي نَقْلِ الْفِكْرِ الْيُونَانِيِّ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ» : نېستورى ۋە سۈرىيان تەرجىمانلىرى يۇنان ئىدىئولوگىيىسىنى ئەرەبچىگە تەرجىمە قىلىشقا قاتناشتى.

تَرْجَمَةٌ: تەرجىمە قىلماق، ئىزاھلىماق، شەرھلىمەك، تەرجىمە.

تَرْجَمَةُ الْحَيَاةِ ج تَرَاجِمُ: تەرجىمىھال، تەزكىرە.

«اَلْمُعَلِّمُ هُوَ الْوَسِيطُ الْقَادِرُ عَلَى تَرْجَمَةِ أَهْدَافِ الْمَدْرَسَةِ إِلَى وَاقِعٍ فِعْلِيٍّ مَلْمُوسٍ» : مۇئەللىم مەكتەپنىڭ غايىلىرىنى كونكرېت ۋە ئەمەلىي رېئاللىققا ئايلاندۇرۇشتا قۇدرەتلىك ۋاستىدۇر.

تَرْجَمَةٌ ذَاتِيَّةٌ: تەرجىمىھال، شەخسى تەرجىمىھال، ئاپتوبىئوگرافىيە.

تَرْجَمَةٌ حَرْفِيَّةٌ: خەتمۇ خەت تەرجىمە، سۆزمۇ سۆز تەرجىمە، ئۆلۈك تەرجىمە.

تَرْجَمَةٌ تَفْسِيرِيَّةٌ: مەنەن تەرجىمە، مەزمۇنەن تەرجىمە.

تَرْجَمَةٌ آنِيَّةٌ: ئۇدۇللۇق تەرجىمە.

تَرْجَمَةٌ فَوْرِيَّةٌ: ئۇدۇللۇق تەرجىمە ، تېز تەرجىمە.

تَرْجَمَةٌ حُرَّةٌ: ئەركىن تەرجىمە.

تَرْجَمَةٌ بِتَصَرُّفٍ: ئەركىن تەرجىمە.

تَرْجِيحٌ: بىر تەرەپكە كۆپرەك ئەھمىيەت بەرمەك، بىر تەرەپنى كۈچلەندۈرمەك، يان باسماق.

تَرْجِيعٌ : قايتىلىماق، تەكرارلىماق، سازغا تەڭكەش قىلىپ ناخشا ئېيتماق، خور ئېيتماق.

تَرِحَ يَتْرَحُ تَرَحًا: قايغۇردى.

تَرَحٌ ج أَتْرَاحٌ: قايغۇ ـ ھەسرەت.

«صَدِيقِي مَنْ يُقَاسِمُنِي أَتْرَاحِي قَبْلَ أَفْرَاحِي» : دوستۇم مېنىڭ خۇشاللىقىمدىن بۇرۇن قايغۇلىرىمغا ئورتاقلاشقىنىدۇر.

تَرْحَابٌ: قارشى ئالماق، كۈتۈۋالماق.

«لَقِيتُهُ بِالْبِشْرِ وَالتَّرْحَابِ» : مەن ئۇنى خۇشاللىق بىلەن كۈتۈۋالدىم.

تَرْحَالٌ: سەپەر قىلماق، كۆچمەك، ھىجرەت قىلماق، كۆپ كۆچۈش.

«صَحِبَتْكَ السَّلاَمَةُ فِي حَلِّكَ وَتَرْحَالِكَ» : تۇرغۇنىڭدا بولسۇن يا سەپىرىڭدە بولسۇن، ساڭا سالامەتلىك يار بولسۇن.

تَرَحَّبَ يَتَرَحَّبُ تَرَحُّبًا بِهِ: قارشى ئالدى، كۈتۈۋالدى.

تَرَحَّلَ يَتَرَحَّلُ تَرَحُّلاً الْقَوْمُ: كەزدى، ئايلاندى، ساياھەت قىلدى، سەيلە قىلدى، كۆچتى.

تَرَحَّمَ تَرَحُّمًا عَلَى صَدِيقِهِ: دوستىغا ئىچى ئاغرىدى، ئۇنىڭغا دۇئا قىلدى، (كۆپرەك ئۆلگەنلەرگە قارىتا ئىشلىتىلىدۇ).

تَرْحِيبٌ: قارشى ئالماق.

خِطَابُ التَّرْحِيبِ: قارشى ئېلىش نۇتقى، قارشى ئېلىش سۆزى.

«اِسْتَقْبَلَ ضَيْفَهُ بِالتَّرْحِيبِ» : ئۇ مېھمىنىنى قىزغىن قارشى ئالدى.

تَرْجِيلٌ ج تَرَاجِيلُ: توشۇماق، كۆچۈرۈۋېتىدىك، يۆتكىمەك، كۆچمەك.

تَرَخَ يَتْرِخُ تَرْخًا: قان ئالدى.

تَرَخَّشَ يَتَرَخَّشُ تَرَخُّشًا: چۆچۈپ كەتتى، ئۈركۈپ كەتتى.

تَرَخَّصَ يَتَرَخَّصُ تَرَخُّصًا الشَّخْصُ فِي الْأَمْرِ: كەڭچىلىك بىلەن بىر تەرەپ قىلدى، سەل قارىدى.

تَرَخَّصَ لَهُ: ئۇنىڭغا رۇخسەت بەردى.

تَرَخَّصَ فِي حَقِّهِ: ئۇنىڭغا سەل قارىدى، كۆڭۈل بۆلمىدى، ئەھمىيەت بەرمىدى.

تَرَخَّصَ الشَّخْصُ: ئىجازەت سورىدى، رۇخسەت سورىدى.

تَرْدَادٌ: تەكرارلىماق، ياندۇرماق، قايتا ـ قايتا زىيارەت قىلماق.

تَرَدَّأَ يَتَرَدَّأُ تَرَدُّءًا: يامانلاشتى، ناچارلاشتى.

تَرَدَّدَ يَتَرَدَّدُ تَرَدُّدًا فِي الْجَوَابِ: ئۆزىنى قاچۇردى، ئارىسالدى بولدى، ئىككىلەندى.

لَا تَتَرَدَّدْ فِي طَرْحِ الْأَسْئِلَةِ الَّتِي تَبْدُو لَكَ»: مەسىلە بولسا ئىككىلەنمەي ئوتتۇرىغا قوي.

تَرَدَّدَ فِي الْأَمْرِ: شەكلەندى، بىر قارارغا كېلەلمەدى، ئارىسالدى بولدى.

تَرَدَّدَ فِي كَلَامٍ: تىل چاينىدى، دۇدۇقلىدى.

تَرَدَّدَ إِلَى الْمَكَانِ: كېلىپ تۇردى، دائىم بېرىپ تۇردى.

«تَرَدَّدَ إِسْمُهُ عَلَى الشِّفَاهِ»: ئۇنىڭ ئىسمى ئېغىزدىن ـ ئېغىزغا كۆچۈپ يۈردى.

«كُنْتُ أَتَرَدَّدُ إِلَيْهِ فِي الْأَيَّامِ الْمَاضِيَةِ»: ئۆتكەن كۈنلەردە ئۇنىڭغا كېلىپ تۇراتتىم.

تَرَدَّدَ إِلَى مَجْلِسِ الْعِلْمِ: ئىلىم سورۇنلىرىغا كېلىپ تۇردى.

تَرَدَّدَ عَلَى الْأَلْسِنَةِ: بەس ـ مۇنازىرە، دە ـ تالاش نۇقتىسى بولدى.

تَرَدُّدٌ: ئىككىلەنمەك، ئارىسالدا بولماق، رەت قىلماق، باش تارتماق.

لَاتَكُنْ دَائِمَ التَّرَدُّدِ: ئىككىلىنىپ يۈرۈۋەرمە.

تَرَدَّى يَتَرَدَّى تَرَدِّيًا: چۈشۈپ كەتتى.

«وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى» «قرآن»: ئۇ (دوزاخقا) تاشلانغان چاغدا، ئۇنىڭ مېلى ھېچ نەرسىگە ئەسقاتمايدۇ.

تَرَدَّى فِي الْإِثْمِ: گۇناھ ئۆتكۈزدى.

تَرَدَّى مِنَ الْجَبَلِ: تاغدىن چۈشۈپ كەتتى.

تَرَدَّى فِي الْهُوَّةِ: ھاڭغا چۈشۈپ كەتتى.

تَرِدٌ: چوڭقۇر ئويلىماق، باش قاتۇرماق، پىكىر يۈرگۈزمەك، مۇلاھىزە قىلماق.

تَرَّ يَتُرُّ و يَتِرُّ تَرَارَةً الرَّجُلُ: سەمىرىدى.

تَرَّ يَتُرُّ و يَتِرُّ تَرًّا و تُرُورًا الْعَظْمُ: سۆڭەك ئاجراپ كەتتى، سۇندى.

تُرٌّ: يىلتىز، تومۇر، ئاساس.

تَرَّاعٌ: دەرۋازىۋەن.

تَرَّاسٌ ج تَرَّاسَةٌ: قالقان ياسىغۇچى، قالقانچى.

تَرَّبَ يُتَرِّبُ تَتْرِيبًا الشَّيْءَ: چاڭ ـ توزانغا كۆمۈۋەتتى.

تَرَّبَ الْمَكَانَ: جايىغا توپا تۆكتى.

تَرَّحَ يُتَرِّحُ تَتْرِيحًا ـ هُ الْهَمُّ: غەم ئۇنى قايغۇغا سالدى.

تَرَّسَ يُتَرِّسُ تَتْرِيسًا: قالقان بەردى.

تَرَّسَ الشَّخْصُ: قالقان ۋە دۇبۇلغا بىلەن قوغىدىدى.

تَرَّصَ يُتَرِّصُ تَتْرِيصًا الْمِيزَانَ: تارازىنى تەڭپۇڭلاشتۇردى.

تَرَّقَ يُتَرِّقُ تَتْرِيقًا: ھەددىدىن ئاشتى، بىشەملىك قىلدى.

تَرَّقَ الشَّخْصُ: باياشات قىلىۋەتتى، ھۇزۇر ـ ھالاۋەتكە چۆمدۈردى.

تُرَّهَةٌ ج تُرَّهَاتٌ: قۇرۇق گەپ، بىكار گەپ؛ ئاسارەت؛ كىچىك ئىش، ئەرزىمەس ئىش.

«جَاءَ مَقَالُهُ حَافِلًا بِالْأَبَاطِيلِ وَالتُّرَّهَاتِ»: ئۇنىڭ ماقالىسى يالغان ـ ياۋىداق ياراماس نەرسىلەر بىلەن تولۇپ تاشقان.

تَرَزَ يَتْرِزُ تَرْزًا و تُرُوزًا الشَّيْءُ: قۇرۇدى، قاتتى، چىڭىدى.

تَرَزَ يَتْرِزُ تَرْزًا: يىقىتتى، بىسىۋالدى، باستى.

تَرِزَ يَتْرَزُ تَرَزًا: ۋاپات بولدى، قورسىقى ئاچتى.

تَرِزَ الْمَاءُ: سۇ مۇز تۇتتى.

تَرِزَ اللَّحْمُ: گۆش قېتىپ قالدى.

تَرَزَّنَ يَتَرَزَّنُ تَرَزُّنًا فِي الْأَمْرِ: ئېغىر - بېسىق بولدى، سالماق بولدى، ئېھتىياتچان بولدى.

تُرْسٌ ج أَتْرَاسٌ و تِرَاسٌ و تُرُوسٌ و تِرَسَةٌ: قالقان، دۇبۇلغا.

كَانَ الْفَارِسُ يَحْمِلُ الرُّمْحَ وَالتُّرْسَ: چەۋەنداز نەيزە ۋە قالقاننى كۆتۈرۈۋالاتتى.

سَمَكُ التُّرْسِ: بىر خىل دېڭىز بېلىقى، قالقان بېلىقى.

تَرَسٌ: ئالقانات، لۆكچەك، ساياق.

تُرْسَانَةٌ: قورال - ياراغ ئىسكىلاتى؛ كېمىسازلىق زاۋۇتى.

تِرْسَةٌ ج تِرْسَاتٌ: دېڭىز تاشپاقىسى.

تَرَسَّبَ يَتَرَسَّبُ تَرَسُّبًا الْمَوَادُّ الْمُعَلَّقَةُ فِي الْمِيَاهِ أَوِ الْهَوَاءِ أَوْنَحْوِهِمَا: سۇ ياكى ھاۋادا چۆكۈپ قالغان ماددىلار تىندى، چۆكتى.

تَرَسَّخَ يَتَرَسَّخُ تَرَسُّخًا الشَّيْءُ: پۇختا بولدى، مۇستەھكەم بولدى، يىلتىز تارتتى.

تَرَسَّلَ يَتَرَسَّلُ تَرَسُّلاً الْقَارِئُ فِي قِرَاءَتِهِ: قارى ئالدىرىماي تەمكىن ئوقۇدى.

تَرَسَّلَ الْكَاتِبُ: يازغۇچى قاپىيىسىز ئۇدۇل سۆزلەۋەردى.

تَرَسَّمَ يَتَرَسَّمُ تَرَسُّمًا: چېرتيوژ سىزدى، خەرىتە سىزدى، سخېما سىزدى.

تَرَسَّمَ الْمَنْزِلَ: ئۆينىڭ خەرىتىسىنى سىزدى.

تَرَسَّمَ خُطَاهُ: ئۇنىڭ ئىزىدىن ماڭدى، ئۇنىڭغا ئەگەشتى.

تَرَسَّمَ الْقَوَاعِدَ: تەرتىپكە رىئايە قىلدى، پرىنسىپقا رىئايە قىلدى.

تَرَسَّمَ الْآثَارَ: ئىزىغا چۈشتى، ئىز قوغلىدى، پېيىگە چۈشتى.

تَرَسَّمَ خُطَّةً: پىلان تۈزدى.

تَرَشْرَشَ يَتَرَشْرَشُ تَرَشْرُشًا الْمَاءُ: سۇ ئاقتى.

تَرِشَ يَتْرَشُ تَرَشًا: بىر قىسمىلا بولۇپ قالدى، تەبىئىتى بۇزۇلدى.

تَرِشٌ: يوچۇن ئادەم، بىر قىسمىلا ئادەم.

تَرَشَّحَ يَتَرَشَّحُ تَرَشُّحًا لِمَنْصَبٍ: نامزاتلىققا كۆرسىتىلدى.

تَرَشَّحَ الشَّخْصُ لِوَظِيفَةٍ: ئەمەلگە قويۇشقا كۆرسىتىلدى.

تَرَشَّحَ الْمَاءُ: سۇ سىرغىپ چىقتى، تەپچىرەپ چىقتى.

تَرَشَّحَ فِي الْاِنْتِخَابَاتِ: سايلامدا نامزاتلىققا كۆرسىتىلدى.

تَرَشَّحَ الشَّيْءُ: تەپچىرىدى، سىرغىدى، ئاقتى.

تَرَشَّشَ يَتَرَشَّشُ تَرَشُّشًا السَّائِلُ: سۇيۇقلۇق چېچىلدى، يامرىدى.

تَرَشَّفَ يَتَرَشَّفُ تَرَشُّفًا الْمَاءَ وَ نَحْوَهُ: سۇنى سۈمۈردى، ئوتلىدى.

تَرْشِيحٌ: نامزاتلىققا كۆرسەتمەك.

«تَرَاجَعَ عَنْ تَرْشِيحِ نَفْسِهِ»: ئۆزىنى نامزاتلىققا كۆرسىتىشتىن ۋاز كەچتى.

تَرْشِيحٌ لِمَنْصَبٍ: نامزات قىلىپ كۆرسەتمەك.

بِطَاقَةُ تَرْشِيحٍ: سايلام بېلىتى.

سَحَبَ تَرْشِيحَهُ: ئۇنىڭ نامزاتلىقىنى ئېلىپ تاشلىدى.

تَرْشِيدٌ: يېتەكلىمەك.

تَرْشِيدُ الْإِنْفَاقِ: تېجەشلىك بولۇش، ئىقتىسادچىل بولۇش؛ تەربىيە بېرىش.

تَرْشِيدُ الْإِسْتِهْلَاكِ: تېجەشلىك بولۇش، ئىقتىسادچىل بولۇش.

تَرُصَ يَتْرُصُ تَرَاصَةَ الشَّيْءُ: توغرىلاندى، تۈزەلدى، ئوڭشالدى.

تَرَصَّدَ يَتَرَصَّدُ تَرَصُّدًا لَهُ: كۆزەتتى، مارلىدى.

تَرْصِيدُ الدَّفَاتِرِ: ھېسابنى بوغماق.

تَرَضْرَضَ يَتَرَضْرَضُ تَرَضْرُضًا: پاچاقلىنىپ كەتتى، سۇندى، يەنچىلدى، پارە - پارە بولۇپ كەتتى، داۋالاندۇردى، لىغشىدى.

تَرَضَّخَ يَتَرَضَّخُ تَرَضُّخًا الْخُبْزَ: نانىنى سۇندۇرۇپ يېدى، نانىنى پارچىلاپ يېدى.

تَرَضَّضَ يَتَرَضَّضُ تَرَضُّضًا: سۇندى، يەنچىلدى،

تَرِزَ يَتْرَزُ تَرَزًا: ۋاپات بولدى، قورسىقى ئاچتى.

تَرِزَ الْمَاءُ: سۇ مۇز تۇتتى.

تَرِزَ اللَّحْمُ: گۆش قېتىپ قالدى.

تَرَزَّنَ يَتَرَزَّنُ تَرَزُّنًا فِي الْأَمْرِ: ئېغىر - بېسىق بولدى، سالماق بولدى، ئېهتىياتچان بولدى.

تُرْسٌ ج أَتْرَاسٌ و تِرَاسٌ و تُرُوسٌ و تِرَسَةٌ: قالقان، دۇبۇلغا.

كَانَ الْفَارِسُ يَحْمِلُ الرُّمْحَ وَالتُّرْسَ: چەۋەنداز نەيزە ۋە قالقاننى كۆتۈرۈۋالاتتى.

سَمَكُ التُّرْسِ: بىر خىل دېڭىز بېلىقى، قالقان بېلىقى.

تَرَسٌ: ئالىقانات، لوكچەك، ساياق.

تُرْسَانَةٌ: قورال - ياراغ ئىسكىلاتى؛ كېمىسازلىق زاۋۇتى.

تِرْسَةٌ ج تِرْسَاتٌ: دېڭىز تاشپاقىسى.

تَرَسَّبَ يَتَرَسَّبُ تَرَسُّبًا الْمَوَادُّ الْمُعَلَّقَةُ فِي الْمِيَاهِ أَوِ الْهَوَاءِ أَوْنَحْوِهِمَا: سۇ ياكى هاۋادا چۆكۈپ قالغان ماددىلار تىندى، چۆكتى.

تَرَسَّخَ يَتَرَسَّخُ تَرَسُّخًا الشَّيْءُ: پۇختا بولدى، مۇستەهكەم بولدى، يىلتىز تارتتى.

تَرَسَّلَ يَتَرَسَّلُ تَرَسُّلاً الْقَارِئُ فِي قِرَاءَتِهِ: قارى ئالدىرىماي تەمكىن ئوقۇدى.

تَرَسَّلَ الْكَاتِبُ: يازغۇچى قاپىيىسىز ئۇدۇل سۆزلەۋەردى.

تَرَسَّمَ يَتَرَسَّمُ تَرَسُّمًا: چېرتيوژ سىزدى، خەرىتە سىزدى، سخېما سىزدى.

تَرَسَّمَ الْمَنْزِلَ: ئۆينىڭ خەرىتىسىنى سىزدى.

تَرَسَّمَ خُطَاهُ: ئۇنىڭ ئىزىدىن ماڭدى، ئۇنىڭغا ئەگەشتى.

تَرَسَّمَ الْقَوَاعِدَ: تەرتىپكە رىئايە قىلدى، پرىنسىپقا رىئايە قىلدى.

تَرَسَّمَ الْآثَارَ: ئىزىغا چۈشتى، ئىز قوغلىدى، پېيىگە چۈشتى.

تَرَسَّمَ خُطَّةً: پىلان تۈزدى.

تَرَشْرَشَ يَتَرَشْرَشُ تَرَشْرُشًا الْمَاءُ: سۇ ئاقتى.

تَرِشَ يَتْرَشُ تَرَشًا: بىر قىسمىلا بولۇپ قالدى، ئەبىئەتتى بۇزۇلدى.

تَرِشٌ: يوچۇن ئادەم، بىر قىسمىلا ئادەم.

تَرَشَّحَ يَتَرَشَّحُ تَرَشُّحًا لِمَنْصَبٍ: نامزاتلىققا كۆرسىتىلدى.

تَرَشَّحَ الشَّخْصُ لِوَظِيفَةٍ: ئەمەلگە قويۇشقا كۆرسىتىلدى.

تَرَشَّحَ الْمَاءُ: سۇ سىرغىپ چىقتى، تەپچىرەپ چىقتى.

تَرَشَّحَ فِي الْإِنْتِخَابَاتِ: سايلامدا نامزاتلىققا كۆرسىتىلدى.

تَرَشَّحَ الشَّيْءُ: تەپچىرىدى، سىرغىدى، ئاقتى.

تَرَشَّشَ يَتَرَشَّشُ تَرَشُّشًا السَّائِلُ: سۇيۇقلۇق چېچىلدى، يامرىدى.

تَرَشَّفَ يَتَرَشَّفُ تَرَشُّفًا الْمَاءَ وَ نَحْوَهُ: سۇنى سۈمۈردى، ئوتلىدى.

تَرْشِيحٌ: نامزاتلىققا كۆرسەتمەك.

«تَرَاجَعَ عَنْ تَرْشِيحِ نَفْسِهِ»: ئۆزىنى نامزاتلىققا كۆرسىتىشتىن ۋاز كەچتى.

تَرْشِيحٌ لِمَنْصَبٍ: نامزات قىلىپ كۆرسەتمەك.

بِطَاقَةُ تَرْشِيحٍ: سايلام بېلىتى.

سَحَبَ تَرْشِيحَهُ: ئۇنىڭ نامزاتلىقىنى ئېلىپ تاشلىدى.

تَرْشِيدٌ: يېتەكلىمەك.

تَرْشِيدُ الْإِنْفَاقِ: تېجەشلىك بولۇش، ئىقتىسادچىل بولۇش؛ تەربىيە بېرىش.

تَرْشِيدُ الْإِسْتِهْلَاكِ: تېجەشلىك بولۇش، ئىقتىسادچىل بولۇش.

تَرَصَ يَتْرُصُ تَرَاصَةً الشَّيْءُ: توغرىلاندى، تۈزەلدى، ئوڭشالدى.

تَرَصَّدَ يَتَرَصَّدُ تَرَصُّدًا لَهُ: كۆزەتتى، مارىلىدى.

تَرْصِيدُ الدَّفَاتِرِ: هېسابنى بوغماق.

تَرَضْرَضَ يَتَرَضْرَضُ تَرَضْرُضًا: پاچاقلىنىپ كەتتى، سۇندى، يەنچىلدى، پارە - پارە بولۇپ كەتتى، داۋالاندۇردى، لىخشىدى.

تَرَضَّخَ يَتَرَضَّخُ تَرَضُّخًا الْخُبْزَ: ناننى سۇندۇرۇپ يېدى، ناننى پارچىلاپ يېدى.

تَرَضَّضَ يَتَرَضَّضُ تَرَضُّضًا: سۇندى، يەنچىلدى،

دى، خەير خاھلىق قىلدى، ھېسداشلىق قىلدى.

تَرَقَّقَ يَتَرَقَّقُ تَرَقُّقًا: سۇركىدى، سۇرتتى، يۇدى.

تَرْقُوَةٌ ج تَرَاقٍ وَتَرَائِقُ: ئوخرەك سۆڭىكى.

بَلَغَتْ رُوْحُهُ التَّرَاقِي: ئۆلەي دەپ قالدى؛ سەكراتقا چۈشۈپ قالدى، ھالاكەتكە يۈزلەندى.

تَرَقَّطَ يَتَرَقَّطُ تَرَقُّطًا: چەل بولدى، داغ چۈشتى.

تَرَقَّى يَتَرَقَّى تَرَقِّيًا: ئۆرلىدى، يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ تەرەققىي قىلدى، ئالغا ئىلگىرىلىدى، ئالغا باستى، ئۆستى.

تَرَقَّى فِي الْعِلْمِ: بىلىمدە ئىلگىرىلىدى.

تَرَقٍّ: ئىلگىرىلىمەك.

تَرْقِيَةٌ: ئۆستۈرمەك، ئىلگىرىلەتمەك، تەرەققىي قىلدۇرماق.

تَرْقِيَةُ الْكَمِّيَّةِ: دەرىجىسىگە كۆتۈرمەك، مىقدارنى ئاشۇرماق.

تَرْقِيَةٌ بِالْإِخْتِبَارِ: ئىمتىھان ئارقىلىق ئۆستۈرۈش، سىناش ئارقىلىق ئۆستۈرۈش.

«نَالَ الْمُوَظَّفُ تَرْقِيَةً بِالْإِخْتِبَارِ لِكَفَاءَتِهِ»: خىزمەتچى لاياقەتلىك بولغانلىقى ئۈچۈن سىناش ئارقىلىق ئۆستۈرۈلدى.

تَرْقِيدٌ: تىنچلاندۇرماق، ئۇخلاتماق.

وَقْتُ التَّرْقِيدِ: ئۇخلاش ۋاقتى، ئارام ئېلىش ۋاقتى.

تَرْقِيدُ النَّبَاتِ: كۆمۈلگەن قەلەمچە، شاخ باستۇرۇپ كۆپەيتىش ئۇسۇلى.

تَرْقِيدُ الْبَيْضِ: تۇخۇم باسماق.

تَرْقِيعٌ: ياسىماق، تۈزىمەك.

تَرْقِيعُ الثِّيَابِ: كىيىم ياماش.

تَرْقِيعُ الْجُرُوحِ: تېرە يۆتكەش ئوپېراتسىيىسى.

جِرَاحَةٌ تَرْقِيعِيَّةٌ: ھۆسن تۈزەش تاشقى كېسەللەر بۆلۈمى.

تَرْقِيمٌ: بەلگە قويۇش، نومۇر قويۇش.

عَلَامَةُ التَّرْقِيمِ: تىنىش بەلگىلىرى.

نِظَامُ التَّرْقِيمِ: ھېسابلاش قائىدىلىرى.

تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا وَتِرْكَانًا: ۋاز كەچتى، تاشلىۋەتتى، چۆرۈۋەتتى، كۆز يۇمدى، قول ئۈزدى، قالدۇردى.

«لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ»

«قرآن»: ئاتا ـ ئانىسى ۋە تۇغقانلىرى قالدۇرغان مىراستا (يەنى مېيىتنىڭ تەرەكىسىدە) ئەرلەرنىڭ ھەسسىسى بار.

تَرَكَ الْمَيِّتُ مَالًا: ئۆلگەن ئادەم مال ـ مۈلۈك قالدۇردى، مىراس قالدۇردى.

تَرَكَ إِرْثًا: مىراس قالدۇردى.

تَرَكَهُ يَفْعَلُ: رۇخسەت قىلدى، ئىجازەت قىلدى، قىلىشقا قويۇۋەتتى.

تَرَكَهُ وَ شَأْنَهُ: يول قويدى، مەيلىگە قويۇپ بەردى.

تَرَكَهُ عَلَى حَالِهِ: ئۆز پېتىچە قويدى، ئۆز پېتىچە قالدۇردى.

تَرَكَ الْحَبْلَ عَلَى الْغَارِبِ: مەيلىگە قويۇۋەتتى، بولۇشىغا قويۇۋەتتى.

تَرَكَ الْبَابَ مَفْتُوحًا: ئىشىكنى ئوچۇق قويدى.

تَرَكَ لَهُ الْخِيَارَ: ئىختىيارىغا قويدى، ئۆز مەيلىگە قويدى.

تَرَكَ عَمَلَهُ: ئىشنى تاشلىۋەتتى، ئىشنى تەرك ئەتتى.

«تَرَكَ الْعَمَلَ مُوَقَّتًا»: ۋاقىتلىق ئىشنى تاشلىدى.

تَرَكَ الشَّخْصَ: كىشىنى ئۆز مەيلىگە قويدى، كىشىنى يالغۇز قويدى.

«لَا تَتْرُكُ الْحَرْبُ لَنَا سِوَى الْخَرَابِ»: ئۇرۇش بىزگە ۋەيرانچىلىقتىن باشقىنى قالدۇرمايدۇ.

«لَا تَتْرُكِ الْمَشَاكِلَ تَتَرَاكَمُ»: قىيىن مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا ھەل قىلماي يىغىپ قويمىغىن.

«أُتْرُكْنِي أُفَكِّرْ قَلِيلًا ثُمَّ أُجِيبُكَ»: مېنى ئازراق ئويلىنىۋېلىشقا قويغىن، ئاندىن ساڭا جاۋاب بېرەي.

تَرْكٌ: قويماق، تەرك ئەتمەك، قالدۇرماق، تاشلىماق.

تُرْكٌ ج أَتْرَاكٌ. تُرْكِيٌّ: تۈرك.

تَرِكَةٌ. تِرْكَةٌ ج تَرِكَاتُ الْمُتَوَفَّى: ۋاپات بولغان ئادەم قالدۇرۇپ كەتكەن مىراس، تەرەكە.

«خَلَّفَ الْإِسْتِعْمَارُ تِرْكَةً ثَقِيلَةً مِنَ الْفَسَادِ وَالْفِرْقَةِ» : مۇستەملىكىچىلىك پەتنە ـ پاسات ۋە تەپرىقىچىلىكتىن ئىبارەت ئېغىر يۈكنى قالدۇردى.

تَرَكَّبَ يَتَرَكَّبُ تَرَكُّبًا الشَّيْءُ مِنْ كَذَا وَ كَذَا: تەركىب تاپتى، قۇراشتۇرۇلدى.

تَرَكَّزَ يَتَرَكَّزُ تَرَكُّزًا ـ تِ هَذِهِ الْفِكْرَةُ فِي الْعُقُولِ: بۇ قاراش دىللاردا ئورناشتى.

تَرْكِيبٌ: ياسىماق، قۇراشتۇرماق، قۇرماق.

تَرْكِيبُ تِلْفُونٍ: تېلېفون قۇراشتۇرۇش.

دَوَاءُ تَرْكِيبٍ: تەييارلانغان دورا.

عِلْمُ التَّرْكِيبِ: گىراماتىكا (نەھۋى ئىلمى).

لُعْبَةُ تَرْكِيبٍ: قۇراشتۇرۇش ئويۇنى.

تَرْكِيبُ الذَّرَّةِ: ئاتومنىڭ قۇرۇلمىسى، ئاتومنىڭ تەركىب تېپىشى.

تَرْكِيبُ الْجِسْمِ: بەدەننىڭ تۈزۈلىشى.

تَرْكِيزٌ: مەركەزلەشتۈرمەك، يىغماق، توپلىماق.

تَرَمَّزَ يَتَرَمَّزُ تَرَمُّزًا: ھەرىكەتلەندى، داۋالغۇدى، تەييارلاندى، تەييارلىق قىلدى.

تَرَمَّقَ يَتَرَمَّقُ تَرَمُّقًا الشَّرَابَ: شارابنى ئوتلاپ ئىچتى، ئاز ـ ئازدىن ئىچتى.

تَرَمَّلَ يَتَرَمَّلُ تَرَمُّلًا ـ تِ الْمَرْأَةُ: ئايالنىڭ ئېرى ئۆلۈپ كەتتى، تۇل بولۇپ قالدى.

تَرَمُّلٌ : تۇل ئۆتمەك، تۇل ياشىماق.

تَرَمَّمَ يَتَرَمَّمُ تَرَمُّمًا الشَّيْءَ: رېمونت قىلدى، ئىسلاھ قىلدى، تۈزىدى، ئوڭشىدى.

تَرْمِيدٌ: كۆيدۈرۈپ كۈل قىلىۋېتىش.

تَرْمِيدُ الْمَوْتَى: جەسەت كۆيدۈرۈش.

تَرْمِيمَاتٌ: رېمونت ئىشلىرى، رېمونتچىلىق.

تَرَنَّحَ يَتَرَنَّحُ تَرَنُّحًا الشَّخْصُ: دەلدەڭشىدى، سەنتۈرۈلدى.

تَرَنَّحَ بِالْمَكَانِ: ئۇزاق مۇددەت تۇردى، ئۇزاق مۇددەت ياشىدى.

تَرَنَّحَ مِنَ التَّعَبِ: چارچاپ دەلدەڭشىپ كەتتى.

تَرَنَّحَ مِنَ النُّعَاسِ: مۈگدەپ دەلدەڭشىپ كەتتى.

تَرَنَّحَ زَهْوًا وَتِيهًا: كۆرەڭلىدى، غادىيىۋالدى.

تَرَنَّمَ يَتَرَنَّمُ تَرَنُّمًا: ناخشا ئېيتتى، غەزەل توۋلىدى.

تَرْنِيمَةٌ ج تَرَانِيمُ و تَرْنِيمَاتٌ: يېنىك ناخشا، مەدھىيە ناخشا.

تَرْنِيمَةٌ دِينِيَّةٌ: دىنىي ناخشا (خرىستىئانلارنىڭ)

«تُعْجِبُنِي هَذِهِ التَّرَانِيمُ الشَّجِينَةُ» : بۇ مۇڭلۇق ناخشا ماڭا يارايدۇ.

تَرِهَ يَتْرَهُ تَرَهًا: لاغايلاپ يۈردى، بىكار يۈردى، ئويناپ يۈردى.

تَرَهَّبَ يَتَرَهَّبُ تَرَهُّبًا الرَّاهِبُ: راھىب ئىستىقامەت قىلدى، پۈتۈنلەي ئىبادەتكە بېرىلدى.

تَرَهَّبَ الرَّجُلُ: ئىبادەتكە بېرىلدى، ئىبادەت قىلدى، راھىب بولدى.

تَرَهَّبَتِ الْمَرْأَةُ: راھىبە بولدى.

تَرَهَّفَ يَتَرَهَّفُ تَرَهُّفًا: بوزەك بولدى.

تَرَهَّلَ يَتَرَهَّلُ تَرَهُّلًا الشَّخْصُ: بوشاشتى.

تَرَهُّلٌ: بوشاشماق.

تَرَهْوَنَ يَتَرَهْوَنُ تَرَهْوُنًا الْحِصَانُ: ئات يورغىلاپ ماڭدى، سوكۇلدىدى.

تَرَوْبُصٌ: تۇن سەيلىسى كېسىلى (ئۇيقۇلۇق ھالەتتە مېڭىپ كېتىش).

تَرَوَّحَ يَتَرَوَّحُ تَرَوُّحًا بِالْمِرْوَحَةِ: يەلپۈگۈچ بىلەن يەلپۈدى.

تَرَوَّحَ الْمَاءُ: سۇ سېسىپ قالدى؛ پۇراپ قالدى.

تَرَوَّقَ يَتَرَوَّقُ تَرَوُّقًا: ئەتىگەنلىك تاماق يېدى.

تَرَوَّمَ يَتَرَوَّمُ تَرَوُّمًا بِهِ: زاڭلىق قىلدى، مازاق قىلدى، كۈلدى.

تَرَوَّى يَتَرَوَّى تَرَوِّيًا فِي الْأَمْرِ: چوڭقۇر پىكىر قىلدى، تەپەككۇر قىلدى.

«تَرَوَّى مِنَ الْمَاءِ» : سۇغا قاندى.

تَرَوَّى الْحَدِيثَ: ھەدىس رىۋايەت قىلدى.

تَرَوٍّ: چوڭقۇر ئويلانماق، تەپەككۇر قىلماق، پىكىر قىلماق، پىكىر يۈرگۈزمەك.

تَرْوِيَةٌ: سۇغارماق.

يَوْمُ التَّرْوِيَةِ: زۇلھەججىنىڭ 8 ـ كۈنى.

تَرْوِيجٌ: ساتماق، يايماق، راۋاجلاندۇرماق، ئاۋات قىلماق، ئاقتۇرماق.

تَرْوِيحُ الْقَلْبِ: كۆڭۈل ئارامى، كۆڭۈل ئازادىلىكى.

تَرْوِيحَةٌ ج تَرْوِيحَاتٌ: تەراۋىھ، تەراۋىھ نامىزى.

تَرْوِيقَةٌ: ناشتا، ئەتىگەنلىك تاماق.

تِرْيَاقٌ: زەھەر قايتۇرىدىغان دورا.

تِرْيَاقٌ فَارُوقِيٌّ: ئىشەنچلىك زەھەر قايتۇرىدىغان دورا، ئۈتكۈر تىرياق.

«بَعْضُ السَّمِّ تِرْيَاقٌ لِبَعْضٍ»: بەزى زەھەرلەر بەزى زەھەرلەرگە قارشى شىپالىق دورىدۇر، زەھەر زەھەرنى ئالار.

تَرِيبَةٌ ج تَرَائِبُ: كۆكرەك، تۆش سۆڭىكى، قوۋۇرغا سۆڭىكى.

«فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ خُلِقَ مِنْ مَاءٍ دَافِقٍ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ» (قرآن): ئىنسان نېمىدىن يارىتىلغانلىقىغا قارىسۇن، ئۇ ئېتىلىپ چىققۇچى مەنىدىن يارىتىلدى، ئۇ مەنى ئۇمۇرتقا بىلەن قوۋۇرغا سۆڭەكلىرىنىڭ ئارىسىدىن چىقىدۇ.

تَرِيجٌ: ساغلام؛ تېمەن، كۈچلۈك.

تَرِيجَةٌ مِنَ الرِّيَاحِ: قاتتىق شامال.

تَرِيمٌ: ئۇخشالغان.

تَرِيقَةٌ: كايىماق، ئەيىبلىمەك، تاپا ـ تەنە قىلماق.

تَرِيكَةٌ: قېرى قىز، ئولتۇرۇپ قالغان قىز.

تَرَيَّبَ يَتَرَيَّبُ تَرَيُّبًا بِهِ: گۇمانلاندى، خەۋپسىرىدى.

تَرَيَّثَ يَتَرَيَّثُ تَرَيُّثًا عَلَيَّ خَبَرُكَ: سېنىڭ خەۋىرىڭ ماڭا كېچىكىپ كەلدى، كېچىكىپ يەتتى.

تَرَيَّشَ يَتَرَيَّشُ تَرَيُّشًا الشَّخْصُ: ھالى ياخشىلاندى، ۋە ياخشىلانغانلىقى كۆرۈلدى.

تَرَيَّضَ يَتَرَيَّضُ تَرَيُّضًا الشَّخْصُ: سەيلە قىلدى، ئايلاندى.

تَرَيَّضَ عَلَى الْجَلِيدِ: مۇز تېيىلدى.

تَرَيَّقَ يَتَرَيَّقُ تَرَيُّقًا: يېزىغا باردى.

تَرَيَّقَ يَتَرَيَّقُ تَرَيُّقًا الطَّعَامَ أَوِ الْمَاءَ: ئاچ قورساققا يېدى ياكى ئىچتى.

تَرَيُّقُ السَّرَابِ: تومۇز ۋىلىلدىدى.

تَرَيَّهَ يَتَرَيَّهُ تَرَيُّهًا السَّرَابُ: تومۇز ۋىلىلدىدى، تومۇز داۋالغۇدى، ئالۋۇن پىلىلدىدى.

تَزَاجَرَ يَتَزَاجَرُ تَزَاجُرًا الْقَوْمُ عَنِ الشَّرِّ: بىر ـ بىرىنى يامانلىقتىن توسۇشتى.

تَزَاجَرُوا عَنِ الْمُنْكَرِ وَ نَحْوِهِ: بىر ـ بىرىنى توسۇشتى.

تَزَاحَمَ يَتَزَاحَمُ تَزَاحُمًا الْقَوْمُ: بىر ـ بىرىنى قىستاشتى.

تَزَاحُمٌ: قىستاشماق، قىستاڭچىلىق.

«يَتَزَاحَمُ الرُّكَّابُ فِي عَرَبَاتِ الْقِطَارِ»: پويىز ۋاگونلىرىدا يولۇچىلار قىستىلى ـ قىستاڭ بولۇپ كېتىدۇ.

تَزَاحُمُ الرُّكَّابِ: يولۇچىلارنىڭ قىستاڭچىلىقى.

تَزَامَلَ يَتَزَامَلُ تَزَامُلًا الرَّجُلَانِ: ھەمراھ بولۇشتى، يولداش بولۇشتى.

تَزَامَنَ يَتَزَامَنُ تَزَامُنًا الشَّيْئَانِ: بىر ۋاقىتتا توغرا كېلىپ قالدى.

«تَزَامَنَ وُصُولُ الطَّائِرَتَيْنِ»: ئىككى ئايروپىلاننىڭ يېتىپ كېلىش ۋاقتى بىر ۋاقىتقا توغرا كېلىپ قالدى.

تَزَامُنِيٌّ: ۋاقىتلىق.

دِرَاسَةٌ تَزَامُنِيَّةٌ: ۋاقىتلىق ئۆگىنىش، ۋاقىت بەلگىلەپ ئۆگىنىش.

تَزَاوَجَ يَتَزَاوَجُ تَزَاوُجًا: توي قىلىشتى، ئېلىپ تېگىشتى، جۈپلەشتى.

تَزَاوَجَ أَفْرَادُ الْأُسْرَتَيْنِ: ئىككى ئائىلە كىشىلىرى قۇدا ـ باجا بولۇشتى.

تَزَاوَجَتِ الْكَلِمَتَانِ: ئىككى سۆز جۈپلەشتى.

تَزَاوَرَ يَتَزَاوَرُ تَزَاوُرًا النَّاسُ: ئۆزئارا زىيارەت قىلىشتى.

«وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ» (قرآن): كۈن چىققان چاغدا، كۈننىڭ ئۇلارنىڭ غارىنىڭ ئوڭ تەرىپىگە

ئۆتۈپ كەتكەنلىكىنى ... كۆرسەن.

«تَزَاوَرَ الْأَقْرِبَاءُ» : تۇغقانلار بىر - بىرىنى يوقلاشتى.

تَزَاوَرَ عَنْهُ: ئېغىپ كەتتى، مايىل بولدى، قىيسايدى.

تَزَايَدَ يَتَزَايَدُ تَزَايُدًا النَّاسُ فِي ثَمَنِ السِّلْعَةِ: كىشىلەر مالنىڭ باھاسىدا رىقابەتلەشتى.

تَزَايَدَ عِلْمُهُ: بىلىمى قەدەممۇ قەدەم كۆپەيدى، تەدرىجى كۆپەيدى.

«تَزَايَدَتْ مَعَارِفُ الطَّالِبِ» : ئوقۇغۇچىنىڭ بىلىمى تەدرىجى كۆپەيدى.

تَزَايَدَ فِي قَوْلِهِ وَ فِعْلِهِ: سۆزى ۋە ھەرىكىتىدە ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتتى.

تَزَايَلَ يَتَزَايَلُ تَزَايُلاً الْقَوْمُ: بۆلۈنۈپ كەتتى، ئايرىلىپ كەتتى، چېچىلىپ كەتتى.

تَزَأَّرَ يَتَزَأَّرُ تَزَأُّرًا الْأَسَدُ: شىر ھۆركىرىدى.

تَزَجَّى يَتَزَجَّى تَزَجِّيًا بِالشَّيْءِ: قاناتەتلەندى، رازى بولدى، مەمنۇن بولدى.

تَزَحَّرَ يَتَزَحَّرُ تَزَحُّرًا: ئۇھ تارتتى، ئىڭرىدى، نالە قىلدى.

تَزَحْزَحَ يَتَزَحْزَحُ تَزَحْزُحًا عَنْ مَكَانٍ: سۈرۈلدى، سانجىدى.

«دَخَلْتُ عَلَى فُلاَنٍ فَتَزَحْزَحَ لِي عَنْ مَجْلِسِهِ إِكْرَامًا لِي» : پالانىنىڭ يېنىغا كىرىۋىدىم، مېنى ھۆرمەتلەپ ئۆز جايىدىن سۈرۈلدى.

تَزَحْزَحَ الشَّخْصُ: يىراقلاشتى، نېرى سۈرۈلدى.

تَزَحَّفَ يَتَزَحَّفُ تَزَحُّفًا إِلَيْهِ: ئىلگىرىلىدى.

تَزَحَّلَ يَتَزَحَّلُ تَزَحُّلاً: يۆتكەلدى، يىراقلاشتى، چەتنىدى.

تَزَحْلَقَ يَتَزَحْلَقُ تَزَحْلُقًا الشَّخْصُ: مۇز تېيىلدى.

«شَارَكْتُ فِي مُسَابَقَةِ التَّزَحْلُقِ عَلَى الثَّلْجِ أَوِ الْجَلِيدِ» : مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىغا قاتناشتىم.

تَزَحْلُقٌ: مۇز تېيىلماق.

قَبْقَابُ التَّزَحْلُقِ: كانكى، مۇز تېيىلغاندا كىيىدىغان ئاياغ.

تَزَخَّارٌ: لىقمۇ لىق، لەبىالەب، تولۇق.

تَزَخْرَفَ يَتَزَخْرَفُ تَزَخْرُفًا: بېزەلدى، زىننەتلەندى، ياساندى.

«تَزَخْرَفَتِ الْغُرْفَةُ بِأَثَاثٍ نَفِيسٍ» : ئۆي قىممەتلىك ئۆي سايمانلار بىلەن بېزەلدى.

تَزَرْبَنَ يَتَزَرْبَنُ تَزَرْبُنًا: تېرىكتى، ئاچچىقلاندى، خاپا بولدى.

تَزَرَّعَ يَتَزَرَّعُ تَزَرُّعًا إِلَى الشَّرِّ: يامان ئىش قىلىشقا ئالدىرىدى.

تَزَعْزَعَ يَتَزَعْزَعُ تَزَعْزُعًا الشَّيْءُ: قاتتىق لىڭشىدى، قاتتىق تەۋرەندى.

تَزَعْزَعَ فُلاَنٌ فِي آرَائِهِ: ئارىسالدى بولدى، ياقسام پىشارمۇ، كۆمسەم پىشارمۇ دەپ تۇرۇپ قالدى.

هَذَا الرَّجُلُ لاَ يَتَزَعْزَعُ: بۇ ئۆز پىكرىدە ئىزچىل ئادەم.

تَزَعَّمَ يَتَزَعَّمُ تَزَعُّمًا بَيْنَ النَّاسِ: كىشىلەر ئارىسىدا يالغان - ياۋىداق تارقاتتى، پىتنە - ئىغۋا تارقاتتى.

تَزَعَّمَ الْقَوْمَ وَعَلَى الْقَوْمِ: يېتەكچىلىك قىلدى، باشچىلىق قىلدى.

«تَزَعَّمَ حِزْبَ الْاِسْتِقْلاَلِ» : مۇستەقىللىق پارتىيىسىگە يېتەكچىلىك قىلدى.

تَزَقَّرَ يَتَزَقَّرُ تَزَقُّرًا الْمَسِيحِيُّ: گۆش، سۈت قاتارلىقلارنى يېدى (خىرىستىئان دىنىدا).

تَزَقَّقَ يَتَزَقَّقُ تَزَقُّقًا الشَّيْءَ: تارتىۋالدى، ئېلىۋالدى.

تَزَكَّةٌ ج تَزَكَّاتٌ: ئىش ئۇستىلى.

تَزَكَّى يَتَزَكَّى تَزَكِّيًا الشَّخْصُ: سەدىقە بەردى، پاك بولدى، پاكلاندى.

«وَمَنْ تَزَكَّى فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى لِنَفْسِهِ» (قرآن) : كىمكى گۇناھلىرىدىن پاكلىنىدىكەن، ئۇ ئۆزى ئۈچۈن پاكلانغان بولىدۇ.

تَزْكِيَةٌ: پاكلىماق، تازىلىماق، ئادالىماق؛ يان باسماق؛ نامزات كۆرسەتمەك؛ تونۇشتۇرماق.

اَلْفَوْزُ بِالتَّزْكِيَةِ: سايلامدا غەلىبە قىلىش (بىرەر نامزاتنىڭ سايلامدا ھېچقانداق رىقابەتسىز غەلىبە قىلىشى).

تَزْكِيَةٌ أَوْتَزْكِيَةُ الْمُتَعَبِّدِ: پاكلىنىش (تەسەۋۋۇپ تىلىدا بەدەن بىلەن بولغان پۈتۈن ئالاقىنى ئۈزۈش ئارقىلىق پاكلىنىش).

تَزَلْزَلَ يَتَزَلْزَلُ تَزَلْزُلاً: قاتتىق تەۋرىدى.

«تَزَلْزَلَتِ الْأَرْضُ بِالْقُرْبِ مِنَ الْبُرْكَانِ»: يانار تاغ يېنىدا يەر تەۋرىدى.

تَزَلْزَلَتِ الْأَرْضُ: يەر قاتتىق تەۋرىدى.

تَزَلَّجَ يَتَزَلَّجُ تَزَلُّجًا الرَّجُلُ: تېيىلىپ كەتتى.

تَزَلَّجَ عَلَى الثَّلْجِ: مۇز تېيىلدى.

تَزَلَّجَ عَلَى الْجَلِيدِ: مۇز تېيىلدى.

تَزَلَّجَ عَلَى الْمَاءِ: سۇ ئۈستىدە تېيىلدى.

تَزَلُّجٌ: قار ياكى مۇز ئۈستىدە تېيىلىش.

ذَهَبَ لِلتَّزَلُّجِ عَلَى الْجَلِيْدِ: مۇز تېيىلىشقا باردى.

تَزَلَّحَ يَتَزَلَّحُ تَزَلُّحًا الشَّيْءَ: تەمىنى تېتىدى.

تَزَلَّعَ يَتَزَلَّعُ تَزَلُّعًا الْجِلْدُ: تېرە يېرىلدى.

تَزَلَّفَ يَتَزَلَّفُ تَزَلُّفًا إِلَيْهِ: ئۇنىڭغا يېقىنلاشتى، ئۇنىڭغا خۇشامەت قىلدى.

تَزَلَّقَ يَتَزَلَّقُ تَزَلُّقًا: سىلىقلىدى، پارقىراتتى، تەكشىلىدى.

تَزَلَّقَ عَلَى الْجَلِيدِ: مۇز تېيىلدى.

تَزَمَّلَ يَتَزَمَّلُ تَزَمُّلاً الشَّخْصُ بِثَوْبِهِ: كىيىمىگە ئورۇنىۋالدى.

تَزَمَّلَ الشَّخْصُ: بېشىنى سەللە بىلەن ئورىۋالدى، (ماراكەش ئەرەبلىرى بېشىغا ئورىۋالىدىغان بىرخىل سەللە ئورىۋالدى).

تَزَمَّتَ يَتَزَمَّتُ تَزَمُّتًا الشَّخْصُ: كەسكىن بولدى؛ سۇرلۇك بولدى؛ ئۆز ئەقىدىسى ۋە پىكرىدە ياكى يۈرۈش - تۇرۇشىدا چىڭ تۇردى، تەئەسسۇبلۇق قىلدى.

تَزَنْبَرَ يَتَزَنْبَرُ تَزَنْبُرًا عَلَيْهِ: چوڭچىلىق قىلدى، مەنمەنچىلىك قىلدى، قاپىقىنى تۈرىۋالدى.

تَزَنْتَرَ يَتَزَنْتَرُ تَزَنْتُرًا: غادىيىۋالدى، كۆرەڭلەپ ماڭدى.

تَزَنْدَقَ يَتَزَنْدَقُ تَزَنْدُقًا الشَّخْصُ: دىنسىز بولدى، خۇداسىز بولدى، كۇپۇرلۇق قىلدى.

«تَزَنْدَقَ فُلَانٌ»: دەھرىيلەرنىڭ ئەخلاقىنى ئۆزلەشتۈرۈۋالدى.

تَزَنَّرَ يَتَزَنَّرُ تَزَنُّرًا الشَّخْصُ: بېلىگە بەلباغ باغلىدى، كەمەر باغلىۋالدى.

تَزْنِيدَةٌ: كېشەك.

تَزَهَّدَ يَتَزَهَّدُ تَزَهُّدًا الشَّخْصُ: زاھىد بولدى، دەرۋىش بولدى، تەركىدۇنيا بولدى.

تَزَهَّدَ الْمُتَصَوِّفُ: تەرىقەتچى تەركىدۇنيا بولدى.

«تَزَهَّدَ الْحَاجُّ وَتَقَشَّفَ»: ھاجى زاھىد بولدى ۋە جاپالىق تۇرمۇش كەچۈردى.

تَزَهَّدَ الشَّخْصُ: ئىبادەت ئۈچۈن تەركىدۇنيا بولدى.

تَزَهُّدٌ: زاھىدلىق، تەركىدۇنيا بولۇپ ئىبادەت قىلماق.

تَزْهِيرٌ: چېچەكلىمەك، گۈللىمەك.

تَزَوَّجَ يَتَزَوَّجُ تَزَوُّجًا إِمْرَأَةً: ئايالنى ئۆز ئەمرىگە ئالدى، خوتۇن قىلىپ ئالدى.

«مَا إِنْ تَخَرَّجَ حَتَّى تَزَوَّجَ»: ئۇ مەكتەپ پۈتتۈرۈپلا ئۇزۇنغا قالماي ئۆيلەندى.

تَزَوُّجٌ: ئۆيلەنمەك، خوتۇن ئالماق.

تَزَوَّدَ يَتَزَوَّدُ تَزَوُّدًا: غەملىۋالدى، ئوزۇق راسلىۋالدى.

«وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى» ‹قرآن›: زاد - راھىلە ئېلىۋېلىڭلار ۋە ئەڭ ياخشى زاد - راھىلە تەقۋادارلىقتۇر.

تَزَوَّدَ بِكَذَا: ئېھتىياجلىقلارنى ئالدى.

«تَزَوَّدَ الطَّالِبُ بِالْكُتُبِ»: ئوقۇغۇچى ئېھتىياجلىق كىتابلارنى ئالدى.

تَزَوَّدَ بِالسِّلَاحِ: قورال‌لاندى.

تَزَوَّقَ يَتَزَوَّقُ تَزَوُّقًا: بېزەلدى، زىننەتلەندى.

تَزَوَّى يَتَزَوَّى تَزَوِّيًا: يوشۇرۇندى، ئۆزىنى دالدىغا ئالدى.

تَزْوِيرٌ: ساختىلىق، ئويدۇرۇپ چىقارماق، ئالدامچىلىق، ساختىپەزلىك؛ دورامچىلىق، ياسالمىلىق.

تَزْوِيقٌ ج تَزَاوِيقُ: بېزەك، زىننەت بۇيۇملىرى، زىننەتلىمەك.

تَزَيَّا يَتَزَيَّى تَزَيِّيًا بِزِيِّ غَيْرِهِ: باشقىلاردەك ياساندى.

«تَزَيَّا بِزِيِّ الْأَمِيرِ فِي الْمَسْرَحِيَّةِ»: تىياتىردا ئەمىرلەرچە ياساندى.

تَزَيَّا بِكَذَا: ياساندى.

«تَزَيَّا بِزِيِّ أَهْلِ الرِّيفِ» : سەھرالىقلارچە كىيىندى.

تَزَيَّبَ يَتَزَيَّبُ تَزَيُّبًا الْعِنَبُ: ئۈزۈم قۇرىدى.

تَزْيِيتُ السِّرَاجِ: چىراغقا ماي قۇيۇش.

تَزْيِيتُ السَّيَّارَةِ: ئاپتوموبىلغا ماي قاچىلاش.

تَزَيَّدَ يَتَزَيَّدُ تَزَيُّدًا السِّعْرُ: باھا ئۆرلەپ كەتتى.

تَزَيَّدَ الشَّخْصُ فِي كَلَامِهِ: كۆپتۈرۈۋەتتى، مۇبالىغىلەشتۈردى، ئاشۇرۇۋەتتى.

تَزَيَّدَ الشَّخْصُ فِي الْحَدِيثِ: سۆزگە يالغاننى قوشتى.

تَزَيَّدَ الشَّخْصُ مِنَ الشَّيْءِ: كۆپەيتىۋەتتى، قوشتى.

«تَزَيَّدَ الطَّالِبُ مِنَ الْعِلْمِ» : ئوقۇغۇچى ئىلىمنى كۆپ ئۆگەندى.

تَزَيَّنَ يَتَزَيَّنُ تَزَيُّنًا: ياساندى، چىرايلىق بولدى.

تَزَيَّنَتِ الْمَدِينَةُ: شەھەر چىرايلىق تۈسكە كىردى، شەھەر بېزەلدى.

تَزَيَّنَتِ النِّسَاءُ: ئاياللار ياساندى.

تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاؤُلًا: ئۆز ئارا سوراشتى، ئۆزگە سوئال قويدى، ئۆزىدىن سورىدى.

«عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ» «قرآن» : (مۇشرىكلار ئۆز ئارا نېمە توغرىلىق) سورىشىدۇ. ئۇلار چوڭ بىر خەۋەر (يەنى قىيامەت توغرىلىق) سورىشىدۇ.

تَسَاؤُلِيٌّ: سوئال سوراشقا مەنسۇپ، سوئالغا ئائىت.

«وَجَّهَ إِلَيْهِ نَظَرَاتٍ تَسَاؤُلِيَّةً» : ئۇنىڭغا سوئال نەزەرى بىلەن قارىدى.

تَسَابَّ يَتَسَابُّ تَسَابًّا: تىللاشتى.

تَسَابَقَ يَتَسَابَقُ تَسَابُقًا: مۇسابىقىلەشتى.

إِسْتَمَرَّ الطَّلَبَةُ يَتَسَابَقُونَ فِي الْحَدِيثِ: ئوقۇغۇچىلار تەرەپ ـ تەرەپتىن سۆزلەشنى داۋاملاشتۇردى.

تَسَاتَلَ يَتَسَاتَلُ تَسَاتُلًا الْقَوْمُ: ئارقىمۇ ئارقا چىقتى، كەينىمۇ كەينى چىقتى.

تَسَاجَلَ يَتَسَاجَلُ تَسَاجُلًا: مۇسابىقىلەشتى، رىقابەتلەشتى.

تَسَاخَى يَتَسَاخَى تَسَاخِيًا: سېخى بولۇۋالدى.

تَسَارَّ يَتَسَارُّ تَسَارًّا الْقَوْمُ: كۇسۇلداشتى، پىچىرلاشتى.

تَسَارَعَ يَتَسَارَعُ تَسَارُعًا: سۈرئەتنى تېزلەتتى، ئالدىراشتى.

«بَدَأَتِ الْكُرَةُ فِي الْإِنْحِدَارِ مِنْ قِمَّةِ الْجَبَلِ بَطِيئَةً ثُمَّ تَسَارَعَتْ» : توپ تاغ چوققىسىدىن ئاستا سىيرىلىپ چۈشۈپ ئاندىن كېيىن تېز دومىلىدى.

تُسَاعُ: توققۇزدىن ـ توققۇزدىن.

تُسَاعِيٌّ: توققۇزدىن تەركىب تاپقان.

تَسَاعَى يَتَسَاعَى تَسَاعِيًا: مۇسابىقىلەشتى.

تَسَافَعَ يَتَسَافَعُ تَسَافُعًا الْمَرْأَةُ: ئايال بىلەن ئىككىسى بىر يەردە بولدى، بۇزۇقچىلىق قىلدى.

تَسَاقَطَ يَتَسَاقَطُ تَسَاقُطًا الشَّخْصُ: تۆكۈلۈپ كەتتى، كاردىن چىقتى، ھالى خارابلاشتى، يىمىرىلدى، خاراب بولدى.

تَسَاقَطَ الْمَطَرُ: يامغۇر توختىماي ياغدى.

تَسَاقَطَ عَلَى نَفْسِهِ: ئۆرۈلۈپ چۈشتى، غۇلاپ چۈشتى.

تَسَاقَطَ الدَّمُ: قان تامچىلىدى، تامدى.

«لَقَدْ حَلَّ الرَّبِيعُ وَلَكِنَّ الثَّلْجَ لَايَزَالُ يَتَسَاقَطُ» : باھار كېلىپ بولدى، ئەمما ھېلىمۇ قار ياغماقتا.

تَسَاقَى يَتَسَاقَى تَسَاقِيًا: بىرلىكتە ئىچىشتى.

تَسَاكَرَ يَتَسَاكَرُ تَسَاكُرًا: مەستىنى دورىدى.

تَسَاكَنَ يَتَسَاكَنُ تَسَاكُنًا فِي الدَّارِ: بىر ئۆيدە بىللە ياشىدى.

تَسَالَقَ يَتَسَالَقُ تَسَالُقًا الرَّجُلَانِ: ئىككىسى باجا بولۇشتى.

تَسَالَمَ يَتَسَالَمُ تَسَالُمًا الْقَوْمُ: ئەپلەشتى، يارىشىشتى، سۈلھى قىلىشتى.

تَسَامَحَ يَتَسَامَحُ تَسَامُحًا فِي أَمْرٍ: سەل قارىدى، بوشاڭلىق قىلدى، كۆڭۈل بۆلمىدى.

«لَا تَتَسَامَحُ الدَّوْلَةُ مَعَ الْجَوَاسِيسِ وَالْخَوَنَةِ» :

دۆلەت جاسۇس ۋە خائىنلارغا يول قويمايدۇ.

تَسَامُحٌ: كەچۈرۈۋەتمەك، ئەپۇ قىلماق، كەڭ قورساقلىق قىلماق، كەتتى قىلماق، سەل قارىماق، بولدى قىلماق.

اَلتَّسَامُحُ الدِّيْنِيُّ: باشقىلارنىڭ دىنىي ئەقىدىسىگە ھۆرمەت قىلىش.

تَسَامَرَ يَتَسَامَرُ تَسَامُرًا الْقَوْمُ: كېچىدە مۇڭداشتى، پاراڭلاشتى.

تَسَامَعَ يَتَسَامَعُ تَسَامُعًا بِهِ النَّاسُ: دەستەك قىلىنىۋالدى.

تَسَامَى يَتَسَامَى تَسَامِيًا الْقَوْمُ: كۆتۈردى، ئۆرلەتتى، ئۆزىنى كۆتۈردى.

تَسَامَى الْقَوْمُ عَلَى الْخَيْلِ: ئاتلاندى، ئات مىندى، ئات ئۈستىدە مۇسابىقىلەشتى.

تَسَانَدَ يَتَسَانَدُ تَسَانُدًا: ياردەملەشتى، قوللاشتى، يۆلەنىشتى.

تَسَاهَلَ يَتَسَاهَلُ تَسَاهُلاً الشَّخْصُ فِي الْأَمْرِ: يول قويدى، كەڭچىلىك قىلدى، كەڭچىلىك بىلەن مۇئامىلە قىلدى.

«لاَ تَتَسَاهَلُ الْحُكُومَةُ مَعَ الْمُجْرِمِيْنَ» : ھۆكۈمەت جىنايەتچىلەرگە يول قويمايدۇ.

تَسَاهُلٌ: كەڭ قويىۋەتمەك، كەڭ قورساقلىق قىلماق؛ سۈكۈت قىلماق، بولدى قىلىۋەتمەك.

تَسَاهُلِيٌّ: مۇرەسسەچىلىك، مۇرەسسە.

تَسَاوَقَ يَتَسَاوَقُ تَسَاوُقًا الشَّيْئَانِ: بىر - بىرىگە يېقىن ماڭدى.

تَسَاوَلَ يَتَسَاوَلُ تَسَاوُلاً: سورىدى، سوراشتى.

تَسَاوَمَ يَتَسَاوَمُ تَسَاوُمًا بِالسِّلْعَةِ: سودىلاشتى، باھاسىنى تالاش - تارتىش قىلىشتى.

تَسَاوَى يَتَسَاوَى تَسَاوِيًا: تەڭلەشتى، باراۋەر بولۇشتى، باراۋەرلەشتى.

«تَسَاوَى الرَّجُلاَنِ فِي الْعِلْمِ وَالْفَضْلِ» : بۇ ئىككى ئادەم ئىلىم ۋە پەزىلەتتە باراۋەر بولۇپ قالدى.

«فِي الْخَرِيْفِ يَتَسَاوَى اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ مَرَّةً أُخْرَى ثُمَّ يَبْتَدِئُ اللَّيْلُ بِالزِّيَادَةِ» : كۈزدە كېچە بىلەن كۈندۈز يەنە بىر قېتىم تەڭلىشىدۇ ئاندىن كېچە ئۇزىراشقا باشلايدۇ.

تَسَاوٍ: باراۋەرلىك، تەڭلىك، تەڭ ھوقۇقلۇق، ئوخشاشلىق.

بِالتَّسَاوِي: تەڭ، باراۋەر، توغرا.

«وَزَّعَ الْأَرْضَ عَلَى التَّسَاوِي» : زېمىننى تەڭ بۆلدى.

تَسَايَرَ يَتَسَايَرُ تَسَايُرًا: بىللە ماڭدى، بىرگە ماڭدى.

تَسَايَفَ يَتَسَايَفُ تَسَايُفًا: قىلىچۋازلىق قىلدى، قىلىچۋازلىق قىلىشتى، قىلىچۋازلىق جېڭى قىلىشتى.

تَسَايَلَ يَتَسَايَلُ تَسَايُلاً الْقَوْمُ: كىشىلەر تەرەپ - تەرەپتىن يىغىلدى.

تَسَايَلَتِ الدُّمُوعُ: ياش قۇيۇلدى، ياش تۆكۈلدى.

تَسَبَّبَ يَتَسَبَّبُ تَسَبُّبًا الْأَمْرَ: پەيدا قىلدى، سەۋەبچى بولدى.

تَسَبَّبَ مِنْ كَذَا و عَنْ كَذَا: مەلۇم ئىشنى كەلتۈرۈپ چىقاردى.

تَسَبَّجَ يَتَسَبَّجُ تَسَبُّجًا: قارا كىيىم كىيدى.

تَسْبِيْحٌ ج تَسَابِيْحُ: تەسبىھ ئېيتماق، مەدھىيىلىمەك، تەسبىھ.

تَسَابِيْحُ الْقُبَّرَاتِ: بوز تورغاي ناخشىسى.

تَسْبِيْحَةٌ ج تَسْبِيْحَاتٌ و تَسَابِيْحُ: تەسبىھ ئېيتماق.

«تَلاَ تَسْبِيْحَاتٍ بَعْدَ أَدَاءِ الصَّلاَةِ» : نامازنى ئادا قىلىپ بولغاندىن كېيىن تەسبىھ ئېيتتى.

تَسَتَّرَ يَتَسَتَّرُ تَسَتُّرًا: يوشۇرۇندى.

تَسَتَّرَ عَلَى مُجْرِمٍ: جىنايەتچىنى يوشۇردى، گۇناھكارنى يوشۇردى.

تَسَتَّرَ عَلَيْهِ: يوشۇردى.

«تَسَتَّرَ بِعَبَاءَتِهِ» : تونىغا ئورۇنۇۋالدى.

«اِلْتَجَأَ الْقَاتِلُ إِلَيْهِم فَتَسَتَّرُوا عَلَيْهِ» : قاتىل ئۇلارنىڭ ئارىسىغا پاناھلانغانىدى، ئۇلار ئۇنى يوشۇرۇپ قويدى.

تَسَتُّرٌ: يۆگىنىۋالماق، خۇپىيانە بولىۋالماق.

تَحْتَ طَيِّ التَّسَتُّرِ: مەخپى، خۇپىيانە، يوشۇرۇن.

تَسَجَّى يَتَسَجَّى تَسَجِّيًا: ياپتى، ئورىنىۋالدى، ئورالدى.

تَسَجَّى بِعَبَاءَتِهِ: تونى بىلەن ئورىۋالدى، تونغا ئورۇنىۋالدى.

تَسْجِيلٌ ج تَسْجِيلَاتٌ: خاتىرىلىمەك، تىزىملىماق، دەپتەرگە ئورناتماق، لىنتىغا ئالماق، ھۆكۈم قىلماق.

تَسْجِيلُ الْأَصْوَاتِ: ئۈنئالغۇغا ئالماق، رويخەتكە ئالماق.

آلَةُ التَّسْجِيلِ: ئۈنئالغۇ.

تَسْجِيلُ الزَّلَازِلِ: سىيسموگراف (يەر تەۋرەشنى كۆزىتىپ دىئاگراما شەكلىدە خاتىرىلىۋالغۇچى ئاپتوماتىك ئەسۋاب).

جِهَازُ التَّسْجِيلِ: ئۈنئالغۇ.

تَسْجِيلُ الْعُقُودِ: تىزىمغا ئالماق، قەيت قىلماق، خاتىرىلىمەك، رويخەتكە ئالماق.

مَكْتَبُ تَسْجِيلِ الْعُقُودِ: تىزىمغا ئالدۇرۇش ئورنى.

إِدَارَةُ التَّسْجِيلِ : ئوقۇتۇش باشقارمىسى، (ئۇنىۋېرسىتېت قاتارلىقلاردا).

«سَيَنْتَهِي تَسْجِيلُ أَسْمَاءِ الطَّلَبَةِ الْجُدُدِ فِي الْعَاشِرِ مِنْ أُغُسْطُسْ» : ئوقۇغۇچىلاردىن ئىمتىھان ئېلىشقا تىزىملىتىش 10 - ئاۋغۇست ئاياغلىشىدۇ.

تَسَحَّبَ يَتَسَحَّبُ تَسَحُّبًا عَلَيْهِ: يېقىنچىلىق قىلدى.

تَسَحَّرَ يَتَسَحَّرُ تَسَحُّرًا: سوھۇرلۇق يېدى.

«يَتَسَحَّرُ النَّاسُ قَبْلَ ظُهُورِ الْفَجْرِ» : كىشىلەر تاڭ يورۇشتىن بۇرۇن سوھۇرلۇق يەيدۇ.

تَسَحْسَحَ يَتَسَحْسَحُ تَسَحْسُحًا الْمَاءُ: سۇ قويۇلدى، ئاقتى، تۆكۈلدى.

تَسَحْلَبَ يَتَسَحْلَبُ تَسَحْلُبًا: ئوغرىلىقچە قېچىپ كەتتى، تىكىۋەتتى، سوغۇرۇلۇپ چىقىپ كەتتى.

تَسَخَّرَ يَتَسَخَّرُ تَسَخُّرًا: ھەقسىز ئىشقا سالدى، ھاشاغا سالدى، بىكارغا ئىشقا سالدى.

تَسَخَّطَ يَتَسَخَّطُ تَسَخُّطًا : ئۆچ كۆردى، يامان كۆردى، نەپرەتلەندى، نارازى بولدى.

تَسَخَّمَ يَتَسَخَّمُ تَسَخُّمًا عَلَيْهِ: ئۆچ كۆردى، ئۆچمەنلىك قىلدى.

تَسَخَّنَ يَتَسَخَّنُ تَسَخُّنًا: ئىسسىدى، قىزىدى.

تَسَخَّى يَتَسَخَّى تَسَخِّيًا: سېخى بولۇۋالدى.

تَسَدَّجَ يَتَسَدَّجُ تَسَدُّجًا: يالغان ئېيىتتى، يالغانچىلىق قىلدى.

تَسَدَّى يَتَسَدَّى تَسَدِّيًا: مىندى.

تَسْدِيدٌ: قايتۇرۇش، تۆلەش؛ قارىغا ئېلىش، چەنلىمەك، نىشانلىماق، توغرىلىماق.

تَحْتَ التَّسْدِيدِ: تۆزىتىلىۋاتىدۇ.

تَسَرْبَلَ يَتَسَرْبَلُ تَسَرْبُلًا بِالسِّرْبَالِ: كىيىمنى كىيدى.

تَسَرَّبَ يَتَسَرَّبُ تَسَرُّبًا الشَّيْءُ: يوشۇرۇن چىقتى، غىپ قىلىپ تىكىۋەتتى، سوغۇرۇلۇپ چىقىپ كەتتى.

تَسَرَّبَ فِي الشَّيْءِ: سىڭىپ كەتتى، ئاستا - ئاستا سىڭىپ كەتتى.

«شَعَرْتُ بِخُيُوطِ النُّورِ تَتَسَرَّبُ وَرَاءَ سِتَارِ النَّافِذَةِ» : مەن نۇر شولىسىنىڭ دېرىزە پەردىسىدىن ئۆتۈپ كىرگەنلىكىنى ھېس قىلدىم.

تَسَرَّبَ الْخَبَرُ: خەۋەر چىقىپ كەتتى، تارىلىپ كەتتى.

تَسَرَّبَ الْمَاءُ وَنَحْوُهُ: سۇ ئاقتى.

«تَسَرَّبَ مَاءُ الْمَطَرِ فِي الْأَرْضِ» : يامغۇر سۈيى يەرگە سىڭىپ كەتتى.

«تَسَرَّبَ الْمَاءُ مِنَ الْأُنْبُوبِ» : تۇرۇبىدىن سۇ تەپچىرىدى.

«لَمْ يَتَسَرَّبْ إِلَى نَفْسِكَ الْيَأْسُ» : ساڭا ئۈمىدسىزلىك يۈزلەنمىدى.

تَسَرُّبٌ: سىڭىپ كىرمەك، ئاشكارىلاپ قويماق، پاش قىلىپ قويماق.

مَنْعُ تَسَرُّبِ الْأَخْبَارِ: خەۋەرلەرنى قامال قىلماق.

تَسَرَّجَ يَتَسَرَّجُ تَسَرُّجًا الْمَرْأَةُ: ئايال چېچىنى تارىدى.

تَسَرَّحَ يَتَسَرَّحُ تَسَرُّحًا عَنْهُ: كەتتى، چىقتى.

تَسَرَّرَ يَتَسَرَّرُ تَسَرُّرًا بِنْتَ فُلَانٍ: كىچىك خوتۇن ئالدى، پالانىنىڭ قىزىنى كىچىك خوتۇنلۇققا ئالدى.

تَسَرَّطَ يَتَسَرَّطُ تَسَرُّطًا الشَّيْءَ: يۇتتى، يالماپ يۇتىۋەتتى.

تَسَرَّعَ يَتَسَرَّعُ تَسَرُّعًا: ھاپىلا ـ شاپىلا قىلدى، ئالمان ـ تالمان قىلدى، ئالدىرىدى.

«لَا تَتَسَرَّعْ فَكِّرْ جَيِّدًا قَبْلَ اتِّخَاذِ الْقَرَارِ» : ئالدىراقسانلىق قىلما، قارار چىقىرىشتىن بۇرۇن ياخشى ئويلان.

تَسَرَّى يَتَسَرَّى تَسَرِّيًا: كىچىك خوتۇن ئالدى.

تَسَرْوَلَ يَتَسَرْوَلُ تَسَرْوُلًا: ئىشتان كىيدى.

تَسْرِيحٌ: تارىتىش، قويۇۋېتىش.

تَسْرِيحُ الْجُيُوشِ: ھەربىي سەپتىن قايتماق، ھەربىي خىزمەتتىن قايتماق.

تَعْوِيضَاتُ التَّسْرِيحِ: پېنسىيە پۇلى.

تَسْرِيحَةٌ ج تَسْرِيحَاتٌ: گىرىم ئۈستىلى، چاچ تاراشنىڭ كۆرۈنۈشى.

لِلتَّسْرِيحِ وَ التَّسْلِيَةِ: ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىش ئۈچۈن، تاماشا قىلىش ئۈچۈن.

تَسَطَّحَ يَتَسَطَّحُ تَسَطُّحًا الشَّيْءُ: يېيىلدى، ياپىلاق بولدى.

تَسَطُّحٌ: تۈزلەنمەك، يېيىلماق.

تَسَعَ يَتْسَعُ وَ يَتْسِعُ تَسْعًا الْقَوْمَ: قەۋمىگە توققۇزىنچى ئادەم بولدى.

تَسَعَ الْقَوْمَ: ئۈزىنى قوشۇپ توققۇز قىلدى.

تَسَعَ الشَّيْءَ: توققۇزدىن بىرنى ئالدى.

تُسْعٌ ج أَتْسَاعٌ: توققۇزدىن بىر.

تِسْعَةٌ ج تِسْعَاتٌ م تِسْعٌ: توققۇز.

تِسْعَةَ عَشَرَ م تِسْعَ عَشْرَةَ: ئون توققۇز.

تَسَعَّرَ يَتَسَعَّرُ تَسَعُّرًا: كۆيدى، ياندى، ئوت تۇتاشتى.

تَسَعَّرَتِ الْحَرْبُ: ئۇرۇش ئوتى ياندى.

تِسْعُونَ: توقسان.

تَسْعِيرٌ: باھا بەلگىلىمەك، باھاغا چەك قويماق.

تَسْعِيرَةٌ ج تَسْعِيرَاتٌ: بەلگىلەنگەن باھا.

تِسْعِينِيَّاتٌ: 90 ـ يىللار.

«عَلَيْنَا أَنْ نَسْتَعِدَّ فِي التِّسْعِينِيَّاتِ لِاسْتِقْبَالِ الْقَرْنِ الْحَادِي وَالْعِشْرِينَ» : 90 ـ يىللاردا 21 ـ ئەسىرنى كۈتۈۋېلىشقا تەييارلىق قىلىشىمىز لازىم.

تَسَفَّلَ يَتَسَفَّلُ تَسَفُّلًا: چۈشكۈنلەشتى، تۆۋەنلىدى، پەسلەشتى.

تَسَفَّهَ يَتَسَفَّهُ تَسَفُّهًا: ئەقىلسىز بولدى، مەتۇ بولدى، گالۋاڭ بولدى.

تَسَفَّهَتِ الرِّيحُ: قالايمىقان شامال چىقتى.

تَسَقَّطَ الْأَخْبَارَ: خەۋەر ئۇقۇشتى، تىڭ تىڭلىدى.

تَسَقَّطَ يَتَسَقَّطُ تَسَقُّطًا: خاتالىق ئۆتكۈزدى.

تَسَقَّفَ يَتَسَقَّفُ تَسَقُّفًا: ئېپىسكوپلۇق ۋەزىپىسىنى ئۆتىدى.

تَسْكَابٌ: قويۇلماق.

تَسَكَّعَ يَتَسَكَّعُ تَسَكُّعًا إِلَيْهِ: يالۋۇردى، يېلىندى، ئۆتۈنۈپ سورىدى.

تَسَكَّعَ عَلَى أَقْدَامِهِمْ: يالۋۇرۇپ ئۇلارنىڭ ئايىغىغا يىقىلدى.

تَسَكَّعَ يَتَسَكَّعُ تَسَكُّعًا: لەيلەپ يۈردى، لاغايلاپ يۈردى، قارىسىغا ماڭدى، سەيلە قىلدى.

تَسَكَّعَ فِي الظَّلَامِ: قاراڭغۇدا تىمىسقىلاپ يۈردى.

«مَلَّ مِنَ الْجُلُوسِ فِي الْبَيْتِ فَخَرَجَ يَتَسَكَّعُ فِي الشَّوَارِعِ» : ئۆيدە ئولتۇرۇپ زېرىكىپ كېتىپ كوچىلارغا چىقىپ لاغايلاپ يۈردى.

تَشْكِيرُ الْعَيْنِ: كۆز تورلاشماق، كۆز ئىمىر ـ چىمىر بولماق، كۆزى ئالاق ـ جالاق بولماق.

تَسَلْسَلَ يَتَسَلْسَلُ تَسَلْسُلًا الْمَاءُ: سۇ ئاقتى، سۇ لەرزان ئاقتى.

تَسَلْسَلَ الثَّوْبُ: كىيىم جۇل ـ جۇل بولۇپ كەتتى.

تَسَلْسَلَتِ الْأَشْيَاءُ: ئۇلاندى، باغلاندى، ئۇلاشتى.

تَسَلْسُلٌ: ئۈزۈلمەسلىك، تۇتۇشۇپ كەتمەك.

بِالتَّسَلْسُلِ: ئۈزلۈكسىز رەۋىشتە، داۋاملىق، توختىماي، ئارقىمۇ ئارقا، كەينى ـ كەينىدىن، ئۇدا.

«أُكْتُبْ هَذِهِ الْأَرْقَامَ بِالتَّسَلْسُلِ» : بۇ سانلارنى تەرتىپ بويىچە يازغىن.

تَسَلْسُلُ الْأَحْيَاءِ: جانلىق ئورگانىزملارنىڭ

زەنجىرسىمان داۋاملىشىشى.

تَسَلْطَنَ يَتَسَلْطَنُ تَسَلْطُنًا: سۇلتان بولدى، تەختتە-گە ئولتۇردى، تەختكە چىقتى.

تَسَلَّحَ يَتَسَلَّحُ تَسَلُّحًا بِالسِّلَاحِ: قوراللاندى.

«تَسَلَّحْنَا لِمُوَاجَهَةِ الْعَدُوِّ»: دۈشمەنگە قارشى تۇرۇش ئۈچۈن قوراللاندۇق.

تَسَلَّخَ يَتَسَلَّخُ تَسَلُّخًا الْجِلْدُ: تېرە سويۇلدى، ئېچىلىپ قالدى.

تَسَلَّخَ الثُّعْبَانُ مِنْ قِشْرِهِ: يىلان قاسرىقىنى تاشلىدى، قاسراق تاشلىدى.

تَسَلُّخٌ ج تَسَلُّخَاتٌ: تاتۇق، يارا، جاراھەت.

تَسَلَّطَ يَتَسَلَّطُ تَسَلُّطًا عَلَى الشَّخْصِ: ھۆكۈمرانلىق قىلدى، ئۈستىدىن ھوقۇقىنى يۈرگۈزدى.

تَسَلَّطَ عَلَيْهِ: يەڭدى، غالىب بولدى، بېسىپ چۈشتى، غەلىبە قىلدى، ئىدارە قىلدى، باشقۇردى، ھۆكۈمرانلىق قىلدى.

تَسَلَّطَ عَلَى الْعَقْلِ: قەلبىگە ھۆكۈمرانلىق قىلدى، قەلبىنى ئىگىلىۋالدى.

«تَسَلَّطَ الْمُسْتَعْمِرُونَ عَلَى مَوَارِدِ الدُّوَلِ الْمُسْتَعْمَرَةِ»: مۇستەملىكىچىلەر مۇستەملىكە قىلىنغان دۆلەتلەرنىڭ سۇ مەنبەسىنى ئىگىلىۋالدى.

تَسَلُّطٌ: ھاكىمىيەت، يەڭمەك، غەلىبە قىلماق.

«هُوَ رَجُلٌ قَادِرٌ عَلَى التَّسَلُّطِ عَلَى نَفْسِهِ»: ئۇ ئۆز - ئۆزىنى كونترول قىلالىشقا قادىر ئادەم.

تَسَلَّعَ يَتَسَلَّعُ تَسَلُّعًا الْجِلْدُ: تېرە يېرىلىپ كەتتى.

تَسَلَّفَ يَتَسَلَّفُ تَسَلُّفًا الْمَالَ: مالنى قەرز بەردى، ئۆتنە بەردى.

تَسَلَّقَ يَتَسَلَّقُ تَسَلُّقًا الشَّجَرَةَ: دەرەخكە ئېسىلدى.

«تَسَلَّقَ الْجَبَلَ حَتَّى وَصَلَ إِلَى قِمَّتِهِ»: تاغقا ياماشىپ چوققىسىغا يېتىپ باردى.

تَسَلَّقَ السُّلَّمَ: شوتىغا چىقتى.

تَسَلَّقَ النَّبَاتُ: ئۆسۈملۈك پەلەك تارتىپ ياماشتى.

تَسَلَّقَ الشَّيْءَ: ياماشتى، ئۆرلىدى.

تَسَلُّقٌ: ياماشماق، ئېسىلماق، چىقماق.

تَسَلُّقُ الْجَبَلِ: تاغقا ياماشماق.

حَبْلُ التَّسَلُّقِ: مەخسۇس ياماشقاندا ئىشلىتىلىدىغان ئارغامچا.

تَسَلَّلَ يَتَسَلَّلُ تَسَلُّلًا: خۇپىيانە كەلدى، ئوغرىلىقچە كەلدى؛ سۇغۇرۇلۇپ چىقىپ كەتتى، غىپپىدە چىقىپ كەتتى.

«قَدْ يَعْلَمُ اللهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا» (قۇرئان): سىلەردىن (پەيغەمبەرنىڭ سۆھبىتىدىن) ئاستا سۇغۇرۇلۇپ غىپپىدە چىقىپ كەتكەنلەرنى ئاللاھ ئەلۋەتتە بىلىدۇ.

تَسَلَّلَ فِي الظَّلَامِ: قاراڭغۇلۇقتا خۇپىيانە كىردى.

«تَسَلَّلَ فِدَائِيٌّ شُجَاعٌ إِلَى مُعَسْكَرِ الْعَدُوِّ»: شىجائەتلىك پىدائىي ئەسكەر دۈشمەننىڭ ھەربىي تۇرالغۇسىغا يوشۇرۇنچە كىردى.

تَسَلَّمَ يَتَسَلَّمُ تَسَلُّمًا الشَّيْءَ: تاپشۇرۇپ ئالدى.

«تَسَلَّمَ الْمَبْلَغَ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْهِ»: ئۇنىڭغا ئەۋەتىلگەن مەبلەغنى تاپشۇرۇۋالدى.

تَسَلَّمَ مَقَالِيدَ الْحُكْمِ: ھۆكۈمران بولدى، ھاكىمىيەت تەختىگە چىقتى.

تَسَلُّمٌ: قوبۇل قىلماق، تاپشۇرۇۋالماق.

تَسَلَّى يَتَسَلَّى تَسَلِّيًا: ئىچ پۇشۇقىنى چىقاردى، كۆڭلىنى ئاچتى، تەسەللىي تاپتى، كۆڭلىنى خۇش قىلدى.

تَسْلِيَةٌ: ئويۇن - تاماشا، كۆڭۈل - چاقچاق، خۇشاللىق؛ ئىچ پۇشۇقىنى چىقارماق، ۋاقىتنى ئۆتكۈزمەك، كۆڭۈل ئېچىش.

تَسْلِيمٌ: قوبۇل قىلماق، رۇخسەت قىلماق، بويسۇنماق، ئېتىراپ قىلماق، تەسلىم بولماق، تاپشۇرماق، سالام بەرمەك، جاۋاب بەرمەك؛ يول قويماق، باش ئەگمەك.

تَسْلِيمٌ إِلَى الْعَدُوِّ: دۈشمەنگە تەسلىم بولماق.

تَسْلِيمُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى حُكُومَتِهِمْ: جىنايەتچىلەرنى ئۆز ھۆكۈمىتىگە تاپشۇرۇپ بەرمەك.

شُرُوطُ التَّسْلِيمِ: تەسلىم بولۇش شەرتلىرى، ئەل بولۇش شەرتلىرى.

تَسَمَّدَ يَتَسَمَّدُ تَسَمُّدًا: ئوغۇتلاندى، ئوغۇت بېرىلدى.

تَسَمَّرَ يَتَسَمَّرُ تَسَمُّرًا الشَّخْصُ فِي مَكَانِهِ: ئورنىدىن مىدىرلىمىدى، دادىل تۇردى، ئىزچىل

تۆردى، ئورنىدىن مىدىرلىماي ئىزچىل تۆردى.

تَسَمَّرَ الشَّيْءُ: مۇستەھكەم بولدى.

تَسَمَّعَ يَتَسَمَّعُ تَسَمُّعًا لَهُ أَوْ إِلَيْهِ: قۇلاق سالدى، ئاڭلىدى.

تَسَمَّعَ الطَّبِيبُ: دوختۇر كېسەلنى تىڭشىغۇچ بىلەن تەكشۈردى.

تَسَمُّعٌ: قۇلاق سالماق، ئاڭلىماق، تىڭشىماق.

تَسَمَّمَ يَتَسَمَّمُ تَسَمُّمًا الرَّجُلُ: زەھەرلەندى.

تَسَمَّمَ الْجُرْحُ: يارا يىرىڭلىدى.

تَسَمَّمَ الطَّعَامُ أَوِ الشَّرَابُ: تاماق ياكى ئىچىملىك زەھەرگە ئارىلىشىپ قالدى.

تَسَمُّمٌ: زەھەرلەنمەك.

تَسَمُّمٌ بَوْلِيٌّ: سۈيدۈكتىن زەھەرلىنىش كېسىلى.

تَسَمُّمٌ دَمَوِيٌّ: قاندىن زەھەرلىنىش كېسىلى.

تَسَمُّمٌ ذَاتِيٌّ: ئۆز ـ ئۆزىدىن زەھەرلىنىش.

أَعْرَاضُ التَّسَمُّمِ: زەھەرلىنىش ئالامەتلىرى.

حَالَةُ التَّسَمُّمِ: زەھەرلىنىش ئەھۋالى.

تَسَمَّنَ يَتَسَمَّنُ تَسَمُّنًا: سەمرىدى، سەمرىپ كەتتى.

تَسَمَّى يَتَسَمَّى تَسَمِّيًا بِكَذَا: ئاتالدى.

عِيدُ تَسْمِيَةٍ: ئات قويغان كۈن، ئات قويۇلغان كۈنگە ئاتاپ قىلىنغان زىياپەت.

تَسْمِيَةٌ عِلْمِيَّةٌ: ئىلمىي ئۇنۋان، ئىلمىي ئاتاق؛ نام بەرمەك، ئات قويماق.

تَسَنَّتَ يَتَسَنَّتُ تَسَنُّتًا: ئېسىلزادىنىڭ قىزىنى ئالدى، ئاقسۆڭەكنىڭ قىزىنى ئالدى.

تَسَنَّمَ يَتَسَنَّمُ تَسَنُّمًا النَّاقَةَ: تۆگىنى مىندى.

تَسَنَّمَ الشَّيْءَ: ياماشتى، يامىشىپ چىقتى، ئېسىلىپ چىقتى.

تَسَنَّهَ يَتَسَنَّهُ تَسَنُّهًا الطَّعَامُ أَوِ الشَّرَابُ: تاماق ياكى ئىچىملىك كونىراپ قالدى؛ بۇزۇلۇپ قالدى.

«فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ»

«قۇرئان»: يېمەك ـ ئىچمىكىڭگە قارىغىنكى، بۇزۇلمىغان. . .

تَسَنَّى يَتَسَنَّى تَسَنِّيًا الْأَمْرَ: ئىشنى ئاسانلاشتۇردى.

«تَسَنَّى لَهُ الْقِيَامُ بِعَمَلٍ مَا»: چامىسى يەتتى، قولىدىن كەلدى.

«لَمْ يَتَسَنَّ لِي أَنْ أَزُورَكَ»: سىزنى يوقلىيالمىدىم.

تَسْنِيمٌ: جەننەتتىكى بىر بۇلاق.

«وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ»

«قۇرئان»: ئۇنىڭغا (يەنى ساپ شارابقا) تەسنىمنىڭ (سۈيى) ئارىلاشتۇرۇلغان، تەسنىم جەننەتتىكى بىر بۇلاق بولۇپ، ئۇنىڭدىن ئاللاھنىڭ يېقىن بەندىلىرى ئىچىدۇ.

تَسْنِيمَةُ السَّقْفِ: ئۆگزە.

تَسْنِينٌ: چىشى چىقماق.

تَسْنِينُ الشَّرَائِعِ: قانۇنلارنى ئورناتماق، قانۇنلارنى چىقارماق.

تَسَهَّدَ يَتَسَهَّدُ تَسَهُّدًا: ئۇيقۇسى قاچتى، ئۇيقۇسىرىدى، بىدار بولدى.

تَسَهَّلَ يَتَسَهَّلُ تَسَهُّلًا الْأَمْرُ: ئاسانلاشتى، يەڭگىللەشتى، قولاي بولدى.

تَسْهِيلَاتٌ: ۋاستە؛ تەدبىر، چارە، ئۇسۇل؛ قۇتقۇزۇش يولى، نەپىقە، ياردەم پۇلى.

تَسَوَّخَ يَتَسَوَّخُ تَسَوُّخًا فِي الطِّينِ: لايغا پېتىپ قالدى.

تَسَوَّدَ يَتَسَوَّدُ تَسَوُّدًا: توي قىلدى، تۇرمۇش قۇردى؛ باشلىق بولدى.

تَسَوَّرَ يَتَسَوَّرُ تَسَوُّرًا الْحَائِطَ: تامغا ياماشتى، ئۆرلىدى، ئېسىلىپ چىقتى.

«وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ»

«قۇرئان»: (ئى مۇھەممەد!) دەۋا قىلغۇچىلارنىڭ قىسسىسى ساڭا يەتتىمۇ؟ ئۆز ۋاقتىدا ئۇلار (داۋۇد ئىبادەت قىلىۋاتقان) مەسچىتنىڭ تېمىدىن ئارتىلىپ چۈشۈشتى.

تَسَوَّرَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال بىلەيزۈك سالدى، بىلەيزۈك تاقىدى.

تَسَوَّسَ يَتَسَوَّسُ تَسَوُّسًا الطَّعَامُ: ئاشلىق قۇرتلاپ كەتتى، ئاشلىققا قۇرت چۈشتى.

تَسَوَّقَ يَتَسَوَّقُ تَسَوُّقًا: سودا قىلدى، بازاردىن نەرسە سېتىۋالدى، بازار قىلدى.

تَسَوَّكَ يَتَسَوَّكُ تَسَوُّكًا: مىسۋاك قىلدى، چوتكىلىدى.

تَسَوَّلَ يَتَسَوَّلُ تَسَوُّلاً: تىلەمچىلىك قىلدى، دىۋانىلىك قىلدى، سەدىقە سورىدى.

«**لَمْ يَجِدْ عَمَلاً فَأَخَذَ يَتَسَوَّلُ**» : ئىش تاپالماي تىلەمچىلىك قىلىشقا باشلىدى.

تَسَوُّلٌ: تىلەمچىلىك، قەلەندەرچىلىك.

تَسْوِيَةٌ: تۈزلىمەك، سىلىقلىماق، پىشۇرماق؛ باراۋەرلىك، رەتكە تۇرغۇزماق، ئورۇنلاشتۇرماق، تەرتىپكە سالماق؛ ئەپلەشتۈرمەك، ھەل قىلماق، تەكشىلىمەك، قۇرماق، رەتكە چۈشۈرمەك، مۇۋاپىقلاشتۇرماق، ئۇيغۇنلاشتۇرماق.

«**تَوَصَّلْنَا إِلَى تَسْوِيَةٍ وَافَقَ عَلَيْهَا الْفَرِيقَانِ**» : ئىككى تەرەپ قوشۇلغان باراۋەرلىككە ئېرىشتۇق.

«**يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ**» «قۇرئان» : كاپىرلار ۋە پەيغەمبەرگە ئاسىيلىق قىلغانلار ئۇ كۈندە يەر بىلەن تۈپتۈز قىلىۋېتىلىشىنى ئارزۇ قىلىدۇ.

تَسْوِيدَةٌ ج تَسَاوِيدُ: دەسلەپكى نۇسخا، كۆپىيە، ئەسەرنىڭ كۆپىيىسى، كوررېكتورلۇق قىلىنىدىغان نۇسخا.

تَسْيَارٌ: ماڭماق، ساياھەت قىلماق، كەزمەك، سەپەر قىلماق.

فِيهَا أَلْقَى عَصَا التَّسْيَارِ: سەپەرنى ئاياغلاشتۇردى.

تَسَيْطَرَ يَتَسَيْطَرُ تَسَيْطُرًا عَلَيْهِ: باشقۇردى، ئىدارە قىلدى، ھۆكۈمرانلىق قىلدى.

تَسْيِيخٌ: ئاققۇزماق، ئېرىتمەك.

تَسَيَّرَ يَتَسَيَّرُ تَسَيُّرًا بِسُنَّةٍ أَوْسِيْرَةٍ: ئىزىدىن ماڭدى، ئەگەشتى، ئىقتىدا قىلدى.

تَسَيَّعَ يَتَسَيَّعُ تَسَيُّعًا الْمَاءُ: سۇ قالايمىقان ئاقتى.

تَسَيَّفَ يَتَسَيَّفُ تَسَيُّفًا: قىلىچ بىلەن چاپتى.

تَشَاءَمَ يَتَشَاءَمُ تَشَاؤُمًا الشَّخْصُ: ئۈمىدسىز قاردى، روھى چۈشتى، ئۈمىدسىزلەندى، شۇم پال ئالدى.

تَشَاءَمَ بِهِ أَوْ مِنْهُ: شۇملۇق دەپ قارىدى.

تَشَاؤُمٌ: ئۈمىدسىزلىك، روھى چۈشكۈنلۈك.

«**يَنْظُرُ نَظْرَةَ تَشَاؤُمٍ إِلَى الْمُسْتَقْبَلِ**» : كەلگۈسىگە ئۈمىدسىزلىك بىلەن قارايدۇ.

تَشَاؤُمِيٌّ: ئۈمىدسىزلىك.

نَزْعَةٌ تَشَاؤُمِيَّةٌ: ئۈمىدسىزلىك خاھىشى.

تَشَابُكٌ: مۇرەككەپلىشىپ كېتىش، كىرىشىپ كېتىش، ئارىلىشىپ كېتىش.

«**يَجْمَعُهُمْ تَشَابُكُ مَصَالِحِهِمْ**» : ئۇلارنىڭ مەنپەئىتىنىڭ گىرەلىشىپ كېتىشى ئۇلارنى بىرلەشتۈرىدۇ.

تَشَابَكَ يَتَشَابَكُ تَشَابُكًا الشَّيْئَانِ: ئىككى نەرسە بىر - بىرىگە كىرىشىپ كەتتى، ئارىلىشىپ كەتتى، گىرەلىشىپ كەتتى، چىرمىشىپ كەتتى، مۇرەككەپلىشىپ كەتتى، قالايمىقانلىشىپ كەتتى.

تَشَابَكَتِ الْأُمُورُ: ئىشلار قالايمىقانلىشىپ كەتتى، ئارىلىشىپ كەتتى، مۇرەككەپلىشىپ كەتتى.

تَشَابُهٌ: ئوخشىشىپ كەتمەك، ئوخشاش بولماق.

«**كَذَلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ**» «قۇرئان» : ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرمۇ (پەيغەمبەرلىرىگە) شۇنداق سۆزنى قىلغانىدى، ئۇلارنىڭ دىللىرى بىر - بىرىگە ئوخشايدۇ...

تَشَابَهَ هَذَانِ التَّوْءَمَانِ: بۇ ئىككى قوشكېزەك بىر - بىرىگە ئوخشىشىپ كەتتى.

«**إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا**» «قۇرئان» : كالا ھەقىقەتەن بىزگە مۇجمەل بولۇپ قالدى.

تَشَابَهَ يَتَشَابَهُ تَشَابُهًا الشَّيْئَانِ: ئايرىغىلى بولمايدىغان دەرىجىدە ئوخشاپ كەتتى، ئوخشاش بولدى، ئوخشاپ قالدى، ئوخشىشىپ كەتتى، مۇجمەل بولدى.

تَشَاتَمَ يَتَشَاتَمُ تَشَاتُمًا: تىللاشتى، جېدەللەشتى، جاڭجاللاشتى.

تَشَاجَّ يَتَشَاجُّ تَشَاجًّا الْقَوْمُ: ئۇرۇشتى، سوقۇشتى، باش - كۆزىنى يېرىشتى.

تَشَاجَرَ يَتَشَاجَرُ تَشَاجُرًا الرَّجُلاَنِ: دە تالاش قىلىش-

تى، جاڭجال قىلىشتى، جېدەل قىلىشتى.

«تَشَاجَرَ الْإِثْنَانِ» : ئىككىسى ئۇرۇشۇپ قالدى.

تَشَاحَّ يَتَشَاحُّ تَشَاحًّا الْخَصْمَانِ: ئىككى رەقىب تىركىشىپ كەتتى، قارشى تەرەپنى يېڭىشقا تىرىشتى.

تَشَاحَنَ يَتَشَاحَنُ تَشَاحُنًا الْقَوْمُ: تاكاللاشتى، تىللاشتى، دۈشمەنلەشتى، ئاداۋەتلەشتى.

تَشَاخَزَ يَتَشَاخَزُ تَشَاخُزًا الْقَوْمُ: تىللاشتى، جېدەللەشتى.

تَشَادَقَ يَتَشَادَقُ تَشَادُقًا: تەۋرەندى، ئىرغاڭلىدى، پۇلاڭلىدى؛ پۇلاڭلاتتى.

تَشَارَسَ يَتَشَارَسُ تَشَارُسًا الْقَوْمُ: دۈشمەنلەشتى، ئاداۋەتلەشتى، بىر ــ بىرىگە يامان مۇئامىلىدە بولۇشتى، ئەسكىلىك قىلىشتى.

تَشَارَطَ يَتَشَارَطُ تَشَارُطًا الرَّجُلَانِ: شەرتلەشتى، ۋەدىلەشتى.

تَشَارَكَ يَتَشَارَكُ تَشَارُكًا مَعَهُ: ھەمكارلاشتى، ئورتاقلاشتى، تەڭ بەھرىمەن بولدى، ياردەملەشتى.

تَشَارَكَ فِي جَمْعِيَّةٍ: جەمئىيەت ئەزاسى بولدى، ئىتتىپاققا كىردى، جەمئىيەتكە قاتناشتى.

تَشَازَرَ يَتَشَازَرُ تَشَازُرًا الْقَوْمُ: كۆز قىرى بىلەن قارىدى ، بىر ــ بىرىگە قاراشتى.

تَشَاعَرَ يَتَشَاعَرُ تَشَاعُرًا الرَّجُلُ: ئۆزىنى شائىر قىلىپ كۆرسەتتى، شائىرلىقنى دەۋا قىلدى.

تَشَاغَبَ يَتَشَاغَبُ تَشَاغُبًا الشَّخْصُ: پاراكەندىچىلىك پەيدا قىلدى، غەۋغا چىقاردى، غۇلغۇلا پەيدا قىلدى.

تَشَاغَبَ الرَّجُلَانِ: جېدەللەشتى، چاتاق چىقىرىشتى.

«طَلَبْتُ مِنْهُ حَقِّي فَتَشَاغَبَ وَامْتَنَعَ» : مەن ئۇنىڭدىن ھەققىمنى تەلەپ قىلغانىدىم، ئۇ جېدەللىشىپ ھەققىمنى بېرىشتىن باش تارتتى.

تَشَاغَلَ يَتَشَاغَلُ تَشَاغُلًا بِهِ: مەشغۇل بولدى، شۇغۇللاندى.

تَشَاغَلَ بِكَذَا: كۆڭۈل ئاچتى، ئىچ پۇشۇقىنى چىقاردى.

تَشَاغَلَ الشَّخْصُ عَنْهُ: ئۆزىنىڭ ئىشتا ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى؛ ئۇنىڭ بىلەن كارى

بولماي . . . بىلەن بولۇپ كەتتى.

تَشَاقَّ يَتَشَاقُّ تَشَاقًّا الرَّجُلَانِ: دۈشمەنلەشتى، ئۆچلىشىشتى.

تَشَاقَى يَتَشَاقَى تَشَاقِيًا الْوَلَدُ: بالا كەپسىزلىك قىلىپ غەلۋە قىلدى.

تَشَاكَسَ يَتَشَاكَسُ تَشَاكُسًا الرَّجُلَانِ: زىتلاشتى، قېرىشتى، تالاشتى.

تَشَاكَلَ يَتَشَاكَلُ تَشَاكُلًا الشَّيْئَانِ: ئوخشىشىپ كەتتى، بىر ــ بىرىگە قۇيۇپ قويغاندەك ئوخشىدى.

تَشَاكَى يَتَشَاكَى تَشَاكِيًا: دەرد تۆكتى، شىكايەت قىلدى، ھال ئېيتتى.

تَشَاكَى الْقَوْمُ: بىر ــ بىرى ئۈستىدىن داتلىدى، ئۆز ئارا داتلاشتى، شىكايەت قىلىشتى.

تَشَامَخَ يَتَشَامَخُ تَشَامُخًا: مەغرۇرلاندى، ھاكاۋۇرلاشتى، تەكەببۇرلاشتى، چوڭچىلىق قىلدى، مەنمەنچىلىك قىلدى؛ قەد كۆتۈرۈپ تۇردى.

تَشَاوَرَ يَتَشَاوَرُ تَشَاوُرًا مَعَهُ: مەسلىھەتلەشتى، كېڭەشتى.

تَشَاوَرَ الْقَوْمُ: مەسلىھەتلەشتى، كېڭەشتى.

«أُرِيْدُ أَنْ أَتَشَاوَرَ مَعَهُ فِي هَذَا الْأَمْرِ» : بۇ ئىشتا ئۇنىڭ بىلەن مەسلىھەتلەشمەكچىمەن.

تَشَايَعَ يَتَشَايَعُ تَشَايُعًا الرَّجُلَانِ فِي الْأَمْرِ: تارقىتىشتا ئورتاقلاشتى، تارقالدى، تارالدى.

تَشَايَعَ الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: بىر ــ بىرىنىڭ كەينىگە كىردى، ئۆز ئارا ئەپلەشتى.

تَشَايَعَ الْقَوْمُ: گۇرۇھلارغا بۆلۈنۈپ كەتتى، فىرقىلارغا بۆلۈندى.

تَشَايَعَتِ الْجِمَالُ: تۆگىلەر تاراپ كەتتى.

تَشَبَّبَ يَتَشَبَّبُ تَشَبُّبًا: ياشلىقىدا ئوينىغان كۆنلىرىنى كۈيلىدى.

تَشَبَّبَتِ النَّارُ: ئوت ياندى.

تَشَبُّبٌ: ياشارماق.

تَشَبَّكَ يَتَشَبَّكُ تَشَبُّكًا بِكَذَا: چىڭ ئېسىلىۋالدى، چاپلاشتى، يېپىشتى، چىڭ تۇرىۋالدى؛ قەتئىي داۋاملاشتۇردى.

تَشَبَّكَ بِالشَّيْءِ: يۆلەندى، تاياندى؛ تەۋە بولدى؛ يېپىشتى، ئېسىلىۋالدى، چىڭ تۇرىۋالدى.

«تَشَبَّثَ الْغَرِيْقُ بِطَوْقِ النَّجَاةِ» : سۇغا غەرق بولغان ئادەم قۇتقۇزۇش چەمبىرىكىگە ئېسىلمۇالدى.

تَشَبَّثَ بِرَأْيِهِ: پىكرىدە چىڭ تۇردى.

تَشَبَّطَ يَتَشَبَّطُ تَشَبُّطًا فِي الشَّيْءِ: يۆلەندى، تاياندى؛ بېقىندى؛ تەۋە بولدى.

تَشَبَّعَ يَتَشَبَّعُ تَشَبُّعًا السَّائِلَ: سۈيۇقلۇقنى شورۇالدى، سۈمۈرىۋالدى.

«تَشَبَّعَتِ السُّوْقُ بِكَثِيرٍمِنَ الْمَوَادِّالْإِسْتِهْلاَكِيَّةِ» : بازار نۇرغۇن ئىستېمال بۇيۇملىرى بىلەن تويۇندى.

تَشَبَّكَ يَتَشَبَّكُ تَشَبُّكًا : ئارىلىشىپ كەتتى، مۇرەككەپلىشىپ كەتتى، چىرمىشىپ كەتتى، گىرەلەشتى.

تَشَبَّهَ يَتَشَبَّهُ تَشَبُّهًا بِهِ و بِغَيْرِهِ: دورىدى، تەقلىد قىلدى، ئۈلگە ئالدى.

«مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ» ‹حديث› : كىمكى بىرەر قەۋمنى دورايدىكەن، ئۇ شۇ قەۋمدىن سانىلىدۇ.

تَشْبِيحٌ: قول ئىشارىتى قىلماق، قولنى چەكمەك.

تَشْبِيهٌ ‹فِي الْبَلاَغَةِ› : ئىككى نەرسىنىڭ سۈپەت جەھەتتىكى ئورتاقلىقى بولغانلىقتىن بىرىنى يەنە بىرىگە ياتقۇزۇۋېتىش، ئوخشىتىش.

تَشْبِيهٌ ‹فِي الْفَلْسَفَةِ› : ئىلاھلارنىڭ زاتى ۋە سۈپەتلىرىدە ئۇلارنى ئىنسانغا ئوخشاش تەسەۋۋۇر قىلىش.

تَشْبِيهٌ ج تَشْبِيهَاتٌ وَتَشَابِيهُ: ئوخشىتىش، تەمسىل قىلىش.

تَشَتَّتَ يَتَشَتَّتُ تَشَتُّتًا: تارقالدى، چېچىلدى، پارە-پارە بولۇپ كەتتى.

تَشَتَّتَ الْقَوْمُ: قەۋم تارىلىپ كەتتى، تىرىپىرەن بولۇپ كەتتى.

تَشَتَّتَ شَمْلُهُم: بىرلىك بۇزۇلدى، تارقاق بولۇپ كەتتى، ئىتتىپاقلىقى بۇزۇلدى.

تَشَتَّتَ أَيْدِي سَبًا: ئىستەك تارقالدى، يوقالدى، غايىب بولدى، قىلچە ئەسەر قالمىدى، كۆلى كۆككە سورۇلدى، پارە - پارە بولۇپ كەتتى، چاك - چېكىدىن بۆسۈلۈپ كەتتى.

تَشَتُّتٌ: ئايرىلماق، چېچىلماق، ئاجراشماق.

تَشَتُّتُ الْأَفْكَارِ: پىكىر چېچىلاڭغۇلۇقى.

تَشَتُّتٌ ‹فِي عِلْمِ الضَّوءِ› : نۇرنىڭ سۇنۇشى.

تَشَتُّتُ الذِّهْنِ: پىكىرنىڭ چېچىلىپ كېتىشى، پىكىرنىڭ مەركەزلەشمەسلىكى.

تَشَتُّتُ الشَّمْلِ: پارچىلانماق، تارقالماق، تاراپ كەتمەك.

تَشَتَّى يَتَشَتَّى تَشَتِّيًا: قىشلىدى، قىشنى ئۆتكۈزدى.

تَشْتِيتٌ: پارچىلىماق، پارە - پارە قىلىۋەتمەك، بۆلىۋەتمەك.

تَشْتِيَةٌ: پادىلارنى قىشلاقتا قىشلاتماق.

تَشَجَّبَ يَتَشَجَّبُ تَشَجُّبًا : ئۆلدى، ھالاك بولدى؛ ئازابلاندى.

تَشَجَّجَ يَتَشَجَّجُ تَشَجُّجًا : چاقتى، بۇزۇپ تاشلىدى، سۇندۇردى.

تَشَجَّعَ يَتَشَجَّعُ تَشَجُّعًا : روھلاندى، جانلاندى، غەيرەتكە كەلدى، ئىلھاملاندى.

تَشَجَّعَ الْمُحَارِبُ: جەڭچى كۆچلەندى، غەيرەتكە كەلدى، جۈرئەتلىك بولدى.

تَشَجَّعَ الْجَبَانُ: قورقۇنچاق باتۇر قىياپەتكە كىرىۋالدى.

«تَشَجَّعُوا فَحَمَلُوا عَلَى الْعَدُوِّ» : ئۇلار غەيرەتكە كېلىپ دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلدى.

تَشَجَّنَ يَتَشَجَّنُ تَشَجُّنًا الْأَمْرَ: ئەسلىدى، ئەسكە ئالدى، يادىغا ئالدى، قايغۇردى.

تَشْجِيرٌ: كۆچەت تىكمەك، ئورمان بىنا قىلماق.

تَشْجِيعٌ: روھلاندۇرماق، جانلاندۇرماق، ئىلھام بەرمەك، ئىلھاملاندۇرماق، ئىشەنچىنى ئاشۇرماق.

تَشْحِيمٌ: مايلىماق، ياغلىماق.

زَيْتُ تَشْحِيمٍ: مايلايدىغان ماي، سىلىقلاش مېيى.

تَشَخْبَطَ يَتَشَخْبَطُ تَشَخْبُطًا: تېز يازدى.

تَشَخَّصَ يَتَشَخَّصُ تَشَخُّصًا لَهُ: كۆرۈندى، پەيدا بولدى، ئېنىق بولدى، ئايان بولدى، روشەن كۆرۈندى، كۆز ئالدىدا گەۋدىلەندى.

تَشَخَّصَ الْأَمْرُ: تەيىن تاپتى، مەلۇم بولدى، روشەنلەشتى.

تَشْخِيصٌ: دىئاگنوز قويماق، تەكشۈرمەك، دىئاگنوز.

تَشْخِيصِيٌّ: تىياترچىلىق؛ دىئاگنوز.

تَشَدَّخَ يَتَشَدَّخُ تَشَدُّخًا الْبِنَاءُ: بىنا يىمرىلىپ كەتتى، چاك كەتتى.

تَشَدَّدَ يَتَشَدَّدُ تَشَدُّدًا: كۈچەيدى، كەسكىنلەشتى، قاتتىق قول بولدى.

تَشَدَّدَ فِي الأَمْرِ: چىڭىدى، قاتتىق قول بولدى.

تَشَدَّقَ يَتَشَدَّقُ تَشَدُّقًا بِكَلاَمِهِ و فِي الْكَلاَمِ: ئاغزىغا كەلگەننى سۆزلىدى، خىيالىغا كەلگەننى سۆزلىدى، ئاغزىغا باقماي بىلجىرلىدى.

تَشَدَّقَ الرَّجُلُ: چايناش ئۈچۈن قوۋزىنى مىدىرلاتتى.

تَشْدِيدٌ: كۈچەيتمەك، مۇستەھكەملىمەك؛ بىسىم كۈچ؛ باسماق، ئەزمەك، زۇلۇم قىلماق؛ چىڭ تۇرماق، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق.

تَشَذَّبَ يَتَشَذَّبُ تَشَذُّبًا: ئاجرالدى، ئايرىلدى، تارقالدى، چېچىلدى.

تَشَذَّبَ الْعُودُ: دەرەخنىڭ سويىپىقى سويۇلدى.

تَشَذَّبَ الْقَوْمُ: قەۋم تارقىلىپ كەتتى.

تَشَذَّرَ يَتَشَذَّرُ تَشَذُّرًا الْقَوْمُ: ئايرىلدى، تارقالدى، چېچىلدى؛ ئاجرالدى، بۆلۈندى.

تَشْذِيبُ الشَّجَرِ: دەرەخنى چاتىماق.

تَشَرْدَقَ يَتَشَرْدَقُ تَشَرْدُقًا: بوغۇلدى، تۇنجۇقتى.

تَشَرْذَمَ يَتَشَرْذَمُ تَشَرْذُمًا: يىرتىلدى.

تَشَرَّبَ يَتَشَرَّبُ تَشَرُّبًا الْمَاءَ وَنَحْوَهُ: سۇنى ئىچىۋالدى، سۈمۈرۈۋالدى، ئىچىگە تارتتى؛ چەكتى؛ نەپەس ئالدى.

تَشَرَّبَ الثَّوْبُ الْعَرَقَ: كىيىم تەرنى سۈمۈرۈۋالدى.

تَشَرَّبَ الدِّقَّةَ مِنْ أَبِيهِ: ئىنچىكىلىكنى دادىسىدىن سىڭدۈردى.

تَشَرَّبَ بِكَذَا: ھۆل ئۆتۈپ كەتتى، ھۆل بولۇپ كەتتى؛ ھۆل تەپچىرەپ چىقتى، تولدى؛ سىڭدى.

تَشَرُّبٌ: سۈمۈرۈۋالماق، شورىۋالماق، ئەممەك، ئىچىگە تارتماق.

تَشَرَّجَ يَتَشَرَّجُ تَشَرُّجًا الشَّيْءُ: كىرىشىپ كەتتى، گىرەلىشىپ كەتتى، قوشۇلدى، جىپسىلاشتى.

تَشَرَّجَ الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: ئارىلاشتى.

تَشَرَّخَ يَتَشَرَّخُ تَشَرُّخًا: چېقىلدى، بۇزۇلدى.

تَشَرَّدَ يَتَشَرَّدُ تَشَرُّدًا الْقَومُ: سەرسان بولۇپ يۈردى، سەرگەردان بولۇپ يۈردى؛ تارقىلىپ كەتتى، توزۇپ كەتتى، چېچىلىپ كەتتى، پارچىلىنىپ كەتتى، بۆلۈنۈپ كەتتى.

تَشَرَّدَ الرَّجُلُ: كىشى تەمتىرەپ يۈردى، گاڭگىراپ يۈردى، بېشى قايغان، پۇتى تايغان يەردە يۈردى، سەرگەردان بولۇپ يۈردى.

تَشَرُّدٌ: سەرسانلىق، سەرگەردانلىق.

تَشَرَّطَ يَتَشَرَّطُ تَشَرُّطًا فِي عَمَلِهِ: ئەپچىللىك بىلەن ئىشلىدى.

تَشَرَّطَ عَلَيْهِ: شەرتلەرنى قويدى.

تَشَرَّفَ يَتَشَرَّفُ تَشَرُّفًا الرَّجُلُ: شان - شەرەپكە ئېرىشتى، بەختكە ئېرىشتى.

تَشَرَّفَ لِلشَّيْءِ: ئىنتىزار بولدى، تەشنا بولدى، قارىدى، نەزەر تاشلىدى.

تَشَرَّفَ بِهِ: شان - شەرەپ ھېسابلىدى، شەرەپ دەپ بىلدى.

«يَتَشَرَّفُ بِدَعْوَتِكُمْ إِلَى حُضُورِ...» : ... قاتنىشىپ بېرىشكە سىلەرنى چاقىرىشنى شەرەپ دەپ بىلىدۇ.

تَشَرَّقَ يَتَشَرَّقُ تَشَرُّقًا: ئاپتاپسىندى، ئاپتاپقا سالدى، ئاپتاپقا قاقلاندى؛ شەرقلەشتى، شەرقنىڭ ئادىتىنى كۆزلەشتۇردى.

تَشَرْزَمَ يَتَشَرْزَمُ تَشَرْزُمًا: يىرتىلدى.

تَشْرِيحٌ: يارماق، ئىچ باغرىنى يارماق، ئوپېراتسىيە قىلماق.

تَشْرِيحُ الْجُثَّةِ: جەسەتنى يارماق، جەسەتنى ئوپېراتسىيە قىلماق.

تَشْرِيحُ الْمُقَابَلَةِ: سېلىشتۇرما ئاناتومىيە.

عِلْمُ التَّشْرِيحِ: ئاناتومىيە.

تَشْرِيحِيٌّ: ئانوتومىيىلىك.

اَلصِّفَةُ التَّشْرِيحِيَّةُ لِلْمَوْتِ: جەسەتنى يېرىپ كۆرۈش.

تَشْرِيعٌ: قانۇن چىقارماق، قانۇن تۈزمەك.

سُلْطَةُ التَّشْرِيعِ: قانۇن چىقىرىش ھوقۇقى.

اَلتَّشْرِيعُ الدُّوَلِيُّ: خەلقئارا قانۇن.

إِدَارَةُ الْفَتْوَى وَالتَّشْرِيعِ: قانۇن چىقىرىش ۋە دۆلەت چىقارغان قانۇنلارنى نازارەت قىلىش ئورگىنى.

تَشْرِيعُ الْعَمَلِ: ئەمگەك قانۇنى.

تَشْرِيعِيٌّ: قانۇنى، قانۇنلۇق.

جَمْعِيَّةٌ تَشْرِيعِيَّةٌ: قانۇن چىقىرىش ھەيئىتى.

سُلْطَةٌ تَشْرِيعِيَّةٌ: قانۇن چىقىرىش ھوقۇقى.

تَشْرِيفٌ ج تَشَارِيفُ: نام، ئابروي، شەرەپ، شەرەپلىك، شان ـ شەرەپ، شانلىق، پەخىر.

تَشْرِيفَةٌ ج تَشْرِيفَاتٌ: مۇراسىم، توي، زىياپەت، ھۆكۈمەت زىياپىتى، قانۇن ـ قائىدىلەر، ئەدەپ ـ قائىدە، قائىدە ـ يوسۇن.

سِجِلُّ التَّشْرِيفَاتِ: مۇراسىملارنى خاتىرىلەش دەپتىرى، مۇراسىملارنى تىزىملاش دەپتىرى.

دِيوَانُ التَّشْرِيفَاتِ: تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىگە قاراشلىق ئورگان بولۇپ، ئۇ ھۆكۈمەتنىڭ تەكلىپى بىلەن كەلگەن ياكى ھۆكۈمەتنىڭ بىرەر ئورگان تەرىپىدىن تەكلىپ قىلىنغان چەت ئەللىك مېھمانلارنى كۈتۈۋېلىشقا ئائىت ئىشلارغا رىياسەتچىلىك قىلىدۇ.

رَئِيسُ التَّشْرِيفَاتِ: پادىشاھ ۋە ھۆكۈمەت سارايلىرىدا ئۆتكۈزۈلىدىغان تۈرلۈك مۇراسىملارنى ئورۇنلاشتۇرۇشقا رىياسەتچىلىك قىلىدىغان مەسئۇل ئەمەلدار.

مُدِيرُ التَّشْرِيفَاتِ: پادىشاھ ۋە ھۆكۈمەت سارايلىرىدا ئۆتكۈزۈلىدىغان تۈرلۈك مۇراسىملارنى ئورۇنلاشتۇرۇشقا رىياسەتچىلىك قىلىدىغان مەسئۇل ئەمەلدار.

تَشْرِيفَاتِيٌّ: مۇراسىملارنى ئۆتكۈزۈشكە مەسئۇل ئەمەلدار، مۇراسىم رىياسەتچىسى.

«تَشْرِيفَاتِيُّ الْقَصْرِ الْمَلِكِيِّ»: پادىشاھ سارىيىدىكى مۇراسىملارنىڭ رىياسەتچىسى، پادىشاھ سارىيىدا ئۆتكۈزۈلىدىغان تۈرلۈك مۇراسىملارغا رىياسەتچىلىك قىلىدىغان مەسئۇل ئەمەلدار.

تَشْرِيقٌ: ئاپتاپقا سالماق، قاقلىماق.

«لاَ ذَبْحَ إِلاَّ بَعْدَ التَّشْرِيقِ» «حديث»: ھېيت نامىزىدىن بۇرۇن قۇربانلىق قىلىشقا بولمايدۇ (قۇربانلىقنى پەقەت ھېيت نامىزىدىن كېيىن قىلىشقا بولىدۇ).

أَيَّامُ التَّشْرِيقِ: قۇربان ھېيتىنىڭ 2 ـ، 3 ـ، 4 ـ كۈنلىرى.

تِشْرِينُ الأَوَّلِ: ئۆكتەبىر (مىلادى 10 ـ ئاي).

تِشْرِينُ الثَّانِي: نويابىر (مىلادى 11 ـ ئاي).

تَشْطِيبٌ: تىلماق، يارماق، پىچماق.

تَشْطِيبُ الْحِسَابِ: ھېساباتنى مۇئامىلىدارغا يوللاپ بەرمەك.

تَشْطِيبُ الْجِلْدِ: تېرىنى تىلماق.

أَجَادَ تَشْطِيبَ اللَّوْحَةِ: تاختىنى ماھارەت بىلەن تىلدى.

تَشْطِيفٌ: يۇيماق؛ يۈز يۇيىدىغان داس.

حَوْضُ التَّشْطِيفِ: يۈز يۇيىدىغان داس.

تَشَظَّى يَتَشَظَّى تَشَظِّيًا الشَّيْءُ: يېرىلدى، پارچىلاندى، چېچىلدى.

تَشَظٍّ: پارچىلانماق، يېرىلماق.

تَشَعَّبَ يَتَشَعَّبُ تَشَعُّبًا الشَّيْءُ: چېچىلىپ كەتتى، تارىلىپ كەتتى؛ تەقسىم قىلىندى؛ ئەۋەتىلدى.

تَشَعَّبَتِ الآرَاءُ: پىكىرلاردا ئىختىلاپ كۆرۈلدى، شاخلاپ كەتتى.

تَشَعَّبَ الْقَوْمُ: بۆلۈنۈپ كەتتى.

تَشَعُّبٌ: شاخلىماق، بۆلۈنمەك، ئايرىلماق.

تَشَعَّثَ يَتَشَعَّثُ تَشَعُّثًا الشَّعْرُ: چاچ پاخپايدى، چاچ يېيىلدى.

تَشَعَّثَ مِنَ الطَّعَامِ: ئازراق بىر نەرسە يېدى.

تَشَعَّثَ رَأْسُ الْمِسْوَاكِ: مىسۋاكنىڭ ئۇچى تىتىلىپ كەتتى، مىسۋاك ئۇچى پۇرۇلۇپ كەتتى.

تَشَعَّعَ يَتَشَعَّعُ تَشَعُّعًا النُّورُ: تەرەپ ـ تەرەپكە نۇر چېچىلدى.

تَشَعَّلَ يَتَشَعَّلُ تَشَعُّلاً النَّارُ: ئوت يالقۇنجىدى، ئوت تۇتاشتى، ئوت ياندى.

تَشَعْلَقَ يَتَشَعْلَقُ تَشَعْلُقًا: يېپىشتى، چاپلاشتى، چىرماشتى.

تَشْغِيلٌ: ئەمگەككە سالماق، ئىشقا سالماق، ئىش

بەرمەك، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرماق.

مَكْتَبُ التَّشْغِيلِ: ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئورنى.

اَلْحَبْسُ مَعَ التَّشْغِيلِ: قولغا ئېلىپ، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش جازاسى بېرىش.

تَشَفَّعَ يَتَشَفَّعُ تَشَفُّعًا لَهُ: ۋاسىتىچىلىك قىلدى، ياراشتۇردى، مۇرەسسە قىلدى، تىلىۋالدى، ئۆتۈندى، شاپائەت قىلدى.

تَشَفَّعَ بِهِ: ئۇنى ۋاسىتە قىلىپ يېلىندى، يالۋۇردى، ئىلتىجا قىلدى.

تَشَفَّعَ الرَّجُلُ: شافىئى مەزھىپىگە كىردى.

تَشَفَّعَ عِنْدَ فُلَانٍ فِي الْأَمْرِ: پالانى ئىشتا پوكونىغا ئىلتىجا قىلدى، ئىشتا باشقىلاردىن ئۆتۈندى، باشقىلارنى ۋاسىتىچى قىلدى.

تَشَفَّى يَتَشَفَّى تَشَفِّيًا بِكَذَا: ... دىن ساقايدى، ... سەۋەبىدىن شىپالىق تاپتى.

تَشَفَّى مِنْ خَصْمِهِ: دۈشمىنىدىن ئەنتىنى ئالدى، ئۆچىنى ئالدى، قىساس ئالدى.

تَشَفَّى مِنْ عَدُوِّهِ: دۈشمىنىدىن ئەنتىنى ئالدى، ئۆچىنى ئالدى، قىساس ئالدى.

تَشَقَّقَ يَتَشَقَّقُ تَشَقُّقًا الْمَنْزِلُ: ئۆينىڭ تېمىغا چاك كەتتى.

تَشَقَّقَ الْحَطَبُ: ئوتۇن كەسلەندى.

تَشَقَّقَ الْأَرْضُ: يەر يېرىلدى.

«يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا» (قرآن): ئۇ كۈندە يەر يېرىلىپ ئۇلار (قەبرىلىرىدىن) تېز چىقىپ كېلىدۇ.

تَشَكَّرَ يَتَشَكَّرُ تَشَكُّرًا لَهُ: رەھمەت ئېيتتى، تەشەككۈر بىلدۈردى، مىننەتدارلىق بىلدۈردى.

تَشَكُّرٌ ج تَشَكُّرَاتٌ: تەشەككۈر، رەھمەت، ھەشقاللا.

«عَبَّرَ لَهُ عَنْ تَشَكُّرَاتِهِ الْحَارَّةِ»: ئۇنىڭغا قىزغىن تەشەككۈرلىرىنى بايان قىلدى.

تَشَكَّكَ يَتَشَكَّكُ تَشَكُّكًا فِي الْأَمْرِ: گۇمان قىلدى، شۈبھىلەندى.

«تَشَكَّكْتُ فِي صِحَّةِ أَقْوَالِكَ»: سېنىڭ سۆزۈڭنىڭ توغرىلىقىدىن گۇمانلاندىم.

تَشَكَّلَ يَتَشَكَّلُ تَشَكُّلًا: شەكىللەنگەن كىردى، سۈرەتكە كىردى، شەكىللەندى.

«تَشَكَّلَ الْجَنِينُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ»: بالا ئانىسىنىڭ قورسىقىدىكى چېغىدىلا شەكىللەنگە كىردى.

تَشَكَّى يَتَشَكَّى تَشَكِّيًا إِلَيْهِ: دەرد تۆكتى، ھال ئېيتتى، شىكايەت قىلدى؛ كېسەل بولدى، ئاغرىپ قالدى.

تَشَكَّى الْأَمْرَ: ئىزھار قىلدى، بايان قىلدى.

تَشَكَّى مِنَ الدَّاءِ: كېسەلدىن شىكايەت قىلدى، كېسەلدىن داتلىدى، كېسەلدىن ھال ئېيتتى، كېسەلدىن ئىڭرىدى.

تَشْكِيلٌ ج تَشْكِيلَاتٌ: بىرەر نەرسىنىڭ بىرقانچە خىللىرى بىر يۇرۇش نەرسە، خىلمۇ خىل نەرسە؛ بىرلەشمە، تەشكىلات، ئۇيۇشما، تەشكىل.

تَشْكِيلٌ سِرِّيٌّ: مەخپى تەشكىلات.

«هَاجَمَ تَشْكِيلٌ مِنَ الطَّائِرَاتِ أَهْدَافًا لِلْعَدُوِّ»: ئايروپىلانلار توپى دۈشمەن نىشانىغا ھۇجۇم قىلدى.

«أَحْضِرْ تَشْكِيلَةً مِنَ الْمُقَبِّلَاتِ»: ئىشتەي ئاچىدىغان دورا ــ دەرمەكلەرنىڭ بىرقانچە خىلىنى كەلتۈر.

تَشْكِيلٌ: زىر ــ زەبەر قويماق؛ سۈرەتلىمەك؛ سىزماق؛ شەكىللەندۈرمەك.

تَشْكِيلُ النَّصِّ: تېكىستكە زىر ــ زەبەر قويماق.

تَشْكِيلُ الْوَزَارِةِ: مىنىستىرلىقلارنى تەشكىللىمەك.

تَشْكِيلِيٌّ: تەشكىللىك.

اَلْفُنُونُ التَّشْكِيلِيَّةُ: رەسساملىق، ھەيكەلتىراشلىق، فوتوگرافىيە سەنئىتى.

تَشَمَّرَ يَتَشَمَّرُ تَشَمُّرًا: ئالدىراپ ماڭدى، تېز ماڭدى، ھاپىلا ــ شاپىلا ماڭدى.

تَشَمَّرَ لِلْأَمْرِ: تەييارلاندى، ھازىرلاندى.

تَشَمَّزَ يَتَشَمَّزُ تَشَمُّزًا وَجْهُهُ: قوشۇمىسى تۈرۈلدى، چەكچەيدى، كۆز ئالايتتى.

تَشَمَّسَ يَتَشَمَّسُ تَشَمُّسًا الرَّجُلُ: ئاپتاپقا قاقلاندى، ئاپتاپ ئۆتۈپ كەتتى، ئىسسىق ئۆتۈپ كەتتى.

تَشَمُّسٌ: ئاپتاپقا قاقلانماق؛ ھەركۈنى زېمىن قوبۇل قىلىدىغان قۇياش ئېنېرگىيىسى.

تَشَمَّعَ يَتَشَمَّعُ تَشَمُّعًا: سىرلاندى، بوياڭلدى، سۈرتۈلدى.

تَشَمَّلَ يَتَشَمَّلُ تَشَمُّلاً بِالشَّمْلَةِ: يېپىنىۋالدى، ئورىنىۋالدى.

تَشَمَّمَ يَتَشَمَّمُ تَشَمُّمًا الشَّيْءَ: ئالدىرىماي پۇرىدى.

تَشَمَّمَ الْأَخْبَارَ: خەۋەرلەرنى سۈرۈشتە قىلدى، سۈرۈشتۈرۈپ بىلدى، دىرىكىنى ئاڭلىدى، تىڭتىڭلىدى؛ تەكشۈردى، ئىزدەندى.

تَشَمَّمَهُ: تۈيدى، كۆزى يەتتى، تېگىگە يەتتى؛ ياخشى چۈشەندى.

تَشْمِيتٌ: چۈشكۈرگۈچىگە «يَرْحَمُكَ اللّٰهُ» دېمەك.

«مِنَ السُّنَّةِ تَشْمِيتُ الْعَاطِسِ»: چۈشكۈرگۈچىگە «يَرْحَمُكَ اللّٰهُ» دېيىش سۈننەتتۇر.

تَشَنَّجَ يَتَشَنَّجُ تَشَنُّجًا: تارايدى، يىغىلىپ قالدى، تارتىشىپ قالدى، كىرىشىپ كەتتى، قورۇلدى.

تَشَنَّجَتْ عَضَلَاتُهُ: بۇلجۇڭ گۆشلىرى تارتىشتى.

تَشَنَّجَ الشَّخْصُ «فِي الطِّبِّ»: نېرۋا پائالىيىتىنىڭ بۇزۇلۇشى سەۋەبىدىن پۇت - قول ۋە يۈزلىرى تارتىشتى.

تَشَنُّجٌ: تارتىشىش.

تَشَنَّنَ يَتَشَنَّنُ تَشَنُّنًا: ئۈپىرىدى، خورىدى.

تَشَهَّدَ يَتَشَهَّدُ تَشَهُّدًا الرَّجُلُ: «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ»: دېدى؛ كەلىمە شاھادەت ئېيتتى، تەشەھھۇد ئوقۇدى.

تَشَهَّدَ الْمُصَلِّي: ناماز ئوقۇغۇچى تەشەھھۇد «اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ...»: نى ئوقۇدى.

تَشَهَّى يَتَشَهَّى تَشَهِّيًا الشَّيْءَ: بەختلىك بولۇشنى ئارزۇ قىلدى، تەشنا بولدى، ئىنتىزار بولدى، ئارزۇ قىلدى، سېغىندى، ئەسلىدى ... دىن خۇشاللىق ھېس قىلدى.

تَشَوَّرَ يَتَشَوَّرُ تَشَوُّرًا: خىجىل بولدى، ئۇيالدى، نومۇس قىلدى، ئىزا تارتتى.

تَشَوَّشَ يَتَشَوَّشُ تَشَوُّشًا عَلَيْهِ الْأَمْرُ: قالايمىقانلاشتى، ئارىلىشىپ كەتتى، پاراكەندە بولدى.

تَشَوَّفَ يَتَشَوَّفُ تَشَوُّفًا مِنَ السَّطْحِ: ئۆگزىدىن ئېگىلىپ قارىدى، ئېگىزدىن نەزەر سالدى، تەكشۈردى، كۆزەتتى.

تَشَوَّفَ إِلَى فُلَانٍ: قارىدى، نەزەر سالدى، سېغىندى.

تَشَوَّقَ يَتَشَوَّقُ تَشَوُّقًا الشَّيْءَ: تەشنا بولدى، سېغىندى، ئەسلىدى، ئارزۇ قىلدى.

تَشَوَّقَ إِلَى الشَّيْءِ: ئىشتىياقى كۈچەيدى، سېغىندى، زوقمەن بولدى.

تَشَوَّنَ يَتَشَوَّنُ تَشَوُّنًا: ئەقىلسىزلىق قىلدى، ناداتلىق قىلدى، قابىلىيەتسىز بولدى.

تَشَوَّهَ يَتَشَوَّهُ تَشَوُّهًا: سەت بولدى، كۆرۈمسىز بولدى؛ بۇزۇلدى، بۇزۇپ كۆرسەتتى؛ بۇرمىلاندى.

تَشَوَّهَ سُمْعَتُهُ: ئابرۇيىغا تەسىر يەتكۈزدى، نامىنى بۇلغىدى.

تَشَوُّهٌ: مېيىپ بولماق، مەجرۇھ بولماق؛ غەيرىي نورماللىق، قىڭغىر - سىڭغىر.

تَشْوِيشٌ: قالايمىقانچىلىق، پاراكەندىچىلىك، تەرتىپسىزلىك.

تَشَيْطَنَ يَتَشَيْطَنُ تَشَيْطُنًا: شەيتانغا ئوخشاپ قالدى، شەيتان بولۇپ قالدى، ئالۋاستىغا ئايلاندى، شەيتانلىق قىلىقىنى قىلدى.

تَشَيَّخَ يَتَشَيَّخُ تَشَيُّخًا: قېرىدى، ياشاندى، قېرى بولىۋالدى.

تَشْيِيدٌ: قۇرماق، ياسىماق، بەرپا قىلماق.

تَشَيَّطَ يَتَشَيَّطُ تَشَيُّطًا الشَّيْءُ: كۆيدى.

تَشَيَّطَ دَمُهُ: قېنى قىزىدى.

تَشَيَّعَ يَتَشَيَّعُ تَشَيُّعًا: شىئە بولدى.

تَشَيَّعَ الرَّجُلُ: شىئە مەزھىپىگە كىردى.

تَشْيِيعٌ: ئۇزۇتۇش، ئەگىشىپ ماڭماق، پىكىر بىرلىككە كېلىش.

تَشْيِيعُ الْجَنَازَةِ: جىنازا ئۇزىتىش.

تَصَاعَى يَتَصَاعَى تَصَاعِيًا: تۇۋلىدى، ۋارقىرىدى، جارقىرىدى؛ ئۆكسۈپ يىغلىدى.

تَصَابَى يَتَصَابَى تَصَابِيًا الشَّخْصُ: كىچىك بالا بولۇۋالدى، تەنتەكلىك قىلدى، كىچىك بالىنىڭ قىلىقىنى قىلدى؛ بالىلىق قىلدى.

شَيْخٌ يَتَصَابَى: كىچىك بالىنىڭ قىلىقلىرىنى قىلىدىغان بوۋاي.

تَصَابَى الْمَرْأَةَ: ئايالنى يولدىن چىقاردى، ئايالنى ئېزىقتۇردى، ئازدۇردى.

تَصَاحَبَ يَتَصَاحَبُ تَصَاحُبًا الشَّخْصَانِ: ھەمراھ بولدى، دوستلاشتى، دوست بولدى، دوست تۇتتى، مۇناسىۋەتلەشتى.

تَصَاحَبَ الْقَوْمُ: ئورتاقلاشتى.

تَصَاحَبُوا فِي زِرَاعَةِ الْقُطْنِ: پاختا تېرىشتا ئورتاقلاشتى.

تَصَاخَبَ يَتَصَاخَبُ تَصَاخُبًا الْقَوْمُ: داۋراڭ سېلىشتى، قىيا ـ چىيا قىلىشتى، شاۋقۇن ـ سۈرەن كۆتۈردى، ۋاراڭ ـ چۇرۇڭ قىلىشتى.

تَصَادَقَ يَتَصَادَقُ تَصَادُقًا الشَّخْصَانِ: تۇيۇقسىز ئۇچراشتى، يولۇقۇشتى.

تَصَادَفْنَا فِي الشَّارِعِ: كوچىدا ئۇچرىشىپ قالدى.

تَصَادَقَ يَتَصَادَقُ تَصَادُقًا الشَّخْصَانِ: دوستانە سۆھبەتلەشتى.

تَصَادَقَ الشَّخْصَانِ الْحَدِيثَ: ئۆزئارا ئەستايىدىل بولدى.

تَصَادَقَ الشَّخْصَانِ عَلَى الْأَمْرِ: ئېتىراپ قىلىشتى.

تَصَادَقَا عَلَى شُرُوطِ الْبَيْعِ: سودا ـ سېتىقنىڭ شەرتلىرىگە ئەمەل قىلىشتى.

تَصَادُقٌ: دوستلۇق، مېھرىبانلىق، دوستانە.

تَصَادَمَ يَتَصَادَمُ تَصَادُمًا: ئۇرۇلدى، سوقۇلدى، تېگىپ كەتتى، توقۇنۇشتى.

تَصَادَمَ السَّفِينَتَانِ: ئىككى پاراخوت سوقۇلۇپ كەتتى.

تَصَادَمَ الْوَلَدَانِ: بالا بىر ـ بىرىگە سوقۇلۇپ كەتتى.

تَصَادَمَتِ الْآرَاءُ: پىكىرلەر توقۇنۇشۇپ قالدى.

«تَصَادَمَ شَهَادَتُهُ مَعَ أَقْوَالِ الشُّهُودِ الْآخَرِينَ:» ئۇنىڭ گۇۋاھلىقى باشقىلارنىڭ گۇۋاھلىقى بىلەن قارشىلىشىپ قالدى.

تَصَادُمٌ: سوقۇلۇشۇپ كەتمەك، توقۇنۇشۇپ قالماق.

تَصَادُمُ قِطَارَيْنِ: ئىككى پويىزنىڭ سوقۇلۇپ كېتىشى.

تَصَادُمُ الْأَحْزَابِ فِي الْإِنْتِخَابَاتِ: سايلامدا پارتى-

يىلەرنىڭ توقۇنۇشۇپ قېلىشى.

تَصَارَحَ يَتَصَارَحُ تَصَارُحًا: ئاقكۆڭۈللۈك بىلەن سۆزلەشتى، سەممىي سۆھبەتلەشتى.

تَصَارَخَ يَتَصَارَخُ تَصَارُخًا الْقَوْمُ: ئۆز ئارا تولىشىپ ياردەمگە چاقىرىشتى.

تَصَارَعَ يَتَصَارَعُ تَصَارُعًا: ئۆز ئارا ئېلىشتى، تۇتۇشتى، چېلىشتى.

تَصَاعَبَ يَتَصَاعَبُ تَصَاعُبًا مَعَهُ: تەڭلىكتە قويدى، قىيىنچىلىقتا سالدى.

تَصَاعَدَ يَتَصَاعَدُ تَصَاعُدًا الشَّيْءُ: يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، ئۆرلىدى.

تَصَاعَدَ الدُّخَانُ: تۈتۈن يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

تَصَاعَدَتِ الْأَسْعَارُ: باھار ئۆرلەپ كەتتى.

تَصَاعَدَتِ الْحَرْبُ بَيْنَ الْأَشِقَّاءِ: قېرىنداشلار ئارىسىدا جېدەل كېڭەيدى.

تَصَاعَدَتْ أَصْوَاتُ الْمُتَظَاهِرِينَ: نامايىشچىلارنىڭ ئاۋازى كۆتۈرۈلدى.

تَصَاعُدٌ: پەيدىنپەي كۆتۈرۈلمەك، ئاستا ـ ئاستا ئۆرلىمەك.

«شَاهَدْنَا فِي التِّلْفِزْيُونِ تَصَاعُدَ الْمُتَسَلِّقِينَ عَلَى الْجِبَالِ الشَّامِخَةِ»: بىز تېلېۋىزوردا تاغقا چىققۇچىلارنىڭ ئېگىز تاغلارغا ئاستا چىقىۋاتقانلىقىنى كۆردۇق.

تَصَاعُدِيٌّ: پەيدىنپەي ئۆرلەشكە مەنسۇپ، تەدرىجى ئۆرلەشكە مەنسۇپ؛ تەرەققىيپەرۋەرلىك ۋە ئىلغارلىققا مەنسۇپ.

عَدٌّ تَصَاعُدِيٌّ: بىردىنبىر ساناش، پەيدىنپەي ساناش.

مَوَاقِفُ حِزْبِيَّةٌ تَصَاعُدِيَّةٌ: پارتىيىنىڭ تەرەققىيپەرۋەرلىك مەيدانى.

ضَرَائِبُ تَصَاعُدِيَّةٌ: ھەسسىلەپ ئېشىپ بارىدىغان باج.

ضَرِيبَةٌ تَصَاعُدِيَّةٌ: پەيدىنپەي ئېشىپ بارىدىغان باج.

تَصَاغَرَ يَتَصَاغَرُ تَصَاغُرًا الشَّيْخُ: بوۋاي كىچىك بالا بولۇۋالدى، كىچىك بالىنىڭ قىلىقىنى قىلدى.

تَصَاغَرَ الرَّجُلُ: بالىلىق قىلدى، كىچىك بالىلار-

نىلىق قىلىقىنى قىلدى.

تَصَاغَرَتْ إِلَيْهِ نَفْسُهُ: روھسىزلاندى، روھى چۈشتى، كەيپى ئۇچتى، ئىشەنچىسىنى يوقاتتى.

تَصَاغَرَ ذُلًّا أَمَامَ أَهْلِ السُّلْطَةِ: ھۆكۈمرانلار ئالدىدا خورلاندى.

تَصَافَحَ يَتَصَافَحُ تَصَافُحًا: قول ئېلىشتى، قول سىقىشتى، قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى.

تَصَافَحَ الْخَصْمَانِ: ئىككى رەقىب بىر ـ بىرى بىلەن قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى.

تَصَافَحَتِ الْأَجْفَانُ: كۆز يۇمۇلدى.

تَصَاقَّ يَتَصَاقُّ تَصَاقًّا: سەپكە تۇرۇشتى، رەتكە تۇرۇشتى، باراۋەر تۇرۇشتى، قاتارغا تۇرۇشتى، رەتكە تىزىلدى.

تَصَافَقَ يَتَصَافَقُ تَصَافُقًا الْبَائِعُ وَالْمُشْتَرِي: سوداسېتىقنى پۈتتۈردى.

تَصَافَى يَتَصَافَى تَصَافِيًا الشَّخْصَانِ: دوست بولۇشتى، ئىناق بولۇشتى.

تَصَالَحَ يَتَصَالَحُ تَصَالُحًا الْقَوْمُ: يارىشىپ قالدى، كېلىشىپ قالدى، مۇرەسسە قىلىشتى، ئەپلەشتى.

تَصَالَحَتِ الدَّوْلَتَانِ: ئىككى دۆلەت يارىشىپ قالدى.

تَصَامَّ يَتَصَامُّ تَصَامًّا عَنِ الْحَدِيثِ: ئاڭلىماس بولۇۋالدى، قۇلىقىنى يوپۇرۇۋالدى.

تَصَامَّ الشَّخْصُ: گاس بولۇۋالدى.

«يَتَصَامُّ الْوَلَدُ عَنْ نَصِيحَةِ جَدِّهِ» : بالا بوۋىسىنىڭ نەسىھىتىگە قۇلاق سالمايۋاتىدۇ.

تَصَاهَرَ يَتَصَاهَرُ تَصَاهُرًا الْقَوْمُ: قۇدىلاشتى، قۇداباجا بولۇشتى.

تَصَاوَلَ يَتَصَاوَلُ تَصَاوُلًا: زەربە بېرىشتى، جەڭدە ھۇجۇم قىلىشتى، شىددەت بىلەن ھۇجۇم قىلىشتى.

تَصَايَحَ يَتَصَايَحُ تَصَايُحًا: تووۋلاشتى، ۋارقىراشتى، جارقىراشتى، چۇقان ـ سۈرەن كۆتۈردى.

تَصَايَحَ التَّلَامِيذُ فِي سَاحَةِ الْمَدْرَسَةِ: مەكتەپ مەيدانىدا ئوقۇغۇچىلار ۋارقىراشتى.

تَصَبَّبَ يَتَصَبَّبُ تَصَبُّبًا: ئاقتى، قۇيۇلدى، ئېقىپ كىردى؛ ئىشق ـ مۇھەببەت دەۋاسىنى قىلدى.

تَصَبَّبَ الْعَرَقُ مِنْ جَبِينِهِ: پېشانىسىدىن تەر ئاقتى؛ ئۇ يالدى، خىجىل بولدى.

تَصَبَّبَ الشَّابُّ لِإِغْرَاءِ الْفَتَاةِ: يىگىت قىزنى ئازدۇرۇش ئۈچۈن ئىشق ـ مۇھەببەت دەۋاسى قىلدى، قىزنى ئازدۇرۇش ئۈچۈن ساقال تاشلىدى.

تَصَبَّبَ وَجْهُهُ عَرَقًا: تەرگە چۆمۈلدى، يۈز ـ كۆزىدىن تەر ئاقتى؛ ئۇيالدى، خىجىل بولدى.

تَصَبَّحَ يَتَصَبَّحُ تَصَبُّحًا: ناشتا قىلدى، ئەتىگەنلىك تاماق يېدى؛ تاڭ سۈزۈلۈش بىلەن كۈن چىقىشنىڭ ئارىلىقىدا ئۇخلىدى.

تَصَبُّحَةٌ: ئەتىگەندە ئۇچراشتى، ئەتىگەندە قوبۇل قىلدى.

«لَقَدْ اِنْتَهَى مِنَ الْعَمَلِ لِذَالِكَ يَتَصَبَّبُ وَجْهُهُ عَرَقًا:» ئۇ ئەمگەكتىن ئەمدى چۈشتى، شۇڭا ئۇنىڭ يۈزىدىن تەر ئاقماقتا.

تَصَبَّرَ يَتَصَبَّرُ تَصَبُّرًا عَلَى الْأَمْرِ: چىداشلىق بەردى، بەرداشلىق بەردى، سەۋرى ـ تاقەت قىلدى.

تَصَبَّرَ لَهُ: كۈتتى، ساقلاپ تۇردى.

تَصَبَّرَ عَنْهُ: رەت قىلدى، باش تارتتى.

تَصَبَّرَ عَلَى الْجُوعِ: ئاچلىققا چىدىدى.

تَصَبَّرَ فُلَانٌ: سەۋرچانلىق كۆرسەتتى.

تَصَبَّرَ الْجَرِيحُ: يارىدار چىدىدى، يارىدار چىداملىق بولدى.

تَصَبَّى يَتَصَبَّى تَصَبِّيًا: ئويۇنغا بېرىلىپ كەتتى، ياشاردى.

تَصَبَّى الْمَرْأَةَ: ئايالنى يولدىن چىقاردى، ئازدۇردى.

تَصْبِيرٌ: سەۋرى ـ تاقەت قىلىشقا ئۈندىمەك، تاقەت قىلىشنى كۈتمەك.

تَصْبِيرَةٌ: ئاچ قورساق ئادەم تاماق تەييار بولغىچە بەپ تۇرىدىغان ئازغىنا يېمەكلىك.

تَصَحَّبَ يَتَصَحَّبُ تَصَحُّبًا: خىجىل بولدى، ھايا قىلدى.

تَصَحَّحَ يَتَصَحَّحُ تَصَحُّحًا بِكَذَا: داۋالاندى.

تَصَحَّرَ يَتَصَحَّرُ تَصَحُّرًا الْمَكَانُ: جاي چۆللىشىپ كەتتى.

تَصَخُّرٌ: چۆللەشمەك.

مُقَاوَمَةُ التَّصَخُّرِ: چۆللىشىشكە قارشى كۈرەش قىلماق.

تَصَحَّفَ يَتَصَحَّفُ تَصَحُّفًا الْقَارِئُ: كىتابخان خاتا ئوقۇدى، خاتا تەلەپپۇز قىلدى.

تَصْحِيحٌ: (خاتانى) تۈزەتمەك؛ سالامەتلىكنى ئەسلىگە كەلتۈرمەك؛ ئىمزا قويماق؛ ئەسلىگە كەلتۈرمەك؛ توغرىلىماق.

جَمْعُ التَّصْحِيحِ: ساغلام شەكىلدىكى كۆپلۈك.

إِجْرَاءَاتُ التَّصْحِيحِ: تۈزىتىش تەدبىرلىرى.

تَصْحِيحِيٌّ: ئىمزا قويماق.

حَرَكَةٌ تَصْحِيحِيَّةٌ: ئۆزگەرتىش ھەرىكىتى.

ثَوْرَةٌ تَصْحِيحِيَّةٌ: ئۆزگەرتىش ئىنقىلابى.

تَصْحِيفٌ ج تَصْحِيفَاتٌ: مەتبەئەدە ھەرپ خاتالىقىنى سادىر قىلىش؛ كېيىنكى قاتارلىقلارنى خاتا ئوقۇش.

تَصْحِيفٌ فِي الطِّبَاعَةِ: باسما خاتالىقى.

وَرَقُ التَّصْحِيفِ: ماتېرىيالغا ئېلىش قەغىزى.

تَصَخَّرَ يَتَصَخَّرُ تَصَخُّرًا ـ تِ الْمَادَّةُ: تاشقا ئايلاندى.

تَصَدَّرَ يَتَصَدَّرُ تَصَدُّرًا: قارشى تۇردى، توسقۇنلۇق قىلدى، ئېتىراز بىلدۈردى.

تَصَدَّرَ الشَّخْصُ: تۆردە ئولتۇردى.

تَصَدَّرَ الْمَجْلِسَ: يىغىننى باشقۇردى، رىياسەتچىلىك قىلدى.

تَصَدَّرَ الْحَفْلَةَ: سورۇن تۆرىدە ئولتۇردى.

«تَصَدَّرَتِ الْعَرُوسُ حَفْلَ الزِّفَافِ:» قىز توي مۇراسىمىنىڭ تۆرىدە ئولتۇردى.

تَصَدَّرَ الْوَزِيرُ الْإِجْتِمَاعَ: مىنىستىر يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى.

تَصَدَّعَ يَتَصَدَّعُ تَصَدُّعًا: يېرىلدى، دەز كەتتى.

تَصَدَّعَ الْجِدَارُ: تام يېرىلدى، دەزكەتتى.

تَصَدَّعَ الصَّبَاحُ: تاڭ يورىدى.

تَصَدَّعَتِ الْقُوَى الْحِزْبِيَّةُ: پارتىيىنىڭ كۈچى بۆلۈنۈپ كەتتى.

مَنْظَرٌ يَتَصَدَّعُ لَهُ الْقُلُوبُ: كىشىنىڭ ئىچىنى ئاغرىتىدىغان كۆرۈنۈش، دىللارنى ئېزىدىغان كۆرۈنۈش.

تَصَدَّعَ الْقَوْمُ: بۆلۈندى، پارچىلاندى.

تَصَدَّفَ يَتَصَدَّفُ تَصَدُّفًا: قاچتى، ئۆزىنى قاچۇردى، باش تارتتى.

تَصَدَّقَ يَتَصَدَّقُ تَصَدُّقًا: سەدىقە بەردى.

تَصَدَّقَ عَلَيْهِ بِكِسَاءٍ: كىيىمنى سەدىقە قىلدى.

«فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ و تَصَدَّقْ عَلَيْنَا» «قرآن»: بىزگە يېتەرلىك ئاشلىق بەرگىن، بىزگە سەدىقە قىلغىن.

تَصَدَّقَ عَلَى الْفَقِيرِ بِكَذَا: پېقىرغا سەدىقە بەردى.

تَصَدَّى يَتَصَدَّى تَصَدِّيًا لَهُ: ئارىلاشتى، مۇداخىلە قىلدى؛ قارشى تۇردى، توسقۇنلۇق قىلدى، قارشىلاشتى.

تَصَدَّى لِلْأَمْرِ: دىققىتىنى يىغدى، بېرىلىپ ئىشلىدى.

تَصَدَّى لَهُ: ئارىلاشتى، مۇداخىلە قىلدى، قارشى تۇردى؛ توغرىلاندى، يۈزلەندى.

«أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى» «قرآن»: ئۆزىنى (ئىماندىن) بىھاجەت ھېسابلايدىغان ئادەمگە كەلسەك، سەن ئۇنىڭغا يۈزلىنىسەن.

«تَصَدَّى الْغَزَّالِيُّ لِلرَّدِّعَلَى الْأَفْكَارِالْفَلْسَفِيَّةِ»: غەززالى پەلسەپىۋى پىكىرلەرگە زەربە بېرىشكە يۈزلەندى.

تَصَدٍّ «التَّصَدِّي»: قارشىلىشىش.

جَبْهَةُ الصُّمُودِ وَالتَّصَدِّي: قارشىلىشىش سېپى (ئىسرائىلىيىگە قارشى تۇرۇشنى تەشەببۇس قىلىدىغان بەزى ئەرەب دۆلەتلىرىگە قارىتا قويۇلغان مەخسۇس ئىسىم).

تَصْدِيَةٌ: چاۋاك چالماق.

«وَمَاكَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَالْبَيْتِ إِلَّامُكَاءًوَتَصْدِيَةً»

«قرآن»: ئۇلارنىڭ مەسچىتى ھەرەم يېنىدىكى ئىبادىتى پەقەت ئىسقىرتماق، چاۋاك چالماقتىنلا ئىبارەت بولدى.

تَصْدِيرٌ: ئېكىسپورت قىلماق، سىرتقا چىقارماق؛ باشلىماق، ئۇتۇش قىلماق؛ مۇقەددىمە، سۆز بېشى، كىرىش سۆز.

تَصْدِيرِيٌّ: ئېكسپورتقا ئائىت.

صَنَاعَاتٌ تَصْدِيرِيَّةٌ: ئېكسپورت سانائىتى.

تَصْدِيعٌ: قاتتىق باش ئاغرىماق.

تَصْدِيقٌ: ئىشەنمەك، تەستىقلىماق؛ ئىشەنچ قىلماق، ئېتىقاد قىلماق، تونۇماق.

سُرْعَةُ التَّصْدِيْقِ: ئاسان ئىشەنمەك.

اَلتَّصْدِيْقُ عَلَى نَتِيْجَةِ الْإِنْتِخَابَاتِ: سايلام نەتىجىسىنى ئېتىراپ قىلماق.

«كَلَامُكَ غَيْرُ قَابِلٍ لِلتَّصْدِيقِ»: سېنىڭ سۆزۈڭ ئىشەنچسىز.

تَصْدِيْقُ رَئِيْسِ الْبَلَدِيَّةِ عَلَى صِحَّةِ الْإِمْضَاءِ: قول قويغاننىڭ راستلىقىغا شەھەر باشلىقىنىڭ ئىسپاتى.

سَرِيعُ التَّصْدِيقِ: ئاسان ئىشىنىپ كېتىدىغان.

فُلَانٌ سَرِيعُ التَّصْدِيقِ: پالانى ئاسان ئىشىنىپ كەتكۈچى.

تَصَرَّحَ يَتَصَرَّحُ تَصَرُّحًا: ئېنىدى، سۆزۈلدى؛ ئېنىدۇردى.

تَصَرَّفَ يَتَصَرَّفُ تَصَرُّفًا: ئورۇنلاشتۇردى، جايلاشتۇردى، بىر تەرەپ قىلدى.

تَصَرَّفَ فِي الْأَمْرِ: بىر تەرەپ قىلدى، باشقۇردى.

تَصَرَّفَتِ الْكَلِمَةُ: سۆز تۈرلەندى.

تَصَرَّفَ الشَّخْصُ: ھەرىكەت قىلدى، مۇئەييەن يۇرۇش ـ تۇرۇشتا بولدى.

تَصَرَّفَتِ الْمِيَاهُ: سۇلار مۇئەييەن ئېقىمدا ئاقتى.

«تَصَرَّفَتْ بِهِ الْأَحْوَالُ مِنْ عُسْرٍ إِلَى يُسْرٍ»: قىيىن شارائىت ئوڭۇشلۇق شارائىتقا ئۆزگەردى.

«تَصَرَّفَ الشَّيْخُ تَصَرُّفَ الصِّبْيَانِ»: بوۋاي كىچىك بالىلارنىڭ قىلىقىنى قىلدى.

تَصَرَّفَتْ فِي إِدَارَةِ الشَّرِكَةِ: شىركەتنى باشقۇردى.

تَصَرُّفٌ: ئورۇنلاشتۇرماق، جايلاشتۇرماق، نېرى ـ بېرى قىلماق، ھەل قىلماق، بىر تەرەپ قىلماق.

تَصَرُّفٌ ج تَصَرُّفَاتٌ: يۈرۈش ـ تۇرۇش؛ ئەخلاق؛ ھەرىكەت، ئىش.

مُطْلَقُ التَّصَرُّفِ: تولۇق ھوقۇقلۇق.

تَحْتَ تَصَرُّفِهِ: ئۇنىڭ باشقۇرۇشى ئاستىدا.

تَحْتَ تَصَرُّفِ الْوَزِيرِ: مىنىستىرگە تەۋە.

تَحْتَ تَصَرُّفِ الْإِسْتِعْمَارِ: مۇستەملىكە ئاستىدا، جاھانگىرلىك ھۆكۈمرانلىقى ئاستىدا.

تَصَرُّفُ النَّهْرِ: دەريا يار ئېلىپ كېتىش.

بِتَصَرُّفٍ: ئەركىن، ئىختىيار، مۇستەقىل، خالىغانچە.

تَصَرُّفُ الشَّبَابِ: ياشلىقتىكى يۈرۈش ـ تۇرۇش.

اَلتَّصَرُّفُ فِي شُئُونِ الشَّرِكَةِ: شىركەت ئىشلىرىنى باشقۇرۇش.

وَضَعَ شَيْئًا تَحْتَ تَصَرُّفِهِ: ئۇنىڭ باشقۇرۇشىغا قويدى، مەسئۇلىيەتنى ئۇنىڭغا يۈكلىدى.

اَلتَّصَرُّفُ فِي الضَّيْعَةِ (فِي الْقَانُونِ): تېرىلغۇ يەر ياكى تۇرالغۇ مۈلۈك باشقۇرۇش.

نَقَلَ الْكَلَامَ بِتَصَرُّفٍ: سۆزنى ئۆزگەرتىپ تەرجىمە قىلدى.

تَصَرُّفَاتُ الزَّمَانِ: زاماننىڭ بالايىئاپەتلىرى ۋە مۇسىبەتلىرى.

تَصْرِيْحٌ ج تَصْرِيْحَاتٌ و تَصَارِيحُ: بايانات، خىتابنامە؛ رۇخسەتنامە، ئىجازەتنامە؛ باياناتنامە؛ رۇخسەت قىلماق، ئىجازەت قىلماق.

أَدْلَى بِالتَّصْرِيْحِ: بايانات ئېلان قىلدى.

تَصْرِيْحٌ بِالْمُرُورِ: قاتناش ئىجازەتنامىسى.

«تَصْرِيْحُ الزَّعِيْمِ السِّيَاسِيِّ بِمَوْقِفِ حِزْبِهِ»: سىياسى داھىنىڭ پارتىيىسىنىڭ مەيدانى توغرىسىدىكى باياناتى.

اَلتَّصْرِيحُ الدَّوْلِيُّ لِحُقُوقِ الْإِنْسَانِ: خەلقئارا كىشىلىك ھوقۇق خىتابنامىسى.

تَصْرِيْفٌ ج تَصَارِيْفُ: يۆتكەش، ئالماشتۇرۇش، ئۆزگەرتىش.

تَصْرِيْفُ الْكَلِمَةِ: سۆز تۈرلەش، سىغىلىرىنى چىقىرىش.

تَحْتَ التَّصْرِيفِ: ۋاكالىتەن ساتماق.

تَصْرِيفُ الْفِعْلِ: پېئىلنىڭ تۈرلىنىشى.

تَصْرِيفُ الْبَضَائِعِ: مال ساتماق.

تَصْرِيفُ الدَّهْرِ: زاماننىڭ بالايىئاپەتلىرى.

تَصْرِيفُ الْمِيَاهِ: سۇنى چىقىرىۋېتمەك، سۇ قويماق.

تَصْرِيفُ الْوَرَمِ: ئىششىقنى ياندۇرۇش، ئىششىقنى تۆكتىش، ئىششىقنى قايتۇرۇش.

عِلْمُ التَّصْرِيفِ: مورفولوگىيە.

تَصَارِيفُ الدَّهْرِ: زاماننىڭ بالايىئاپەتلىرى ۋە مۇسىبەتلىرى.

تَصَارِيفُ الْمُفَاوَضَاتِ: سۆھبەت بۇزۇلۇشى.

تَصَرَّمَ يَتَصَرَّمُ تَصَرُّمًا: ئۈزۈلدى، تۈگىدى، ئاياغلاشتى.

تَصَرَّمَ الْوَقْتُ: ۋاقىت ئۆتتى.

تَصَعَّبَ يَتَصَعَّبُ تَصَعُّبًا الْأَمْرُ: قىيىنلاشتى، تەسلەشتى.

تَصَعَّبَ الْأَمْرَ: ئىشنى قىيىن ھېسابلىدى.

تَصَعَّبَ مَعَهُ: تەڭلىكتە قويدى، قىيىنچىلىققا سالدى.

تَصَعَّبَ وُجُودُ الْعَمَلِ الْيَوْمَ: بۈگۈن خىزمەت تېپىش قىيىنلىشىپ كەتتى.

«تَصَعَّبَ الطَّالِبُ الْمُشْكِلَةَ الرِّيَاضِيَّةَ»: ئوقۇغۇچى تەنھەرىكەتنى مۈشكۈل كۆردى.

تَصَعَّدَ يَتَصَعَّدُ تَصَعُّدًا: ئۆرلىدى، يۇقىرى كۆتۈرۈلدى؛ پارغا ئايلاندى.

تَصَعَّدَ النَّفَسُ: نەپەس ئېلىش قىيىنلاشتى.

تَصَعَّدَ السَّائِلُ: سۇيۇقلۇق پارغا ئايلاندى.

تَصَعَّدَ الْجَبَلَ: تاغقا ياماشتى، ئۆرلىدى.

تَصَعَّدَتْ أَنْفَاسُ الْمُحْتَضَرِ: سەكراتتىكى ئادەمنىڭ نەپىسى قىيىنلاشتى.

«يَتَصَعَّدُ الْمَاءُ فِي الدَّرَجَةِ الْمِائَةِ:» سۇ يۈز گىرادۇستا پارغا ئايلىنىدۇ.

تَصَعَّدَ الْمُتَسَلِّقُ قِمَّةَ الْجَبَلِ: تاغقا چىقىش تەنھەرىكەتچىسى تاغ چوققىسىغا چىقتى.

تَصَعَّرَ يَتَصَعَّرُ تَصَعُّرًا: ھاكاۋۇرلۇق بىلەن چىرايىنى تۈردى، چىرايىنى پۈرۈشتۈردى.

تَصَعْلَكَ يَتَصَعْلَكُ تَصَعْلُكًا الشَّخْصُ: يوقسۇل بولۇپ قالدى، نامرات بولۇپ قالدى، نامراتلىشىپ كەتتى.

تَصَغَّرَ يَتَصَغَّرُ تَصَغُّرًا: كىچىكلىدى، قورۇلدى.

تَصْغِيرٌ: ئەركىلەتمە ئىسىمغا ئايلاندۇرماق، كىچىكلەتمەك؛ ئازايتماق، كىچىكلىتىش ۋە مېھرىبانلىقنى ياكى يېقىنلىقنى بىلدۈرۈش (بىر ئىسىمنى مۇئەييەن بىر ئىسىمغا ئۆزگەرتىشكە قارىتىلىدۇ).

إِسْمُ التَّصْغِيرِ (فِي الصَّرْفِ): ئەركىلەتمە ئىسىم، كىچىكلەتمە ئىسىم (گىراماتىكىدا).

تَصْغِيرُ التِّمْثَالِ: ھەيكەلنى كىچىكلەتمەك.

تَصْغِيرُ الصُّورَةِ الشَّمْسِيَّةِ: فوتو سۈرەتنى كىچىكلەتمەك.

تَصَفَّحَ يَتَصَفَّحُ تَصَفُّحًا الشَّيْءَ: دىققەت بىلەن قارىدى، ئىنچىكىلىك بىلەن قارىدى، تىكىلىپ قارىدى، ئوقۇدى.

تَصَفَّحَ الْكِتَابَ: كىتاب ئوقۇدى، ۋاراقلاپ ئوقۇدى.

تَصَفَّحَ وَجْهَهُ: يۈزىگە تىكىلىپ قارىدى.

هُوَ يَتَصَفَّحُ الْقَضِيَّةَ: ئۇ مەسىلىنى ئىنچىكىلىك بىلەن بايقىماقتا.

تَصَفَّى يَتَصَفَّى تَصَفِّيًا: تىنىدى، سۈزۈلدى، ساپ بولدى.

تَصْفِيقٌ: تازىلىماق، پاكىزلىماق، ئادالىماق.

حَلٌّ تَصْفِيقٌ: تولۇق ھەل قىلماق (سىياسىي ئاتالغۇ بولۇپ، ئىسرائىلىيە بىلەن بولغان دەتالاشنى تىنچ ئۇسۇل بىلەن ھەل قىلىشقا قارىتىلىدۇ).

تَصْفِيَةٌ ج تَصْفِيَاتٌ: تىندۇرماق، سۈزۈلدۈرمەك؛ ئايرىماق، ئىلغىماق، تازىلىماق.

تَصْفِيَةُ الْأَشْغَالِ: تارقىتىۋەتمەك؛ ئېنىقلىماق؛ كارخانىنى تارقىتىۋەتمەك.

عَرَبَةُ تَصْفِيَةٍ: يۈك ۋاگونى، يۈك ئاپتوموبىلى.

مَأْمُورُ التَّصْفِيَةِ: (مال - مۈلۈكنى ۋەيران بولۇپ كېتىشتىن) ساقلىغۇچى، ئىدارە قىلغۇچى.

تَصْفِيَةُ الْمِيَاهِ: سۇنى سۈزۈلدۈرمەك.

تَصْفِيَةُ الْحُبُوبِ: ئاشلىقنى چەكلىمەك.

«تَصْفِيَةُ الْخِلَافَاتِ بَيْنَ الْأَشِقَّاءِ:» قېرىنداشلار ئارىسىدىكى ئىختىلاپلارنى تۈگەتمەك.

تَصْفِيَةُ الْحِسَابَاتِ: ھېساباتنى ئېنىقلىماق.

تَصْفِيَةُ الدُّيُونِ: قەرزنى ئېنىقلىماق.

اَلتَّصْفِيَةُ الْقَضَائِيَّةُ (فِي الْقانُونِ): بىرەر سودىگەر ياكى شىركەتنىڭ قەرزىنى تۆلەش ئۈچۈن مال-مۈلكىنى ساتقۇزۇش تەدبىرى.

إِمْتِحَانُ التَّصْفِيَةِ: تاللاش ئىمتىھانى.

تَصْفِيَةٌ جَسَدِيَّةٌ: جىسمانىي جەھەتتىن يوقىتىش.

تَصْفِيَةُ الْقَوَاعِدِ الْعَسْكَرِيَّةِ: ھەربىي بازىلارنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش.

تَصْفِيَةُ كَأْسِ الْعَالَمِ فِي كُرَةِ الْقَدَمِ: خەلقئارا پۇتبول لوڭقىسىنى تالىشىش.

تَصْفِيرٌ: ئىسقىرتماق، پۇشتەك چالماق.

تَصْفِيقٌ: چاۋاك چالماق.

اَلتَّصْفِيقُ الْحَارُّ: گۈلدۈراس ئالقىش ياڭراتماق، قىزغىن چاۋاك چالماق.

تَصَقَّرَ يَتَصَقَّرُ تَصَقُّرًا الشَّخْصُ: قارچۇغا بىلەن ئوۋ ئوۋلىدى.

تَصْقِيعٌ: مۇزلاپ قالماق، توڭلاپ قالماق.

تَصْقِيعُ الْمَشْرُوبَاتِ فِي الصَّيْفِ: يازدا ئىچىملىكلەرنى مۇزلىتىش.

صَنْدُوقُ التَّصْقِيعِ فِي الثَّلَّاجَةِ: توڭلاتقۇدىكى توڭلىتىش ساندۇقى.

تَصَلْصَلَ يَتَصَلْصَلُ تَصَلْصُلًا: تاراقشىدى، تاراقلىدى.

تَصَلَّبَ يَتَصَلَّبُ تَصَلُّبًا: قاتتى، چىڭىدى.

تَصَلَّبَ فِي الْكِفَاحِ: كۈرەشتە تاۋلىنىپ چىڭىدى، قاتتىق سۆڭەك بولدى.

تَصَلَّبَ عُوْدُ الشَّجَرَةِ: دەرەخنىڭ ياغىچى قاتتىق بولدى.

تَصَلَّبَ الشَّخْصُ فِي الرَّأْيِ: پىكرىدە چىڭ تۇردى.

تَصَلَّبَ فِي مَوْقِفِهِ السِّيَاسِيِّ: سىياسىي مەيداندا چىڭ تۇردى.

تَصَلُّبٌ: قاتماق، قېتىپ كەتمەك.

تَصَلُّبُ الثَّلْجِ: قارنىڭ قېتىپ قېلىشى.

تَصَلُّبُ الْمَعْدَنِ السَّائِلِ: سۇيۇق مەدەننىڭ ئۇيۇپ قېلىشى.

تَصَلُّبٌ فِي الرَّأْيِ وَالْمَوْقِفِ: پىكىر ۋە مەيداندا چىڭ تۇرماق.

تَصَلُّبُ الشَّرَايِينِ: ئارتېرىيە قېتىش كېسىلى، قان تومۇر قېتىش كېسىلى.

تَصَلَّحَ يَتَصَلَّحُ تَصَلُّحًا: ياخشىلاندى، ئىسلاھ قىلىندى، تۈزىتىلدى.

تَصَلَّقَ يَتَصَلَّقُ تَصَلُّقًا: پو ئاتتى، لاپ ئۇردى، ئۆزىنى داڭلىدى، ماختاندى، كۆپتۈردى، چوڭ گەپ قىلدى.

تَصَلَّى يَتَصَلَّى تَصَلِّيًا بِنَارِ الْإِضْطِهَادِ: قاتتىق زىيانكەشلىككە ئۇچرىدى.

تَصَلَّى النَّارَ: ئوت سۇندى، ئوتقا قاقلاندى.

تَصْلِيحٌ: ئىسلاھ قىلماق، رېمونت قىلماق، ئوڭشىماق، ياخشىلىماق، تۈزەتمەك، ئوڭلىماق.

تَصْلِيحُ الْبَيْتِ: ئۆينى تۈزەشتۈرمەك.

تَصْلِيحُ الْقَنَوَاتِ: قانالالارنى ئوڭشىماق.

تَصْلِيحُ الْإِمْتِحَانِ: ئىمتىھاننى ئىسلاھ قىلماق.

تَصْلِيحُ الْأَرْضِ: تۇپراقنى ياخشىلىماق.

تَصْلِيحَاتٌ كُلِّيَّةٌ: چوڭ رېمونتچىلىق، چوڭ ئىسلاھات، چوڭ رېمونت قىلماق، ئومۇمىيۈزلۈك تۈزەش.

تَصْمِيغٌ: يېلىم سۈرمەك (بەزى توقۇلمىلارنى پۇختىلاش ئۈچۈن يېلىملىماق).

تَصْمِيغُ الْكَتَّانِ: زىغىر پاخىلىدىن توقۇلغان رەختكە يېلىم سۈرمەك.

تَصْمِيمٌ ج تَصْمِيمَاتٌ وَتَصَامِيمُ: پىلان.

«هَذَا الْجِسْرُ مِنْ تَصْمِيمِ الْمُهَنْدِسِ الْفُلَانِيِّ:» بۇ كۆۋرۈك پالانى ئىنژېنېرنىڭ لايىھىسىدە سېلىنغان.

تَصْمِيمٌ: پىلانلىماق، لايىھىلىمەك، قارار قىلماق.

تَصَنَّعَ يَتَصَنَّعُ تَصَنُّعًا: دورىدى، تەقلىد قىلدى، سۈنئىي تۈس بەردى، بېزىدى، ياساندى.

تَصَنَّعَ الْعَطْفَ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا يالغان مېھرىبانلىق قىلدى.

تَصَنَّعَ فِي لِبَاسِهِ: كىيىم - كېچەكىدە ياسالمىلىق قىلدى.

تَصَنَّعَ الْجُنُونَ: ساراڭنى دورىدى، ساراڭدەك بولۇۋالدى، ساراڭ قىياپىتىگە كىرىۋالدى.

تَصَنَّعَ الْإِبْتِسَامَةَ: ساختا كۈلدى.

تَصَنَّعَتِ الْبِلَادُ: مەملىكەت ساناﺋەتلەشتى.

تَصَنَّعَ الْإِقْلِيمُ الْجَنُوبِيُّ: جەنۇبىي رايون ساناﺋەتلەشتى.

تَصَنَّعَ الشَّخْصُ: ياسالمىلىق قىلىپ ئۆزىدە يوق نەرسىلەرنى بار قىلىپ كۆرسەتتى.

تَصَنَّعَ الْكَرَمَ: مەرد بولۇۋالدى، سېخى بولۇۋالدى.

تَصَنَّعَ فِي كَلَامِهِ: چوڭقۇر مەنىلىك سۆزلىدى.

تَصَنَّعَ الْخَطِيبُ: ناتىق ئۇستىلىق بىلەن سۆزلىدى.

تَصَنُّعٌ: دورىماق، تەقلىد قىلماق؛ ياسالما ھەردەكەت قىلماق، ياسالمىلىق قىلماق، ساختا قىياپەتكە كىرىۋالماق.

بِلَا تَصَنُّعٍ: ھېچقانداق ياسالمىلىق قىلماستىن.

تَصَنُّعِيٌّ: سۈنئىي، ياسالما، ساختا.

تَصْنِيعٌ: ساناﺋەتلەشتۈرمەك.

تَصْنِيعُ أَقَالِيمِ الشِّمَالِ: شىمالىي رايونلارنى ساناﺋەتلەشتۈرمەك.

تَصْنِيعُ الْبِلَادِ النَّامِيَةِ: تەرەققىي قىلمىۋاتقان دۆلەتلەرنى ساناﺋەتلەشتۈرۈش.

تَقُومُ مِصْرُ الْآنَ بِتَصْنِيعِ الْأَسْلِحَةِ الثَّقِيلَةِ: مىسىر ھازىر ئېغىر تىپتىكى قوراللارنى ياساۋاتىدۇ.

تَصْنِيفٌ: تۈرگە بۆلمەك، تۈرگە ئايرىماق؛ ئەجاد قىلماق، يازماق؛ تۈزمەك.

تَصْنِيفُ الْعُلُومِ: ئىلىملارنى تۈرلەرگە ئايرىماق.

تَصْنِيفٌ ج تَصَانِيفُ و تَصْنِيفَاتٌ: ئەسەر، يېزىپ قالدۇرۇلغان كىتاب.

اَلتَّصَانِيفُ الْعِلْمِيَّةُ فِي الْقُرُونِ الْوُسْطَى: ئوتتۇرا ئەسىرلەردىكى ئىلمىي ئەسەرلەر.

تَصْنِيفَةٌ ج تَصْنِيفَاتٌ: تۈر، خىل.

تَصَوَّبَ يَتَصَوَّبُ تَصَوُّبًا: چۈشتى، تۆۋەنلىدى.

«تَصَوَّبَ الْمَاءُ مِنَ الْجَبَلِ:» سۇ تاغدىن چۈشتى.

تَصَوَّرَ يَتَصَوَّرُ تَصَوُّرًا الشَّيْءَ: تەسەۋۋۇر قىلدى، پەرەز قىلدى، كۆز ئالدىغا كەلتۈردى.

تَصَوَّرَ لَهُ الشَّيْءُ: خىيالىغا كەلدى.

تَصَوَّرَ الْحَادِثَ: ۋەقەنى كۆز ئالدىغا كەلتۈردى.

تَصَوَّرَ مَرَاحِلَ الْمَشْرُوعِ: پىلاننىڭ باسقۇچلىرىنى پەرەز قىلدى.

أَمْرٌ لَايَتَصَوَّرُهُ الْعَقْلُ: تەسەۋۋۇر قىلغىلى بولمايدىغان ئىش، ئەقىل يەتمەيدىغان ئىش.

تَصَوُّرٌ: تەسەۋۋۇر قىلماق، قىياس قىلماق، كۆز ئالدىغا كەلتۈرمەك، خىيال قىلماق.

تَصَوُّرٌ ج تَصَوُّرَاتٌ: تەسەۋۋۇر.

شَيْءٌ لَايُمْكِنُ تَصَوُّرُهُ: تەسەۋۋۇر قىلىش مۇمكىن بولمايدىغان نەرسە.

تَصَوُّرِيٌّ: غايىۋى، خىيالىي.

تَصَوُّرِيَّةٌ «فِي الْفَلْسَفَةِ»: سەزگىلى بولمايدىغان ھەقىقەتلەر، ھەقىقەت پەقەت كۆڭۈلدىلا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ، دەيدىغان بىر خىل پەلسەپىۋى مەزھەپ.

تَصَوَّفَ يَتَصَوَّفُ تَصَوُّفًا الشَّخْصُ: سوپى بولدى، سوپىزم يولىغا ماڭدى، تەسەۋۋۇپنى قوبۇل قىلدى.

تَصَوُّفٌ: سوپى بولماق، سوپىزم يولىغا ماڭماق، تەرىقەتكە كىرمەك، تەسەۋۋۇپ.

عِلْمُ التَّصَوُّفِ: تەسەۋۋۇپ ئىلمى، سوپىزم.

تَصَوَّنَ يَتَصَوَّنُ تَصَوُّنًا الشَّخْصُ مِنَ الْمَعَايِبِ: ئۆزىنى نۇقسانلاردىن ساقلىدى.

«تَصَوَّنَتِ الْفَتَاةُ الْعَفِيفَةُ:» ئىپپەتلىك قىز ئۆزىنى پاك ساقلىدى.

تَصَوَّنَ الشَّيْءَ: ساقلاشنى ئۆز ئۈستىگە ئالدى.

تَصَوَّنَ عُقُودَ أَخِيهِ: قېرىندىشىنىڭ توختاملىرىغا ئەمەل قىلىشنى ئۈستىگە ئالدى.

تَصْوِيبٌ ج تَصْوِيبَاتٌ: خاتانى توغرىلىماق.

تَصْوِيبُ لَحْنِ التَّلَامِيذِ: ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەلەپپۇز خاتالىقىنى تۈزىتىش.

تَصْوِيبُ الْأَخْطَاءِ الْمَطْبَعِيَّةِ: مەتبەئە خاتالىقىنى تۈزىتىش.

تَصْوِيتٌ: ۋارقىرىماق، توۋلىماق، سورەن سالماق؛ ئاۋاز بەرمەك.

اَلتَّصْوِيتُ عَلَى انْتِخَابِ الرَّئِيسِ: رەئىس سايلاشقا ئاۋاز بەرمەك.

لَهُ حَقُّ التَّصْوِيتِ: ئۇ، ئاۋاز بېرىش ھوقۇقىغا ئىگە.

إِمْتَنَعَ عَنِ التَّصْوِيتِ: ئاۋاز بېرىشتىن ۋاز كەچتى.

تَصْوِيتُ الْإِنْتِخَابِ: سايلامغا ئاۋاز بەرمەك، سايلام بېلەتى تاشلىماق.

تَصْوِيرٌ ج تَصَاوِيرُ: رەسىم سىزماق، سۈرەتلەمەك، تەسۋىرلىمەك؛ رەسىم، ھەيكەل، سۈرەت.

اَلتَّصْوِيرُ الشَّمْسِيُّ: فوتو سۈرەت.

آلَةُ التَّصْوِيرِ الشَّمْسِيِّ: فوتو ئاپپارات.

آلَةُ التَّصْوِيرِ السِّينَمَاءِ الْفُوتُوغْرَافِيِّ: كىنوغا ئېلىش ئاپپاراتى، سىنئالغۇ.

تَصْوِيرُ لَوْحَةٍ زَيْتِيَّةٍ: ماي بوياق رەسىم.

اَلتَّصْوِيرُ الْأَشِعَّاعِيُّ: رېنتگېن ئارقىلىق ئىچكى ئەزالارنى رەسىمگە تارتىش.

تَصْوِيرَةٌ ج تَصْوِيرَاتٌ و تَصَاوِيرُ: كارتىنا، سىزما رەسىم، سۈرەت.

تَصَيَّدَ يَتَصَيَّدُ تَصَيُّدًا: ئوۋ قىلدى، ئوۋ ئوۋلىدى، ھىيلە بىلەن تۇتىۋالدى، ئوۋغا چىقتى.

تَصَيَّدَ الثَّعْلَبَ: تۈلكىنى ئوۋلىدى.

تَصَيَّدَ الْفُرْصَةَ: پۇرسەتنى غەنىيمەت بىلدى.

تَصَيَّدَ أَخْطَاءَهُ: خاتالىقىنى سۈرۈشتۈردى ۋە مۇبالىغىلەشتۈردى.

تَصَيَّفَ يَتَصَيَّفُ تَصَيُّفًا بِالْمَكَانِ: مەلۇم جايدا يازنى ئۆتكۈزدى، يازلىدى.

تَصَيُّفٌ: يازلىماق، يازنى ئۆتكۈزمەك، سالقىنلىماق.

تَضَاءَلَ يَتَضَاءَلُ تَضَاؤُلًا: كېمەيتتى، قىسقارتتى؛ كېمەيدى، قىسقاردى، ئازلاپ كەتتى، كىچىكلەپ كەتتى، تۆگۈلدى، قورۇلۇپ قالدى.

«تَضَاءَلَ عَدَدُ الطُّلَّابِ فِي الْمَدَارِسِ الْأَهْلِيَّةِ»: يەرلىك مەكتەپلەردە ئوقۇغۇچىلارنىڭ سانى ئازلاپ كەتتى.

«يَتَعَالَى عَلَى مَرْؤُوسِيهِ كَأَنَّهُ السَّيِّدُ الْعَظِيمُ وَيَتَضَاءَلُ لِرَئِيسِهِ كَأَنَّهُ الْعَبْدُ الذَّلِيلُ»: قول ئاستىدىكىلەرگە خۇددى چوڭ باشلىقتەك چوڭچىلىق قىلىدۇ. باشلىقنىڭ ئالدىدا خۇددى خار قۇلدەك تۆگۈلۈپ كېتىدۇ.

تَضَاءَلَ نُفُوذُهُ: ئۇنىڭ نوپۇزى ئاجىزلاشتى، پەسەيدى؛ تەسىرى كىچىكلەپ كەتتى، نوپۇزى كىچىكلەپ كەتتى.

تَضَاءَلَ الشَّيْءُ: قورۇلۇپ قالدى، تۆگۈلدى، تۆگۈلۈۋالدى.

تَضَاؤُلٌ: ۋىجىك، جىۋەك، ئاجىز.

تَضَاحَكَ يَتَضَاحَكُ تَضَاحُكًا: كۈلۈشتى، كۈلگەن قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَضَادَّ يَتَضَادُّ تَضَادًّا الْأَمْرَانِ: بىر - بىرى بىلەن قارشىلاشتى، بىر - بىرى بىلەن توقۇنۇشتى.

تَضَادٌّ: قارشىلاشماق، زىتلەشمەك، قارشى تۇرماق، تاقابىل تۇرماق.

«تَقَارَنَ بَعْضُ الْأُمُورِ أَوِ الْأَشْيَاءِ بِالتَّضَادِّ كَالسَّوَادِ و الْبَيَاضِ و الْمَوْتِ والْحَيَاةِ وَ اللَّيْلِ و النَّهَارِ»: بەزى ئىش ياكى بەزى شەيئىلەردە قارا بىلەن ئاق، ئۆلۈم بىلەن ھايات ۋە كېچە بىلەن كۈندۈز قاتارلىقلارغا ئوخشاش قارىمۇ قارشى تەرەپلەر سېلىشتۇرۇلىدۇ.

تَضَادٌّ «فِي عِلْمِ اللُّغَةِ»: بىر سۆزنىڭ قارىمۇ قارشى ئىككى خىل مەنىنى بىلدۈرۈشى (مەسىلەن، «مَوْلَى» دېگەن سۆز خوجايىن دېگەن مەنىنىمۇ، قۇل دېگەن مەنىنىمۇ بىلدۈرىدۇ).

تَضَارَبَ يَتَضَارَبُ تَضَارُبًا الشَّخْصَانِ: ئۇرۇشتى، سوقۇشتى، ئېلىشتى، مۇشتلاشتى، ياقا سىقىشتى.

«تَضَارَبَتْ بَيْنَ جَوَانِحِهِ مَشَاعِرُ الْأَسَى وَ الْحَيْرَةِ وَ الْقَلَقِ»: ئەپسۇسلىنىش ۋە تېڭىرقاش ۋە ئارامسىزلىق تۇيغۇلىرى ئۇنىڭ قەلبىنى ئورىۋالدى.

تَضَارَبَتِ الْآرَاءُ: پىكىرلەر خىلمۇ خىل بولدى، پىكىرلەر بىر يەردىن چىقمىدى.

تَضَارُبٌ: زىت، زىت كەلمەك؛ ئۇرۇلماق، سوقۇلماق؛ زەربە بەرمەك؛ تېگىشىپ كەتمەك؛ توقۇنۇش، قارشىلىق، زىددىيەت.

تَضَارِيسُ اَلْوَاحِدَةُ تَضْرِيسٌ: يەريۈزىدىكى ئېگىز-پەس جايلار، دۆڭ، تۆمپىيىپ چىققان، يەر، ئېگىزلىك، ئوي - دۆڭ، ئويمانلىق.

تَضَارِيسُ الْوَجْهِ: يۈزدىكى قورۇقلار.
تَضَارِيسُ جُغْرَافِيَّةٌ: يەر تۈزۈلۈشى، يەر شارائى-
تى.
تَضَاعَفَ يَتَضَاعَفُ تَضَاعُفًا الْعَدَدُ: سان ھەسسە-
لەپ ئاشتى، ئىككى باراۋەر ئاشتى، سان
ئىككى قاتلاندى.
«يُمْكِنُكَ أَنْ تُرْسِلَهَا كَبَرْقِيَّةٍ مُسْتَعْجَلَةٍ وَ لَكِنَّ
أُجْرَتَهَا تَتَضَاعَفُ»: سەن تېز سۈرئەتلىك
تېلېگرام يوللىساڭ بولىدۇ، بىراق ئۇنىڭ
ئۈچۈن ھەسسىلەپ ئىش ھەققى تۆلىنىدۇ.
«تَضَاعَفَ عَدَدُ الْمُتَعَلِّمِيْنَ مِنَ الْكِبَارِ بَعْدَ
الْبَدْءِ بِحَمْلَةِ مُكَافَحَةِ الْأُمِّيَّةِ»: ساۋاتسىز-
لىقنى تۈگىتىش ھەرىكىتى باشلانغاندىن
كېيىن چوڭلاردىن ئوقۇغۇچىلارنىڭ سانى
ھەسسىلەپ كۆپەيدى.
«خَشِيَ أَنْ يَضِيعَ الْبَيْتُ فِي تَضَاعِيفِ الْقَصِيدَةِ»:
بېيتنىڭ قەسىدە قۇرلىرى ئارىسىدا يوقاپ
كېتىشىدىن ئەنسىرىدى.
تَضَاغَطَ يَتَضَاغَطُ تَضَاغُطًا: قىستاشتى.
تَضَاغَنَ يَتَضَاغَنُ تَضَاغُنًا: ئاداۋەت ساقلاشتى،
ئۆچەكەشتى، ئۆچمەنلىك قىلىشتى.
تَضَافَرَ يَتَضَافَرُ تَضَافُرًا الْقَوْمُ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا
قارشى ياردەملەشتى، ھەمكارلاشتى.
«تَضَافَرَتْ عَوَامِلُ عِدَّةٌ عَلَى سُقُوطِ الْخِلَافَةِ وَ
فِي مُقَدِّمَتِهَا الْفَسَادُ»: خەلىپىلىكنىڭ
يىمىرىلىشىنىڭ بىرقانچە ئامىلى بولۇپ،
ئۇنىڭ بىرىنچىسى چىرىكلىكتۇر.
«لَابُدَّ مِنْ تَضَافُرِ الْجُهُودِ لِإِنْجَازِ مِثْلِ هَذَا
الْمَشْرُوعِ الْعَظِيمِ»: مۇشۇنىڭغا ئوخشاش
ئۇلۇغۋار پىلاننى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن
تىرىشچانلىقلارنىڭ بارلىقىنى ئىشلىتىش
كېرەك.
تَضَامَّ يَتَضَامُّ تَضَامًّا الْقَوْمُ: توپلاشتى، قوشۇ-
لۇشتى، جەم بولۇشتى، بىرلەشتى، يىغىلدى.
تَضَامَّ عَلَى كَذَا: ئۆز ئىچىگە ئالدى، تەركىبىدە
بولدى، ئىچىدە بولدى.
تَضَامَّ مَعَهُ: بىللە قاتناشتى.
«لَانَسْتَطِيعُ بُلُوغَ أَهْدَافِنَا إِلَّا بِالتَّضَامِّ»: پەقەت
بىرلىشىش ئارقىلىقلا كۆزلىگەن مەقسىتە-
مىزگە يېتەلەيمىز.
تَضَامَنَ يَتَضَامَنُ تَضَامُنًا: كاپالەتلىك قىلىشتى،
ھۆددە قىلىشتى، بىرلىككە كېلىشتى.
تَضَامُنٌ: ھەمكارلىق، بىرلىك، بىرلەشمەك،
ئورتاق مەسئۇل بولۇش.
بِتَضَامُنٍ: ھەمكارلىشىش بىلەن، ئورتاقلىشىش
بىلەن.
تَضَامُنٌ إِجْتِمَاعِيٌّ: ئىجتىمائىي ھەمكارلىق.
«تَنُصُّ إِتِّفَاقِيَّةُ التَّضَامُنِ الْعَرَبِيِّ عَلَى إِيْمَانِ
الْحُكُومَةِ الْمُتَعَاقِدَةِ بِضَرُورَةِ التَّضَامُنِ
لِلدِّفَاعِ عَنْ حُقُوقِ الْعَرَبِ»: ئەرەب ھەمكار-
لىق ئىتتىپاقى كېلىشىم تۈزگەن ھۆكۈمەت-
لەرنىڭ ئەرەبلەرنىڭ ھوقۇقىنى قوغداش زۆرۈر-
لىكىگە ئىشىنىشنى قارار قىلىدۇ.
«يَجِبُ أَنْ تَسُودَ رُوحُ التَّضَامُنِ فِي الْمُجْتَمَعِ»:
جەمئىيەتتە بىرلىك روھى ئۈستۈنلۈك قازىنى-
شى كېرەك.
«مِنَ الْحَاجَاتِ الرَّئِيْسِيَّةِ لِلْمُجْتَمَعِ الْعَرَبِيِّ
تَوْثِيقُ عُرَى تَضَامُنِهِ»: ئەرەب جەمئىيەتى-
نىڭ ئاساسىي ئېھتىياجى ئۇنىڭ بىرلىك
ئالاقىسىنى كۈچەيتىشتىن ئىبارەت.
تَضَامُنًا مَعَهُ: بىرلىك يۈزىسىدىن، ھەمكارلىق
يۈزىسىدىن.
«أَضْرَبَ الْعُمَّالُ تَضَامُنًا مَعَ أَقْرَانِهِمْ»: ئىشچى-
لار ئۆزلىرىنىڭ قاياشلىرى بىلەن بولغان
ھەمكارلىق يۈزىسىدىن ئىش تاشلىدى.
بِالتَّضَامُنِ: ئورتاق، بىرلىكتە، بىللە.
عُرَى التَّضَامُنِ: ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى.
تَضَامُنِيٌّ: بىرلىككە مەنسۇپ، ھەمكارلىققا
مەنسۇپ.
عَمَلٌ تَضَامُنِيٌّ: بىرلىك ھەرىكىتى، ھەمكارلى-
شىپ ئىشلەش.
تَضَامُنِيَّةٌ: بىرلىك روھى.
تَضَايُقٌ: ئىككى نەرسىنىڭ بىرىنىڭ مەۋجۇت
بولۇپ تۇرۇشىغا يەنە بىرىنىڭ سەۋەب بولۇشى
(ئاتا — بالىلىقتا ئوخشاش)؛ تارلىق، تارلاش-
ماق.
تَضَايَقَ يَتَضَايَقُ تَضَايُقًا فُلَانٌ: تىت — تىت

بولدى، بىئارام بولدى، ئىچى پۇشتى، ئازابلاندى، ئەنسىرىدى، خاتىرجەم بولالمىدى، تەشۋىشلەندى.

تَضَايَقَ فِيهِ: رايى يېنىپ كەتتى، كۆڭلى ياندى، زېرىكتى.

تَضَايَقَ مِنْهُ: ئۇنىڭدىن كۆڭلى ياندى، ئىچى پۇشتى.

تَضَايَقَ الْقَوْمُ: بىر - بىرىدىن زېرىكىشتى، قىستاشتى.

تَضَايَقَ مَالِيًّا: قولى قىسقا بولۇپ قالدى.

تَضَايَقَ عَاطِفِيًّا: ئىچى پۇشۇپ بىئارام بولدى، ئىچى تىت - تىت بولدى.

تَضَجَّرَ يَتَضَجَّرُ تَضَجُّرًا: ئەنسىرىدى، تەشۋىش قىلدى، تىت - تىت بولدى، بىئارام بولدى، ئازابلاندى؛ زېرىكتى.

تَضَحَّكَ يَتَضَحَّكُ تَضَحُّكًا: كۈلدى، كۈلۈشتى.

تَضَحَّى يَتَضَحَّى تَضَحِّيًا: ناشتا قىلدى، ئەتىگەنلىك تاماق يېدى؛ كۈن چىققۇچە ئوزۇقلاندى، ناشتىغىچە ئوزۇقلاندى.

تَضَحْضَحَ يَتَضَحْضَحُ تَضَحْضُحًا السَّرَابُ: تومۇز يالتىرىدى، ۋال - ۋۇل قىلدى، جىلۋىلەندى، چاقنىدى، ياندى، كۆيدى، پىلىلدىدى، پارقىرىدى.

تَضْحِيَةٌ ج تَضْحِيَاتٌ: ئۆزىنى بېغىشلىماق، جان پىدا قىلماق، قۇربان بەرمەك؛ قۇربانلىق بەرمەك؛ پىداكارلىق.

تَضْحِيَةُ الذَّاتِ: ئۆزىنى بېغىشلىماق، ئۆزىنى قۇربان قىلماق، جان پىدا قىلماق.

«قَدَّمَ شَعْبُ الْجَزَائِرِ تَضْحِيَاتٍ جَسِيمَةً مِنْ أَجْلِ تَحْقِيقِ اسْتِقْلَالِهِ» : ئالجىرىيە خەلقى ئۆزىنىڭ مۇستەقىللىقىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن زور قۇربانلىقلارنى بەردى.

تَضَخَّمَ يَتَضَخَّمُ تَضَخُّمًا: چوڭايدى، كېڭەيدى، زورايدى، يوغىنىدى؛ بايلىق كۆپەيدى.

تَضَخَّمَتْ ثَرْوَتُهُ: بايلىقى كۆپەيدى.

تَضَخُّمٌ: چوڭايماق، كېڭەيمەك، ئۆسمەك، ئاشماق، يوغىناپ قالماق.

«أَدَّى التَّضَخُّمُ الْجَامِحُ إِلَى الْإِنْخِفَاضِ الْمُسْتَمِرِّ فِي الْقُوَّةِ الشِّرَائِيَّةِ لِدُخُولِ السَّوَادِ الْأَعْظَمِ مِنَ النَّاسِ» : جىددىي پۇل پاخاللىقى كۆپچىلىك كىشىلەرنىڭ سېتىۋېلىش كۈچىنىڭ ئۈزلۈكسىز تۆۋەنلەپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى.

تَضَخُّمُ الْإِنْتَاجِ: مەھسۇلاتنىڭ ئېشىپ قېلىشى، ئىشلەپچىقىرىلغان مەھسۇلاتلارنىڭ ئېھتىياجدىن كۆپلەپ ئېشىپ قېلىشى.

تَضَخُّمٌ نَقْدِيٌّ: پۇل پاخاللىقى.

تَضَخُّمٌ مَالِيٌّ: پۇلنىڭ پاخاللىشىشى.

تَضَخُّمُ الْقَلْبِ: يۈرەك كېڭەيمەك، يۈرەكنىڭ كېڭىيىشى.

تَضَخُّمٌ مَرَضِيٌّ: بەك سەمرىپ كەتمەك.

تَضَخُّمِيٌّ: چوڭىيىشقا مەنسۇپ، كېڭىيىشكە مەنسۇپ.

تَضَخُّمِيَّةٌ: پۇل پاخاللىقى.

«تَتَعَرَّضُ إِقْتِصَادِيَّاتُ الدُّوَلِ الصِّنَاعِيَّةِ الْكُبْرَى لِمَوْجَاتٍ تَضَخُّمِيَّةٍ عَاتِيَةٍ» : چوڭ سانائەت دۆلەتلىرىنىڭ ئىقتىسادى كەسكىن پۇل پاخاللىقى دولقۇنىغا دۇچ كەلمەكتە.

تَضَرَّبَ يَتَضَرَّبُ تَضَرُّبًا الشَّيْءُ: داۋالغۇدى، چايقالدى، تەۋرەندى، پۇلاڭلىدى، ئىرغاڭلىدى، مىدىرلىدى، ھەرىكەتلەندى.

تَضَرَّجَ يَتَضَرَّجُ تَضَرُّجًا الْخَدُّ: مەڭزى قىزىرىپ كەتتى.

تَضَرَّجَ بِالدَّمِ: قانغا مىلەندى.

تَضَرَّجَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال ياساندى.

تَضَرَّرَ يَتَضَرَّرُ تَضَرُّرًا: زىيانغا ئۇچرىدى، زىيان تارتتى.

«تَتَضَرَّرُ مَصَالِحُ النَّاسِ بِسَبَبِ الْحَرْبِ» : ئۇرۇش تۈپەيلىدىن كىشىلەرنىڭ مەنپەئىتى زىيانغا ئۇچرايدۇ.

تَضَرَّعَ يَتَضَرَّعُ تَضَرُّعًا إِلَيْهِ وَلَهُ: ئىلتىجا قىلدى، بويسۇندى، باش ئەگدى؛ يېلىندى، يالۋۇردى.

«فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ»

﴿قرآن﴾ : ئۇلارنى ئالالھقا تەۋبە قىلىپ يېلىنسۇن دەپ نامراتلىق ۋە ئاغرىق - سىلاق بىلەن جازالىدۇق.

«نَتَضَرَّعُ إِلَى اللّٰهِ أَنْ يُجَنِّبَ الْأُمَّةَ شَرَّ الْأَعْدَاءِ» : پۈتۈن ئۈممەتنى دۈشمەنلەرنىڭ يامانلىقىدىن ساقلاشنى ئاللاھتىن يالۋۇرۇپ تىلەيمىز.

تَضَرَّعَ إِلَى اللّٰهِ: ئۆتۈنۈپ سورىدى، چىن كۆڭلىدىن تەلەپ قىلدى؛ ئاللاھقا يالۋۇرۇپ دۇئا قىلدى.

تَضَرَّمَ يَتَضَرَّمُ تَضَرُّمًا النَّارُ: ئوت ياندى، كۆيدى.

تَضَرَّمَ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا ئاچچىقلاندى، ئۇنىڭدىن غەزەپلەندى.

تَضْرِيسٌ ج تَضَارِيسُ: يەر ئۈستىدىكى دۆڭ، تومپىيىپ چىققان يەر، ئېگىزلىك، ئوي - دۆڭ، ئويمانلىق.

تَضَعْضَعَ يَتَضَعْضَعُ تَضَعْضُعًا: ئاجىزلىدى، ماجالى قالمىدى، ھالىدىن كەتتى، ماغدۇرسىزلاندى؛ بويسۇندى، خار بولدى، ئازلىدى.

تَضَعْضَعَ جِسْمُهُ: ئۇنىڭ بەدىنى ئاجىزلاشتى، زەئىپلەشتى.

تَضَعْضَعَ مَالُهُ: مېلى ئازلاپ كەتتى.

تَضَعَّرَ يَتَضَعَّرُ تَضَعُّرًا وَجْهُهُ: يۈزى ئورۇقلاپ كەتتى، پاداپ كەتتى.

تَضْعِيفٌ ج تَضَاعِيفُ: زىيادىلەتمەك، ئىككى قاتلىماق؛ ئاجىزلاشتۇرماق.

تَضَاعِيفُ الْكِتَابِ: كىتابنىڭ قۇرلار ئارىسىدىكى شەرھى.

تَضَلَّعَ يَتَضَلَّعُ تَضَلُّعًا الرَّجُلُ: توشتى، تولدى؛ تويدى، تويۇندى، قاندى.

تَضَلَّعَ مِنَ الْعِلْمِ: ئىلىم ئىگىلىدى، پۇختا بىلدى، تولۇق ئىگىلىدى.

تَضْلِيلٌ: ئازدۇرماق، ئېزىقتۇرماق، يولدىن چىقارماق، ئاداشتۇرماق، قايمۇقتۇرماق.

«قَامَ بِعَمَلِيَّةِ تَضْلِيلٍ لِلْعَدُوِّ» : ئۇ دۈشمەننى قايمۇقتۇرۇش ھەرىكىتىنى ئېلىپ باردى.

تَضَمَّخَ يَتَضَمَّخُ تَضَمُّخًا بِالطِّيبِ: خۇش پۇراق ئىشلەتتى، خۇش پۇراق چاچتى.

تَضَمَّدَ يَتَضَمَّدُ تَضَمُّدًا: يۆگەلدى، ئورالدى، تېڭىلدى.

تَضَمَّرَ يَتَضَمَّرُ تَضَمُّرًا وَجْهُهُ: يۈزى پاداپ كەتتى، ئورۇقلاپ كەتتى.

تَضَمَّنَ يَتَضَمَّنُ تَضَمُّنًا الْوِعَاءُ و نَحْوُهُ الشَّيْءَ: قاچا ئۇز ئىچىگە ئالدى، تەركىبىدە بولدى، ئىچىدە بولدى، سىغدۇردى.

«تَضَمَّنَتْ قَصَائِدُهُ عَنْ فِلَسْطِينَ إِحْسَاسَهُ الْعَمِيقَ بِمَأْسَاةِ قَوْمِهِ» : ئۇنىڭ پەلەستىن توغرىسىدا يازغان قەسىدىلىرى خەلقىنىڭ تراگېدىيىسىگە بولغان چوڭقۇر ھېسسىياتىنى ئۇز ئىچىگە ئالغان.

تَضَمَّنَتِ الْعِبَارَةُ مَعْنًى: ئىبارەت مەنىنى بىلدۈردى.

«يَتَضَمَّنُ جَدْوَلُ الْأَعْمَالِ عَشْرَةَ مَوْضُوعَاتٍ» : ئىش جەدۋىلى ئون مەزمۇننى ئۇز ئىچىگە ئالغان.

تَضْمِينٌ: ئۇز ئىچىگە ئالماق (بىر بېيىتنىڭ قاپىيىسى يەنە بىر بېيىتنىڭ قاپىيىسىگە مۇناسىۋەتلىك بولماق؛ شېئىر ياكى نەسىر يازغۇچىنىڭ بىرەر ئايەت ياكى ھەدىسنى ۋە ياكى باشقا شېئىرنىڭ بىرەر بېيىتىنى لەفزەن ۋە مەنەن نەقلى قىلىپ ئېلىشى)

تَضَوَّأَ يَتَضَوَّأُ تَضَوُّءًا الشَّيْءَ: قاراڭغۇدا تۇرۇپ يورۇقلۇقتىكى نەرسىنى كۆردى.

تَضَوَّرَ يَتَضَوَّرُ تَضَوُّرًا: دەرد - ئەلەم ياكى ئاچلىقتىن مولللاق ئاتتى، جان تالاشتى، سەكراتقا چۈشتى.

«إِنَّ قَلْبِي لَيَتَصَدَّعُ حِينَ أُفَكِّرُ بِأَنَّ فَرِيقًا مِنَ الْخَلْقِ يَتَضَوَّرُ جُوعًا وَفِي وُسْعِي أَنْ أُسَاعِدَهُ» : مەن ياردەم قىلالايدىغان تۇرۇپ، بىر بۆلۈك خەلقنىڭ ئاچلىقتىن ئۆلەي دەپ قىلىۋاتقانلىقىنى ئويلىغىنىمدا، ھەقىقەتەنمۇ مېنىڭ يۈرىكىم پارە - پارە بولۇپ كېتىدۇ.

تَضَوَّعَ يَتَضَوَّعُ تَضَوُّعًا الْمِسْكُ: ئىپار ھىدى ئەتراپنى بىر ئالدى، پۇرىقى تارالدى.

تَضَوَّعَ الرَّائِحَةُ: ھىد تارقالدى.

تَضَيَّقَ يَتَضَيَّقُ تَضَيُّقًا: مېھمان قىلدى، كۈتۈۋالدى، كۈتتى.

تَضَيَّقَ يَتَضَيَّقُ تَضَيُّقًا: تار بولدى، تارلاشتى.

تَضْيِيقُ الرِّبَاطِ: چىڭىتماق، زەنجىرلىمەك، ئېلىپ قويماق، ئەتمەك، تۈگمىلىمەك.

تَضْيِيقٌ: تارايتماق، تارلاشتۇرماق؛ سىقماق، باسماق، زۇلۇم قىلماق.

تَشْبِيقُ الْخِنَاقِ: بوزەك قىلماق، ئانى تاپماق، ئەزمەك، جەبىر قىلماق، زۇلۇم قىلماق.

تَطَابَقَ يَتَطَابَقُ تَطَابُقًا الشَّخْصَانِ: ماس كەلدى، باراۋەر بولدى.

تَطَابَقَ الشَّيْئَانِ: تەڭلەشتى، ئوخشاش بولدى، باراۋەر بولدى، ماس كەلدى.

تَطَابَقَ الْقَوْمُ: بىرلىككە كەلدى.

تَطَابُقٌ: ئويغۇنلاشماق، ماسلاشماق، مۇۋاپىقلاشماق، ماس كەلمەك.

تَطَابُقٌ (فِي الرِّيَاضَةِ): ئوخشاش، تەڭ، باراۋەر، مۇۋاپىق.

تَطَاحَنَ يَتَطَاحَنُ تَطَاحُنًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا قىرغىن قىلىشتى، دۈشمەنلەشتى، ئۆچەكەشتى.

تَطَارَحَ يَتَطَارَحُ تَطَارُحًا الشَّيْءَ: ئالماشتۇرۇشتى.

تَطَارَحَ الْحَدِيثَ: پاراڭلاشتى، مۇزاكىرە قىلىشتى.

تَطَارَحَ الْعِلْمَ: ئىلىم - پەن توغرىسىدا مۇھاكىمە قىلىشتى.

تَطَارَشَ يَتَطَارَشُ تَطَارُشًا: گاس بولۇۋالدى.

تَطَاعَنَ يَتَطَاعَنُ تَطَاعُنًا وَ طِيعَانًا: بىر - بىرىنى قىرىشتى، بىر - بىرىنى ئۆلتۈرۈشتى، نەيزىلەشتى.

تَطَامَنَ يَتَطَامَنُ تَطَامُنًا: ساكىنلەندى، پەسلەندى، تۆۋەنلىدى.

تَطَاوَلَ يَتَطَاوَلُ تَطَاوُلًا: سوزۇلدى، ئۇزۇن بولدى.

«فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ» (قرآن): ئۇلارنىڭ ئۆمرى ئۇزۇن بولدى.

تَطَاوَلَ عَلَى فُلَانٍ: چېقىلدى، دەخلى - تەرۇز قىلدى، تاجاۋۇز قىلدى.

تَطَاوَلَ إِلَى ....: (كۆرۈش ئۈچۈن بويىنىنى) ... غا، گە سوزدى.

تَطَاوَلَ أَعْنَاقَهُمْ: كۈتۈپ ئىنتىزار بولدى، بويۇنلىرىنى سوزۇپ قارىدى.

يَتَطَاوَلُ النَّاسُ فِي الْبُنْيَانِ: كىشىلەر بەس - بەس بىلەن ئۆي - ئىمارەت سېلىشماقتا.

تَطَاوُلٌ: ئۇزارماق، سوزۇلماق.

تَطَايَرَ يَتَطَايَرُ تَطَايُرًا الشَّيْءُ: چېچىلىپ كەتتى، تاراپ كەتتى، يېيىلىپ كەتتى.

«تَتَطَايَرُ الثُّلُوجُ فِي الْهَوَاءِ»: قار ھاۋادا ئۇچۇپ يۈرمەكتە.

«تَطَايَرَ قَلْبِي مِنْ أَجْلِكَ»: سېنىڭ ئۈچۈن كۆڭلۈم پەرىشان بولدى.

تَطَايَرَ الشَّرَرُ: ئوت ئۇچقۇنى چاچرىدى.

تَطَايَرَ وَرَقُ الشَّجَرِ: دەرەخ غازاڭلىرى چېچىلدى، دەرەخ غازاڭلىرى چۈشۈپ كەتتى.

تَطَأْطَأَ يَتَطَأْطَأُ تَطَأْطُأً: پەس بولدى.

تَطَأْطَأَ رَأْسَهُ: بېشى پەس بولدى.

تَطَأْمَنَ يَتَطَأْمَنُ تَطَأْمُنًا: ساكىنلەندى، تۆۋەنلىدى، پەسلىدى.

تَطَبَّبَ يَتَطَبَّبُ تَطَبُّبًا الرَّجُلُ: دوختۇرلۇقنى بىلمەي تۇرۇپ دوختۇر بولۇۋالدى، دوختۇرلۇق دەۋاسى قىلدى؛ داۋالىدى؛ دوختۇرلۇق قىلدى.

تَطَبَّعَ يَتَطَبَّعُ تَطَبُّعًا بِطِبَاعٍ مُعَيَّنٍ: مەلۇم بىر خاراكتېرنى ئۆزىگە سىڭدۈرۈۋالدى، ئۆزىگە يۇقتۇرۇۋالدى، تەسىرگە ئۇچرىدى، يۇقۇملاندى.

«تَطَبَّعَ الطِّفْلُ بِطِبَاعِ وَالِدِهِ»: بالا ئۆزىگە ئاتىسىنىڭ خاراكتېرىنى سىڭدۈرۈۋالدى.

تَطَبُّعٌ: سىڭدۈرمەك، ئۆزلەشتۈرمەك.

اَلتَّطَبُّعُ الثَّقَافِيُّ: مەدەنىيەتنى سىڭدۈرۈۋالماق.

تَطَبَّقَ يَتَطَبَّقُ تَطَبُّقًا: يېپىلدى، سولاندى.

تَطَبَّقَ الْبِنَاءُ: قۇرۇلۇش كۆمتۈرۈلدى، غۇلاپ چۈشتى، ئۆرۈلدى، بىتچىت بولدى، بىمىرىلدى، گۇمران بولدى.

تَطَبَّلَ يَتَطَبَّلُ تَطَبُّلًا الْبَطْنُ: قورساق ئىششىپ قالدى، مەيدە (ئاشقازان) كۆپتى.

تَطَبُّلٌ (فِي الطِّبِّ): قورساق ئىششىماق.

تَطْبِيقٌ: ئەمەلىيلەشتۈرمەك، ئىشقا ئاشۇرماق، يولغا قويماق، ئەمەلگە ئاشۇرماق، ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزمەك، ماسلاشتۇرماق، ئويغۇنلاشتۇرماق، ئىشلەتمەك، تەتبىق قىلماق، قوللانماق، مەسىلىلەرنى ئىلمىي ياكى قانۇنى ۋە گىراماتىكىلىق قائىدىگە بويسۇندۇرماق، ئەمەلىيەت.

«رَغْمَ أَنَّ هَذَا الْإِقْتِرَاحَ مَعْقُولٌ مِنَ النَّاحِيَةِ

النَّظَرِيَّةِ إِلَّا أَنَّهُ سَيَكُونُ مِنَ الصَّعْبِ وَضْعُهُ مَوْضِعَ التَّطْبِيقِ» : بۇ تەكلىپ نەزەرىيە جەھەتتىن مۇۋاپىق بولسىمۇ، لېكىن ئۇنى يولغا قويۇش قىيىن.

«اَلتَّطْبِيقُ الْمَلْمُوسُ لِلثَّوْرَةِ» : ئىنقىلابنىڭ كونكرېت ئەمەلىيىتى.

تَطْبِيقُ التَّعْلِيمَاتِ: تەلىماتلارنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزمەك.

بِالتَّطْبِيقِ عَلَى: بىنائەن، ئاساسەن، بويىچە.

اَلتَّطْبِيقُ الثَّوْرِيُّ: ئىنقىلابى ئەمەلىيەت.

تَطْبِيقُ الشَّيْءِ عَلَى غَيْرِهِ: بىر نەرسىنى باشقىغا تەتبىقلىماق.

تَطْبِيقًا لِـ: ئاساسەن، بىنائەن، بويىچە.

تَطْبِيقَاتٌ: مەشىق، كۆنۈكمە، تاپشۇرۇق.

تَطْبِيقِيٌّ: ئەمەلىي بولغان، ئۆيغۇن بولغان، ماس كېلىدىغان.

نَظَرِيًّا وَ تَطْبِيقِيًّا: نەزەرىيە ۋە ئەمەلىيەت جەھەتتىن.

اَلْعُلُومُ التَّطْبِيقِيَّةُ: ئەمەلىي پەن.

اَلْفُنُونُ التَّطْبِيقِيَّةُ: ئەمەلىي پەن.

تَطَحَّنَ يَتَطَحَّنُ تَطَحُّنًا الْقَمْحُ: بۇغداي ئۇن بولدى.

تَطَرَّبَ يَتَطَرَّبُ تَطَرُّبًا: خۇشاللىقتىن سىلكىندى، خۇشاللاندى، خۇشال بولدى، شادلاندى.

تَطَرَّقَ يَتَطَرَّقُ تَطَرُّقًا: چەكتىن ئېشىپ كەتتى، نورماللىقتىن ئۆتۈپ كەتتى.

تَطَرَّقَ يَتَطَرَّقُ تَطَرُّقًا إِلَيْهِ: ئىزدىدى، ئىزدەندى، ئىنتىلدى؛ يېتىپ كەلدى؛ سىڭدى، شورالدى؛ كىرىپ ئۆتتى.

تَطَرَّقَ فِي الْحَدِيثِ: سۆزلەشتى، سۆھبەتلەشتى، پاراڭلاشتى.

تَطَرَّقَ إِلَيْهِ الْكَلَامَ عَنْ: گەپنى بۇرىدى.

«تَطَرَّقَ الْمُتَكَلِّمُ إِلَى مَوْضُوعِ كَذَا» : سۆزلىگۈچى پالانى تېمىدا توختالدى.

تَطَرَّقَ إِلَيْهِ الْعَطَبُ: ئۇ ئۆلدى.

تَطَرَّقَ الْيَأْسُ إِلَى نَفْسِهَا: ئۈمىدسىزلەندى، نائۈمىد بولدى.

تَطَرَّقَ الشَّكُّ إِلَى فِكْرِهِ: شەكلەندى، گۇمانلاندى، گۇمان تۇغۇلدى.

تَطَرَّمَ يَتَطَرَّمُ تَطَرُّمًا فِي الْكَلَامِ: نېمە دېيىشىنى بىلمەي قالدى؛ سۆزغۇرۇۋېلىندى، پۇلۇۋېلىندى.

تَطْرِيزٌ: كەشتە، كەشتىلەش.

«هَذِهِ الْقِطْعَةُ مِنَ التَّطْرِيزِ جَذَّابَةٌ جِدًّا» : بۇ كەشتە تولىمۇ چىرايلىق.

«هَوَايَتِي هِيَ التَّطْرِيزُ» : مېنىڭ قىزىقىدىغىنىم گۈل كەشتىلەش.

تَطَعَّمَ يَتَطَعَّمُ تَطَعُّمًا: تېتىپ كۆردى، تەمىنى تېتىدى.

تَطْعِيمٌ: ئەمەلمەك، ئوكۇل سالماق؛ ئەزا يۆتكىمەك (تېبابەتتە)؛ ئۇلىماق (دەرەختە)

تَطَفَّلَ يَتَطَفَّلُ تَطَفُّلًا: چاقىرىلمىغان مېھمان بولۇپ قاتناشتى؛ كىچىك بالا بولۇۋالدى، كىچىك باللارنىڭ قىلىقىنى ئۆزلەشتۈرۈۋالدى.

تَطَفَّلَ عَلَى الطَّبِيبِ: دوختۇرغا كۆرۈندى.

تَطَفَّلَ عَلَى الْقَوْمِ: چاقىرىلمىغان مېھمان بولدى، كۈتمىگەن مېھمان بولدى، ئۇسۇپلا كىردى.

تَطَفُّلٌ: چاقىرىلمىغان مېھمان بولماق، كۈتمىگەن مېھمان بولماق.

تَطَلَّبَ يَتَطَلَّبُ تَطَلُّبًا: موھتاج بولدى، ھاجىتى چۈشتى، تەلەپ قىلدى.

«يَتَطَلَّبُ الْوَضْعُ عَمَلًا سَرِيعًا» : ۋەزىيەت تېز ئىشلەشكە موھتاج.

تَطَلَّعَ يَتَطَلَّعُ تَطَلُّعًا إِلَيْهِ: قارىدى، نەزەر تاشلىدى، بىلدى، چۈشەندى.

تَطَلَّعَ فِيهِ: قارىدى، نەزەر تاشلىدى.

تَطَلَّعَ إِلَى الشَّيْءِ: تەشنا بولدى، ئىنتىزار بولدى، ئارزۇ قىلدى، ئۈمىد قىلدى.

تَطَلَّعَ فِي وُجُوهِ النَّاسِ: كىشىلەرنىڭ يۈزىگە قارىدى.

تَطَلَّعَ إِلَى لِقَاءِ صَدِيقِهِ: دوستلىرى بىلەن ئۇچرىشىشقا ئىنتىزار بولدى.

تَطَلَّعَ إِلَى حَيَاةٍ أَفْضَلَ: تېخىمۇ ياخشى تۇرمۇشقا ئىنتىلدى.

تَعَلَّقَ يَتَعَلَّقُ تَعَلُّقًا: چىرايى ئېچىلىپ كەتتى، خۇش چىراي بولدى، چىرايىدىن خۇشاللىق چىقىپ تۇردى.

تَعَمَّسَ يَتَعَمَّسُ تَعَمُّسًا: يوقالدى، تۈگىدى، قىرىپ تاشلاندى.

تَطَهَّرَ يَتَطَهَّرُ تَطَهُّرًا: پاكلاندى، تازىلاندى، يۇيۇندى، پاك بولدى.

«فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ» «قۇرئان» : ئۇنىڭدا (گۇناھلاردىن پاك بولۇشنى سۆيىدىغان كىشىلەر بار. ئاللاھ (ئىچكى ۋە تاشقى جەھەتتىن) پاك بولغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ.

تَطْهِيرٌ: پاكلىماق، تازىلىماق.

مَحَطَّةُ التَّطْهِيرِ: دېزىنفېكسىيە قىلىش پونكىتى.

تَطَوَّحَ يَتَطَوَّحُ تَطَوُّحًا: قېيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى.

تَطَوَّحَ فِي الْبِئْرِ: قۇدۇققا چۈشۈپ كەتتى.

تَطَوَّحَ فِي الْبِلَادِ: سەرگەردان بولۇپ يۈردى، سەرسان بولۇپ يۈردى.

تَطَوَّرَ يَتَطَوَّرُ تَطَوُّرًا: تەرەققىي قىلدى، راۋاجلاندى، بىر باسقۇچتىن يەنە بىر باسقۇچقا ئۆتتى، تەرەققىي تاپتى.

«تَطَوَّرَتِ الْأَسْلِحَةُ الْفَتَّاكَةُ تَطَوُّرًا مُخِيفًا» : قىرغۇچى قوراللار قورقۇنچلۇق دەرىجىدە تەرەققىي قىلدى.

تَطَوُّرٌ ج تَطَوُّرَاتٌ: تەرەققىي تاپماق، تەرەققىي قىلماق؛ تەرەققىيات.

تَطَوُّرٌ عُضْوِيٌّ: ئەزالارنىڭ يېتىلىشى، ئورگانىزملارنىڭ تەرەققىي قىلىشى.

تَطَوُّرُ الْعَلَائِقِ الْإِجْتِمَاعِيَّةِ: ئىجتىمائىي مۇناسىۋەتلەرنىڭ تەرەققىياتى.

«حَدَثَتْ تَطَوُّرَاتٌ خَطِيرَةٌ عَلَى الْمَوْضُوعِ» : ماۋزۇدا مۇھىم ئۆزگىرىشلەر بولدى.

تَطَوُّرَاتٌ مُرْتَقَبَةٌ: كۈز ئالدىدىكى تەرەققىياتلار.

تَطَوُّرِيٌّ: تەرەققىياتقا مەنسۇپ، تەرەققىي.

نَظَرِيَّةٌ تَطَوُّرِيَّةٌ: تەدرىجى تەرەققىيات نەزەرىيىسى.

تَطَوَّسَ يَتَطَوَّسُ تَطَوُّسًا : ماختاندى، كۆز - كۆز قىلدى، ھەممە يەردە ئۆزىنى كۆرسىتىپ يۈردى.

تَطَوَّعَ يَتَطَوَّعُ تَطَوُّعًا : پىدائىي بولدى، بىر ئىشنى قىلىشقا ئىختىيارىي مەيدانغا چىقتى، ئىتائەت قىلدى.

«فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ» «قۇرئان» : كىمكى فىدىيىنى (بەلگىلەنگەن مىقداردىن) ئارتۇق بەرسە، بۇ ئۆزى ئۈچۈن ياخشىدۇر.

تَطَوَّعَ بِالْعَمَلِ: ئىختىيارىي ئەمگەك قىلدى.

«تَطَوَّعَ كَثِيرٌ مِنَ الشَّبَابِ لِلْخِدْمَةِ فِي الْجَيْشِ» : نۇرغۇن ياشلار ئەسكەرلىككە ئۆز ئىختىيارىي بىلەن قاتناشتى.

تَطَوَّفَ يَتَطَوَّفُ تَطَوُّفًا بِالشَّيْءِ وَفِيهِ وَحَوْلَهُ: تاۋاپ قىلدى.

تَطَوَّقَ يَتَطَوَّقُ تَطَوُّقًا: غۇزمەك بولۇۋالدى، تۈگۈلۈۋالدى؛ بويۇنچاق سېلىۋالدى.

تَطَوَّقَتِ الْحَيَّةُ: يىلان تۈگۈلۈۋالدى.

تَطَوَّلَ يَتَطَوَّلُ تَطَوُّلًا عَلَيْهِ: ياخشىلىق قىلدى، خەير - ئېھسان قىلدى.

تَطَوَّى يَتَطَوَّى تَطَوِّيًا الْأَفْعَى: يىلان تۈگۈلۈۋالدى.

تَطَوَّى الْحَبْلُ: ئارغامچا چىگىشىلىشىۋالدى.

تَطَوَّى الشَّيْءُ: يۆگىلىۋالدى.

تَطْوِيرُ التَّقَالِيدِ الْمَجِيدَةِ: شانلىق ئەنئەنىلەرنى جارى قىلدۇرۇش.

تَطْوِيلٌ: ئۇزارتماق، سوزماق.

فِي هَذَا الْكِتَابِ تَطْوِيلٌ: بۇ كىتاب ئۇزۇن يېزىلغان.

تَطَيَّبَ يَتَطَيَّبُ تَطَيُّبًا بِالطِّيبِ: خۇش پۇراق ئىشلەتتى، خۇش پۇراق چاچتى.

تَطَيَّرَ يَتَطَيَّرُ تَطَيُّرًا بِهِ أَوْ مِنْهُ: شۇم پال ئالدى، شۇملۇق ھېس قىلدى.

«إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ» «قۇرئان» : بىز سىلەردىن شۇم پال ئالدۇق.

تَظَاعَبَ يَتَظَاعَبُ تَظَاعُبًا الرَّجُلَانِ: قايىچا قۇدا بولدى.

تَظَارَفَ يَتَظَارَفُ تَظَارُفًا : قىزىقچى بولۇۋالدى؛ نازاكەتلىك بولۇۋالدى؛ مەدەنىي بولۇۋالدى؛ پاراسەتلىك بولۇۋالدى.

تَظَافَرَ يَتَظَافَرُ تَظَافُرًا الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: ئۆزئارا ھەمكارلاشتى، ئۆزئارا ياردەملەشتى.

تَظَالَمَ يَتَظَالَمُ تَظَالُمًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا زۇلۇم قىلىشتى، زۇلۇم سالدى، بىر ـ بىرىنى خورلاشتى، بىر ـ بىرىنى بوزەك قىلدى، ئۆزئارا زىيانكەشلىك قىلىشتى.

تَظَاهَرَ يَتَظَاهَرُ تَظَاهُرًا بِالْأَمْرِ: ئاشكارىلىدى، نامايەن قىلدى، كۆرسەتتى، ئىپادىلىدى؛ ئاشكارىلاندى، نامايەن بولدى، بىلدۈردى، نامايىش قىلدى.

تَظَاهَرَ الْقَوْمُ: نامايىش قىلىشتى، ياردەملەشتى، قوللاشتى، ياردەم بېرىشتى؛ يىراقلاشتى.

تَظَاهَرَ بِكَذَا: يالغان قىياپەتكە كىرىۋالدى، ئۆزىگە ساختا تۈس بەردى.

«كَانَ يَعْرِفُ كُلَّ شَيْءٍ وَلَكِنَّهُ تَظَاهَرَ بِأَنَّهُ لَايَعْرِفُ شَيْئًا» : ئۇ ھەممە نەرسىنى بىلەتتى، لېكىن ئۇ ھېچنەرسىنى بىلمەس بولۇۋالدى.

تَظَاهَرَ بِالْبُكَاءِ: يىغلىغان بولۇۋالدى.

تَظَاهَرُوا: نامايىش قىلىشتى.

«تَظَاهَرَ الطُّلَّابُ إِحْتِجَاجًا عَلَى اعْتِقَالِ أَحَدِ زُمَلَائِهِمْ» : ئوقۇغۇچىلار بىر ساۋاقدىشىنىڭ قولغا ئېلىنغانلىقىغا نارازىلىق بىلدۈرۈش يۈزىسىدىن نامايىش قىلىشتى.

تَظَرَّفَ يَتَظَرَّفُ تَظَرُّفًا: ئەقىل ـ پاراسەتلىك بولۇۋالدى، مەدەنىي ئىشلار بىلەن شۇغۇللاندى؛ نازاكەتلىك بولۇۋالدى.

تَظَلَّلَ يَتَظَلَّلُ تَظَلُّلًا الشَّخْصُ: سايىدا تۇردى؛ سالقىنلايدىغان جاي قىلدى.

تَظَلَّلَ بِظِلِّ الدَّوْلَةِ: دۆلەتنىڭ ھىمايىسىگە ئېرىشتى.

تَظَلَّمَ يَتَظَلَّمُ تَظَلُّمًا مِنْهُ: ئەرز قىلدى، شىكايەت قىلدى، زارلىدى، ئاغرىندى، دەرد تۆكتى، رەنجىدى، ئۆتۈنگەن دادلاندى.

«لَمْ يَجِدْ أَحَدًا يَتَظَلَّمُ إِلَيْهِ» : ئۇ دادلايدىغان بىرەر ئادەم تاپالمىدى.

تَظَلُّمٌ ج تَظَلُّمَاتٌ: شىكايەت، شىكايەت قىلىش.

قَدَّمَ تَظَلُّمًا: شىكايەتنامە سۇندى.

تَظَنَّنَ يَتَظَنَّنُ تَظَنُّنًا: گۇيلاندى، پىكىر قىلدى، مۇلاھىزە قىلدى، پىكىر يۈرگۈزدى.

تَظَنَّى يَتَظَنَّى تَظَنِّيًا: گۇيلاندى، پىكىر قىلدى، مۇلاھىزە قىلدى، پىكىر يۈرگۈزدى.

تَعَاتَبَ يَتَعَاتَبُ تَعَاتُبًا الشَّخْصَانِ: ئەيىبلەشتى، كايىشتى، تاپا ـ تەنە قىلىشتى.

تَعَادَلَ يَتَعَادَلُ تَعَادُلًا: تەڭلىشىپ قالدى، تەڭلەشتى، ماسلاشتى.

تَعَادَلَ الْفَرِيقَانِ فِي الْمُبَارَاةِ: مۇسابىقىدە ئىككى تەرەپ تەڭلىشىپ قالدى.

تَعَادُلٌ: مۇۋاپىق كەلمەك، ماس كەلمەك، بىردەك، تەڭپۇڭلۇق، تەكشىلىك، مۇۋازىنەت.

بِالتَّعَادُلِ: تەڭ بولماق، تەڭلىشىپ قالماق، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن.

تَعَادُلُ الْمِيزَانِيَّةِ: خام چوت تەڭپۇڭلۇقى.

تَعَادُلُ الْكِفَّةِ: تارازا تەخسىلىرىنىڭ تەڭپۇڭلۇقى.

«إِسْفَرَّ الْإِقْتِرَاعُ عَنْ تَعَادُلِ الْأَصْوَاتِ» : تاشلانغان چەك ئاۋازلارنىڭ تەڭپۇڭلۇقىنى بىلدۈردى.

تَعَادَى يَتَعَادَى تَعَادِيًا الْقَوْمُ: تاجاۋۇز قىلىشتى، دۈشمەنلەشتى، ئۆچەكىشتى.

تَعَادَى الرَّجُلُ: يىراقلاشتى.

تَعَاذَلَ يَتَعَاذَلُ تَعَاذُلًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا ئەيىبلەشتى، ئۆز ئارا كايىشتى، ئۆزئارا تاپا ـ تەنە قىلىشتى.

تَعَارَجَ يَتَعَارَجُ تَعَارُجًا: توكۇر بولۇۋالدى، توكۇردەك ماڭدى.

تَعَارَضَ يَتَعَارَضُ تَعَارُضًا: توقۇنۇشتى، قارىمۇ قارشى كەلدى.

تَعَارَضَ مَعَ كَذَا: خىلاپلىق قىلدى.

تَعَارَضَتِ الْمَصَالِحُ: مەنپەئەتلەر توقۇنۇشتى.

«هَذَا الْعَمَلُ يَتَعَارَضُ مَعَ الْقَانُونِ» : بۇ ئىش قانۇنغا قارىمۇ قارشى كېلىدۇ.

تَعَارُضٌ: قارىمۇ قارشى كەلمەك.

تَعَارُضُ الْآرَاءِ: پىكىر ئىختىلاپى، پىكىر قارىمۇ قارشىلىقى.

تَعَارُضُ الْمَصَالِحِ: مەنپەئەت توقۇنۇشى.

تَعَارَفَ يَتَعَارَفُ تَعَارُفًا الْقَوْمُ: قەۋم ئۆز ئارا تونۇشتى.

«كَأَنْ لَمْ يَلْبَثُوا إِلاَّ سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ» ‹قرآن› : (ئۇلارغا دۇنيادا تۇرغان مۇددەت) كۈندۈزدە ئازغىنا ۋاقىت تۇرغاندەك قىسقا بىلىنىدۇ، ئۇلار ئۆزئارا تونۇشىدۇ.

«لَقَدْ تَعَارَفْنَا مُنْذُ عَشَرَ سَنَوَاتٍ» : بىز تونۇشقىلى 10 يىل بولدى.

تَعَارَفُوا عَلَى أَمْرٍ: بىرەر ئىشتا بىرلىككە كەلدى.

تَعَارُفٌ: ئۆزئارا تونۇشماق، بىر ـ بىرىنى تونۇماق.

تَعَارَكَ يَتَعَارَكُ تَعَارُكًا الْقَوْمُ: ئۇرۇشتى، سوقۇشتى.

تَعَازَى يَتَعَازَى تَعَازِيًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا تەزىيە بىلدۈرۈشتى.

تَعَاسَةٌ: بەختسىزلىك، بىچارىلىك.

«مَا تَزَالُ نِسْبَةٌ كَبِيرَةٌ مِنَ السُّكَّانِ تَعِيشُ حَيَاةَ حِرْمَانٍ وَتَعَاسَةٍ» : ئاھالىنىڭ زور كۆپچىلىكى نامرات بەختسىز ياشايدۇ.

يَا لَلتَّعَاسَةِ: نېمىدېگەن بەختسىز.

تَعَاسَرَ يَتَعَاسَرُ تَعَاسُرًا عَلَيْهِ الْأَمْرُ: ئىش ئۇنىڭغا قىيىن بولدى، ئىش ئۇنىڭغا تەس بولدى.

«وَإِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أُخْرَى» ‹قرآن› : ئەگەر پىكىردە كېلىشەلمىسەڭلار ئۇنى (يەنى بالىنى) باشقا بىر ئايال ئېمىتسۇن.

تَعَاشَرَ يَتَعَاشَرُ تَعَاشُرًا: بېرىش ـ كېلىش قىلدى، ئالاقە قىلدى، باردى ـ كەلدى قىلدى.

تَعَاضَدَ يَتَعَاضَدُ تَعَاضُدًا: ياردەم بېرىشتى، ياردەم قىلىشتى.

تَعَاضُدٌ: ھەمكارلاشماق، ياردەم بەرمەك.

جَمْعِيَّةٌ تَعَاضُدِيَّةٌ: ھەمكارلىق جەمئىيىتى.

تَعَاطَفَ يَتَعَاطَفُ تَعَاطُفًا: ئۆزئارا مېھر ـ شەپقەت قىلىشتى، ھېسداشلىق قىلىشتى، ئۆزئارا كۆيۈنۈشتى.

تَعَاطَى يَتَعَاطَى تَعَاطِيًا الشَّيْءَ: ئىستېمال قىلدى، قولىنى سوزۇپ ئالدى؛ قوبۇل قىلدى، تاپشۇرۇپ ئالدى، ئېرىشتى، ئىگە بولدى، ئالدى.

«فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ» ‹قرآن› : ئۇلار بۇرادىرىنى (تۆگىنى ئۆلتۈرۈشكە) چاقىردى، ئۇ قىلىچىنى ئېلىپ تۆگىنى بوغۇزلىدى.

«لاَتَتَعَاطَى الدَّوَاءَ لِأَنَّهَا يَئِسَتْ مِنَ الصِّحَّةِ» : ئۇ ئايال ساقىيىش ئۈمىدىنى ئۈزگەنلىكتىن دورا ئىچمەيۋاتىدۇ.

تَعَاطَى الشَّخْصُ: پۈتمىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ نەرسە ئېلىش ئۈچۈن قولنى سوزدى.

تَعَاطَى الْقَوْمُ: ئۆزئارا سوۋغا بېرىشتى.

تَعَاطَى الْأَمْرَ: شۇغۇللاندى، ئىشلىدى، مەشغۇل بولدى، ئېلىپ باردى.

تَعَاطَى الصِّنَاعَةَ: كەسىپ بىلەن شۇغۇللاندى.

تَعَاطَى صِنَاعَةَ الصَّيْدَلِيَّةِ: دورىگەرلىك بىلەن شۇغۇللاندى.

تَتَعَاطَى السِّيَاسَةَ: سىياسەت بىلەن ھەپىلىشىدۇ.

تَعَاظَمَ يَتَعَاظَمُ تَعَاظُمًا الْأَمْرُ: مۇھىم بولدى، جىددىي بولدى، زور بولدى، چوڭايدى.

تَعَاظَمَ الْأَمْرُ فُلاَنًا: چوڭ تۇيۇلدى، ئېغىر كەلدى.

تَعَاظَمَ الرَّجُلُ: غادىيىۋالدى، گەدىيىۋالدى، مەيدىسىنى كېرىپ ماڭدى، كۆرەڭلەپ كەتتى.

«يَتَعَاظَمُ الْخَطَرُ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ» : خەتەر كۈندىن ـ كۈنگە زورايماقتا.

تَعَاظُمٌ: ئاشۇرۇۋەتمەك، مۇبالىغىلەشتۈرمەك، كۆپتۈرمەك؛ چوڭچىلىق، ھاكاۋۇرلۇق، ماختانچاقلىق.

تَعَافَى يَتَعَافَى تَعَافِيًا: ساقايدى، سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلدى.

«أُؤَمِّلُ أَنَّهَا تَتَعَافَى عَنْ قَرِيبٍ» : ئۇنىڭ پات ئارىدا ساقىيىپ قېلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

«غَادَرَ الْمُسْتَشْفَى بَعْدَ أَنْ تَعَافَى» : ئۇ ساقايغاندىن كېيىن دوختۇرخانىدىن ئايرىلدى.

تَعَاقَبَ يَتَعَاقَبُ تَعَاقُبًا: ئارقىمۇ ئارقا ئۇلاشتى، بىر ـ بىرىگە ئۇلىشىپ كەتتى، كەينى ـ كەينىدىن كەلدى.

«تَعَاقَبَ الْجُنُودُ فِي الْحَرَاسَةِ اللَّيْلِيَّةِ» : كېچىلىك مۇھاپىزەتتە ئەسكەرلەر نۆۋەتلەشتى.

تَعَاقَبَ اللَّيْلُ و النَّهَارُ: كېچە بىلەن كۈندۈز

ئالماشتى، كېچە بىلەن كۈندۈز نۆۋەتلەشتى.

تَعَاقَبُوا فِي الشَّيْءِ: نۆۋەتلەشتى.

تَعَاقُبٌ: ئارقا ـ ئارقىدىن، كەينى ـ كەينىدىن، ئۈزۈلمەي.

بِالتَّعَاقُبِ: نۆۋەت بىلەن، ئارقىمۇ ئارقا، كەينى ـ كەينىدىن.

«تَوَلَّى أَعْضَاءَ رِءَاسَةِ الْمَجْلِسِ بِالتَّعَاقُبِ»: ئەزالار مەجلىسكە نۆۋەت بىلەن رىياسەتچىلىك قىلدى.

تَعَاقَدَ يَتَعَاقَدُ تَعَاقُدًا مَعَهُ عَلَى الْأَمْرِ: تۈزۈشتى، ئىمزالاشتى، ... بىلەن ئورناتتى.

تَعَاقُدٌ: توختام تۈزۈشمەك، شەرتنامە تۈزۈشمەك.

تَعَاقَلَ يَتَعَاقَلُ تَعَاقُلاً: ئۆزىنى ئەقىللىق ھېسابلىدى، يېتىمئاقساللىق قىلدى، مەمەدانلىق قىلدى.

تَعَاكَسَ يَتَعَاكَسُ تَعَاكُسًا: ئەكس ئەتتى، ئارقىغا بۇرالدى، ئۆرۈلدى، ئايلاندى، ئەكسىچە بولدى.

تَعَاكَظَ يَتَعَاكَظُ تَعَاكُظًا: شېئىر ئېيتىشتى، مۇنازىرە قىلىشتى، دەتالاش قىلىشتى، پەخىر قىلىشتى.

تَعَالَ: كەل، بېرى كەل، بۇياققا كەل.

«عِنْدَمَا تَجِدُ وَقْتًا تَعَالَ نَتَجَاذَبْ أَطْرَافَ الْحَدِيثِ»: ۋاقتىڭ بولسا كەلگىن، پاراڭلاشايلى.

تَعَالَجَ يَتَعَالَجُ تَعَالُجًا الْمَرِيضُ: كېسەل داۋالاندى، دوختۇرغا كۆرۈندى.

تَعَالَجَ الْخَصْمَانِ: ئىككى رەقىب سوقۇشتى.

تَعَالَى يَتَعَالَى تَعَالِيًا: كۆتۈرۈلدى، ئۆرلىدى، يۇكسەك بولدى، ئۈستى.

«لاَ تَتَعَالَ عَلَى أَصْحَابِكَ وَإِخْوَانِكَ»: ھەمراھلىرىڭ ۋە قېرىنداشلىرىڭغا چوڭچىلىق قىلما.

تَعَالٍ: تەكەببۇرلۇق، ھاكاۋۇرلۇق، مەغرۇرلۇق.

تَعَامَلَ يَتَعَامَلُ تَعَامُلاً الْقَوْمُ: مۇئامىلە قىلىشتى، بېرىش ـ كېلىش قىلىشتى، ئالاقە قىلىشتى.

تَعَامَلَ مَعَهُ: ئۇنىڭ بىلەن مۇئامىلە قىلدى.

تَعَامُلٌ: ھەمكارلىق، ھەمكارلاشماق، ھەمكارلىشىپ ئىشلىمەك.

اَلتَّعَامُلُ الدُّوَلِيُّ: خەلقئارا ھەمكارلىق.

اَلتَّعَامُلُ بِطُرُقٍ مُخْتَلِفَةٍ: پەرقلەندۈرۈپ مۇئامىلە قىلىش، تۈرلۈك ئۇسۇللار بىلەن مۇئامىلە قىلىش.

تَعَامَهَ يَتَعَامَهُ تَعَامُهًا: ئېزىقىپ تېڭىرقاپ قالدى، ئادىشىپ قالدى، يول تاپالماي تۇرۇپ قالدى، نىشاندىن ئېزىپ قالدى.

تَعَامَى يَتَعَامَى تَعَامِيًا: قارىغۇ بولۇۋالدى، كۆرمەس بولۇۋالدى، كۆرمەسكە سالدى.

«أَنْتَ تَتَعَامَى عَنِ الْحَقِيْقَةِ»: سەن ھەقىقەتنى كۆرمەس بولۇۋالىسەن.

تَعَانَدَ يَتَعَانَدُ تَعَانُدًا: قارشىلاشتى، ئۆز ئارا قارشى تۇرۇشتى، جېدەللەشتى.

تَعَانَقَ يَتَعَانَقُ تَعَانُقًا: ئۆز ئارا قۇچاقلاشتى، باغرىغا باستى.

«اِلْتَقَيَا بَعْدَ فِرَاقٍ طَوِيلٍ فَتَعَانَقَا»: ئۇزۇن ۋاقىت ئايرىلغاندىن كېيىن ئۆزئارا قۇچاقلىشىپ كەتتى.

تَعَاهَدَ يَتَعَاهَدُ تَعَاهُدًا: ئىتتىپاق تۈزۈشتى، كېلىشىم ئىمزالاشتى، كېلىشىم تۈزۈشتى، ۋەدىلەشتى.

«تَعَاهَدَ الصَّدِيْقَانِ عَلَى الْحِفَاظِ عَلَى السِّرِّ»: ئىككى دوست سىر ساقلاشقا كېلىشتى.

تَعَاهُدٌ: پۈتۈم، كېلىشىم، شەرتنامە.

تَعَاهُدِيٌّ: شەرتنامىنىڭ، كېلىشىمنىڭ، پۈتۈمنىڭ، بىتىمنىڭ، ئىتتىپاقداشلىق.

دَوْلَةٌ تَعَاهُدِيَّةٌ: ئىتتىپاقداش دۆلەت.

تَعَاوَرَ يَتَعَاوَرُ تَعَاوُرًا: قەرز بېرىشتى، ئۆز ئارا ئۆتنە بېرىم قىلىشتى، ئۆز ئارا ئارىيەت ئېلىشتى.

«تَعَاوَرَ هَذَا الْكِتَابَ كَثِيرٌ مِنَ الْأَيْدِي»: بۇ كىتاب نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ قولىدىن ئۆتتى، بۇ كىتاب قولدىن ـ قولغا ئۆتتى.

تَعَاوَنَ يَتَعَاوَنُ تَعَاوُنًا: ھەمكارلاشتى، ئۆزئارا ياردەملەشتى.

«وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلاَ تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ» (قرآن): ياخشى ئىشقا ۋە تەقۋادارلىققا ياردەملىشىڭلار، گۇناھقا ۋە

زۇلۇمغا يارده‌مله‌شمه‌ڭلار.

تَعَاوَنَ الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: هه‌مكارلاشتى، بىر - بىرىگه يارده‌مله‌شتى.

«تَتَعَاوَنُ أُسْرَتُنَا مَعَ الْجِيرَانِ»: ئائىلىمىز قوشنىلار بىله‌ن هه‌مكارلىشىپ تۇرىدۇ.

تَعَاوُنٌ: هه‌مكارلاشماق، يارده‌مله‌شمه‌ك.

شَرِكَةُ التَّعَاوُنِ: هه‌مكارلىق شىركىتى.

رُوحُ التَّعَاوُنِ: هه‌مكارلىشىش روھى.

تَعَاوُنِيٌّ: كوپىراتسىيىلىشىش ، هه‌مكارلىقنىڭ، كوپىراتىپنىڭ.

إِتِّحَادٌ تَعَاوُنِيٌّ: هه‌مكارلىشىش بىرله‌شمىسى.

إِنْتَاجٌ تَعَاوُنِيٌّ: هه‌مكارلىشىپ ئىشله‌پچىقىرىش.

تَعَاوُنِيَّةٌ: كوپىراتسىيىله‌شتۈرمه‌ك، كوپىراتسىيىله‌شمه‌ك، كوپىراتسىيه، كوپىراتىپ.

جَمْعِيَّةُ التَّعَاوُنِيَّةِ الزِّرَاعِيَّةِ: يېزا ئىگىلىك كوپىراتىپى.

جَمْعِيَّةٌ تَعَاوُنِيَّةٌ: هه‌مكارلىق جه‌مئىيىتى.

تَعَاوُنِيَّاتُ الْبَيْعِ وَالشِّرَاءِ: ته‌مىنات سودا كوپىراتىپى.

تَعَاوُنِيَّاتٌ لِلْإِنْتَاجِ: ئىشله‌پچىقىرىش كوپىراتىپى.

تَعَاوَى يَتَعَاوَى تَعَاوِيًا الْكَلْبُ: ئىت هاۋشىدى.

تَعَايَدَ يَتَعَايَدُ تَعَايُدًا: ئۆزئارا ھېيتلاشتى، ئۆزئارا بايراملىرىنى ته‌برىكله‌شتى.

تَعَايَرَ يَتَعَايَرُ تَعَايُرًا: ئه‌يىبله‌شتى، ئه‌يىبىنى ئاچتى.

تَعَايَشَ يَتَعَايَشُ تَعَايُشًا: بىرگه ياشىدى، بىرلىكته ياشىدى، ئىناق ياشىدى.

تَعَايُشٌ: بىرگه ياشىماق، بىلله ياشىماق.

اَلتَّعَايُشُ السِّلْمِيُّ بَيْنَ الدُّوَلِ: دۆله‌تله‌ر ئارا تىنچلىقتا بىلله ياشاش.

تَعَايَقَ يَتَعَايَقُ تَعَايُقًا: ناهايىتى پۇزۇر كىيىندى.

تَعِبَ يَتْعَبُ تَعَبًا: چارچىدى، هاردى؛ ئه‌مگه‌ك قىلدى، مېهنه‌ت قىلدى.

«اَلطَّمُوحُ لاَ يَتْعَبُ مِنَ الْمُثَابَرَةِ عَلَى عَمَلِهِ»: ئىرادىلىك ئادەم ئۆز ئىشىدا چىڭ تۇرۇشتىن چارچاپ قالمايدۇ.

تَعَبٌ: هارماق، چارچىماق، جاپا چه‌كمه‌ك.

«لَقَدْ سِرْتُ طِوَالَ الْيَوْمِ فِي شِعَابِ الْجَبَلِ وَلَكِنَّنِي لاَ أَشْعُرُ بِالتَّعَبِ»: تاغنىڭ يولىدا كۈنبويى مېڭىپ چارچاش هېس قىلمىدىم.

«لَمْ يَكُنِ التَّعَبُ يُشْغِلُ بَالَهُ قَدْرَ خَوْفِهِ مِنْ أَنْ تَذْهَبَ أَتْعَابُهُ سُدًى»: ئۇنىڭ ئەس - يادى چارچاپ كېتىشته ئه‌مه‌س، چه‌ككه‌ن جاپا - مۇشه‌ققه‌تلىرىنىڭ بىكار كېتىشىدىن ئه‌نسىره‌شته ئىدى.

تَعِبٌ. تَعْبَانٌ: چارچىغان، هارغۇچى.

تَعْبِئَةٌ: قوزغىماق، سه‌په‌رۋه‌ر قىلماق، هه‌رىكه‌تله‌ندۈرمه‌ك.

تَعْبِئَةُ الْجَيْشِ: ئارمىيىنى سه‌په‌رۋه‌ر قىلماق، ئه‌سكه‌ر توپلىماق، ئه‌سكه‌ر يىغماق.

تَعْبِئَةٌ عَامَّةٌ: ئومۇمىي سه‌په‌رۋه‌رلىك، دۆله‌تنىڭ هه‌ربىي ۋه ئىقتىسادىي جه‌هه‌تتىن ئۇرۇشقا ته‌ييارلىق قىلىشى.

«أَعْلَنَتِ الدَّوْلَةُ التَّعْبِئَةَ الْعَامَّةَ»: دۆله‌ت ئومۇمىيۈزلۈك ئۇرۇش سه‌په‌رۋه‌رلىكىنى جاكارلىدى.

عَقْدُ اجْتِمَاعٍ لِلتَّعْبِئَةِ: سه‌په‌رۋه‌رلىك يىغىنى ئېچىش.

تَعَبَّدَ يَتَعَبَّدُ تَعَبُّدًا: ئىباده‌تكه بېرىلدى، ئىباده‌ت بىله‌ن شۇغۇللاندى.

«قَضَى مُعْظَمَ حَيَاتِهِ يَتَعَبَّدُ فِي الْمَسْجِدِ»: هاياتىنىڭ تولىسىنى مه‌سچىتته ئىباده‌ت بىله‌ن ئۆتكۈزدى.

تَعَبُّدٌ: ئىباده‌ت قىلماق، ئىباده‌ت بىله‌ن شوغۇللانماق، راهىب بولماق، دۇئا تىلاۋه‌ت بىله‌ن شۇغۇللانماق.

تَعَبَّقَ يَتَعَبَّقُ تَعَبُّقًا: خۇش پۇراق قاپلىدى.

تَعَبَّى يَتَعَبَّى تَعَبِّيًا: قاچىلاندى، توشقۇزۇلدى.

تَعَبْعَبَ يَتَعَبْعَبُ تَعَبْعُبًا الشَّيْءَ: هه‌ممىنى ئېلىپ كه‌لدى.

تَعْبَوِيٌّ: ستراتېگىيه، تاكتىكا، ئۇسۇل، ته‌دبىر؛ سه‌په‌رۋه‌رلىككه مه‌نسۇپ.

«اِتَّخَذَ إِجْرَاءَاتٍ تَعْبَوِيَّةً»: ستراتېگىيىلىك

چاره – تەدبىرلەرنى كۆردى.

تَعْبِيرٌ ج تَعَابِيرُ: چۈشەنچە، چۈشەندۈرۈش، ئىزاھات؛ تەبىر؛ ئىبارە؛ ئىزھار قىلماق، بايان قىلماق، ئىپادىلىمەك، كۆرسەتمەك.

اَلتَّعْبِيرُ السَّائِرُ: ئادەت سۆزى، ئادەت بولۇپ كەتكەن سۆز، دائىم قوللىنىلىدىغان ئىبارە.

لاَيُمْكِنُ التَّعْبِيرُ عَنْهُ: ئىپادىلەپ بەرگىلى بولمايدۇ، ئىپادىلەپ بېرىش قىيىن.

إِنْ جَازَ التَّعْبِيرُ: دېيىشكە بولىدىغان بولسا، ئېيتىشقا بولىدىغان بولسا.

وَ بِتَعْبِيرٍ آخَرَ: باشقىچە قىلىپ ئېيتقاندا، ئىككىنچى تۈرلۈك قىلىپ ئېيتقاندا.

«هَذَا رَجُلٌ يُحْسِنُ التَّعْبِيرَ عَمَّا فِي نَفْسِهِ»: بۇ ئادەم كۆڭلىدىكىنى ئوبدان ئىپادىلەيدۇ.

اَلتَّعْبِيرُ الإِصْطِلاَحِيُّ (فِي عِلْمِ اللُّغَةِ): سۆزلەرنىڭ كۆچمە مەنىدە ئىشلىتىلىشى مەسىلەن: «لَبَّى نِدَاءَ رَبِّهِ» ئۆلدى، ۋاپات بولدى، دېگەن مەنىدە ئىشلىتىلىدۇ.

«اَلتَّعْبِيرُ بِهَذِهِ الطَّرِيقَةِ أَوْضَحُ بِكَثِيرٍ مِنْ تِلْكَ الطَّرِيقَةِ»: مۇنداق ئىپادىلەش ئۇنداق ئىپادىلەشكە قارىغاندا كۆپ روشەن.

تَعَابِيرُ لُغَوِيَّةٌ: تۇراقلىق ئىبارە، تۇراقلىق سۆز بىرىكمىسى، ئىدىئوم.

تَعْبِيرِيٌّ: ئىپادىلەشكە تەۋە.

تَعَتَّهَ يَتَعَتَّهُ تَعَتُّهًا: سارالڭ بولۇۋالدى، ھېچنېمىنى ئۇقمايدىغان قىياپەتكە كىرىۋالدى، مەتۇھ بولۇۋالدى.

تَعَتَّى يَتَعَتَّى تَعَتِّيًا: بويسۇنمىدى، قارشىلىق قىلدى، قارشىلىق كۆرسەتتى، قارشى تۇردى.

تَعْتَعَ يُتَعْتِعُ تَعْتَعَةً: ئىككىلەندى، قاتتىق سىلكىدى.

تَعْتَعَ الشَّخْصُ فِي كَلاَمِهِ: سۆزدە كېكەچلىدى، دۇدۇقلىدى.

تَعْتِيمٌ: كېچىكتۈرمەك، ئارقىغا تارتماق، سۆزلەمەك، ئارقىغا بۇرىماق، ھايال قىلماق.

اَلتَّعْتِيمُ عَلَى الْخَبَرِ: خەۋەرنى بىلمەس بولۇۋېلىش ياكى يوشۇرۇش.

نِظَامُ التَّعْتِيمِ: يوروقلۇقنى تىزگىنلىمەك.

تَعَثَّرَ يَتَعَثَّرُ تَعَثُّرًا الرَّجُلُ: پۇتلاشتى، يىقىلىپ چۈشتى.

تَعَثَّرَ لِسَانُهُ: دۇدۇقلىدى، كېكەچلىدى، تىلى كالۋالاشتى.

تَعَثَّرَ الإِنْسَانُ أَوِ الْحَيَوَانُ: ئىنسان ياكى ھايۋان تېيىلىپ كەتتى، تېيىلدى.

تَعَثَّرَ الْمَشْرُوعُ: پىلان بىرەر توسالغۇغا ئۇچرىدى.

تَعَجَّبَ يَتَعَجَّبُ تَعَجُّبًا: ئەجەبلەندى، ھەيران قالدى.

تَعَجُّبٌ: ئەجەبلىنىمەك، ھەيران قالماق.

صِيغَتَا التَّعَجُّبِ (فِي النَّحْوِ) «مَا أَفْعَلَهُ وَأَفْعِلْ بِهِ»: دىن ئىبارەت ئىككى تەئەججۇپ سىغىسى.

تَعَجَّلَ يَتَعَجَّلُ تَعَجُّلاً فِي الأَمْرِ: ئالدىرىدى، تېز بولدى، جىددىيلەشتى.

«فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلاَ إِثْمَ عَلَيْهِ» (قرآن): مىنادىن ئالدىراپ ئىككى كۈندە قايتقان ئادەمگە ھېچ گۇناھ بولمايدۇ.

تَعَجَّلَ الشَّخْصَ: تېز بولۇشقا ھەيدەكچىلىك قىلدى.

تَعَجَّلَ الشَّيْءَ: ۋاقتىدىن بۇرۇن ئالدى.

تَعَجَّنَ يَتَعَجَّنُ تَعَجُّنًا: خېمىر بولدى.

تَعَجْرَفَ يَتَعَجْرَفُ تَعَجْرُفًا: تەكەببۇرلۇق قىلدى، ئۆزىنى چوڭ تۇتتى، گىدەيدى، مەنمەنلىك قىلدى، زۇلۇم قىلدى.

تَعَجْرَفَ الأَمْرَ: ئىشنى ئالدىراقسانلىق بىلەن قىلدى.

تَعَجْرَفَ عَلَى النَّاسِ: كىشىلەرگە چوڭچىلىق قىلدى.

تَعْدَادٌ: ئىستاتىستىكا، ئومۇملاشتۇرۇپ ھېسابلىماق.

تَعْدَادٌ عَامٌّ: ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرمەك، ئومۇمىي تىزىملىمەك.

تَعْدَادٌ ج تَعْدَادَاتٌ: بەلگىلىك مەزگىلدە نوپۇس ئىستاتىستىكا قىلىش.

تَعَدَّدَ يَتَعَدَّدُ تَعَدُّدًا: ئايىندى، كۆپەيدى، ئۆستى.

تَعَدَّدَ عَلَى: ئېشىپ كەتتى، بېسىپ چۈشتى.

«تَعَدَّدَتِ الْحَوَادِثُ بِسَبَبِ السُّرْعَةِ فِي قِيَادَةِ

السَّيَّارَةِ» : ماشىنا ھەيدەشتە سۈرئەت تېز بولۇپ كەتكەنلىكتىن ۋەقەلەر كۆپەيدى.

تَعَدُّدٌ: بىرقانچە، بىرنەچچە، كۆپچىلىك، كۆپ تەرەپلىمە، كۆپ سانلىق.

«يَتَمَيَّزُ هَذَا الْجِهَازُ بِتَعَدُّدِ اسْتِعْمَالِهِ» : بۇ ئۈسكۈنە كۆپ تەرەپلىمە ئىشلىتىش ئالاھىدىلىككە ئىگە.

تَعَدُّدُ الزَّوْجَاتِ: كۆپ خوتۇنلۇق تۈزۈم، كۆپ خوتۇنلۇق بولۇش.

تَعَدُّدُ الْآلِهَةِ: كۆپ خۇدالىق دىن، مۇشرىكلىك.

تَعَدَّلَ يَتَعَدَّلُ تَعَدُّلاً: ئۆزگەردى، تۈزۈلدى.

«كَانَ الطَّقْسُ حَارًّا وَلَكِنَّهُ تَعَدَّلَ» : ھاۋا ئىسسىق ئىدى، لېكىن ئۇ ئۆزگەردى.

تَعَدَّى يَتَعَدَّى تَعَدِّيًا: ھالقىپ كەتتى، ئاشۇرۇۋەتتى، ھەددىدىن ئاشتى.

«وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ» (قرآن) : كىمكى ئاللاھنىڭ قانۇنىدىن ھالقىپ كېتىدىكەن، ئۇ ئۆزىگە زۇلۇم قىلغان بولىدۇ.

تَعَدَّى عَلَيْهِ: زۇلۇم قىلدى، ئەزدى، تاجاۋۇز قىلدى.

تَعَدَّى عَلَى حَقِّهِ: ئۇنىڭ ھوقۇقىغا دەخلى يەتكۈزدى، ھوقۇقىغا دەخلى ـ تەرۇز قىلدى، ئۇنىڭ ھەققىگە چېقىلدى.

تَعَدَّى الْفِعْلُ: پېئىل ئۆتۈملۈك پېئىلغا ئايلاندى، پېئىل ئۆتۈملۈك بولدى.

«تَعَدَّى عَلَيْهِ بِالضَّرْبِ» : ئۇرۇش بىلەن ئۇنىڭغا چېقىلدى.

«لَمْ يَتَعَدَّ الْخَامِسَةَ مِنْ عُمْرِهِ» : ئۇ بەش ياشقا توشمىدى.

تَعَدٍّ ج تَعَدِّيَاتٌ: دەخلى قىلماق، تاجاۋۇز قىلماق، چېقىلماق؛ قانۇنسىزلىق، قانۇننى بۇزماق، ھالقىپ كەتمەك، ھەددىدىن ئاشماق.

«أَزَالَتِ الشُّرْطَةُ التَّعَدِّيَاتِ عَلَى الطَّرِيقِ» : ساقچى يولدىكى قانۇنسىز ئىشلارنى تۈگەتتى.

تَعْدِيَةٌ: ئۆتمەك، ئۆتكۈزمەك، كەچمەك؛ ئۆتۈملۈك پېئىلغا ئايلاندۇرماق (گراماتىكىدا)

تَعْدِيلٌ: ئۆزگەرتمەك، تۈزەتمەك، باشقىدىن ئىشلەپ چىقماق، قۇرماق، رەتلىمەك.

تَعْدِيلُ الْأَحْكَامِ: ھۆكۈمنى ئۆزگەرتمەك؛ جازانى يېنىكلەتمەك.

تَعْدِيلُ الضَّرَائِبِ: باجنى ئۆزگەرتمەك؛ باجنى يېنىكلەتمەك.

تَعْدِيلٌ وِزَارِيٌّ: ئىچكى كابىنېت تەشكىل قىلماق.

تَعَذَّبَ يَتَعَذَّبُ تَعَذُّبًا: قىينالدى، ئازابلاندى، ئەلەم تارتتى.

تَعَذَّرَ يَتَعَذَّرُ تَعَذُّرًا عَلَيْهِ الْأَمْرُ: قىيىن بولدى، مۇشكۇل بولدى، قولىدىن كەلمىدى.

«تَعَذَّرَ عَلَيَّ الذَّهَابُ بِسَبَبِ الْعَاصِفَةِ» : قارا بوران تۈپەيلىدىن ماڭا بېرىش قىيىن بولدى.

تَعَذُّرٌ: قىيىن، مۇشكۇل، تەس، مۇمكىن بولمايدىغان.

تَعْذِيبٌ: ئازابلىماق، قىينىماق.

تَعْذِيبُ الْمُتَّهَمِ بِجَرِيمَةٍ: جىنايەتچىنى قاتتىق قىينىماق.

تَعَرَّبَ يَتَعَرَّبُ تَعَرُّبًا: ئەرەبكە ئوخشىدى، ئەرەبنى دورىدى، ئەرەبلەشتى، قىردا تۇرۇپ ئەئرابى بولۇپ كەتتى.

تَعَرَّجَ يَتَعَرَّجُ تَعَرُّجًا الطَّرِيقُ أَوِ النَّهْرُ: يول ياكى دەريا ئەگىلدى، قىڭغىر بولدى، ئەگرى بولدى.

تَعَرُّجٌ ج تَعَرُّجَاتٌ: دولقۇنسىمان، ئەگرى ـ بۈگرى، ئىگىز ـ پەس، بىر ئۆرلەپ ـ بىر پەسىيىپ تۇرىدىغان ، داۋالغۇماق، بىر تەرەپكە قايرىلماق؛ ھەرە چىشسىمان.

تَعَرَّضَ يَتَعَرَّضُ تَعَرُّضًا لَهُ: ئۇنىڭغا توسالغۇ بولدى، توسقۇنلۇق قىلدى؛ دۇچ كەلدى، ئۇچرىدى، يولۇقتى.

تَعَرَّضَ الْأَمْرَ: قارشى تۇردى، قارشى چىقتى.

تَعَرَّضَ لِلْأَمْرِ: ئىشقا ئارىلاشتى.

تَعَرَّضَ لِـ : ... غا، گە كۈچ چىقاردى، ئۆزىنى بېغىشلىدى.

تَعَرَّضَ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا ھۇجۇم قىلدى، ئۇنىڭغا زەربە بەردى.

تَعَرَّضَ لِلْمَكْرُوهِ: كۆڭۈلسىزلىككە يولۇقتى.

تَعَرَّضَ لِحَادِثٍ: ۋەقەگە يولۇقتى.

تَعَرُّضٌ: دۇچكەلمەك، دوقۇرۇشماق، يولۇقماق.

تَعَرَّقَ يَتَعَرَّقُ تَعَرُّقًا الْأَمْرُ: ئىش ئېنىقلاندى،

ئىش بەلگىلەندى.

تَعَرَّقَ الْأَمْرَ: ئىشقا قاراپ چىقتى، مۇھاكىمە قىلدى، تەكشۈردى، قېيدىردى.

تَعَرَّقَ الشَّيْءَ: تەكشۈردى، ئىزدىنىپ بىلمۇۋالدى.

تَعَرَّقَ الضَّالَّةَ: يوقالغان نەرسىنى تاپتى، ئىزدىدى.

تَعَرَّفَ بِهِ: تونىدى.

تَعَرَّفَ الْإِسْمُ (فِي النَّحْوِ): ئىسىم مەئرىپە بولدى.

تَعَرَّفَ إِلَيْهِ: تونۇدى.

تَعَرَّفَ عَلَيْهِ: ئۇنىڭ بىلەن تونۇشتى.

«تَعَرَّفْتُ عَلَيْهِ قَبْلَ ثَلاثِيْنَ عَامًا»: ئۇنىڭ بىلەن ئوتتۇز يىل بۇرۇن تونۇشقانىدىم.

تَعَرُّفٌ: تونۇشماق، تونۇماق.

«أُحِبُّ التَّعَرُّفَ إِلَى أَصْدِقَائِكَ الْجُدُدِ»: مەن سىنىڭ يېڭى دوستلىرىڭ بىلەن تونۇشۇپ قېلىشنى ياقتۇرىمەن.

تَعَرَّقَ يَتَعَرَّقُ تَعَرُّقًا الْعَظْمَ: سۆڭەك غاجىلىدى.

تَعَرَّقَ الشَّجَرُ: دەرەخ يىلتىز تارتتى.

تَعَرَّقَ الْخَمْرَ: هاراققا سۇ قويۇپ سۇيۇلدۇردى.

تَعَرْقَلَ يَتَعَرْقَلُ تَعَرْقُلًا الْأَمْرُ: ئىش مۇرەككەپلىشىپ كەتتى، ئىش تەسلىشىپ كەتتى، ئىش قىيىنلىشىپ كەتتى، چىگىلەشتى.

تَعَرَّمَ يَتَعَرَّمُ تَعَرُّمًا: خۇشال بولدى، قىزىقتى، شادلاندى.

تَعَرَّمَ الشَّيْءَ: نەرسىنى دۆۋىلىدى.

تَعَرَّمَ الْعَظْمَ: سۆڭەكتىن گۆشنى شىلىدى.

تَعَرَّى يَتَعَرَّى تَعَرِّيًا: يالىڭاچلاندى، ئېچىلىپ قالدى.

تَعَرَّى مِنَ الْعَيْبِ: ئەيىبتىن خالى بولدى.

تَعْرِفَةٌ: باها جەدۋىلى، توشۇش ھەققى جەدۋىلى.

تَعْرِيبٌ: ئەرەبچىلەشتۈرمەك، ئەرەبچىگە تەرجىمە قىلماق.

تَعْرِيبُ الْكَلِمَةِ الْأَعْجَمِيَّةِ: غەيرىي ئەرەبچە سۆزلەرنىڭ ئەرەبچىلەشتۈرۈلىشى.

«هَذِهِ الْقِصَّةُ مِنْ تَعْرِيبِ فُلَانٍ»: بۇ ھېكايىنى پالانى ئەرەبچىلەشتۈرگەن.

«قَامَتِ الدُّوَلُ الْعَرَبِيَّةُ بِتَعْرِيبِ التَّعْلِيمِ بَعْدَ اسْتِقْلَالِهَا»: ئەرەب دۆلەتلىرى مۇستەقىل بولغاندىن كېيىن تەلىم - تەربىيىنى ئەرەب تىلى بىلەن ئېلىپ بارىدىغان بولدى.

تَعْرِيَةٌ: يالىڭاچلىماق.

تَعْرِيجٌ ج تَعَارِيجُ: ئەگرى - بۈگرى، ئەگرى - توقاي.

تَعَارِيجُ صَوْتِيَّةٌ: يورۇقلۇق دولقۇنى.

تَعْرِيضٌ: پۇرىتىپ ئېيتىش، كىنايە بىلەن بىلدۈرۈش، تەرىز قىلىش.

تَعْرِيضٌ لِلضَّغْطِ: بېسىم ئىشلىتىش.

تَعْرِيفٌ: ئۇقتۇرماق، چۈشەندۈرمەك، مەلۇم قىلماق؛ تەبىر بەرمەك، تونۇتماق، تونۇشتۇرماق.

أَدَاةُ التَّعْرِيفِ: ئەرەب تىلىدا ئىسىمنىڭ ئالدىغا قوشۇلۇپ كېلىپ ئۇنى ئېنىق ئىسىمغا ئايلاندۇرىدىغان «ال» قوشۇمچىسى.

«كَتَبَ رِسَالَةَ تَعْرِيفٍ»: تونۇشتۇرۇش خېتى يازدى.

اَلتَّعْرِيفُ بِسِيْرَةِ الْكَاتِبِ وَ مُؤَلَّفَاتِهِ: يازغۇچىنىڭ ھاياتى ۋە ئۇنىڭ ئەسەرلىرىنى تونۇشتۇرۇش.

تَعْرِيفَةٌ ج تَعْرِيفَاتٌ: مال باھاسى، ئىش ھەققى ياكى قاتناش رەسمىيەتلىرى يېزىلغان جەدۋەل.

تَعْرِيفَةُ الْأُجُورِ: مائاش جەدۋىلى.

لَجْنَةُ التَّعْرِيفَةِ: باج ئىدارىسى.

تَعْرِيفَاتٌ جُمْرُكِيَّةٌ: تاموژنا بېجى جەدۋىلى.

تَعْرِيقٌ: تەرلەتمەك؛ دولقۇنسىمان سىزىق تارتماق.

تَعَزَّبَ يَتَعَزَّبُ تَعَزُّبًا: ئۆيلەنمىدى، بويتاق ياشىدى.

تَعَزَّزَ يَتَعَزَّزُ تَعَزُّزًا بِهِ: مەغرۇرلاندى، پەخىرلەندى؛ كۈچەيدى، قۇدرەت تاپتى.

«تَعَزَّزَ مَرْكَزُهُ بَعْدَ فَوْزِهِ فِي الْإِنْتِخَابَاتِ»: سايلامدا غەلىبە قىلغاندىن كېيىن ئۇنىڭ ئورنى كۈچەيدى.

تَعَزَّلَ يَتَعَزَّلُ تَعَزُّلاً الشَّيْءُ عَنْهُ: بوشىتىلدى، قالدۇرۇلدى، ئېلىپ تاشلاندى.

تَعَزَّى يَتَعَزَّى تَعَزِّيًا: سەۋر قىلدى، بەرداشلىق بەردى، ئۆزىنى تۇتۇۋالدى، چىدىدى.

تَعَزَّى عَنْ مُصَابِهِ: دەرد- ئەلەمگە چىدىدى، سەۋر- تاقەت قىلدى.

تَعَزَّى عَنْهُ: كۆڭلىنى ياسىدى، تەسەللى بەردى.

تَعَزْقَلَ يَتَعَزْقَلُ تَعَزْقُلاً: جابدۇندى، چىرايلىق كىيىندى، ياساندى.

تَعْزِيَةٌ ج تَعَازٍ: تەسەللى، تەزيىە.

خِطَابُ تَعْزِيَةٍ: تەزيىە خېتى، تەزيىەنامە.

«بَعَثَ إِلَيْهِ بِبَرْقِيَّةِ تَعْزِيَةٍ» : ئۇنىڭغا تەزيىە تېلېگراممىسى يوللىدى.

«قَدَّمُوا لَهُ التَّعَازِيَ بِوَفَاةِ وَالِدِهِ» : ئۇنىڭغا دادىسى ۋاپات بولغانلىق مۇناسىۋىتى بىلەن تەزيىە بىلدۈردى.

تَعْزِيزٌ: كۈچەيتمەك.

تَعِسَ و تَعَسَ يَتْعَسُ تَعْسًا و تَعَسًا : ئازاب چەكتى؛ بەختسىز بولدى، دۇم چۈشتى، ھالاك بولدى.

«تَعِسَ عَبْدُالدِّيْنَارِوَالدِّرْهَمِ وَالقَطِيفَةِإِنْ أُعْطِيَ رَضِيَ وَإِنْ لَمْ يُعْطَلَمْ يَرْضَ» «الحديث» : بېرىلسە مەمنۇن بولىدىغان، بېرىلمىسە نارازى بولىدىغان تەڭگە - تىللا ۋە پەرقۇتنىڭ بەندىسى بەختسىز بولۇپ كەتسۇن.

تَعَسَ فِي حَيَاتِهِ: بەختسىز بولدى؛ ھالاك بولدى.

تَعَسَهُ اللّٰهُ: ئاللاھ ئۇنى ھالاك قىلسۇن!

تَعْسٌ: بەختسىزلىك، بىچارىلىك.

تَعْسًا لَهُ: ھالاك بولسۇن، جۇۋاينىمەك، بېشىنى يېسۇن، ئۆلگۈر.

«وَالَّذِيْنَ كَفَرُوا فَتَعْسًا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ»

«قرآن» : كۇففارلارنى ئاللاھ ھالاك قىلىدۇ، ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى بىكار قىلىدۇ.

«لَمَّا نَبَذْنَا الْعَمَلَ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ حَلَّ بِنَا التَّعَسُ وَالشَّقَاءُ» : بىز ئىشنى قۇرئان كەرىم ۋە پەيغەمبەرنىڭ سۈننىتى بويىچە ئېلىپ بارمىغۇدۇق، بىزگە بەختسىزلىك ۋە بىچار-لىك يۈزلەندى.

تَعِسٌ ج تُعَسَاءُ: بەختسىز، بىچارە، بىتەلەي، بەختى قارا، شۇم پېشانە.

تَعَسَّرَ يَتَعَسَّرُ تَعَسُّرًا عَلَيْهِ الْأَمْرُ: ئىش ئۇنىڭغا قىيىن بولدى، ئىش ئۇنىڭغا تەس بولدى.

تَعَسَّفَ يَتَعَسَّفُ تَعَسُّفًا الْأَمْرَ: ئىشنى ئويلىماي قىلدى، قارىغۇلارچە ئىش قىلدى، قارىسىغا ئىش قىلدى، كەلسە - كەلمەس ئىش قىلدى، پەڭگىللىك بىلەن ئىش قىلدى.

تَعَسَّفَ عَنِ الطَّرِيْقِ: يولدىن ئازدى، يولدىن چىقىپ كەتتى، سىزىقتىن چىقىپ كەتتى.

تَعَسَّفَ فِي رَأْيِهِ: ئۆز بىشىمچىلىق قىلدى، ئۆزى بىلگەننى قىلدى، باش - باشتاقلىق قىلدى، قارىسىغا گەپ قىلدى، يولسىزلىق قىلدى.

تَعَسَّفَهُ: ئۇنىڭغا زۇلۇم قىلدى، ئۇنى ئەزدى، ئۇنى بوزەك قىلدى.

تَعَسُّفٌ: زۇلۇم قىلماق، ئۆكتەملىك قىلماق، زورلۇق قىلماق، يولسىزلىق قىلماق.

تَعَسُّفِيٌّ: زالىملىق، زورلۇق، زوراۋانلىق، ئۆكتەملىك، ئۆز بىشىمچىلىق.

رَأْيٌ تَعَسُّفِيٌّ: يولسىز پىكىر.

«اِتَّخَذَ ضِدَّهُ إِجْرَاءً تَعَسُّفِيًّا» : ئۇنىڭغا قارشى يولسىزلىق قىلدى.

أَعْمَالٌ تَعَسُّفِيَّةٌ: زورلۇق - زومبۇلۇقلار، يولسىز ئىشلار.

تَعَسْعَسَ يَتَعَسْعَسُ تَعَسْعُسًا الذِّئْبُ: بۆرە ئوزۇق ئىزدەپ يۈردى، كېچىدە ئوزۇق ئىزدىدى.

تَعَسْعَسَ الشَّيْءَ: يىلىدى، يۇرىدى.

تَعَشَّقَ يَتَعَشَّقُ تَعَشُّقًا: كۆيۈپ قالدى، ئاشىق بولدى، مۇھەببەت باغلىدى.

تَعَشَّمَ يَتَعَشَّمُ تَعَشُّمًا: ئۈمىد قىلدى، ئارزۇ قىلدى.

تَعَشَّى يَتَعَشَّى تَعَشِّيًا: كەچلىك تاماق يېدى.

ثَرْسٌ تَعْشِيقٌ: چىشلىق چاق، سېستېرەنگە.

تَعَصَّبَ يَتَعَصَّبُ تَعَصُّبًا: بېشىنى لاتا بىلەن تېڭىۋالدى.

تَعَصَّبَ فِي مَذْهَبِهِ: مەزھىپىدە مۇتەئەسسىپلىك قىلدى، مەزھىپىدە جاھىللىق بىلەن چىڭ تۇردى.

تَعَصَّبَ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا قارشى تۇردى، قارشىلىق كۆرسەتتى، قارشىلاشتى.

تَعَصَّبَ لِشَخْصٍ أَوْ مَبْدَإٍ: تەرىپىنى ئالدى، تەرەپدارلىق قىلدى، مەزھەپچىلىك قىلدى.

تَعَصُّبٌ: تەرسالىق، جاھىللىق، ئۆزۈمنىڭ توغرا دەپ تۇرۇۋالىماق، ھەقىقەتنى قوبۇل قىلماسلىق، مۇتەئەسسىپلىك، قارىغۇلارچە ئىشىنىش.

تَعَصُّبٌ دِينِيٌّ أَوْ مَذْهَبِيٌّ: دىن ياكى مەزھەپنىڭ بىر تەرەپلىمە قارشى، مەزھەپچىلىك، گۇرۇھۋازلىق.

اَلتَّعَصُّبُ الْوَطَنِيُّ: شوۋىنىزم.

اَلتَّعَصُّبُ الْعُنْصُرِيُّ: ئىرقچىلىق.

تَعَصَّى يَتَعَصَّى تَعَصِّيًا الْأَمْرُ: ئىش قىيىنلاشتى، ئىش مۇشكۇل بولدى، ئىش تەس بولدى.

تَعَصَّى عَلَيْهِ: توپىلاڭ كۆتۈردى، ئىسيان كۆتۈردى، ئاسىيلىق قىلدى.

تَعَضَّلَ يَتَعَضَّلُ تَعَضُّلاً الدَّاءُ الْأَطِبَّاءَ: كېسەلنى داۋالاشتىن دوختۇرلار ئاجىز كەلدى.

تَعَضَّوَنَ يَتَعَضَّوَنُ تَعَضْوُنًا: ئەزا بولدى.

تَعْضِيدٌ: ياردەملەشمەك، ياردەم بەرمەك، ياردەم قىلماق.

تَعَطَّبَ يَتَعَطَّبُ تَعَطُّبًا: بۇزۇلدى، كاردىن چىقتى، رولىنى يوقاتتى، بۇزاك مالغا ئايلاندى.

تَعَطَّرَ يَتَعَطَّرُ تَعَطُّرًا: خۇش پۇراقلىق بولدى، خۇش پۇراق ئىشلەتتى، مۇئەتتەر بولدى.

تَعَطَّرَتِ الْبِنْتُ: قىرى قىز بولۇپ ئەرگە تەگمەي ئولتۇرۇپ قالدى.

تَعَطَّشَ يَتَعَطَّشُ تَعَطُّشًا الرَّجُلُ: ئۇسسۇزلۇقتا چىدىدى، ئۇسسۇزلۇقتا سەۋر قىلدى، ئۇسسۇزلۇقتا بەرداشلىق بەردى.

تَعَطَّشَ إِلَى الشَّيْءِ: قاتتىق قىزىقتى، قاتتىق ئىنتىلدى، تەشنا بولدى.

تَعَطَّشَ لِـ: تەشنا بولدى، ئىنتىزار بولدى، ئارزۇ قىلدى، ئىنتىلدى.

تَعَطَّشَ إِلَى الْمَالِ: مال ـ دۇنياغا قاتتىق قىزىقتى.

تَعَطَّشَ الْمَجْدَ: شان ـ شەرەپكە قاتتىق ئىنتىلدى.

تَعَطَّفَ يَتَعَطَّفُ تَعَطُّفًا: مايىل بولدى، ئاغدى؛ پەلتو كىيدى.

تَعَطَّفَ عَلَيْهِ: خەيرخاھلىق قىلدى، ھېسداشلىق قىلدى، ئىچ ئاغرىتتى، كۆيۈندى، ياخشى نىيەتتە بولدى.

«يَتَعَطَّفُ عَلَى الْفُقَرَاءِ مِنْ أَقَارِبِهِ»: ئۇنىڭ يېقىنلىرىدىن بولغان نامراتلارغا ھېسداشلىق قىلدى.

تَعَطَّلَ يَتَعَطَّلُ تَعَطُّلاً: ئىشتىن قالدى، بىكار قالدى، ئىشسىز بولۇپ قالدى.

«تَعَطَّلَ خَطُّ الْهَاتِفِ بِسَبَبِ الْعَوَاصِفِ»: تېلېفون يولى بوران سەۋەبىدىن بۇزۇلدى.

تَعَطَّلْتُ عَنْ عَمَلِي أُسْبُوعًا: مەن بىر ھەپتە خىزمىتىمدىن قالدىم.

تَعَطَّلَتِ الْمَدْرَسَةُ: مەكتەپ تەتىل قويۇپ بەردى، تەتىل قىلدى.

تَعَطَّلَتِ الْقَوَانِينُ: قانۇنلار ئەمەلدىن قالدى.

تَعَطَّى يَتَعَطَّى تَعَطِّيًا: تىلىدى، قەلەندەرچىلىك قىلدى، تىلەمچىلىك قىلدى، دىۋانىچىلىك قىلدى؛ ئالدىرىدى، تاقەتسىزلەندى، تەقەززا بولدى.

تَعْطِيلٌ: بىكار قىلماق، ئىشتىن قالدۇرماق، ئىشتىن توختاتماق.

مَذْهَبُ التَّعْطِيلِ: ئاللاھنىڭ سۈپەتلىرىنى ئىنكار قىلىدىغانلارنىڭ مەزھىپى.

تَعْطِينٌ: ئاشلىماق؛ چىلىماق، نەملىمەك؛ دەملىمەك.

تَعَظَّمَ يَتَعَظَّمُ تَعَظُّمًا: مەنمەنچىلىك قىلدى، چوڭچىلىق قىلدى، تەكەببۇرلۇق قىلدى، ئۆزىنى چوڭ تۇتتى.

تَعْظِيمٌ: تەقدىرلىمەك، ماختىماق، كۈيلىمەك؛ ھۆرمەتلىمەك، ئىززەتلىمەك، ئۇلۇغلىماق.

تَعَّ يَتَعُّ تَعَّةً و تَعًّا: پۇت ـ قولى بوشاپ كەتتى، ھالسىزلاندى، قەي قىلدى، ياندۇردى، قۇستى.

تَعَّ. تَعَّةٌ: قۇسماق، بوشىماق.

تَعَفَّرَ يَتَعَفَّرُ تَعَفُّرًا: چاڭ ـ توزانغا تولۇپ كەتتى، توپا بېسىپ كەتتى، توپىدا يۇمۇلاندى.

تَعَفْرَتَ يَتَعَفْرَتُ تَعَفْرُتًا الصَّبِيُّ: بالا شەيتانلىق قىلدى، ھەييارلىق قىلدى، قۇۋلۇق قىلدى؛

ئالۋاستىغا ئايلاندى، جىنغا ئايلاندى.

تَعَفَّفَ يَتَعَفَّفُ تَعَفُّفًا: ئىپپەتلىك بولدى، دىيانەتلىك بولدى، ئەدەپلىك بولدى، ئەخلاقلىق بولدى، پاك بولدى.

تَعَفُّفٌ: ئىپپەتلىك بولماق، نومۇسچان بولماق، ئەدەپ ـ ئەخلاقلىق بولماق، يامان سۆز ھەرىكەتلەردىن يىراق بولماق.

«يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ» (قرآن): ئەھۋالىنى ئۇقمىغانلار، ئۇلارنىڭ نەرسە تىلىمىگەنلىكلىرىگە قاراپ، ئۇلارنى باي دەپ گۇمان قىلىدۇ.

تَعَفَّنَ يَتَعَفَّنُ تَعَفُّنًا: سېسىدى، چىرىدى، بۇزۇلدى، يىرىڭلىدى.

تَعَفَّنَتِ الْجُثَّةُ: جەسەت چىرىدى، سېسىدى.

تَعَفُّنٌ: چىرىمەك، سېسىماق، بۇزۇلماق؛ يىرىڭدىماق.

مُضَادُّ التَّعَفُّنِ: زەھەرگە قارشى دورا، چىرىشتىن ساقلاش دورىسى.

تَعَفَّى يَتَعَفَّى تَعَفِّيًا: ئۆچتى، يوقالدى، غايىب بولدى، يوشۇرۇندى.

تَعَقَّبَ يَتَعَقَّبُ تَعَقُّبًا ـ هُ: ئىزىدىن قوغلىدى، ئىزىغا چۈشتى، كەينىگە كىردى.

«تَعَقَّبَ آثَارَ اللِّصِّ حَتَّى عَثَرَ عَلَيْهِ»: ئوغرىنىڭ ئارقىسىدىن ئىز قوغلاپ مېڭىپ ئۇنى تۇتۇۋالدى.

تَعَقُّبٌ: ئىز باسماق، ۋارىسلىق قىلماق؛ ئارقىسىدىن قوغلىماق، ئىزىغا چۈشمەك، پېيىگە چۈشمەك.

تَعَقَّدَ يَتَعَقَّدُ تَعَقُّدًا: قاتتى، ئۇيۇدى.

تَعَقَّدَ الْأَمْرُ: ئىش مۇرەككەپلەشتى، ئىش چىگىشلەشتى؛ چىرماشتى.

تَعَقَّدَ الْكَلَامُ: سۆزنى چۈشىنىش قىيىن بولدى، سۆز چۈشىنىكسىز بولدى.

تَعَقَّرَ يَتَعَقَّرُ تَعَقُّرًا ظَهْرُ الدَّابَّةِ مِنَ الرَّحْلِ أَوِالسَّرْجِ: يۈك ـ تاق ياكى ئىگەر ئۇلاغنىڭ دۈمبىسىنى غاجاپ يارا قىلىۋەتتى، سۈركەپ يارا قىلىۋەتتى.

تَعَقَّلَ يَتَعَقَّلُ تَعَقُّلًا: چوڭقۇر پىكىر قىلدى، چوڭقۇر ئويلاندى، پىكىر يۈرگۈزدى.

تَعَقَّمَ يَتَعَقَّمُ تَعَقُّمًا: يۇقۇمسىزلاندۇرۇلدى، دېزىنفېكسىيە قىلىندى.

تَعْقِيبَةٌ: سۆزنەك.

تَعْقِيدٌ: قالايمىقانلاشتۇرماق، مۇرەككەپلەشتۈرمەك، چىگىشلەشتۈرمەك، پاراكەندە قىلىۋەتمەك؛ قىيىنلاشتۇرماق.

تَعْقِيمٌ: مىكروب يوقاتماق، زەھەرسىزلەندۈرمەك، مىكروبسىزلاندۇرماق.

تَعَكَّزَ يَتَعَكَّزُ تَعَكُّزًا عَلَى عُكَّازَتِهِ: ھاسىسىغا يۆلەندى، ھاسىسىغا تاياندى.

تَعَكَّفَ يَتَعَكَّفُ تَعَكُّفًا فِي الْمَكَانِ: يوشۇرۇندى، خىلۋەتچىلىكتە ياشىدى، دۇنيا بىلەن بولغان ئالاقىنى ئۈزدى، تەركىدۇنيا بولدى، ئىبادەتكاھتا ئولتۇردى.

تَعَكَّنَ يَتَعَكَّنُ تَعَكُّنًا الْبَطْنُ: سېمىزلىكتىن قورساق قاتلىنىپ كەتتى.

تَعَكَّنَ الشَّيْءُ: دۈۋىلىنىپ كەتتى، توپلىنىپ كەتتى.

تَعَلَّقَ يَتَعَلَّقُ تَعَلُّقًا بِشَيْءٍ: تۇتۇۋالدى، ئېسىلىۋالدى، ئالاقىدار بولدى.

يَتَعَلَّقُ بِالْحَيَاةِ: تۇرمۇشقا مۇناسىۋەتلىك، ھاياتقا ئالاقىدار.

«سَنَبْحَثُ الْيَوْمَ كُلَّ مَا يَتَعَلَّقُ بِهَذِهِ الْمُشْكِلَةِ»: بۈگۈن بىز بۇ مەسىلىگە ئالاقىدار ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى مۇھاكىمە قىلىمىز.

تَعَلَّقَ بِهِ: مۇناسىۋەتلىك بولدى، ئالاقىدار بولدى.

فِيمَا يَتَعَلَّقُ بِـ: ... غا مۇناسىۋەتلىك، ... غا دائىر، ... غا مۇناسىۋەتلىك بولغان.

تَعَلَّقَ أَمْرٌ بِأَمْرٍ: بىر ئىش يەنە بىر ئىشقا باغلاندى.

تَعَلَّقَ بِالْحِبَالَةِ: تورغا چۈشتى.

تَعَلَّقَ بِحُبِّهَا: ئۇ ئايالنى ياخشى كۆرۈپ قالدى.

«كَادَ يَغْرِقُ وَلَكِنَّهُ تَعَلَّقَ بِخَشَبَةٍ طَافِيَةٍ فَنَجَا»: ئۇ غەرق بولۇپ كېتىشكە تاس قالدى، لېكىن ئۇ لەيلەپ تۇرغان ياغاچقا ئېسىلىۋېلىپ ھايات قالدى.

تَعَلَّقَتِ الْأُنْثَى: ئايال ھامىلدار بولدى، بويىدا قالدى، ئېغىر ئاياغ بولدى.

تَعَلُّقٌ: ئېسىلماق.

تَعَلَّلَ يَتَعَلَّلُ تَعَلُّلاً: سەۋەب قىلىپ كۆرسەتتى، پاكىت دەپ ساندى، دەلىل ھېسابلىدى، ئۆزرىسىنى ئېيتتى.

تَعَلَّلَ بِالْأَمْرِ: ئالدىرىدى.

«تَعَلَّلَ بِالْمَرَضِ لِتَبْرِيرِ غِيَابِهِ»: ھازىر بولالمىغانلىقىغا كېسەللىكىنى سەۋەب قىلىپ كۆرسەتتى.

تَعَلَّلَ بِالْأَمَلِ: قۇرۇق ئارزۇ بىلەن ئىچ پۇشۇقىنى چىقاردى.

تَعَلَّمَ يَتَعَلَّمُ تَعَلُّمًا الشَّيْءَ: ئۆگەندى، ئوقىدى، تەربىيە ئالدى، تەلىم ئالدى.

تَعَلَّمَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ: ئەرەب تىلىنى ئۆگەندى.

تَعَلَّمَ الْحِسَابَ: ھېسابنى ئۆگەندى.

تَعَلَّمَ فُنُونَ الْقِتَالِ: ئۇرۇش تاكتىكىسىنى ئۆگەندى.

«وَيَتَعَلَّمُونَ مَايَضُرُّهُمْ وَلاَ يَنْفَعُهُمْ» (قرآن): ھالبۇكى، ئۇلار ئۆزلىرىگە زىيىنى بار، پايدىسى يوق نەرسىلەرنى ئۆگىنەتتى.

تَعَلِّيٌّ: قەدەممۇ قەدەم ئۆرلىمەك، تەدرىجى كۆتۈرۈلمەك؛ تەكەببۇرلۇق قىلماق، ھاكاۋۇرلۇق قىلماق.

تَعْلِيبٌ: كونسېرۋا ياسىماق.

تَعْلِيَةٌ: يۇقىرى كۆتۈرۈلمەك، ئۆرلىمەك، ئۆسمەك.

تَعْلِيقٌ ج تَعْلِيقَاتٌ وَتَعَالِيقُ: ئاسماق، ئېسىپ قويماق؛ باھا، ئىزاھ، چۈشەنچە، (كىتابنىڭ ئارىسىغا يېزىلغان شەرھى ۋە ئىزاھلار)

مِصْبَاحُ تَعْلِيقٍ: ئاسما چىراغ، ئاسما پانار.

بِدُونِ تَعْلِيقٍ: ئىزاھسىز، چۈشەنچىسىز، شەرھسىز.

«نَشَرَتْ إِحْدَى الصُّحُفِ تَعْلِيقًاعَلىَ هَذَا الْخَبَرِ»: گېزىتلەرنىڭ بىرى بۇ خەۋەرگە باھا ئېلان قىلدى.

تَعْلِيلٌ ج تَعْلِيلاَتٌ: ئاقلاش؛ چۈشەندۈرۈش، سەۋەبىنى بايان قىلىش.

«لَمْ يَكُنْ تَعْلِيلُهُ لِمَا حَدَثَ مُقْنِعًا»: يۈز بەرگەن ئىشقا ئۇنىڭ كۆرسەتكەن سەۋەبلىرى كىشىنى قانائەتلەندۈرەلمەيتتى.

تَعْلِيمٌ ج تَعَالِيمُ: تەلىم - تەربىيە، مائارىپ، تەربىيىلىمەك، يېتىشتۈرمەك، ئۆستۈرمەك، تەلىم بەرمەك، ئۆگەتمەك، ئوقۇتماق.

التَّعْلِيمُ الْعَالِي: ئالىي مائارىپ.

التَّعْلِيمُ الرَّسْمِيُّ: دۆلەت مائارىپى.

التَّعْلِيمُ الْأَهْلِيُّ: شەخسىلەر ئاچقان مەكتەپ مائارىپى.

تَعْلِيمُ الْكِبَارِ: چوڭلار مائارىپى.

اَلتَّعْلِيمُ الْإِلْزَامِيُّ: مەجبۇري تەلىم - تەربىيە، مەجبۇري مائارىپ.

اَلتَّعْلِيمُ الْمُخْتَلَطُ: قىز - ئوغۇللار بىر سىنىپتا بىللە ئوقۇيدىغان مائارىپ.

سِنُّ التَّعْلِيمِ: ئوقۇش يېشى.

مَرَاحِلُ التَّعْلِيمِ: ئوقۇتۇش باسقۇچلىرى.

رِجَالُ التَّعْلِيمِ: مائارىپچىلار، پېداگوكلار.

فَنُّ التَّعْلِيمِ: ئوقۇتۇش ئۇسۇلى، پېداگوگىكا.

صَدَرَتِ التَّعْلِيمُ بِكَذَا: ... توغرىلىق پەرمان چۈشتى.

تَعْلِيمَاتٌ: تەلىمات، يوليورۇق، كۆرسەتمە؛ بۇيرۇق، ئەمىر - پەرمان.

تَعْلِيمَاتٌ طِبِّيَّةٌ: تىببىي تەلىماتلار.

تَعْلِيمِيٌّ: تەربىيىگە ئائىت، مائارىپقا ئالاقىدار، تەربىيىنىڭ، مائارىپنىڭ.

تَعَمَّدَ يَتَعَمَّدُ تَعَمُّدًا الْأَمْرَ: قىلماقچى بولدى، قىلىشنى ئويلىدى، قىلىش نىيىتىگە كەلدى، كۆڭلىگە پۈكتى؛ خىرىستىئان دىنىغا كىرىش قائىدىسىنى قىلدى.

تَعَمُّدٌ: نىيەت قىلماق، ئورۇنماق، مەقسەت قىلماق، ئويلىماق، كۆڭلىگە پۈكمەك.

تَعَمُّدًا: قەستەن، مەقسەتلىك، غەرەزلىك، ئەتەي.

تَعَمُّدِيٌّ: قەستەن، مەقسەتلىك، ئەتەي.

تَعَمَّقَ يَتَعَمَّقُ تَعَمُّقًا فِي الْأَمْرِ: چوڭقۇرلاشتى، چوڭقۇر تەتقىق قىلدى، چوڭقۇر مۇھاكىمە قىلدى، چوڭقۇرلاپ كىردى.

تَعَمَّقَ فِي الْبَحْثِ: چوڭقۇر ئىزدەندى، چوڭقۇر تەتقىق قىلدى.

تَعَمَّمَ يَتَعَمَّمُ تَعَمُّمًا: سەللە كىيدى، سەللە

ئۇرىدى، سەللە يۆگىدى.

تَعَمَّمَهُ: ئۇنى «تاغا» دەپ چاقىردى.

تَعْمِيَةٌ: كۆز ئىمىر - چىمىر بولماق، يوشۇرماق، ياپماق، بوياپ كۆرسەتمەك، نىقابلانماق، يالغاندىن بىر خىل تۇسكە كىرىۋالماق، نىقاب.

تَعْمِيْرٌ: تەمىر قىلماق، قۇرماق، قۇرۇلۇش قىلماق، گۈللەندۈرمەك، ئاۋات قىلماق.

إِعَادَةُ تَعْمِيرِ الْمَدِيْنَةِ: شەھەرنى قايتا قۇرۇپ چىقماق، شەھەرنى گۈللەندۈرمەك.

بَنْكُ التَّعْمِيْرِ: قۇرۇلۇش بانكىسى.

بَنْكُ التَّعْمِيرِ وَالْإِنْشَاءِ الدُّوَلِيُّ: خەلقئارا گۈللەندۈرۈش بانكىسى.

اَلْحَاجَةُ إِلَى التَّعْمِيْرِ: قۇرۇلۇشقا موھتاج، گۈللەندۈرۈشكە موھتاج.

وِزَارَةُ التَّعْمِيْرِ وَالْبِنَاءِ: قۇرۇلۇش ئىنشائاتلىرى مىنىستىرلىكى.

وِزَارَةُ الْإِسْكَانِ وَالتَّعْمِيْرِ: قۇرۇلۇش ۋە ماكانلاشتۇرۇش مىنىستىرلىكى.

تَعْمِيْمٌ: ئومۇملاشتۇرماق، ئېلان قىلماق، جاكارلىماق، تاراتماق، تارقاتماق.

«تَعْمِيْمُ التَّعْلِيْمِ الثَّانَوِيِّ»: تولۇق ئوتتۇرا مائارىپنى ئومۇملاشتۇرۇش.

تَعْمِيْمُ الْكَهْرَبَاءِ: ئېلېكترلەشتۈرمەك.

تَعَنْقَدَ يَتَعَنْقَدُ تَعَنْقُدًا: بىردىن - بىردىن ئېسىپ قويدى؛ دۈۋىلەپ قويدى.

تَعَنَّتَ يَتَعَنَّتُ تَعَنُّتًا: قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويۇشقا ئۇرۇندى، چارىسىز قالدۇرۇشقا ھەرىكەتلەندى؛ تەڭقىسلىقتا قالدۇردى؛ خاتالىققا ئىلىپ كەلدى.

تَعَنَّتَ الرَّجُلَ: تەرسالىق قىلدى، جاھىللىق قىلدى.

تَعَنَّتَهُ وَ عَلَيْهِ مِنَ السُّؤَالِ: گاڭگىرىتىپ قويدى، قىيناپ قويدى، تەڭلىكتە قالدۇردى، قىيىنچىلىقتا قالدۇردى.

تَعَنَّتَ فِي آرَائِهِ: ئۆز پىكرىدە تەرسالىق قىلدى، يولسىزلىق قىلدى.

تَعَنُّتٌ: تەرسالىق، كاجلىق، تەتۈرلۈك، جاھىللىق، چىڭ تۇرىۋالماق؛ چاپلىشىۋالماق؛ قۇسۇر تاپماق، تىرناق ئىچىدىن كىر ئىزدەمەك.

تَعَنَّى يَتَعَنَّى تَعَنِّيًا: مۇشەققەت بىلەن ئىشلىدى، قاتتىق چارچىدى.

«تَعَنَّى الرَّجُلُ مِنْ أَجْلِ تَحْقِيْقِ أَحْلاَمِهِ»: ئۇ ئۆزىنىڭ ئارزۇ - ئارمانلىرىنى ئىشقا ئاشۇرۇش يولىدا جاپا چەكتى.

تَعْنِيْقٌ: كايىماق، ئەيىبلىمەك، مالامەت قىلماق.

تَعَهَّدَ يَتَعَهَّدُ تَعَهُّدًا: كۆڭۈل بۆلدى، كۆيۈندى، دىققەت قىلدى، ھالىدىن خەۋەر ئالدى، سورۇشتۇردى.

تَعَهَّدَ بِالشَّيْءِ: ئۈستىگە ئالدى.

تَعَهَّدَ بِإِنْجَازِ الْمُهِمَّةِ: ۋەزىپىنى ئادا قىلىشنى ئۈستىگە ئالدى.

تَعَهَّدَ الْحَدِيقَةَ: باغقا كۆڭۈل بۆلدى.

تَعَهَّدَ أَمْلاَكَهُ: مال - مۈلۈكلىرىنى باشقۇردى.

تَعَهُّدٌ ج تَعَهُّدَاتٌ: ۋەزىپە، مەجبۇرىيەت، جاۋابكارلىق، مەسئۇلىيەت؛ كاپالەت، توختام، كېلىشىم، پۈتۈم.

تَعَهُّدٌ كِتَابِيٌّ: يازما توختام، يازما كېلىشىم.

تَعَوَّجَ يَتَعَوَّجُ تَعَوُّجًا: ئەگرى بولدى، قىڭغىر بولدى.

تَعَوَّدَ يَتَعَوَّدُ تَعَوُّدًا الشَّيْءَ أَوْعَلَى الشَّيْءِ: ئادەتلەندى، ئادەتكە ئايلاندى، كۆندى، كۆنۈۋالدى.

تَعَوَّدَ عَلَى السَّهَرِ: ئۇخلىماسلىقنى ئادەت قىلىۋالدى.

تَعَوَّدَ الْكَسَلَ: ھورۇنلۇقنى ئادەت قىلىۋالدى.

تَعَوُّدٌ: ئادەتلەنمەك، كۆنمەك.

تَعَوَّذَ يَتَعَوَّذُ تَعَوُّذًا بِهِ: پاناھ تىلىدى، پاناھ ئىزدىدى، يۆلەنچۈك ئىزدىدى.

تَعَوَّرَ يَتَعَوَّرُ تَعَوُّرًا الْعَارِيَةَ: ئۆتنە بەرگەن نەرسىنى قايتۇرۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلدى.

تَعَوَّرَ الْقَوْمُ الشَّيْءَ: قولمۇ قول ئېلىپ - بېرىشتى.

تَعَوَّضَ يَتَعَوَّضُ تَعَوُّضًا الشَّيْءَ: تۆلەتتى، تۆلەتىۋالدى، تولدۇرىۋالدى.

تَعَوَّضَ عَنْهُ أَوْ بِهِ: ئورنىغا قويدى، ئورنىغا دەسسەتتى، ئورنىنى ئالدى.

تَعَوَّضَ مِنَ الشَّيْءِ: تۆلـتـىۋالـدى، ئورنـىغا تۆلـەت-كۈزدى، ئورنىغا دەسسەتتى.

تَعَوَّقَ يَتَعَوَّقُ تَعَوُّقًا: هاپال بولدى، كېچىكتى، توسقۇنلۇققا ئۇچرىدى.

تَعْوِيذٌ ج تَعَاوِيذُ: تۇمار، تىلتۇمار.

تَعْوِيضٌ: ئورنىنى باساق، ئورنىنى ئىگىلىمەك؛ تۆلەتمەك.

تَعْوِيضٌ عَنْ ضَرَرٍ: زىياننى تۆلىمەك.

تَعْوِيضٌ ج تَعْوِيضَاتٌ: هەق، تۆلەم؛ مۇكاپات.

دَفَعَ تَعْوِيضًا: تۆلەم تۆلىدى.

تَعْوِيضَاتُ الْحَرْبِ: هەربىي تۆلەم.

تَعْوِيمٌ: يىپىنىكلىرى سۇ ئۈستىگە لەيلەپ چىقسۇن، ئېغىرلىرى ئاستىغا چۆكسۇن دەپ مەدەنلەرنى سۇغا چىلاپ قويۇش.

تَعِيسٌ ج تُعَسَاءُ: بەختسىز، شور پېشانە، بىتە-لەي، بىچارە.

تَعَيَّشَ يَتَعَيَّشُ تَعَيُّشًا: تىرىكچىلىك قىلدى، جان باقتى، تۇرمۇش كەچۈردى، جاهاندارچىلىق قىلدى.

تَعَيَّشَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ: ئەمگىكىگە يۆلىنىپ ياشىدى.

تَعَيَّنَ يَتَعَيَّنُ تَعَيُّنًا فِي مَنْصَبٍ: مەنسەپكە تەيىن-لەندى.

تَعَيَّنَ عَلَيْهِ: زۆرۈر بولدى، لازىم بولدى.

تَعَيَّنَتْ لِكَذَا: تەيىن تاپتى، بەلگىلەندى، خاس قىلىندى.

«تَعَيَّنَتْ هَذِهِ الْأَرْضُ لِلْبِنَاءِ وَتِلْكَ لِلزِّرَاعَةِ» : بۇيەر قۇرۇلۇش قىلىشقا، ئاۋۇ يەر تېرىلغۇغا تەيىن تاپتى.

«يَتَعَيَّنُ عَلَيْكَ أَنْ تَهْتَمَّ بِمَظْهَرِكَ» : سەن سىرتقى كۆرۈنۈشۈڭگە كۆڭۈل بۆلۈشۈڭ لازىم.

«تَعَيَّنْتُ فِي هَذِهِ الْوَظِيفَةِ قَبْلَ سَنَةٍ» : بىر يىل ئىلگىرى بۇ ۋەزىپىگە تەيىنلەندىم.

تَعْيِينٌ ج تَعْيِينَاتٌ: بەلگىلىمەك، تاللىماق، تاللىۋالماق، تەيىنلىمەك، ئەۋەتمەك، كۆرسەت-مەك، بەلگىلىمە.

تَعْيِينُ الْجُنْدِيِّ: هەربىي تەمىنات؛ ئوزۇق - تۈلۈك.

تَغَابَنَ يَتَغَابَنُ تَغَابُنًا الْقَوْمُ: بىر - بىرىنى ئالداشتى.

تَغَابُنٌ: ئۆز ئارا ئالداشماق، بىر - بىرىنى ئالداش-ماق.

اَلتَّغَابُنُ: قۇرئاندىكى بىر سۈرىنىڭ ئىسمى.

يَوْمُ التَّغَابُنِ: قىيامەت كۈنى، زىيان تارتىدىغان كۈن.

«يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ» ‹قرآن› : ئۇ كۈندە ئاللاھ سىلەرنى قىيامەت ئۈچۈن توپلايدۇ، ئۇ زىيان تارتىدىغان كۈندۇر.

تَغَابَى يَتَغَابَى تَغَابِيًا: دۆت بولۇۋالدى، گاللۇۋاڭ بولۇۋالدى، بىلمەس بولۇۋالدى، هاماقەت بولۇ-ۋالدى، مەتۇ بولۇۋالدى.

تَغَابَى عَنْهُ: سەل قارىدى، ئېتىبارسىز قارىدى، كۆڭۈل بۆلمىدى.

«لَيْسَ غَبِيًّا وَلَكِنَّهُ يَتَغَابَى حَتَّى لَا يُحَاسَبَ عَلَى فِعْلَتِهِ» : ئۇ گاللۇۋاڭ ئەمەس، لېكىن ئۇ قىلمىشىدىن جازاغا تارتىلماسلىق ئۈچۈن بىلمەس بولىۋالدى.

تَغَاشَمَ يَتَغَاشَمُ تَغَاشُمًا: بىلمەس بولۇۋالدى.

تَغَاضَى يَتَغَاضَى تَغَاضِيًا عَنْهُ: كۆرمەسكە سېلى-ۋالدى؛ سۈكۈت قىلدى.

«اَلْمُدِيرُ الْجَيِّدُ لَا يَتَغَاضَى عَنْ تَقْصِيرِ مُوَظَّفِيهِ» : ياخشى مۇدىر خىزمەتچىلىرىنىڭ كەمچىلى-كىگە سەل قارىمايدۇ.

تَغَافَلَ يَتَغَافَلُ تَغَافُلًا: بىپەرۋا بولۇۋالدى، دىققەتسىز قىياپەتكە كىرىۋالدى.

«هَذَا الرَّجُلُ لَيْسَ مُغَفَّلًا وَلَكِنَّهُ يَتَغَافَلُ» : بۇ ئادەم بىپەرۋا ئەمەس، لېكىن ئۇ پەرۋاسىز قىيا-پەتكە كىرىۋالىدۇ.

تَغَافَلَ عَنِ الْأَمْرِ: سەل قارىدى، بىپەرۋالىق قىلدى.

تَغَالَبَ يَتَغَالَبُ تَغَالُبًا: تالاشتى، تارتىشتى، تىركىشىشتى.

«تَغَالَبَ الْقَوْمُ عَلَى الْبَلَدِ» : شەھەرنى تالاشتى.

تَغَالَى يَتَغَالَى تَغَالِيًا النَّبَاتُ: ئۆسۈملۈك چىرمىشىپ كەتتى.

تَغَالَى فِي الْأَمْرِ: كۆپتۈرۈۋەتتى، مۇبالىغە قىلىۋەتتى.

تَغَالَى فِي الْبَيْعِ: يۇقىرى باھادا ساتتى، قىممەت ساتتى.

تَغَالَى الْمُتَقَاتِلُونَ بِالسِّهَامِ: جەڭچىلەر بىر - بىرىگە ئوق ئېتىشتى.

تَغَامَزَ يَتَغَامَزُ تَغَامُزًا: قاش ئېتىشتى، كۆز ئىشارەت قىلىشتى، قاش - كۆزلىرىنى ئېتىشتى.

«وَإِذَامَرُّوابِهِمْيَتَغَامَزُونَ» «قرآن» : (مۆمىنلەر) ئۇلارنىڭ ئالدىدىن ئۆتكەندە، ئۇلار ئۆز ئارا كۆز قىسىشاتتى.

تَغَانَى يَتَغَانَى تَغَانِيًا: باي بولدى.

تغانَى الْقَوْمُ: بىر - بىرىدىن بىھاجەت بولدى.

تَغَاوَى يَتَغَاوَى تَغَاوِيًا الْقَوْمُ: تىل بىرىكتۈردى.

تَغَاوَى الْقَوْمُ عَلَيْهِ: ئۇنى ئۆلتۈرۈشنى پىلانلىدى.

تَغَاوَى الطَّائِرُ عَلَى الشَّيْءِ: قۇش ئەگىدى.

تَغَايَدَ يَتَغَايَدُ تَغَايُدًا فِي مَشْيَتِهِ: دەلدەڭشىپ ماڭدى.

تَغَايَرَ يَتَغَايَرُ تَغَايُرًا: خىلمۇ خىل بولدى.

تَغَايَرُوا: ئىختىلاپ قىلىشتى.

تَغَايَرَتِ الْأَشْيَاءُ: شەيئىلەر خىلمۇ خىل بولدى.

«اِتَّفَقُوا فِي صِفَاتٍ وَتَغَايَرُوافِي صِفَاتٍ أُخْرَى» : بىر قىسىم سۈپەتلىرى ئوخشاش بولسىمۇ يەنە بىر قىسىم سۈپەتلىرى ئوخشاش بولماي قالدى.

تَغَبَّبَ يَتَغَبَّبُ تَغَبُّبًا : نەتىجىنى كۈتتى، ئاقىۋىتىنى كۈتتى.

تَغَبَّرَ يَتَغَبَّرُ تَغَبُّرًا: چاڭ - توزان كۆتۈرۈلدى.

تَغَبَّرَ وَجْهُهُ: يۈزى چاڭ - توزان بولۇپ كەتتى، يۈزىنى چاڭ - توزان بېسىپ كەتتى.

تَغَبَّشَ يَتَغَبَّشُ تَغَبُّشًا: ئالداندى.

تَغَبَّى يَتَغَبَّى تَغَبِّيًا : دۆت دەپ قارىدى، گالۋاڭ ھېسابلىدى ، دۆت بولۇۋالدى.

تَغَثَّى يَتَغَثَّى تَغَثِّيًا النَّفْسُ: كۆڭلى ئېلىشتى، كۆڭلى ئاينىدى، قۇسقۇسى كەلدى؛ يىرگەندى.

تَغَدَّى يَتَغَدَّى تَغَدِّيًا: چۈشلۈك تاماق يېدى.

«نَتَغَدَّى كُلَّ يَوْمٍ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ بَعْدَ الظُّهْرِ» : بىز ھەر كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت ئىككىدە چۈشلۈك تاماق يەيمىز.

تَغَذَّى يَتَغَذَّى تَغَذِّيًا: تاماق يېدى، غىزالاندى.

«قَضَى فِي الْغَابَةِ أَيَّامًا يَتَغَذَّى بِالنَّبَاتِ» : ئۆسۈملۈك بىلەن ئوزۇقلىنىپ ئورمانلىقتا بىرقانچە كۈننى ئۆتكۈزدى.

تَغْذِيَةٌ: ئوزۇقلىنىش.

«ظَهَرَتْ عَلَيْهِ أَمْرَاضٌ سَبَبُهَا نَقْصُ التَّغْذِيَةِ» : ئوزۇق يېتىشمەسلىك سەۋەبىدىن ئۇنىڭدا نۇرغۇن كېسەل بارلىقى مەلۇم بولدى.

«يَشْكُونَ سُوْءَ التَّغْذِيَةِ» : ئۇلار ناچار ئوزۇقلىنىشتىن داتلىماقتا.

تَغَرَّبَ يَتَغَرَّبُ تَغَرُّبًا : ۋەتەنىدىن ئايرىلدى، يۇرتتىن ئايرىلدى.

«تَغَرَّبَ طَلَبًا لِلْحَيَاةِ الْكَرِيمَةِ» : بەختلىك ھاياتنى قوغلىشىپ يۇرتىدىن ئايرىلدى.

تَغَرُّبٌ: يۇرتتىن ئايرىلماق، مۇساپىر بولماق.

تَغَرَّدَ يَتَغَرَّدُ تَغَرُّدًا الطَّائِرُ: قۇش سايرىدى.

تَغَرَّضَ يَتَغَرَّضُ تَغَرُّضًا الْغُصْنُ: شاخ سۇندى، ئۈزۈلدى.

تَغَرَّمَ يَتَغَرَّمُ تَغَرُّمًا : جەرىمانە تۆلىدى.

تَغَرَّمَ بِخَمْسَةِ جُنَيْهَاتٍ: بەش فوند جەرىمانە تۆلىدى.

تَغَرْغَرَ يَتَغَرْغَرُ تَغَرْغُرًا: ئېغىز چايقىدى، غەر - غەر قىلدى.

تَغَرْغَرَتْ عَيْنَاهُ: كۆزىدە ياش ئەگىدى، كۆزىگە ياش ئالدى.

تَغْرِيبٌ : پالىماق، سۈرگۈن قىلماق، قوغلاپ چىقارماق، يىراقلاشتۇرماق.

تَغْرِيدٌ: قۇشنىڭ سايرىشى.

تَغْرِيقٌ: غەرق قىلىۋەتمەك، چۆكتۈرۈۋەتمەك.

اَلتَّغْرِيقُ التِّجَارِيُّ: تۆكمە قىلىپ ساتماق، ئەرزان ساتماق.

تَغْرِيقٌ «فِي الْبَلاَغَةِ» : مۇبالىغە قىلماق، كۆپتۈرمەك.

تَغَزَّلَ يَتَغَزَّلُ تَغَزُّلاً بِالشَّيْءِ: چىقىلدى، ئەركىلەتتى، جەلپ قىلدى، زوقىنى كەلتۈردى.

تَغَزَّلَ الْمَرْأَةَ: ئايالنىڭ گۈزەللىكىنى تەسۋىرلىدى، ئايالغا مۇھەببەت ئىزهار قىلدى.

تَغَشَّمَ يَتَغَشَّمُ تَغَشُّمًا: خورلىدى، زۇلۇم قىلدى؛ زىيانكەشلىك قىلدى.

تَغَشَّى يَتَغَشَّى تَغَشِّيًا بِثَوْبِهِ: كىيىمىگە يۆگىنىۋالدى، كىيىنىۋالدى.

تَغَشَّى زَوْجَتَهُ: ئايالى بىلەن جىنسىي ئالاقە قىلدى.

«فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلاً خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ»

«قرآن» : خوتۇنى بىلەن يېقىنچىلىق قىلغاندىن كېيىن، خوتۇنى يېنىككىنە قورساق كۆتۈرۈپ ئېغىر ئاياغ بولدى.

تَغَضَّبَ يَتَغَضَّبُ تَغَضُّبًا: ئاچچىقلاندى، غەزەپلەندى.

تَغَضَّرَ يَتَغَضَّرُ تَغَضُّرًا: رەت قىلدى، باش تارتتى، بۇزۇلۇپ كەتتى.

تَغَضَّرَ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا كۆيۈنمىدى.

تَغَضَّنَ يَتَغَضَّنُ تَغَضُّنًا: پۈرلاشتى؛ بۇدرە بولدى، قورۇلۇپ كەتتى.

«شَاخَ وَتَغَضَّنَ وَجْهُهُ» : ئۇ قېرىپ يۈزى قورۇلۇپ كەتتى.

تَغَطْرَسَ يَتَغَطْرَسُ تَغَطْرُسًا: مەغرۇرلاندى، تەكەببۇرلۇق قىلدى.

تَغَطْرَسَ فِي مَشْيِهِ: غادىيىپ ماڭدى.

تَغَطَّسَ يَتَغَطَّسُ تَغَطُّسًا: شۇڭغىدى، يوشۇرۇندى، چۆكتى؛ يۇيۇندى؛ خىرىستىئان دىنىغا كىردى.

تَغَطَّشَ يَتَغَطَّشُ تَغَطُّشًا عَيْنُهُ: كۆرۈش قۇۋۋىتى ئاجىزلاشتى، كۆزى خىرەلەشتى.

تَغَطَّى يَتَغَطَّى تَغَطِّيًا: يۆگەلدى، پۈركەلدى؛ يوشۇرۇندى.

تَغَطَّى بِعَبَاءَتِهِ: رىداسىغا يۆگەلدى.

تَغْطِيسٌ: چۆكتۈرمەك، پاتۇرۇۋەتمەك، شۇڭغۇماق.

تَغَفَّلَهُ يَتَغَفَّلُ تَغَفُّلاً: ئۇنىڭ دىققەتسىزلىكىنى كۈتتى، ئۇنىڭ بىپەرۋالىقىنى كۈتتى.

«كُنْ يَقِظًا فَخَصْمُكَ يَتَغَفَّلُكَ» : پەخەس بولغىن، سېنىڭ دۈشمىنىڭ دىققەتسىزلىكىڭنى كۈتمەكتە.

تَغَلْغَلَ يَتَغَلْغَلُ تَغَلْغُلاً: ئىچكىرىلەپ كىردى، سىڭىپ كىردى، چوڭقۇرلاپ كىردى.

«تَغَلْغَلَ الْفَسَادُ فِي الْمُؤَسَّسَةِ» : چىرىكلىك ئورگانغا سىڭىپ كىردى.

«تَغَلْغَلَ الْجَيْشُ فِي الْغَابَةِ» : قوشۇن ئورمانلىققا ئىچكىرىلەپ كىردى.

تَغَلَّبَ يَتَغَلَّبُ تَغَلُّبًا: ئىستىلا قىلدى، ئىگىلىۋالدى، قولغا كىرگۈزدى، يەڭدى.

تَغَلَّبَ النُّعَاسُ عَلَيْهِ: ئۇنى ئۇيقۇ باستى.

تَغَلَّبَ عَلَى الْعَقَبَاتِ: توسالغۇلارنى يەڭدى، توسالغۇلار ئۈستىدىن غالىب كەلدى.

«تَغَلَّبَ عَلَى الْمُشْكِلَةِ» : قىيىنچىلىقنى يەڭدى.

تَغَلُّبٌ: يەڭمەك، ئىگىلىۋالماق، بويسۇندۇرماق؛ تۈگەتمەك، خاتىمە بەرمەك.

تَغَلَّقَ يَتَغَلَّقُ تَغَلُّقًا: پېچەتلەندى، قاپلاندى، چاپلاندى.

«تَغَلَّقَ بِغِلاَفٍ كَاذِبٍ مِنَ التَّوَاضُعِ» : ئۇ ساختا كەمتەرلىك پەردىسىگە ئورۇنىۋالدى.

تَغَلَّلَ يَتَغَلَّلُ تَغَلُّلاً فِي الشَّيْءِ: قەدەم قويدى، ئىچكىرىلەپ كىردى، چوڭقۇرلاپ كىردى.

تَغْلِيبٌ: ئۆزئارا مۇناسىۋەتلىك ئىككى سۆزنىڭ بىرىنى ئىككىلىك شەكلىدە قوللىنىپ ئىككى سۆزنى ئىپادىلەش، مەسىلەن: «اَلأَبَوَيْنِ» سۆزى «أَبٌ» بىلەن «أُمٌّ» نى كۆرسىتىدۇ، «اَلْمَشْرِقَيْنِ» سۆزى «اَلْمَشْرِقُ» بىلەن «اَلْمَغْرِبُ» نى كۆرسىتىدۇ.

تَغْلِيطٌ: خاتالاشتۇرماق؛ خاتالىقنى كۆرسىتىپ قويماق.

تَغْلِيقٌ: ئەتمەك، بېكىتمەك، پېچەتلىمەك.

آلَةُ تَغْلِيقٍ: يۆگەش ئەسۋابى.

تَغْلِيفُ الْكُتُبِ: كىتاب مۇقاۋىلاش.

تَغَمْغَمَ يَتَغَمْغَمُ تَغَمْغُمًا الرَّجُلُ: غۇدۇڭشىدى، غۇدۇرىدى.

«تَغَمْغَمَ الْغَرِيقُ تَحْتَ الْمَاءِ» : غەرق بولغۇچى سۇ ئاستىدا ئاۋاز چىقاردى.

تَغَمَّدَ يَتَغَمَّدُ تَغَمُّدًا الشَّيْءَ: ياپتى، دالدىغا ئالدى، پەردىلىدى.

«تَغَمَّدَ اللّٰهُ الْفَقِيدَ بِرَحْمَتِهِ» : ئاللاھ مەرھۇمنى ئۆز رەھمىتى بىلەن ياپسۇن.

تَغَنْدَدَ يَتَغَنْدَدُ تَغَنْدُدًا: چىرايلىق ياساندى، سۆلەتۋازلىق قىلدى.

تَغَنَّجَ يَتَغَنَّجُ تَغَنُّجًا: ناز قىلدى، ئەركىلىدى.

تَغَنَّى يَتَغَنَّى تَغَنِّيًا: مەدھىيىلىدى، كۈيلىدى؛ شېئىر ئوقۇدى.

تَغَنَّى بِالشِّعْرِ: ناخشا ۋە شېئىرلىرىدا ئۇنى كۈيلىدى، شېئىر ئوقۇدى.

«تَغَنَّى بِأَخْلَاقِ أَبِيهِ» : ئاتىسىنىڭ ئەدەپ ـ ئەخلاقىنى مەدھىيىلىدى.

تَغَنَّى الشَّخْصُ: باي بولدى، بېيىدى، پۇل ـ مېلى كۆپەيدى.

تَغَوَّطَ يَتَغَوَّطُ تَغَوُّطًا: ھاجەت قىلدى، چوڭ تەرەت قىلدى.

تَغَوَّلَ يَتَغَوَّلُ تَغَوُّلًا ـ تِ الْمَرْأَةُ: ئايال ئۇپا ـ ئەڭلىك سۈرتتى.

تَغَيَّى يَتَغَيَّى تَغَيِّيًا الْغَايَةَ: نىشانىنى بەلگىلىدى؛ نىشانغا يەتتى.

تَغَيَّبَ يَتَغَيَّبُ تَغَيُّبًا: غايىب بولدى، يىراق بولدى.

تَغَيَّبَ الْأَمْرُ: ئىش مەخپىي بولدى.

«تَغَيَّبَ عَنِ الْإِجْتِمَاعِ» : يىغىنغا ھازىر بولمىدى.

تَغَيَّرَ يَتَغَيَّرُ تَغَيُّرًا: ئۆزگەردى، ئالماشتى.

«وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ» (قۇرئان) : ... تەمى ئۆزگەرمىگەن سۈتتىن ئۆستەڭلەر ...

تَغَيُّرٌ: ئۆزگەرمەك، ئالماشماق.

تَغْيِيرٌ: ئۆزگەرتمەك، ئالماشتۇرماق.

تَغْيِيرُ الْمَوَادِّ الدِّرَاسِيَّةِ: ئوقۇشلۇق ئىسلاھاتى.

تَغْيِيرُ مَلَابِسَ: كىيىم ئالماشتۇرماق.

تَغْيِيرُ طُرُقِ التَّدْرِيسِ: ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئىسلاھ قىلىش.

تَغْيِيرُ أُسْلُوبِ التَّدْرِيسِ: ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئىسلاھ قىلىش.

تَغَيَّضَ يَتَغَيَّضُ تَغَيُّضًا الْمَاءُ: سۇ قۇرۇپ كەتتى، سوغۇلۇپ كەتتى.

تَغَيَّظَ يَتَغَيَّظُ تَغَيُّظًا: چېچىلدى، ئاچچىقلاندى، غەزەپلەندى.

تَغَيَّمَ يَتَغَيَّمُ تَغَيُّمًا ـ تِ السَّمَاءُ: ھاۋا تۇتۇلدى، ئاسماننى بۇلۇت قاپلىدى.

تَفَاءَلَ يَتَفَاءَلُ تَفَاؤُلًا بِهِ: ئۈمىدۋار بولدى، ئىشەنچ بىلەن قارىدى.

تَفَاءَلَ بِالشَّيْءِ: ياخشى پال ئالدى.

تَفَاءَلَ بِنَجَاحِهِ: ئۇنىڭ نەتىجە قازىنىدىغانلىقىغا ئىشەنچ بىلەن قارىدى.

«سَقَطَ الْمَطَرُ فَتَفَاءَلَ النَّاسُ بِهِ» : يامغۇر ياغدى، كىشىلەر ئۇنىڭدىن ياخشى پال ئالدى.

تَفَاؤُلٌ: ئۈمىدۋارلىق بىلەن قارىماق، ئىشەنچ بىلەن قارىماق، ياخشى پال ئالماق.

تَفَاحَشَ يَتَفَاحَشُ تَفَاحُشًا: ناشايان سۆز ـ ھەرىكەتلەرنى قىلدى.

تَفَاخَرَ يَتَفَاخَرُ تَفَاخُرًا: پەخىرلىنىشتى، كۆز ـ كۆز قىلىشتى، ماختىنىشتى.

«لَا تَتَفَاخَرْ بِنَسَبِكَ وَمَالِكَ وَإِنَّمَا بِأَعْمَالِكَ» : نەسەبىڭ، پۇل ـ مېلىڭ بىلەن پەخىرلەنمەي، پەقەت ئۆزۈڭنىڭ قىلغان ئىشىڭ بىلەن پەخىرلەنگىن.

تَفَاخُرٌ: ئۆزئارا پەخىرلەنمەك.

«إِعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ» (قۇرئان) : بىلىڭلاركى، دۇنيا تىرىكچىلىكى ئويۇندىن، (كىشىنى ئاخىرەتتىن غەپلەتتە قالدۇرىدىغان) مەشغۇلاتتىن، زىبۇ زىنەتتىن، ئۆز ئارا پەخىرلىنىشتىن، پۇل ـ مال، پەرزەنت كۆپەيتىپ پەخىرلىنىشتىن ئىبارەتتۇر...

تَفَادَى يَتَفَادَى تَفَادِيًا الرَّجُلُ مِنْ كَذَا: ئېھتىيات قىلدى، پەخەس بولدى.

تَفَادَى الْخَطَرَ: خەتەردىن ساقلاندى.

تَفَادَى الضَّرَرَ بِتَدَابِيْرَ عَاجِلَةٍ: جىددىي تەدبىر ئارقىلىق زىياندىن ئامان قالدى.

«تَفَادَاهُ خَشْيَةَ أَنْ يَبْطِشَ بِهِ»: ئۇنىڭ تۇتۇۋېلىشىدىن قورقۇپ، ئۇنىڭدىن پەخەس بولدى.

«عَادَتْ سُفُنُ الصَّيْدِ وَاحِدَةً إِثْرَ أُخْرَى إِلَى الْمِيْنَاءِ لِتَتَفَادَى الْأَعْصَارِ»: بېلىقچىلار كېمىسى بوراندىن ساقلىنىش ئۈچۈن ئارقىمۇ ئارقا پورتقا قايتتى.

تَفَادٍ «اَلتَّفَادِي»: ئېھتىيات قىلماق، پەخەس بولماق، ساقلانماق، ئامان بولماق.

تَفَادِيًا عَنْ...: ... دىن ساقلىنىش ئۈچۈن.

تَفَارَقَ يَتَفَارَقُ تَفَارُقًا الْقَوْمُ: ئايرىلىشتى.

«هَذَانِ الصَّدِيقَانِ لَا يَكَادَانِ يَتَفَارَقَانِ»: بۇ ئىككى دوست ئايرىلمايدۇ.

تَفَارِيْقُ مِنَ الشَّيْءِ: پارچىلىرى، پارچە - پۇراتلىرى، چېچىلىپ كەتكەنلىرى.

ضَمَّ تَفَارِيْقَ مَتَاعِهِ: ئۇ يۇك - تاقلىرىنىڭ چېچىلىپ كەتكەنلىرىنى يىغدى.

تَفَاسَخَ يَتَفَاسَخُ تَفَاسُخًا الْأَمْرَ: بىكار قىلىشتى، ئەمەلدىن قالدۇرۇشتى.

تَفَاسَخَ الْبَيِّعَانِ الْبَيْعَ: ئىككى سودىلاشقۇچى سودىنى بۇزۇشقا قوشۇلۇشتى.

تَفَاصَحَ يَتَفَاصَحُ تَفَاصُحًا: پاساھەتلىك سۆزلىگەن قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَفْصِيْلٌ ج تَفَاصِيْلُ وَتَفْصِيْلَاتٌ: تەپسىلىي، ئىنچىكە، تەپسىلات.

«رَوَى أَدَقَّ التَّفَاصِيْلِ عَنِ الْحَادِثِ»: ھادىسىنىڭ ئىنچىكە تەرەپلىرىنى دەپ بەردى.

«إِلَيْكُمُ الْأَخْبَارَ بِالتَّفْصِيْلِ»: خەۋەرلەرنى تەپسىلىي بايان قىلىمىز.

«عَرَضَ قَضِيَّتَهُ بِدُونِ تَفَاصِيْلَ»: ئۇ مەسىلىسىنى قىسقا سۆزلەپ بەردى.

«دَخَلَ فِي تَفَاصِيلِ الْمَوْضُوعِ»: ماۋزۇنىڭ ئىنچىكە تەرەپلىرىنى بايان قىلىشقا كىرىشتى.

تَفَاعَلَ يَتَفَاعَلُ تَفَاعُلًا: تەسىر كۆرسىتىشتى، رېئاكسىيىلەشتى.

«تَفَاعَلَتِ الْمَادَّتَانِ الْكِيْمِيَاوِيَّتَانِ فَنَتَجَ مِنْ ذَلِكَ مَادَّةٌ جَدِيدَةٌ»: ئىككى خىل خىمىيىۋى ئېلېمېنتنىڭ رېئاكسىيىلىشىشى نەتىجىسىدە يېڭى ئېلېمېنت پەيدا بولدى.

تَفَاعَلَ مَعَ الْأَحْدَاثِ الْأَخِيْرَةِ: ئۇ كېيىنكى ۋەقەلىكنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىدى.

تَفَاعُلٌ: ئۆز ئارا تەسىر كۆرسىتىش، بىر - بىرىگە تەسىر قىلىش.

تَفَاعُلٌ كِيْمِيَاوِيٌّ: خىمىيىلىك رېئاكسىيە.

تَفَاعِيْلُ: تۇراق (شېئىردا)

تُفَافٌ. تِفَافَةٌ: تۇكۇرۇك، شۆلگەي.

تَفَاقَسَ يَتَفَاقَسُ تَفَاقُسًا الرَّجُلَانِ: تۇخۇم سوقۇشتۇردى، تۇخۇم چېكىشتى.

تَفَاقَمَ يَتَفَاقَمُ تَفَاقُمًا الشَّيْءُ: ئېغىر بولدى، چوڭىيىپ كەتتى؛ خەۋپلىك بولدى، جىددىي بولدى.

اَلْأَمْرُ: مەسىلە ئېغىرلاشتى، خەتەرلىك باسقۇچقا كەلدى.

«ضَعْ حَدًّا لِهَذِهِ الْفَوْضَى قَبْلَ أَنْ تَتَفَا»: بۇ قالايمىقانچىلىق زورىيىپ كېتىشتىن بۇرۇن ئۇنى چەكلىگىن.

تَفَاكَهَ يَتَفَاكَهُ تَفَاكُهًا: چاقچاقلاشتى، ئويناشتى، ھەزىل قىلىشتى.

تُفَالٌ: تۇكۇرۇك؛ كۆپۈك.

تَفَانَى يَتَفَانَى تَفَانِيًا: پىداكارلىق بىلەن ئىشلىدى، پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن بېرىلىپ ئىشلىدى، پۈتۈن ۋۇجۇدىنى بېغىشلىدى.

«تَفَانَى فِي خِدْمَةِ وَطَنِهِ»: ۋەتىنى ئۈچۈن پۈتۈن ۋۇجۇدىنى بېغىشلىدى.

تَفَانٍ «اَلتَّفَانِي»: ئۆزىنى ئۇنتۇش روھى، پىداكارلىق.

تَفَاهَةٌ: تەمسىز، بىمەزە.

تَفَاهَةٌ ج تَفَاهَاتٌ: ئەرزىمەس ئىش، ئەھمىيەتسىز ئىش.

تَفَاهَمَ يَتَفَاهَمُ تَفَاهُمًا: ئۆز ئارا چۈشىنىشتى؛ ئۆز ئارا چۈشەنچە ھاسىل قىلىشتى.

تَفَاهَمَ الْقَوْمُ عَلَى أَمْرٍ: چۈشەنچە ھاسىل قىلىشتى، بىرلىككە كېلىشتى.

تَفَاهُمٌ: ئۆز ئارا چۈشىنىشمەك.

سُوءُ تَفَاهُمٍ: خاتا چۈشەنچە، چۈشىنىشمەسلىك.

«يَبْدُو أَنَّ هُنَاكَ تَفَاهُمًا حَوْلَ هَذَا بَيْنَ الدَّوْلَتَيْنِ» : بۇ مەسىلە ئۈستىدە ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدا چۈشەنچە ھاسىل قىلىنغانـدەك تۇرىدۇ.

تَفَاوَتَ يَتَفَاوَتُ تَفَاوُتًا الشَّيْئَانِ: بىر ـ بىرىدىن پەرقلەندى، پەرقلىق بولدى.

«تَفَاوَتَ الرَّجُلَانِ فِي الْفَضْلِ» : ئارتۇقچىلىقتا بىر ـ بىرىدىن پەرقلىق بولدى.

تَفَاوُتٌ: پەرق، ئوخشاشماسلىق.

«مَاتَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْتَفَاوُتٍ» ‹قرآن› : مېھرىبان ئاللاھنىڭ يارىتىشىدا ھېچ نۇقسانىنى كۆرمەيسەن.

تَفَاوَضَ يَتَفَاوَضُ تَفَاوُضًا فِي الْأَمْرِ: سۆھبەتـلەشتى، مەسلىھەتلەشتى، كېڭەشتى.

«تَفَاوَضَ الْوَفْدَانِ حَوْلَ عَدَدٍ مِنَ الْأُمُورِ الَّتِي تَهُمُّ الْبَلَدَيْنِ» : ئىككى دۆلەتكە مۇناسىـۋەتلىك ئىشلار ئۈستىدە ئىككى ئۆمەك كېڭەشتى.

تَفَتَّتَ يَتَفَتَّتُ تَفَتُّتًا: پارچە ـپارچە بولۇپ كەتتى، چېقىلدى، تىتىلىپ كەتتى، بىتچىت بولدى، ئۇۋۇلۇپ كەتتى.

تَفَتَّتَ مِنْهُ الْكَبِدُ: زەردە گۆش بولۇپ كەتتى، يۈرەك ئېزىلىپ كەتتى.

«وَضَعَ سَائِلًا عَلَى الْخَشَبِ فَتَفَتَّتَ» : ياغاچ ئۈستىگە سۇيۇقلۇقنى قۇيۇۋىدى، ياغاچ پارچىـلىنىپ كەتتى.

تَفَتُّتٌ: پارچىلانماق، چېقىلماق، بىتچىت بولماق، ئۇۋۇلۇپ كەتمەك.

تَفَتَّحَ يَتَفَتَّحُ تَفَتُّحًا الزَّهْرَةُ: چېچەك ئېچىلدى.

تَفَتَّحَتِ الْأَزْهَارُ تَمَامًا: گۈللەر تولۇق ئېچىلـدى.

«تَتَفَتَّحُ الْأَزْهَارُ كُلَّمَا أَقْبَلَ الرَّبِيعُ» : ھەر قېتىم باھار كەلسە گۈللەر ئېچىلىدۇ.

تَفَتَّرَ يَتَفَتَّرُ تَفَتُّرًا: تىنجىدى، بېسىقتى.

تَفَتَّرَ الْمَاءُ: سۇ ئىسسىپ قالدى.

تَفَتَّرَ الْجِسْمُ: بەدەن ئاجىزلاشتى، بوشاپ كەتتى.

تَفَتَّشَ يَتَفَتَّشُ تَفَتُّشًا: ئاختۇرۇلدى، تەكشۈرۈلـدى.

تَفَتَّقَ يَتَفَتَّقُ تَفَتُّقًا: ئاجرىدى، ئايرىلدى، يىرتىلدى.

تَفَتَّقَ ذِهْنُهُ: زېھنى ئېچىلدى.

«تَفَتَّقَ الثَّوْبُبَعْدَ أَيَّامٍ قَلِيْلَةٍمِنْ شِرَائِهِ» : كىيىم سېتىۋېلىپ ئۇزۇن ئۆتمەي يىرتىلىپ كەتتى.

تَفَتَّلَ يَتَفَتَّلُ تَفَتُّلًا: ئېشىلدى، ئېگەرلىدى، توقۇلدى.

تَفَتَّلَ الْحَبْلُ: ئارغامچا ئېشىلدى.

تَفَتَّى يَتَفَتَّى تَفَتِّيًا الرَّجُلُ: كىشى يىگىت بولۇۋالدى.

تَفْتِيْشٌ: تەكشۈرمەك، ئاقتۇرماق، تەپتىش قىلماق؛ كۆزدىن كەچۈرمەك.

دِيْوَانُ التَّفْتِيْشِ: تەپتىش ئىشخانىسى، كۆزدىن كەچۈرۈش ئىشخانىسى؛ تەپتىش مەھكىمىسى.

تَفْتِيْشِيٌّ: ئىزدەشكە ئائىت، ئىزدەشكە مۇناسىـۋەتلىك، تەپتىشكە ئائىت.

إِجرَاءٌ تَفْتِيشِيٌّ: كۆزدىن كەچۈرۈش رەسمىيىتى.

تَفْتِيْشِيَّةٌ: كۆزدىن كەچۈرمەك، تەكشۈرمەك.

دَوْرَةٌ تَفْتِيْشِيَّةٌ: مەزگىللىك كۆزدىن كەچۈرۈش.

تَفَجَّرَ يَتَفَجَّرُ تَفَجُّرًا الْمَاءُ: سۇ ئۇرغۇپ چىقتى، سۇ ئېتىلىپ چىقتى.

تَفَجَّرَ الْقَذِيْفَةُ: بومبا پارتلىدى.

«وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُمِنْهُ الْأَنْهَارُ» ‹قرآن› : تاشلار ئارىسىدا ئىچىدىن (سۇ ئېتىلىپ چىقىپ) ئېرىقلار ھاسىل بولىدىغانلىرى بار.

تَفَجَّرَتْ دُمُوعُهُ: ئۇنىڭ كۆز يېشى تۆكۈلدى.

«تَفَجَّرَتْ يَنَابِيْعُ حَنَانِهَا» : ئۇنىڭ مېھرى ـ مۇھەببەت بۇلاقلىرى تاشتى.

تَفَجَّعَ يَتَفَجَّعُ تَفَجُّعًا عَلَى كَذَا: قايغۇردى، ھەسرەت چەكتى، ئېچىندى.

تَفَجَّعْنَا لِمَا حَدَثَ: بىز يۈز بەرگەن ئىشقا

قايغۇردۇق.

تَفَحَّجَ يَتَفَحَّجُ تَفَحُّجًا فِي مَشْيَتِهِ: پۇتىنىڭ ئۇچىدا دەسسەپ ماڭدى.

تَفَحَّصَ يَتَفَحَّصُ تَفَحُّصًا: تەكشۈردى، قاراپ چىقتى.

تَفَحَّمَ يَتَفَحَّمُ تَفَحُّمًا الْجِسْمُ: ماددا كۆمۈرگە ئايلاندى.

تَفَخَّرَ يَتَفَخَّرُ تَفَخُّرًا: مەغرۇرلاندى، چوڭچىلىق قىلدى.

اَلتَّفِرُ أَوِ التَّفْرَانُ: مەينەت باسقان ئادەم، كىر باسقان، توڭرولۇق.

تِفْرَاجٌ ج تَفَارِيجُ: ئوچۇق، يوچۇق، ئاراش.

تَفَارِيجُ الدَّرَابِزِينَ: رىشاتكىنىڭ ئارىلىقلىرى.

تَفَارِيجُ الْأَصَابِعِ: بارماقلارنىڭ ئارىلىقلىرى.

تُفْرَةٌ: يۇقىرى لەۋ ئۈستى ئويمانچىسى.

تِفِرَةُ الشَّجَرِ: بىخ، ئۈندۈرمە، تۆرەلمە (دەرەخنىڭ)

تَفَرَّجَ يَتَفَرَّجُ تَفَرُّجًا الْغَمُّ: غەم تارقالدى.

تَفَرَّجَ الشَّخْصُ بِهِ: كۆڭۈل ئاچتى، خۇشال بولدى.

«تَفَرَّجْتُ عَلَى الْمَسْرَحِيَّةِ» : مەن تىياتىر كۆرۈپ كۆڭۈل ئاچتىم.

تَفَرَّدَ يَتَفَرَّدُ تَفَرُّدًا: يالغۇز بولۇۋالدى، يېگانە بولۇۋالدى.

تَفَرَّدَ بِالْأَمْرِ: ئۆزى يالغۇز قىلدى، ئىشلىدى.

تَفَرَّسَ يَتَفَرَّسُ تَفَرُّسًا فِي الشَّيْءِ: سىنچىلاپ قارىدى، زەن قويۇپ كۆزەتتى.

تَفَرَّسَ فِيهِ الْخَيْرَ: ياخشىلىقنى سەزدى، ياخشىلىقنى بايقىدى.

«أَخَذَ يَتَفَرَّسُ فِي وَجْهِي كَأَنَّمَا كَانَ يَعْرِفُنِي» :
ئۇ مېنى تونۇيدىغاندەك ماڭا سىنچىلاپ قاراپ كەتتى.

تَفَرَّعَ يَتَفَرَّعُ تَفَرُّعًا ـ تِ الْأَغْصَانُ: شاخلار غولداپ كەتتى.

تَفَرَّعَتِ الْمَسَائِلُ: مەسىلىلەر كۆپەيدى.

تَفَرَّعَ مِنْهُ: ئۇنىڭدىن كېلىپ چىقتى، ئايرىلدى.

«تَفَرَّعَتْ كُلُّ هَذِهِ الْمَذَاهِبِ مِنْ دِينٍ وَاحِدٍ» :
بۇ مەزھەپلەرنىڭ ھەممىسى بىر دىندىن كېلىپ چىقتى.

تَفَرُّعٌ: شاخلىماق، شاخ چىقارماق.

تَفَرَّغَ يَتَفَرَّغُ تَفَرُّغًا لِلْأَمْرِ: ئىشقا بېرىلدى، پۈتۈن زېھنىنى قويدى.

«تَفَرَّغْتُ لِلْبَحْثِ الْعِلْمِيِّ» : مەن ئىلمى تەتقىقاتقا بېرىلدىم.

تَفَرَّقَ يَتَفَرَّقُ تَفَرُّقًا وَ تِفِرَّاقًا: تارقالدى، چېچىلدى.

تَفَرَّقَ الْقَوْمُ أَيْدِي سَبَأَ: قوۋمدەك چېچىلىپ كەتتى.

تَفَرَّقَتْ كَلِمَتُهُمْ: ئىختىلاپ قىلىشتى، گېپى بىر يەردىن چىقمىدى.

«وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ» «قرآن» :

قىيامەت قايىم بولغان كۈندە (مۆمىنلەر بىلەن كۇففارلار) بىر ـ بىرىدىن ئايرىلىدۇ.

«وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا» «قرآن» :
ھەممىڭلار ئاللاھنىڭ ئارغامچىسىغا (يەنى ئاللاھنىڭ دىنىغا) مەھكەم يېپىشىڭلار، ئايرىلماڭلار.

تَفَرُّقٌ: بۆلۈنۈپ كەتمەك، تارقىلىپ كەتمەك.

تَفَرَّكَ يَتَفَرَّكُ تَفَرُّكًا: ئۈزۈلۈپ كەتتى، تىتىلىپ كەتتى، چۇشۇپ كەتتى.

تَفَرَّكَ فِي كَلَامِهِ أَوْ مَشْيِهِ: زەيپانە بولۇۋالدى.

تَفَرْزَنَ يَتَفَرْزَنُ تَفَرْزُنًا «فِي الشِّطْرَنْجِ»: پېشكە خانىش بولدى.

تَفَرْطَحَ يَتَفَرْطَحُ تَفَرْطُحًا: تۈزلەندى، تەكشىلەندى؛ كېڭەيدى.

تَفَرْعَنَ يَتَفَرْعَنُ تَفَرْعُنًا الرَّجُلُ: تەكەببۇرلۇق قىلدى، مەغرۇرلاندى، ئۆزىنى چوڭ تۇتتى.

تَفَرْعَنَ النَّبَاتُ: ئوت ـ چۆپ قويۇق ئۆستى.

تَفَرْعَنَ عَلَى: زۇلۇم قىلدى، ياۋۇزلۇق قىلدى.

تَفْرِقَةٌ: ئايرىماق، بۆلمەك، ئايرىمىچىلىق.

اَلتَّفْرِقَةُ الْعُنْصُرِيَّةُ: ئىرقى ئايرىمىچىلىق.

تَفَرْقَعَ يَتَفَرْقَعُ تَفَرْقُعًا: پارتلىدى؛ پارتلاش ئاۋازى ئاڭلاندى.

تَفَرْنَجَ يَتَفَرْنَجُ تَفَرْنُجًا: ياۋروپالىشىپ كەتتى،

ياۋروپالىقلارنىڭ ئادەتلىرىنى سىڭدۈرۈۋالدى.

«تَفَرْنَجَ بَعْدَ سَفَرِهِ إِلَى الْبَعْثَةِ» : ئۇ ئوقۇشقا چىققاندىن كېيىن ياۋروپالىشىپ كەتتى.

تَفَرْنَسَ يَتَفَرْنَسُ تَفَرْنُسًا : فرانسۇزلارنىڭ ئەخلاق ۋە ئادىتىنى سىڭدۈرۈۋالدى.

تَفَرْهَدَ يَتَفَرْهَدُ تَفَرْهُدًا الرَّجُلُ : سەمرىپ چىرايلىق بولۇپ كەتتى.

تَفْرِيخٌ : ئۆستۈرمەك، كۆپەيتمەك.

تَفْرِيخُ الْبَيْضِ : تۇخۇم باستۇرماق.

تَفْرِيخُ النَّبَاتِ : نوتا چىقارماق، بىخلانماق.

مَعْمَلُ التَّفْرِيخِ : ئىنكۇباتور (سۈنئىي چۆجە چىقىرىش) ئەسۋابى.

تَفْرِيغٌ : بوشاتماق، بىكارلىماق، قۇرۇقدىماق.

تَفْرِيغُ الْوَسْقِ : يۈك چۈشۈرمەك.

تَفْرِيقٌ : ئاجراتماق، پارچىلىماق، تەقسىم قىلماق، پەرقلەندۈرمەك.

بِالتَّفْرِيقِ : تەپسىلىي، ئەتراپلىق؛ قىسمەن، پارچە سېتىش.

تَفَزَّرَ يَتَفَزَّرُ تَفَزُّرًا: يىرتىلىپ كەتتى، تىتىلىپ كەتتى، يېرىلىپ كەتتى.

تَفَزَّزَ يَتَفَزَّزُ تَفَزُّزًا : سەكرىدى، ئاتلىدى، ھاللىدى.

تَفَسَّحَ يَتَفَسَّحُ تَفَسُّحًا الْمَكَانُ : ئورۇن كېڭەيدى.

تَفَسَّحَ الشَّخْصُ : سەيلى قىلدى.

تَفَسَّحَ لَهُ فِي الْمَجْلِسِ : سورۇندا ئۇنىڭغا ئورۇن چىقىرىپ بەردى.

«إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا» (قۇرئان) : ئەگەر (سورۇندا) بەزىلەر سىلەرگە «ئورۇن چىقىرىپ بېرىڭلار» دېسە، ئورۇن چىقىرىپ بېرىڭلار.

«تَفَسَّحْنَا فِي الْحَدِيقَةِ بَعْضَ الْوَقْتِ» : باغچىدا بىر دەم سەيلى قىلدۇق.

«تَفَسَّحَتِ السَّاحَةُ بَعْدَ أَنْ أُزِيلَتِ الْأَنْقَاضُ» : ئۆرۈلگەن بىنانىڭ چالما كېسەكلىرى ئېلىۋېتىلگەندىن كېيىن مەيدان كېڭەيدى.

تَفَسَّخَ يَتَفَسَّخُ تَفَسُّخًا : چۈشۈپ كەتتى، تۆكۈلۈپ چۈشتى.

تَفَسَّخَ الثَّوْبُ : كىيىم چاك - چېكىدىن يىرتىلىپ كەتتى.

تَفَسَّخَ الْأَخْلَاقُ : ئەخلاق چۈشكۈنلىشىپ كەتتى.

تَفَسَّخَ الشَّعْرُ عَنِ الْجِلْدِ : چاچ چۈشۈپ كەتتى.

تَفَسَّخَتِ الْجُثَّةُ : جەسەت چىرىپ كەتتى.

تَفَسَّرَ يَتَفَسَّرُ تَفَسُّرًا عَنِ الْأَمْرِ : سۈرۈشتە قىلدى، چۈشەندۈرۈپ بېرىشنى سورىدى.

تَفْسِيرٌ ج تَفْسِيرَاتٌ : ئىزاھلىماق، چۈشەندۈرمەك، شەرھلىمەك، تەپسىر قىلماق؛ تەپسىر، ئىزاھات، شەرھى.

تَفْسِيرُ الْقُرْآنِ : قۇرئاننىڭ تەپسىرى.

«طَلَبَ مَجْلِسُ النُّوَّابِ مِنَ الْحُكُومَةِ تَفْسِيرًا لِلْبَيَانِ الَّذِي أَصْدَرَتْهُ» : پارلامېنت ھۆكۈمەتتىن چىقارغان باياناتنى چۈشەندۈرۈپ بېرىشنى تەلەپ قىلدى.

تَفْسِيرِيٌّ : ئىزاھلىق، شەرھلىك.

تَفَشَّى يَتَفَشَّى تَفَشِّيًا الْفَسَادُ : بۇزۇقچىلىق تارالدى، كېڭەيدى.

تَفَشَّى الْوَبَاءُ : ۋابا تارقالدى.

تَفَصَّحَ يَتَفَصَّحُ تَفَصُّحًا : پاساھەتلىك سۆزلىگەن قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَفَصَّدَ يَتَفَصَّدُ تَفَصُّدًا الدَّمُ : قان ئاقتى.

تَفَصَّدَ جَبِينُهُ عَرَقًا : پېشانىسىدىن تەر قۇيۇلدى.

«يَتَفَصَّدُ الْعِرْقُ مِنْ جَبِينِهِ» : ئۇنىڭ پېشانىسىدىن تەر ئاقماقتا.

تَفَصَّلَ يَتَفَصَّلُ تَفَصُّلًا : پارچىلىنىپ كەتتى، بۆلۈنۈپ كەتتى، پارچە - پارچە بولۇپ كەتتى.

تَفَصَّى يَتَفَصَّى تَفَصِّيًا مِنَ الشَّيْءِ : ئايرىلدى، ئاجرىدى، ئۈزۈلدى، بۆلۈندى.

تَفْصِيلٌ : تەپسىلىي بايان قىلماق، ئىنچىكە شەرھلىمەك.

تَفْصِيلٌ ج تَفْصِيلَاتٌ : تەپسىلىي ئەھۋال، تەپسىلات، ئىنچىكە تەرەپلەر، كونكرېت ئەھۋاللار.

«إِلَيْكُمْ تَفَاصِيلَ الْأَخْبَارِ» : سىلەرگە خەۋەرلەرنىڭ تەپسىلاتىنى بايان قىلىمىز.

تَفَضَّضَ يَتَفَضَّضُ تَفَضُّضًا الشَّيْءُ : كۈمۈش يالىتىلدى، كۈمۈش ھەل بېرىلدى، ئاجراپ

كەتتى، چېچىلىپ كەتتى.

تَفَضَّلَ يَتَفَضَّلُ تَفَضُّلاً عَلَيْهِ: ئىلتىپات قىلدى، ياخشىلىق قىلدى، مەرھەمەت قىلدى؛ ئۈستۈنلۈكنى دەۋا قىلدى.

«يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ» «قۇرئان»: ئۇ سىلەردىن ئۈستۈن بولۇۋالماقچى.

«يَتَفَضَّلُ عَلَى الْفُقَرَاءِ بِكَثِيرٍ مِنْ مَالِهِ»: ئۇ كەمبەغەللەرگە نۇرغۇن پۇل - مال خەير - ئېھسان قىلىدۇ.

تَفَضَّلْ: مەرھەمەت.

تَفَضَّلُوا بِالْجُلُوسِ: مەرھەمەت ئولتۇرۇڭلار.

تَفَضَّلْ وَ خُذْ: قېنى ئالسىلا، باقسىلا.

تَفَضَّلْ وَ ادْخُلْ: قېنى كىرسىلە.

«تَفَضَّلْ بِزِيَارَتِي إِذَا كَانَ عِنْدَكَ وَقْتٌ فَارِغٌ»: بوش ۋاقتىڭىز بولسا كېلىپ كەتسىڭىز.

تَفَضُّلٌ: ئىلتىپات قىلماق، مەرھەمەت قىلماق.

تَفَصَّى يَتَفَصَّى تَفَصِّيًا لِأَمْرٍ: ئىشقا بېرىلىپ كەتتى، پۈتۈن زېھنىنى يىغىپ ھەپىلەشتى.

تَفْضِيضٌ: كۈمۈش يالاتماق، كۈمۈش ھەل بەرمەك.

تَفَطَّرَ يَتَفَطَّرُ تَفَطُّرًا: يېرىلدى، پارچىلاندى.

«تَفَطَّرَ قَلْبُهُ حُزْنًا عَلَى صَدِيقِهِ»: دوستىغا قايغۇرۇپ يۈرىكى پارە - پارە بولۇپ كەتتى.

«تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا» «قۇرئان»: بۇ سۆزنىڭ (يامانلىقىدىن) ئاسمانلار پارچىلىنىپ كەتكىلى، يەر يېرىلىپ كەتكىلى، تاغلار گۇمران بولۇپ كەتكىلى تاس قالدى.

تَفَطَّنَ يَتَفَطَّنُ تَفَطُّنًا: تۇيدى، سەزدى، بىلدى، خەۋەردار بولدى.

تَفْعِيلَةٌ ج تَفَاعِيلُ «فِى الْعُرُوضِ»: تۇراق (شېئىرنى ۋەزنگە سېلىش ئۈچۈن قېلىپلاشتۇرۇلغان سۆزلەر).

تَفَّ يَتِفُّ تَفًّا: تۈكۈردى.

تُفٌّ ج تُفَفَةٌ: تىرناق كىرى.

تُفًّا لَكَ: ھۇ تۆلكۈر!

تُفًّا لَهُ: تۆلكۈر، بېشىنى يەيدىغان.

تُفَّاحٌ: ئالما.

تُفَّاحَةٌ ج تُفَّاحَاتٌ وَتَفَافِيحُ: بىر دانە ئالما.

شَرَابُ التُّفَّاحِ: ئالما ھارىقى.

تُفَّاحَةُ آدَمَ: بوغدىيەك.

تِفَّانٌ: ياخشى پەيت، ئوبدان پۇرسەت.

تُفَّةٌ: بۇرسۇق (ھايۋان)

تَفَقَّأَ يَتَفَقَّأُ تَفَقُّأً الشَّيْءُ: يېرىلدى، ئايرىلدى.

تَفَقَّأَتِ الْعَيْنُ: كۆز ئويۇلدى.

تَفَقَّدَ يَتَفَقَّدُ تَفَقُّدًا الْأَحْوَالَ: ئەھۋالنى كۆزدىن كەچۈردى، تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى.

تَفَقَّدَ النَّاسَ: كىشىلەرنى يوقلىدى، تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى.

«وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَالِيَ لَا أَرَى الْهُدْهُدَ» «قۇرئان»: ئۇ قۇشلارنى كۆزدىن كەچۈرگەندىن كېيىن ئېيتتى: «ماڭا نېمە بولدى، ھۆپۈپنى كۆرمەيمەنغۇ»...

«تَفَقَّدَ الْقَائِدُ الْجَيْشَ»: قوماندان قوشۇننى كۆزدىن كەچۈردى.

«تَفَقَّدَ الرَّئِيسُ أَحْوَالَ الْمُوَاطِنِينَ»: رەئىس پۇقرالارنىڭ ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى.

تَفَقُّدٌ: ئىزدىمەك، تەكشۈرمەك، ئىز - دېرىكىنى قىلماق.

تَفَقَّهَ يَتَفَقَّهُ تَفَقُّهًا: فىقھەشۇناس بولدى، فىقھەدە چوڭقۇر مەلۇماتلىق بولدى.

تَفَقَّهَ الْأَمْرَ: ياخشى چۈشەندى، تولۇق بىلدى.

«تَفَقَّهَ فِي أُمُورِ الدِّينِ»: دىن ئىشلىرىدا ئالىم بولدى.

«فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ» «قۇرئان»: ... ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ھەربىر جامائەدىن يەنە بىر تۈركۈمى دىنى ئالىم بولۇپ، ... نېمىشقا (ئىلىم تەلەپ قىلىشقا) چىقمىدى؟

تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا فِي الْأَمْرِ: ئىش ئۈستىدە ئويلاندى، مۇلاھىزە قىلدى، مۇھاكىمە قىلدى، ئىش ئۈستىدە پىكىر قىلدى، تەپەككۇر قىلدى.

«وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ» «قرآن»: ئۇلار ئاسمانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ يارىتىلىشى توغرىسىدا پىكىر يۈرگۈزىدۇ.

تَفَكُّرٌ: ئويلانماق، تەپەككۇر قىلماق، مۇلاھىزە قىلماق، پىكىر يۈرگۈزمەك.

تَفَكَّكَ يَتَفَكَّكُ تَفَكُّكًا الشَّيْءُ: پارچىلاندى، ئايرىلدى.

تَفَكَّكَتْ مَفَاصِلُهُ: ئۇگىلىرى ئاجراپ كەتتى.

تَفَكَّكَتْ شَخْصِيَّتُهُ: ئاجىزلاشتى.

تَفَكَّهَ يَتَفَكَّهُ تَفَكُّهًا: مېۋە يېدى؛ پۇشايمان قىلدى، ھەسرەت چەكتى، قايغۇردى.

تَفَكَّهَ مِنْهُ: ئەجەبلەندى، ھەيران قالدى.

تَفَكَّهَ بِالشَّيْءِ: ھوزۇرلاندى، لەززەتلەندى، بەھرىمەن بولدى.

«لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ» «قرآن»: ئەگەر بىز خالىساق ئەلۋەتتە ئۇنى دانىسىز قۇرۇق چۆپكە ئايلاندۇراتتۇق - دە، سىلەر ئەجەبلىنىپ قايغۇراتتىڭلار.

تَفَكَّهَ بِفُلَانٍ: تۆھمەت قىلدى، بوھتان چاپلىدى، قارىلىدى.

تَفْكِيرٌ: پىكىر قىلماق، ئويلانماق.

تَفْكِيكٌ: يەشمەك؛ چۇۋۇماق، پارچىلىماق؛ ئۈزمەك.

«بَذَرَ بُزُورَ الشِّقَاقِ بَيْنَ صُفُوفِ الْعَدُوِّ بُغْيَةَ تَفْكِيكِهِ»: دۈشمەن قوشۇنلىرىنى بۆلۈش مەقسىتىدە ئۇلارنىڭ ئارىسىغا ئىتتىپاقسىزلىق ئۇرۇقىنى چاچتى.

«اِتَّخَذَ قَرَارَهُ بَعْدَ تَفْكِيرٍ طَوِيلٍ»: ئۇ ئۇزۇن ئويلىنىپ ئاندىن بىر قارارغا كەلدى.

تَفْكِيكُ الْعُرَى: ئالاقىنى ئۈزمەك.

تَفَلَ يَتْفُلُ وَ يَتْفِلُ تَفْلًا: تۈكۈردى.

تَفِلَ يَتْفَلُ تَفَلًا: سېسىق پۇرىدى، سېسىق پۇراق چىقاردى.

تُفْلٌ: تۈكۈرۈك؛ كۆپۈك.

تِفْلٌ: شاكال، تاشلاندۇق، ئەخلەت؛ يارىماس؛ رەزىل.

تَفِلٌ م تَفِلَةٌ: بەدبۇي ئادەم.

تَفَلْسَفَ يَتَفَلْسَفُ تَفَلْسُفًا: پەلسەپە بىلەن شۇغۇللاندى، پەيلاسوپلارنىڭ يولىدا ماڭدى، ئۆزىنى پەيلاسوپ كۆرسەتتى، بىلەرمەن بولۇۋالدى.

تَفَلَّتَ يَتَفَلَّتُ تَفَلُّتًا: سۇغۇرۇلۇپ چىقىپ كەتتى، ئوغرىلىقچە چىقىپ كەتتى، غىپپىدە تىكىۋەتتى.

تَفَلَّتَ الْجَمَلُ مِنْ عِقَالِهِ: تۆگە باغلاقتىن قېچىپ كەتتى، تۆگە باغلاقتىن بوشاپ كەتتى.

تَفَلَّعَ يَتَفَلَّعُ تَفَلُّعًا: يېرىلدى، چاك كەتتى.

تَفَلَّعَتْ قَدَمَاهُ: ئىككى پۇتى يېرىلىپ كەتتى.

تَفَلَّقَ يَتَفَلَّقُ تَفَلُّقًا: يېرىلدى، پارچىلاندى، يىرتىلدى، دەز كەتتى.

«تَفَلَّقَتْ قَدَمَاهُ مِنَ الْمَشْيِ حَافِيًا»: يالاڭ ئاياغ ماڭغانلىقتىن ئىككى پۇتى يېرىلىپ كەتتى.

تَفَلُّقٌ: پارچىلانماق، بۆلۈنمەك، يىرتىلماق.

تَفْلِيسٌ: سۇنماق، ۋەيران بولماق، خاراب بولماق.

تَفَنَّدَ يَتَفَنَّدُ تَفَنُّدًا: ئۆكۈندى، ئۆتكۈزگەن خاتالىقىغا پۇشايمان قىلدى.

تَفَنَّنَ يَتَفَنَّنُ تَفَنُّنًا فِي الْقَوْلِ: چىرايلىق ئۇسلۇبتا سۆزلىدى.

تَفَنَّنَ فِي الْأَمْرِ: ماھىر بولدى، ئۇستا بولدى.

تَفَنَّنَ الشَّيْءُ: خىلمۇ خىل بولدى.

«هَذَا لَاعِبٌ مَاهِرٌ يَتَفَنَّنُ فِي لَعِبِهِ»: بۇ تەنھەرىكەتچى يۇقىرى ماھارەت بىلەن ئوينايدۇ.

تَفَنُّنٌ «فِي الْبَلَاغَةِ»: ئىستىلىستىكىدا ھەرخىل چىرايلىق ئىپادىلەش ئۇسلۇبلىرىنى قوللىنىش.

تَفْنِيدٌ: رەددىيە بەرمەك، رەت قىلماق، مات قىلماق.

«حُجَجُكَ هَذِهِ يَسْهَلُ تَفْنِيدُهَا»: سېنىڭ بۇ پاكىتلىرىڭغا رەددىيە بېرىش ئاسان.

تَفِهَ يَتْفَهُ تَفَهًا وَتُفُوهًا: ھېچ نەرسىگە ئەرزىمىدى.

تَفِهَ يَتْفَهُ تَفَاهَةً الطَّعَامُ: تاماق تۇزسىز، تەمسىز بولۇپ قالدى.

تَفَهٌ: ئەھمىيەتسىز؛ كىچىككىنە، ئازغىنە.

تَفِهَ: تەمسىز، مەززىسى يوق، لاۋزا.

تَفَهَّمَ يَتَفَهَّمُ تَفَهُّمًا الْأَمْرَ: تەدرىجى چۈشەندى، ئويلاندى.

«تَفَهَّمَ مَوْقِفَهُمْ بَعْدَ أَنْ عَرَفَ الْحَقِيقَةَ» : ئۇ ھەقىقەتنى تونۇغاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ مەيدا- نىنى تەدرىجى چۈشەندى.

تُفُوَّةٌ: ئەھمىيەتسىز، كىچىككىنە، ئازغىنە.

تَفَوَّقَ يَتَفَوَّقُ تَفَوُّقًا عَلَيْهِ: ئۈستۈنلۈك قازاندى، ئۈستۈن چىقتى.

«تَفَوَّقَ فِي جَمِيعِ مَوَادِّ الدِّرَاسَةِ عَلَى زُمَلَائِهِ» : ئۇ پۈتۈن دەرسلەردە ساۋاقداشلىرىدىن ئېشىپ كەتتى.

تَفَوُّقٌ: ئۈستۈنلۈك قازانماق، ئۈستۈن كەلمەك.

تَفَوَّهَ يَتَفَوَّهُ تَفَوُّهًا: سۆزلىدى، گەپ قىلدى.

لَمْ يَتَفَوَّهْ بِكَلِمَةٍ: ھېچقانداق سۆز قىلمىدى، ئېغىز ئاچمىدى، لام ـ جىم دېمىدى.

تَفْوِيضٌ: تاپشۇرماق، بەلگىلىمەك.

تَفَيَّأَ يَتَفَيَّأُ تَفَيُّأً الشَّجَرَةَ أَوْ بِهَا: دەرەخ ئاستىدا سايىدىدى.

«أَوَ لَمْ يَرَوْا مَاخَلَقَ اللهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّأُ ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ» «قرآن» : ئۇلار ئاللاھ ياراتقان شەيئىلەرنىڭ سايىلىرى- نىڭ بويسۇنغان ھالدا ئاللاھقا سەجدە قىلىش يۈزىسىدىن ئوڭ ـ سولغا مايىل بولۇپ تۇرغان- لىقىنى كۆرمىدىمۇ؟

تَفَيَّأَ بِعَبَاءَتِهِ مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ: ئۇ قاتتىق ئىسسىقتا رىداسى بىلەن سايىدىدى.

تَفَيَّأَتِ الشَّجَرَةُ: دەرەخ سايىسى سوزۇلدى.

تَفَيَّلَ يَتَفَيَّلُ تَفَيُّلًا رَأْيُهُ: كۆز قارىشى خاتا دەپ ھۆكۈم قىلىندى، پەشمىنى دەپ قارالدى، بىر تەرەپلىمە دەپ قارالدى.

تَقَابَضَ يَتَقَابَضُ تَقَابُضًا الْمُتَبَايِعَانِ: ساتقۇچى بىلەن ئالغۇچى سودىنى نەقمۇ نەق قىلىشتى.

تَقَابَلَ يَتَقَابَلُ تَقَابُلًا الشَّخْصَانِ: ئۇچراشتى، كۆرۈشتى.

«تَقَابَلَ الزَّعِيمَانِ فِي مُوَا جَهَةٍ تِلْفِزْيُونِيَّةٍ» : ئىككى داھى تېلېۋىزوردا ئۇچراشتى.

«لَمْ نَتَقَابَلْ مُنْذُ تَخَرَّجْنَا فِي الْمَدْرَسَةِ الثَّانَوِيَّةِ» : بىز تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن بۇيان كۆرۈشۈپ باقمىدۇق.

«هَذَانِ الشَّخْصَانِ يَتَقَابَلَانِ غَالِبًا» : بۇ ئىككىسى تولاراق ئۇچرىشىپ تۇرىدۇ.

تُقَاةٌ ج تُقًى: تەقۋا، تەقۋادارلىق.

«اِتَّقُوا اللهَ حَقَّ تُقَاتِهِ» «قرآن» : ئاللاھقا لايىق رەۋىشتە تەقۋادارلىق قىلىڭلار.

تَقَاتَلَ يَتَقَاتَلُ تَقَاتُلًا الْقَوْمُ: بىر ـ بىرىنى ئۆلتۈرۈشتى.

تَقَاتَلَ الْجَيْشَانِ: ئىككى قوشۇن ئۇرۇش قىلىش- تى.

تَقَادَعَ يَتَقَادَعُ تَقَادُعًا النَّاسُ: كىشىلەر ئارقىمۇ ئارقا ئۆلدى.

تَقَادَعَ الْقَوْمُ بِالرِّمَاحِ: نەيزىلەشتى.

تَقَادَعَ الذُّبَابُ فِي الْمَرَقِ: چىۋىن شورپىغا ئۆزىنى ئاتتى.

تَقَادَعَ الْقَوْمُ: ئىتتىرىشتى.

تَقَادَمَ يَتَقَادَمُ تَقَادُمًا الشَّيْءُ: كونىردى، كونە- راپ قالدى، ۋاقتى ئۆزاردى.

تَقَادُمُ الْعَهْدِ: قەدىمكى دەۋرى، قەدىمكى زامان، قەدىمىي، بۇرۇنقى.

«سَقَطَ الْبِنَاءُ بِتَقَادُمِ الْعَهْدِ» : زامانىنىڭ ئۇزۇرىشى بىلەن بىنا يىقىلىپ چۈشتى.

تَقَاذَفَ يَتَقَاذَفُ تَقَاذُفًا الْقَوْمُ: ئېتىشتى، قارا چاپلاشتى.

تَقَاذَفَ الشَّخْصَانِ: تىللاشتى.

تَقَاذَفَتِ الْأَمْوَاجُ الشَّيْءَ: دولقۇن نەرسىلەرنى ئېتىپ چىقىرىۋەتتى.

«تَقَاذَفَ الْجَيْشَانِ بِالصَّوَارِيخِ» : ئىككى قوشۇن راكېتا ئېتىشتى.

«تَقَاذَفَ الشَّاعِرَانِ بِالْهِجَاءِ» : ئىككى شائىر ئۆزئارا بىر ـ بىرىنى ھەجۋى قىلىشتى.

تَقَارَبَ يَتَقَارَبُ تَقَارُبًا: يېقىنلاشتى.

تَقَارَبَ الرَّأْيَانِ: ئىككى خىل پىكىر يېقىنلاش- تى.

«تَقَارَبَتْ وِجْهَتَا النَّظَرِ» : كۆز قاراش يېقىنلاش-

تى.

تَقَارَشَ يَتَقَارَشُ تَقَارُشًا الْقَوْمُ: نەيزىلەشتى، نەيزە سانجىشتى.

«تَقَارَشُوا عَلَى حُدُودِ أَرَاضِيهِمْ»: ئۇلار زېمىن چېگرىسىدا نەيزە ئۇرۇشى قىلىشتى.

تَقَارَضَ يَتَقَارَضُ تَقَارُضًا الشَّخْصَانِ: ئۆزئارا ئۆتنە ـ بېرىم قىلىشتى، قەرز بېرىشتى؛ بىر ـ بىرىنى تەرىپلەشتى، ماختاشتى.

تَقَارَضَ الْأَمْرَ: ئالماشتۇرۇشتى.

تَقَارَضَ الشِّعْرَ: شېئىر ئېيتىشتى.

«تَقَارَضَ النَّاسُ الثَّنَاءَ»: كىشىلەر مەدھىيە ئوقۇشتى.

تَقَارَعَ يَتَقَارَعُ تَقَارُعًا: قىرىشتى، ئۆلتۈرۈشتى، سوقۇشتى؛ چەك تاشلاشتى.

تَقَارَنَ يَتَقَارَنُ تَقَارُنًا: ھەمراھ بولۇشتى، بىر ـ بىرىدىن ئايرىلمىدى.

تَقَاسَمَ يَتَقَاسَمُ تَقَاسُمًا الْقَوْمُ: بۆلۈشۈۋالدى، تەقسىم قىلىشىۋالدى.

تَقَاسَمَ الْقَوْمُ يَمِينًا: قەسەم قىلىشتى.

«قَالُوا تَقَاسَمُوابِاللّٰهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَ أَهْلَهُ» (قرآن): ئۇلار: «ئۆزئارا ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلىشىڭلار» دېدى. ئۇلار ئېيتتى: «بىز كېچىدە سالىھنى ۋە ئۇنىڭ ئەۋلىرىنى چوقۇم ئۆلتۈرەيلى...»

تَقَاصَرَ يَتَقَاصَرُ تَقَاصُرًا عَنِ الْأَمْرِ: ئېتىبارسىز قارىدى، سەل قارىدى، كارى بولمىدى، كۆڭۈل بۆلمىدى؛ ھۆددىسىدىن چىقالمىدى، قولىدىن كەلمىدى.

تَقَاصَرَ الظِّلُّ: سايە تارايدى، سايە قىسقىرىدى، كىچىكلىدى.

«تَقَاصَرَ عَنْ مُتَابَعَةِ الْقَضِيَّةِ»: ئۇ مەسىلىنى سۈرۈشتە قىلىشتىن توختاپ قالدى.

تَقَاضَى يَتَقَاضَى تَقَاضِيًا الدَّيْنَ: قەرزنى سۈيلىدى، قەرز قايتۇرۇشنى تەلەپ قىلدى.

تَقَاضَى الْقَوْمُ إِلَى الْحَاكِمِ: ھاكىمغا ئەرز قىلدى، دەۋا قىلدى.

تَقَاطَرَ يَتَقَاطَرُ تَقَاطُرًا الْمَاءُ: سۇ تامچىلىدى.

تَقَاطَرَ الْقَوْمُ: كەينى ـ كەينىدىن كەلدى، ئارقىمۇ ئارقا كەلدى.

«تَقَاطَرَ الْمُتَفَرِّجُونَ عَلَى الْمَلْعَبِ الرِّيَاضِيِّ»: تاماشىبىنلار تەنھەرىكەت مەيدانىغا كەينى ـ كەينىدىن كەلدى.

تَقَاطَعَ يَتَقَاطَعُ تَقَاطُعًا الْقَوْمُ: بۆلۈندى، پارچىلاندى، ئايرىلىشتى، ئۈزۈلۈشتى.

تَقَاعَدَ يَتَقَاعَدُ تَقَاعُدًا الشَّخْصُ: پېنسىيىگە چىقتى.

«تَقَاعَدَ فِي سِنِّ السِّتِّينَ»: 60 يېشىدا پېنسىيىگە چىقتى.

تَقَاعَدَ عَنِ الْأَمْرِ: كۆڭۈل بۆلمىدى، ئەھمىيەت بەرمىدى، پەرۋا قىلمىدى.

تَقَاعَدَ بِهِ: ھەققىنى بەرمىدى.

تَقَاعُدٌ: پېنسىيىگە چىقماق.

مَعَاشُ التَّقَاعُدِ: پېنسىيە مائاشى.

«إِنَّهُ الْآنَ فِي السِّتِّينَ لِذَا فَقَدْ بَلَغَ سِنَّ التَّقَاعُدِ»: ئۇ ھازىر 60 قا كىرىپ قالدى، شۇنىڭ ئۈچۈن پېنسىيىگە چىقىش يېشىغا يەتتى.

«تَسَلَّمَ مَعَاشَ التَّقَاعُدِ»: ئۇ پېنسىيە پۇلىنى ئالدى.

تَقَاعَسَ يَتَقَاعَسُ تَقَاعُسًا عَنِ الْأَمْرِ: كېچىكتى، سۆرەلمىلىك قىلدى.

«تَقَاعَسَ الْمُوَظَّفُ عَنْ أَدَاءِ وَاجِبِهِ»: خىزمەتچى ئۆز ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشتا سۆرەلمىلىك قىلدى.

بِدُونِ تَقَاعُسٍ: ھارماي ـ تالماي، قىزغىنلىق بىلەن، سۆرەلمىلىك قىلماي.

تَقَافَزَ يَقَافَزُ تَقَافُزًا الْقَوْمُ: سەكرەشتى، تاخلاشتى.

تَقَالَى يَتَقَالَى تَقَالِيًا: نەپرەتلىنىشتى، بىر ـ بىرىنى ئۆچ كۆرۈشتى.

تَقَامَرَ يَتَقَامَرُ تَقَامُرًا النَّاسُ: كىشىلەر قىمار ئويناشتى.

«تَقَامَرُوا عَلَى سِبَاقِ الْخَيْلِ»: ئۇلار ئات بەيگىسى بىلەن قىمار ئوينىدى.

تَقَانَةٌ: پۇختا ئورۇندىماق، كامالەتكە يەتكۈزۈپ ئىشلىمەك.

تَقَاوَحَ الْقَوْمُ فِي الْحَرْبِ: ئۇرۇشتا تىركىشىش.

تى، قارشىلاشتى.

تَقَاوَى يَتَقَاوَى تَقَاوِيًا: ئاچ بولدى، ئېچىرقاپ كەتتى.

تَقَاوَى الْقَوْمُ الْمَتَاعَ بَيْنَهُمْ: كىمئارتۇق قىلىپ ئالدى.

تَقَبَّضَ يَتَقَبَّضُ تَقَبُّضًا: قورۇلدى، تارايدى، يىغىلدى، پۈرلەشتى.

تَقَبَّضَ مِنَ الشَّيْءِ: يىرگەندى، سەسكەندى.

«تَقَبَّضَ مِنَ الرَّائِحَةِ الْكَرِيهَةِ»: ئۇ سېسىق پۇراقتىن سەسكەندى.

تَقَبَّضَ الْبَطْنُ: قەۋزىيەت بولۇپ قالدى.

تَقَبَّعَ يَتَقَبَّعُ تَقَبُّعًا: دوپپا (تۇماق) كىيدى.

تَقَبَّلَ يَتَقَبَّلُ تَقَبُّلاً الشَّيْءَ: قوبۇل قىلدى، تاپشۇرۇپ ئالدى.

تَقَبَّلَ اللّٰهُ الدُّعَاءَ: ئاللاھ دۇئانى مەقبۇل قىلغاي! ئاللاھ دۇئانى قوبۇل قىلدى.

«رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»

«قۇرئان»: پەرۋەردىگارىمىز! بىزنىڭ (ئەمەللىرىمىزنى) قوبۇل قىلغىن، سەن ھەقىقەتەن (دۇئايىمىزنى) ئاڭلاپ تۇرغۇچىسەن، (نىيىتىمىزنى) بىلىپ تۇرغۇچىسەن.

تَقَبَّلَ الْأَمْرَ: قانائەتلەندى، ماقۇل بولدى.

تَقَبَّلَ الشَّيْءَ: رازى بولدى، مەمنۇن بولدى؛ كېپىللىك قىلدى.

تَقَبَّلَ الْهَدِيَّةَ: سوۋغا قوبۇل قىلدى.

تَقَبَّلَ النَّصِيحَةَ: نەسىھەتنى ئاڭلىدى.

«تَقَبَّلَ دِرَاسَتَهُ»: ئۇ ئۆگىنىشىدىن مەمنۇن بولدى.

«تَقَبَّلَ مُسَاعَدَةَ الْيَتِيمِ»: ئۇ يېتىمغا قىلىنىدىغان ياردەمگە كېپىللىك قىلدى.

تَقَبَّى يَتَقَبَّى تَقَبِّيًا الْقَبَاءَ: تون كىيدى، چاپان كىيدى.

تَقَتَّلَ يَتَقَتَّلُ تَقَتُّلاً ـ تِ الْمَرْأَةُ: ئايال نازلاندى، نايناقلىدى.

تَقَتَّلَ الْقَوْمُ: بىر ـ بىرىنى قىرىشتى.

تَقْتِيلٌ: قىرىپ تاشلىماق، قىرغىنچىلىق قىلماق، قەتلىئام.

تَقْتِيلٌ جَمَاعِيٌّ: زور قىرغىنچىلىق، كەلگۈلەملىك قىرغىنچىلىق.

تَقَحَّلَ يَتَقَحَّلُ تَقَحُّلاً الشَّيْءُ: قۇرۇپ كەتتى، سولاشتى، يىگىلەپ قالدى.

تَقَحَّمَ يَتَقَحَّمُ تَقَحُّمًا الْمَكَانَ: بېسىپ كىردى، زور بىلەن بېسىپ كىردى، كۈچ بىلەن كىردى، ھۇجۇم قىلدى.

تَقَحَّمَ الْأَمْرَ الْعَظِيمَ: قىيىنچىلىقنى يەڭدى.

تَقَدَّدَ يَتَقَدَّدُ تَقَدُّدًا الشَّيْءُ: ئۇزۇۋېتىلدى، كېسىۋېتىلدى، تىلىندى، توغرالدى؛ قۇرىدى.

تَقَدَّدَ اللَّحْمُ: گۆش قۇرۇتۇلدى.

تَقَدَّدَ الْجِلْدُ: تېرە قۇرۇپ يېرىلىپ كەتتى.

تَقَدَّدَ الْقَوْمُ: تارقالدى، پارچىلاندى، چېچىلدى، بۆلۈندى.

تَقَدَّدَ الثَّوْبُ: كىيىم ئەسكىرىپ كەتتى.

تَقَدَّدَ عَلَيْهِ الْأَمْرُ: ئۇنىڭ بولدى، ئۇنىڭغا بۇيرۇپ بېرىلدى.

تَقَدَّرَ يَتَقَدَّرُ تَقَدُّرًا لَهُ كَذَا: مۇقىملاشتى، تەييارلاندى، ھازىرلاندى.

تَقَدَّرَ الثَّوْبُ عَلَيْهِ: كىيىم ماس كەلدى، كىيىم ئۇيدان كەلدى.

«تَقَدَّرَ لَهُ الْأَمْرُ»: ئۇنىڭغا ئىش تەييار بولدى.

تَقَدَّسَ يَتَقَدَّسُ تَقَدُّسًا: مۇقەددەس بولدى، پاك بولدى.

تَقَدَّسَ اللّٰهُ: ئاللاھنى پاك دەپ ھېسابلىدى، ئاللاھنى پاك دەپ قارىدى.

تَقَدَّسَ الرَّجُلُ: پاكلاندى، پاك بولدى.

تَقَدَّمَ يَتَقَدَّمُ تَقَدُّمًا: ئالدىدا ماڭدى، ئالدىغا باستى، ئىلگىرىلىدى؛ داۋاملاشتى؛ ياخشىلاندى.

تَقَدَّمَ الْقَوْمَ: قەۋمىنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ كەتتى.

تَقَدَّمَ إِلَيْهِ: ئۇنىڭغا يېقىن بولدى، يېقىنلاشتى.

«لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَاتَقَدَّمَ مِنْذَنْبِكَوَمَاتَأَخَّرَ»

«قۇرئان»: ئاللاھنىڭ سېنىڭ ئىلگىرىكى ۋە كېيىنكى گۇناھلىرىڭنى كەچۈرۈشى ئۈچۈن...

«وَجَدْتُ حَسَنًا يَتَقَدَّمُ بِسُرْعَةٍفِيهَذِهِ الْأَيَّامِ»:

مەن ھۆسەيىنىنىڭ بۇ كۈنلەردە تېز ئىلگىرىلەۋاتقانلىقىنى سەزدىم.

تَقَدَّمَتْ بِهِ السِّنُّ: ئۇ ياشاندى، ئۇ ياشىنىپ قالدى، ئۇ قېرىدى.

تَقَدَّمَ إِلَيْهِ بِكَذَا: ئوتتۇرىغا قويدى، پىكىر بەردى، سۇندى، تۇتتى.

تَقَدَّمَ بِشَكْوَى: شىكايەت قىلدى، ئەرز سۇندى.

تَقَدَّمَ بِاقْتِرَاحٍ: تەكلىپ بەردى.

كَمَا تَقَدَّمَ: يۇقىرىدا بايان قىلىنغىنىدەك، يۇقىرىدا ئېيتىلغىنىدەك.

مَاتَقَدَّمَ: ئالدىنقى قېتىم، ئۆتكەن قېتىم، بۇرۇن، ئىلگىرى.

تَقَدَّمَ عَلَى: ئېشىپ كەتتى، ئۆتۈپ كەتتى، ئۈستۈن تۇردى.

تَقَدَّمَ بَيْنَ يَدَيْهِ: ... نىڭ ئالدىدا كەلدى، ئالدىدا ھازىر بولدى.

تَقَدُّمٌ: ئىلگىرىلىمەك، ئالغا باسماق، تەرەققىي قىلماق، مۇۋەپپەقىيەت قازانماق، تەدرىجىي ئىلگىرىلەش.

«تَقَدُّمُ الْفَلَاحَةِ عَلَى الصِّنَاعَةِ»: دېھقانچىلىقنىڭ تەرەققىي قىلىشى سانائەت تەرەققىياتىغا باغلىق.

تَقَدُّمُ الْبِلَادِ: دۆلەتنىڭ قەدەممۇ قەدەم تەرەققىي تېپىشى.

تَقَدُّمٌ حَضَارِيٌّ: مەدەنىيەتنىڭ تەدرىجىي راۋاجلىنىشى.

تَقَدُّمٌ فِي السِّنِّ: ياشتا چوڭايماق، قېرىپ كەتمەك.

تَقَدُّمٌ مَحْسُوسٌ: كۆزگە كۆرۈنەرلىك تەرەققىيات.

تَقَدُّمِيٌّ ج تَقَدُّمِيُّونَ: ئىلغارلىق، تەرەققىيپەرۋەرلىك.

«فَازَ الْحِزْبُ التَّقَدُّمِيُّ فِي الْاِنْتِخَابَاتِ»: تەرەققىيپەرۋەرلىك پارتىيىسى سايلامدا غەلىبە قىلدى.

تَقَدُّمِيَّةٌ: تەرەققىيپەرۋەرلىك، ئىلغارلىق.

«هُوَ مِنْ أَصْحَابِ التَّقَدُّمِيَّةِ»: ئۇ ئىلغارلىق تەرەپدارلىرىدىندۇر.

تَقْدِمَةٌ ج تَقَادِمُ: سوۋغا، ھەدىيە، ئىنئام.

تَقْدِيرٌ: مۆلچەرلىمەك؛ تەقسىم قىلماق؛ تەقدىر، ھۆكۈم؛ ئوي ـ پىكىر؛ نەزەرىيە؛ نەتىجە.

تَقْدِيرُ الْقِيمَةِ: باھالىماق، باھا قويماق.

«نَجَحَ بِتَقْدِيرٍ مُمْتَازٍ»: ئۇ ئەلا نەتىجە بىلەن ئۆتتى.

«فِي تَقْدِيرِي أَنَّهُ كَاذِبٌ»: مېنىڭ پەرىزىمچە ئۇ يالغانچى.

تَقْدِيرُ السُّوءِ: ئۈمىدسىزلىك، تەركىدۇنيالىق.

يَسْتَحِقُّ التَّقْدِيرَ: ماختاشقا لايىق، ماختاشقا ئەرزىيدىغان.

عَلَى أَقَلِّ التَّقْدِيرِ: ئەڭ ئاز دېگەندە، ھېچ بولمىغاندا.

تَقْدِيرًا: تەخمىنەن، قىياسەن.

«هَذَا لَيْسَ سِوَى تَقْدِيرٍ تَقْرِيبِيٍّ»: بۇ پەقەت تەخمىنى مۆلچەردىن ئىبارەت.

اَلتَّقْدِيرُ فِي الْأَمْرِ: چوڭقۇر ئويلىنىش.

تَقْدِيرُ قِيمَةِ السِّلْعَةِ: مالغا باھا قويماق، مالنىڭ قىممىتىنى باھالىماق.

«تَقْدِيرَاتٌ مَالِيَّةٌ»: مالىيە خامچوتى.

«تَقْدِيرَاتُ الْمِيزَانِيَّةِ»: خامچوت.

تَقْدِيرِيٌّ: قىياس، مۆلچەرلىك، تەخمىن، پەرەزلىك.

تَقْدِيسٌ: پاكلىماق، پاك دەپ ئېتىقاد قىلماق، مۇقەددەس دەپ بىلمەك.

تَقْدِيمٌ: ئالدىغا سۈرمەك؛ تەقدىم قىلماق؛ تونۇشتۇرماق.

تَقْذِيقٌ: پالاق ئۇرماق، پالاق بىلەن ھەيدىمەك.

تَقَرَّبَ يَتَقَرَّبُ تَقَرُّبًا الشَّخْصُ: يېقىن كەلدى، يېقىنلاشتى، يېقىنلىشىشقا ئۇرۇندى.

تَقَرَّبَ إِلَى رَئِيسِهِ: باشلىقىغا يېقىنلىشىشقا ئۇرۇندى.

«تَقَرَّبَ إِلَى اللّٰهِ بِالْأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ»: ئۇ ياخشى ئەمەللەر بىلەن ئاللاھقا ئىلتىجا قىلدى.

«تَقَرَّبْ إِلَيَّ»: ماڭا يېقىنلاش، ماڭا يېقىن كەل.

تَقَرَّحَ يَتَقَرَّحُ تَقَرُّحًا الْجَسَدُ: بەدىنى يىرىڭدىدى.

تَقَرَّرَ يَتَقَرَّرُ تَقَرُّرًا الْأَمْرُ: بەلگىلەندى، قارار قىلىندى، مۇقىملاشتى.

«تَقَرَّرَتِ الزِّيَادَةُ فِي الْأُجُورِ»: ئىش ھەققىنى ئۆستۈرۈش مۇقىملاشتى.

تَقَرَّطَ يَتَقَرَّطُ تَقَرُّطًا: ھالقا سالدى.

تَقْرِيبٌ: يېقىنلاشتۇرماق، يېقىن كەلتۈرمەك، ئاتنىڭ بىر خىل مېڭىشى.

تَقْرِيبًا: تەخمىنەن.

بِالتَّقْرِيبِ: تەخمىنەن، ئۆپچۆرىسىدە.

«هَذَا الْإِجْتِمَاعُ يَسْتَغْرِقُ سَاعَتَيْنِ تَقْرِيبًا»: بۇ يىغىن ئىككى سائەتچە داۋاملىشىدۇ.

تَقْرِيبِيٌّ: تەخمىنى، مۆلچەر بويىچە.

تَقْرِيرٌ ج تَقَارِيرُ و تَقْرِيرَاتٌ: دوكلات، مەلۇمات، بەلگىلىمەك بىر مەسىلە، شەرھلىنىدىغان ئىزاھات.

تَقْرِيرٌ سَنَوِيٌّ: يىللىق ئاتچوت.

تَقْرِيرٌ أَدَبِيٌّ: ئەدەبىي دوكلات.

تَقْرِيرٌ شَفَوِيٌّ: ئاغزاكى دوكلات.

حَقُّ تَقْرِيرِ الْمَصِيرِ: ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش ھوقۇقى.

تَقْرِيرٌ عَنِ الزِّرَاعَةِ فِي الْبِلَادِ: دېھقانچىلىق توغرىسىدا مەلۇمات.

تَقْرِيظٌ: باھا يازماق، تەقرىز يازماق، مەدھىيىلىمەك؛ تەقرىز.

تَقْرِيظُ الْكُتُبِ: كىتابنىڭ ياخشىلىقىنى مەدھىيىلىمەك، كىتابقا باھا بەرمەك.

تَقْرِيعٌ: قاتتىق ئەيىبلىمەك، قاتتىق رەددىيە بەرمەك.

تَقَزَّحَ يَتَقَزَّحُ تَقَزُّحًا الضَّوْءُ: ئاق نۇر ئاستا ـ ئاستا باشقا رەڭلەرگە ئۆزگەردى.

تَقَزَّزَ يَتَقَزَّزُ تَقَزُّزًا مِنَ الدَّنَسِ: يامان كۆردى، نەپرەتلەندى، بىزار بولدى.

خَبَثٌ تَقَزَّزُ مِنْهُ النُّفُوسُ: كىشىلەر يىرگىنىدىغان نىجاسەت.

«تَقَزَّزَ مِنْ تَلَوُّثِ الْمَدِينَةِ»: شەھەرنىڭ پاسكىنىچىلىقىدىن ئۆنىڭ ئىچى ئېلىشتى.

تَقَزُّزٌ: كۆڭلى ئاينىماق، قۇسقۇسى كەلمەك.

تَقَسَّسَ يَتَقَسَّسُ تَقَسُّسًا: ئىزدىدى، ئىزىغا چۈشتى، تەكشۈردى، تىڭ ـ تىڭلىدى، ئۇقۇشۇپ باقتى.

تَقَسَّطَ يَتَقَسَّطُ تَقَسُّطًا الْقَوْمُ بَيْنَهُمْ: تەڭ تەقسىم قىلدى، ئادىللىق بىلەن بۆلدى.

تَقَسَّمَ يَتَقَسَّمُ تَقَسُّمًا: بۆلۈندى، تەقسىم قىلىندى.

تَقَسَّمَ الْقَوْمُ: ئايرىلدى، پارچىلاندى.

«تَقَسَّمَ الطَّلَبَةُ فِرَقًا»: ئوقۇغۇچىلار گۇرۇپپىلارغا بۆلۈندى.

تَقَسَّى يَتَقَسَّى تَقَسِّيًا: قوپال بولدى، شەپقەتسىز بولدى.

تَقْسِيطٌ: بۆلمەك؛ قايتۇرماق.

تَقْسِيطُ الدَّيْنِ: قەرزنى مۇددەتكە بۆلۈپ قايتۇرماق.

«دَفَعَ الثَّمَنَ بِالتَّقْسِيطِ»: ئۇ پۇلنى مۇددەتكە بۆلۈپ تۆلىدى.

تَقْسِيمٌ: بۆلمەك، تەقسىم قىلماق.

تَقْسِيمُ الْعَمَلِ: خىزمەت تەقسىم قىلماق، ئىش تەقسىماتى.

تَقْسِيمٌ «فِي الْمُوسِيقَى»: باشلىنىش مۇزىكىسى.

تَقْسِيمُ الْعَمَلِ وَتَنْسِيقُهُ: ئىش تەقسىم قىلىش ۋە ماسلاشتۇرۇش.

تَقْسِيمٌ: بۆلمەك، تەقسىم قىلماق.

تَقْسِيمُ الْعَمَلِ: خىزمەت تەقسىم قىلماق، خىزمەت تەقسىماتى.

تَقْسِيمُ الْبِلَادِ إِلَى مُحَافَظَاتٍ: دۆلەتنىڭ ئۆلكىلەرگە بۆلۈنۈشى.

تَقَشَّرَ يَتَقَشَّرُ تَقَشُّرًا الشَّيْءُ: سويۇلدى، شىلىندى، يۇنۇلدى.

تَقَشَّرَ الطِّلَاءُ: سىرى چۈشۈپ كەتتى.

«تَقَشَّرَ طِلَاءُ الْحَائِطِ»: تامنىڭ سىرى چۈشۈپ كەتتى.

«تَقَشَّرَ جِلْدُ التِّمْسَاحِ»: تىمساقنىڭ تېرىسى سويۇلدى.

تَقَشَّطَ يَتَقَشَّطُ تَقَشُّطًا: ئېچىلدى، ئاشكارىلاندى.

تَقَشَّطَتِ السَّمَاءُ: ھاۋا ئېچىلدى.

تَقَشَّعَ يَتَقَشَّعُ تَقَشُّعًا الْقَوْمُ: تارقاپ كەتتى.

تَقَشَّعَ السَّحَابُ: بۇلۇت تارقىلىپ كەتتى.

«تَقَشَّعَ الْمُتَظَاهِرُونَ بَعْدَتَدَخُّلِ الشُّرْطَةِ»: ساقچىلار ئارىلاشقاندىن كېيىن نامايىشچىلار تارقاپ كەتتى.

تَقَشَّفَ يَتَقَشَّفُ تَقَشُّفًا الشَّخْصُ: ئاددى ـ ساددا ياشىدى، تېجەشلىك بولدى، مۇھىم تۇرمۇش لازىمەتلىكلىرى بىلەنلا كۇپايىلىنىپ ھەشەمەتچىلىكتىن يىراق بولدى.

تَقَشُّقٌ: راھەت ـ پاراغەتكە بېرىلمەسلىك، جاپالىق تۇرمۇش كەچۈرمەك.

«دَعَتِ الْحُكُومَةُ الْمُوَاطِنِيْنَ إِلَى التَّقَشُّفِ فِي الْإِسْتِهْلَاكِ»: ھۆكۈمەت پۇقرالارنى ئىستېمالدا تېجەشلىك بولۇشقا چاقىردى.

تَقَشْعَرَ يَتَقَشْعَرُ تَقَشْعُرًا: قورقۇنچتىن بەدەنگە تىترەك ئولاشتى.

تَقَصَّدَ يَتَقَصَّدُ تَقَصُّدًا: نىيەت قىلدى، مەقسەت قىلدى، سۇندى، ئۈشتۈلدى.

تَقَصَّصَ يَتَقَصَّصُ تَقَصُّصًا أَثَرَهُ: ئىزىدىن قوغلىدى، ئىزىغا چۈشتى.

تَقَصَّصَ الْكَلَامَ: سۆزنى ئېسىدە ساقلىدى.

«تَقَصَّصَ الشُّرْطِيُّ أَثَرَ الْمُجْرِمِ»: ساقچى جىنايەتچىنىڭ ئىزىدىن قوغلىدى.

تَقَصَّفَ يَتَقَصَّفُ تَقَصُّفًا الشَّيْءُ: سۇندى، ئۈشتۈلدى.

تَقَصَّفَ أَظْفَارُهُ: تىرناقلىرى سۇندى.

تَقَصَّمَ يَتَقَصَّمُ تَقَصُّمًا الشَّيْءُ: سۇندى، چاك كەتتى، ۋەيران بولدى، بۇزۇلدى.

تَقَصَّمَ الْجِدَارُ: تام چاك كەتتى.

تَقَصَّى يَتَقَصَّى تَقَصِّيًا الْمَوْضُوعَ: تېمىنى ئىنچىكە تەكشۈردى.

تَقَصَّى الْأَمْرَ: ئىشنى سۈرۈشتە قىلدى، ئىشنى سۈرۈشتۈردى.

«تَقَصَّى الْقَاضِي الْقَضِيَّةَ»: سوتچى مەسىلىنى ئىنچىكە تەكشۈردى.

تَقَصٍّ: تەكشۈرمەك، سۈرۈشتۈرمەك، تەتقىق قىلماق.

تَقْصِيْرٌ: قىسقارتماق؛ سەل قارىماق؛ ئەيىب، كەمچىلىك، يېتەرسىزلىك، نۇقسان، قۇسۇر.

تَقْصِيْرٌ فِي تَأْدِيَةِ الْوَاجِبِ: مەسئۇلىيەتنى بىجا كەلتۈرمەسلىك، ۋەزىپىنى ئادا قىلماسلىق.

تَقَضَّى يَتَقَضَّى تَقَضِّيًا الشَّيْءُ: تۈگىدى، تاماملاندى.

تَقَضَّى عُمْرُهُ: ئۆمرى ئاخىرلاشتى.

تَقَضَّى الْبَازُ: قارچىغا شۇڭغىدى، ئوۋغا ئېتىلدى.

تَقَطَّعَ يَتَقَطَّعُ تَقَطُّعًا الشَّيْءُ: ئۈزۈلدى، كېسىلدى، پارچىلاندى.

تَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ: ئۇلارنى باغلاپ تۇرغان ئالاقە ئۈزۈلدى.

«وَتَقَطَّعُواأَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلٌّ إِلَيْنَارَاجِعُونَ»

«قۇرئان»: ئۇلار (دىندا ئىختىلاپ قىلىشىپ) پىرقە ـ پىرقىلەرگە بۆلۈنۈپ كەتتى، ھەممىسى بىزنىڭ دەرگاھىمىزغا قايتقۇچىلاردۇر.

«إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُواوَرَأَوُا الْعَذَابَوَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ» «قۇرئان»: ئەينى ۋاقىتتا ئەگەشتۈرگۈچىلەر ئازابنى كۆرۈپ، ئەگەشكۈچىلەردىن ئادا ـ جۇدا بولىدۇ.

تَقْطِيْبٌ: قوشۇمىسىنى تۈرمەك، پېشانىسىنى پۈرۈشتۈرمەك.

تَقْطِيْرٌ: ساپلاشتۇرماق، سۈزۈلدۈرمەك، چەككىلىمەك، ئايرىماق.

تَقْطِيْرُ الْكُحُولِ: ئىسپىرت چىقارماق، هاراق چىقارماق؛ كۆزگە سۈرمە تارتماق.

تَقْطِيْرٌ «فِي الْكِيمِيَاءِ»: سۇيۇقلۇقنى ئىسسىقلىق ئارقىلىق پارغا ئايلاندۇرۇپ ئۇنى تازىلاپ سۈزۈۋېتىش.

تَقْطِيْرُ الْكُحُولِ: ئىسپىرتنى پارغا ئايلاندۇرۇپ سۈزۈۋېتىش.

«عَلَيْنَا تَقْطِيرُ الزُّهُورِ لِإِسْتِخْرَاجِ الْعُطُورَاتِ»: ئەتىر چىقىرىش ئۈچۈن گۈل ـ چېچەكلەر سۇيىنى پارغا ئايلاندۇرۇپ سۈزۈۋېتىشىمىز كېرەك.

تَقْطِيْعٌ: كېسىپ تاشلىماق، پارچىلىماق، چاندىماق، يىرتماق؛ قورساق ئاغرىقى.

تَقْطِيعٌ ج تَقَاطِيعُ: قورۇق.

تَقَاطِيعُ الْوَجْهِ: يۈزنىڭ قورۇقلىرى.

تَقَعَّدَ يَتَقَعَّدُ تَقَعُّدًا عَنْ كَذَا: توختاپ قالدى، تاشلىۋەتتى، ۋاز كەچتى.

تَقَعَّرَ يَتَقَعَّرُ تَقَعُّرًا فُلَانٌ فِي كَلَامِهِ: چىرقىراپ سۆزلىدى، خىرقىراپ سۆزلىدى.

تَقَعَّرَ الشَّيْءُ: چوڭقۇرلاشتى، چوڭقۇر بولدى.

تَقَفَّرَ يَتَقَفَّرُ تَقَفُّرًا: ئىز قوغلىدى، ئىزىغا چۈشتى، پېيىگە چۈشتى.

تَقَفَّزَ يَتَقَفَّزُ تَقَفُّزًا الشَّخْصُ: پەلەي كىيدى.

تَقَفَّزَ بِالْحِنَّاءِ: خىنە ياقتى.

تَقَفَّعَ يَتَقَفَّعُ تَقَفُّعًا الشَّيْءُ: تارايدى، قىسقىر- دى، پىغىلدى، قورۇلدى.

تَقَفَّقَ يَتَقَفَّقُ تَقَفُّقًا مِنَ الْبَرْدِ: سوغۇقتىن تىترىدى، سوغۇقتىن تىترەك باستى، سوغۇق- تىن لاغىلدىدى.

تَقَفَّى يَتَقَفَّى تَقَفِّيًا: ئەگەشتى، تاللىدى.

تَقَلْقَلَ يَتَقَلْقَلُ تَقَلْقُلًا: توختىماي تىترىدى، تىترەك باستى، لاغىلدىدى.

تَقَّنَ يَتَقَّنُ تَتْقِينًا الْأَرْضَ: يەر سۇغاردى.

تَقَلْقَلَ يَتَقَلْقَلُ تَقَلْقُلًا الشَّيْءُ: ھەرىكەتلەندى، قوزغالدى، تەۋرەندى؛ قالايمىقانلاشتى، ئىزتى- راپتا قالدى.

تَقَلْقَلَ الْقِطَارُ: پويىز قوزغالدى.

تَقَلْقَلَ فِي الْبِلَادِ: سەيلە قىلدى، شەھەر كەزدى.

«تَقَلْقَلَتِ الْحَيَاةُ الْإِقْتِصَادِيَّةُ»: ئىقتىسادىي تۇرمۇش قالايمىقانلىشىپ كەتتى.

تَقَلَّبَ يَتَقَلَّبُ تَقَلُّبًا الشَّيْءُ: ئۆزگەردى، يۆتكەل- دى.

تَقَلَّبَ فِي الْأُمُورِ: خالىغانچە باشقۇردى، خالىغان- چە تەسەررۇپ قىلدى.

«يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ»

(قۇرئان): ئۇلار دىللار ۋە كۆزلەر قالايمىقان- لىشىپ كېتىدىغان كۈن (يەنى قىيامەت كۈنى) دىن قورقىدۇ.

«تَقَلَّبَ فِي وَظَائِفَ مُتَعَدِّدَةٍ»: ئۇ تۈرلۈك ۋەزى- پىلەرگە يۆتكىلىپ تۇردى.

تَقَلَّبَ فِي أَقْوَالِهِ: سۆزىدە تۇرمىدى، مەۋقەسى مۇقىم بولمىدى.

تَقَلَّبَ فِي النِّعْمَةِ: راھەت - پاراغەتتە ياشىدى.

«تَقَلَّبَ فِي فِرَاشِهِ وَلَمْ يَجِدْ إِلَى النَّوْمِ سَبِيلًا»: ئۇ ئۇيان - بۇيان ئۆرۈلۈپ ئۇخلىيالمىدى.

تَقَلُّبٌ ج تَقَلُّبَاتٌ: ئۆزگىرىش، ئۆزگىرىپ تۇرماق؛ نورمالسىز، تۇراقسىز.

تَقَلُّبُ الْأَسْعَارِ: باھانىڭ مۇقىمسىزلىقى.

تَقَلُّبَاتُ الْجَوِّ: ھاۋارايى ئۆزگىرىشى.

تَقَلَّدَ يَتَقَلَّدُ تَقَلُّدًا: مۇنچاق ئاستى، بۇلاپكا ئاستى.

تَقَلَّدَ الْأَمْرَ: ئىشنى ئۈستىگە ئالدى.

تَقَلَّدَ السَّيْفَ: قىلىچ ئاستى.

تَقَلَّدَ الْقَضَاءَ: قازى بولدى، سوتچى بولدى.

تَقَلَّدَ بِفُلَانٍ: ئۆگەندى، ئەگەشتى، دورىدى.

تَقَلَّصَ يَتَقَلَّصُ تَقَلُّصًا الظِّلُّ: سايە تارايدى، قىسقىردى، قورۇلدى، پىغىلدى.

تَقَلَّصَ ظِلُّهُ: تەسىرى ئاجىزلىدى، ئابرويى چۈشتى، نوپۇزى تارايدى.

غَيْرُ مُسْتَقِرَّةٍ وَتَتَقَلَّصُ يَوْمِيًّا: تۇراقسىز بولغان ۋە كۈنسايىن تارىيىۋاتقان.

«اَلْأَجْسَامُ تَتَمَدَّدُ بِالْحَرَارَةِ وَتَتَقَلَّصُ بِالْبُرُودَةِ»: جىسىملار ئىسسىقتىن كېڭىيىدۇ، سوغۇق- تىن تارىيىدۇ.

تَقَلْنَسَ يَتَقَلْنَسُ تَقَلْنُسًا: دوپپا كىيدى، پوسما كىيدى، كولا كىيدى.

تَقَلَّى يَتَقَلَّى تَقَلِّيًا: قورۇلدى، پۇشۇرۇلدى.

تَقَلَّى الرَّجُلُ عَلَى فِرَاشِهِ: تۆشۈكىدە ئۆرۈلدى.

تَقْلِيدٌ: تەقلىد قىلماق، دورىماق.

تَقْلِيدٌ ج تَقَالِيدُ: ئەنئەنە، ئادەت، قائىدە - يوسۇن.

تَقَالِيدُ شَعْبِيَّةٌ: خەلقنىڭ ئۆرپ - ئادىتى، خەلقنىڭ قائىدە - يوسۇنلىرى.

تَقْلِيدُ السُّلْطَةِ: ھوقۇق تاپشۇرماق، ھوقۇق بەرمەك.

تَقْلِيدُ الْمَنْصَبِ: مەنسەپ بەرمەك، تەيىنلىمەك.

تَقْلِيدِيٌّ: ئەنئەنىۋى، ئەنئەنىگە مەنسۇپ، تەقلىدى.

رَجُلٌ تَقْلِيدِيٌّ: كونا قاراشقا ئېسىلىۋالغان كىشى.

صِنَاعَةٌ تَقَالِيدِيَّةٌ: ئەنئەنىۋى سانائەت.

تَقْلِيلٌ: ئازايتماق، كېمەيتمەك.

تَقْلِيمٌ: كەسمەك، يونىماق.

تَقْلِيمُ الشَّجَرِ: دەرەخنى پۇتىماق.

تَقْلِيمُ الْأَظَافِرِ: تىرناقلارنى ئالماق.

تَقَمَّزَ يَتَقَمَّزُ تَقَمُّزًا فِي مَشْيِهِ: سەكرەپ ماڭدى، تاقلاپ ماڭدى.

تَقَمَّشَ يَتَقَمَّشُ تَقَمُّشًا الشَّيْءَ: ھەممىنى يەپ بولدى.

تَقَمَّصَ يَتَقَمَّصُ تَقَمُّصًا الشَّخْصُ: كۆڭلەك كىيدى.

تَقَمَّصَ الْمُمَثِّلُ الشَّخْصِيَّةَ: ئارتىس رولنى ئوبدان ئالدى.

تَقَمَّطَ يَتَقَمَّطُ تَقَمُّطًا: ئورالدى، يۆگەلدى، باغلان-دى، تېڭىلدى.

تَقَمُّلٌ: پىت بولۇپ كەتمەك، پىت بېسىپ كەتمەك.

تَقَنَّ يَتْقَنُ تَقْنًا الشَّيْءَ: پۇختا قىلدى، كۆڭۈل-دىكىدەك ئادا قىلدى.

تِقْنٌ ج أَتْقَانٌ: لاي، پاتقاق؛ ماھىيەت؛ ماھىر، ئۇستا.

تَقَنْطَرَ يَتَقَنْطَرُ تَقَنْطُرًا: ئەگمە قىلىپ ياسىدى؛ توپلىدى، دۆۋىلىدى.

تَقَنَّعَ يَتَقَنَّعُ تَقَنُّعًا الشَّخْصُ بِالْقِنَاعِ: نىقاب تارتىۋالدى.

تَقَنَّعَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال چۈمبەل تارتىۋالدى.

«تَقَنَّعَ اللِّصُّ قَبْلَ السَّطْوِ عَلَى الْبَنْكِ»: ئوغرى بانكا بۇلاشتىن بۇرۇن نىقاب تارتىۋالدى.

تَقَنْفَذَ يَتَقَنْفَذُ تَقَنْفُذًا الْقُنْفُذُ: كىرپە تۈگۈلىۋالدى.

تَقْنِينٌ: قانۇن تۈزمەك، قانۇن چىقارماق، قانۇن ئورناتماق، قانۇن تۇرغۇزماق.

تِقْنِيَّةٌ ج تِقْنِيَّاتٌ: تېخنىكا، پەن - تېخنىكا، بىرەر ئىش ياكى ئىلمىي تەتقىقاتنى ئورۇنلاش-تىكى ئۇسلۇب ياكى سەنئەت.

«لَمْ يَكُنْ يَعْرِفُ فِي الْبِدَايَةِ هَذِهِ التِّقْنِيَّةَ وَلَكِنَّهَا تَعَلَّمَهَا فِيمَا بَعْدُ»: ئۇ ئىلگىرى بۇ تېخنىكىنى ئۇقمايتتى، ئۇ ئۇنى كېيىن ئۆگەندى.

تِقْنِيَّةُ الْبِنَاءِ: قۇرۇلۇش سەنئىتى.

تِقْنِيَّةُ الْقِصَّةِ: ھېكايە سەنئىتى.

عِلْمُ التِّقْنِيَّةِ: تېخنىكا.

«يَتَمَيَّزُ هَذَا الْعَصْرُ بِتَقَدُّمِ التِّقْنِيَّاتِ فِي مُخْتَلِفِ الْمَيَادِينِ الْعِلْمِيَّةِ والْفَنِّيَّةِ»: بۇ دەۋر تۈرلۈك ئىلىم سەنئەت مەيدانلىرىدا پەن - تېخنىكىنىڭ تەرەققىي قىلىش ئالاھىدىلى-كى بىلەن ئىلگىرىلىدى.

«تُعِدُّ الْمَعَاهِدُ التِّقْنِيَّةُ أَوِ الصِّنَاعِيَّةُ خُبَرَاءَ تِقْنِيِّينَ فِي مُخْتَلِفِ الْحُقُولِ»: پەن - تېخنىكا ياكى سانائەت ئىنستىتۇتلىرى پەن-تېخنىكا مۇتەخەسسىسلىرىنى يېتىشتۈر-مەكتە.

تَقَهْقَرَ يَتَقَهْقَرُ تَقَهْقُرًا: چېكىنىدى، ئارقىغا قايتتى.

تَقَهْقَرَتِ الْعُمْلَةُ: پۇلنىڭ كۇرسى چۈشۈپ كەتتى.

تَقَوْقَعَ يَتَقَوْقَعُ تَقَوْقُعًا الشَّخْصُ: ياشاۋاتقان مۇھىتتىن ئايرىلىپ ئۆزىنى چەتكە ئالدى، جەمئىيەتتىن ئايرىلىپ خىلۋەتتە ياشىدى.

تَقَوْقَعَ الْحَيَوَانُ: ھايۋان قېپىغا كىرىۋالدى.

تَقَوَّبَ يَتَقَوَّبُ تَقَوُّبًا ـ تِ الْبَيْضَةُ: تۇخۇم يېرىل-دى، چېقىلدى.

تَقَوَّتَ يَتَقَوَّتُ تَقَوُّتًا بِالشَّيْءِ: يېدى، ئوزۇقلاندى.

تَقَوَّتَ بِالْخُبْزِ وَالزَّيْتِ: ئۇ نان ۋە ماي بىلەن ئوزۇقلاندى.

تَقَوَّرَ يَتَقَوَّرُ تَقَوُّرًا الشَّيْءُ: ئوتتۇرىسى ئويمانچاق بولۇپ قالدى.

تَقَوَّرَ السَّحَابُ: بۇلۇت يۇمىلاق پارچىلارغا بۆلۈندى.

تَقَوَّرَتِ الْحَيَّةُ: يىلان تۈگۈلۈۋالدى.

تَقَوَّسَ يَتَقَوَّسُ تَقَوُّسًا الشَّيْءُ: ئېگىلدى، يا

شەكلىدە بولدى.

تَقَوَّسَ الْغُصْنُ: شاخ ئېگىلدى.

تَقَوَّسَ الظَّهْرُ: بەل مۈكچەيدى.

تَقَوَّضَ يَتَقَوَّضُ تَقَوُّضًا الْبِنَاءُ: بىنا غۇلىدى، ۋەيران بولدى، بۇزۇلدى.

تَقَوَّضَتِ الصُّفُوفُ: سەپلەربۇلۇندى، سەپلەر پارچىلاندى.

«تَقَوَّضَتْ وَحْدَةُ الْمُقَاوَمَةِ»: قارشى تۇرۇش بىرلىكى بۇزۇلدى.

تَقَوَّلَ يَتَقَوَّلُ تَقَوُّلاً عَلَيْهِ الْقَوْلُ: تۆھمەت قىلدى، ئويدۇرۇپ چىقاردى، بوھتان چاپلىدى.

«وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ» ‹قرآن›: ئەگەر ئۇ بىزنىڭ نامىمىزدىن يالغاننى توقۇيدىغان بولسا، ئەلۋەتتە ئۇنى قۇدرىتىمىز بىلەن جازالايتتۇق.

«أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لاَ يُؤْمِنُونَ» ‹قرآن›: ياكى ئۇلار: «(مۇھەممەد قۇرئاننى) ئۆزى توقۇدى» دېيىشەمدۇ؟ ئۇنداق ئەمەس، ئۇلار (قۇرئانغا) ئىشەنمەيدۇ.

تَقَوُّلاَتٌ: قۇرۇق پاراڭ، قالايمىقان گەپ ـ سۆزلەر.

تَقَوَّمَ يَتَقَوَّمُ تَقَوُّمًا الشَّيْءُ: تۈزلەندى، توغرىلاندى، ئوڭشالدى، رۇسلاندى.

تَقَوَّى يَتَقَوَّى تَقَوِّيًا الشَّخْصُ: كۈچەيدى، قۇدرەت تاپتى، زورايدى؛ روھلاندى.

«تَقَوَّى بِأَفْرَادِ عَائِلَتِهِ»: ئۇ ئائىلە ئەزالىرى بىلەن كۈچلۈك بولدى.

تَقْوَى: تەقۋادارلىق، خۇدا گۈيلۈق.

تَقْوَى الْوَرَعِ: پەرھىزكار ئادەمنىڭ تەقۋادارلىقى.

«وَتَزَوَّدُوْا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى» ‹قرآن›: (ئاخىرەتلىكىڭلار ئۈچۈن) زاد ـ راھىلە ئېلىۋېلىڭلار، ئەڭ ياخشى زاد ـ راھىلە تەقۋادارلىقتۇر.

تَقْوِيَةٌ: كۈچەيتمەك، كۈچنى ئاشۇرماق.

تَقْوِيمٌ ج تَقَاوِيْمُ: تىكلىمەك، تۈزغۈزماق، قوزغىماق، تەربىيىلەپ يېتىشتۈرمەك؛ ئوڭشىماق، تۈزلىمەك، باھالىماق، باھا بەرمەك؛ كالېندار؛ ئۆزگەرتمەك.

تَقْوِيمُ الْبُلْدَانِ: يەر ناملىرى لۇغىتى، جۇغراپىيىۋى ئاتالغۇلار.

تَقْوِيمُ النُّقُودِ: پۇللارنىڭ قىممىتىنى سۇندۇرۇش.

جِهَازُ تَقْوِيْمِ التَّيَّارِ: كوممۇتاتور، توغرىلىغۇچى.

اَلتَّقْوِيمُ السَّنَوِيُّ: كالېندار، يىللىق كالېندار.

اَلتَّقْوِيْمُ الْمِيْلاَدِيُّ: مىلادىيە كالېندارى.

اَلتَّقْوِيْمُ الْهِجْرِيُّ: ھىجرىيە كالېندارى.

تَقَى يَتْقِي تُقًى وَتُقَاءً وَتَقِيَّةً: ئېھتىيات قىلدى، پەخەس بولدى، ھەزەر ئەيلىدى؛ ھېيىقتى، ئەيمەندى، تارتىندى، قورقتى.

تُقًى: تەقۋادارلىق، خۇداگويلۇق، پەرھىزكارلىق؛ ئاللاھنىڭ ئەمر ـ پەرمانلىرىنى ئورۇنداش ۋە نەھى قىلغان ئىشلاردىن چېكىنىش ئاساسىدا ئاللاھتىن قورقۇش.

تَقِيٌّ ج أَتْقِيَاءُ و تُقَوَاءُ: مۇتتەقى، تەقۋادار، خۇداگوي.

تَقَيَّأَ يَتَقَيَّأُ تَقَيُّأً الشَّخْصُ: كۆڭلى ئېلىشقان قىياپەتكە كىرىۋالدى، سۇنئىي ياندۇرغان بولۇۋالدى.

تَقِيَّةٌ: ئېھتىيات قىلماق، ھەزەر ئەيلىمەك، ساقلانماق.

تَقِيَّةُ بَعْضِ أَهْلِ الْفِرَقِ الْإِسْلاَمِيَّةِ: بەزى ئىسلام پىرقىلىرىنىڭ كۆرۈنۈشتە باشقىلار بىلەن مادارا قىلىششى.

تَقَيَّحَ يَتَقَيَّحُ تَقَيُّحًا الْجُرْحُ: يارا يىرىڭلىدى.

تَقَيُّحٌ: يىرىڭلىماق.

تَقَيَّدَ يَتَقَيَّدُ تَقَيُّدًا: باغلاندى، چۇشەلدى، تىزگىنلاندى، چەكلەندى.

تَقَيَّدَ الطَّالِبُ فِي الْكُلِّيَّةِ: ئوقۇغۇچى فاكۇلتېتقا تىزىملاتتى.

تَقَيَّدَ الْعَقْدُ: مۇئەييەن شەرتلەرنى ئۈستىگە ئالدى.

تَقَيُّدٌ: چەكلەنمەك، چەكلىمىگە ئۇچرىماق.

اَلتَّقَيُّدُ بِأَحْكَامِ الشَّرِيْعَةِ: شەرىئەت ئەھكاملىرى بىلەن چەكلەنمەك.

اَلتَّقَيُّدُ بِالشُّرُوطِ الْمُتَّفَقِ عَلَيْهَا: بىرلىككە كەلگەن شەرتلەرنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىماق.

تَقْيِيدٌ: چەكلىمەك، باغلىماق، تىزىملىماق.

تَقْيِيدُ الْأَرْجُلِ: كىشەن سالماق.

تَقْيِيدُ النَّسْلِ: تۇغۇتنى چەكلىمەك.

تَقْيِيدِيٌّ: چەكلەنگەن، چەكلىك.

تَقَيَّضَ يَتَقَيَّضُ تَقَيُّضًا الْجِدَارُ: تام ئۆرۈلدى، بۇزۇلدى، سۇندى، پاچاقلاندى.

تَقَيَّضَ لَهُ كَذَا: تەيىن بولدى؛ سەۋەب بولدى؛ هازىر بولدى.

«تَقَيَّضَ لَهُ الْيُسْرُ بَعْدَ الْعُسْرِ» ئۇنىڭغا مۇشكۇللۇكتىن كېيىن ئاسانلىق يېتىپ كەلدى.

تَقَيَّلَ يَتَقَيَّلُ تَقَيُّلاً الشَّخْصُ: چۈشتە ئۇخلىدى.

تَقَيَّلَ مَنْ كَانَ قَبْلَهُ: ئىلگىرىكىگە ئوخشاپ قالدى.

تَكَاءَدَ يَتَكَاءَدُ تَكَاءُدًا الْأَمْرُ: قىيىن كەلدى، مۇشەققەت تۇيۇلدى.

تَكَابَرَ يَتَكَابَرُ تَكَابُرًا فُلَانٌ: ئۆزىنى چوڭ تۇتتى، ئۆزىنى چوڭ بىلدى، مەغرۇرلاندى؛ تەكەببۇرلۇق قىلدى.

تَكَاتَبَ يَتَكَاتَبُ تَكَاتُبًا: ئۆزئارا خەت يېزىشتى، ئۆزئارا خەت ئالاقە قىلىشتى.

تَكَاتَفَ يَتَكَاتَفُ تَكَاتُفًا الْقَوْمُ: هەمكارلاشتى، ياردەمدە بولۇشتى.

«يَتَكَاتَفُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ» : كەڭچىلىك ۋە قىيىن كۈنلەردە بىر ـ بىرىگە يار ـ يۆلەكتە بولۇشىدۇ.

تَكَاتَمَ يَتَكَاتَمُ تَكَاتُمًا الْقَوْمُ الْحَدِيثَ: سۆزنى بىر ـ بىرىدىن يوشۇرۇشتى.

تَكَاثَرَ يَتَكَاثَرُ تَكَاثُرًا الشَّيْءُ: كۆپەيدى، ئاۋۇدى، ئۆرلىدى.

تَكَاثَرَ الْإِنْتَاجُ الزِّرَاعِيُّ: يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ئاشتى.

تَكَاثَرَ الْقَوْمُ: سانى كۆپىيىپ پەخىرلىنىشتى.

تَكَاثُرٌ: كۆپەيمەك، ئاۋۇماق، كۆپىيىش بىلەن پەخىرلەنمەك.

تَكَاثُرُ الْجِنْسِ الْبَشَرِيِّ: ئىنسانلارنىڭ كۆپىيىشى.

«أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ» ‹قرآن› : تاكى قەبرىلەرنى زىيارەت قىلغىنىڭلارغا (يەنى قەبرىلەرنى كۆرگىنىڭلارغا) قەدەر، (پۇل ـ مال بالىلار بىلەن) پەخىرلەنمەك سىلەرنى غەپلەتتە قالدۇردى.

«تَتَكَاثَرُ السُّحُبُ عَلَى شِمَالِ الْبِلَادِ» : مەملىكەتنىڭ شىمالىي تەرىپىدە بۇلۇتلار كۆپەيمەكتە.

«وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ» ‹قرآن› : ... ئۆزئارا پەخىرلىنىشتىن، پۇل ـ مال، پەرزەنت كۆپەيتىپ پەخىرلىنىشتىن ئىبارەتتۇر...

تَكَاثَفَ يَتَكَاثَفُ تَكَاثُفًا الشَّيْءُ: قويۇقلاشتى، زىچلاشتى، باراقسانلاشتى.

تَكَاثَفَ السَّحَابُ: بۇلۇت قويۇقلاشتى.

تَكَاثُفٌ: گاز هالەتتىن سۇيۇقلۇق هالەتكە ئۆزگەرمەك.

تَكَاسَلَ يَتَكَاسَلُ تَكَاسُلاً الشَّخْصُ: هورۇن بولۇۋالدى، ئىشقا خوشياقماس بولۇۋالدى.

تَكَاسَلَ الطَّالِبُ النَّجِيبُ: زېرەك ئوقۇغۇچى هورۇن بولۇۋالدى.

تَكَاسِيرُ: ئۇششاق ـ چۈششەك ئىشلار، پارچە ـ پۇرات ئىشلار.

تَكَافَأَ يَتَكَافَأُ تَكَافُؤًا: ئوخشاش بولۇشتى، باراۋەر بولۇشتى.

تَكَافَأَتِ الثَّرْوَتَانِ: ئىككى بايلىق تەڭشىلىپ قالدى.

«تَكَافَأَتِ الْفُرَصُ لِكُلِّ الطُّلَّابِ» : هەممە ئوقۇغۇچىلارغا پۇرسەت ئوخشاش بولدى.

تَكَافُؤٌ: باراۋەرلىك، تەڭلىك.

عَدَمُ تَكَافُؤٍ: تەڭسىزلىك، باراۋەرسىزلىك.

عَلَى أَسَاسِ التَّكَافُؤِ: باراۋەرلىك ئاساسىدا.

تَكَافَحَ يَتَكَافَحُ تَكَافُحًا: ئۇرۇشتى، مۇشتلاشتى.

تَكَافَحَتِ الْكِبَاشُ: قوچقارلار ئۈسۈشتى، قوچقارلار سوقۇشتى.

تَكَافَحَتِ الْأَمْوَاجُ: دولقۇنلار مەۋج ئۇردى.

تَكَافَلَ يَتَكَافَلُ تَكَافُلاً الْقَوْمُ: كاپالەتلىك قىلىشتى، كېپىل بولۇشتى، بىر‌ەدەك ئىتتىپاقلاشتى.

تَكَافَلُوا فِي الشَّدَائِدِ: قىيىنچىلىقلاردا هەمدەم

بولۇشتى.

تَكَافُلٌ: ھەمكارلاشماق، ياردەملەشمەك، ئىتتىپاقلاشماق.

بِالتَّكَافُلِ وَالتَّضَامُنِ: بىردەك ئىتتىپاقلىشىپ، بىر ئېغىزدىن.

تَكَالَبَ يَتَكَالَبُ تَكَالُبًا عَلَى كَذَا: تالاش - تارتىش قىلىشتى؛ ئېتىلىپ باردى، كۆزىنى ئېتتىشتى.

تَكَالَبَ الْخَصْمَانِ: ئىككى رەقىب تىللاشتى.

تَكَالَبَ الشَّخْصُ عَلَى الْأَمْرِ: ئىشقا ھېرىسمەن بولدى.

«يَتَكَالَبُ عَلَى جَمْعِ الْمَالِ»: ئۇ ئۆلەر - تىرىلىشىغا قارىماي پۇل - مال توپلايدۇ.

تَكَالَمَ يَتَكَالَمُ تَكَالُمًا: سۆزلەشتى، پاراڭلاشتى.

تَكَالِيفُ: باجلار، راسخوتلار.

تَكَالِيفُ الْإِنْتَاجِ: ئىشلەپچىقىرىش راسخوتى.

تَكَامَلَ يَتَكَامَلُ تَكَامُلاً الشَّيْءُ: تولۇق بولدى، مۇكەممەل بولدى، پۈتۈن بولدى.

تَكَامَلَتِ الْأَشْيَاءُ: شەيئىلەر بىر - بىرىنى تولۇقلىدى.

أَعْمَالُهُمْ تَتَكَامَلُ لَا تَتَنَافَسُ: ئۇلارنىڭ ئىشى بىر - بىرىنى تولۇقلايدۇ، رىقابەتلەشمەيدۇ.

تَكَامُلٌ: ئورۇنلاش، ياخشىلاش، تەرەققىيات.

تَكَامُلٌ وَتَفَاضُلٌ ‹فى الرِّيَاضِيَةِ›: ھېسابلىماق، ھېسابلاپ چىقماق، مەسىلىنى يەشمەك.

اَلتَّكَامُلُ الْإِقْتِصَادِيُّ: ئىقتىسادنى بىر گەۋدە قىلىش.

اَلتَّكَامُلُ الْإِقْتِصَادِيُّ بَيْنَ الْبِلَادِ الْعَرَبِيَّةِ: ئەرەب دۆلەتلىرى ئارىسىدىكى ئىقتىسادىي جەھەتتە بىر - بىرىنى تولۇقلاش.

تَكَأَّدَ يَتَكَأَّدُ تَكَأُّدًا الْأَمْرُ: قىيىن كەلدى، مۇشەققەت تۇيۇلدى.

تَكَأَّدَ الْأَمْرَ: باشتىن كەچۈردى، جاپا - مۇشەققەتنى باشتىن كەچۈردى.

تَكَأَّةٌ: تىرەك، تايانچ، يۆلەنچۈك، ھاسا، تاياق.

تَكَبَّدَ يَتَكَبَّدُ تَكَبُّدًا: ئىسسىق - سوغۇقنى بېشىدىن كەچۈردى، جاپا - مۇشەققەت چەكتى.

«تَكَبَّدَتِ الشَّرِكَةُ مَصَارِيفَ بَاهِظَةً»: شىركەت ئېغىر چىقىم تارتتى.

«تَكَبَّدَتِ الشَّمْسُ السَّمَاءَ»: كۈن تىكلەشتى، كۈن چۈش بولدى.

«تَكَبَّدَ الْجَيْشُ خَسَائِرَ فِي الْأَرْوَاحِ وَالْعَتَادِ»: قوشۇن ئەسكەر ۋە قورال - ياراغ جەھەتتىن زور چىقىم تارتتى.

تَكَبَّرَ يَتَكَبَّرُ تَكَبُّرًا الشَّخْصُ: مەنمەنلىك قىلدى، تەكەببۇرلۇق قىلدى.

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِيْنَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ»

‹قرآن›: يەر يۈزىدە ناھەق تەكەببۇرلۇق قىلىدىغانلارغا مېنىڭ ئايەتلىرىمنى فەھىم قىلدۇرمايمەن...

تَكَبُّرٌ: ئۆزىنى چوڭ تۇتماق، ئاتىكارچىلىق قىلماق، تەكەببۇرلۇق قىلماق.

تَكْبِيرٌ: چوڭايتماق، زورايتماق، ئۇلغايتماق؛ ھۆرمەتلىمەك؛ تەكبىر ئېيتماق، ئاللاھنى ئۇلۇغلىماق.

تَكَبَّلَ يَتَكَبَّلُ تَكَبُّلاً: كويزا سېلىندى، ئىشكەل سېلىندى.

تَكَتَّبَ يَتَكَتَّبُ تَكَتُّبًا: باغلاندى، چىگدى، تۈگدى.

تَكَتَّبَتِ الْكَتَائِبُ: باتالىيونلار يىغىلدى، باتالىيونلار توپلاندى.

تَكَتَّفَ يَتَكَتَّفُ تَكَتُّفًا: قولىنى كۆكسىگە قويدى.

تَكَتَّلَ يَتَكَتَّلُ تَكَتُّلاً: يىغىلدى، توپلاندى، باتالىيونلار يىغىلدى، باتالىيونلار توپلاندى.

تَكَتَّلَ النَّاسُ: كىشىلەر بىر ياقتىن باش چىقاردى.

تَكَتُّلٌ: كاللەك بولۇۋالماق، غوزمەك بولۇۋالماق، گورۇھ بولۇۋالماق، توپلىشىۋالماق.

اَلتَّكَتُّلُ الْحِزْبِيُّ: پارتىيىنىڭ ئىتتىپاقلىقى.

سِيَاسَةُ التَّكَتُّلِ: بىرلىشىش سىياسىتى، گورۇھ بولۇۋېلىش سىياسىتى، توپ بولۇۋېلىش سىياسىتى.

تَكَتَّمَ يَتَكَتَّمُ تَكَتُّمًا السِّرَّ: مەخپىيەتلىكنى ساقلىدى، يوشۇردى.

تَكَتَّمَ الْخَبَرَ: خەۋەرنى يوشۇردى.

تَكَتُّمٌ: سىر ساقلىماق، يوشۇرماق، مەخپىيەت-

لىكنى ساقلىماق.
تَحَدَّثَ إِلَيْهِ بِتَكَتُّمٍ شَدِيدٍ: ئۇ ئۇنىڭغا قاتتىق سىر ساقلاشنى سۆزلىدى.
تَكْتَكَ يُتَكْتِكُ تَكْتَكَةً: دەسسىدى، ئاياغ - ئاستى قىلدى، دەپسەندە قىلدى.
تَكْتَكَتِ السَّاعَةُ: سائەت چىكىلدىدى.
تَكْتَكَ الشَّخْصُ: سوغۇقتىن تىترەپ كەتتى.
تَكْتَكَ لِعَدُوِّهِ: دۈشمىنىنى جايلاش پىلانىنى تۈزدى.
تَكَتْلَكَ يَتَكَتْلَكُ تَكَتْلُكًا: كاتولىك دىنىغا كىردى، كاتولىك دىنىغا ئېتىقاد قىلدى.
تَكْتِيكٌ: ھەربىي تاكتىكا.
تَكْتِيكِيٌّ: تاكتىكىغا ئائىت، تاكتىكىغا مەنسۇپ.
«اِنْسَحَبَ الْجَيْشُ مِنَ الْجَبْهَةِ لِأَسْبَابٍ تَكْتِيكِيَّةٍ» : قوشۇن ئالدىنقى سەپتىن تاكتىكا سەۋەبىدىن چېكىندى.
تِكَّةٌ ج تِكَكٌ: ئىشتانباغ، ئىشتان تاسمىسى.
تَكَثَّرَ يَتَكَثَّرُ تَكَثُّرًا الْكَلَامَ: گەپنى تولا قىلدى، كوتۇلدىدى، ۋالاقلىدى.
تَكَثَّفَ يَتَكَثَّفُ تَكَثُّفًا: قاتتى، قېتىپ قالدى؛ قويۇقلاشتى، زىچلاشتى.
«يَتَكَثَّفُ الْبُخَارُ وَ يَتَحَوَّلُ إِلَى قَطَرَاتٍ مِنَ الْمَاءِ» : پار قويۇقلىشىپ سۇ تامچىلىرىغا ئايلىنىدۇ.
تَكَحَّلَ يَتَكَحَّلُ تَكَحُّلًا: سۈرمە تارتتى.
تَكْحِيتٌ: يۆتەلمەك؛ قىرماق، سويماق، ئاقلىماق.
تَكَدَّرَ يَتَكَدَّرُ تَكَدُّرًا الشَّيْءُ: دۇغ بولدى، سۈزۈك بولمىدى.
تَكَدَّرَ عَيْشُ فُلَانٍ: تۇرمۇشى كۆڭۈلسىز بولدى.
تَكَدَّسَ يَتَكَدَّسُ تَكَدُّسًا: دۆۋىلەندى، يىغىلدى، توپلاندى.
تَكَدَّسَ الْحَصِيدُ: ئۈنچە يىغىۋېلىندى.
تَكَدَّسَتِ الْأَمْوَالُ: مال توپلاندى.
«تَكَدَّسَتْ أَمْوَالُهُ إِلَى حَدٍّ أَنَّهُ لَا يَعْرِفُ مِقْدَارَهَا» : ئۇنىڭ پۇل - مېلى سانىنى

بىلمەيدىغان دەرىجىدە كۆپەيدى.
تَكَدَّى يَتَكَدَّى تَكَدِّيًا: تىلەمچىلىك قىلدى.
تَكَذَّبَ يَتَكَذَّبُ تَكَذُّبًا فُلَانًا: يالغانچى دېدى، يالغانچى دەپ گۇمان قىلدى.
تَكْذِيبٌ: رەددىيە بەرمەك، يالغانغا چىقارماق.
تَكْرَارٌ: قايتىلىماق، تەكرارلىماق.
تَكْرَارًا: قايتا - قايتا، ئۈستى - ئۈستىگە، كەينى - كەينىدىن.
«ذَكَّرَهُ بِالْمَسْأَلَةِ مِرَارًا وَتَكْرَارًا» : ئۇ مەسىلىنى ئۇنىڭغا بىرقانچە قېتىم تەكرار ئەسلىتىپ ئۆتتى.
تَكْرَارُ التَّطْبِيقِ: قايتا ئەمەلىيەت ئۆتكۈزۈش.
تَكَرَّجَ يَتَكَرَّجُ تَكَرُّجًا الْخُبْزُ: نان بۇزۇلۇپ قالدى، نان كۆكۈرۈپ قالدى.
تَكَرَّرَ يَتَكَرَّرُ تَكَرُّرًا الشَّيْءُ: تەكرارلاندى، قايتىلاندى.
تَكَرَّرَ النِّفْطُ: نېفىت چەككىلەندى، نېفىت سۈزۈلدۈرۈلدى.
تَكَرُّرٌ: قايتىلانماق، تەكرارلانماق.
مَصْنَعُ التَّكَرُّرِ: چەككىلەش زاۋۇتى.
تَكَرَّسَ يَتَكَرَّسُ تَكَرُّسًا: دۆۋىلەندى؛ مۇستەھكەملەندى، مەھكەم بولدى، تۇراقلىق بولدى.
تَكَرَّشَ يَتَكَرَّشُ تَكَرُّشًا الْوَجْهُ: يۈزگە قورۇق چۈشتى، قورۇلدى، پۈرۈلدى، پۈرلەشتى؛ كۆرۈلدى.
تَكَرَّشَ الْقَوْمُ: توپلاندى.
تَكَرَّعَ يَتَكَرَّعُ تَكَرُّعًا الرَّجُلُ: ھىق تۇتتى، كېكەردى؛ تاھارەت ئالدى.
«أَكَلَ كَثِيرًا فَأَخَذَ يَتَكَرَّعُ» : ئۇ كۆپ يەۋېلىپ كېكىرىشكە باشلىدى.
تَكَرَّمَ يَتَكَرَّمُ تَكَرُّمًا الشَّخْصُ: سېخى بولۇۋالدى، مەرد بولۇۋالدى، كەڭ قورساق بولۇۋالدى، سېخى قىياپەتكە كىرىۋالدى؛ سېخى بولدى، مەرد بولدى، ئالىيجاناب مۇئامىلە قىلدى.
تَكَرَّمَ عَلَيْهِ بِكَذَا: ئىلتىپات قىلدى، مەرھەمەت قىلدى.
«هَلْ تَتَكَرَّمُ عَلَيَّ أَنْ تَدُلَّنِي عَلَى الطَّرِيقِ إِلَى . . .» :

... غا باردىغان يولنى ماڭا كۆرسىتىپ قويالارسىزمۇ؟

«لَوْتَكَرَّمْتَ بِالْجَوَابِ»: ئىلتىماس قىلىپ جاۋاب قايتۇرسىڭىز.

«تَكَرَّمَ بِالرَّدِّ عَلَى رِسَالَتِهِ»: ئۇ مەرھەمەت قىلىپ جاۋاب خەت قايتۇردى.

«تَكَرَّمَ عَلَيْهِ بِهَدِيَّةٍ ثَمِينَةٍ»: ئۇ ئۇنىڭغا مەرھەمەت قىلىپ قىممەتلىك سوۋغا بەردى.

تَكَرَّهَ يَتَكَرَّهُ تَكَرُّهًا الشَّيْءَ: يامانغا چىقىرىۋەتتى، يامان كۆردى، يىرگىنىشلىك ھېسابلىدى.

تَكَرُّهٌ: نەپرەتلەنمەك، يىرگەنمەك، بىزار بولماق، ياقتۇرماسلىق.

مِتَكَرِّهٌ: نەپرەتلىنىپ، خالىماي، يىرگىنىپ، ئۆچ كۆرۈپ.

تَكَرَّى يَتَكَرَّى تَكَرِّيًا: مۈگىدىدى، ئۈيقۇسىرىدى.

تَكَرْفَسَ يَتَكَرْفَسُ تَكَرْفُسًا: كىرىشىپ كەتتى، گىرەلىشىپ كەتتى.

تَكَرْفَسَ الْعَمَلُ: خىزمەت گىرەلىشىپ كەتتى.

تَكَرْكَرَ يَتَكَرْكَرُ تَكَرْكُرًا: قاقاقلاپ كۈلدى، قاتتىق كۈلدى، ئىككىلەندى.

تَكَرْمَشَ يَتَكَرْمَشُ تَكَرْمُشًا: قاپىقى تۈرۈلدى، قاپىقى سىيلىندى؛ تۈرۈلدى، قورۇلدى، پۈرلەشتى.

تَكْرِيسٌ: تەقدىم قىلماق، بېغىشلىماق، بەرمەك.

تَكْرِيعَةٌ: ھېق تۇتماق، كېكەرمەك.

تَكْرِيمٌ: ھۆرمەتلىمەك، قەدىرلىمەك، ئىززەتلىمەك، ئۇلۇغلىماق.

تَكْرِيمًا لَهُ: ھۆرمەت يۈزىسىدىن، قەدىرلەنگەنلىكتىن.

«أَقَامَ الرَّئِيسُ حَفْلَةَ اسْتِقْبَالٍ تَكْرِيمًا لِوُفُودِ الْمُؤْتَمَرِ»: رەئىس قۇرۇلتاي ئۆمەكلىرىنىڭ شەرىپىگە كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى.

«أُقِيمَ لَهُ حَفْلُ تَكْرِيمٍ عِنْدَ صُدُورِ كِتَابِهِ»: ئۇنىڭ كىتابى نەشر قىلىنىش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۇنىڭغا ھۆرمەت بىلدۈرۈش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

تَكَرُّزٌ: چىشى كىرىشىپ قېلىش، ئېغىزىنى

ئاچقىلى بولماسلىق.

تَكَسَّبَ يَتَكَسَّبُ تَكَسُّبًا الشَّخْصُ: رىزىق تەلەپ قىلدى، كەسىپ قىلدى، جان باقتى، پۇل تاپتى.

تَكَسَّبَ الْمَالَ: مالدىن پايدا ئالدى.

يَتَكَسَّبُ مِنَ الشِّعْرِ: شېئىر يېزىپ جان باقىدۇ.

تَكَسَّرَ يَتَكَسَّرُ تَكَسُّرًا: پاچاقلاندى، چېقىلدى، سۇنۇپ كەتتى.

تَكَسَّرَتِ الْقَارُورَةُ: شىشە چېقىلىپ كەتتى.

تَكَسُّرٌ: سۇنماق، ئۇشتۇلماق.

تَكَسُّرُ الْجِسْمِ: ھارماق، چارچىماق، ماداردىن كەتمەك.

تَكَسَّفَ يَتَكَسَّفُ تَكَسُّفًا الشَّمْسُ: كۈن تۇتۇلدى.

تَكَسَّى يَتَكَسَّى تَكَسِّيًا الثَّوْبَ: كىيىم كىيدى.

تَكْسِيرٌ: سۇندۇرماق، ئۇشتۇماق، بۇزماق.

تَكْسِيرٌ ج تَكَاسِيرُ: سۇنۇق، پارچە، پارچە - پۇرات، چېقىق.

تَكَشَّفَ يَتَكَشَّفُ تَكَشُّفًا الشَّيْءُ: پاش بولدى، ئاشكارا بولدى، ئېچىلىپ قالدى.

تَكَشَّفَ عَنْ مُنْتَهَى الْعَجْزِ: ئەڭ ئاجىزلىقى بىلىنىپ قالدى.

تَكْعِيبٌ: كۇبقا مەنسۇپ، كۇبلىك، كۇب جىسىم.

«ظَهَرَ الْفَنُّ التَّكْعِيبِيُّ فِي بِدَايَةِ الْقَرْنِ الْعِشْرِينَ»: كۇپ شەكىللىك سەنئەت 20 - ئەسىرنىڭ بېشىدا مەيدانغا كەلگەن.

تَكْعِيبِيَّةٌ: ھازىرقى زامان رەسساملىقىدىكى بىر ئېقىم بولۇپ، ئۇ شەكىللەرنى، شەيئىلەرنى، مەنزىرىلەرنى تەھلىل قىلىش ۋە ئىپادىلەشتە مىمارچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان ئۈسۈل رەسىملەرنى ئاساس قىلىدۇ.

تَكَفَّأَ يَتَكَفَّأُ تَكَفُّؤًا فِي مَشْيَتِهِ: سەنتۈرۈلۈپ ماڭدى، دەلدەڭشىپ ماڭدى.

تَكَفَّلَ يَتَكَفَّلُ تَكَفُّلاً بِالشَّيْءِ: كېپىل بولدى، ئۈستىگە ئالدى.

تَكَفَّلَ بِنَفَقَاتِ الْبَعْثَةِ: ئۆمەكنىڭ چىقىمىنى ئۈستىگە ئالدى.

تَكَفَّلَ بِدَيْنِ أَخِيهِ: ئۇ قېرىندىشىنىڭ قەرزىگە كېپىل بولدى.

تَكَفَّنَ يَتَكَفَّنُ تَكَفُّنًا الْمَيِّتَ: كېپەنلەندى، كېپەنگە ئالدى.

تَكَفَّفَ يَتَكَفَّفُ تَكَفُّفًا الدَّمْعَ: ياش توختىدى.

تَكَفَّفَ النَّاسَ: تىلەمچىلىك قىلدى، سائىللىق قىلدى.

تَكَفْكَفَ يَتَكَفْكَفُ تَكَفْكُفًا عَنْهُ: تاشلاپ كەتتى، يالتايدى، باش تارتتى.

تَكَّ يَتُكُّ تَكًّا: دەسسىدى، ئاياغ ـ ئاستى قىلدى، دەپسەندە قىلدى.

تَكَّ يَتُكُّ و يَتِكُّ تُكُوكًا: ئورۇقلىدى، ياداپ كەتتى، ئاجىزلاپ كەتتى.

تَكَّسَ يُتَكِّسُ تَكْسِيسًا: بەلگىلىدى (باھانى)، مۇقىم باھا قويدى.

تُكَلَةٌ: ئىقتىدارسىز، قابىلىيەتسىز.

تَكْلِفَةٌ ج تَكَالِيفُ: قىيىنچىلىق؛ پۇتلۇش ھەققى، تەننەرخ، باج.

«يَجِبُ أَنْ تُنْجِزَ عَمَلَكَ مَهْمَا كَانَتِ التَّكَالِيفُ»: قانچە چىقىم كېتىشتىن قەتئىنەزەر، ئىشىڭنى ئورۇندىشىڭ كېرەك.

«حَصَلَ عَلَيْهِ بِأَقَلِّ التَّكَالِيفِ»: ئۇنى ئەڭ ئاز چىقىم بىلەن قولغا كەلتۈردى.

تَكَالِيفُ الْمَعِيشَةِ: تۇرمۇش راسخوتى، تۇرمۇش خىراجىتى.

بَاعَ الْبِضَاعَةَ بِسِعْرِ التَّكْلِفَةِ: ئۇ مالنى تەننەرخ باھاسىدا ساتتى.

تَكَلَّسَ يَتَكَلَّسُ تَكَلُّسًا الشَّيْءُ: كالتسىيلاشتى، قاتتى؛ سۆڭەككە ئايلاندى؛ ھاك بولدى، ئاقار-دى.

تَكَلُّسٌ (فِي الكِيمياء): ئېرىمەيدىغان كالتسىينىڭ تۇزىنىڭ ئاستىغا چۆكۈپ قېلىشى.

تَكَلَّفَ يَتَكَلَّفُ تَكَلُّفًا الْأَمْرَ: ئۈستىگە ئالدى، جاۋابكار بولدى، مەسئۇل بولدى.

تَكَلَّفَ الْعَمَلَ: خىزمەتنى ئۈستىگە ئالدى، ئىشنى زورمۇزور قىلدى.

تَكَلُّفٌ: تەكەللۇپ قىلماق، سۈنئىيلىك قىلماق، يالغان قىياپەتكە كىرىۋالماق.

بِدُونِ تَكَلُّفٍ: تارتىنماستىن، تەكەللۇپسىز.

تَكَلُّفَاتٌ بَدِيعِيَّةٌ: چىرايلىق سۆز ـ ئىبارىلەر، ئاتىقلىق.

تَكَلَّلَ يَتَكَلَّلُ تَكَلُّلًا: تاج كىيدى.

تَكَلَّلَ بِالنَّجَاحِ: مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا: سۆزلىدى، سۆزگە چىقتى.

تَكَلَّمَ كَلِمَةً: سۆزلەشتى، سۆھبەتلەشتى.

«لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا» (قرآن): ... ئۇلار (نەبەڭ ئارىسىدا) مېھرىبان ئاللاھنىڭ ئىزنىگە ئېرىشكەن ۋە توغرا سۆز قىلغانلاردىن باشقا ھېچ ئەھەدىنىڭ سۆز قىلىشىغا بولمايدۇ.

تَكَلَّمَ الْكَلَامَ أَوْ بِهِ: سۆزلىدى، گەپ قىلدى.

تَكَلَّمَ عَنْهُ: ئارقىسىدا ياخشى ياكى يامان گېپىنى قىلدى.

«تَكَلَّمَ عَنْهُ فِي غِيَابِهِ بِكُلِّ إِطْرَاءٍ»: ئۇ ئۇنى ئارقىسىدا ھەدەپ ماختىدى.

«يَتَكَلَّمُ سُكَّانُهَا اللُّغَةَ التُّرْكِيَّةَ»: ئۇنىڭ ئاھالىسى تۈرك تىلىدا سۆزلەيدۇ.

تَكَلُّمٌ: سۆزلىمەك، گەپ قىلماق، پاراڭلاشماق.

تَكْلِيسٌ (فى الكيمياء): كالتسىي كاربونغا ئوخشاش ماددىلارنى ئۇزۇن مۇددەت قىزىتىپ ئىسسىق ماددىغا ئايلاندۇرماق.

تَكْلِيفٌ ج تَكَالِيفُ: ھاۋالە قىلماق، بۇيرىماق، تاپشۇرماق.

سِنُّ التَّكْلِيفِ: بالاغەت يېشى.

«لَا تَكْلِيفَ بَيْنَ الْأَصْدِقَاءِ»: دوستلار ئارىسىدا تەكەللۇپ بولمايدۇ.

بِلَاتَكْلِيفٍ: تەكەللۇپسىز، تەكەللۇپ قىلماي.

بِدُونِ تَكْلِيفٍ: تەكەللۇپسىز، تارتىنماستىن.

«اِجْلِسُوا أَيُّهَا النَّاسُ كَمَا تَشَاؤُونَ وَاتْرُكُوا التَّكْلِيفَ جَانِبًا»: كۆپچىلىك تارتىنماي كەڭتاشا ئولتۇرايلى.

«تَمَّ تَكْلِيفُهُ بِإِدَارَةِ التَّرْبِيَةِ»: پېداگوگىكا ئىدارىسىغا تەكلىپ قىلىندى.

أَمْرُ تَكْلِيفٍ: تەكلىپ بۇيرۇقى.

تَكْمِلَةٌ ج تَكْمِلَاتٌ: قالدۇقى، قېپقالغىنى.

كَتَبَ تَكْمِلَةَ الْقِصَّةِ: ھېكايىنىڭ قالغان قىسمى-

ـنى يازدى.

دَفَعَ تَكْمِلَةَ الْمَبْلَغِ: مەبلەغنىڭ قالغان قىسمىـنى تاپشۇردى.

تَكَمَّشَ يَتَكَمَّشُ تَكَمُّشًا: تۈرۈلدى، قورۇلدى، پۈرلەشتى، قاتلاشتى، ئالدىرىدى.

تَكَمُّلٌ: تولۇق بولماق، مۇكەممەل بولماق، تولۇقلانماق.

تَكَمَّمَ يَتَكَمَّمُ تَكَمُّمًا: ئورۇنۇۋالدى، يۆگىلىۋالدى.

تَكَمَّمَ بِثِيَابِهِ: كىيىمگە ئورۇنۇۋالدى.

تَكَمَّنَ يَتَكَمَّنُ تَكَمُّنًا: يوشۇرۇندى، مۆكىۋالدى، بېكىنىۋالدى.

تَكْمِيلٌ: پۈتتۈرمەك، تۈگەتمەك، تامام قىلماق؛ ئورۇنلىماق.

تَكْمِيلِيٌّ: قوشۇمچىنىڭ، قوشۇمچە.

عَمَلٌ تَكْمِيلِيٌّ: قوشۇمچە ئىش، قوشۇمچە خىزمەت.

إِجْرَاءٌ تَكْمِيلِيٌّ: قوشۇمچە رەسمىيەت.

مَوَارِدُ تَكْمِيلِيَّةٌ: قوشۇمچە كىرىملەر.

إِنْتِخَابٌ تَكْمِيلِيٌّ لِتَعْوِيضِ النَّائِبِ الْمُتَوَفَّى: ۋاپات بولۇپ كەتكەن ۋەكىلنىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش قوشۇمچە سايلىمى.

تَكَنَّى يَتَكَنَّى تَكَنِّيًا بِكَذَا: لەقەم قويۇلدى، باشقا ئىسىم بىلەن ئاتالدى.

«تَكَنَّى فُلاَنٌ بِأَبِي عُمَرَوَهُوَ أَكْبَرُ أَبْنَائِهِ»: پالانى ئەبى ئۆمەر دەپ ئاتالدى، ئۇ ئوغۇللىرىنىڭ چوڭى ئىدى.

تَكَنَّى الشَّخْصُ بِفُلاَنٍ: پالانى دەپ ئاتالدى.

تَكَهْرَبَ يَتَكَهْرَبُ تَكَهْرُبًا الشَّيْءُ: زەرەتلەندى، ئېلېكتىرلەشتى.

تَكَهْرَبَ الْحَدِيدُ: تۆمۈر زەرەتلەندى.

«تَكَهْرَبَ جَوُّ الْاِجْتِمَاعِ مِنْ أَجْلِ عُنْفِ الْمُتَدَخِّلِينَ»: ئارىلاشقۇچىلارنىڭ زوراۋانلىقى تۈپەيلىدىن يىغىننىڭ كەيپىياتى قالايمىقانلىشىپ كەتتى.

«إِحْذَرْ تَكَهْرُبَ جُدْرَانِ الْحَمَّامِ»: مونچا تاملىرىنىڭ زەرەتلىنىپ قېلىشىدىن ئېھتىيات قىلغىن.

تَكَهَّمَ يَتَكَهَّمُ تَكَهُّمًا الرَّجُلُ: قېيىپ قالدى، سۆرەلمىلىك قىلدى، ئېغىرلىشىپ قالدى، ئەزمىلىك قىلدى.

تَكَهَّنَ يَتَكَهَّنُ تَكَهُّنًا الشَّخْصُ: غايىبتىن سۆزلىدى.

تَكَهَّنَ بِحُدُوثِ زَلاَزِلَ: ئۇ يەرنىڭ تەۋرەيدىغانلىقىنى ئالدىنئالا سۆزلەپ بەردى.

تَكَوْثَرَ يَتَكَوْثَرُ تَكَوْثُرًا: ئاۋۇدى، كۆپەيدى، مول بولدى.

تَكَوَّرَ يَتَكَوَّرُ تَكَوُّرًا الشَّيْءُ: يۇمىلاق بولدى، چۈشۈپ كەتتى، تەييارلاندى.

تَكَوَّرَ السَّائِلُ: سۇيۇقلۇق تامدى.

تَكَوَّرَ الثَّلْجُ: قار يىغىلىپ يۇمۇلاق بولۇۋالدى.

تَكَوَّعَ يَتَكَوَّعُ تَكَوُّعًا ـ ت يَدُهُ: قولى ئەگرى بولۇپ قالدى.

تَكَوَّفَ يَتَكَوَّفُ تَكَوُّفًا الْقَوْمُ: يىغىلىپ چۆرىدىدى، يىغىلدى، چۆرىدىدى، كۇفىلىقلىقا ئوخشاپ قالدى.

تَكَوَّمَ يَتَكَوَّمُ تَكَوُّمًا الشَّيْءُ: دۆۋىلەندى.

تَكَوَّمَتِ الْحُبُوبُ: ئاشلىق دۆۋىلەندى.

«تَكَوَّمَتِ الْحُبُوبُ الْغِذَائِيَّةُ كَأَنَّهَا جَبَلٌ»: ئاشلىق تاغدەك دۆۋىلىنىپ كەتتى.

تَكَوَّنَ يَتَكَوَّنُ تَكَوُّنًا الشَّيْءُ: ۋۇجۇدقا كەلدى، پەيدا بولدى، تۈزۈلدى، قۇرۇلدى، شەكىللەندى، تەشكىللەندى.

تَكَوَّنَ الشَّخْصُ: تەربىيىلەندى.

تَكَوَّنَتْ جَمْعِيَّةٌ لِمُسَاعَدَةِ الْفُقَرَاءِ: نامراتلارغا ياردەم بېرىش جەمئىيىتى قۇرۇلدى.

«تَكَوَّنَ فِي دَارِ الْمُعَلِّمِينَ»: ئۇ دارىلمۇئەللىمىندە تەربىيىلەندى. ئۇ پېداگوگىكا ئىنستىتۇتىدا تەلىم ئالدى.

تَكْوِينٌ: ياراتماق، پەيدا قىلماق، ۋۇجۇدقا كەلتۈرمەك، شەكىللەندۈرمەك؛ مەشىق قىلدۇرماق، تەربىيىلىمەك، تەلىم بەرمەك، تەلىم - تەربىيە، مەشىق.

تَكْوِينٌ مِهَنِيٌّ: كەسپى مەشىق، كەسپى چېنىقىش.

تَكْوِينٌ جَامِعِيٌّ: ئۇنىۋېرسىتېت تەربىيىسى.

تَكْوِينٌ رِيَاضِيٌّ: ئەنتەربىيە مەشقى.

تَحْتَ التَّكْوِيْنِ: قۇرۇلۇۋاتىدۇ.

شَرِكَةٌ تَحْتَ التَّكْوِيْنِ: قۇرۇلۇۋاتقان شىركەت.

سِفْرُ التَّكْوِيْنِ: تەۋراتنىڭ ئالدىنقى بابى.

تَكِيَّةٌ ج تَكَايَا: تەكىيخانا، خانىقا.

تَكَيَّسَ يَتَكَيَّسُ تَكَيُّسًا الشَّخْصُ: ئەقىل - پاراسەتلىك بولۇۋالدى، ئەقىل - پاراسىتىمنى نامايەن قىلدى.

تَكَيَّفَ يَتَكَيَّفُ تَكَيُّفًا الشَّيْءُ: شەكىللەندى، خاراكتېر ئالدى، مۇئەييەن خاراكتېرگە كىردى؛ ماسلاشتى، ئۇيغۇنلاشتى، ئۆزۈلدى.

تَكَيَّفَ مَعَ الظُّرُوفِ: شارائىتقا ماسلاشتى.

«تَكَيَّفَ الرَّصَاصُ حَسَبَ الْقَالَبِ»: قوغۇشۇن قېلىپ بويىچە شەكىلگە كىردى.

تَكَيُّفٌ: ماسلاشماق، ئۇيغۇنلاشماق، خاراكتېرگە كىرمەك.

رَجُلٌ سَهْلُ التَّكَيُّفِ: ماسلىشىشچان ئادەم.

تَكْيِيْفٌ: تەڭشىمەك، ماسلاشتۇرماق، ئۇيغۇنلاشتۇرماق.

تَكْيِيْفُ الْهَوَاءِ: ھاۋانى تەڭشىمەك.

تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً الْكِتَابَ: كىتاب ئوقۇدى.

«تَلاَ آيَاتٍ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيْمِ»: قۇرئان كەرىم ئاياتلىرىدىن تىلاۋەت قىلدى.

«وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيْمَانًا»

‹قرآن›: ئاللاھنىڭ ئايەتلىرى تىلاۋەت قىلىنسا، ئۇلارنىڭ ئىمانى كۈچىيىدۇ.

تَلاَ الْقَصِيْدَةَ: قەسىدە ئوقۇدى.

تَلاَ يَتْلُو تُلُوًّا: ئەگەشتى.

«وَالْقَمَرِ إِذَا تَلاَهَا» ‹قرآن›: قۇياشقا ئەگەشكەن چاغدىكى ئاي بىلەن قەسەمكى.

تَلاءَمَ يَتَلاَءَمُ تَلاَؤُمًا الشَّيْءُ: تۈزۈلدى؛ ئوڭشالدى؛ تولدۇرۇلدى؛ تولۇقلاندى؛ ياماldى.

تَلاَءَمَ الْكَلاَمُ: سۆز رەتلىك بولدى، سىستېمىلىق بولدى.

«تَلاَءَمَتْ هَذِهِ الْأَلْوَانُ فِيْمَا بَيْنَهَا»: بۇ رەڭلەر ئۆز ئارا ماس كەلدى.

«هَذَاالرَّأْيُ لاَ يَتَلاَءَمُ مَعَ آرَاءِ الْآخَرِينَ»: بۇ پىكىر باشقىلارنىڭ پىكرىگە ماس كەلمەيدۇ.

تَلاَءَمَ الْقَوْمُ: بىرلىككە كەلدى، ئىتتىپاقلاشتى.

«تَلاَءَمَ مَوْقِفَا الْخَصْمَيْنِ»: ئىككى رەقىبنىڭ مەيدانى بىردەك بولدى.

تَلاَءَمَتِ الْقَبَائِلُ: قەبىلىلەر ئىتتىپاقلاشتى.

تَلاَثَغَ يَتَلاَثَغُ تَلاَثُغًا: تىلىدا كەمتۈكلۈك بولۇپ «ر» نى «غ» تەلەپپۇز قىلغاندەك خاتا تەلەپپۇز قىلدى.

تَلاَحَقَ يَتَلاَحَقُ تَلاَحُقًا: ئارقا - ئارقىدىن كەلدى، ئۈزۈلمەي كەلدى، توپ - توپ بولۇپ كەلدى.

تَلاَحَمَ يَتَلاَحَمُ تَلاَحُمًا الْقَوْمُ: بىر - بىرىنى قىرىشتى، بىر - بىرىنى ئۆلتۈرۈشتى.

تَلاَحَمَتِ الْأَشْيَاءُ: شەيئىلەر ئۆز ئارا بىرىكتى، قوشۇلدى.

تَلاَحَمَ الْجُرْحُ: يارا پۈتتى.

تَلاَحَمَ الْجَيْشَانِ: ئىككى قوشۇن ئۇرۇشتى.

تَلاَحَى يَتَلاَحَى تَلاَحِيًا: ئۆز ئارا تىللاشتى، ھاقارەت قىلىشتى، ئاھانەت قىلىشتى، لەنەت ئوقۇشتى.

تِلاَدٌ: ئاتا - بوۋىلىرىدىن مىراس قالغان، ئەجدادتىن - ئەۋلادقا ئۆتۈپ كېلىۋاتقان.

تَلاَذَبَ يَتَلاَذَبُ تَلاَذُبًا: دۈۋىلىشىپ كەتتى.

تَلاَشَى يَتَلاَشَى تَلاَشِيًا الشَّيْءُ: يوقالدى، مۇنقەرز بولدى، ھالاك بولدى، گۇمران بولدى، تۈگىدى، يەر بىلەن يەكسان بولدى.

«لَقَدْ تَلاَشَتْ هَذِهِ الْحَادِثَةُ تَمَامًامِنْ ذَاكِرَتِي»: بۇ ۋەقە خاتىرەمدىن پۈتۈنلەي كۆتۈرۈلۈپ كەتتى.

تَلاَشَتْ أَمْلاَكُهُ: ئۇنىڭ مال - مۈلكى تۈگىدى.

تَلاَشَتْ آمَالُهُ: ئۇنىڭ ئارزۇلىرى يوققا چىقتى.

تَلاَشَتْ قُوَاهُ: كۈچىدىن كەتتى، ھالىدىن كەتتى.

تَلاَشَى الصَّوْتُ: ئاۋاز توختىتىلدى، ئاۋاز تىنچلاندى، ئاۋاز بېسىقتى.

تَلاَصَقَ يَتَلاَصَقُ تَلاَصُقًا: تۇتاشتى، چېپىلاندى،

قوشنا بولدى، يېقىن بولدى.

تَلاَطَفَ يَتَلاَطَفُ تَلاَطُفًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا كۆيۈندى، ھەمدەم بولدى، ئۆزئارا مۇلايىم بولدى.

«تَلاَطَفُوا أَيَّامَ الشِّدَّةِ»: ئۇلار ئېغىر كۈنلەردە ھەمدەم بولۇشتى.

تَلاَطَفَ الْقَوْمُ فِي الْأَمْرِ: ئىللىق بولۇشتى، سىلىق بولۇشتى.

تَلاَطَمَ يَتَلاَطَمُ تَلاَطُمًا الصِّبْيَةُ: باللار بىر – بىرىنى كاچاتلىدى.

تَلاَطَمَتِ الْأَمْوَاجُ: دولقۇنلار گىرەلىشىپ كەتتى.

تَلاَعَبَ يَتَلاَعَبُ تَلاَعُبًا الشَّخْصُ: تاماشا قىلدى، ئوينىدى، كۆڭۈل ئاچتى.

«تَلاَعَبَتِ الْأَمْوَاجُ بِالسَّفِينَةِ»: دولقۇن كېمىنى لىڭشىتىۋەتتى.

تَلاَعَبَ التَّلاَمِيذُ: ئوقۇغۇچىلار ئوينىدى.

«يَتَلاَعَبُونَ بِالْمَبَادِىءِ الْأَخْلاَقِيَّةِ السَّامِيَةِ»: ئۇلار يۈكسەك ئەخلاقىي پرىنسىپلار بىلەن ئويناشماقتا.

تَلاَعَبَتْ بِهِ الْهُمُومُ: ئۇنى غەم – قايغۇ بېسىۋالدى.

تَلاَعَبَ الشَّخْصُ بِالشَّيْءِ أَوْبِالْأَمْرِ: ھىيلە ئىشلەتتى، ئالدامچىلىق قىلدى، كۆز بويامچىلىق قىلدى.

تَلاَعَبَ بِأَمْوَالِ الدَّوْلَةِ: دۆلەتنىڭ مال – مۈلكى بىلەن ئويناشتى.

تَلاَعُبٌ بِالْأَلْفَاظِ: سۆز ئىشلىتىش ماھارىتىنى ئىشقا سېلىش، سۆز ئويۇنى قىلىش.

تَلاَعَنَ يَتَلاَعَنُ تَلاَعُنًا الشَّخْصَانِ: قاغاشتى، تىللاشتى، ئويناشتى.

تَلاَفَى يَتَلاَفَى تَلاَفِيًا الشَّيْءَ: تولۇقلىدى، تولدۇردى، تولدۇرۇۋالدى؛ تۈزەتتى، ساقلاندى، ئالدىنى ئالدى، قولدىن كەتكەن نەرسىنى قايتا قولغا كىرگۈزدى.

«تَلاَفَى الطَّالِبُ ضَعْفَهُ فِي الرِّيَاضِيَّاتِ»: ئوقۇغۇچى ماتېماتىكىدىكى ئاجىزلىقىنى تولدۇرۇۋالدى.

«تَتَلاَفَى ضِيَاعَ الْوَقْتِ»: ئۇ ۋاقىتنىڭ زايا بولۇشىدىن ساقلىنىدۇ.

تَلاَفَى الشَّرَّ قَبْلَ اسْتِفْحَالِهِ»: ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئالدى. سۈكەلگىچە توغان سالدى.

تَلاَفَى الْأَمْرَ: ساقلاندى، يىراق بولدى، نېرى بولدى.

تَلاَفَى ضَرْبَةَ خَصْمِهِ: رەقىبىنىڭ زەربە بىلەن ئۇرۇشىدىن ئۆزىنى چەتكە ئالدى.

تَلاَفِيًا لِـ: ... دىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ... نىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن.

«تَمَّ تَلاَفِي الْأَخْطَاءِ السَّابِقَةِ»: ئىلگىرىكى خاتالىقلارنى تۈزىتىپ بولدى.

تَلاَفِيفُ: بۈك – باراقسان دەرەخزارلىق، قويۇق ئورمانلىق، قويۇق ئۆسكەن ئۆسۈملۈك.

«فِي أَرْضِهِمْ تَلاَفِيفُ مِنْ عُشْبٍ»: ئۇلارنىڭ زېمىنىدا قويۇق ئۆسكەن ئوت – چۆپلەر بار.

«إِخْتَفَى فِي تَلاَفِيفِ الظَّلاَمِ»: كېچە قاراڭغۇلۇقىغا يوشۇرۇندى.

تَلاَفِيفُ مِنَ الْأَمْعَاءِ وَالدِّمَاغِ (فِي الطِّبِّ): تولگۇلۇپ ياكى قورۇلۇپ قالغان ئۈچەي ياكى مېڭە.

فِي تَلاَفِيفِ الظَّلاَمِ: كېچە قاراڭغۇلۇقىدا.

تَلاَقَبَ يَتَلاَقَبُ تَلاَقُبًا الْقَوْمُ: لەقەم قويۇشتى.

تَلاَقُحٌ: بىر نەرسىنىڭ ئېلېمېنتلىرىنىڭ ئىككىنچى نەرسىگە كىرگۈزۈلۈشى، چاڭلاشتۇرۇش.

«تَلاَقُحُ الْأَقَارِبِ غَيْرُ مَرْغُوبٍ فِيهِ»: يېقىن تۇغقانلارنى بىر – بىرىگە چېتىپ نەسىل ئالماشتۇرۇش ياخشى ئەمەس.

تَلاَقُحُ الْأَفْكَارِ: پىكىرلەرنىڭ ئالمىشىشى.

تَلاَقٍ: كۆرۈشمەك، ئۇچراشماق، يولۇقماق، دۇچ كېلىپ قالماق، دوقۇرۇشۇپ قالماق.

تَلاَقَى الصَّدِيقَانِ: ئىككى دوست ئۇچراشتى.

يَوْمُ التَّلاَقِي، يَوْمُ التَّلاَقِ: قىيامەت كۈنى.

«لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلاَقِ» (قرآن): (خالايىق) مۇلاقات بولۇشىدىغان كۈن (يەنى قىيامەت كۈنى) دىن ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن...

تَلاَكَمَ يَتَلاَكَمُ تَلاَكُمًا الشَّخْصَانِ: مۇشتلاشتى، بوكسچىلىق قىلىشتى.

تَلاَمَةٌ: نومۇسسىزلىق، يۈزى قېلىنلىق، يۈزسىزلىك.

تَلاَهَى يَتَلاَهَى تَلاَهِيًا بِكَذَا: كۆڭۈل ئاچتى،

تاماشا قىلدى، كۆيىندى، ئىچ پۇشۇقىنى چىقاردى، ئەمەك بولدى.

تَلَاهَى عَنْ كَذَا: دىققىتى بۆلۈندى، دىققىتى باشقا ياققا بۇرالدى.

تِلَاوَةٌ: ئوقۇماق، تىلاۋەت قىلماق.

«تَبْدَأُ الْإِذَاعَةُ بَرَامَجَهَا بِتِلَاوَةٍ مِنْ آيِ الذِّكْرِ الْحَكِيمِ»: رادىئو ئۆزىنىڭ پروگراممىلىرىنى قۇرئان كەرىم ئايەتلىرىنى تىلاۋەت قىلىش بىلەن باشلايدۇ.

تَلَاوَمَ يَتَلَاوَمُ تَلَاوُمًا الْقَوْمُ: مالامەت قىلىشتى، تاپا ـ تەنە قىلىشتى، ئەيىبلەشتى، سۆكۈشتى.

تَلَاوَمَتِ النِّسْوَةُ: ئاياللار تاپا ـ تەنە قىلىشتى.

تَلَأْلَأَ يَتَلَأْلَأُ تَلَأْلُؤًا النَّجْمُ: يۇلتۇز پارقىرىدى، يورىدى، يالتىرىدى، جىلۋىلەندى، جىمىرلىدى، پىلىلدىدى.

«تَلَأْلَأَ النَّجْمُ فِي السَّمَاءِ الصَّافِيَةِ»: سۈزۈك ئاسماندا يۇلتۇز جىمىرلىدى.

«تَلَأْلَأَ وَجْهُ الصَّبِيِّ فَرَحًا»: بالىنىڭ يۈزى خۇشاللىقتىن يورۇپ كەتتى.

تَلَأْلَأَ عَيْنُهُ بِالدُّمُوعِ: ئۇنىڭ كۆزى ياش بىلەن يالتىرىدى.

تَلَأْلَأَ الْوَجْهُ: يۈز يورىدى.

تَلَأْلَأَ الْكَلْبُ بِذَنَبِهِ: ئىت قۇيرۇقىنى شىپاڭشىتتى.

تَلْبٌ: زىيان، چىقىم، ھالاكەت.

تِلْبٌ: تېنى ساغلام.

تِلْبَاثِيٌّ: بىر ـ بىرىدىن يىراق ئىككى ئادەمنىڭ بىرلا ۋاقىت ئىچىدە پىكىرنىڭ ئوخشاپ قېلىشى.

تَلَبَّبَ يَتَلَبَّبُ تَلَبُّبًا لِلْقِتَالِ أَوِالْعَمَلِ: ئۇرۇش ياكى خىزمەتكە تەييارلاندى، ھازىرلاندى، تەرەددۇت قىلدى.

تَلَبَّبَ الشَّخْصَانِ: ئىككىسى بوغۇشتى.

تَلَبَّثَ يَتَلَبَّثُ تَلَبُّثًا بِالْمَكَانِ: توختىدى، تۇرۇپ قالدى، ھايال بولۇپ قالدى، توختاپ قالدى.

«يَتَلَبَّثُ الْقِطَارُ فِي الْمَحَطَّةِ الْفَرْعِيَّةِ»: پويىز كىچىك بېكەتتە توختايدۇ.

تَلَبَّخَ يَتَلَبَّخُ تَلَبُّخًا الشَّخْصُ بِالْعِطْرِ: ئەتىر چاچتى، ئەتىر ئىشلەتتى.

تَلَبَّدَ يَتَلَبَّدُ تَلَبُّدًا: يېپىشتى، چاپلاشتى، ئىسسىلىنىۋالدى، ئاۋارە قىلدى.

تَلَبَّدَ وَجْهُهُ: چىرايى تۇتۇلدى، چىرايىنى قايغۇ باستى.

تَلَبَّدَ الشُّوقُ: يۈرەك چىگىشىپ كەتتى، تۈگۈنچەك بولۇپ قالدى، چىرمىشىپ كەتتى.

تَلَبَّدَتِ الْغُيُومُ: بۇلۇت قويۇقلاشتى، بۇلۇت توپلاندى.

تَلَبَّدَتِ السَّمَاءُ بِالْغُيُومِ: ئاسماننى قارا بۇلۇت قاپلىدى.

تَلَبَّدَ الطَّائِرُ بِالْأَرْضِ: قۇش يەرگە قوندى.

تَلَبَّسَ يَتَلَبَّسُ تَلَبُّسًا بِالْمِعْطَفِ: پەلتو كىيدى.

تَلَبَّسَ الْغُيُومُ السَّمَاءَ: ئاسماننى بۇلۇت قاپلىدى.

تَلَبَّسَ بِالْأَمْرِ: قاتناشتى، ئارىلاشتى، ئارىلىشىپ قالدى.

تَلَبَّسَ الشَّخْصُ بِدَوْرٍ مَسْرَحِيٍّ: درامىدا رول ئالدى.

تَلَبَّسَ الشَّخْصُ بِجَرِيمَةٍ: جىنايەت ئۆتكۈزدى.

تَلَبَّسَتْ بِدَوْرِ الْمَلِكَةِ: (درامىدا) خانىشىنىڭ رولىنى ئالدى.

تَلَبَّسَ حُبُّهُ بِدَمِهِ: ئۇنىڭ مۇھەببىتى قېنىغا سىڭىپ كەتتى، قېنىغا ئارىلىشىپ كەتتى.

تَلَبُّسٌ: جىنايى ھەرىكەتلەرگە قاتناشماق.

فِي حَالَةِ التَّلَبُّسِ: جىنايەت ئۆتكۈزگەن ھالەتتە؛ نەق مەيداندا، ۋەقە يۈز بەرگەندە.

تَلَبَّكَ يَتَلَبَّكُ تَلَبُّكًا: قالايمىقان بولۇپ كەتتى، پاراكەندە بولۇپ كەتتى، ئارىلىشىپ كەتتى، مالىماتاڭ بولۇپ كەتتى، رەتسىز بولدى.

تَلَبَّكَتِ الْمَعِدَةُ: ئاشقازىنى ئاجىزلاشتى، ھەزىم قىلىشى ناچارلاشتى

تَلْبِيبٌ جـ تَلَابِيبُ: ياقا.

أَخَذَ بِتَلَابِيبِهِ: ياقىسىدىن ئالدى، ياقىسىدىن سىقتى.

تَلْبِيَةٌ: قوشۇلماق، ئاۋاز قوشماق، جاۋاب قايتۇرماق، دەۋەتكە قوشۇلماق؛ بىنائەن، بويىچە.

«جِئْتُ تَلْبِيَةً لِدَعْوَتِكَ»: مەن چاقىرىقىڭغا بىنائەن كەلدىم.

تَلْبِيَةٌ: قاندۇرماق.

تَلْبِيَةُ حَاجَاتِ النَّاسِ الْيَوْمِيَّةِ: كىشىلەرنىڭ كۈندىلىك ئېھتىياجىنى قاندۇرماق.

تَلْبِيسٌ: كىيىم كىيگۈزمەك، ياساندۇرماق.

تَلْبِيسُ إِبْلِيسَ: بولمىغۇر خىياللارغا چۈمۈش، خاتا ئويلارغا چۈشمەك.

تَلْتَلَ يُتَلْتِلُ تَلْتَلَةً: تولدۇردى، قاپلىدى.

تَلَثَّمَ يَتَلَثَّمُ تَلَثُّمًا الرَّجُلُ: ئورۇۋالدى، يۆگىۋالدى، شارپا بىلەن يۈز ـ كۆزىنى ئورىۋالدى.

«تَلَثَّمَ الْبَدَوِيُّ مِن رِمَالِ الصَّحْرَاءِ»: بەدەۋى چۆل ـ باياۋان قۇملىرىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن يۈز ـ كۆزىنى شارپا بىلەن ئورىۋالدى.

«تَلَثَّمَ اللُّصُوصُ قَبْلَ اقْتِحَامِهِمِ الْمَصْرِفَ»: ئوغرىلار بانكىغا سوقۇنۇپ كىرىشتىن بۇرۇن ئېغىز ـ بۇرنىنى يۆگىۋالدى.

تَلَجٌ: قارچىغا بالىسى.

تَلَجَّجَ يَتَلَجَّجُ تَلَجُّجًا الشَّخْصُ مَتَاعَ غَيْرِهِ: باشقىلارنىڭ نەرسىسىنى ئۆزۈمنىڭ دەۋالدى.

تَلَجْلَجَ يَتَلَجْلَجُ تَلَجْلُجًا الشَّخْصُ: دۇدۇقلاپ سۆزلىدى، كېكەچلىدى.

«تَلَجْلَجَ الْمُتَّهَمُ عِنْدَ اسْتِجْوَابِهِ أَمَامَ الْقَاضِي»: جاۋابكار سوتچىنىڭ ئالدىدا سوراق قىلىنغاندا دۇدۇقلاپ قالدى.

تَلَحَّفَ يَتَلَحَّفُ تَلَحُّفًا: يۆگىنىۋالدى.

تَلَحَّى يَتَلَحَّى تَلَحِّيًا الشَّخْصُ: سەللىسىنى ئېڭىكى ئاستىدىن ئايلاندۇرۇپ ئورىدى.

تَلَحْلَحَ يَتَلَحْلَحُ تَلَحْلُحًا عَنِ الْمَكَانِ: يىراقلىدى، چەتنىدى، ئايرىلدى.

تَلْحِينٌ ج تَلَاحِينُ: مېلودىيە.

تَلْحِينُ الْأَغَانِي: ناخشا ئاھاڭى، ناخشا مېلودىيەسى.

تَلَاحِينُ الْقِطَعِ الْمُوسِيقِيَّةِ: مۇزىكا پارچىلىرىنىڭ مېلودىيىسى.

تَلَخْبَطَ يَتَلَخْبَطُ تَلَخْبُطًا: قالايمىقانلاشتى، ئارىلىشىپ كەتتى، تەرتىپ بۇزۇلدى، مالىمانچىلىق بولدى.

تَلْخِيصٌ: قىسقارتماق، يىغىنچاقلىماق، ئىخچاملىماق، خۇلاسىلىمەك.

تَلْخِيصُ الْكَلَامِ: سۆزنى قىسقارتماق، سۆزنى خۇلاسىلىمەك.

«لَقَدْ كَانَ التَّلْخِيصُ الَّذِي قَدَّمَهُ بِمَثَابَةِ بَيَانٍ شَمَلَ آرَاءَنَا جَمِيعًا»: ئۇنىڭ خۇلاسە خاراكتېرلىك نۇتقى ھەممىمىزنىڭ پىكرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان.

تَلَدَ يَتْلُدُ تُلُودًا الْمَجْدُ: شان ـ شەرەپ قەدىمدىن ئەنئەنە بولۇپ كەلدى.

تَلَدَ بِالْمَكَانِ: تۇردى.

تُلْدٌ. تَلَدٌ: ئەجدادلىرىدىن مىراس قالغان، ئەجدادتىن ـ ئەۋلادقا ئۆتۈپ كېلىۋاتقان.

تَلَدَّدَ يَتَلَدَّدُ تَلَدُّدًا الشَّخْصُ: تېڭىرقاپ ئوڭ ـ سولغا قارىدى؛ ئارقىغا سوزدى، ۋەدىسىدە تۇرمىدى؛ دۆتلەشتى، گالۋاڭلاشتى.

«تَلَدَّدَ فِي دَفْعِ دَيْنِهِ»: ئۇ قەرزنى تۆلەشنى كېيىنكە سوزدى.

تَلَدَّنَ يَتَلَدَّنُ تَلَدُّنًا الشَّخْصُ بِالْمَكَانِ: تۇردى، ماكانلاشتى، ئورۇنلاشتى، جايلاشتى.

تَلَذَّذَ يَتَلَذَّذُ تَلَذُّذًا الشَّيْءَ وَبِهِ: تەمىنى تېتىدى، ھۇزۇرلاندى، لەززەتلەندى، شېرىن ھېس قىلدى.

«تَلَذَّذَ بِالسِّبَاحَةِ فِي الْبَحْرِ»: ئۇ دېڭىزدا چۆمۈلۈپ ھۇزۇرلاندى.

تَلَذَّعَ يَتَلَذَّعُ تَلَذُّعًا الشَّخْصُ: زېھنى ئۆتكۈرلەشتى؛ ئوڭ ـ سولغا قاراپ ئاچچىقتىن تىلىنى مىدىرلاتتى.

تَلَذَّعَتِ النَّارُ: ئوت ياندى، ئوت تۇتاشتى.

«كَلَّمْتُهُ فَإِذَا هُوَ غَضْبَانُ يَتَلَذَّعُ»: مەن ئۇنىڭغا سۆزلىۋىدىم، ئۇ ئوڭ ـ سولغا قاراپ غەزەپتىن تىلىنى مىدىرلاتتى.

تَلَزَّجَ يَتَلَزَّجُ تَلَزُّجًا الشَّيْءُ: يېپىشتى، چاپلاشتى، يېرىكتى.

تَلَزَّجَ الشَّعْرُ: چاچ پاخپىيىپ كەتتى، چىگىشلىشىپ كەتتى.

تَلَزَّزَ يَتَلَزَّزُ تَلَزُّزًا الشَّيْءُ: پومىلىشىپ قالدى، كىرىشىپ كەتتى، چىگىشىلىپ كەتتى.

تِلِسْكُوبٌ ج تِلِسْكُوبَاتٌ: دۇربۇن.

تَلَصَّصَ يَتَلَصَّصُ تَلَصُّصًا: ئوغرى بولدى، ئوغرى بولۇپ كەتتى، قاراقچى بولدى.

تَلَصَّصَ الشَّخْصُ: ئوغرى مۈشۈكتەك تىمىسقىلاپ يۈردى، يۈرۈش - تۇرۇشلىرى بەئەينى ئوغرىدەك بولدى.

«يَتَلَصَّصُ مِنْ وَرَاءِ الْبَابِ»: ئۇ ئىشىكنىڭ كەينىدە ئوغرىلىقچە ئاڭلىدى.

تَلَصَّصَ إِلَى مَكَانٍ: ئوغرىلىقچە كىردى، يوشۇرۇن كىردى، بىلىندۇرمەي كىردى.

تَلَصَّصَ عَلَى: ماردى، كۆزەتتى، مەخپى رەۋىشتە كۆزەتتى، پايلاقچىلىق قىلدى.

تَلَطَّخَ يَتَلَطَّخُ تَلَطُّخًا الشَّيْءُ بِكَذَا: بۇلغاندى، مەينەت بولدى، داغ چۈشتى، ئىپلاس بولۇپ كەتتى، پاسكىنا بولۇپ كەتتى.

تَلَطَّخَ الشَّخْصُ بِأَمْرٍ قَبِيحٍ: يامان ئىش قىلدى، يامانلىق قىلدى.

تَلَطَّخَ الْكِتَابُ بِالْحِبْرِ: كىتاب سىياھ بىلەن بۇلغاندى.

تَلَطَّفَ يَتَلَطَّفُ تَلَطُّفًا: قىزغىنلىقنى بىلدۈردى، سىلىق بولدى، مۇلايىملىقنى ئىپادىلىدى.

تَلَطَّفَ بِهِ: پەنلەپ ئېھتىياتچانلىق بىلەن ئۇنىڭ مەخپىيەتلىكلىرىنى بىلىۋالدى.

«فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ» «قرآن»: ... ئۇنىڭدىن سىلەرگە سېتىۋېلىپ ئېلىپ كەلسۇن، ئۇ (شەھەرگە كىرىشتە ۋە تاماق سېتىۋېلىشتا) ئېھتىيات قىلسۇن.

تَلَطَّفَ الشَّخْصُ فِي الأَمْرِ: مۇلايىم بولدى، رايىش بولدى، قىزغىن بولدى، يۇمشاق، سىلىق بولدى، نازاكەتلىك بولدى.

تَلَطَّفَ الشَّخْصُ: كۆرۈنۈشتە ئاغزى يۇمشاقلىق قىلدى، ئۇستىلىق قىلدى.

تَلَطُّفٌ: مېھرىبانلىق، مۇلايىملىق، خۇش مۇئامىلىلىك، ئاق كۆڭۈللۈك.

تَلَظَّى يَتَلَظَّى تَلَظِّيًا الشَّخْصُ عَلَى الْعَدُوِّ: دۈشمەننىڭ بىخۇتلىقىنى كۈتتى.

«يَتَلَظَّى الثُّوَّارُ فِي الْجِبَالِ»: قوزغىلاڭچىلار تاغلاردا تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىش پەيتىنى كۈتمەكتە.

تَلَظَّى يَتَلَظَّى تَلَظِّيًا النَّارُ: ئوت يالقۇنجىدى، ئوت لاۋۇلدىدى.

«فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى» «قرآن»: سىلەرنى لاۋۇلداپ تۇرغان ئوتتىن ئاگاھلاندۇردۇم.

تَلَظَّى الشَّخْصُ عَلَيْهِ: غەزەپلەندى.

تَلَظَّى الْمَكَانُ: ئىسسىپ كەتتى، قاتتىق ئىسسىق بولدى.

«تَلَظَّتِ الْحُجْرَةُ بِحَرَارَةِ الشَّمْسِ»: كۈننىڭ ئىسسىقىدا ھۇجرا قاتتىق ئىسسىپ كەتتى.

تَلِعَ يَتْلَعُ تَلَعًا وَتَلاَعَةً عُنُقُهُ: بوي تارتتى.

تَلْعَةٌ ج تِلاَعٌ و تَلْعٌ و تَلَعَاتٌ: تۆپىلىك، ئېگىزلىك، ئېدىرلىق.

تَلَعْثَمَ يَتَلَعْثَمُ تَلَعْثُمًا فِي الأَمْرِ: دۇدۇقلىدى، كېكەچلىدى، توختاپ قالدى، تىلىنى چايناندى.

«سَأَلْتُهُ عَنْ شَيْءٍ فَتَلَعْثَمَ فِي جَوَابِهِ»: ئۇنىڭدىن بىرنەرسە توغرىسىدا سورىۋىدىم، ئۇ جاۋاب بېرىشتە تىل چايناندى.

تَلَعَّبَ: ئوينىدى، تاماشا قىلدى، كۆڭۈل ئاچتى.

تَلَعْلَعَ يَتَلَعْلَعُ تَلَعْلُعًا السَّرَابُ: تومۇز پىلىلىدى، تومۇز جىمىرلىدى، تومۇز چاقنىدى، تومۇز پارقىرىدى، تومۇز يالتىرىدى.

تَلَعْلَعَ الشَّخْصُ: ئاجىزلاپ كەتتى.

تَلَعْلَعَ الشَّخْصُ مِنَ الْجُوعِ: ئاچلىقتىن ئۆلەي دەپ قالدى.

«بَاتَ يَتَلَعْلَعُ مِنَ الْجُوعِ»: ئۇ كېچىنى ئاچلىقتىن جان تالىشىپ ئۆتكۈزدى.

تِلْغَافِيٌّ: تېلېگراما خادىمى.

تِلْغِرَافٌ ج تِلْغِرَافَاتٌ: تېلېگراف، تېلېگراف ئاپپاراتى.

أَرْسَلَ تِلْغِرَافًا إِلَى أَهْلِهِ: ئائىلىسىگە تېلېگراما يوللىدى.

مَكْتَبُ تِلْغِرَافٍ: تېلېگراف ئىدارىسى.

تِلْغِرَافِيٌّ: تېلېگرافقا ئائىت، تېلېگرافقا مەنسۇپ.

تَلَغَّبَ يَتَلَغَّبُ تَلَغُّبًا: ھالسىزلىنىپ كەتتى، چارچىدى، ماغدۇرسىزلاندى، ھاردى.

تَلَغَّمَ يَتَلَغَّمُ تَلَغُّمًا بِالطِّيبِ: ئېغىز - بۇرۇن ئەتراپىغا ئەتىر سۈردى.

تَلْغَ يَتْلَغِي تَلْغَةً: تېلېگراممۇ بەردى.

تَلْغِيٌّ: تېلېگرامما.

تَلِفَ الرَّجُلُ: ھالاك بولدى.

«تَتْلَفُ كَمِّيَّاتٌ كَبِيرَةٌ مِنَ الْفَوَاكِهِ أَثْنَاءَ نَقْلِهَا»: مېۋىلەرنىڭ كۆپ قىسمى توشۇش جەريانىدا بۇزۇلىدۇ.

تَلَفٌ: زىيان بولماق؛ بۇزۇلماق، سىپسىماق، يوقال-ماق، ھالاك بولماق.

ذَهَبَتْ نَفْسُهُ تَلَفًا: ئۇنىڭ ئۆزى ھالاك بولدى.

«مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا اَللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا، وَيَقُولُ الْآخَرُ اَللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا» (حديث): كىشىلەرگە ھەركۈنى ئاسماندىن ئىككى پەرىشتە چۈشۈپ، ئۇلارنىڭ بىرى: «ئى ئاللاھ، سەخى ئادەمگە ئۇنىڭ خەير - ئېھسان قىلىپ بەرگىنىنىڭ ئورنىنى تولدۇرۇپ بەرگىن» دېيدۇ، يەنە بىرى «بېخىلنىڭ مېلىنى تىرپىسىن قىلىۋەتكىن» دېيدۇ.

تِلْغَازٌ ج تِلْغَازَاتٌ: تېلېۋىزىيە.

تَلْفَزَ يُتَلْفِزُ تَلْفَزَةَ الْحَفْلِ: يىغىننى تېلېۋىزور ئارقىلىق تارقاتتى.

تِلْفِزْيُونٌ: تېلېۋىزور.

مَحَطَّةُ التِّلِفِزْيُونِ: تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى.

تَلَفَّتَ يَتَلَفَّتُ تَلَفُّتًا إِلَى الشَّيْءِ: تىكىلىپ قارى-دى، زەن سېلىپ قارىدى، سىنچىلاپ قارىدى.

تَلَفَّتَ حَوْلَهُ: ئەتراپىغا زەن قويۇپ قارىدى.

«تَتَلَفَّتُ يَمْنَةً وَيَسْرَةً»: ئۇ ئوڭ - سولغا سىنچىلاپ قارىماقتا.

تَلَفَّظَ يَتَلَفَّظُ تَلَفُّظًا الشَّخْصُ بِالْكَلَامِ: سۆزلىدى، گەپ قىلدى، تەلەپپۇز قىلدى، تاۋۇش چىقار-دى.

«لَا يَتَلَفَّظُ إِلَّا بِأَحْسَنِ الْقَوْلِ»: ئۇ چىرايلىق سۆزنىلا قىلىدۇ.

تَلَفُّظٌ: ئوقۇلۇش، تەلەپپۇز، تاۋۇش چىقىرىش.

أَخْطَأَ التَّلَفُّظَ: خاتا ئوقۇدى، خاتا تەلەپپۇز قىلدى.

تَلَفَّعَ يَتَلَفَّعُ تَلَفُّعًا - بِ النَّارِ: ئوت ياندى، ئوت كۆيدى، ئوت لاۋۇلدىدى، ئوت يالقۇنلىدى.

تَلَفَّعَ الشَّخْصُ: باش - كۆزى ئاغرىپ كەتتى.

تَلَفَّعَ الشَّخْصُ بِالثَّوْبِ: كىيىم بىلەن ئورۇنۇۋال-دى، كىيىمگە يۆگىنىۋالدى.

تَلَفَّعَ بِعَبَاءَتِهِ: تونىغا ئورۇنۇۋالدى.

تَلَفَّقَ يَتَلَفَّقُ تَلَفُّقًا الشَّخْصُ فِي ثَوْبِهِ: كىيى-مىگە ئورۇنۇۋالدى.

تَلَفَّقَ فِي رِدَائِهِ: يەكتىكىگە ئورۇنۇۋالدى.

تَلَفَّقَ الثُّعْبَانُ: يىلان تۈگۈلۈۋالدى.

تَلَفَّقَ يَتَلَفَّقُ تَلَفُّقًا: بىرلەشتى، جىپسىلاشتى.

تَلَفَّقَ بِهِ: ئۇنىڭغا يېتىشىۋالدى.

تَلَفْلَفَ يَتَلَفْلَفُ تَلَفْلُفًا الشَّخْصُ بِثَوْبِهِ: كىيىمىگە ئورۇنۇۋالدى، يۆگىنىۋالدى.

«تَتَلَفْلَفُ بِرِدَائِهَا مِنَ الْبَرْدِ»: ئۇ سوغۇقتىن تونىغا ئورۇنۇۋالدى.

تَلْفَنَ يُتَلْفِنُ تَلْفَنَةً الشَّخْصُ: تېلېفون ئارقىلىق سۆزلەشتى.

تِلْفُونٌ، تِلِيفُونٌ، تَلَفُونٌ ج تِلْفُونَاتٌ: تېلېفون.

مَصْلَحَةُ التِّلْفُونَاتِ: تېلېفون ئىدارىسى.

تِلْفُونِيًّا: تېلېفون ئارقىلىق.

«أَصْبَحَ مِنَ الْيَسِيرِ أَنْ تُنْجَزَ كَثِيرٌ مِنَ الْأَعْمَالِ تِلْفُونِيًّا»: تېلېفون ئارقىلىق نۇرغۇن ئىشلارنىڭ ئورۇنلىنىشى ئاسانلاشتى.

آلَةٌ تِلْفُونِيَّةٌ: تېلېفون ئاپپاراتى.

مُخَابَرَةٌ تِلْفُونِيَّةٌ: تېلېفون بىلەن مۇناسىۋەت-لىشىش.

تَلَقَّى مُكَالَمَةً تِلْفُونِيَّةً: تېلېفون ئالدى، تېلې-فون قوبۇل قىلدى، تېلېفوندا سۆزلەشتى.

تَلْفِيعَةٌ ج تَلْفِيعَاتٌ وَتَلَافِيعُ: بويۇن ياكى باش يۆگىلىدىغان كىيىم.

تَلْفِيقٌ ج تَلْفِيقَاتٌ: جەملىمەك، قوشماق؛ قوراشتۇرماق، ياماماق؛ بېزىمەك، ياسىماق.

تَلْفِيقُ الْأَخْبَارِ: خەۋەرلەرنى قوراشتۇرماق.

تَلْفِيقِيَّةٌ: ئارىلاشما گەپ.

تِلْقَاءَ: كۆرۈشمەك، ئۇچراشماق، ئۇدۇلىدا، روبە-روسىدا؛ ئۇچرىشىدىغان جاي.

تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ فُلَانٍ: پالانىنىڭ تەرىپىگە يۈزلەندى.

«وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ» «قرآن»: ئۇ مەدىيەن تەرەپكە يۈزلەنگەن چاغدا.

جَلَسَ تِلْقَاءَهُ: ئۇنىڭ ئۇدۇلىدا ئولتۇردى، ئۇنىڭ بىلەن روبىرو ئولتۇردى.

مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِهِ: ئىختىيارىي رەۋىشتە، ئۆزلۈكىدىن، ئۆز رازىلىقى بىلەن، ئىستىخىيىلىك ھالدا، ئاڭلىق ھالدا، ئۆز-ئۆزىدىن.

«فَعَلَ هَذَا الْأَمْرَ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِهِ»: بۇ ئىشنى ئۇ ئۆزلۈكىدىن قىلدى.

«قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي»

«قرآن»: مەن ئۇنى ئۆزۈمچە ئۆزگەرتەلمەيمەن ... دېگىن.

«سَاعَةٌ تَتَحَرَّكُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِهَا»: ئاپتوماتىك سائەت.

تِلْقَائِيٌّ: ئۆزلۈكىدىن ھەرىكەتلىنىدىغان، ئاڭلىق ھالدا، ئىختىيارىيلىق بىلەن، ئاپتوماتىك.

عَمَلٌ تِلْقَائِيٌّ: ئۆزلۈكىدىن قىلىنغان ئىش.

قَامَتْ بِالْأَمْرِ تِلْقَائِيًّا: ئىشنى ئۆزلۈكىدىن قىلدى.

تَحَمَّسُوا لِلْمَوْضُوعِ بِصِفَةٍ تِلْقَائِيَّةٍ: بۇ ماۋزۇغا ئۆزلۈكىدىن قىزىقىشتى.

تَلَقَّبَ يَتَلَقَّبُ تَلَقُّبًا الشَّخْصُ بِكَذَا: لەقەم بولۇپ قالدى.

«تَلَقَّبَ «أَبُوالطَّيِّبِ» بِالْمُتَنَبِّي»: مۇتەنەببى دېگەن ئەبۇ تەييىبگە لەقەم بولۇپ قالدى.

«تَلَقَّبَ بِصَاحِبِ الْحِمَارِ»: ئۇ ئېشەكچى دېگەن لەقەم بىلەن ئاتالدى.

تَلَقَّطَ يَتَلَقَّطُ تَلَقُّطًا الشَّخْصُ الشَّيْءَ: يىغدى، جۇغلىدى.

«يَتَلَقَّطُ أَخْبَارَ النَّاسِ»: ئۇ كىشىلەرنىڭ خەۋەرلىرىنى توپلايدۇ.

تَلَقَّفَ يَتَلَقَّفُ تَلَقُّفًا الشَّيْءَ: تۇتۇۋالدى، چاققانلىق بىلەن ئالدى.

تَلَقَّفَ الطَّعَامَ: تاماقنى يۇتىۋەتتى.

تَلَقَّفَ الْكُرَةَ: توپنى تۇتۇۋالدى.

تَلَقَّفَ الشَّخْصُ الْكَلَامَ: سۆزنى تېز تۇتۇۋالدى.

«تِلْمِيذٌ ذَكِيٌّ يَتَلَقَّفُ كَلَامَ مُعَلِّمِهِ»: زېرەك ئوقۇغۇچى ئوقۇتقۇچىسىنىڭ سۆزىنى تۇتۇۋالىدۇ.

تَلَقَّنَ يَتَلَقَّنُ تَلَقُّنًا: چۈشەندى، يادلىدى.

تَلَقَّى يَتَلَقَّى تَلَقِّيًا الشَّيْءَ مِنْهُ: قوبۇل قىلدى؛ ئوقۇدى، تەلىم ئالدى، بىلىم ئالدى.

«فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ» «قرآن»: ئادەم پەرۋەردىگارىدىن بىرقانچە سۆز تەلىم ئالدى.

تَلَقَّى الْهَدِيَّةَ: سوۋغا قوبۇل قىلدى.

تَلَقَّى مَدَدًا: ياردەم قوبۇل قىلدى.

«تَلَقَّتِ الْجَمَاهِيرُ فِي الْمَنَاطِقِ الْمَنْكُوبَةِ بِالزَّلَازِلِ عِنَايَةً فَائِقَةً مِنَ الْحُكُومَةِ»: يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايوندا ئامما ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈشىگە ئېرىشتى.

تَلَقَّاهُ: قارشى ئالدى، كۈتۈۋالدى، قارشى ئالدى، كۆرۈشتى، قوبۇل قىلدى.

تَلَقَّاهُ بِمَزِيدِ التَّرْحَابِ: ئۇنى تەنتەنە بىلەن كۈتۈۋالدى، ئۇنى قىزغىن كۈتۈۋالدى.

تَلَقَّاهُ بِالْقَبُولِ: ئۇنى چىن قەلبى بىلەن قارشى ئالدى.

يَتَلَقَّى الْأَوَامِرَ مِنْ رَئِيسِهِ: باشلىقىدىن بۇيرۇق ئالىدۇ.

تَتَلَقَّى الْعِلْمَ بِالْجَامِعَةِ: ئۇنىۋېرسىتېتتا ئىلىم ئېلىۋاتىدۇ، ئۇنىۋېرسىتېتتا ئوقۇۋاتىدۇ.

يَتَلَقَّوْنَ دَوْرَةً تَدْرِيبِيَّةً: بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىدا ئوقۇۋاتىدۇ.

تَلْقِيحٌ: ئەملەش، چاڭلاشتۇرماق، ئۇرۇقلاندۇرماق.

تَلْقِيحٌ بِمَصْلِ الْجُدَرِيِّ: چېچەك ۋاكسىنىسىنى ئەملەش.

تَلْقِيحٌ ذَاتِيٌّ: تەبىئى چاڭلاشماق.

تَلْقِيحٌ «فى الطِّبِّ»: چەكمەك، سالماق، ئەملەمەك.

تَلْقِيحٌ صِنَاعِيٌّ: سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش، چاڭلاشتۇرۇش.

تَلْقِيحُ النَّبَاتِ: ئۆسۈملۈكنى چاڭلاشتۇرماق، ئۇلىماق.

تَلْقِيحُ النَّخْلِ: خورمىنى ئۇلىماق.

تَلْقِيحٌ اِصْطِنَاعِيٌّ أَوْ صَنَاعِيٌّ: سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرماق، سۈنئىي چاڭلاشتۇرماق.

تَلْقِيحُ الأُنْثَى: ئۇرۇقلاندۇرماق، چاڭلاشتۇرماق، ئۇلىماق.

تِلْكَ: بۇ، ئاۋۇ، ماۋۇ، بۇياق (مۇئەننەس بىرلىك كۆرسىتىش ئالماشلىرى)

«وَمَا تِلْكَ بِيَمِيْنِكَ يَا مُوسَى» «قرآن» : ئى مۇسا! ئوڭ قولۇڭدىكى نېمە ئۇ؟

تَلَكَّأَ يَتَلَكَّأُ تَلَكُّؤًا: سۇسلۇق قىلدى، ئارقىغا سوزدى، سۆرەلمىلىك قىلدى.

«يَتَلَكَّأُ عَنْ تَسْدِيدِ دَيْنِهِ» : ئۇ قەرزنى تۆلەشنى ئارقىغا سۈرمەكتە.

تَلَكَّأَ عَلَيْهِ: سەۋەب كۆرسەتتى، كەچۈرۈم سوردى.

تَلَّ يَتُلُّ تَلًّا فُلاَنًا: يەرگە باستى.

تَلَّ السَّائِلَ: سوئۇقلۇقنى تۆكتى.

تَلَّ السَّائِلُ: سوئۇقلۇق ئاقتى.

تَلَّ النَّاقَةَ: تۆگىنى چوك قىلدى.

تَلَّ الْحَبْلَ فِي الْبِئْرِ: قۇدۇققا ئارغامچىنى تاشلىدى.

«فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِيْنِ» «قرآن» : ئىككىسى (ئاللاھنىڭ ئەمرىگە) بويسۇندى، ئىبراھىم ئۇنى (يەنى ئوغلىنى بوغۇزلاش ئۈچۈن) يېنى ياتقۇزدى.

تَلٌّ ج تِلاَلٌ وَ تُلُوْلٌ. اَلْوَاحِدَةُ تَلَّةٌ: كىچىك تاغ، تۆپىلىك، ئىدىرلىق، دۆڭ.

تَلٌّ أَبِيْب: پەلەستىندىكى ئوتتۇرا دېڭىزغا يېقىن بىر شەھەر ئىسمى.

«غَابَتِ الشَّمْسُ وَرَاءَ التِّلاَلِ الْغَرْبِيَّةِ» : قۇياش غەربى تاغ ئارقىسىغا كىرىپ كەتتى.

تَلِمَ يَتْلَمُ تَلاَمَةً: نومۇسسىز بولدى.

تَلَمٌ ج أَتْلاَمٌ: تاپ (يەر ھەيدىگەن چاغدىكى بوقۇسا ئىزى)

تِلْمٌ ج تِلاَمٌ: زەگەر؛ زەگەرنىڭ شاگىرتى؛ تېرىقچى.

تَلْمَذَ يُتَلْمِذُ تَلْمَذَةً الطَّالِبَ لَهُ أَوْ عِنْدَهُ: ئۇنىڭغا شاگىرتلىققا كىردى، ئۇنىڭغا شاگىرت بولۇپ ئوقۇدى.

تَلْمَذَةٌ: ئۆگىنىش؛ شاگىرت بولماق، ئوقۇغۇچى بولماق؛ سىناق قىلماق، تەجرىبە قىلماق.

تَلَمْلَمَ يَتَلَمْلَمُ تَلَمْلُمًا الْقَوْمُ: توپلاندى.

«تَلَمْلَمَ النَّاسُ فِي السَّاحَةِ» : كىشىلەر مەيدانغا توپلاندى.

تَلَمَّجَ يَتَلَمَّجُ تَلَمُّجًا الشَّخْصُ: تاماقتىن بۇرۇن ئۇششاق ـ چۈششەك نەرسىلەرنى يېدى، ئازغىنا نەرسە يېدى.

تَلَمَّجَ بِالطَّعَامِ: تاماقنى لەززەتلىنىپ يېدى.

تَلَمَّسَ يَتَلَمَّسُ تَلَمُّسًا الشَّخْصُ: قايتا ـ قايتا تەلەپ قىلدى، ئىلتىماس قىلدى، ئۆتۈندى.

تَلَمَّسَ الشَّخْصُ الشَّيْءَ: تۇتتى؛ ئىزدەندى.

«تَلَمَّسَ طَرِيقَهُ بِصُعُوبَةٍ» : ئۇ يول ئۈستىدە تەستە ئىزدەندى، ئۇ يولنى تەستە تىمىسقىلىدى.

تَلَمَّسَ عُذْرًا: ئىلتىماس قىلدى، ئۆتۈندى؛ كەچۈرۈم سورىدى، ئەپۇ سورىدى.

تَلَمَّسَ الْمَكْفُوفُ الْحَائِطَ: ئەما تامنى تۇتۇشقا ئۇرۇندى.

تَلَمَّسَ طَرِيْقَهُ: ئامال ئىزدىدى، چارە ئىزدىدى، يول ئىزدىدى.

تَلَمَّظَ يَتَلَمَّظُ تَلَمُّظًا الشَّخْصُ: ئاغزىدىكى تاماق قالدۇقىنى تامشىدى.

تَلَمَّظَ الشَّخْصُ بِذِكْرِهِ: ئەيىبلىدى، قارىلىدى، بوھتان چاپلىدى.

«تَلَمَّظَهُ فِي غِيَابِهِ» : ئۇ ئۇنىڭ كەينىدە يامان گېپىنى قىلدى، (ئۇ ئۇنىڭ غەيۋىتىنى قىلدى).

تَلَمَّعَ يَتَلَمَّعُ تَلَمُّعًا: جىمىرلاپ كۆرۈندى، چاقنىدى، نۇر چاچتى، پارقىرىدى.

اَلتَّلْمُوْدُ: يەھۇدىلارنىڭ تەۋراتتىن كېيىنلا تۇرىدىغان مۇھىم كىتابى بولۇپ، ئاغزاكى تارقىلىپ يۈرگەن دىنىي قائىدە ـ يوسۇن توپلىمى.

تَلْمِيحٌ ج تَلْمِيحَاتٌ و تَلاَمِيحُ: ئىما ـ ئىشارەت، ئىشارەت قىلماق، يوشۇرۇپ ئۆتمەك، كىنايە قىلماق.

تَلْمِيحًا إِلَى كَذَا أَقُولُ ....: ... غا ئىشارەت قىلىش يۈزىسىدىن ئېيتىمەنكى.

«فِي كَلاَمِهِ تَلاَمِيحُ لِأُمُورٍ هَامَّةٍ» : ئۇ سۆزىدە

مۇھىم ئىشلارغا ئىشارەت قىلىپ ئۆتتى.

تِلْمِيذٌ ج تَلَامِذَةٌ وَتَلَامِيذُ: شاگىرت، ئوقۇغۇچى.

تَلْمِيعٌ فِي الْخَيْلِ: ئاتنىڭ بەدىنىدىكى رەڭگە ئوخشىمايدىغان ئۇ يەر بۇ يەردىكى ئالىچىپارلىق.

تَلْمِيعُ الْأَحْذِيَةِ: ئاياغنى مايلىماق، ئاياغنى پارقىراتماق.

تَلِهَ يَتْلَهُ تَلَهًا: تەڭلىكتە قالدى، قىيىن ئەھۋالدا قالدى، تېڭىرقاپ قالدى.

تَلَهَّبَ يَتَلَهَّبُ تَلَهُّبًا ـ تِ النَّارُ: ئوت كۆيىدى، ياندى.

تَلَهَّبَ غَيْظًا: قاتتىق ئاچچىقلاندى، چىچاڭشىپ كەتتى.

تَلَهَّفَ يَتَلَهَّفُ تَلَهُّفًا الشَّخْصُ عَلَى مَا فَاتَ: قولدىن كەتكەنگە ئاھ ئۇردى، . خورسىندى، ئېچىندى، ئىچى سىرىلدى، ھەسرەت چەكتى، قايغۇردى.

«يَتَلَهَّفُ عَلَى عَدَمِ مُوَاصَلَتِهِ التَّعَلُّمَ» : ئۇ ئوقۇشنى داۋاملاشتۇرالمىغانلىقىغا ھەسرەت چەكمەكتە.

تَلَهَّفَ عَلَى الشَّيْءِ: تەشنا بولدى، ئىنتىزار بولدى، ئارزۇ قىلدى.

تَلَهَّمَ يَتَلَهَّمُ تَلَهُّمًا: يۇتۇۋەتتى، يالماپلا يۇتۇۋەتتى.

تَلَهَّى يَتَلَهَّى تَلَهِّيًا بِكَذَا: كۆڭۈل ئاچتى، تاماشا قىلدى، ئوينىدى، ئىچ پۇشۇقىنى چىقاردى، بېرىلىپ كەتتى.

تَلَهَّى الشَّخْصُ بِالشَّيْءِ: تاماشا قىلدى، ئوينىدى، ئىچ پۇشۇقىنى چىقاردى، ھەپىلەشتى.

تَلَهَّى الشَّخْصُ عَنْهُ: يۈز ئۆرىدى، كۆڭۈل بۆلمىدى، كارى بولمىدى، دىققىتى بۆلۈندى، دىققىتى باشقا ياققا بۇرالدى.

«وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى وَهُوَ يَخْشَى فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى» «قرآن» : سەندىن مەرىپەت تىلەپ، ئاللاھتىن قورققان ھالدا يۈگۈرۈپ كەلگەن كىشىگە كەلسەك، سەن ئۇنىڭغا قارىماي قويىسەن.

«تَلَهَّتِ الْبِنْتُ بِلُعَبِهَا» : قىز ئويۇنچۇقلىرىنى ئوينىدى.

«يَتَلَهَّى بِالْمُوسِيْقَى» : ئۇ مۇزىكا بىلەن ئىچ پۇشقىنى چىقىرىدۇ.

تَلَهْوَجَ يَتَلَهْوَجُ تَلَهْوُجًا: ئالدىراتتى.

تَلَهْوَجَ اللَّحْمَ: گۆشنى ئوبدان پۇشۇرمىدى.

تَلَهْوَقَ يَتَلَهْوَقُ تَلَهْوُقًا الرَّجُلُ: ماختاندى، لاپ ئۇردى، ئۆزىنى داڭلىدى، ئۆزىنى كۆرسەتتى.

تَلْهِيَةٌ ج تَلْهِيَاتٌ: تاماشا، كۆڭۈل ئېچىش، ئىچ پۇشۇقىنى چىقارماق.

«بَرْنَامَجُ الْأَطْفَالِ فِي التِّلْفَزَةِ تَلْهِيَةٌ لَهُمْ» : تېلېۋىزىيىنىڭ ئۆسمۈرلەر پروگراممىسى ئۇلار ئۈچۈن بىر ئىچ پۇشۇقىدۇر.

تِلْوٌ ج أَتْلَاءٌ: ئارقىسىدىن كەلگىنى، ئەگەشكىنى، ئۇلۇنۇپلا، كەينىدىنلا.

اَلْوَاحِدُ تِلْوَ الْآخَرِ: بىرسىنىڭ كەينىدىن يەنە بىرى، بىرسىنىڭ ئارقىسىدىن بىرسى، بىر ـ بىرلەپ.

«ظَلَّ عَلَى اتِّصَالٍ بِأَهْلِهِ يُرْسِلُ إِلَيْهِمْ رِسَالَةً تِلْوَ رِسَالَةٍ» : ئۇ ئائىلىسىدىكىلەرگە ئارقىمۇ ئارقا خەت يوللاپ، ئۇلار بىلەن ئالاقىلىشىپ تۇردى.

تَلَوَّثَ يَتَلَوَّثُ تَلَوُّثًا الشَّيْءُ: بۇلغاندى، داغ تەگدى، ئىپلاس بولدى، مەينەت بولدى.

«تَلَوَّثَ الْجُرْحُ» : جاراھەت يۇقۇملاندى.

«تَلَوَّثَتِ الْمَدِينَةُ بِمَخْرُوقَاتِ الْمَصَانِعِ» : شەھەر زاۋۇتلاردىن چىققان داشقاللار بىلەن بۇلغاندى.

تَلَوَّثَ الْوَرَقُ بِالْحِبْرِ: قەغەز سىياھ بىلەن بۇلغاندى.

تَلَوَّثَتِ الطَّبِيْعَةُ: تەبىئەت بۇلغاندى.

تَلَوَّثَ الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: بۇلغاندى، ئارىلىشىپ كەتتى.

«تَلَوَّثَتِ الطَّبِيْعَةُ بِدُخَانِ الْمَعَامِلِ» : ئاتموسفېرا زاۋۇتلارنىڭ ئىس ـ تۈتەكلىرى بىلەن بۇلغاندى.

تَلَوَّثَتِ الْخُطُوبُ: كۆڭۈلسىزلىك ۋە بالايىئاپەتلەر گىرەلىشىپ كەتتى.

تَلَوُّثٌ: بۇلغانماق، ئەخلاقى پرىنسىپلارنىڭ بۇزۇلۇشى.

«حَافِظْ عَلَى الطَّعَامِ مِنَ التَّلَوُّثِ» : تاماقنى بۇلغىنىپ قېلىشتىن ساقلىغىن!

تَلَوَّثُ الْأَدْمِغَةِ بِالْآرَاءِ الْمُسْتَوْرَدَةِ: سىرتتىن ئېقىپ كىرگەن يات پىكىرلەر بىلەن ئىدىيە-نىڭ بۇلغىنىشى.

تَلَوَّطَ يَتَلَوَّطُ تَلَوُّطًا: بەچچىۋازلىق قىلدى.

تَلَوَّمَ يَتَلَوَّمُ تَلَوُّمًا فِي الْأَمْرِ: ئىككىلەندى، ئارىسالدى بولدى، تەۋرەندى.

تَلَوَّنَ يَتَلَوَّنُ تَلَوُّنًا: رەڭلىك بولدى، رەڭگى ئۆزگەردى، رەڭگە كىردى، ھەرخىل رەڭلىك بولدى، تۈرلۈك رەڭلەر بىلەن بېزەلدى.

«تَلَوَّنَ وَجْهُهُ وَ احْمَرَّ مِنَ الْخَجَلِ»: خىجىل-لىقتىن ئۇنىڭ رەڭگى ئۆزگىرىپ قىزىرىپ كەتتى.

تَلَوَّنَ فِي أَقْوَالِهِ أَوْ كَلَامِهِ: ئۆزىنى قاچۇردى، گەپ يورغىلاتتى، رەڭۋازلىق قىلدى، ئەپلەپ - سەپلەپ قۇتۇلدى، كۆز بوياپ ئۆتۈپ كەتتى، دۆڭگەپ قويدى.

تَلَوَّنَ الشَّخْصُ: يۇملاق تاۋۇز بولدى، مەيدانسىز بولدى، شاختىن - شاخقا قوندى.

تَلَوَّنَتِ الصُّورَةُ: رەسىم رەڭدار بولدى.

تَلَوَّنَتِ الْأَزْهَارُ: چېچەكلەر رەڭگارەڭ بولدى.

«يَتَلَوَّنُ حَسَبَ الظُّرُوفِ»: ئۇ شارائىتقا قاراپ ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ.

تَلَوَّى يَتَلَوَّى تَلَوِّيًا الشَّيْءُ: قىڭغىر كەتتى، سىڭايان كەتتى، ئەگرى بولدى، بۇرالدى، ئۇرۇلدى؛ بىئارام بولدى، پاراكەندە بولدى.

تَلَوَّتِ الْحَيَّةُ: يىلان تولغۇلۇپ ئالدى، يۆگەلدى.

«يَتَلَوَّى الْمَرِيضُ مِنَ الْآلَامِ»: كېسەل ئاغرىق-تىن بىئارام بولماقتا.

يَتَلَوَّى الشَّارِعُ: كوچا ئەگمىدۇ.

تَلْوِيحَةٌ ج تَلْوِيحَاتٌ: كىتاب كانارىسىغا يېزىل-غان ئىزاھ؛ چۈشەنچە، ئىزاھ، ئۇقتۇرۇش، ئەسلىتىش، ئۇقتۇرمىنەزەر.

تَلْوِيمٌ: قاتتىق ئەيىبلىمەك، قاتتىق سۆكمەك، قاتتىق كايىماق، تەنبىھ بەرمەك.

تَلْوِينٌ: بويىماق، رەڭ بەرمەك؛ تۈرلۈك تاماقلارنى تەييارلىماق؛ بىر ئۇسلۇبتىن ئىككىنچى ئۇسلۇبقا ئۆزگەرتمەك.

سَيِّدَةٌ بَارِعَةٌ فِي الطَّبْخِ وَالتَّلْوِينِ: تاماق پىشۇ-رۇش ۋە تۈرلۈك تائاملارنى تەييارلاشقا ماھىر خانىم.

«لَهُ مَقْدَرَةٌ عَلَى تَلْوِينِ الْحَدِيثِ مِنْ جِدٍّ إِلَى هَزْلٍ»: ئۇ سۆزنى جىددىيلىكتىن چاقچاققا ئۆزگەرتىشكە ماھىر.

تَلِيدٌ: ئەجدادلىرىدىن مىراس قالغان، ئەجدادتىن ئەۋلادقا مىراس قالغان تەۋەررۈك، ئەجدادتىن - ئەۋلادقا ئۆتۈپ كېلىۋاتقان.

إِمْرَأَةٌ تَلِيدٌ: شان - شەرەپلىك ئايال، ئېسىل ئايال.

مَجْدٌ تَلِيدٌ: قەدىمىي شان - شەرەپ.

تَلِيدِيَّةٌ: كلاسسىك.

تَلِيسٌ ج تَلَالِيسُ: يانچۇق، ھەميان، پورتمال، زىغىر ۋە كەندىر پاخىلىدىن توقۇلغان توقۇلما (چىپتا ۋە قوپال كېيىملەرگە ئوخشاش)

«لَاتَجِدُ هَذَا وَلَوْ بَذَلْتَ فِيهِ تَلَالِيسَ مِنَ الْمَالِ»: قانچە كۆپ پۇل خەجلىسەڭمۇ بۇنى تاپالمايسەن.

تَلِيفَةٌ: زەخمىلەنگەن، ۋەيران قىلىنغان، بۇزۇل-غان.

تُلَيْلٌ: كىچىك ئېگىزلىك، كىچىك دۆڭلۈك.

تَلَيُّقٌ «فى الطِبِّ»: قاتماق، قېتىپ قالماق، ئۇيۇپ قالماق.

تَلَيُّقُ الْكَبِدِ: جىگەر قېتىش كېسەلى.

تَلَيَّنَ يَتَلَيَّنُ تَلَيُّنًا الشَّخْصُ: مۇلايىملاشتى، سىلىق بولدى، رايىش بولدى.

تَلَيَّنَ الشَّيْءُ: يۇمشىدى، ئەگكىلى بولىدىغان بولدى.

«تَلَيَّنَ الْبَدَوِيُّ بَعْدَ مُكُوثِهِ فِي الْمَدِينَةِ»: سەھرا-لىق شەھەردە تۇرغاندىن كېيىن رايىش بولدى.

«تَلَيَّنَ النُّحَاسُ فِي النَّارِ»: تۇچ ئوتتا يۇمشى-دى.

تَمَاثَلَ يَتَمَاثَلُ تَمَاثُلًا الشَّيْئَانِ: ئوخشىشىپ كەتتى، ئوخشاش بولدى.

تَمَاثَلَ الْمَرِيضُ مِنْ عِلَّتِهِ: ئاغرىق ئەسلىگە كېلىشكە باشلىدى، كېسەل ساقىيىشقا ئاز قالدى.

تَمَاثُلٌ: ئوخشاشماق، ئوخشىشىپ كەتمەك؛ ساقايماق، ئەسلىگە كەلمەك.

تَمَاثُلٌ مِنَ الْمَرَضِ: كېسەلدىن تەدرىجىي

ئەسلىگە كەلمەك.

تَمَاجَنَ يَتَمَاجَنُ تَمَاجُنًا: چاقچاقلاشتى، ئوينىشىپ قىلىشتى، قىزىقچىلىق قىلىشتى.

تَمَاحَلَ يَتَمَاحَلُ تَمَاحُلاً الْمَكَانُ: جاي يىراق بولدى.

تَمَاحَلَ الْقَوْمُ: جېدەللەشتى، جېدەل - ماجىرا قىلىشتى.

تَمَاحَكَ يَتَمَاحَكُ تَمَاحُكًا الْخَصْمَانِ: جېدەللەشتى، دەتالاش قىلىشتى.

تَمَادَحَ يَتَمَادَحُ تَمَادُحًا: ماختىنىشتى، ماختاشتى، كۆز - كۆز قىلىشتى.

تَمَادَى يَتَمَادَى تَمَادِيًا: مۆھلەتنى ئۇزارتتى، مۆھلەت بەردى، قەرەلنى سوزدى.

تَمَادَى فِي غَيِّهِ: گۇمراھلىقتا ئەزۋەيلىدى، گۇمراھلىقتا چىڭ تۇرۇۋالدى، ئازغۇنلىقىنى داۋاملاشتۇردى.

تَمَادَى فِي الْأَمْرِ: ئىزچىللاشتۇردى، چىڭ تۇردى، قەتئىي داۋاملاشتۇردى.

تَمَادَى فِي الشَّيْءِ: چىڭ تۇرۇۋالدى، تەرسالىق قىلدى.

تَمَادَى فِي الظُّلْمِ: زۇلۇمدا ھەددىدىن ئاشتى.

تَمَادَى فِي الْكِذْبِ: يالغانچىلىقتا ئۆچىغا چىقتى.

تَمَادَى بِهِ الْأَمْرُ: كېيىنگە سۈرۈلدى، كېچىكىپ قالدى.

تَمَادَى بِهِ السَّفَرُ: سەپىرى ئۇزاردى، داۋاملاشتى.

تَمَارَسَ يَتَمَارَسُ تَمَارُسًا: ئۇرۇشتى، سوقۇشتى.

تَمَارَضَ يَتَمَارَضُ تَمَارُضًا: كېسەل بولۇۋالدى.

تَمَارَضَ التِّلْمِيذُ الْكَسُولُ: ھورۇن ئوقۇغۇچى كېسەل بولۇۋالدى.

تَمَارُضٌ: كېسەل بولۇۋالماق.

تَمَارَى يَتَمَارَى تَمَارِيًا الْقَوْمُ: جېدەللەشتى، ئۇرۇشتى، دە تالاش قىلىشتى.

تَمَارَى فِي الشَّيْءِ: شەك قىلدى، شەكلەندى، گۇمان قىلدى.

«فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى» ‹قرآن›: (ئى ئىنسان!) پەرۋەردىگارىڭنىڭ قايسىبىر نېمىتىدىن گۇمانلىنىسەن.

«وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ» ‹قرآن›: شۈبھىسىزكى، لۇت ئۇلارنى بىزنىڭ جازالىشىمىزدىن ئاگاھلاندۇرۇدى، ئۇلار ئاگاھلاندۇرۇشلاردىن شەكلەندى.

تَمَازَجَ يَتَمَازَجُ تَمَازُجًا الْقَوْمُ: ئارىلاشتى.

تَمَازَحَ يَتَمَازَحُ تَمَازُحًا الشَّخْصَانِ: چاقچاق قىلىشتى، چاقچاق پاراڭ قىلىشتى، ئويناشتى.

تَمَازَى يَتَمَازَى تَمَازِيًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا يوغانچىلىق قىلىشتى.

«تَمَازِي الْجَاهِلِ عَلَى الْعَاقِلِ غُرُورٌ»: ناداننىڭ ئاقىلغا يوغانچىلىق قىلىشى مەغرۇرلۇقتىن ئىبارەتتۇر.

تَمَاسَحَ يَتَمَاسَحُ تَمَاسُحًا الشَّخْصَانِ: چاۋاك چېلىپ ئالقىشلاشتى، بەيئەت قىلىپ قول بېرىشتى.

تَمَاسَّ يَتَمَاسُّ تَمَاسًّا: بىر - بىرىگە يېپىشتى، بىر - بىرىگە يېقىنلاشتى، بىر - بىرى بىلەن چاپلاشتى.

تَمَاسَّ الزَّوْجَانِ: جىنسىي ئالاقە قىلىشتى، جىما قىلىشتى، بىر يەردە بولۇشتى.

«فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا» ‹قرآن›: ئايالى بىلەن يېقىنچىلىق قىلىشتىن ئىلگىرى، ئۇدا ئىككى ئاي روزا تۇتۇش لازىم.

تَمَاسٌّ: تېگىپ كەتمەك، يېقىنلاشماق، چاپلاشماق؛ ئالاقىلىشىش پونكىتى، ئۇچرىشىدىغان جاي.

تَمَاسٌّ كَهْرَبَائِيٌّ: توكنىڭ ماس بولۇپ قېلىشى.

تَمَاسٌّ ‹في الرياضة›: توپنىڭ مەيدان دائىرىسىدىن چىقىپ كېتىشى.

تَمَاسَكَ يَتَمَاسَكُ تَمَاسُكًا: بىرلەشتى، ئۇيۇشتى، بىرىكتى، قوشۇلدى، چىپىسلاشتى.

تَمَاسَكَ الْأَخَوَانِ: ئىككى قېرىنداش ئىتتىپاقلاشتى.

تَمَاسَكَ بِالشَّيْءِ: تۇتتى، ئالدى.

مَا تَمَاسَكَ أَنْ فَعَلَ كَذَا: ئۆزىنى تۇتۇۋالالماي قىلىپ قويدى.

تَمَاسُكٌ: بىرلەشمەك، قوشۇلماق، ئىتتىپاق-

لاشماق، بىرىكمەك، ئۇيۇشماق؛ باغلىنماق، زىچ بولماق.

اَلتَّمَاسُكُ الْإِجْتِمَاعِيُّ: ئىجتىمائىي ئۇيۇشۇشچانلىق، ئىجتىمائىي باغلىنىش.

تَمَاشَى يَتَمَاشَى تَمَاشِيًا: بىرگە ماڭدى، بىللە مېڭىشتى.

تَمَالَأَ يَتَمَالَأُ تَمَالُؤًا الْقَومُ عَلَى الْأَمْرِ: بىرلەشىپ ھەمكارلاشتى، بىرلىشىپ ياردەملەشتى، تىل بىرىكتۈردى.

تَمَالَكَ يَتَمَالَكُ تَمَالُكًا عَنِ الشَّيْءِ: ئۆزىنى تۇتۇۋالدى.

تَمَالَكَ عَنِ التَّدْخِيْنِ: تاماكىدىن ئۆزىنى چەكلىدى.

«لَمْ نَتَمَالَكْ أَنْفُسَنَا عَنِ الضِّحْكِ بَعْدَ أَنِ اسْتَمَعْنَا إِلَى مَاقَالَ»: ئۇنىڭ سۆزىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن كۈلكىدىن ئۆزىمىزنى تۇتۇۋالالماي قالدۇق.

تَمَامٌ: تولۇق، پۈتۈنلەي، تامامەن.

«اَلْمَسْأَلَةُ وَاضِحَةٌ تَمَامَ الْوُضُوحِ»: مەسىلە تولۇق روشەندۇر.

«أَنَا مَعَكَ تَمَامًا فِي هَذَا الرَّأْيِ»: بۇ پىكىردە مەن تامامەن سەن بىلەن بىرگە.

تَمَامًا: دەل، تولۇق، پۈتۈنلەي.

لَقَدْ تَلَاشَتْ هَذِهِ الْحَادِثَةُ تَمَامًا مِنْ ذَاكِرَتِي»: بۇ ۋەقە خاتىرەمدىن پۈتۈنلەي كۆتۈرۈلۈپ كەتتى.

«نَحْنُ مُتَّفِقَانِ تَمَامًا فِي كُلِّ الْأَرَاءِ»: بىز بارلىق پىكىرلەرگە تولۇق قوشۇلىمىز.

فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ تَمَامًا: دەل سائەت 4 دە.

تَمَامَةٌ: تولۇقلىماق، تولدۇرماق.

تَمَامِيَّةٌ: پۈتۈنلەي، تولۇق، مۇكەممەل.

تَمَانَعَ يَتَمَانَعُ تَمَانُعًا: باش تارتىشتى.

تَمَاوَتَ يَتَمَاوَتُ تَمَاوُتًا: ئۆلگەن بولۇۋالدى، ئۆلگەن قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَمَاوَتَ فِي عَمَلِهِ: ئەزمىلىك قىلدى.

تَمَايَحَ يَتَمَايَحُ تَمَايُحًا: تەۋرەندى، ئىرغاڭلىدى، دەلدەڭشىدى؛ كۆرەڭلىدى.

تَمَايَدَ يَتَمَايَدُ تَمَايُدًا: داۋالغۇدى، چايقالدى، تەۋرەندى، تىترىدى.

تَمَايَلَ يَتَمَايَلُ تَمَايُلًا: تەۋرەندى، ئىرغاڭلىدى، پۇلاڭلىدى، دەلدەڭشىدى.

«إِنَّهَا تَتَمَايَلُ فِي مَشْيَتِهَا»: ئۇ ئايال نايناقشىپ ماڭدى.

تَمْتَامٌ ج تَمْتَامُونَ: سۆزى ئېنىق ئەمەس ئادەم؛ كېكەچ.

تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا بِالشَّيْءِ: ھوزۇرلاندى، مەنپەئەتلەندى، بەھرىمەن بولدى.

تَمَتَّعَ بِمَالِهِ: مېلىدىن پايدىلاندى.

تَمَتَّعَ بِالرَّاحَةِ: راھەتلەندى، ھوزۇرلاندى.

«يَتَمَتَّعُ بِكَامِلِ قُوَاهُ الْعَقْلِيَّةِ»: ئۇ ئەقلىي كۈچ–قۇۋۋىتىدىن تولۇق بەھرىمەن بولماقتا.

«سَتَتَمَتَّعُ بِصِحَّةٍ جَيِّدَةٍ بِالتَّأْكِيدِ مَادُمْتَ تَمْرَّعَلَى التَّمَارِيْنِ الرِّيَاضِيَّةِ كُلَّ يَوْمٍ»: ھەركۈنى تەنھەرىكەت قىلىپ بەرسەڭ، سالامەتلىكىڭ چوقۇم ياخشى بولىدۇ.

«دَخَلْنَا الْحَدِيْقَةَ لِنَتَمَتَّعَ بِمَنَاظِرِهَا الْجَمِيْلَةِ»: بىز باغچىغا گۈزەل مەنزىرىسىدىن ھوزۇرلىنىش ئۈچۈن كىردۇق.

تَمَتُّعٌ: پايدىلانماق، بەھرىمەن بولماق؛ پايدىلىنىش ھوقۇقىنى قولغا كەلتۈرۈش؛ ھەج ئايلىرىدا ئالدى بىلەن ئۆمرە ھەججگە ئېھرام باغلاش.

حَجُّ تَمَتُّعٍ: ئۆمرە ھەج تۈگىگەندىن كېيىن ھەج ئۈچۈن قايتا ئېھرام باغلاش.

رَسْمُ التَّمَتُّعِ: تىجارەت بېجى، سودا بېجى.

تَمَتُّعٌ بِالضَّيْعَةِ فِي الْقَانُونِ: كۆچمەس مۈلۈكتىن بەھرىمەن بولۇش ھوقۇقىنى قولغا كەلتۈرۈش.

تَمْتَمَ يُتَمْتِمُ تَمْتَمَةً: كېكەچلىدى، دۇدۇقلاپ قالدى.

تَمْتَمَ الْمُتَكَلِّمُ: دۇدۇقلاپ قالدى.

تَمْتِيْنٌ: مۇستەھكەملىمەك، پۇختىلىماق، چىڭىتماق.

تِمْثَالٌ ج تَمَاثِيْلُ: كۆرۈنۈش، قىياپەت، تۇرق، شەكىل، سۈرەت؛ ھەيكەل، بۇت، مەبۇد؛ بەدەن مودېلى.

تِمْثَالٌ مَنْحُوتٌ: هەيكەل.

تِمْثَالٌ رَاكِبٌ: ئاتلىق هەيكەل.

تِمْثَالٌ نِصْفِيٌّ: يېرىم بەدەن هەيكەل.

تَمَاثِيلُ الْعُظَمَاءِ: مەشھۇر شەخسلەرنىڭ هەيكەللىرى.

تَمَثَّلَ يَتَمَثَّلُ تَمَثُّلاً بِهِ: تەقلىد قىلدى، دورىدى، ئوخشاتتى، ئۈلگە قىلدى.

تَمَثَّلَ الشَّيْءَ: خىيال قىلدى، ئويلىدى، تەسەۋۋۇر قىلدى، پەرەز قىلدى، قىياس قىلدى.

«فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا»

«قرآن» : ئۇنىڭغا بىزنىڭ روھىمىزنى (يەنى جىبرىئىل ئەلەيھىسسالامنى) ئەۋەتتۇق، ئۇ مەريەمگە بىجىرىم ئادەم سۈرىتىدە كۆرۈندى.

تَمَثَّلَ بِالشَّيْءِ: مىسال قىلدى، تەمسىل قىلدى، مىسال كەلتۈردى، ئوخشاتتى.

تَمَثَّلَ أَمَامَ عَيْنَيْهِ: كۆز ئالدىدا نامايەن بولدى، گەۋدىلەندى، پەيدا بولدى.

«تَمَثَّلَ الْكَرَمَ فِي شَخْصِ فُلَانٍ» : ئۇ پالانىنىڭ ۋۇجۇدىدىكى سېخىيلىقنى تەسەۋۋۇر قىلدى.

«تَمَثَّلَ الرَّئِيسُ فِي خِطَابِهِ بِبَيْتٍ مِنَ الشِّعْرِ» : رەئىس ئۆزىنىڭ نۇتقىدا شېئىرىدىن بىر بېيىتنى مىسال كەلتۈردى.

«تَمَثَّلَ مِنْ خَصْمِهِ» : دۈشمىنىدىن قىساس ئالدى.

تَمَثَّلَ بِالْأَمِيرِ: ئەمىرنى دورىدى.

تَمَثَّلَ مِنْهُ: ئۇنىڭدىن قىساس ئالدى.

«هَذَا الْبَيْتُ مَثَلٌ يُتَمَثَّلُ بِهِ» : بۇ بېيىت مىسال كەلتۈرۈلىدىغان تەمسىلدۇر.

تَمْثِيلٌ: مىسال كەلتۈرمەك.

تَمْثِيلُ الْمَسَارِحِ: ئويۇن قويماق، ئويۇن كۆرسەتمەك.

فِرْقَةُ التَّمْثِيلِ. فِرْقَةٌ تَمْثِيلِيَّةٌ: ئوپېرا ئۆمىكى.

دَارُالتَّمْثِيلِ: تىياتىرخانا.

تَمْثِيلٌ نِسْبِيٌّ: پارلامېنت، ھۆكۈمەت ياكى باشقا ۋەزىپىلەردىكى رىقابەتچى سىياسىي كۈچلەرنىڭ نىسبىتى بويىچە پارلامېنتتىكى ئورۇن ياكى مەنسەپلەرنى بۆلۈشۈشكە ئورۇنۇش.

تَمْثِيلٌ حَرَكَاتِيٌّ: ئاۋازسىز تىياتىر (ئىشارەت بىلەن كۆرسىتىلىدىغان تىياتىر)

تَمْثِيلِيٌّ: تىياتىرنىڭ، تىياتىر خاراكتېرلىك، پارلامېنتلىق تۈزۈم.

تَمْثِيلِيَّةٌ ج تَمْثِيلِيَّاتٌ: تىياتىر، دراما، سەھنە ئەسىرى.

فِرْقَةٌ تَمْثِيلِيَّةٌ: تىياتىر ئۆمىكى.

تَمْثِيلِيَّةٌ تِلْفِزْيُونِيَّةٌ: تېلېۋىزىيە تىياتىرى.

تَمْثِيلِيَّةٌ هَزَلِيَّةٌ: كومېدىيە، كۈلدۈرگە.

تَمْثِيلِيَّةٌ فُكَاهِيَّةٌ: كومېدىيە، كۈلدۈرگە.

تَمْثِيلِيَّةٌ غِنَائِيَّةٌ: ئوپېرا.

تَمَجَّدَ يَتَمَجَّدُ تَمَجُّدًا: كاتتا بولدى، ئۇلۇغ بولدى.

تَمَجَّسَ يَتَمَجَّسُ تَمَجُّسًا الشَّخْصُ: مەجۇسىي بولدى، ئاتەشپەرەس بولدى.

تَمَجَّنَ يَتَمَجَّنُ تَمَجُّنًا: يۈزسىزلىك قىلدى، ئۇياتسىزلىق قىلدى، نومۇسسىزلىق قىلدى.

تَمْجِيدٌ: ئۇلۇغلىماق، مەدھىيىلىمەك.

تَمْجِيدٌ ج تَمَاجِيدُ: مەدھىيە.

تَمَحَّصَ يَتَمَحَّصُ تَمَحُّصًا الظَّلَامُ: قاراڭغۇلۇق يوقالدى.

تَمَحَّقَ يَتَمَحَّقُ تَمَحُّقًا النَّبَاتُ: ئۆسۈملۈك قۇرۇپ كەتتى، خازان بولدى.

تَمَحَّكَ يَتَمَحَّكُ تَمَحُّكًا الشَّخْصُ: جېدەلخور بولدى، تالاشقاق بولدى.

تَمَحَّلَ يَتَمَحَّلُ تَمَحُّلاً الشَّخْصُ: ھىيلە ئىشلەتتى، ئالدامچىلىق قىلدى.

تَمَحَّلَ الشَّيْءَ: ئامال قىلىپ ئېلىۋالدى، ھىيلە بىلەن ئېرىشىۋالدى.

تَمَحَّلَ الْعُذْرَ: باش تارتتى، بانا ـ سەۋەب كۆرسەتتى.

تَمَحَّلَ لَهُ حَقَّهُ: ئۇنىڭ ھەققىنى تاپشۇردى.

تَمَحَّلْ لِي خَيْرًا: ماڭا ياخشىلىق تىلىگىن.

تَمَحْوَرَ يَتَمَحْوَرُ تَمَحْوُرًا حَوْلَ الشَّيْءِ: ئايلاندى، چۆرگىلىدى، پىرقىرىدى.

تَمَخَّضَ يَتَمَخَّضُ تَمَخُّضًا عَنْ: تۇغدى، كۆز يورۇدى، پەيگىدى.

تَمَخَّضَتِ الْحَامِلُ: كالتا تولغاق تۇتتى، تۇغۇت تولغىقى تۇتتى.

تَمَخَّضَ الْجَنِينُ: قورساقتىكى بالا تەۋرىدى.

«تَمَخَّضَ الْإِجْتِمَاعُ عَنْ مَوْقِفٍ سِيَاسِيٍّ مُوَحَّدٍ»: يىغىن بىرلىككە كەلگەن سىياسىي مەيدان ئاساسىدا ئاياغلاشتى.

تَمَخَّضَ الْجَبَلُ فَوَلَدَ فَأْرًا: (سۆلتىنى ئات تارتالمايدۇ، قىلغان ئىشى شۈنچىلىك) گۈلدۈرى بار، يامغۇرى يوق.

تَمَخَّضَ السَّمَاءُ: يامغۇر ياغىدىغان بولدى.

تَمَخَّطَ يَتَمَخَّطُ تَمَخُّطًا الْمُخَاطَ: مىشقاردى، بۇرنىنى تاشلىدى.

تَمَدَّحَ يَتَمَدَّحُ تَمَدُّحًا: ماختاندى، ئۆزىنى داڭلىدى، لاپ ئۇردى.

تَمَدَّحَ الشَّخْصُ: ماختانچاقلىق قىلدى.

«تَمَدَّحَ بِمَا لَيْسَ فِيهِ»: ئۇ ئۆزىدە يوق نەرسە بىلەن ماختاندى.

تَمَدَّدَ يَتَمَدَّدُ تَمَدُّدًا الشَّيْءُ: سوزۇلدى، ئۇزاردى، كېڭەيدى.

تَمَدَّدَ الْجِسْمُ بِالْحَرَارَةِ: جىسىم ئىسسىقلىقتا كېڭەيدى.

تَمَدَّدَ عَلَى فِرَاشِهِ: تۆشىكىدە (كارىۋىتىدا) ئۇزۇن سوزۇلدى.

تَمَدَّدَ الْمَوْعِدُ: ۋەدىلەشكەن ۋاقىت ئۇزارتىلدى.

تَمَدَّدَ بِالْإِمْتِلَاءِ: كېڭەيدى، كۆپۈشتى.

تَمَدُّدٌ: سوزۇلماق، كېڭەيمەك.

قَابِلِيَّةُ التَّمَدُّدِ: سوزۇلۇشچانلىق؛ سوزۇلۇش خاراكتېرى.

تَمَدُّدُ الْحَدَقَةِ: كۆز قارچۇقى كېڭەيمەك.

تَمَدَّنَ يَتَمَدَّنُ تَمَدُّنًا: شەھەرلەشتى، مەدەنىيلەشتى، شەھەرلىكتەك ياشىدى.

تَمَدَّنَ أَهْلُ الرِّيفِ: يېزىلىقلار شەھەرلىكلەردەك ياشىدى، يېزىلىقلار مەدەنىيلەشتى.

تَمَدْيَنَ يَتَمَدْيَنُ تَمَدْيُنًا: مەدەنىيلەشتى، شەھەرلەشتى، پاراۋان تۇرمۇش كەچۈردى.

تَمَذْهَبَ يَتَمَذْهَبُ تَمَذْهُبًا الشَّخْصُ بِكَذَا: مۇئەييەن مەزھەپكە ئەگەشتى.

تِمْرَادٌ ج تَمَارِدُ: كەپتەرخانا.

تَمْرَةُ الْقَضِيبِ: زەكەر بېشى.

تَمْرٌ ج تُمُورٌ و تُمْرَانٌ. تَمْرَةٌ ج تَمَرَاتٌ: خورما (قۇرۇتۇلغان)

أَلتَّمْرُ الْهِنْدِيُّ: تەمرى ھىندى.

«أَصْبَحَتْ هَذِهِ التُّمُورُ يَابِسَةً بِتَأْثِيرِ أَشِعَّةِ الشَّمْسِ»: بۇ خورمىلار كۈن نۇرىنىڭ تەسىرىدىن قۇرۇپ قالدى.

تَمَرَّخَ يَتَمَرَّخُ تَمَرُّخًا بِالدُّهْنِ: مايلىدى، ماي سۈركىدى.

تَمَرَّدَ يَتَمَرَّدُ تَمَرُّدًا: ئاسىيلىق قىلدى، يۈز ئۆرىدى، ئىسيان كۆتۈردى، توپىلاڭ كۆتۈردى.

تَمَرَّدَ الشَّخْصُ: يوغانچىلىق قىلدى، سەركەشلىك قىلدى، باش تارتتى.

تَمَرَّدَ عَلَى السُّلْطَةِ: ھاكىمىيەتكە قارشى چىقتى.

تَمَرُّدٌ: ئاسىيلىق قىلماق، يۈز ئۆرىمەك، قارشىلىق قىلماق، ئىسيان كۆتۈرمەك، ئىسيان.

تَمَرَّسَ يَتَمَرَّسُ تَمَرُّسًا بِالشَّيْءِ: سۈركەلدى؛ مەشىق قىلدى.

«تَمَرَّسَ بِرِيَاضَةِ التَّسَلُّقِ عَلَى الْجِبَالِ»: تاغقا يامىشىش ھەرىكىتىنى مەشىق قىلدى.

تَمَرَّضَ يَتَمَرَّضُ تَمَرُّضًا: ئەزمىلىك بىلەن قىلدى، سۇسلۇق بىلەن قىلدى، خۇشياقماسلىق بىلەن قىلدى.

تَمَرَّطَ يَتَمَرَّطُ تَمَرُّطًا الشَّعْرُ: چاچ چۈشتى، چاچ تۆكۈلدى.

تَمَرَّغَ يَتَمَرَّغُ تَمَرُّغًا: ئېغىنىدى، ئۇياق - بۇياققا ئۆرۈلدى.

تَمَرَّغَ فِي الْأَمْرِ: تەۋرەندى، ئارىسالدى بولدى.

تَمَرَّغَتِ الْمَاشِيَةُ: چارۋا ئۇزۇن ۋاقىت ئوتلىدى.

تَمَرَّغَتِ الدَّابَّةُ: ھايۋان ئېغىنىدى.

تَمَرَّغَ الطِّفْلُ: بالا يۇمۇلىدى.

تَمَرَّغَ فُلَانٌ فِي النَّعِيمِ: باياشات تۇرمۇشقا چۆكۈپ كەتتى.

تَمَرَّنَ يَتَمَرَّنُ تَمَرُّنًا الشَّخْصُ: مەشىق قىلدى، چېنىقتى، گىمناستىكا ئوينىدى.

تَمَرَّنَ عَلَى الشَّيْءِ: چېنىقتى، ئادەتلەندى، مەشىق قىلدى.

تَمَرَّنَ الشَّيْءُ: يۇمشىدى، ئېرىدى.

تَمَرَّنَهُ عَلَى الْأَمْرِ: كۆندۈردى، ئۆگىنىپ قالدى؛ پىششىقلىدى، پراكتىكا قىلدى.

تَمَرَّنَ عَلَى الرِّيَاضَةِ: تەنھەرىكەتكە ئادەتلەندى.

تَمَرُّنٌ: مەشىق قىلماق.

تَمَرْكَزَ يَتَمَرْكَزُ تَمَرْكُزًا: مەركەزلەشتى، ئۇيۇشتى.

تَمَرْكَزَ فِي الْمَكَانِ: مەركەز قىلىۋالدى.

تَمْرِيضٌ: قارىماق، كۈتمەك، سېستىرالىق قىلماق.

تَمْرِينٌ ج تَمْرِينَاتٌ و تَمَارِينُ: چېنىقىش، كۆنۈكمە، مەشىق، پراكتىكا.

تَمْرِينٌ حِسَابِيٌّ: ماتېماتىكا مەشقى.

تَحْتَ التَّمْرِينِ: پراكتىكىدا.

تَمْرِينَاتٌ عَسْكَرِيَّةٌ: ھەربىي مەشىق.

«فَوَائِدُ التَّمَارِينِ الرِّيَاضِيَّةِ كَثِيرَةٌ» : بەدەن چېنىقتۇرۇشنىڭ پايدىسى كۆپ.

تَمْرِينَاتٌ رِيَاضِيَّةٌ: گىمناستىكا، تەنتەربىيە، تەنھەرىكەت.

تَمْرِيٌّ: خورمىغا خاس؛ خورمىنى ياخشى كۆرگۈچى، خورما مەستانىسى.

تَمَزَّعَ يَتَمَزَّعُ تَمَزُّعًا: يىرتىلدى، يىرىلدى، سۆكۈلدى.

تَمَزَّعَ الرَّجُلُ غَضَبًا: غەزەپتىن يېرىلىپ كەتتى.

تَمَزَّقَ يَتَمَزَّقُ تَمَزُّقًا: يىرىلدى، دەز كەتتى، سۆكۈلدى.

تَمَزَّقَتِ الْقَبِيلَةُ: قەبىلە بۆلۈندى، قەبىلە پارچىلاندى.

تَمَزَّى يَتَمَزَّى تَمَزِّيًا عَلَيْهِمْ: ئۆزىنى باشقىلاردىن ئارتۇق كۆردى.

«يَتَمَزَّى عَلَيْهِمْ بِمَالِهِ» : پۇلۇم بار دەپ ئۇلارغا ئوشۇقچىلىق قىلماقتا.

تِمْسَاحٌ ج تَمَاسِحُ و تَمَاسِيحُ: تىمساھ.

دُمُوعُ التَّمَاسِيحِ: يالغان يىغا، ھارامزادىلىق يىغىسى.

تَمَسْخَرَ يَتَمَسْخَرُ تَمَسْخُرَةً: مەسخىرە قىلدى، زاڭلىق قىلدى، مەسخىرە قىلىپ كۈلدى.

تَمَسَّحَ يَتَمَسَّحُ تَمَسُّحًا الشَّخْصُ بِالْمَاءِ: يۇيۇندى، سۇغا چۈمۈلدى.

تَمَسَّحَ الشَّخْصُ لِلصَّلَاةِ: تاھارەت ئالدى.

تَمَسَّحَ بِالْأَرْضِ: تەيەممۇم قىلدى.

تَمَسَّحَ بِأَعْتَابِهِ: يېقىنچىلىق قىلدى، قۇلچىلىق قىلدى، خۇشامەت قىلدى.

فُلَانٌ يُتَمَسَّحُ بِهِ: پالانى تەۋەررۈك قىلىنىدۇ؛ پەزىلەت ۋە ئارتۇقچىلىقلىرى ئۈچۈن تەۋەررۈك قىلىنىدىغان زات.

تَمَسَّدَ يَتَمَسَّدُ تَمَسُّدًا: ئۇۋۇلاندى، تۇتۇپ قويۇلدى، سىلاندى.

تَمَسَّكَ يَتَمَسَّكُ تَمَسُّكًا بِهِ: ئېسىلدى، چىڭ تۇتتى، چىڭ تۇردى.

تَمَسُّكٌ: چىڭ ئېسىلماق، چىڭ تۇتماق، چىڭ تۇرماق.

تَمَشَّى يَتَمَشَّى تَمَشِّيًا الشَّخْصُ: پىيادە ماڭدى، ئالدىرىماي ماڭدى، سەيلە قىلدى.

تَمَشَّى مَعَهُ: ئۇنىڭغا قوشۇلدى، ئۇنىڭ بىلەن بىر قاتاردا ماڭدى.

تَمَشَّى الدَّوَاءُ فِي جِسْمِهِ: دورا ئۇنىڭ بەدىنىگە تارالدى.

تَمَشَّى جِيئَةً وَذَهَابًا: ئالدى ـ كەينىگە ماڭدى.

«تَمَشَّتْ فِيهِ حُمَيَّا الْكَأْسِ» : ھاراق ئۇنى مەست قىلغىلى تۇردى.

تَمَشٍّ: مېڭىپ سەيلە قىلماق.

تَمَشِّيًا : ... بويىچە، ماس ھالدا، ... ئاساسەن، ... بىناەن.

«عَالَجَ الْمَسْأَلَةَ تَمَشِّيًا مَعَ تَوْجِيهَاتِ الْوَزِيرِ» : مەسىلىنى مىنىستىرنىڭ يوليورۇقى بويىچە بىرتەرەپ قىلدى.

تَمَسْكَنَ يَتَمَسْكَنُ تَمَسْكُنًا الشَّخْصُ: نامرات بولۇۋالدى، بىچارە قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَمْسِيدٌ: تۇتۇش ئۇسۇلى، ئۇۋۇلاش قائىدىسى.

التَّمْسِيدُ يُرِيحُ الْبَدَنَ: ئۇۋۇلاش بەدەننى راھەتلەندۈرىدۇ.

تَمَشَّطَ يَتَمَشَّطُ تَمَشُّطًا الشَّخْصُ: باش تاردى، چاچ تاردى.

تَمَصَّرَ يَتَمَصَّرُ تَمَصُّرًا الْمَكَانُ: شەھەرلەشتى، شەھەرگە ئايلاندى.

تَمَصَّرَ الشَّخْصُ: مىسىر پۇقراسى بولدى، مىسىر تەۋەلىكىگە ئۆتتى.

تَمَصَّرَ الشَّيْءُ: ئازايدى، ئاز بولدى.

تَمَصَّصَ يَتَمَصَّصُ تَمَصُّصًا: شورىدى، سۈمۈردى.

تَمَضَّرَ يَتَمَضَّرُ تَمَضُّرًا: مۇزەر قەبىلىسىگە مەنسۇپ بولدى.

تَمَطَّطَ يَتَمَطَّطُ تَمَطُّطًا الشَّيْءُ: سوزۇلدى، ئۇزۇردى.

تَمَطَّطَ فِي الْكَلَامِ: گەپنى ئۇزارتىۋەتتى.

تَمَطَّطَ الْقِطُّ: مۈشۈك كېرىلدى.

تَمَطَّعَ يَتَمَطَّعُ تَمَطُّعًا بِـ: پايدىلاندى، بەھرىمەن بولدى.

تَمَطَّقَ يَتَمَطَّقُ تَمَطُّقًا الطَّعَامَ: تاماق تېتىپ كېتىپ تامىقىنى چاكىلداتتى.

تَمَطَّى يَتَمَطَّى تَمَطِّيًا فِي مَشْيَتِهِ: كۆرەڭلەپ ماڭدى، گىدىيىپ ماڭدى.

تَمَطَّى: كېرىلدى.

«**ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَتَمَطَّى**» «قرآن» : ئاندىن كېرىلگەن هالدا ئۆيىگە قايتتى.

تَمَطَّى النَّهَارُ: كۈن ئۇزۇردى.

تَمَعَّرَ يَتَمَعَّرُ تَمَعُّرًا الشَّعْرُ: چاچ چۈشۈپ كەتتى.

تَمَعَّرَ الْوَجْهُ: تاتىرىپ كەتتى، سارغىيىپ كەتتى.

تَمَعَّجَ يَتَمَعَّجُ تَمَعُّجًا الْحَيَّةُ: يىلان يەر بېغىرلاپ ماڭدى.

تَمَعَّطَ يَتَمَعَّطُ تَمَعُّطًا: چۈشۈپ كەتتى، تۆكۈلۈپ كەتتى.

تَمَغَّنَ يَتَمَغَّنُ تَمَغُّنًا الشَّخْصُ: بويسۇنۇپ خۇشامەت قىلدى، كۈچۈكلەندى.

تَمَكَّنَ الشَّخْصُ فِي الْأَمْرِ: چوڭقۇرلاپ تەكشۈردى، ئەستايىدىل قارىدى.

«**تَمَكَّنَ الْقَاضِي فِي مِلَفِّ الْقَضِيَّةِ**» : سودىيە مەسىلىنى چوڭقۇر تەكشۈردى.

تَمَعَّنَ: چوڭقۇر ئويلىماق.

تَمَغَّصَ يَتَمَغَّصُ تَمَغُّصًا بَطْنُهُ: قورسىقى ئاغرىپ قالدى.

تَمَغَّصَهُ الشَّيْءُ: زىيان ـ زەخمەت يەتتى.

تَمَغَّصَ مِنْ ضَجِيجِ السَّيَّارَاتِ: ماشىنىلارنىڭ ئاۋازىدىن بىئارام بولدى.

تَمَغَّطَ يَتَمَغَّطُ تَمَغُّطًا الشَّيْءُ: سوزۇلدى، ئۇزۇردى.

تَمَغَّطَ الْفَرَسُ: ئات چولڭ قەدەملەپ چاپتى.

تَمَكَّثَ يَتَمَكَّثُ تَمَكُّثًا الشَّخْصُ: تۇردى، بىر مەھەل كۈتتى.

تَمَكَّكَ يَتَمَكَّكُ تَمَكُّكًا الْعَظْمَ: يىلىكىنى شوردى.

تَمَكَّنَ يَتَمَكَّنُ تَمَكُّنًا: مۇستەھكەملەندى، كۈچەيدى، قۇدرەت تاپتى، چىڭىدى.

تَمَكَّنَ الشَّخْصُ الْمَكَانَ: ئورۇنلاشتى، ماكانلاشتى.

تَمَكَّنَ الشَّخْصُ عِنْدَالنَّاسِ: كىشىلەرنىڭ نەزەرىدە نوپۇزى ئۆستى.

تَمَكَّنَ فِي مَجْلِسِهِ: ئۆز ئورنىدا ئولتۇردى.

«**إِنَّ الْأَجَلَ أَدْرَكَهُ دُونَ أَنْ يَتَمَكَّنَ مِنْ مُرَاجَعَةٍ أَخِيرَةٍ**» : ئۇنىڭ ئەجىلى يېتىپ ئۇ ئەسەرنى ئاخىرقى قېتىم كۆرۈپ چىقمىشقا ئۈلگۈرمەي قالدى.

تَمَلَّأَ يَتَمَلَّأُ تَمَلُّأً الْوِعَاءُ: قاچا توشۇپ كەتتى.

تَمَلَّأَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال پۈركەنجە ئارتتى.

تَمَلَّسَ يَتَمَلَّسُ تَمَلُّسًا: يۇمشىدى، مەيدە بولدى، سىلىق بولدى.

تَمَلَّسَ مِنَ الْأَمْرِ: قۇتۇلدى.

تَمَلَّصَ يَتَمَلَّصُ تَمَلُّصًا الشَّيْءُ: تېيىلدى، سىيرىلدى، سىيرىلىپ چۈشۈپ كەتتى.

تَمَلَّصَ الشَّخْصُ مِنْهُ: ئۇنىڭدىن قۇتۇلدى.

تَمَلُّصٌ: يوشۇرماق، ئۆزىنى چەتكە ئالماق، ئوغرىلىقچە قېچىپ كەتمەك.

تَمَلَّقَ يَتَمَلَّقُ تَمَلُّقًا لَهُ: خۇشامەت قىلدى، تەخسىكەشلىك قىلدى، ياخشىچاق بولدى.

تَمَلُّقٌ: خۇشامەت قىلماق، قۇللارچە باش ئەگمەك.

تَمَلَّكَ يَتَمَلَّكُ تَمَلُّكًا الشَّيْءَ: ئىگە بولدى، ئىگىلىدى؛ تارتىۋالدى، كۈچ بىلەن ئىگىلىدى، زورلۇق بىلەن ئۆزىنىڭ قىلىۋالدى.

تَمَلَّكَ عَلَى الْقَوْمِ: ھۆكۈمرانلىق قىلدى، باشقۇردى.

تَمَلُّكٌ: ئىگە بولماق، ئىگىلىمەك، قولغا كەلتۈرمەك.

تَمَلَّلَ يَتَمَلَّلُ تَمَلُّلاً: زېرىكتى، ئىچى پۇشتى، بىئارام بولدى.

تَمَلَّى يَتَمَلَّى تَمَلِّيًا عُمْرَهُ: ئۇزۇن ئۆمۈر كۆردى، ئۇزۇن ياشىدى.

تَمَلْمَلَ يَتَمَلْمَلُ تَمَلْمُلاً الشَّخْصُ: بىئارامىلىقتىن تولغىنىپ ياتالمىدى.

تَمَلْمَلَ مِنَ الْأَلَمِ: ئاغرىقتىن ئۇيان - بۇيان ئۆرۈلۈپ بىئارام بولدى.

تَمَلْمُلٌ: تىتىلداپ ئولتۇرالماي قالماق.

تَمَّ يَتِمُّ تِمًّا و تِمَامًا و تِمَامَةً: تۈگىدى، ئاخىرلاشتى، ئورۇندىلىپ بولدى.

«تَمَّ تَوْزِيْعُ الْأَرَاضِي عَلَى الْفَلاَّحِيْنَ»: دېھقانلارغا يەر تەقسىم قىلىنىپ بولدى.

«تَمَّ اِكْتِشَافُ دَوَاءٍ جَدِيْدٍ»: يېڭى دورا ئىجاد قىلىندى.

تَمَّ لَهُ مَا أَرَادَ: كۆڭۈلگە پۈككىنى ئەمەلگە ئاشتى.

«تَجِبُ أَنْ تَتِمَّ الْخُطَّةُ الْعِلاَجِيَّةُ وَفْقًا لِحَالَةِ الْمَرِيْضِ»: داۋالاش لايىھىسى كېسەلنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ بەلگىلىنىشى كېرەك.

تَمٌّ: ئاققۇ.

تِمٌّ ج تِمَمٌ: يېجىرىم، تولۇق، مۇكەممەل.

وَلَدَتْهُ أُمُّهُ لِتِمٍّ: ئۇنى ئانىسى يېجىرىم تۇغدى.

تَمَّارٌ: خورمىچى، خورما سودىگىرى.

تَمَّمَ يُتَمِّمُ تَتْمِيمًا: ئورۇندىدى، ئاخىرلاشتۇردى، تۈگەتتى؛ تولۇقلىدى.

تَمَّمَ عَلَى الْجَرِيْحِ: ياردارلارنى ئۆلتۈرۈپ بولدى.

تَمَّمَ عَلَى الْأَسْرَى: ئەسىرلەرنىڭ سانىنى ئېلىش ئۈچۈن سانىدى.

«يُتَمِّمُ هَذَا الْمَقَالُ سِلْسِلَةَ الْمَقَالاَتِ الَّتِي نُشِرَتْ مِنْ قَبْلُ»: بۇ ماقالە بۇرۇن ئېلان قىلىنغان بىر قاتار ماقالىلەرنىڭ تولۇقلىمىسىدۇر.

تَمُّوزُ: ئىيۇل (مىلادىيە 7 ـ ئاي)

تَمَنْدَلَ يَتَمَنْدَلُ تَمَنْدُلاً بِالْمِنْدِيْلِ: ياغلىق بىلەن ئېيتتى، ياغلىق بىلەن قولنى سۈرتتى.

تَمَنْطَقَ يَتَمَنْطَقُ تَمَنْطُقًا الرَّجُلُ: كەمەر باغلىدى.

تَمَنْطَقَ الشَّخْصُ: مەنتىق ئىلمى بىلەن (لوگىكا) ھەپىلەشتى.

تَمَنَّعَ يَتَمَنَّعُ تَمَنُّعًا عَنْهُ: باش تارتتى، رەت قىلدى.

تَمَنَّعَ بِقَوْمِهِ: قەۋمى بىلەن كۈچ تاپتى، قەۋمى بىلەن قوغداندى.

تَمَنَّعَ الشَّيْءُ: ئېرىشىش تەس بولدى، قولغا كەلتۈرۈش مۇمكىن بولمىدى.

تَمَنُّعٌ: رەت قىلماق، باش تارتماق.

تَمَكَّنَ يَتَمَكَّنُ تَمَكُّنًا الرَّجُلُ: ئاجىزلاشتۇرۇۋەتتى، ھالىدىن كەتكۈزۈۋەتتى.

تَمَنَّنَهُ بِـ: مىننەت قىلدى، مىننەت قىلىپ كۆڭلىنى رەنجىتتى.

تَمَنَّى يَتَمَنَّى تَمَنِّيًا الشَّخْصُ الشَّيْءَ: ئارزۇ قىلدى، ئۈمىد قىلدى.

أَتَمَنَّى لَكُمْ نَجَاحًا: مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىڭلارنى تىلەيمەن، سىلەرگە مۇۋەپپەقىيەت تىلەيمەن.

تَمَنٍّ ج تَمَنِّيَاتٌ: تىلەك، ئارزۇ، ئىستەك.

مَعَ تَمَنِّيَاتِيَ الطَّيِّبَةِ: ياخشى ئىستەكلىرىم بىلەن، ياخشى ئارزۇلىرىم بىلەن.

تَمَنِّيَاتُ رَأْسِ الْعَامِ: يېڭى يىل تىلەكلىرى، يېڭى يىل ئارزۇلىرى.

تَمْنِيَةٌ: ئۈمىدلەندۈرمەك.

تَمَهَّدَ يَتَمَهَّدُ تَمَهُّدًا الْأَمْرُ: ئىش ئاسان بولدى، يەڭگىل بولدى.

تَمَهَّدَ الْفِرَاشُ: پايدى.

تَمَهَّرَ يَتَمَهَّرُ تَمَهُّرًا الشَّخْصُ: ماھىر بولدى، ئۇستا بولدى.

تَمَهَّرَ فِي صِنَاعَةِ الْخَزَفِ: پار - پۇرچىلىقتا پۇختا بولدى.

تَمَهَّلَ يَتَمَهَّلُ تَمَهُّلاً الشَّخْصُ فِي عَمَلِهِ: تەمكىن بولدى، ۋەزمىن بولدى.

تَمَهَّلَ فِي خُطَاهُ: ئالدىرىماي ماڭدى، ئاستا قەدەم باستى.

تَمَهُّلٌ: سالماق بولماق ، تەمكىن بولماق ؛ ئاستا.

«فِي التَّمَهُّلِ السَّلاَمَةُ، فِي الْعَجَلَةِ النَّدَامَةُ» : ئېغىر - بېسىق ئادەم سالامەت بولىدۇ، ئالدىراڭغۇ ئادەم پۇشايماندا قالىدۇ.

تَمْهِيدٌ ج تَمْهِيدَاتٌ: ئورۇنلاشتۇرماق، سەرەمجانلاشتۇرماق، تەييارلىماق؛ مۇقەددىمە، كىرىش سۆز.

تَمْهِيدُ الْكِتَابِ: كىتابنىڭ مۇقەددىمىسى.

تَمْهِيدًا لِكَذَا: تەييارلىق يۈزىسىدىن.

تَمْهِيدِيٌّ: تەييارلىققا مەنسۇپ، تەييارلىق ئوقۇتۇش.

شَرْحٌ تَمْهِيدِيٌّ: مۇقەددىمە خاراكتېرلىك شەرھى، كىرىش سۆز.

إِجْتِمَاعٌ تَمْهِيدِيٌّ: تەييارلىق يىغىنى.

تِلْمِيذٌ بِالصَّفِّ الْأَوَّلِ تَمْهِيدِيٌّ: بىرىنچى سىنىپ ئوقۇغۇچىسى تەييارلىققا مەنسۇپتۇر.

قَرَارٌ تَمْهِيدِيٌّ: دەسلەپكى قارار.

حُكْمٌ تَمْهِيدِيٌّ: دەسلەپكى ھۆكۈم.

إِجْرَاءَاتٌ تَمْهِيدِيَّةٌ: تەييارلىق رەسمىيەتلىرى.

هُمْ بِالْمَرْحَلَةِ التَّمْهِيدِيَّةِ: ئۇلار تەييارلىق باسقۇچىدا.

تَمَوَّجَ يَتَمَوَّجُ تَمَوُّجًا الْبَحْرُ: دېڭىز دولقۇنلىدى، دېڭىز جوش ئۇردى، دېڭىز مەۋج ئۇردى.

تَمَوُّجٌ ج تَمَوُّجَاتٌ: دولقۇنلىماق، دولقۇنلانماق؛ دولقۇن.

اَلتَّمَوُّجَاتُ الْقَصِيرَةُ: قىسقا دولقۇن.

اَلتَّمَوُّجَاتُ الصَّوْتِيَّةُ: ئاۋاز دولقۇنى.

تَمَوُّجُ الْهَوَاءِ: ھاۋا دولقۇنى.

تَمَوَّرَ يَتَمَوَّرُ تَمَوُّرًا: داۋالغۇدى، تەۋرەندى، دولقۇنلىدى، ئۆركەشلىدى.

تَمَوُّرًا: ئۇياق - بۇياققا ماڭماق.

حَرَكَةٌ تَمَوُّرِيَّةٌ: دولقۇنسىمان ھەرىكەت، داۋالغۇش، تەۋرىنىش.

تَمَوَّلَ يَتَمَوَّلُ تَمَوُّلاً الشَّخْصُ: مالدار بولدى، باي بولدى.

تَمَوَّلَ الْمَالَ: دەسمايىگە ئىگە بولدى، ئالدى، پۇل-مالغا ئىگە بولدى.

تَمَوَّنَ يَتَمَوَّنُ تَمَوُّنًا: زاپاس ئاشلىق ساقلىدى.

تَمَوَّنَ الشَّخْصُ: ئائىلىسىگە كەڭتاشا راسخوت قىلىپ بەردى.

تَمْوِيلٌ: مەبلەغ بىلەن تەمىنلىمەك، مەبلەغ يەتكۈزۈپ بەرمەك.

تَمْوِينٌ: تەمىنلىمەك.

بِطَاقَةُ تَمْوِينٍ: ئاشلىق سېتىۋېلىش كىنىشكىسى.

قَطْعَ التَّمْوِينَ: تەمىنلەشنى ئۈزۈپ قويدى.

تَمْوِيهٌ: ھەل بەرمەك، سىرلىماق، (ئالتۇن - كۈمۈش قاتارلىقلارنى يالاتماق)

اَلتَّمِيمُ: كەم - كۈتىسىز، نۇقسانسىز، مۇكەممەل.

تَمِيمَةٌ ج تَمَائِمُ: تۇمار، تىلتۇمار.

«مَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةً فَلاَ أَتَمَّ اللّٰهُ لَهُ» «حديث» : كىمكى تۇمار ئاسىدىكەن، ئاللاھ تائالا ئۇنىڭ ئىشىنى كوتا قىلىپ قويىدۇ.

تَمَيَّحَ يَتَمَيَّحُ تَمَيُّحًا: تەۋرەندى، ئىرغاڭلىدى؛ ئىككىلەندى.

تَمَيَّزَ يَتَمَيَّزُ تَمَيُّزًا: پەرقلەندى، ئايرىلدى.

تَمَيَّزَ الْقَوْمُ: بۆلۈندى، ئايرىم بولدى.

تَمَيَّزَ الشَّخْصُ مِنَ الْغَيْظِ: چېچىلدى، غەزەپلەندى، ئاچچىقىدىن يېرىلىپ كەتتى.

«تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ» «قرآن» : دوزاخ غەزەپتىن پارچىلىنىپ كېتىشكە تاس قالىدۇ.

تَمْيِيْز: ئايرىماق، پەرقلەندۈرمەك؛ تاللىماق.

عَدِيمُ التَّمْيِيْزِ: پەرقسىز، پەرق ئەتمەي.

اَلتَّمْيِيْزُ الْعُنْصُرِيُّ: ئىرقى ئايرىمىچىلىق.

«لاَ يَزَالُ التَّمْيِيْزُ الْعُنْصُرِيُّ مَوْجُودًا فِي بَعْضِ الْأَمَاكِنِ فِي الْعَالَمِ» : دۇنيانىڭ بەزى جايلىرىدا ئىرقى ئايرىمىچىلىق يەنىلا مەۋجۇت.

سِنُّ التَّمْيِيْزِ: بالاغەت يېشى.

مَحْكَمَةُ التَّمْيِيْزِ: يۇقىرى سوت.

«يَجِبُ التَّمْيِيْزُ بَيْنَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ» : ياخشى بىلەن ياماننى پەرق ئېتىش كېرەك.

تَمَيَّسَ يَتَمَيَّسُ تَمَيُّسًا: غادىيىۋالدى، كېرىلىپ ماڭدى.

تَمَيَّعَ يَتَمَيَّعُ تَمَيُّعًا الشَّيْءُ: ئېرىدى، سۇيۇقلاندى، ئاقتى.

تَمَيَّلَ يَتَمَيَّلُ تَمَيُّلاً: تەۋرەندى، ئىرغاڭلىدى، پۇلاڭلىدى.

تَنَاءَى يَتَنَاءَى تَنَائِيًا عَنْهُ: يىراقلاشتى، ئۇزاقلاشتى، ئۇزاپ كەتتى، نېرى تۇردى.

تَنَابَذَ يَتَنَابَذُ تَنَابُذًا: مۇناسىۋەتنى ئۈزدى، ئالاقىنى ئۈزۈشتى، ئايرىلىپ كېتىشتى.

تَنَابُذٌ فِي الرَّأْيِ: پىكىر ئىختىلاپى.

تَنَابُذٌ: مۇناسىۋەتنى ئۈزمەك، ئالاقىنى ئۈزمەك، ئالاقىنى ئۈزۈشمەك.

تَنَابَزَ يَتَنَابَزُ تَنَابُزًا الْقَومُ بِالْأَلْقَابِ: ئۆز ئارا لەقەم قويۇشتى.

«وَلاَ تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ» «قۇرئان» : بىر - بىرىڭلارنى يامان لەقەم بىلەن چاقىرماڭلار.

تَنَابُزٌ: لەقەم بىلەن چاقىرىشماق، لەقەم قويۇشماق.

تَنَاثَرَ يَتَنَاثَرُ تَنَاثُرًا: تارقالدى، يېيىلدى، چېچىلدى، تېرىلدى؛ تۆكۈلۈپ كەتتى.

«تَنَاثَرَ الْجُنْدُ فِي سَاحَةِ الْقِتَالِ» : قوشۇن ئۇرۇش مەيدانىدا تارىلىپ كەتتى.

تَنَاجَزَ يَتَنَاجَزُ تَنَاجُزًا: ئۇرۇشتى، ئېلىشتى، تۇتۇشتى، جەڭ قىلىشتى.

تَنَاجَى يَتَنَاجَى تَنَاجِيًا الشَّخْصَانِ: پىچىرلاشتى، كۇسۇلداشتى، مەخپى سۆھبەتلەشتى، قۇلىقىنى قۇلىقىغا يېقىپ گەپلەشتى.

«يَاأَيُّهَاالَّذِيْنَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلاَ تَتَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِوَمَعْصِيَةِالرَّسُولِ» «قۇرئان» : ئى مۇئمىنلەر! سىلەر پىچىرلاشساڭلار گۇناھ، زۇلۇم ۋە پەيغەمبەرنىڭ ئەمرىگە خىلاپلىق قىلىش توغرىسىدا پىچىرلاشماڭلار

تَنَاجَى الصَّدِيْقَانِ: ئىككى دوست مەخپى سىرداشتى.

تَنَاحَرَ يَتَنَاحَرُ تَنَاحُرًا الْقَوْمُ عَلَى الشَّيْءِ: كۆرەش قىلىشتى، دۈشمەنلەشتى، قارشىلاشتى.

«تَنَاحَرُوا عَلَى قِطْعَةِأَرْضٍ وَسَالَ الدَّمُبَيْنَهُمْ» : بىر پارچە يەر ئۈچۈن ئۇرۇشۇپ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا قان تۆكۈلدى.

تَنَاحُرٌ: دۈشمەنلىك، قارىمۇ قارشىلىق، كۆرەش، كۆرەش قىلماق.

تَنَاحُرُ الْأَحْزَابِ: پارتىيىلەر ئارىسىدىكى كۆرەش، پارتىيىلەر كۆرىشى.

تَنَادَّ يَتَنَادُّ تَنَادًّا الْقَوْمُ: پىكىر بىرلىكىگە كېلەلمىدى، ئىختىلاپ قىلىشتى، تەرەپ - تەرەپكە پىتراپ كەتتى.

تَنَادٌّ: پىكىردە كېلىشەلمەسلىك؛ تارالماق، چېچىلماق، پىتراپ كەتمەك، تەرەپ - تەرەپكە تۇزۇپ كەتمەك.

تَنَادَرَ يَتَنَادَرُ تَنَادُرًا عَلَيْنَا: بىزگە قىزىق پاراڭلارنى قىلىپ بەردى، ئاجايىپ - غارايىپ ئىشلارنى سۆزلەپ بەردى.

تَنَادَرَ الْقَوْمُ: قىزىق پاراڭلارنى سېلىشتى.

يَتَنَادَرُونَ بِالْبُخَلاَءِ: پىخسىقلار ھەققىدىكى قىزىق پاراڭلارنى سېلىشتى.

تَنَادَمَ يَتَنَادَمُ تَنَادُمًا الْقَوْمُ: ئۆلپەتلەشتى.

تَنَادَى يَتَنَادَى تَنَادِيًا الْقَوْمُ: ئۆز ئارا چاقىرىشتى، بىر - بىرىنى توۋلاشتى.

«فَتَنَادَوْا مُصْبِحِيْنَ» «قۇرئان» : ئەتىگەندە بىر - بىرىنى توۋلاشتى.

تَنَادٍ: توۋلىماق، چاقىرماق.

يَوْمَ التَّنَادِ: قىيامەت كۈنى.

«وَيَاقَوْمِي إِنِّي أَخَافُ عَلَيكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ»

«قرآن» : ئى قەۋمىم! مەن سىلەر ئۈچۈن ھەقىقەتەن قىيامەت كۈنىدىن ئەنسىرەيمەن.

تَنَاذَرَ يَتَنَاذَرُ تَنَاذُرًا الْقَوْمُ: بىر - بىرسىنى ئاگاھلاندۇردى.

تَنَازَعَ يَتَنَازَعُ تَنَازُعًا: تالاش - تارتىش قىلىشتى.

«وَلاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا» «قرآن» : ئىختىلاپ قىلىشماڭلار، بولمىسا (دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىشتىن) قورقۇپ قالىسىلەر.

تَنَازَعَهُ الضِّحْكُ وَالْغَضَبُ: تۇرۇپ كۈلۈپ، تۇرۇپ غەزەپلەندى.

تَنَازُعٌ ج تَنَازُعَاتٌ: تالاشماق، مۇنازىرە قىلماق، تالاش - تارتىش قىلماق، تالاش - تارتىش، بەس - مۇنازىرە، جېدەل - ماجىرا، مۇنازىرە.

تَنَازُعُ الْبَقَاءِ بَيْنَ الْحَيَوَانَاتِ: ھاياتلىق رىقابىتى، ياشاش كۈرىشى، ياشاش ئۈچۈن كۈرەش (ھايۋانلار ئارىسىدا)

تَنَازُعُ الْمُخْتَصَرِ: سەكراتتىكى ئادەمنىڭ خارتىلدىغان ئاۋازى.

تَنَازُعَاتُ الْأَحْزَابِ حَوْلَ السِّيَاسَةِ الْإِقْتِصَادِيَّةِ: سىياسىي ئىقتىساد توغرىسىدا پارتىيىلەرنىڭ دەتالاش قىلىشى.

تَنَازَلَ يَتَنَازَلُ تَنَازُلاً: كەمتەرلىك قىلدى، كىچىك پېئىل بولدى.

تَنَازَلَ عَنِ الْعَرْشِ: ھاكىمىيەتنى ئۆتكۈزۈپ بەردى، ھوقۇقتىن ۋاز كەچتى، تۇرنىنى بوشىتىپ بەردى. تەختتىن ۋاز كەچتى.

تَنَازَلَ لَهُ عَنْ مِلْكٍ: ئۆتۈنۈپ بەردى، يول قويدى.

تَنَازَلَ عَنِ الشَّيْءِ: باشقىلارغا تاپشۇرۇپ بەردى.

تَنَازَلَ عَنْ رِئَاسَةِ الْحِزْبِ: پارتىيىنىڭ رەئىسلىكىدىن ۋاز كەچتى.

تَنَازَلَتْ عَنْ حَقِّهَا لِأَخِيهَا: ئۇ ئايال قېرىندىشى ئۈچۈن ئۆز ھەققىدىن ۋاز كەچتى.

«تَنَازَلَ الْمَلِكُ عَنِ الْعَرْشِ لِفَائِدَةِ ابْنِهِ» : پادىشاھ ئوغلىنىڭ پايدىسى ئۈچۈن تەختىنى ئۆتۈنۈپ بەردى.

تَنَازُلٌ: ئۆتۈنمەك، ۋاز كەچمەك.

تَنَاسَبَ يَتَنَاسَبُ تَنَاسُبًا الشَّيْئَانِ: ماسلاشتى، ئۇيغۇنلاشتى، لايىقلاشتى، ئوخشىشىپ كەتتى.

هَذِهِ الْبَذْلَةُ تُنَاسِبُ جِسْمِي: بۇ بىر تو كىيىم مېنىڭ بەدىنىمگە لايىق كېلىدۇ.

تَنَاسَبَتِ الْمَقَالَتَانِ فِي الْمُحْتَوَى: ئىككى ماقالىنىڭ مەزمۇنى بىر - بىرىگە ئوخشىشىپ كەتتى.

تَنَاسَبَ الْقَوْمُ: نام - نەسەبىنى سۈرۈشتە قىلىشتى.

تَنَاسَبُوا إِلَى قَبِيلَةِ رَبِيعَةَ: ئۇلار ئۆزلىرىنى رەبىئە قەبىلىسىگە نىسبەت بېرىشتى.

لاَ يَتَنَاسَبُ الْجُهْدُ مَعَ النَّتَائِجِ: تارتقان جاپاغا چۈشلۇق نەتىجە يوق.

تَنَاسُبٌ: لايىقلاشماق، ئۇيغۇنلاشماق؛ نىسبەت، تاناسىپ؛ سىممېترىيە، مۇتاناسىپلىق ماسلىق، تەكشىلىك، رەتلىك.

بِلاَ تَنَاسُبٍ: ماس كەلمەيدىغان.

عَدَمُ التَّنَاسُبِ: ماس كەلمەسلىك؛ لايىق كەلمەسلىك.

«فَقَدَ التَّنَاسُبَ» : تەكشىلىكنى يوقاتتى.

تَنَاسَخَ يَتَنَاسَخُ تَنَاسُخًا الشَّيْئَانِ: بىرىنچىسى ئىككىنچىسىنى بىكار قىلدى، ئالدىنقىسى كېيىنكىسىنى ئەمەلدىن قالدۇردى.

تَنَاسَخَتِ الْوَرَثَةُ: مىراسخورلار ئارقا - ئارقىدىن كېلىۋەردى، ھالبۇكى مىراس تەقسىم قىلىنمىغىنى يوق.

تَنَاسَخَتِ الْأَزْمِنَةُ: زامانلار ئۆتتى، ئالمىشىپ تۇردى، نۆۋەتلەشتى.

تَنَاسُخُ الْأَرْوَاحِ: روھلارنىڭ كۆچىشى (بەزى مىللەتلەر ئۆلگەن ئادەمنىڭ روھى ئىككىنچى بىر ئادەمنىڭ تېنىگە يۆتكىلىپ قايتا تۇغۇلىدۇ دەپ ئېتىقاد قىلىدۇ. بۇ ئەقىدە مۇخلىسلىرى ئاخىرەتتە قايتا تىرىلىشنى ئىنكار قىلىدۇ)

تَنَاسَقَ يَتَنَاسَقُ تَنَاسُقًا: تەرتىپلىك بولدى، رەتلىك بولدى، سىستېمىلىق بولدى، تەكشى بولدى.

«تَنَاسَقَ أَعْمَالُ الشَّرِكَةِ مُنْذُ تَعْيِينِ مُدِيرٍ جَدِيدٍ لَهَا» : شىركەتنىڭ خىزمەتلىرى يېڭى مۇدىر تەيىنلىنىگەندىن كېيىن تەرتىپكە چۈشتى.

«تَنَاسَقَ الْكَلاَمُ» : سۆز تەرتىپلىك بولدى.

«تَنَاسَقَتْ خُطْبَةُ الْإِمَامِ فِي عِبَارَةٍ مُؤَثِّرَةٍ»: ئىمامنىڭ خۇتبىسى تەسىرلىك ئىبارىلەر بىلەن رەتلىك بولدى.

تَنَاسُقٌ: رەتلىك بولماق، ماسلاشماق.

تَنَاسُقُ الْخُطَّةِ: پىلاننىڭ ماسلىشىشى.

تَنَاسَلَ يَتَنَاسَلُ تَنَاسُلاً الْقَوْمُ: بالا ـ چاقىلىق بولدى، ئەۋلادلىرى كۆپەيدى.

«تَنَاكَحُوا تَنَاسَلُوا فَإِنِّي أُبَاهِي بِكُمُ الْأُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» (حديث): ئۆيلىنىڭلار، بالا ـ چاقىلىق بولۇڭلار، چۈنكى مەن قىيامەت كۈنى سىلەر بىلەن باشقا ئۈممەتلەر ئالدىدا پەخىرلىنىمەن.

تَنَاسُلٌ: تۇغماق، نەسىل قالدۇرماق.

أَعْضَاءُ التَّنَاسُلِ: جىنسىي ئورگان، جىنسىي ئەزا.

غَرِيزَةُ التَّنَاسُلِ: نەسىل قالدۇرۇش تەبىئىتى.

مَرَضٌ تَنَاسُلِيٌّ: جىنسىي كېسەللىك، تاناسىل ئەزا كېسەللىكى.

اَلْجِهَازُ التَّنَاسُلِيُّ: نەسىل قالدۇرۇش سىستېمىسى.

اَلْغُدَّةُ التَّنَاسُلِيَّةُ: جىنسىي بەز.

دِرَاسَاتٌ طِبِّيَّةٌ تَنَاسُلِيَّةٌ: تاناسىل سىستېمىسىغا ئائىت تىببىي تەتقىقات.

تَنَاسَى يَتَنَاسَى تَنَاسِيًا الشَّيْءَ: ئۇنتۇتقاق بولۇۋالدى، بىلمەس بولۇۋالدى، ئۇنتۇغان قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَنَاسَى آلاَمَهُ: دەرد ـ ئەلىمىنى ئۇنتۇشقا ئۇرۇندى.

تَنَاشَدَ يَتَنَاشَدُ تَنَاشُدًا الْقَوْمُ الْأَشْعَارَ: ئۆز ئارا شېئىر ئوقۇشتى.

«تَنَاشَدَ الشُّعَرَاءُ قَصَائِدَهُمْ فِي النَّوَادِي الْأَدَبِيَّةِ»: ياش شائىرلار ئەدەبىي سورۇنلاردا ئۆزلىرىنىڭ شېئىرلىرىنى ئوقۇشتى.

تَنَاشِيرُ: كىچىك بالىلارنىڭ قالايمىقان يازغان خېتى.

تَنَاصَرَ يَتَنَاصَرُ تَنَاصُرًا الْقَوْمُ: ئۆز ئارا ياردەم بېرىشتى.

تَنَاصُحٌ: ئۆتكۈزۈشچانلىق، سىڭدۈرۈشچانلىق.

تَنَاضُحِيٌّ: سىڭىپ ئۆتۈپ كېتىش بېسىمى.

تَنَاضَلَ يَتَنَاضَلُ تَنَاضُلاً: مۇسابىقىلەشتى، رىقابەتلەشتى.

تَنَاطَحَ يَتَنَاطَحُ تَنَاطُحًا الْكَبْشَانِ: ئىككى قوشقار ئۈسۈشتى.

تَنَاطَحَتِ الْأَمْوَاجُ: دولقۇنلار گىرەلىشىپ كەتتى.

هَذَا أَمْرٌ لاَيَتَنَاطَحُ فِيهِ كَبْشَانِ: ئىختىلاپ چىقمايدىغان ئىش، مۇنازىرە تەلەپ قىلمايدىغان ئىش.

تَنَاظَرَ يَتَنَاظَرُ تَنَاظُرًا: بىر ـ بىرىگە قاراشتى.

تَنَاظَرَ الشَّخْصَانِ: مۇنازىرىلەشتى، دەتالاش قىلىشتى.

تَنَاظَرَتِ الدَّارَانِ: ئىككى قورۇ بىر ـ بىرىگە ئۇدۇل تۇردى، روبىرو تۇردى.

تَنَاظَمَ يَتَنَاظَمُ تَنَاظُمًا: تىزىلدى، رەتلەندى.

تَنَاظَمَتِ الْجَوَاهِرُ: مەرۋايىت تىزىلدى.

تَنَاصَفَ يَتَنَاصَفُ تَنَاصُفًا الْقَوْمُ: ئۆزئارا ھەققانى بولۇشتى.

«تَنَاظَمَ الْآجُرُّ فِي الْحَائِطِ»: پىششىق كېسەك تامغا تىزىلدى.

تَنَاظَمَ يَتَنَاظَمُ تَنَاظُمًا: تىزىلدى.

تَنَاعَسَ يَتَنَاعَسُ تَنَاعُسًا: ئۇخلىغان بولۇۋالدى، ئۇخلىغان قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَنَاعَمَ يَتَنَاعَمُ تَنَاعُمًا: باياشات ياشىدى، راھەت ـ پاراغەتلىك تۇرمۇش كەچۈردى.

تَنَاعَى يَتَنَاعَى تَنَاعِيًا الْقَوْمُ: يىغلاشتى، يىغا ـ زارە قىلىشتى، ئىنتىقام ئېلىشقا قوزغاش ئۈچۈن يىغا ـ زارە قىلىشتى.

تَنَاغَمَ يَتَنَاغَمُ تَنَاغُمًا اللَّحْنَانِ: ئىككى ئاھاڭ ماسلاشتى، تەڭكەش قىلدى.

تَنَاغُمٌ: بىرلىكتە ئورۇنلىماق، بىرلىكتە ناخشا ئېيتماق.

تَنَاغُمُ أَلْحَانِ الْمُطْرِبَاتِ: ناخشىچى ئاياللارنىڭ تەڭكەش قىلىشى.

تَنَافَرَ يَتَنَافَرُ تَنَافُرًا الْقَوْمُ: جېدەللەشتى، ماجىرالاشتى، تىركەشتى؛ پەخىرلىنىشتى.

تَنَافَرُوا لِلْقِتَالِ: ئۇرۇشقا ئاتلاندى.

تَنَافَرَتِ الْأَصْوَاتُ: ئاۋاز مەخرەجدىن (جايىدىن) چىقمىدى، يېقىمسىز بولدى.

تَنَافَرَتِ الْأَنْغَامُ: مۇزىكا يېقىمسىز ئاڭلاندى.

تَنَافُرٌ: كېلىشەلمەسلىك، ماسلىشالماسلىق.

تَنَافُرُ الْأَلْوَانِ: رەڭلەر ماسلىشالماسلىق، رەڭ تالىشىش.

تَنَافُرُ الْقُلُوبِ: سىغىشالماسلىق، كېلىشەلمەسلىك.

تَنَافَرَ الْقَوْمُ: دەۋالاشتى.

تَنَافَسَ يَتَنَافَسُ تَنَافُسًا الْقَوْمُ: رىقابەتلەشتى، مۇسابىقىلەشتى.

«فِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ» «قرآن»: قىزىققۇچىلار شۇنىڭغا قىزىقسۇن!

«تَنَافَسَ التُّجَّارُ فِي جَلْبِ الزَّبَائِنِ»: سودىگەرلەر خېرىدارلارنى جەلپ قىلىشتا رىقابەتلەشتى.

تَنَافَى يَتَنَافَى تَنَافِيًا الشَّيْئَانِ: زىت بولۇشتى، كېلىشەلمىدى.

تَنَافٍ: كېلىشەلمەسلىك، چىقىشالماسلىق.

تَنَاقَصَ يَتَنَاقَصُ تَنَاقُصًا الشَّيْءُ: پەيدىنپەي كېمەيدى، تەدرىجىي ئازايدى.

تَنَاقَصَ الْقَمَرُ: ئاي بارغانسېرى كىچىكلىدى.

تَنَاقَضَ يَتَنَاقَضُ تَنَاقُضًا: زىتلەشتى، قارشىلاشتى.

تَنَاقَضَ الْقَوْلَانِ: بىر ـ بىرىگەزىت كەلدى، بىر ـ بىرىگە قارىمۇ قارشى بولدى.

تَنَاقَضَ الشَّخْصَانِ الْبَيْعَ: ئىككى تەرەپ سودىنى بۇزۇشتى.

تَنَاقُضٌ ج تَنَاقُضَاتٌ: زىددىيەت، قارىمۇ قارشىلىق.

مَبْدَأُ التَّنَاقُضِ: قارىمۇ قارشىلىق پرىنسىپى.

تَنَاقُضٌ ظَاهِرِيٌّ: تاشقى زىددىيەت.

«فِي أَقْوَالِهِ تَنَاقُضَاتٌ عَدِيدَةٌ»: ئۇنىڭ سۆزلىرىدە نۇرغۇن قارىمۇ قارشىلىقلار مەۋجۇت.

تَنَاقَلَ يَتَنَاقَلُ تَنَاقُلًا الْقَوْمُ الْحَدِيثَ بَيْنَهُمْ: سۆزنى ئۆز ئارا يەتكۈزۈشتى، تارقىتىشتى.

خَبَرٌ تَنَاقَلَتْهُ الْأَلْسُنُ: تارقالغان خەۋەر، پۇر كەتكەن خەۋەر.

«تَنَاقَلَتِ الْجَرَائِدُ خَبَرَ وَقْفِ الْقِتَالِ»: گېزىتلەر ئۇرۇش توختىتىش خەۋىرىنى تارقاتتى.

تَنَاكَحَ يَتَنَاكَحُ تَنَاكُحًا الْقَوْمُ: ئۆز ئارا توي قىلىشتى، ئۆز ئارا قۇدا ـ باجا بولۇشتى.

تَنَاكَرَ يَتَنَاكَرُ تَنَاكُرًا الْأَمْرَ: بىلمەس بولۇۋالدى.

تَنَاكَرَ الْقَوْمُ: دۈشمەنلەشتى، ئۆز ئارا ئىنكار قىلىشتى.

تَنَاكَرَ الرَّجُلُ: كارى بولمىدى، تەتۈر قارىۋالدى.

تَنَاكَفَ يَتَنَاكَفُ تَنَاكُفًا الرَّجُلَانِ الْكَلَامَ: بەس ـ مۇنازىرە قىلىشتى؛ جاڭجاڭلاشتى.

تَنَاهَبَ يَتَنَاهَبُ تَنَاهُبًا الْقَوْمُ: يۇگۈرۈشتى، ئالدىغا ئۆتۈش ئۈچۈن چېپىشتى.

«تَنَاهَبُوا الْأَرْضَ عَدْوًا»: يۈگۈرۈشتى، چېپىشتى.

تَنَاهَضَ يَتَنَاهَضُ تَنَاهُضًا الْقَوْمُ: ھەر بىر گۇرۇھ دۈشمىنىگە قارشى تۇرۇشقا ئالدىرىدى.

«تَنَاهَضَ الْقَوْمُ فِي الْحَرْبِ»: بىر ـ بىرىگە قارشى ئالدىراپ ئۇرۇش قىلىشتى.

تَنَاهَى يَتَنَاهَى تَنَاهِيًا الْوَقْتُ: ۋاقىت توشتى.

تَنَاهَى الشَّيْءُ: چېكىگە يەتتى، ئاخىرىغا يەتتى، تۈگىدى.

«كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ» «قرآن»: ئۇلار ئۆزلىرى قىلغان يامان ئىشلاردىن بىر ـ بىرىنى توسمايتتى.

تَنَاهَى الْقَوْمُ عَنِ الْمُنْكَرِ: يامان ئىشتىن بىر ـ بىرىنى توسۇشتى.

تَنَاهَى عَنْ كَذَا: چۆرۈۋەتتى، تاشلىۋەتتى، ۋاز كەچتى.

تَنَاهَى عَنِ الشَّيْءِ: چەكلەندى، توسۇلدى، ياندى.

«تَنَاهَى الْخَبَرُ إِلَى أَسْمَاعِهِمْ»: خەۋەر ئۇلارنىڭ قۇلاقلىرىغا يەتتى.

«تَنَاهَى عَنِ الْمُحَرَّمَاتِ»: ھارام قىلىنغان نەرسىلەردىن چەكلەندى.

تَنَاوَبَ يَتَنَاوَبُ تَنَاوُبًا الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: نۆۋەتلەشتى، ئارقىمۇ ئارقا كەلدى.

تَنَاوَبَ الْأَمْرَ: تەكرار ئىشلىدى، قايتا ـ قايتا ئىشلىدى.

تَنَاوَبَتْهُ الْهُمُومُ: ئۇنى غەم بېسىۋالدى.

«تَنَاوَبَ زِيَارَةَ صَدِيقِهِ»: دوستىنى تەكرار يوقلىدى.

«تَنَاوَبَ الْجُنْدُ عَلَى حِرَاسَةِ الثُّكْنَةِ»: قوشۇن لاگېرنى ساقلاشقا نۆۋەت بىلەن دىجورنىلىق قىلدى.

تَنَاوُبٌ: نۆۋەتلەشمەك، ئارقىمۇ ئارقا كەلمەك.

بِالتَّنَاوُبِ: رەت بويىچە، تەرتىپ بويىچە، نۆۋەت بىلەن.

تَنَاوَحَ يَتَنَاوَحُ تَنَاوُحًا الشَّيْئَانِ: بىر ـ بىرىنىڭ قارشىسىدا تۇردى، روبىرو تۇردى.

تَنَاوَحَ الرِّيَاحُ: قاتتىق بوران چىقتى.

«هُمَا جَبَلَانِ يَتَنَاوَحَانِ»: ئۇ ئىككى تاغ بىر ـ بىرىنىڭ قارشىسىدا قەد كۆتۈرۈپ تۇرماقتا.

تَنَاوَشَ يَتَنَاوَشُ تَنَاوُشًا: ئېرىشتى، ئىگە بولدى، تەناۋۇل قىلدى، قولغا كەلتۈردى.

«وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَأَنَّى لَهُمُ التَّنَاوُشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ» (قۇرئان): ئۇلار (ئازابنى كۆرگەندە): «ئىمان ئېيتتۇق» دېيدۇ، ئۇلار قانداقمۇ يىراق جايدىن ئىماننى قولغا كەلتۈرەلەيدۇ؟

تَنَاوَشَ الْقَوْمُ: تۇتۇشتى، ئېلىشىشتى.

تَنَاوَلَ يَتَنَاوَلُ تَنَاوُلًا الشَّيْءَ: ئالدى، تاپشۇرۇپ ئالدى.

«تَنَاوَلَ الضَّيْفُ الْعَشَاءَ عَلَى مَائِدَتِهِ»: مېھمان كەچلىك تاماقنى ئۇنىڭ داستىخىنىدا يېدى.

تَنَاوَلَ الْكَلِمَةَ فِي الْإِجْتِمَاعِ: يىغىندا سۆز قىلدى، يىغىندا سۆز ئالدى.

تَنَاوَمَ يَتَنَاوَمُ تَنَاوُمًا الشَّخْصُ: ئۇخلىغان بولۇۋالدى، ئۇخلىغان قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَنَاوَمَ الْكَلْبُ: ئىت ئۇخلىغان بولۇۋالدى.

تَنَبَّأَ يَتَنَبَّأُ تَنَبُّؤًا الشَّخْصُ بِالْأَمْرِ: ئالدىن خەۋەر قىلدى، ئۇقتۇرۇپ قويدى، خەۋەر بەردى، دېرەك بەردى؛ بېشارەت بەردى، ئالدىن ئېيتىپ بەردى.

تَنَبَّأَ الشَّخْصُ: پەيغەمبەرلىك دەۋاسى قىلدى، ئۆزىنى پەيغەمبەر دەۋالدى.

«تَنَبَّأَ رَجُلٌ فِي زَمَنِ الْمَأْمُونِ»: مەئمۇننىڭ زامانىدا بىر ئادەم پەيغەمبەرلىك دەۋاسى قىلغان.

«تَنَبُّآتُ النَّشْرَةِ الْجَوِّيَّةِ بِتَهَاطُلِ الْأَمْطَارِ»: ھاۋارايى خەۋىرىدە يامغۇر ياغىدىغانلىقىنى ئالدىن خەۋەر قىلدى.

«تَنَبَّأَ مُسَيْلَمَةُ فَوُصِفَ بِالْكَذَّابِ»: پەيغەمبەرلىك دەۋاسى قىلغان «مۇسەيلەمە» كەززاب دەپ ئاتالدى.

«إِنِّي أَتَنَبَّأُ بِأَنَّهُ سَيَخْفِقُ أَخِيرًا»: ئۇنىڭ ئاخىرى مەغلۇپ بولىدىغانلىقىنى ئالدىن بىلىمەن.

تَنَبُّؤٌ ج تَنَبُّؤَاتٌ: ئالدىن مەلۇمات بەرمەك، ئالدىن ئېيتىپ بەرمەك؛ ئالدىن بېرىلگەن مەلۇمات، بېشارەت.

تَنَبُّؤَاتٌ جَوِّيَّةٌ: ھاۋارايىدىن ئالدىن مەلۇمات.

تَنَبَّبَ يَتَنَبَّبُ تَنَبُّبًا الْمَاءُ: سۇ تۈرۈبىدا ئاقتى.

تَنَبَّطَ يَتَنَبَّطُ تَنَبُّطًا الْبِئْرَ: (قۇدۇقتىن) سۇ تارتتى.

تَنَبَّعَ يَتَنَبَّعُ تَنَبُّعًا الْمَاءُ: سۇ سىرغىپ چىقتى، ئاز ـ ئازدىن چىقتى.

تَنَبَّهَ يَتَنَبَّهُ تَنَبُّهًا لِلْأَمْرِ: دىققەت قىلدى، پەخەس بولدى، ئېھتىيات قىلدى.

تَنَبَّهَ الشَّخْصُ مِنْ نَوْمِهِ: ئۇيقۇسىدىن ئويغاندى.

تَنَبَّهَ الشَّخْصُ لِلْأَمْرِ: تۇيۇپ قالدى، بىلىپ قالدى، سېزىپ قالدى.

تَنَبَّهَ لِخُطُورَةِ الْمَوْقِفِ: ۋەزىيەتنىڭ جىددىيلىكىنى سەزدى، ۋەزىيەتنىڭ جىددىيلىكىنى بىلىپ قالدى.

تَنَبَّى يَتَنَبَّى تَنَبِّيًا الشَّخْصُ: پەيغەمبەرلىك دەۋاسى قىلدى.

تَنَبَّلَ يَتَنَبَّلُ تَنَبُّلًا: ھورۇنلۇق قىلدى.

تَنْبَلَةٌ: ھورۇنلۇق، ئېرىنچەكلىك، ئىش خۇشياقماسلىق.

تِنْبَلٌ ج تِنْبَالٌ و تُنْبُولٌ ج تَنَابِيلُ و تَنَابِلَةٌ: ھورۇن، ياللاۋ.

تِنْبَلٌ: ئاللات مۇراببىاسى، سىترات مۇراببىاسى.

تَنْبِيهٌ ج تَنْبِيهَاتٌ: ئويغاتماق، قوزغىماق، ئۇقتۇرۇپ قويماق؛ ئاگاھلاندۇرماق.

تَنْبِيهٌ مِنْ إِدَارَةِ الضَّرَائِبِ: باج ئىدارىسىدىن ئاگاھلاندۇرۇش.

«وَجَّهَ الْمُدِيرُ تَنْبِيهًا تَحْرِيرِيًّا إِلَى الْمُوَظَّفِ الْمُهْمِلِ»: بوشلاڭ خىزمەتچىگە مۇدىر يازما ئاگاھلاندۇرۇش بەردى.

جِهَازُ التَّنْبِيهِ: قوڭغۇراق، سىگنال.

آلَةُ تَنْبِيهِ السَّيَّارَةِ: ماشىنىنىڭ سىگنالى.

جِهَازُ التَّنْبِيهِ لِلْحَرِيقِ: ئوت ئاپىتى سىگنالى.

جِهَازُ التَّنْبِيهِ بِالْخَطَرِ: خېيىم - خەتەر سىگنالى.

تَنَجَّزَ يَتَنَجَّزُ تَنَجُّزًا الشَّيْءَ: ئەمەلگە ئاشۇرۇشنى تەلەپ قىلدى، ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈشنى ئۆتۈندى، ئادا قىلىشنى سورىدى، ئەمەل قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

تَنَجَّزَ الْوَعْدَ: ۋەدىگە ۋاپا قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

تَنَجَّسَ يَتَنَجَّسُ تَنَجُّسًا: مەينەت بولۇپ كەتتى، بۇلغاندى، پاسكىنا بولۇپ كەتتى، نىجاسەتتىن ساقلاندى.

تَنَجَّمَ يَتَنَجَّمُ تَنَجُّمًا: مۇنەججىملىك قىلدى، يۇلتۇزغا قاراپ پال ئاچتى، رەم سالدى، ئۈيقۇسى كەلمەي، يۇلتۇز ساندى.

تَنَجَّى يَتَنَجَّى تَنَجِّيًا الشَّخْصُ: نىجاتلىق تاپتى.

تَنْجِيسٌ: بۇلغىماق، مەينەت قىلىۋەتمەك، كىر قىلىۋەتمەك.

تَنْجِيمٌ: مۇنەججىملىك، ئاسترولوگىيە.

تَنَحَّسَ يَتَنَحَّسُ تَنَحُّسًا: ئىزدىدى، ئىزدەندى، سۈرۈشتۈردى.

تَنَحَّسَ لِلدَّوَاءِ: دورا يېيىش ئۈچۈن قورساقنى ئاچ تۇتتى.

تَنَحَّلَ يَتَنَحَّلُ تَنَحُّلًا الشَّيْءَ: بېسىۋالدى، بېسىپ ياتتى، زورلۇق بىلەن ئىگىلىۋالدى، تارتىۋالدى.

تَنَحَّلَ التَّأْلِيفَ: كۆچۈرمىچىلىك قىلدى، ئوغرىلىۋالدى، باشقىلارنىڭ ئەسىرىنى قارىغۇلارچە كۆچۈرۈپ ئىشلەتتى.

تَنَحْنَحَ يَتَنَحْنَحُ تَنَحْنُحًا: ھاسىرىدى، نەپەس سىقىلدى، دىمى سىقىلدى.

تَنَحَّى يَتَنَحَّى تَنَحِّيًا عَنْ: ئىستىپا بەردى، چېكىندى، دائىمدى، ئۆتۈندى.

تَنَحَّى عَنْهُ: ۋاز كەچتى؛ مۇناسىۋەتنى ئۈزدى، ئالاقىنى ئۈزدى.

تَنَحَّى عَنْ مَكَانِهِ: ئورۇن بوشىتىپ بەردى، جاي بەردى؛ ھاكىمىيەتنى ئۆتكۈزۈپ بەردى.

«تَنَحَّى عَنْ وَظِيفَتِهِ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِهِ»: ۋەزىپىدىن ئىستىپا بەردى.

تَنَخَّعَ يَتَنَخَّعُ تَنَخُّعًا: تۈكۈردى، بەلغەمنى ئېغىزدىن چىقاردى.

تَنَخَّلَ يَتَنَخَّلُ تَنَخُّلًا الشَّيْءَ: تاللىدى، ياخشىنى تاللىدى.

تَنَخَّلَ مَافِي الْكِتَابِ: كىتابنىڭ مېغىزىنى تاللىدى.

تَنَخَّمَ يَتَنَخَّمُ تَنَخُّمًا الشَّخْصُ: تۈكۈردى، بۇرنىنى تاشلىدى.

تَنْدَةٌ ج تَنْدَاتٌ: چېدىر.

تَنَدَّلَ يَتَنَدَّلُ تَنَدُّلًا بِالْمِنْدِيلِ: ياغلىق بىلەن ئېرتتى، ياغلىق بىلەن قولىنى سۈرتتى.

تَنَدَّمَ يَتَنَدَّمُ تَنَدُّمًا الشَّخْصُ عَلَى الْأَمْرِ: قىلمىشىغا پۇشايمان قىلدى، ھەسرەت چەكتى، ئۆكۈندى، ئەپسۇسلاندى.

تَنَدَّمَ عَلَى مَافَعَلَهُ: پۇشايمان قىلدى، ھەسرەت چەكتى، ئۆكۈندى، ئەپسۇسلاندى.

«تَنَدَّمَتْ عَلَى شَبَابِهَا الضَّائِعِ»: ئۇ ئۆزىنىڭ زايا كەتكەن ياشلىقىغا ھەسرەت چەكتى.

«لَا يَنْفَعُ التَّنَدُّمُ عَلَى مَافَاتَ»: ئۆتۈپ كەتكەنگە ھەسرەت چەككەننىڭ پايدىسى يوق.

تَنَدَّى يَتَنَدَّى تَنَدِّيًا: سىبخىلىق قىلدى، مەرد بولدى، ئوچۇق قول بولدى، ھىممەتلىك بولدى.

تَنَدَّى الْمَكَانُ: شەبنەم چۈشتى.

تَنَدَّى الْعَطْشَانُ: تەشنا قاندى.

تَنَزَّلَ يَتَنَزَّلُ تَنَزُّلًا الشَّيْءُ: ئاستا چۈشتى، ئارقىمۇ ئارقا چۈشتى.

«تَنَزَّلُ الْمَلٰئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» «قرآن»: پەرىشتىلەر ۋە جىبرىئىل شۇ كېچىدە پەرۋەردىگارىنىڭ ئەمرى بىلەن، (زېمىنغا ئاللاھ تەقدىر قىلغان) بارلىق ئىش ئۈچۈن چۈشىدۇ.

تَنَزَّلَ عَنْ حَقِّهِ: ھەققىنى تەرك ئەتتى، ھەققىدىن ۋاز كەچتى.

تَنَزَّهَ يَتَنَزَّهُ تَنَزُّهًا عَنْ: يىراق بولدى، ئۆزىنى چەتكە ئالدى، ئۆزىنى دالدىغا ئالدى.

تَنَزَّهَ الشَّخْصُ: سەيلە ـ ساياھەتكە چىقتى.

تَنَزَّهَ الشَّخْصُ عَنِ الْقُبْحِ: قەبىھ ئىشلاردىن ساقلاندى، قەبىھ ئىشلاردىن يىراق بولدى.

يَتَنَزَّهُ مَعَ أَوْلَادِهِ فِي الْجَبَلِ: ئۇ بالىلىرى بىلەن تاغدا سەيلە قىلماقتا.

تَنْزِيلٌ: چۈشۈرمەك، كېمەيتمەك، كېمەيتىپ ھېسابلىماق.

فِي التَّنْزِيلِ الْعَزِيْزِ: قۇرئان كەرىمدە.

تَنْزِيلُ الدَّرَجَةِ: دەرىجىسىنى تۆۋەنلەتمەك، دەرىجىسىنى چۈشۈرمەك.

تَنَسَّقَ يَتَنَسَّقُ تَنَسُّقًا: تەرتىپلىك بولدى، رەتلىك بولدى، سىستېمىلىق بولدى، تەكشى بولدى.

تَنَسَّكَ يَتَنَسَّكُ تَنَسُّكًا: زاھىد بولدى، ئىبادەت بىلەن مەشغۇل بولدى.

تَنَسَّمَ يَتَنَسَّمُ تَنَسُّمًا تِ الرِّيْحُ: مەيىن شامال چىقتى، لەرزان شامال چىقتى.

تَنَسَّمَ الْمَكَانُ بِالطِّيْبِ: خۇش پۇراقتا تولدى.

تَنَسَّمَ الْخَبَرَ: خەۋەرنى تىلاق ـ تىڭلىدى، ئۇقۇشۇپ كۆردى.

صَحَفِيٌّ مَاهِرٌ يَتَنَسَّمُ الْأَخْبَارَ: ئۇستىلىق بىلەن خەۋەر ئىگىلەيدىغان ماھىر ژۇرنالىست.

تَنْسِيْقٌ: رەتلىمەك، رەتكە سالماق، ئورۇنلاشتۇرماق، تىزماق، سىستېمىلاشتۇرماق.

اَلتَّنْسِيْقُ الدَّاخِلِيُّ: ئىچكى قۇرۇلما، ئىچكى ئورۇنلاشتۇرۇش.

«نَسِّقْ أَعْمَالَكَ وَأَوْقَاتَكَ تَنْسِيْقًا جَيِّدًا»: ئىشلىرىڭنى ۋە ۋاقىتلىرىڭنى ئوبدان تەرتىپكە سالغىن.

تَنَشَّبَ يَتَنَشَّبُ تَنَشُّبًا: چاپلاشتى، يېپىشتى.

تَنَشَّدَ يَتَنَشَّدُ تَنَشُّدًا الشَّخْصُ الْأَخْبَارَ: خەۋەرنى تىلاق ـ تىڭلىدى.

«تَنَشَّدَ الصَّحَفِيُّ قَرَارَاتِ الْحِزْبِ بَيْنَ الْكَوَالِيسِ»: مۇخبىر پارتىيىنىڭ سەھنە ئارقىسىدىكى قارارلىرىنى تىلاق ـ تىڭلىدى.

تَنَشَّرَ يَتَنَشَّرُ تَنَشُّرًا الشَّيْءُ: كېڭەيدى، يېيىلدى، تارالدى، چېچىلدى.

تَنَشَّرَ التِّبْنُ فِي الْحَقْلِ: سامان ئېتىزغا چېچىلدى.

تَنَشَّرَتِ الْأَغْنَامُ فِي الْمَرْعَى: قويلار يايلاققا تارىلىپ كەتتى.

تَنَشَّطَ يَتَنَشَّطُ تَنَشُّطًا الشَّخْصُ: جانلاندى، روھلۇق بولدى، ئاكتىپلاشتى، تېتىكلەشتى.

تَنَشَّطَ الشَّخْصُ لِلْعَمَلِ: ئىشقا تەييار تۇردى، كۆتۈرەڭگۈ روھ بىلەن ئىشقا تەييارلاندى.

«تَنَشَّطَ مُنْذُ أَنْ أَصْبَحَ يُمَارِسُ الرِّيَاضَةَ»: ئۇ تەنھەرىكەت بىلەن شۇغۇللانغاندىن بۇيان تېتىكلىشىپ قالدى.

تَنَشَّقَ يَتَنَشَّقُ تَنَشُّقًا الشَّيْءَ: سۈمۈرۈۋالدى، ئۆزىگە تارتىۋالدى؛ سۈرتۈۋەتتى؛ ئېرتىۋەتتى.

تَنَشَّقَ يَتَنَشَّقُ تَنَشُّقًا الْهَوَاءَ: ھاۋانى سۈمۈردى، ئىچىگە تارتتى، نەپەس ئالدى.

تَنَشَّقَ الرَّائِحَةَ: پۇرىدى.

تَنَشُّقٌ: سۈمۈرمەك، ئىچىگە تارتماق، نەپەس ئالماق.

تَنَشَّمَ يَتَنَشَّمُ تَنَشُّمًا فِي الْأَمْرِ: باشلىدى، كىرىشتى، تۇتۇش قىلدى، تەرەددۇت قىلدى.

تَنَشْنَشَ يَتَنَشْنَشُ تَنَشْنُشًا: تېتىك بولدى، چاققان بولدى.

تَنَشَّى يَتَنَشَّى تَنَشِّيًا الشَّخْصُ: مەست بولدى، خۇدىنى يوقاتتى.

تَنْشِيْطٌ: ئىلھاملاندۇرماق، رىغبەتلەندۈرمەك، قوزغىماق، جانلاندۇرماق، تېتىكلەشتۈرمەك.

تَنَصَّتَ يَتَنَصَّتُ تَنَصُّتًا: ئوغرىلىقچە تىڭشىدى.

«هُوَ مِمَّنْ يَتَنَصَّتُونَ عَلَى الْأَبْوَابِ»: ئۇ ئىشىكنىڭ يېنىدا تۇرۇپ ئوغرىلىقچە ئاڭلايدىغانلاردىندۇر.

تَنَصَّرَ يَتَنَصَّرُ تَنَصُّرًا: خىرىستىئان بولدى، خىرىستىئان دىنىغا كىردى.

تَنَصَّرَلَهُ: ئۇنىڭغا پۈتۈن كۈچى بىلەن ياردەم بەردى.

تَنَصَّفَ يَتَنَصَّفُ تَنَصُّفًا الشَّيْءَ: يېرىمىنى ئالدى.

تَنَصَّفَ الْحَاكِمَ: ھاكىمدىن ئادىل بولۇشنى تەلەپ قىلدى.

تَنَصَّفَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال رومال ئارتتى.

تَنَصَّفَهُ الشَّيْبُ: چېچىنىڭ يېرىمى ئاقاردى.

تَنَصَّقَ مِنْ فُلَانٍ: ھەققىنى ئالدى؛ ئىنتىقام ئالدى.

تَنَصَّلَ يَتَنَصَّلُ تَنَصُّلاً اللَّوْنُ: ئۆڭۈپ كەتتى، رەڭگى ئۆچتى.

تَنَصَّلَ مِنَ الشَّيْءِ: ئۆزىنى چەتكە ئالدى، چىقىپ كەتتى.

تَنَصَّلَ الشَّيْءَ: چىقاردى.

تَنَصَّلَ مِنْ ذَنْبِهِ: گۇناھدىن ئۆزىنى ئاقلىدى، گۇناھدىن قۇتۇلدى.

تَنَصَّلَ مِنَ الْمَسْؤُلِيَّةِ: مەسئۇلىيەتتىن قاچتى.

تَنَصَّلَ مِنَ الْجِنَايَةِ: جىنايەتتىن ئۆزىنى قاچۇردى.

تَنَصَّلَ كَمَدُهُ: غەم ـ قايغۇسى تارقالدى.

تَنْصِيصٌ: دۆۋىلەپ قويماق، ئۈستى ـ ئۈستىگە قويماق؛ تەيىنلىمەك، بەلگىلىمەك، چەك ـ چېگرىنى بېكىتمەك.

عَلَامَةُ التَّنْصِيصِ: قوش تىرناق.

تَنْصِيقٌ: ئىككىگە بۆلمەك، يېرىمىدىن بۆلمەك.

تَنَضَّدَ يَتَنَضَّدُ تَنَضُّدًا: رەتلەندى، جىپسىلاشتى، سىستېمىلاشتى.

تَنَضَّدَتْ أَسْنَانُهُ: ئۇنىڭ چىشلىرى تەكشى بولدى.

تَنَطَّسَ يَتَنَطَّسُ تَنَطُّسًا: مۇھاكىمە قىلدى، تەتقىق قىلدى، ئىنچىكىلىك بىلەن كۆزەتتى.

تَنَطَّسَ فِي الْمَلْبَسِ: كىيىم ـ كېچەككە ئەھمىيەت بەردى.

تَنَطَّعَ يَتَنَطَّعُ تَنَطُّعًا الشَّخْصُ فِي الشَّيْءِ: زورۇقتى، ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتتى.

تَنَطَّعَ الشَّخْصُ فِي الْكَلَامِ: پاساھەتلىك ۋە چوڭقۇر پىكىرلىك بولدى.

تَنَطَّقَ يَتَنَطَّقُ تَنَطُّقًا الرَّجُلُ: بەلۋاغ باغلىدى، كەمەر باغلىدى.

تَنَظَّفَ يَتَنَظَّفُ تَنَظُّفًا الشَّيْءُ: پاكىزلاندى، تازىلاندى، ساپ بولدى.

«يَتَنَظَّفُ عَنْ مُجَارَاةِ الْأَوْبَاشِ»: لۈكچەكلەرگە قوشۇلۇشتىن ئۆزىنى پاك تۇتىدۇ.

تَنَظَّمَ يَتَنَظَّمُ تَنَظُّمًا: رەتلەندى، تىزىلدى، رەتكە سېلىندى.

تَنَظَّمَ الْأَمْرُ: توغرىلاندى.

«تَنَظَّمَتْ حَرَكَةُ السَّيَّارَاتِ»: ماشىنىلارنىڭ ھەرىكىتى رەتكە چۈشتى.

تَنْظِيفٌ: پاكلىماق، تازىلىماق.

تَنْظِيفُ جَافٌّ: قۇرۇق يۇيۇش، قۇرۇق تازىلاش.

تَنْظِيمٌ: تىزماق، رەتلىمەك، گۇرۇپپىلاشتۇرماق، تەشكىللىمەك، تەرتىپكە سالماق.

تَنْظِيمُ الْمُحَارِبِينَ: تاكتىكا، چارە ـ ئۇسۇل، تەدبىر، ئۇرۇش سەنئىتى.

تَنْظِيمٌ ج تَنْظِيمَاتٌ: تەشكىلات، گۇرۇھ، توپ، قۇرۇلما، ئىدارە، ئورگان، كارخانا.

تَنْظِيمٌ إِرْهَابِيٌّ: زوراۋانلىق گۇرۇھى، تېررورلۇق تەشكىلاتى.

مَصْلَحَةُ التَّنْظِيمِ: قۇرۇلۇش ئىدارىسى، ئىسلاھات ئىدارىسى.

تَنْظِيمَاتٌ سِيَاسِيَّةٌ: سىياسىي تەشكىلات، سىياسىي ئاپپارات.

تَنَعَّلَ يَتَنَعَّلُ تَنَعُّلاً الشَّخْصُ: ئاياغ كىيدى.

تَنَعَّلَ الثَّوْبَ: كىيىم تەييارلىدى.

تَنَعَّمَ يَتَنَعَّمُ تَنَعُّمًا الرَّجُلُ: راھەت ـ پاراغەتتە ياشىدى، باياشات تۇرمۇش كەچۈردى.

«أَتَيْتُ أَرْضَهُمْ فَتَنَعَّمَتْنِي»: ئۇلارنىڭكىگە كېلىۋىدىم، ئۇلارنىڭ يېرى مېنى ھوزۇرلاندۇرۇۋەتتى.

«يَتَنَعَّمُ بِالْهَوَاءِ الْعَلِيلِ فِي الْجَبَلِ»: تاغنىڭ ئىللىق شامىلىدىن ھوزۇرلانماقتا.

تَنَعَّشَ يَتَنَعَّشُ تَنَعُّشًا: مىدىرلىدى، لۆمشىدى.

تَنَعَّشَ الْمَكَانُ بِأَهْلِهِ: قىستا ـ قىستاڭ بولدى.

تَنَغَّصَ يَتَنَغَّصُ تَنَغُّصًا عِيشُهُ: تۇرمۇشى غۇربەتچىلىكتە ئۆتتى، تۇرمۇشى جاپالىق ئۆتتى.

«تَنَغَّصَتْ حَيَاةُ الْعَائِلَةِ بَعْدَ غَلَاءِ الْمَعِيشَةِ»: مال باھاسى ئۆرلەپ كەتكەندىن كېيىن ئائىلىنىڭ تۇرمۇشى غۇربەتچىلىكتە ئۆتتى.

تَنَغَّمَ يَتَنَغَّمُ تَنَغُّمًا الشَّخْصُ: پەس ئاۋازدا گەپ قىلدى.

تَنَغَّمَتِ الْفَتَاةُ فِي حَيَاءٍ: قىز تارتىنىپ ئاستا گەپ قىلدى.

تَنَغَّمَ الشَّخْصُ فِي الْغِنَاءِ: مۇزىكا ئورۇنلىدى.

تَنَغْنَغَ يَتَنَغْنَغُ تَنَغْنُغًا: ئەيش - ئىشرەت بىلەن ياشىدى، كەيپ - ساپا سۈردى.

تَنَفَّخَ يَتَنَفَّخُ تَنَفُّخًا الشَّيْءُ: كۆپتى، كېڭەيدى، يوغىنىدى.

تَنَفُّخٌ: كۆپمەك، كېڭەيمەك.

تَنَفَّسَ يَتَنَفَّسُ تَنَفُّسًا: نەپەس ئالدى، نەپەسلەندى.

تَنَفَّسَ الصُّبْحُ: تاڭ يورىدى.

«وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ» «قرآن»: يورۇشقا باشلىغان سۈبھى بىلەن قەسەم.

تَنَفَّسَ النَّهْرُ: سۇ ئۇلغايدى، سۇ ئۆرلىدى.

تَنَفَّسَ الْقَوْسُ: پارچىلاندى.

تَنَفَّسَ النَّهَارُ: چۈش بولدى.

تَنَفَّسَ الرَّجُلُ: گەپنى سوزىۋەتتى.

تَنَفَّسَ الصُّعَدَاءَ: چوڭقۇر نەپەس ئالدى، ئاھ ئۇردى، خۇرسىندى.

تَنَفَّسَ نَفَسَ الْأَخِيرِ: ئۆلدى، جان ئۈزدى.

يَتَنَفَّسُ الْمَرِيضُ بِصُعُوبَةٍ: كېسەلنىڭ نەپەس ئېلىشى قىيىنلاشماقتا.

تَنَفُّسٌ: نەپەس ئالماق، تىنماق.

أَعْضَاءُ التَّنَفُّسِ: نەپەسلىنىش ئەزالىرى، نەپەسلىنىش ئورگانلىرى.

تَنَفُّسٌ اِصْطِنَاعِيٌّ: سۈنئىي نەپەسلىنىش.

تَنَفُّسِيٌّ: نەپەسلىنىش، نەپەسلەنمەك.

اَلْجِهَازُ التَّنَفُّسِيُّ: نەپەسلىنىش سىستېمىسى.

تَنَفَّطَ يَتَنَفَّطُ تَنَفُّطًا الْيَدُ: قول قاپاردى.

تَنَفَّلَ يَتَنَفَّلُ تَنَفُّلاً الْمُصَلِّي: ناماز ئوقۇغۇچى نەفلە ناماز ئوقۇدى.

تَنَفَّلَ مِنْهُ الشَّيْءَ: ئۇنىڭدىن نەرسە تەلەپ قىلدى.

تَنَفَّلَ الشَّخْصُ عَلَى أَصْحَابِهِ: غەنىيمەتنى ھەمراھلىرىدىن باشقىلاردىن ئارتۇق ئېلىۋالدى.

تَنْفِيخٌ: كۆچەپ پۈدىمەك.

تَنْفِيذٌ: ئىجرا قىلماق، ئىزچىللاشتۇرماق، ئىشقا ئاشۇرماق، يولغا قويماق.

قِسْمُ التَّنْفِيذِ فِي الْمُؤَسَّسَةِ: ئورگان ئىجرائىي باشقارمىسى.

تَنْفِيذُ الْمَشْرُوعِ: پىلاننى ئىجرا قىلماق.

سُلْطَةُ التَّنْفِيذِ: ئىجرائىيە ھەيئىتى.

اَللَّجْنَةُ التَّنْفِيذِيَّةُ لِمُنَظَّمَةِ التَّحْرِيرِ الْفِلَسْطِينِيَّةِ: پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتىنىڭ ئىجرائىيە كومىتېتى.

تَنْفِيضٌ: قوزغىلاڭ، توپىلاڭ، ئىسيان.

تَنْفِيضٌ مُسَلَّحٌ: قوراللىق قوزغىلاڭ.

تَنَقَّبَ يَتَنَقَّبُ تَنَقُّبًا عَنِ الشَّيْءِ: ئىنچىكە تەكشۈردى.

تَنَقَّبَ الْقُمَاشُ: رەختلەردە تۆشۈكلەر پەيدا بولدى.

تَنَقَّبَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال چۈمبەل تارتىۋالدى.

تَنَقَّدَ يَتَنَقَّدُ تَنَقُّدًا: تەنقىد قىلدى.

تَنَقَّدَ الدَّرَاهِمَ: تەڭگىنىڭ ساختىسىنى ئايرىدى.

تَنَقَّذَ يَتَنَقَّذُ تَنَقُّذًا مِنْ: قۇتۇلدى، خالاس بولدى.

تَنَقَّصَ يَتَنَقَّصُ تَنَقُّصًا الشَّيْءَ: ئاز - ئازدىن ئالدى، كېمەيتىپ ئالدى.

تَنَقَّصَ الرَّجُلَ: ئەيىبلىدى، كەمستتى.

تَنَقَّلَ يَتَنَقَّلُ تَنَقُّلاً: يۆتكەلدى.

«تَنَقَّلَ مِنَ الْقَرْيَةِ إِلَى الْمَدِيْنَةِ»: يېزىدىن شەھەرگە كۆچتى.

تَنَقَّلَ الْخَبَرُ: خەۋەر تارقالدى.

تَنَقَّلَ فِي مَدَارِجِ الْعِرْفَانِ: مەرىپەتنىڭ يۇقىرى پەللىسىگە ئۆرلىدى.

تَنَقُّلٌ ج تَنَقُّلاَتٌ: يۆتكىمەك؛ يۆتكەلمەك، كۆچمەك.

تَنَقَّى يَتَنَقَّى تَنَقِّيًا الشَّيْءَ: تاللىدى، ئىلغىدى.

تَنْقِيَةٌ: پاكىزلىمەك، تازىلىماق، پاكلىماق.

تَنْقِيَةُ الْحُبُوبِ مِنَ الْأَوْسَاخِ: ئاشلىقنى ئۆلۈكلەت قىلماق.

تَنْقِيَةُ اللُّغَةِ مِنَ اللَّحْنِ: تىلنى گىراماتىكا خاتالىقىدىن ساپلاشتۇرماق.

تَنْقِيحٌ: تۈزەتمەك، ئۆزگەرتمەك، تەھرىرلىمەك.

تَنْقِيصٌ: كېمەيتمەك، قىسقارتماق، تارايتماق؛ ئازايتماق.

تَنْقِيطٌ: چېكىت قويماق.

اَلرَّيُّ بِالتَّنْقِيطِ: تېمىتىپ سۇغۇرۇش ئۇسۇلى.

تَنْقِيلٌ: تاپشۇرماق، ئۆتكۈزۈپ بەرمەك.

تَنَكٌ: تۈنىكە، قەلەي.

تَنَكَةٌ ج تَنَكَاتٌ: تۈنىكە چېلەك.

تَنَكَّبَ يَتَنَكَّبُ تَنَكُّبًا الشَّيْءَ: ئۈستىگە ئالدى، زىممىسىگە ئالدى، مەسئۇل بولدى.

تَنَكَّبَ الْخَطَرَ: خەتەردىن ساقلاندى، ئۆزىنى دالدىغا ئالدى.

تَنَكَّبَهُ: يۈز ئۆرىدى، ئۆزىنى قاچۇردى.

تَنَكَّبَ عَلَى الشَّيْءِ: يۆلەندى، ئېغىرىنى سالدى.

تَنَكَّبَ عَنْ: بۇرۇلۇپ كەتتى، ئۆزىنى چەتكە ئالدى.

تَنَكَّدَ يَتَنَكَّدُ تَنَكُّدًا: بىئارام بولدى.

«تَنَكَّدَ الْأَبُ مِنْ سُلُوكِ إِبْنِهِ» : ئاتا ئوغلىنىڭ يۈرۈش - تۇرۇشىدىن كۆڭلى غەش بولدى.

تَنَكَّدَ عِيشُهُ: تۇرمۇشى قىيىنلاشتى، تۇرمۇشى كۆڭۈلسىز بولدى.

تَنَكَّرَ يَتَنَكَّرُ تَنَكُّرًا الشَّخْصُ: نىقابلاندى، گىرىم قىلىنىۋالدى، يالغاندىن باشقا قىياپەتكە كىرىۋالدى.

تَنَكَّرَ الْإِسْمُ: ئىسىم ئېنىقسىز بولدى.

«تَنَكَّرَ الْمُشَارِكُونَ فِي الْحَفْلِ» : سورۇن قاتناشچىلىرى نىقابلاندى.

«تَنَكَّرَ فِي زِيِّ شُرْطِيٍّ» : ساقچى قىياپىتىگە كىرىۋالدى.

تَنَكَّرَ لَهُ الدَّهْرُ: نەس باستى، ئامىتى قاچتى.

تَنَكَّرَ لَهُ فُلَانٌ: يۈز ئۆرىدى، مۇئامىلىسىنى ئۆزگەرتتى.

تَنَكُّرٌ: يالغاندىن ياسىنىۋالماق، ساختا قىياپەتكە كىرىۋالماق؛ يالغان نام قوللانماق.

قِنَاعُ التَّنَكُّرِ: يالغان نىقاب.

تَنَكُّرِيٌّ: نىقابلانغان، نىقابلاشقا مەنسۇپ.

لِبَاسٌ تَنَكُّرِيٌّ: نىقابلىنىش كىيىمى.

حَفْلَةٌ تَنَكُّرِيَّةٌ: نىقابلىق ئۇسسۇل سورۇنى.

تَنْكِيلٌ: جازالىماق، ئازابلىماق.

تَنَمَّرَ يَتَنَمَّرُ تَنَمُّرًا الشَّخْصُ: خاپا بولدى، ئاچچىقلاندى، غەزەپلەندى؛ يولۋاسنىڭ رەڭگىگە كىردى.

تَنَمَّرَ لِفُلَانٍ: پالاننى قورقۇتتى، پالانغا ھەيۋە قىلدى، پالانغا خىرىس قىلدى.

تَنَمَّصَتِ يَتَنَمَّصُ تَنَمُّصًا الْمَرْأَةُ: ئايال پېشانىسىنىڭ تۈكىنى ئالدى.

تَنْمِيَةٌ: ئۆستۈرمەك، راۋاجلاندۇرماق، ئىلگىرى سۈرمەك؛ يېتىشتۈرمەك.

مَجْلِسُ تَنْمِيَةِ التِّجَارَةِ الدُّوَلِيَّةِ: سودا تەرەققىيات كومىتېتى.

اَلتَّنْمِيَةُ الْاِقْتِصَادِيَّةُ: ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش.

تِنِّينٌ ج تَنَانِينُ: چوڭ يىلان، ئەجدىھا.

تِنِّينٌ بَرِّيٌّ: بوغما يىلان.

تِنِّينُ النَّامُوسِ: يىڭناغۇچ.

تَنُّورٌ ج تَنَانِيرُ: تونۇر؛ دوخوپكا؛ يەرپۈزى.

«حَتَّى إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ» (قرآن) : بۇيرۇقىمىز يېتىپ كەلگەن ۋە يەر يۈزىدىن سۇ ئېتىلىپ چىققان چاغدا...

تَنُّورَةٌ ج تَنُّورَاتٌ: يوپكا.

تَنُّورَةٌ فَوْقَانِيَّةٌ: يوپكا.

تَنَهَّدَ يَتَنَهَّدُ تَنَهُّدًا الشَّخْصُ : ئاھ ئۇردى، خورسىندى، ئۇھ تارتتى.

«تَنَهَّدَتِ الْمَرِيضَةُ مِنَ الْأَلَمِ» : كېسەل ئايال ئاغرىقتىن ئۇھ تارتتى.

تَنَهُّدٌ: ئاھ ئۇرماق، خورسىنماق، ئۇھ تارتماق.

تَنْهِيدٌ ج تَنْهِيدَاتٌ: ئاھ ئۇرۇش، ئۇھ تارتىش، خورسىنىش.

تَنُوفَةٌ. تَنُوفِيَّةٌ ج تَنَائِفُ: باياۋان، چۆل - جەزىرە، قۇملۇق.

تَنَوَّحَ يَتَنَوَّحُ تَنَوُّحًا الشَّيْءُ: پۇلاڭلىدى، چايقالدى، مىدىرلىدى.

تَنَوَّحَتِ الْمَرْأَةُ: ئايال يالغاندىن يىغا سالدى.

«تَنَوَّحَ رَقَّاصُ السَّاعَةِ»: سائەتنىڭ مایاتنىكى تەۋرىنىپ تۇردى.

تَنَوَّرَ يَتَنَوَّرُ تَنَوُّرًا الْمَكَانُ: جاي يورۇدى، جاي يالتىرىدى، جاي نۇر چاچتى، جاي چاقنىدى.

تَنَوَّرَ النَّارَ: ئوت يىراقتىن كۆرۈندى.

تَنَوَّعَ يَتَنَوَّعُ تَنَوُّعًا الشَّيْءُ: خىلمۇ - خىل بولدى، ھەرخىل بولدى؛ تۈرلەرگە ئايرىلدى، خىللارغا ئايرىلدى.

تَنَوَّعَتِ الْأَشْيَاءُ: نەرسىلەر تۈرلەرگە بۆلۈندى.

تَنَوَّعَ الشَّيْءُ: مىدىرلىدى، ھەرىكەتلەندى.

تَنَوَّعَ الْغُصْنُ: شاخ ئىرغاڭلىدى.

«تَنَوَّعَتِ الْحُلُولُ بِتَنَوُّعِ الْمَشَاكِلِ»: ئوخشىمىغان مەسىلىلەر ئوخشىمىغان ئۇسۇللار بىلەن بىر تەرەپ قىلىندى.

تَنَوُّعٌ: تۈرلەنمەك؛ خىلمۇ خىل، ھەرياڭزا، رەڭگارەڭ.

تَنَوَّقَ يَتَنَوَّقُ تَنَوُّقًا فِي مَلْبَسِهِ: كىيىم - كېچەككە ئەھمىيەت بەردى، كۆڭۈل بۆلدى.

تَنَوَّمَ يَتَنَوَّمُ تَنَوُّمًا الرَّجُلُ: ئۇيقۇسى كەلدى، ئېھتىلام بولدى.

تَنْوِيرٌ: يورۇتماق، نۇرلاندۇرماق.

تَنْوِيرُ الزُّهُورِ: چېچەكلىمەك، گۈللىمەك.

تَنْوِيمٌ: ئۇخلاتماق.

تَنْوِيمٌ مَغْنَطِيسِيٌّ: گىپنوزلۇق، ئۇيقۇ كەلتۈرۈش ئۇسۇلى.

تَنْوِينٌ: ساكىنلىق «نْ».

تَنْوِينٌ «فى النحو»: كەلىمەنىڭ ئاخىرىدا كەلگەن قوش ھەرىكەت.

تَنْوِيهٌ: تىلغا ئالماق، زىكىر قىلماق؛ ماختىماق، مەدھىيىلىمەك.

تَنَيَّقَ يَتَنَيَّقُ تَنَيُّقًا فِي مَلْبَسِهِ: كىيىم - كېچەككە ئەھمىيەت بەردى، كۆڭۈل بۆلدى.

تَهَاتَرَ يَتَهَاتَرُ تَهَاتُرًا الشَّخْصَانِ: بىر - بىرىگە قارشى چىقىشتى، گەپ تالاشتى، مۇنازىرەلەشتى.

تَهَاتَرَ الشَّاهِدَانِ: گۇۋاھچى بىر - بىرىنى يالغانغا چىقاردى.

تَهَاتَنَ يَتَهَاتَنُ تَهَاتُنًا الدَّمْعُ: ياش قۇيۇلدى، ياش تۆكۈلدى.

تَهَاتَنَ الْمَطَرُ: قارا يامغۇر ياغدى.

تَهَاجَرَ يَتَهَاجَرُ تَهَاجُرًا: مۇناسىۋەتنى ئۈزدى، ئالاقىنى ئۈزدى، يىراقلاشتى.

تَهَاجَرَ الْحَبِيبَانِ: ئىككى دوست بىر - بىرىنى تاشلىۋەتتى.

تَهَاجَمَ يَتَهَاجَمُ تَهَاجُمًا الرَّجُلَانِ: ھۇجۇم قىلىشتى، زەربە بېرىشتى.

تَهَاجَى يَتَهَاجَى تَهَاجِيًا الشَّخْصَانِ: بىر - بىرىنىڭ ئەيىبىنى ئېچىشتى، بىر - بىرىنى ھەجۋە قىلىشتى.

«تَهَاجَى الشَّاعِرَانِ»: ئىككى شائىر بىر - بىرىنى ھەجۋە قىلىشتى.

تَهَادَرَ يَتَهَادَرُ تَهَادُرًا الْقَوْمُ: بىر - بىرىنىڭ قېنىنى ناھەق تۆكۈشتى.

تَهَادَنَ يَتَهَادَنُ تَهَادُنًا الْقَوْمُ: ئۇرۇش توختاتتى، تىنچلىق ئورناتتى.

تَهَادَى يَتَهَادَى تَهَادِيًا فِي مَشْيَتِهِ: ئىرغاڭلاپ ماڭدى.

تَهَادَتِ الْأُمُورُ: ئىشلار تۈزەلدى.

تَهَادَى الْقَوْمُ: ئۆزئارا سوۋغا تەقدىم قىلىشتى.

«يَتَهَادَى النَّاسُ فِي الْأَعْيَادِ»: كىشىلەر بايراملاردا ئۆزئارا سوۋغا تەقدىم قىلىشىدۇ.

«تَهَادَوْا تَحَابُّوا» «حديث»: ئۆزئارا سوۋغا تەقدىم قىلىشساڭلار دوستلۇقۇڭلار چىڭىيدۇ.

تَهَارَجَ يَتَهَارَجُ تَهَارُجًا: ئۇرۇشتى، جېدەللەشتى.

تَهَارَشَ يَتَهَارَشُ تَهَارُشًا: چىشلەشتى، تالاشتى.

تَهَارَشَتِ الْكِلَابُ: ئىت تالاشتى.

تَهَاطَلَ يَتَهَاطَلُ تَهَاطُلًا الْمَطَرُ: يامغۇر ئارقىمۇ ئارقا ياغدى.

«تَهَاطَلَتِ الْقَنَابِلُ عَلَى الْمَدِينَةِ»: شەھەرگە كەينى - كەينىدىن بومبا چۈشتى.

تَهَافَتَ يَتَهَافَتُ تَهَافُتًا: ئۆزىنى ئۇردى، ئۆزىنى ئاتتى، ئارقىمۇ ئارقا چۈشتى.

تَهَافَتَ الثَّلْجُ: قار لەپىلدەپ چۈشتى.

«تَهَافَتَ الْفِرَاشُ عَلَى النُّورِ»: پەرۋانە ئۆزىنى نۇرغا ئاتتى.

تَهَافَتَ النَّاسُ عَلَى الْمَاءِ: كىشىلەر بەس - بەستە سۇ ئېلىشتى.

تَهَافُتٌ: شىددەت بىلەن ئېتىلماق، ئۆزىنى ئۇرماق؛ چۈشۈپ كەتمەك؛ دەلىللەرنىڭ بىر - بىرىگە زىت بولغان ھالدا يىمىرىلىشى.

تَهَافُتٌ عَصَبِيٌّ: نېرۋا ئاجىزلىق.

تَهَالَكَ يَتَهَالَكُ تَهَالُكًا فِي مَشْيِهِ: ئىرغاڭلاپ ماڭدى، دەلدەڭشىپ ماڭدى.

تَهَالَكَ عَلَى الْفِرَاشِ: تۆشەككە دۈم چۈشتى.

تَهَالَكَ عَلَى الشَّيْءِ: پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن بېرىلدى.

تَهَالَكَ الشَّخْصُ فِي الْأَمْرِ: ئورۇنلاشقا تىرىشىپ ئالدىرىدى.

تَهَالِيلُ الصِّبْيَانِ: (ھېيت - بايراملاردا كىچىك باللارنىڭ) خۇشال - خۇرام تۇۋلاشلىرى.

تِهَامَةُ: (سەئۇدى ئەرەبىستانى ھىجاز رايونىنىڭ غەربىي جەنۇبىدا قىزىل دېڭىز بويىغا جايلاشقان ئويمان جايلار)

تَهَامَسَ يَتَهَامَسُ تَهَامُسًا عَلَيْهِ: پىچىرلاشتى، كۇسۇرلاشتى.

مَا لَكُمَا تَتَهَامَسَانِ: ئىككىڭلار پىچىرلىشىۋاتىسىلەرغۇ؟

تِهَامِيٌّ: تىھامىلىق، تىھامىگە مەنسۇپ.

تَهَاوَنَ يَتَهَاوَنُ تَهَاوُنًا بِالْأَمْرِ: سەل چاغلىدى، مەنسىتمىدى، كۆزگە ئىلمىدى.

«يَتَهَاوَنُ بَعْضُ الْمُوَظَّفِيْنَ بِأَعْمَالِهِمْ»: بەزى خىزمەتچىلەر ئۆزلىرىنىڭ خىزمىتىنى كۆزگە ئىلمايدۇ.

تَهَاوَى يَتَهَاوَى تَهَاوِيًا الشَّخْصُ: قاتتىق ماڭدى.

تَهَاوَى الْقَوْمُ: ئارقىمۇ ئارقا يىقىلدى.

تَهَاوِيلُ: رەڭمۇ رەڭ، رەڭدار.

تَهَاوِيلُ الرَّبِيعِ: باھارنىڭ خىلمۇ خىل كۆركەم مەنزىرىلىرى.

تَهَبَّبَ يَتَهَبَّبُ تَهَبُّبًا الثَّوْبُ: چىرىدى، يىرتىلدى.

تَهَبَّلَ يَتَهَبَّلُ تَهَبُّلًا: كەسىپ قىلدى.

تَهَبَّلَ الْفُرْصَةَ: پۇرسەتتىن پايدىلاندى، پۇرسەتنى چىڭ تۇتتى.

تَهَتَّكَ يَتَهَتَّكُ تَهَتُّكًا: پارچىلاندى، يىرتىلدى؛ يولدىن چىقتى، بۇزۇلۇپ كەتتى.

تَهَتَّكَ فِي سُلُوكِهِ: يۈرۈش - تۇرۇشىدا ھاياسىزلىق قىلدى.

تَهَتَّكَ الشَّخْصُ: نومۇسسىزلىق قىلدى، شەرمەندىلىك قىلدى، رەسۋا بولدى.

تَهَتَّكَ السِّكِّيرُ: مەست ئۇياتسىزلىق قىلدى.

تَهَتَّكَ فِي الْبِطَالَةِ: ئىشسىزلىقتىن ئۆزىنى تاشلىۋەتتى.

تَهَتُّكٌ: نومۇسسىزلىق، ئۇياتسىزلىق، شەرمەندىلىك، رەسۋالىق؛ شەھۋانىيلىق؛ بۇزۇقلۇق.

تَهَتَّهَ يَتَهَتَّهُ تَهَتُّهًا: ئىككىلەندى (يالغان ئىش ئۈستىدە)

تَهَجَّأَ يَتَهَجَّأُ تَهَجُّأً الْكَلِمَةَ: ھەجىلەپ ئوقۇدى، تاۋۇشلارنى قوشۇپ ئوقۇدى.

تَهَجَّدَ يَتَهَجَّدُ تَهَجُّدًا الرَّجُلُ: كېچىدە تەھەججۇد نامىزى ئوقۇدى.

«وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ» «قۇرئان»: ساڭا نەپلە (ئىبادەت) بولۇشى ئۈچۈن، كېچىنىڭ بىر قىسمىدا (ناماز ئوقۇشقا، قۇرئان ئوقۇشقا) ئويغانغىن.

تَهَجُّدٌ: كېچىدە تەھەججۇد نامىزى ئوقۇماق.

تَهَجَّرَ يَتَهَجَّرُ تَهَجُّرًا الشَّخْصُ: چۈش ۋاقتىدا ماڭدى، قاتتىق ئىسسىقتا ماڭدى.

تَهَجَّمَ يَتَهَجَّمُ تَهَجُّمًا عَلَى: ھۇجۇم قىلدى، زەربە بەردى؛ تىللاپ سېستىۋەتتى.

تَهَجَّمَ الزَّائِرُ عَلَى: ئۇشتۇمتۇت زىيارەتكە كەلدى، تۇساتتىن يوقلاپ كەلدى.

تَهَجَّى يَتَهَجَّى تَهَجِّيًا: ھەجىلىدى، تاۋۇشلارنى قوشۇپ ئوقۇدى.

تَهَجَّى الْحُرُوفَ: تاۋۇشلارنى چىقاردى، ھەرپلەرنى قوشۇپ ئوقۇدى.

تَهَجِّي الْقُرْآنَ: قۇرئان ئوقۇشنى ئۆگەندى.

تَهَجَّ: تاۋۇشلارنى قوشۇپ ئوقۇماق، ھەجىلىمەك؛ تاۋۇش بەلگىلىرى.

كِتَابُ التَّهَجِّي: ئېلىپبە كىتابى.

حُرُوفُ التَّهَجِّي: ئېلىپبە ھەرپلىرى ، ا.ب.
ت.ث.ج.ح.خ.د.ذ.ر.ز.س.ش.ص.ض.ط.
ظ.ع.غ.ف.ق.ك.ل.م.ن.ه.و.ي ،

تَهْجِيَةٌ: تاۋۇشلارنى قوشۇپ ئوقۇش، ھەجىلىمەك؛ تاۋۇش بەلگىلىرى.

تَهْجِيَةُ الْحُرُوفِ: تەلەپپۇز قىلماق، تاۋۇش چىقارماق، تاۋۇشلارنى قوشۇپ ئوقۇماق، ھەجىلىمەك.

تَهْجِينٌ: شالغۇتلاشتۇرۇش، ئارغۇتلاشتۇرۇش.

تَهْدِئَةٌ: تىنچلاندۇرماق، پەسكويغا چۈشۈرمەك.

تَهْدِئَةُ الْخَوَاطِرِ: تەسەللى بەرمەك، كۆڭۈلنى تىنچىتماق.

تَهَدَّبَ يَتَهَدَّبُ تَهَدُّبًا الْأَغْصَانُ: شاخلار لىكشىدى، نوتىلار ئىرغاڭلىدى.

تَهَدَّبَتِ الْعَيْنُ: كۆز كىرپىكلىك بولدى.

تَهَدَّجَ يَتَهَدَّجُ تَهَدُّجًا: تىترىدى.

تَهَدَّجَ صَوْتُهُ مِنَ الْخَوْفِ: قورقۇنچتىن ئاۋازى تىترەپ چىقتى.

تَهَدَّجَ الْقَوْمُ عَلَى فُلَانٍ: ئارتۇقچىلىقنى بايان قىلدى.

تَهَدَّدَ يَتَهَدَّدُ تَهَدُّدًا: قورقۇتتى، تەھدىت سالدى.

«تَهَدَّدَهُ بِالسِّجْنِ» : ئۇنى قاماققا ئالماق بولۇپ قورقۇتتى.

تَهَدَّلَ يَتَهَدَّلُ تَهَدُّلًا: تۆۋەن چۈشتى، ساڭگىلىدى.

تَهَدَّلَتْ أَغْصَانُ الشَّجَرَةِ: دەرەخ شاخلىرى ساڭگىلىدى.

«تَهَدَّلَ الشَّعْرُ» : چاچ ساڭگىلىدى.

تَهَدَّمَ يَتَهَدَّمُ تَهَدُّمًا: غۇلىدى، ئۆرۈلدى، يىقىلدى؛ ۋەيران بولدى، يوقالدى.

تَهَدَّمَ الْبِنَاءُ: بىنا ئاستا - ئاستا خاراب بولدى، بىنا يىقىلدى.

«تَهَدَّمَ سُورُ الْمَدِينَةِ» : شەھەر سېپىللىرى ۋەيران بولدى.

تَهَدُّمٌ: غۇلىماق، ئۆرۈلمەك، يىقىلماق.

تَهَدُّمُ الْقُوَى: ئاجىزلاشماق، ھالسىزلانماق.

تَهَدَّى يَتَهَدَّى تَهَدِّيًا: يول تاپتى، ھىدايەت تاپتى.

تَهْدِيدٌ ج تَهْدِيدَاتٌ: تەھدىت سالماق، قورقۇتماق، ئەندىشىگە سالماق.

اَلتَّهْدِيدُ الذَّرِّيُّ: ئاتوم پوپوزىسى.

تَهْدِيدَاتٌ بِضَرْبِ مَوَاقِعِ الْفِدَائِيِّينَ: پىدائىيلار بازىسىغا ھۇجۇم قىلىش بىلەن تەھدىت سالماق.

تَهْدِيدِيٌّ: قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك.

بَيَانٌ عَسْكَرِيٌّ تَهْدِيدِيٌّ: تەھدىت خاراكتېرلىك ھەربىي بايانات.

مُكَالَمَةٌ هَاتِفِيَّةٌ تَهْدِيدِيَّةٌ: قورقۇتۇش خاراكتېرلىق تېلېفون سۆزى.

تَكَلَّمَ بِلَهْجَةٍ تَهْدِيدِيَّةٍ: قورقۇتۇش تەلەپپۇزىدا سۆزلىدى.

تَهْدِيمٌ: بۇزماق، خاراب قىلماق، چېقىۋەتمەك.

تَهَذَّبَ يَتَهَذَّبُ تَهَذُّبًا الرَّجُلُ: تەربىيىلىك بولدى، مەدەنىيەتلىك بولدى.

تَهَذَّبَ الشَّجَرُ: دەرەخ قىرقىلدى، دەرەخ پۇتالدى.

تَهْذِيبٌ: تەلىم بەرمەك، تەربىيىلىمەك؛ تۈزەتمەك، ئۆزگەرتمەك.

تَهْذِيبِيٌّ: تەربىيىۋى، تەلىم - تەربىيىگە ئائىت.

عَمَلٌ تَهْذِيبِيٌّ تَرْبَوِيٌّ: تەلىم - تەربىيە خىزمىتى.

فَتْرَةٌ إِذَاعِيَّةٌ تَهْذِيبِيَّةٌ: رادىئو تەلىم - تەربىيە ئاڭلىتىش ۋاقتى.

تَهْذِيبُ اللِّحْيَةِ: ساقال ياسىماق.

تَهَرَّأَ يَتَهَرَّأُ تَهَرُّؤًا اللَّحْمُ: گۆش پىشىپ سۆڭەكتىن ئاجراپ كەتتى.

تَهَرَّبَ يَتَهَرَّبُ تَهَرُّبًا: يوشۇرۇندى، ئۆزىنى قاچۇردى، قېچىپ كەتتى.

تَهَرْبَدَ يَتَهَرْبَدُ تَهَرْبُدًا: تىتىلىپ كەتتى، تىتىلىپ تالالاق بولۇپ كەتتى.

تَهَرَّى يَتَهَرَّى تَهَرِّيًا: كالتەكلەندى، كالتەك بىلەن ئۇردى.

تَهْرِيبٌ: قاچۇرۇۋەتمەك، قىچىمشقا كۆشكۈرتمەك.

تَهْرِيبُ الْأَشْيَاءِ الْمَحْجُوزَةِ: ئوغرىلىقچە ئۆتكۈزمەك، (مەنئى قىلىنغان نەرسىنى ئوغرىلىقچە ئۆتكۈزمەك)

تَهْرِيبٌ مِنَ الْجُمْرُكِ: ئەتكەسچىلىك قىلماق، تاموژنىدىن يوشۇرۇن ئۆتكۈزمەك.

تَهَزَّأَ يَتَهَزَّأُ تَهَزُّأً بِهِ: مەسخىرە قىلدى، زاڭلىق قىلدى، كۈزىگە ئىلمىدى، مەنسىتمىدى، كەمسىتتى.

تَهَزَّزَ يَتَهَزَّزُ تَهَزُّزًا الشَّيْءُ: مىدىرلىدى، تىترىدى.

تَهَزَّمَ يَتَهَزَّمُ تَهَزُّمًا الْبِنَاءُ: بىنا ئۆرۈلدى، بىنا يىقىلدى، پارچىلاندى.

تَهَزَّمَتِ الْقَوْسُ: ئوقيا ۋىژىلدىدى، ئوقيا ۋىڭىلدىدى.

تَهَزْهَزَ يَتَهَزْهَزُ تَهَزْهُزًا الشَّيْءُ: كۆڭلى يايراپ كەتتى، خۇشاللاندى.

تَهَزْهَزَ إِلَيْهِ قَلْبُهُ: مىدىرلىدى، ھەرىكەتلەندى.

تَهْزِيمٌ: زەينىڭ غۇڭۇلدىغان ئاۋازى.

تَهَشَّمَ يَتَهَشَّمُ تَهَشُّمًا الشَّيْءُ: سۇندى، پاچاقلاندى.

«**تَهَشَّمَتْ أَغْصَانُ الشَّجَرِمِنْ شِدَّةِ الرِّيَاحِ**»: قاتتىق بوراندىن دەرەخنىڭ شاخلىرى ئۈششتۈلۈپ كەتتى.

تَهَصَّرَ يَتَهَصَّرُ تَهَصُّرًا: ساڭگىلىدى.

تَهَصَّرَتْ أَغْصَانُ الشَّجَرَةِ: دەرەخ شاخلىرى ساڭگىلىدى.

تَهَفْهَفَ يَتَهَفْهَفُ تَهَفْهُفًا: غۇنچە بوي بولدى، زىلۋا بولدى.

تَهَكَّمَ يَتَهَكَّمُ تَهَكُّمًا فُلَانًا: مەسخىرە قىلدى، مازاق قىلدى.

تَهَكَّمَ الْبِنَاءُ: بىنا ئۆرۈلۈپ چۈشتى.

تَهَكَّمَ الرَّجُلُ: مەسخىرە قىلدى، مازاق قىلدى.

تَهَكَّمَ عَلَى فُلَانٍ: قاتتىق غەزەپلەندى.

تَهَكَّمَ الْمَطَرُ: يامغۇر ياغدى.

تَهَكَّمَ فُلَانٌ: نەغمە قىلدى، ناخشا ئېيتتى، غەزەل ئوقۇدى.

تَهَكَّمَ عَلَى الْأَمْرِ الْفَائِتِ: ئۆتكەن ئىشقا پۇشايمان قىلدى، ئۆتكەن ئىشقا ئۆكۈندى.

تَهَكُّمٌ: مەسخىرە قىلماق، ھەجۋە قىلماق، مازاق قىلماق؛ قاتتىق غەزەپلەنمەك.

بِتَهَكُّمٍ: مەسخىرە قىلىپ، مازاق قىلىپ، كىنايە قىلىپ.

تَهَكُّمِيٌّ: مەسخىرىلىك، كىنايىلىك.

شِعْرٌ تَهَكُّمِيٌّ: ساتىرا شېئىر.

خُطَبٌ تَهَكُّمِيَّةٌ: مەسخىرە خاراكتېرلىك نۇتۇق.

تَهْلُكَةٌ: ھالاكەت؛ ھالاك بولماق.

«**وَلَاتُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ**» «قرآن»: ئۆزۈڭلارنى ھالاكەتكە تاشلىماڭلار.

تَهَلَّلَ يَتَهَلَّلُ تَهَلُّلًا السَّحَابُ بِالْبَرْقِ: بۇلۇت چاقماق بىلەن يورۇپ كەتتى.

تَهَلَّلَ الْوَجْهُ فَرَحًا: چىرايى خۇشاللىقتىن ئېچىلىپ كەتتى.

تَهَلُّلٌ: خۇشال بولماق، خۇشاللىق.

تَهَلْهَلَ يَتَهَلْهَلُ تَهَلْهُلًا: يىرىلدى، دەزكەتتى، بۇزۇلدى، يىرتىلدى.

تَهَلْهَلَ الثَّوْبُ: كىيىم كونىراپ چىرىگىلى باشلىدى.

تَهْلِيلٌ: ئالقىشلىماق، باركاللا ئېيتماق، تەنتەنە قىلماق؛ تەسبىھ ئېيتماق؛ «لَاإِلَهَ إِلَّااللّٰهُ» دېمەك.

تُهْمَةٌ ج تُهَمَاتٌ: تۆھمەت، بوھتان.

تَهِمَ يَتْهَمُ تَهَمًا اللَّحْمُ: گۆش پۇراپ قالدى.

تَهْمِيمٌ: ئەللەي ناخشىسى.

تَهْمِيمَةٌ: ئەللەي، ئەللەي ناخشىسى، بۆشۈك قوشىقى.

تَهْنِئَةٌ ج تَهَانِئُ: تەبرىكلىمەك، قۇتلۇقلىماق، ھال سورىماق؛ بەخت ـ سائادەت؛ خۇشاللىق.

تَهْنِئَةٌ بِالزَّوَاجِ: توينى تەبرىكلەش.

تَهَنْدَمَ يَتَهَنْدَمُ تَهَنْدُمًا: ياساندى، پەرداز قىلدى.

تَهَنَّأَ يَتَهَنَّأُ تَهَنُّأً الشَّخْصُ بِالشَّيْءِ: خۇشاللاندى، شادلاندى.

تَهَنَّأَ فُلَانٌ: سېخى بولدى، مەرد بولدى، كەڭ قول بولدى.

«تَهَنَّأَ بِزِيَارَةِ قَبْرِ الرَّسُولِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ»: پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ قەبرىسىنى زىيارەت قىلىش بىلەن خۇشاللاندى.

تَهَوَّدَ يَتَهَوَّدُ تَهَوُّدًا: يەھۇدىي دىنىغا كىردى، يەھۇدىي بولدى.

تَهَوَّرَ يَتَهَوَّرُ تَهَوُّرًا الشَّخْصُ: شىددەت بىلەن تاشلاندى، ھۇجۇم قىلدى؛ قارامىلىق قىلدى.

تَهَوَّرَ فِي الْكَلَامِ: يېنىكلىك قىلدى، پەلىپەتىش گەپ قىلدى.

تَهَوَّرَ الْبِنَاءُ: بىنا بۇزۇلدى، بىنا ئۆرۈلدى.

تَهَوَّرَ الْوَقْتُ: ۋاقىت ئۆتۈپ كەتتى.

تَهَوَّرَ الشَّخْصُ عَلَى غَيْرِهِ: باشقىلارغا يېنىكلىك بىلەن چېقىلدى.

تَهَوُّرٌ: يېنىكلىك قىلماق، شاللاقلىق قىلماق، تەۋەككۈلچىلىق قىلماق.

تَهَوَّسَ يَتَهَوَّسُ تَهَوُّسًا الشَّخْصُ: سەۋدايى بولۇپ قالدى، نېرۋىسىدىن ئازدى، ئېلىشىپ قالدى.

تَهَوَّمَ يَتَهَوَّمُ تَهَوُّمًا: مۈگىدىدى، ئۈيقۇسىرىدى.

تَهْوِيلٌ: قورقۇتماق، ھەيۋە قىلماق؛ مۇبالىغە قىلماق.

تَهْوِيلُ الْمُسْتَعْمِرِ لِلْمُوَاطِنِيْنَ: مۇستەملىكىچىلەرنىڭ پۇقرالارغا قىلغان تەھدىت.

تَهِيْمٌ: جاۋابكار؛ جىنايەت گۇماندارى.

تَهَيَّأَ يَتَهَيَّأُ تَهَيُّأً: تەييارلاندى، ھازىرلاندى.

تَهَيَّأَ لِلسَّفَرِ: سەپەرگە تەق بولدى.

تَهَيَّأَ الشَّيْءُ لِلشَّخْصِ: ئىمكانىيەت يارىتىلدى.

تَهَيَّأَتْ لَهُ فُرْصَةُ النَّجَاحِ: ئۇنىڭغا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش ئىمكانىيىتى يارىتىپ بېرىلدى.

تَهَيَّبَ يَتَهَيَّبُ تَهَيُّبًا: قورقتى، ۋەھىمىگە چۈشتى، ئەنسىرىدى، ئەيمەندى، ھېيىقتى.

تَهَيَّبَ الطَّالِبُ مُدِيْرَ الْمَعْهَدِ: ئوقۇغۇچى ئىنستىتۇت مۇدىرىدىن ھېيىقتى.

تَهَيُّبَةٌ: ھۆرمەتلىدى، ئىززەت ـ ئىكرام بىلدۈردى.

تَهَيَّجَ يَتَهَيَّجُ تَهَيُّجًا: روھلاندى، ھاياجانلاندى، قوزغالدى.

تَهَيَّجَ الْمُتَظَاهِرُونَ: نامايىشچىلار قوزغالدى.

تَهَيُّجٌ: قوزغالماق، ھاياجانلانماق؛ غەزەپلەنمەك؛ ياللۇغلانماق، ئوت ئالماق.

اَلتَّهَيُّجُ الثَّوْرِيُّ: ئىنقىلابىي ھەرىكەت.

تَهْيِيْجٌ: قوزغىماق، قۇتراتماق، ھەرىكەتلەندۈرمەك.

تَهَيَّرَ يَتَهَيَّرُ تَهَيُّرًا: يىقىلدى، ئۆرۈلدى، غۇلىدى.

تَوَاءَمَ يَتَوَاءَمُ تَوَاؤُمًا الشَّيْئَانِ: بىر ـ بىرىگە ماسلاشتى، بىر ـ بىرىگە ئۇيغۇن كەلدى.

تَوَاءَمَ الْغِنَاءُ: ناخشا ماس كەلدى.

تَوَاءَمَ الْفَتَيَاتُ: قىزلار بىر ـ بىرىگە ماس كەلدى.

تَوَاتُرٌ: داۋاملىق، ئارقا ـ ئارقىدىن، كەينى كەينىدىن، ئۈزلۈكسىز، تۇتاشقان، ئۇلاشقان.

تَوَاتُرُ الْأَلْفَاظِ: سۆزلەرنىڭ كۆپ قوللىنىشى.

اَلتَّوَاتُرُ يُفِيْدُ الْقَطْعَ: كۆپچىلىكتىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىس قەتئىيلىكنى بىلدۈرىدۇ.

عَلَى التَّوَاتُرِ: ئۈزلۈكسىز، داۋاملىق، ئۇدا، كەينى ـ كەينىدىن، ئارقا ـ ئارقىدىن، ئارقىمۇئارقا، بىر تۇتاش.

تَوَاثَبَ يَتَوَاثَبُ تَوَاثُبًا: سەكرىدى، ئاتلىدى، ھالقىدى، سەكرەپ ئىلگىرىلىدى؛ سەكرەشتى، ھالقىشتى.

تَوَاجَدَ يَتَوَاجَدُ تَوَاجُدًا: ياخشى كۆردى، كۆڭلى چۈشتى، يالغاندىن مۇھەببەت ياكى قايغۇسىنى ئىزھار قىلدى؛ تېپىلدى، بايقالدى.

تَوَاجَهَ يَتَوَاجَهُ تَوَاجُهًا: دوقۇرۇشۇپ قالدى، ئۇچرىشىپ قالدى، دىدار كۆرۈشتى، بىر ـ بىرىگە قارىشىپ تۇردى.

تَوَادَّ يَتَوَادُّ تَوَادًّا: دوست بولۇشتى، دوستلاشتى، ئۆزئارا دوستلۇق ئورناتتى.

تَوَادٌّ: ئىناق ئۆتۈشمەك، كۆڭۈللۈك ئۆتمەك، دوست بولۇشماق.

«مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِى تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ» «حديث»: مۆمىنلەر ئۆزئارا دوستلىشىشتا ۋە ئۆزئارا كۆيۈنۈشتە ۋە ئۆزئارا ھەمكارلىشىشتا خۇددى بىر تەنگە ئوخشايدۇ.

تَوَادَعَ يَتَوَادَعُ تَوَادُعًا الْقَوْمُ: ۋىدالاشتى، خوشلاشتى.

تَوَارَثَ يَتَوَارَثُ تَوَارُثًا الشَّيْءَ الْقَوْمُ: ئەۋلادمۇ ئەۋلاد مىراسخور بولۇشتى.

تَوَارَثَ الْقَوْمُ: بەزىسى بەزىسىدىن مىراس ئالدى.

تَوَارَثَهُ الْحَوَادِثُ: ئۇ كەينى - كەينىدىن ھادىسىلەرگە يولۇقتى.

تَوَارُثٌ «فِى عِلْمِ الْحَيَاةِ»: ئىرسىيەت، ئۇدۇم.

تَوَارُثُ زَرْقِيَّةِ الْعُيُونِ: كۆك كۆزلۈك ئۇدۇمى.

تَوَارَدَ يَتَوَارَدُ تَوَارُدًا الْقَوْمُ: ئارقىمۇ ئارقا كەلدى.

تَوَارَدَتِ الْأَخْبَارُ: خەۋەرلەر كەينى - كەينىدىن يېتىپ كەلدى.

تَوَارُدُ الْخَوَاطِرِ: ئالدىنئالا كېلىشىۋالمىغان پىكىرلەرنىڭ ئوخشاپ قېلىشى.

تَوَارَدَ الشَّاعِرَانِ: ئىككى شائىرنىڭ شېئىرىدىكى ئىككى مەزمۇن تاسادىپىي ئوخشاش بولۇپ قالدى.

تَوَارَى يَتَوَارَى تَوَارِيًا الشَّخْصُ: يوشۇرۇندى، كۆزدىن غايىب بولدى.

«حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ» «قۇرئان»: ئۇلار (كۆزۈمدىن) غايىب بولغىچە (ئۇلارنى كۆزدىن كەچۈرۈش) بىلەن بولدۇم.

تَوَارَى فِي الضَّبَابِ: تۇمانغا يوشۇرۇندى، تۇماندا قالدى.

تَوَارَى الْقَمَرُ عَنِ الْأَنْظَارِ: ئاي كۆزلەردىن يوشۇرۇندى.

«تَمِيلُ الشَّمْسُ نَحْوَ الْمَغِيبِ، وَيَتَوَارَى عَنَّا نُورُهَا»: قۇياش كۈن پېتىشتا قىيسايماقتا، ئۇنىڭ نۇرى بىزدىن يوشۇرۇنماقتا.

تَوَازَنَ يَتَوَازَنُ تَوَازُنًا: تەڭلەشتى، باراۋەر بولدى، تەڭپۇڭ بولدى.

تَوَازُنٌ: تەڭلەشمەك، باراۋەر بولماق، تەڭپۇڭلاشماق.

تَوَازُنُ الْقُوَى: كۈچلەرنىڭ تەڭپۇڭلىقى.

تَوَازُنٌ سِيَاسِيٌّ: سىياسىي تەڭپۇڭلۇق.

فَقَدَ تَوَازُنَهُ: تەڭپۇڭلۇقنى يوقاتتى.

عِلْمُ تَوَازُنِ الْمَوَائِعِ: ئاقار جىسىملار ستاتىستىكىسى.

عِلْمُ تَوَازُنِ الْقُوَى: ستاتىستىكا.

تَوَازُنُ الْقُوَى الدُّوَلِيَّةِ: خەلقئارا كۈچ تەڭپۇڭلۇقى.

تَوَازُنُ الْعَقْلِ: سالماق، تەمكىن، خاتىرجەم، خىرامان، تىنچ.

«تَوَازُنٌ بَيْنَ الدَّخْلِ وَالصَّرْفِ»: كىرىم - چىقىمنىڭ تەڭپۇڭلۇقى.

تَوَازَى يَتَوَازَى تَوَازِيًا الشَّيْئَانِ: تەڭ كېلىشتى، بىر - بىرىگە تەڭ كەلدى، تەڭپۇڭ بولدى.

تَوَازٍ: تەڭ دەرىجىلىك، تەخمۇ تەڭ، تەڭ يۈرگۈزمەك، بىللە يولغا قويماق، يانمۇيان ماڭماق.

تَوَاشَجَ يَتَوَاشَجُ تَوَاشُجًا الشَّيْءُ: گىرەلىشىپ كەتتى، يۆگىشىپ كەتتى.

تَوَاشَجَتْ عُرُوقُ الشَّجَرَةِ: دەرەخنىڭ يىلتىزلىرى چىرمىشىپ كەتتى.

تَوَاصَلَ يَتَوَاصَلُ تَوَاصُلًا: ئالاقىلەشتى، ئالاقە باغلاشتى، مۇناسىۋەت قىلىشتى، كەلدى - باردى قىلدى، داۋاملاشتى.

تَوَاصَلَ الشَّخْصَانِ: بىرلەشتى، كەلدى - باردى قىلدى، ئالاقىلەشتى.

تَوَاصَلَتِ الدُّرُوسُ فِى الْجَامِعَةِ: ئۇنىۋېرسىتېتتا دەرسلەر داۋاملاشتى.

تَوَاصُلٌ: ئالاقىلەشمەك، كەلدى - باردى قىلماق.

تَوَاصَى يَتَوَاصَى تَوَاصِيًا: ئۆز ئارا تەۋسىيە قىلىشتى، ئۆز ئارا تونۇشتۇرۇشتى.

«وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ» «قۇرئان»: ئۆزئارا سەۋر قىلىشقا تەۋسىيە قىلىشتى، ئۆزئارا مەرھەمەت قىلىشقا تەۋسىيە قىلىشتى.

تَوَاضَعَ يَتَوَاضَعُ تَوَاضُعًا: كەمتەر بولدى، كىچىك پېئىل بولدى.

تَوَاضَعَ الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: بىرلىككە كەلدى.

تَوَاضَعَتِ الْأَرْضُ: زېمىن ئويمان بولدى.

مَنْ تَوَاضَعَ لِلّٰهِ رَفَعَهُ: ئاللاھ ئالدىدا كەمتەر بولغان كىشىنىڭ مەرتىۋىسىنى ئاللاھ يۇقىرى كۆتۈرىدۇ.

تَوَاضُعٌ: كەمتەر بولماق، كىچىك پېئىل بولماق.

تَوَاطَأَ يَتَوَاطَأُ تَوَاطُأً الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: بىرلىككە كەلدى، ئىتتىپاقلاشتى.

تَوَاطَئَةٌ عَلَى الْأَمْرِ: مۇۋاپىقلاشتۇردى، بىرلىككە كەلتۈردى.

تَوَاطَأَ الْمَرْأَةَ: جىنسىي مۇناسىۋەت قىلىشتى.

تَوَاطُوءٌ: تىل بىرىكتۈرمەك، گېپىنى بىر قىلىۋالماق.

تَوَاطَسَ يَتَوَاطَسُ تَوَاطُسًا الْمَوْجُ: دولقۇن ئۆركەشلىدى.

تَوَاطَسَ الْقَوْمُ: قەۋم قىستاشتى.

تَوَاعَدَ يَتَوَاعَدُ تَوَاعُدًا الْقَوْمُ: ۋەدىلەشتى، ۋەدە قىلىشتى.

«وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيْعَادِ» ‹قرآن›: (مۇشرىكلار بىلەن ئۇچرىشىشنى) ۋەدىلەشكەن بولساڭلار، سىلەر (ئۆزۈڭلارنىڭ ئازلىقىنى، مۇشرىكلارنىڭ كۆپلىكىنى كۆرۈپ) ئەلۋەتتە بۇنىڭغا خىلاپلىق قىلغان بولاتتىڭلار.

تَوَافَدَ يَتَوَافَدُ تَوَافُدًا: ئارقىمۇ ئارقا يېتىپ كەلدى.

تَوَافَرَ يَتَوَافَرُ تَوَافُرًا الشَّيْءُ: كۆپەيدى، كېڭەيدى.

تَوَافَرَ الْمَالُ: مال - دۇنيا تولۇق بولدى، كۆپەيدى.

تَوَافَقَ يَتَوَافَقُ تَوَافُقًا الْقَوْمُ: ئىتتىپاقلاشتى، قوشۇلۇشتى، ئۆز ئارا ياردەم قىلىشتى.

تَوَافَقُوا فِي الْأَمْرِ: پىكىر بىرلىككە كەلدى، پىكىر بىرلىككە كېلىشتى.

تَوَافُقٌ: بىرلىك، بىردەكلىك، مۇناسىپ، ماس كەلمەك، ئۇيغۇن كەلمەك.

تَوَافَى يَتَوَافَى تَوَافِيًا الْقَوْمُ: ھەممە تولۇق كەلدى.

تَوَاقَحَ يَتَوَاقَحُ تَوَاقُحًا الشَّخْصُ: يۈزى قېلىن بولۇۋالدى.

تَوَاقَعَ يَتَوَاقَعُ تَوَاقُعًا الْخُصُومُ: ئۇرۇشتى، جېدەللەشتى.

تَوَاقَفَ يَتَوَاقَفُ تَوَاقُفًا فِي الْحَرْبِ: قارشىلىق كۆرسەتتى، قارشى تۇردى، قارشىلاشتى.

تَوَاكَلَ يَتَوَاكَلُ تَوَاكُلًا الْقَوْمُ: بىر - بىرىگە تايىنىشتى.

تَوَاكَلَ الْقَوْمُ عَلَى فُلَانٍ: ياردەم قىلدى.

تَوَاكُلٌ: ئۆزئارا تايانماق.

تَوَالَدَ يَتَوَالَدُ تَوَالُدًا: كۆپەيدى، كېڭەيدى، ئۆزئارا نەسىل قالدۇرۇشتى.

تَوَالَفَ يَتَوَالَفُ تَوَالُفًا الْقَوْمُ: ئىناق بولدى، يېقىن بولۇشتى، ئۆزئارا ئامراق بولۇشتى.

تَوَالَى يَتَوَالَى تَوَالِيًا الشَّيْءُ: ئەگەشتى، داۋاملاشتى، ئارقىمۇ ئارقا كەلدى.

تَوَالَتْ عَلَيْهِ الْمَصَائِبُ: كەلگۈلۈك ئۇنىڭغا ئارقا-ئارقىدىن كەلدى.

تَوَالَتِ السَّنَوَاتُ: يىللار بىر - بىرىگە ئۇلىشىپ كەلدى.

تَوَالٍ: ئارقىسىدىكى، ئەگەشكۈچى، ئىككىنچى بولۇپ كەلگۈچى، ئارقىمۇ ئارقا.

تَوَالٍ مِنَ النُّجُومِ وَالْأُمُورِ: ئاخىرىدىكىلەر، ئاياغدىكىلەر.

تَوَامَقَ يَتَوَامَقُ تَوَامُقًا الرَّجُلَانِ: دوستلاشتى، دوست بولۇشتى، يېقىن بولۇشتى.

تَوَانَى يَتَوَانَى تَوَانِيًا فِي عَمَلِهِ: سۇسلۇق قىلدى، بوشاپ كەتتى، سۆرەلمىلىك قىلدى.

تَوَانٍ: كېچىكمەك، كەينىگە سۈرمەك؛ سەل قارىماق، سۆرەلمىلىك قىلماق.

بِغَيْرِ تَوَانٍ: بوشاشماستىن، تەخىر قىلماستىن.

تَوَاهَبَ يَتَوَاهَبُ تَوَاهُبًا: ئۆزئارا سوۋغات بېرىشتى.

تَوْءَمٌ ج تَوَائِمُ و تُؤَامٌ م تَوْأَمَةٌ: قوشكېزەك.

تَوْءَمٌ سِيَامِيٌّ: بەدىنى بىر - بىرىگە تۇتاش قوشكېزەك بالا.

اَلتَّوْأَمَانِ: بىر جۈپ قوشكېزەك.

تَوْأَمَانِ: ئۇ ئىككىسى قوشكېزەك.

تَوْبَةٌ: تۇۋا قىلماق، گۇناھتىن قول ئۈزمەك، ئۆكۈنمەك، پۇشايمان قىلماق.

«وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ» ‹قرآن›:

ئاللاھ بەندىلىرىدىن تەۋبىنى قوبۇل قىلمىدۇ.

تَوْبَلَ يُتَوْبِلُ تَوْبَلَةً الطَّعَامَ: تاماققا دورا ـ دەرمەك قوشتى.

تَوْبِيخٌ: مالامەت قىلماق، ئەيىبلىمەك.

تُوْتٌ: قىبتى يىلتىنىڭ ئاي بېشى.

تُوْتٌ. تُوتَةٌ. تُوتَاتٌ: ئۈجمە.

تُوْتٌ أَحْمَرُ أَوْ شَامِيٌّ: قارا ئۈجمە.

تُوتٌ أَبْيَضُ: ئاق ئۈجمە.

تُوت عنخ آمون: مىلادىدىن 14 ئەسىر بۇرۇن ئۆتكەن قەدىمكى مىسىر پىرئەۋنلىرىدىن بىرىنىڭ نامى.

تَوَتَّرَ يَتَوَتَّرُ تَوَتُّرًا: چىڭىدى، جىددىيلەشتى.

تَوَتَّرَتِ الْعَلاَئِقُ: جىددىيلەشتى.

تَوَتَّرَ الْعَصَبُ: نېرۋا جىددىيلەشتى، نېرۋا چېچىلدى.

تَوَتُّرٌ: جىددىيلىك، جىددىيلەشمەك.

اَلتَّوَتُّرُ: ئېلېكتر بېسىمى.

خَطٌّ عَالِي التَّوَتُّرِ: يۇقىرى بېسىملىق توك لىنىيىسى.

أَسْلاَكٌ كَهْرَبَائِيَّةٌ ذَاتُ تَوَتُّرٍعَالٍ: يۇقىرى بېسىملىق توك سىمى.

تَوَثَّبَ يَتَوَثَّبُ تَوَثُّبًا عَلَيْهِ فِي أَرْضِهِ: زورلۇق بىلەن ئىگىلىۋالدى، تارتىۋالدى.

تَوَثَّبَ عَلَى: شىددەت بىلەن ئېتىلدى، بىردىنلا تاشلاندى، ھۇجۇم قىلدى، زەربە بەردى.

تَوَثَّقَ يَتَوَثَّقُ تَوَثُّقًا: مۇستەھكەملەندى، پۇختىلاندى.

تَوَثَّقَ الشَّخْصُ فِي الْأَمْرِ: خاتىرجەم ئىشلىدى، كۆڭلى توق بولدى.

تَوَثَّقَتِ الْعُقْدَةُ: توقۇناق چىڭىدى.

تَوْثِيقٌ: پۇختىلىماق، مۇستەھكەملىمەك، چىڭىتماق.

تَوْثِيقُ الدُّيُونِ: قەرزنى ھۆججەتلەشتۈرمەك.

تَوَجَّبَ يَتَوَجَّبُ تَوَجُّبًا: كۈنىگە بىر ۋاق تاماق يېدى.

تَوَجَّبَ الْأَمْرُ: بولۇشى مۇقەررەر بولدى، بولۇشى زۆرۈر بولدى.

تَوَجَّدَ يَتَوَجَّدُ تَوَجُّدًا بِهِ: ياخشى كۆرۈپ قالدى، كۆيۈپ قالدى، قىزغىن سۆيدى.

تَوَجَّدَ لَهُ: ماتەم تۇتتى، تەزىيە بىلدۈردى.

تَوَجَّسَ يَتَوَجَّسُ تَوَجُّسًا الشَّخْصُ: يوشۇرۇن ئاۋاز ئاڭلىدى.

تَوَجَّسَ الصَّوْتَ: قورقۇپ ئاڭلىدى، غال ـ غال تىترىدى، دەھشەتلىك ۋەھىمە ئىچىدە قالدى.

تَوَجَّسَتِ الْأُذُنُ: شەپىنى ئاڭلىدى.

تَوَجَّسَ مِنْهُ شَرًّا: تەشۋىشلەندى.

تَوَجُّسٌ: گۇمانلىنىپ خەۋپسىرەش، تەشۋىش قىلىش.

تَوَجَّعَ يَتَوَجَّعُ تَوَجُّعًا الشَّخْصُ: شىكايەت قىلدى، ھال ئېيتتى، دادلىدى.

تَوَجَّعَ الشَّخْصُ لِفُلاَنٍ مِمَّا نَزَلَ بِهِ: پالانىغا ئىچىنى ئاغرىتتى.

«تَوَجَّعَ الصَّدِيقُ لِصَدِيقِهِ مِنْ فُقْدَانِ اِبْنِهِ» : دوست دوستىنىڭ ئوغلىنىڭ تۈگەپ كەتكەنلىكىگە ئىچىنى ئاغرىتتى.

تَوَجَّهَ يَتَوَجَّهُ تَوَجُّهًا إِلَيْهِ: يۈزلەندى، باردى، كەتتى.

«تَوَجَّهَ إِلَى الْأَمَاكِنِ الْمُقَدَّسَةِ» : مۇقەددەس جايلارغا باردى.

تَوَجَّهَ الشَّخْصُ إِلَيْهِ بِطَلَبٍ: ئىلتىماس قىلدى.

«تَوَجَّهَتِ النِّقَابَةُ إِلَى الْحُكُومَةِبِطَلَبَاتٍمُعَيَّنَةٍ» : ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ھۆكۈمەتكە مۇئەييەن تەلەپلەرنى قويدى.

تَوْجِيهٌ ج تَوْجِيهَاتٌ: كۆرسەتمە، يوليورۇق، پەرمان؛ يۈزلەندۈرمەك.

اَلتَّوْجِيهُ «فِي الْبَلاَغَةِ» : سۆزى ئىككى خىل مەنە بېرىدىغان قىلىپ بايان قىلىش ۋە ئىپادىلەش (ئىستىلىستىكىدا)

عَجَلَةُ التَّوْجِيهِ: رول؛ ئايلاندۇرىدىغان چىشلىق چاق.

تَوْجِيهٌ: يوليورۇق بەرمەك، كۆرسەتمەك، يۈزلەندۈرمەك.

تَوْجِيهٌ مِهَنِيٌّ: كەسپى كۆرسەتمە.

اَلتَّوْجِيهُ عَنْ بُعْدٍ: يىراقتىن كۆرسىتىش، يىراقتىن باشقۇرۇش، يىراقتىن كونترول قىلىش.

تَوْجِيهَاتُ الزَّعِيمِ: داھىنىڭ يوليورۇقى.

تَوْجِيهِيٌّ: نىشانلىق، كۆرسەتمىلىك، يۆنىلىشلىك، يوليورۇق خاراكتېرلىك.

اَلْفَصْلُ التَّوْجِيهِيُّ: تەييارلىق سىنىپ، تەييارلىق كۇرس.

آرَاءٌ تَوْجِيهِيَّةٌ: كۆرسەتمە خاراكتېرلىك توغرا پىكىرلەر.

اَلشَّهَادَةُ التَّوْجِيهِيَّةُ : تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ دىپلومى.

تَوْجَ: تەييارلىق قىلماق.

تَوَحَّدَ يَتَوَحَّدُ تَوَحُّدًا: يالغۇز قالدى، يەككە - يېگانە بولدى، يېتىم قالدى، تەنھا بولدى، بىر ئۆزى قالدى، مۇستەقىل قالدى؛ بويتاق يۈردى، تەنھا ياشىدى.

تَوَحَّدَ الشَّخْصُ بِالشَّيْءِ: يالغۇز ئۆزىنىڭ قىلۋالدى.

تَوَحَّدَ بِرَأْيِهِ: پىكرىدە يالغۇز قالدى، يالغۇز بولۇۋالدى.

تَوَحَّدَهُ اللّٰهُ بِعِصْمَتِهِ: ئاللاھ ئۇنى پاناھىغا ئالدى، ئاللاھ ئۇنى قوغدىدى.

تَوَحَّدَ بِالْأَمْرِ: مۇستەقىل قىلدى، تەنھا قىلدى، ئايرىم قىلدى؛ يالغۇز قىلدى، يەككە - يېگانە بولۇۋالدى، مۇستەقىل بولدى.

تَوَحَّدَهُ بِعِنَايَتِهِ: ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلدى، دىققەت-ئېتىبارىنى مەركەزلەشتۈردى.

تَوَحُّدٌ: يالغۇز، تەنھا، يالغۇز، تەنھالىق؛ بىرلەشمەك، بىرلىككە كەلمەك.

تَوَحَّشَ يَتَوَحَّشُ تَوَحُّشًا: ياۋۇزلاشتى، ياۋايىلاشتى، ۋەھشىيلەشتى.

تَوَحَّشَ الْمَكَانُ: ئادەمزاتتىن خالى بولۇپ قالدى.

تَوَحُّشٌ: قوپاللىق، توڭلۇق، ۋەھشىيلىك، رەھىمسىزلىك، مەدەنىيەتسىزلىك.

تَوَحَّلَ يَتَوَحَّلُ تَوَحُّلاً الْمَكَانُ: لاي بولۇپ كەتتى، پاتقاق بولۇپ كەتتى.

تَوَحَّلَتِ الطَّرِيقُ إِثْرَ الْفَيَضَانَاتِ: كەلكۈندىن كېيىن يول پاتقاق بولۇپ كەتتى.

اَلتَّوْحِيدُ: ئاللاھنى يەككە - يېگانە، ھېچ شېرىكى يوق دەپ ئېتىقاد قىلماق؛ بىرلەشتۈرمەك، تەرتىپكە سالماق.

عِلْمُ التَّوْحِيدِ: تەۋھىد ئىلمى.

مَعَالِمُ التَّوْحِيدِ: مۇسۇلمانلارنىڭ مەسچىت قاتارلىق ئىبادەتگاھلىرى.

تَوَخَّى يَتَوَخَّى تَوَخِّيًا الْأَمْرَ: كۆزلىدى، دىلىغا پۈكتى، ئىنتىلدى.

تَوَخَّى طَرِيقَ الْخَيْرِ: ياخشىلىق يولىنى كۆزلىدى.

تَوَخَّى الْأَمْرَ: كۆڭلىگە پۈكتى.

تَوَدَّدَ يَتَوَدَّدُ تَوَدُّدًا: دوستلۇق ئىزھار قىلدى، ياخشى تەسىر قالدۇردى، ياخشى كۆرۈنۈشنى ئىپادىلىدى.

تَوَدَّدَ الشَّخْصَ: دوستلۇقنى تىلىدى، دوستلۇق ئىزھار قىلدى.

تَوَدَّدَ إِلَى الشَّخْصِ: دوست بولۇشقا ھەرىكەتلەندى، دوستلۇقنى قولغا كەلتۈرۈشكە ئۇرۇندى.

تَوَدَّدَ إِلَيْهِ: مۇھەببەت ئىزھار قىلدى.

تَوْدِيعٌ: خوشلاشماق، ۋىدالاشماق.

«أَقَامَ مَأْدُبَةً لِتَوْدِيعِ فُلاَنٍ» : خوشلىشىش زىياپىتى ئۆتكۈزدى.

تَوْدِيعِيٌّ: خوشلىشىشلىق، ئۇزىتىشلىق، ۋىدالىشىش خاراكتېرلىك.

تَوْرٌ ج أَتْوَارٌ: پىيالە، قوتا، كىچىك قاچا؛ ئەلچى؛ ھورمۇن.

اَلتَّوْرَاةُ: تەۋرات (مۇسا ئەلەيھىسسالامغا نازىل بولغان كىتاب، يەھۇدىلارنىڭ مۇقەددەس كىتابى)

«إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَاةَ فِيهَا هُدًى وَ نُورٌ» «قرآن» : بىز ھەقىقەتەن (مۇساغا) تەۋراتنى نازىل قىلدۇق، تەۋراتتا (توغرا يولغا يېتەكلەيدىغان) ھىدايەت ۋە نۇر بار.

أَهْلُ التَّوْرَاةِ: يەھۇدىلار، قەدىمكى ئىبرانىيلار.

تَوَرَّدَ يَتَوَرَّدُ تَوَرُّدًا: يېتىپ كەلدى، باردى.

تَوَرَّدَ الْخَدُّ: مەڭز قىزاردى، قىزىل گۈل رەڭگىگە كىردى.

تَوَرَّدَ الشَّيْءَ: هازىر قىلدى.

تَوَرَّطَ يَتَوَرَّطُ تَوَرُّطًا الشَّخْصُ: مۈشكۈل ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى، نېمىنى قىلىشنى بىلمەي قالدى، گاڭگىراپ قالدى.

تَوَرَّطَ فِي الْحَرْبِ: ئۇرۇشقا دۇچار بولدى، ئۇرۇشقا كىرىپ قالدى.

تَوَرَّطَتِ الدَّابَّةُ: هايۋان پېتىپ قالدى.

تَوَرَّعَ يَتَوَرَّعُ تَوَرُّعًا عَنْ كَذَا: ساقلاندى، خالى بولدى.

تَوَرَّعَ الشَّخْصُ مِنَ الْأَمْرِ: ساقلاندى، ئۆزىنى چەتكە ئالدى.

تَوَرَّمَ يَتَوَرَّمُ تَوَرُّمًا جِلْدُهُ: ئۇنىڭ تېرىسى ئىششىپ كەتتى، ئىششىدى.

تَوَرَّى يَتَوَرَّى تَوَرِّيًا عَنْهُ: يوشۇرۇندى.

تَوْرِيَةٌ: يوشۇرۇنماق، مۈكۈۋالماق، ئۆزىنى دالدىغا ئالماق.

تَوْرِيَةٌ (فِي عِلْمِ الْبَلَاغَةِ): قوش مەنىلىك سۆز، كۆرۈنۈشتە باشقىنى دەپ، ئەسلى مەنىسىنى يوشۇرماق.

تَوْرِيَةٌ (فِي عِلْمِ الْمَنْطِقِ): ئەگىتمە گەپ، ياپىقا گەپ.

تَوْرِيَةٌ (فِي عِلْمِ الْبَدِيعِ): يېقىن، يىراق ياكى ئاشكارا، يوشۇرۇن ئىككى مەنىگە دالالەت قىلىدىغان بىرەر سۆزنى كەلتۈرۈپ ئۇنىڭدىن ئىككىنچى مەنانى مەقسەت قىلماق.

تَوْرِيدٌ: سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىمپورت قىلىش.

تَوْرِيدُ الْبِضَاعَةِ: تاپشۇرۇۋالماق.

تَوْرِيدُ السِّلْعَةِ: ئىمپورت قىلماق.

تَوَزَّرَ يَتَوَزَّرُ تَوَزُّرًا الشَّخْصُ لَهُ: ئۇنىڭ ۋەزىرى بولدى، ئۇنىڭغا ۋەزىر بولدى.

تَوَزَّعَ يَتَوَزَّعُ تَوَزُّعًا الشَّيْءُ: چېچىلىپ كەتتى، بۆلۈنۈپ كەتتى، ئايرىلىپ كەتتى.

تَوَزَّعَ الْقَوْمُ الشَّيْءَ بَيْنَهُمْ: تەقسىم قىلدى، بۆلدى.

تَوَزَّعَ عَنْهُ الْأَفْكَارُ: پىكرى چېچىلىپ كەتتى.

تَوْزِيعٌ: تەقسىم قىلماق، بۆلمەك.

تَوْزِيعُ الْمَنْشُورَاتِ: تەشۋىقات ۋەرەقىسى تارقاتماق.

سُوءُ التَّوْزِيعِ: توغرا تەقسىم قىلماسلىق.

تَوْزِيعُ الْأَرْبَاحِ عَلَى الْمُسَاهِمِينَ: پايچىلارغا پايدىنى بۆلمەك.

تَوْزِيعُ الْجَوَائِزِ: مۇكاپات تارقاتماق.

تَوَسَّخَ يَتَوَسَّخُ تَوَسُّخًا الشَّيْءُ: كىر بولۇپ كەتتى، مەينەتلىشىپ كەتتى.

تَوَسَّخَ الشَّارِعُ: كوچا پاسكىنىلىشىپ كەتتى.

تَوَسَّدَ يَتَوَسَّدُ تَوَسُّدًا الْوِسَادَةَ: ياستۇق قويدى.

تَوَسَّدَ الثَّرَى: ئۆلدى، هالاك بولدى.

تَوَسَّدَ الْأَرْضَ: داق يەردە ئۇخلىدى.

تَوَسَّدَالْحَائِطَ: تامغا يۆلەندى.

تَوَسَّدَ ذِرَاعَهُ: بىلىكىنى ياستۇق قىلدى.

تَوَسَّدَ الطِّفْلُ صَدْرَ أُمِّهِ: بوۋاق ئانىسىنىڭ مەيدىسىدە ئۇخلىدى.

تَوَسَّطَ يَتَوَسَّطُ تَوَسُّطًا الْقَوْمَ: ئوتتۇرىدا ئولتۇردى.

تَوَسَّطَ بَيْنَ النَّاسِ: ياراشتۇردى، ئەپلەشتۈردى، مۇرەسسە قىلدى.

تَوَسَّطَ بَيْنَهُمْ لِإِيقَافِ النِّزَاعِ: دە تالاشنى توختىتىش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ۋاستىچىلىق قىلدى.

تَوَسَّطَ الشَّخْصُ بِهِ: ئۇنى ۋاستە قىلدى.

تَوَسَّعَ يَتَوَسَّعُ تَوَسُّعًا الشَّيْءُ: كېڭەيدى، كەڭ بولدى، زورايدى؛ ماس كەلدى، ئۇيغۇن بولدى.

تَوَسَّعَ فِي: ئاشۇردى، كۆپەيتتى، راۋاجلاندۇردى.

تَوَسَّعَ الْقَوْمُ فِي الْمَجْلِسِ: قەۋم كەڭتاشا ئولتۇرۇشتى.

تَوَسَّعَ الشَّخْصُ فِي الْعَطَاءِ: كۆپ بەردى.

تَوَسُّعٌ: كېڭەيمەك؛ قانات يايدۇرماق؛ كېڭەيمىچىلىك سۆزنى ئەسلى مەنىسىدىن كەڭ دائىرىدە ئىستېمال قىلماق.

اَلتَّوَسُّعُ الْإِسْتِعْمَارِيُّ: جاهانگىرلىكنىڭ كېڭەيمىچىلىكى.

تَوَسُّعٌ حَرْبِيٌّ: هەربىي كېڭەيمىچىلىك.

سِيَاسَةُ التَّوَسُّعِ فِي الْإِنْتَاجِ: ئىشلەپچىقىرىشنى كېڭەيتىش سىياسىتى.

تَوْسِعَةٌ ج تَوْسِعَاتٌ: كېڭەيتمەك، كەڭ تۇتماق؛ مۆھلەت.

تَوْسِعَةُ الْبَيْتِ: ئۆينى كېڭەيتمەك.

مَنَحَهُ تَوْسِعَةً لِأَدَاءِ دَيْنِهِ: ئۇنىڭغا قەرزنى تۆلەشكە مۆھلەت بەردى.

تَوْسِيعِيٌّ: كېڭەيمىچىلىك.

سِيَاسَةٌ اِسْتِعْمَارِيَّةٌ تَوْسِيعِيَّةٌ: جاھانگىرلىكنىڭ كېڭەيمىچىلىك سىياسىتى.

اَلتَّوْسِيعِيَّةُ: كېڭەيمىچىلىك.

سِيَاسَةُ التَّوَسُّعِ الْإِقْلِيمِيِّ: رايون خاراكتېرلىك كېڭەيمىچىلىك سىياسىتى.

تَوَسَّلَ يَتَوَسَّلُ تَوَسُّلاً إِلَى اللّٰهِ بِعَمَلِهِ: ياخشى ئىش قىلىپ ئاللاھقا يېقىنچىلىق قىلدى، ساۋاپلىق ئىش قىلدى.

تَوَسَّلَ إِلَيْهِ بِكَذَا: ۋاسىتە قىلدى، ... بىلەن يېقىنچىلىق قىلدى.

تَوَسُّلٌ ج تَوَسُّلَاتٌ: يالۋۇرماق، ئۆتۈنمەك، ئىلتىجا قىلماق، دۇئا قىلماق.

تَوَسَّمَ يَتَوَسَّمُ تَوَسُّمًا: بەلگە سىپىلىشىنى تەلەپ قىلدى؛ ئىنچىكە كۆزەتتى، ئىنچىكە مۇلاھىزە قىلدى.

تَوَسَّمَ فِيهِ خَيْرًا: ئۇنىڭدىن ياخشىلىق كۈتتى.

تَوَشَّجَ يَتَوَشَّجُ تَوَشُّجًا الشَّيْءُ: گىرەلىشىپ كەتتى، يۆگىشىپ كەتتى.

تَوَشَّجَتْ عُرُوقُ الشَّجَرَةِ: دەرەخنىڭ يىلتىزلىرى چىرمىشىپ كەتتى.

تَوَشَّحَ يَتَوَشَّحُ تَوَشُّحًا بِكَذَا: ئېسىۋالدى، تاقىۋالدى، ئارتىۋالدى.

تَوَشَّحَ بِسَيْفِهِ: قىلىچ ئېسىۋالدى.

تَوَشْوَشَ يَتَوَشْوَشُ تَوَشْوُشًا الْقَوْمُ: پىچىرلاشتى، بەك ئىچىدە سۆزلەشتى.

تَوَصَّبَ يَتَوَصَّبُ تَوَصُّبًا: ئاغرىپ قالدى.

تَوَصَّلَ يَتَوَصَّلُ تَوَصُّلاً إِلَى كَذَا: ھاسىل قىلدى، ئېرىشتى، ئىگە بولدى.

تَوَصَّلَ الشَّخْصُ إِلَيْهِ: يېتىپ باردى، يەتتى.

تَوَصَّلَ إِلَى مَعْرِفَةِ السِّرِّ: سىرنى تونۇپ يەتتى.

تَوَصَّلَ إِلَيْهِ: ئۇنىڭغا يېقىنلاشتى، ئۇنىڭغا يېقىنچىلىق قىلدى.

تَوَضَّمَ يَتَوَضَّمُ تَوَضُّمًا: مىجەزى يوق بولۇپ قالدى.

تَوْصِيَةٌ ج تَوْصِيَاتٌ: بۇيرۇق، پەرمان، كۆرسەتمە، پەند ـ نەسىھەت.

تَوْصِيَةٌ بِصُنْعِ شَيْءٍ: زاكاز قىلماق، (مال) بۇيرۇتماق.

تَوْصِيَةٌ بِمِيرَاثٍ: مىراسنى ۋەسىيەت قىلماق، مىراسنى كۆرسەتمەك.

خِطَابُ تَوْصِيَةٍ: تونۇشتۇرۇش، تونۇشتۇرۇش خېتى، كۆرسەتمە.

تَوْصِيلٌ ج تَوْصِيلَاتٌ: توك ئۆتكۈزۈش قۇرۇلمىسى.

اَلتَّوْصِيلُ عَلَى التَّوَازِي: يانداش ئۇلانغان توك يولى.

اَلتَّوْصِيلُ عَلَى التَّوَالِي: ئارقىمۇ ئارقا ئۇلانغان توك يولى.

تَوْصِيلِيَّةٌ: ئۆتكۈزۈشچانلىق، ئۆتكۈزۈش نىسبىتى، ئۇتاشتۇرغۇچى، بىرىكتۈرگۈچى.

تَوْصِيمٌ: مىجەزى يوق بولۇپ قالماق.

تَوَضَّحَ يَتَوَضَّحُ تَوَضُّحًا الْأَمْرُ: ئىش ئايدىڭلاشتى، ئىش روشەنلەشتى، ئىش ئېنىق بولدى، ئىش ئاشكارا بولدى.

تَوَضَّأَ يَتَوَضَّأُ تَوَضُّؤًا: تاھارەت ئالدى.

«مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ» (حديث): كىمكى تاھارەتنى تولۇق ئېلىپ، ئاندىن كېيىن جۈمەگە كەلسە، خۇتبىنى ئاڭلاپ جىم ئولتۇرسا، ئاللاھ تائالا ئۇنىڭ ئىككى جۈمە ئارىسىدىكى گۇناھلىرىنى مەغپىرەت قىلىدۇ.

تَوْطِئَةٌ ج تَوْطِئَاتٌ: مۇقەددىمە، كىرىش سۆز؛ تۈزلىنىمەك، چۈشەمەك؛ تەرتىپ، رەت.

تَوَطَّأَ يَتَوَطَّأُ تَوَطُّأً الشَّيْءُ: تۈز بولدى، تەكشى بولدى.

تَوَطَّنَهُ عَلَى الْأَمْرِ: مۇۋاپىقلاشتى، قوشۇلدى، ماقۇل بولدى.

تَوَطَّدَ يَتَوَطَّدُ تَوَطُّدًا الشَّيْءُ: مۇستەھكەم بولدى،

كۆچەيدى.

تَوَطَّنَ يَتَوَطَّنُ تَوَطُّنًا الْمَكَانَ: ماكانلاشتى، ئولتۇراقلاشتى، ماكان تۇتتى.

تَوَطَّنَتْ نَفْسُهُ عَلَى الشَّيْءِ: ئادەتلەندى.

تَوْطِيَةٌ: مۇقەددىمە، كىرىش سۆز؛ چۈشەمەك، تۈزۈەنلىمەك؛ تەرتىپ، رەت.

تَوْطِيدٌ: مۇستەھكەملىمەك، كۈچەيتمەك، چىڭىتماق، پۇختىلىماق.

تَوْطِيدُ السِّلْمِ بَيْنَ الدُّوَلِ: دۆلەتلەر ئارا تىنچلىقنى كۈچەيتمەك.

تَوَطَّقَ يَتَوَطَّقُ تَوَطُّقًا الشَّخْصُ: ۋەزىپىگە تەيىنلەندى، ئىشقا قويۇلدى.

تَوْعِدِيٌّ: قورقۇنچلۇق، تەھدىتلىك.

تَوَعَّدَ يَتَوَعَّدُ تَوَعُّدًا ـ هُ: قورقۇتتى، تەھدىت سالدى.

تَوَعُّدٌ: قورقۇتماق، تەھدىت سالماق.

تَوَعَّرَ يَتَوَعَّرُ تَوَعُّرًا الْمَكَانُ: جاي قاتتىق بولدى.

تَوَعَّرَ فُلَانٌ: يىرىك بولدى، قوپال بولدى.

تَوَعَّرَ الْأَمْرُ عَلَى فُلَانٍ: قىيىن بولدى، تەس بولدى.

تَوَعَّرَ فِي كَلَامِهِ: ھودۇقتى، دۇدۇقلىدى.

تَوَعَّكَ يَتَوَعَّكُ تَوَعُّكًا الشَّخْصُ: تەپ كېسەللىك بولدى، ساقسىز بولۇپ قالدى.

تَوَعُّكٌ: ساقسىزلىق، بىمارلىق.

«تَغَيَّبَ عَنِ الْعَمَلِ لِتَوَعُّكِ مِزَاجِهِ»: مىجەزى بولمىغانلىقتىن ئىشقا كېلەلمىدى.

تَوَعَّى يَتَوَعَّى تَوَعِّيًا مِنْهُ: ساقلاندى، ئېھتىيات قىلدى.

تَوَغَّرَ يَتَوَغَّرُ تَوَغُّرًا: غەزەپلەندى، ئاچچىقلاندى.

تَوَغَّلَ يَتَوَغَّلُ تَوَغُّلًا فِي الْمَكَانِ: ئىچكىرىلەپ كىردى، يىراقلىشىپ كەتتى.

تَوَغَّلَ فِي الْعِلْمِ: ئىلىمدا چوڭقۇرلىدى.

«تَوَغَّلَ جُنْدِيُّ الْإِسْتِطْلَاعِ بِمُفْرَدِهِ خَلْفَ خُطُوطِ الْعَدُوِّ»: چارلاش جەڭچىسى ئۆزى يالغۇز دۈشمەننىڭ ئارقا سەپىگە ئىچكىرىلەپ كىردى.

تَوَفَّرَ يَتَوَفَّرُ تَوَفُّرًا عَلَى الشَّيْءِ: پۈتۈنلەي بىرلىدى، پۈتۈن ئوي ـ پىكرىنى مەركەزلەشتۈردى.

تَوَفَّرَ الشَّيْءُ: تېپىلدى، تولۇق بولدى.

تَوَفَّرَتْ فِيهِ الصِّفَاتُ: سۈپەتلەر ئۇنىڭدا تولۇق تېپىلدى.

تَوَفَّرَتْ أَرْكَانُ الزَّوَاجِ: نىكاھنىڭ ئاساسلىرى تولۇق ھازىرلاندى.

تَوَفَّقَ يَتَوَفَّقُ تَوَفُّقًا الشَّخْصُ: مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، ئۇتۇق قازاندى، نەتىجە قازاندى.

«لَايَتَوَفَّقُ عَبْدٌ حَتَّى يُوَفِّقَهُ اللّٰهُ» «حديث»: ئاللاھ مۇۋەپپەقىيەت ئاتا قىلمىغىچە بەندە ئۇتۇق قازىنالمايدۇ.

تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا حَقَّهُ: ھەققىنى تولۇق ئالدى.

تَوَفَّاهُ اللّٰهُ: ئاللاھ ئۇنى قەبزى روھ قىلدى، ئاللاھ ئۇنىڭ جېنىنى ئالدى.

«اَللّٰهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا» «قرآن»: ئىنسانلار ئۆلىدىغان چاغلىرىدا، ئاللاھ ئۇلارنىڭ جانلىرىنى ئالىدۇ.

تُوُفِّيَ: ۋاپات بولدى، ئۆلدى.

«تُوُفِّيَ جَمَالٌ وَتَرَكَ زَوْجَةً وَأَرْبَعَةَ أَطْفَالٍ»: جامال ئايالىنى ۋە تۆت بالىسىنى قالدۇرۇپ ۋاپات بولۇپ كەتتى.

تَوْفِيرٌ: ئاشۇرماق، كۆپەيتمەك؛ ئىقتىساد قىلماق؛ تېجىمەك؛ ساقلىماق، ئامانەت قويماق.

دَفْتَرُ التَّوْفِيرِ: پۇل ئامانەت كىنىشكىسى.

صُنْدُوقُ التَّوْفِيرِ: پۇل ئامانەت بانكىسى.

تَوْفِيقٌ: مۇۋاپىقلاشتۇرماق، ياراشتۇرماق، ئەپلەشتۈرمەك، كېلىشتۈرمەك.

لَجْنَةُ التَّوْفِيقِ: كېلىشىم ھەيئىتى.

تَوَقَّحَ يَتَوَقَّحُ تَوَقُّحًا الشَّخْصُ: ھاياسىز بولدى.

تَوَقَّحَ الشَّيْءُ: قاتتىق بولدى.

تَوَقَّدَ يَتَوَقَّدُ تَوَقُّدًا الْمَرْأُ: كىشى پائالىيەتچان بولدى، چاققان، تېتىك بولدى.

تَوَقَّدَتِ النَّارُ: ئوت ياندى.

تَوَقَّدَ الْكَوْكَبُ: يۇلتۇز پارلىدى، يۇلتۇز چاقنىدى.

تَوَقَّدَتِ النَّارُ: ئوت يېقىلدى.

تَوَقَّدَ الذِّهْنُ: ئەقىللىق بولدى، زېرەك بولدى، زېھنى ئۆتكۈر بولدى، پىكرى ئوچۇق بولدى، پىكىر يورىدى.

تَوَقُّدٌ: ياناماق، يورىماق، پارقىرىماق.

تَوَقَّعَ يَتَوَقَّعُ تَوَقُّعًا الْأَمْرَ: ئىشنى كۈتتى، مۆنتەزىر بولدى، كۆزلەتتى.

تَوَقَّفَ يَتَوَقَّفُ تَوَقُّفًا فِي الْمَكَانِ: توختىدى، تۇرۇپ قالدى.

تَوَقَّفَ فِي الْأَمْرِ: ئىككىلەندى، ئارسالدى بولدى.

تَوَقَّفَ عَنِ الْأَمْرِ: باش تارتتى.

تَوَقَّفَ عَنِ الْكِذْبِ: يالغانچىلىقتىن چەكلەندى.

تَوَقَّفَ الْأَمْرُ عَلَى كَذَا: ئىش ئۇنىڭغا باغلىق بولۇپ قالدى.

«هَذَا يَتَوَقَّفُ عَلَى الظُّرُوفِ» : بۇ شەرت ـ شارا-ئىتقا باغلىق.

تَوَقُّفٌ: تۇرماق، توختىماق.

مِنَ الْقَاهِرَةِ إِلَى لُنْدُنْ بِدُونِ تَوَقُّفٍ: قاھىرەدىن لوندونغىچە توختىماستىن.

«تَوَقَّفَتِ الْمُوَاصَلَاتُ» : قاتناش توختىدى.

تَوَقَّلَ يَتَوَقَّلُ تَوَقُّلاً فِي الْجَبَلِ: تاغقا چىقتى، تاغقا ئۆرلىدى.

تَوَقَّى يَتَوَقَّى تَوَقِّيًا: ساقلاندى، ئېھتىيات قىلدى، ھەزەر ئەيلىدى، قورقتى.

تَوْقِيتٌ: ۋاقىت بەلگىلىمەك، ۋاقىتنى توختات-ماق.

اَلتَّوْقِيتُ الْمَحَلِّيُّ: يەرلىك ۋاقىت.

تَوْقِيتُ الْعَمَلِ فِي الْإِدَارَةِ مِنَ الثَّامِنَةِ صَبَاحًا إِلَى الثَّانِيَةِ بَعْدَ الظُّهْرِ: ئىدارىدا ئىش ۋاقتىنى ئەتىگەن سائەت 8 دىن چۈش ۋاقتى 2 گىچە قىلىپ بېكىتمەك.

تَوْقِيعٌ ج تَوْقِيعَاتٌ وَتَوَاقِيعُ الصَّكِّ: چەككە ئىمزا قويماق.

تَوْقِيعُ الْمُعَاهَدَةِ: كېلىشىمگە ئىمزا قويماق.

تَوْقِيعِيٌّ: رىتىم، رىتىملىق، مېلودىيە، ئاھاڭ رىتىمى.

تَوْقِيفٌ: توختىتىپ قويماق؛ قانۇن تېكىستى؛ بېغىشتىكى بىلەيزۈك ئىزى.

تَوَكَّأَ يَتَوَكَّأُ تَوَكُّأً عَلَى الشَّيْءِ: يۆلەندى، تاياندى.

«قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا» «قرآن» : مۇسا ئېيتتى: «ئۇ مېنىڭ ھاسام، ئۇنىڭغا تايىنىمەن».

«لَاتَتَوَكَّؤُا عَلَى الطَّاوِلَةِ» : ئۈستەلگە يۆلەنمەڭلار.

تَوَكَّدَ يَتَوَكَّدُ تَوَكُّدًا: تەكىتلەندى، پۇختىلاندى، چىڭىدى.

تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً فِي الْأَمْرِ: ۋەكىللىكنى قوبۇل قىلدى، ۋاكالەتنى قوبۇل قىلدى.

تَوَكَّلَ لَهُ بِكَذَا: كاپالەت بەردى، ھۆددە قىلدى، كېپىل بولدى.

«وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ» «قرآن» : مۆمىنلەر ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلسۇن (يەنى مۆمىنلەر ھەممە ئىشنى ئاللاھقا تاپشۇرسۇن، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچ ئەھەدىگە يۆلەنمىسۇن)

«رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا» «قرآن» : پەرۋەردىگارىمىز ساڭا تەۋەككۇل قىلدۇق.

تَوَكَّلَ عَلَيْهِ: ئىشەندى، تاياندى، يۆلەندى؛ ھاۋالە قىلدى، تاپشۇردى.

تَوَكَّلَ عَلَى اللّٰهِ: ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلدى، ئاللاھقا بويسۇندى.

تَوَكُّلٌ: ئىشەنمەك، تەۋەككۇل قىلماق، يۆلەنمەك، ئېتىقاد قىلماق.

عَلَى التَّوَكُّلِ: ئىشىنىپ، تەۋەككۇل قىلىپ.

تَوْكِيدٌ: تەكىتلەش، مۇئەييەنلەشتۈرۈش؛ ئەمەلىيلەشتۈرۈش.

تَوْكِيدُ الْإِتِّفَاقِ: كېلىشىمنى ئىمزالىماق.

تَوْكِيلٌ: ۋاكالەتچىنى بەلگىلىمەك، ۋەكىل تەيىنلىمەك؛ تاپشۇرماق، ھاۋالە قىلماق.

تُوَلَةٌ ج تُوَلَاتٌ: جادۇگەرلىك، سېھىرگەرلىك.

تَوَلَّجَ يَتَوَلَّجُ تَوَلُّجًا: داخىل بولدى، قەدەم باستى، كىردى.

تَوَلَّدَ يَتَوَلَّدُ تَوَلُّدًا مِنَ الشَّيْءِ: پەيدا بولدى، يۈز بەردى، بارلىققا كەلدى، سادىر بولدى.

«تَوَلَّدَتْ تِلْكَ النَّتِيْجَةُ مِنْ هَذِهِ الْأَسْبَابِ» : بۇ نەتىجە مۇشۇ سەۋەبلەردىن كېلىپ چىقتى.

تَوَلَّدَ: تۇغۇلماق، تەۋەللۇد قىلماق، نەسىل قالدۇرماق.

تَوَلَّهَ يَتَوَلَّهُ تَوَلُّهًا: غەم قىلدى، قايغۇردى، ھەسرەت چەكتى، روھى چۈشتى، مەيۇسلەندى، ئۈمىدسىزلەندى؛ئىشق- مۇھەببەتتىن ھەيرەتتە قالدى.

تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا الْأَمْرَ: ئىشنى باشقۇردى، ئىشنى ئىدارە قىلدى، ئىشنى زىممىسىگە ئالدى.

تَوَلاَّهُ الْيَأْسُ: ئۇنى ئۈمىدسىزلىك ئورىۋالدى.

تَوَلَّى: يۈز ئۆرۈدى.

تَوَلَّى عَنْهُ: ئايرىلدى، يۈز ئۆرۈدى، تەرك ئەتتى؛ ئۆزىنى قاچۇردى.

«وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسَفَا عَلَى يُوسُفَ» «قۇرئان» : ياقۇپ ئۇلاردىن يۈز ئۆرۈپ: «ئېسىت يۇسۇف!» دېدى.

تَوَلَّى الرَّجُلُ هَارِبًا: قاچتى.

تَوَلَّى الشَّخْصُ: ياردەم بەردى.

تَوَلَّى الْحُكْمَ: ھاكىم بولدى، ھاكىمىيەتنى قولغا ئالدى.

تَوْلِيْدٌ: تۇغدۇرماق، تۇغۇت قوبۇل قىلماق؛ تەربىيىلىمەك، ئۆستۈرمەك (يېڭىلانە ئەدەبىي ئىجاد دېيەت)

مُسْتَشْفَى التَّوْلِيْدِ: تۇغۇتخانا، تۇغۇت دوختۇرخانىسى.

قِسْمُ التَّوْلِيْدِ وَالْأَمْرَاضِ النِّسَائِيَّةِ: تۇغۇت ۋە ئاياللار كېسەللىكلىرى بۆلۈمى.

تَوْلِيْدُ الْكَهْرَبَاءِ: توك چىقىرىش.

تَوْلِيْدٌ «فِي اللُّغَةِ» : يېڭى سۆز ياسىماق.

مَحَطَّةُ تَوْلِيْدِ الْكَهْرَبَاءِ: ئېلېكتىر ئىستانسىسى.

تَوْلِيْفَةٌ ج تَوْلِيفَاتٌ: ئارىلاش ماددا، ئەبجەش نەرسە.

تُونِسُ: تۇنىس (دۆلەت نامى، شىمالىي ئافرىقىدا)

تُونِسِيٌّ: تۇنىسلىق.

اَلْجُمْهُورِيَّةُ التُّونِسِيَّةُ: تۇنىس جۇمھۇرىيىتى.

تَوَهَانٌ: سەرگەردان بولماق، يولدىن ئېزىپ يۈرمەك، سەرسان بولۇپ يۈرمەك.

تَوَهَّجَ يَتَوَهَّجُ تَوَهُّجًا النَّهَارُ: كۈن قىزىپ كەتتى، ئىسسىق قاتتىق بولدى.

تَوَهَّجَتِ النَّارُ: ئوت ياندى، كۆيدى، لاۋۇلداپ كۆيدى.

تَوَهَّرَ يَتَوَهَّرُ تَوَهُّرًا فِي الْكَلاَمِ: تىلى تۇتۇلۇپ قالدى، زۇۋان سۈرەلمىدى.

تَوَهَّرَ الشِّتَاءُ: قىشنىڭ تولىسى ئۆتۈپ كەتتى.

تَوَهَّمَ يَتَوَهَّمُ تَوَهُّمًا الْأَمْرَ: گۇمان قىلدى، شەكلەندى؛ خىيال قىلدى، ئويلىدى، تەسەۋۋۇر قىلدى.

تَوَهَّمَ فِي الشَّيْءِ: خاتا چۈشەندى، يېڭىلىشتى.

تَوَهَّمَ الْخَيْرَ فِيْهِ: ئۇنىڭدا ياخشىلىقنى بايقىدى.

تَوٌّ: ۋاقىت، چاغ، پەيت، سائەت.

تَوًّا: ئۇدۇل، بىۋاسىتە، تويتوغرا؛ دەرھال، ھازىر، بايا.

ذَهَبْتُ تَوًّا إِلَى الْمُسْتَشْفَى: مەن دەرھال دوختۇرخانىغا باردىم.

جِئْتُ تَوًّا: مەن بايىتىن كەلدىم.

«أَيْنَ الطَّبِيْبُ؟ ذَهَبَ تَوًّا إِلَى الْمُسْتَشْفَى» : دوختۇر قەيەردە؟ ئۇ ھازىرلا دوختۇرخانىغا كەتتى.

«كَانَ الْمُجْتَمَعُ الْمِصْرِيُّ خَارِجًا لِتَوِّهِ مِنْ حُكْمِ الْمَمَالِيْكِ» : مىسىر جەمئىيىتىنىڭ مەملۇكىيلار ھۆكۈمرانلىقىدىن چىققانلىقىغا ئۇزاق بولمىدى.

«اِنْطَلَقَ إِلَى غَايَتِهِ تَوًّا» : ئۆز غايىسىنى كۆزلەپ ماڭدى.

تَوَّابٌ: تۆۋىنى قوبۇل قىلغۇچى ئاللاھنىڭ 99 گۈزەل ئىسىملىرىدىن بىرى.

«فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا» «قۇرئان» : رەببىڭگە تەسبىھ ئېيتقىن، ھەمدى ئېيتقىن ۋە ئۇنىڭدىن مەغپىرەت تىلىگىن، ئاللاھ ھەقىقەتەن تۆۋىنى بەك قوبۇل قىلغۇچىدۇر.

«إِنَّ اللّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِيْنَ» «قۇرئان» : ئاللاھ

ھەقىقەتەن تولۇا قىلغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ.

تَوَّاقٌ: ئىنتىزارلىق بىلەن سېغىنغۇچى، دائىم ئارزۇ قىلغۇچى، بەك مۇشتاق.

«اَلْمَرْءُ تَوَّاقٌ إِلَى مَالَمْ يَنَلْ»: كىشى ئېرىشەلمىگەن نەرسىگە تەشنالىق بىلەن ئىنتىلىدۇ.

تَوَّجَ يُتَوِّجُ تَتْوِيْجًا: تاج كىيگۈزدى، تەختتە ئولتۇرغۇزدى.

تَوَّجَ جِهَادَهُ بِالنَّصْرِ: ئۆزىنىڭ جىھادىغا غەلىبە تاجىنى كىيدۈردى.

تَوَّهَ يُتَوِّهُ تَتْوِيهًا: ئازدۇردى، دىلىنى پەرىشان قىلدى، خىيالىنى بۆلىۋەتتى؛ تەڭلىكتە قالدۇردى، تۇيۇق يولغا باشلىدى.

تُوَيْجُ الزَّهْرَةِ: گۈل تاجى.

تِي: بۇ، مۇنۇ.

تَيَاسَةٌ: بولمىغۇر گەپ، ئەخمىقانە سۆز؛ ئەخمىقانىلىق.

تَيَامَنَ يَتَيَامَنُ تَيَامُنًا: ئوڭغا بۇرۇلدى، ئوڭ تەرەپكە ماڭدى.

تَيَتَّمَ يَتَيَتَّمُ تَيَتُّمًا الصَّبِيُّ: بالا يېتىم قالدى، بالا يېتىم بولۇپ قالدى.

تِيْحَانٌ: ئاقساقال، يېتىم ئاقساقال، ئۆزىگە مۇناسىۋەتسىز ئىشلارغا ئارىلىشىۋالىدىغان ئادەم.

تَيْسٌ ج تُيُوسٌ وَأَتْيَاسٌ و تِيسَةٌ: تېكە.

تَيْسٌ جَبَلِيٌّ: تاغ تېكىسى، بۆكەن.

تَيَسَّرَ يَتَيَسَّرُ تَيَسُّرًا الْأَمْرُ: ئىش ئاسانلاشتى، ئىش ئوڭاي بولدى.

تَيَسَّرَ لِلْأَمْرِ: تەييارلاندى.

تَيْسَنَةٌ: جاھىللىق، كاجلىق، تەرسالىق، تەتۈرلۈك.

تَيْسِيَّةٌ: جاھىللىق، كاجلىق، تەرسالىق، تەتۈرلۈك.

تَيَفَّعَ يَتَيَفَّعُ تَيَفُّعًا الْغُلَامُ: ياش بالا بالاغەتكە يەتتى.

تَيَقَّظَ يَتَيَقَّظُ تَيَقُّظًا مِنَ النَّوْمِ: ئويقۇدىن ئويغاندى.

تَيَقَّظَ الشَّخْصُ: ئاگاھ بولدى، ھېزى بولدى، دىققەت قىلدى؛ ھوشيار بولدى، ئېھتىياتچان بولدى.

تَيَقَّنَ يَتَيَقَّنُ تَيَقُّنًا الْأَمْرَ: ھەقىقى ئىشەندى.

«تَيَقَّنَ نَجَاحَهَا فِي الْإِمْتِحَانِ»: ئۇنىڭ ئىمتىھاندا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىدىغانلىقىغا جەزم قىلدى.

«تَيَقَّظَ الشَّابُّ مِنْ غَفْلَتِهِ فَعَادَ إِلَى رُشْدِهِ»: يىگىت غەپلەتتىن ئەس ـ ھوشىنى تاپتى.

تَيَقَّظَ لِلْخَطَرِ قَبْلَ وُقُوعِهِ: خەتەرلىك يۈز بېرىشتىن بۇرۇن دىققەت قىلدى.

تِلْكَ: بۇ، ئاۋۇ، ماۋۇ، بۇياق (مۇئەننەس بىرلىك كۆرسىتىش ئالماشلىرى)

تِيْلٌ: كاناپ رەخت، چىگە رەخت.

تِيْلَةٌ ج تِيلَاتٌ: كاناپ رەخت، چىگە رەخت.

طَوِيْلُ التِّيْلِ: ئۇزۇن تالالىق.

تَيْلَةُ الْقُطْنِ: پاختا تالاسى.

قُطْنٌ قَصِيْرُ التِّيْلَةِ: قىسقا تالالىق پاختا.

تَيْلِيٌّ: كاناپ، چىگە.

تَيْمَاءُ: چۆل ـ جەزىرە، كەڭ دالا.

تَيَمَّمَ يَتَيَمَّمُ تَيَمُّمًا الْأَمْرَ: ئويلىدى، خىيال قىلدى، خالىدى.

تَيَمَّمَ لِلصَّلَاةِ: تەيەممۇم قىلدى.

«فَتَيَمَّمُوا صَعِيْدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيْكُمْ» «قرآن»: پاك تۇپراقنى يۈزۈڭلارغا، قولۇڭلارغا سۈرتۈپ تەيەممۇم قىلىڭلار.

تَيَمَّنَ يَتَيَمَّنُ تَيَمُّنًا بِهِ: ياخشىلىق ئالامىتى دەپ بىلدى، ياخشىلىقتىن بىشارەت تونۇدى؛ ئوڭدىن باشلىدى.

تَيَمَّنَ الشَّخْصُ: يەمەنگە مەنسۇپ بولدى، يەمەنلىك بولدى.

تَيَمَّنَ بِالشَّيْءِ: تەبەررۇكەن قىلدى.

«تَتَيَمَّنُ بِزِيَارَةِ قُبُورِ الْأَوْلِيَاءِ»: ئەۋلىيالارنىڭ قەبرىلىرىنى زىيارەت قىلىش بىلەن بەرىكەت ئالىدۇ.

تِيْنٌ: ئەنجۈر.

تِيْنَةٌ ج تِيْنَاتٌ: ئەنجۈر دەرىخى، بىر تۈپ ئەنجۈر.

تِيْهٌ ج أَتْيَاهٌ وَأَتَاوِيْهُ وَأَتَاوِهَةٌ: چۆل، باياۋان،

جەزىرە، جاڭگال، قاقاس دالا، ئادەم ئاياغ باسمىغان جاي.

أَرْضٌ تِيْهَاءُ: سىرلىق ئوردا، تىلسىمات، ئىزىتىقۇ جاي، ئادىشىپ قالىدىغان يول.

تَيْهَانٌ: يولدىن ئاداشقۇچى، تېڭىرقاپ قالغۇچى، سەرگەردان، ئازغۇن.

تَيُوسِيَّةٌ: جاھىللىق، كاجلىق، تەرسالىق، تەتۈرلۈك، تىكە مىجەزلىك.

تَيُوعٌ ج تَيُوعَاتٌ: سۈتلۈك ئوت.

تَيَّاحٌ: ئاقساقال (يېتىم ئاقساقال)، ئۆزىگە مۇنا-سىۋەتسىز ئىشلارغا ئارىلىشىۋالىدىغان ئادەم.

تَيَّارٌ ج تَيَّارَاتٌ: ئېقىم؛ ئېقىن؛ تەكەببۇر ئادەم.

تَيَّارٌ بَحْرِيٌّ: دېڭىز دولقۇنى.

تَيَّارُ هَوَاءٍ: ھاۋا ئېقىمى.

ضِدُّ التَّيَّارِ: ئېقىمغا قارشى، تەتۈر ئېقىم.

«يُغَامِرُ بَعْضُ السَّبَّاحِيْنَ فِي السِّبَاحَةِ ضِدَّ التَّيَّارِ»: بەزى سۇ ئۈزگۈچىلەر دولقۇنغا قاراپ سۇ ئۈزۈمەن دەپ قارامىلىق قىلىدۇ.

تَيَّارٌ شَدِيْدٌ: جىددىي ئېقىن.

«جَاءَ تَيَّارٌ بَارِدٌ فَأَصْبَحَ الْجَوُّ قَارِسًا حَتَّى أَنَّنَا لَمْ نَسْتَطِعْ إِحْتِمَالَهُ»: سوغۇق ئېقىم كىردى، شۇنىڭ بىلەن ھاۋا بىز چىدىيالمىغۇدەك دەرىجىدە سوغۇق بولۇپ كەتتى.

تَيَّارٌ بَطِيءُ التَّرَدُّدِ: تۆۋەن چاستوتا.

تَيَّارٌ مُتَغَيِّرٌ: تۇراقسىز توك.

تَيَّارٌ كَهْرَبَائِيٌّ: توك ئېقىمى.

«إِنْقِطَاعُ التَّيَّارِ الْكَهْرَبَائِيِّ فِي الصَّيْفِ لَيْسَ بِظَاهِرَةٍ غَرِيبَةٍ»: يازدا توكنىڭ ئېچىشى (ئۈزۈلۈپ قېلىشى) ئەجەبلىنەرلىك ھادىسە ئەمەس.

اَلتَّيَارُ الْإِسْتِوَائِيُّ: ئېكۋاتور ئېقىمى.

تَيَّارٌ عَالٍ: يۇقىرى بېسىملىق توك.

تَيَّارٌ سَرِيْعُ التَّرَدُّدِ: يۇقىرى چاستوتا.

سَارَ مَعَ التَّيَّارِ: ۋەزىيەتكە قاراپ ئىش تۇتتى، سۇنىڭ ئېقىشىغا قاراپ ئىش قىلدى.

«يَجْرِي فِي أَدَبِنَا مُنْذُ الْقَرْنِ الْمَاضِي تَيَّارَانِ عَرَبِيٌّ إِسْلَامِيٌّ أَصِيْلٌ وَغَرْبِيٌّ دَخِيلٌ»: بىزنىڭ ئەدەبىياتىمىزدا ئۆتكەن ئەسىردىن بۇيان يىلتىزى چوڭقۇر ئەرەب ئىسلام ئەدەبىياتى بىلەن غەرب ئەدەبىياتىدىن ئىبارەت ئىككى خىل ئېقىم مەۋجۇت بولۇپ كەلدى.

تَيَّارَاتٌ مُعَاكِسَةٌ: تەتۈر ئېقىملار.

تَيَّانٌ: ئەنجۈرچى، ئەنجۈر سودىگىرى.

تَيَّاهٌ: يولدىن ئاداشقۇچى، تېڭىرقاپ قالغۇچى، سەرگەردان، ئازغۇن.

تَيِّحَانٌ: ئاقساقال، يېتىم ئاقساقال، ئۆزىگە مۇنا-سىۋەتسىز ئىشلارغا ئارىلىشىۋالىدىغان ئادەم.

تَيَّمَ يُتَيِّمُ تَتْيِيمًا: ئاشىق - بىقارار بولدى.

تَيَّهَ يُتَيِّهُ تَتْيِيهًا: ئازدۇردى، دىلىنى پەرىشان قىلدى، خىيالىنى بۆلۈۋەتتى؛ تەڭلىكتە قالدۇردى؛ تويۇق يولغا باشلىدى.

تَيَّهَ الشَّيْءَ: زايا قىلىۋەتتى، بىكار قىلىۋەتتى.

تَيَّهَ الرَّجُلَ: ئازدۇردى.

تَيَّهَ نَفْسَهُ: ئىسىنى يوقاتتى.

تَيُّوعٌ: سۈتلۈك ئوت.